

KARL MAY

WINNETOU

III

S T O P Y

S T O P Y

S T O P Y

S T O P Y

JOSEPH CONRAD

HELENA SEKULOVÁ

KARL MAY

MAYNE REID

M. K. RAWLINGSOVÁ

NIKOLAJ TOMAN

JAMES F. COOPER

FREDERICK MARRYAT

A. CASTLE - J. HAILEY

B. GORDONOVÁ

66-095-65 14/6.4

Cena viaz. Kčs 32,—

Na severoamerickej pôde sa v minulých storočiach stretli v krutom boji dve plemená: červené a biele. Bieli prišli do Nového sveta so sladkým úsmevom na perách a červení ich privítali s otvoreným náručím. Ale neskôr sa k americkým brehom začali valiť prúdy vysťahovalcov z Európy: miesto sladkých rečí zahrneli pušky, miesto znášanlivosti zavládla nenávisť. Rozpútal sa nemilosrdný boj o územie. Bola to, pravda, historická nevyhnutnosť, no mohlo sa to uskutočňovať bez krutosti a vraždenia. Hoci Karl May — autor románu *Winnetou* — v Amerike nebol, chápal nevyhnutnosť belošskej rozpínavosti, no chápal aj tragické położenie indiánskych kmeňov. Preto v tomto románe vyslovuje hnev a rozhorčenie, obžaláva ľudskú krutosť a bezcitnosť, bojuje proti nezmyselnému vraždeniu a rasizmu. Hlavní hrdinovia, Apač *Winnetou* a beloch *Old Shatterhand*, sú symbolom zbratania ľudstva, statočnosti, ozajstného priateľstva a hrdinstva. No prídu si na svoje aj čitatelia, ktorí túžia po romantike a dobrodružstvách, pretože dej tohto Mayovho románu je naozaj vzrušujúci.

KARL MAY
WINNETOU

tretí diel

MLADÉ LETÁ 1965

Translation © dr. Teofil Ušák 1965
Illustrations © Teodor Schnitzer 1965

Prvá kapitola

NA VEĽKEJ ZÁPADNEJ TRATI

Od časného rána som prešiel hodný kus cesty. Teraz som bol už trochu unavený a horúce lúče slnka, stojaceho vysoko na oblohe, ma poriadne pálili. Preto som sa rozhodol, že sa zastavím a naobedujem. Predo mnou sa šírila préria so zvlneným povrchom do nedozernej diaľky. Už päť dní, ako našu družinu rozprášil početný oddiel Oglalov, neuzrel som ani dajaké význačnejšie zviera, ani ľudskú stopu a teraz sa mi konečne začnelo po nejakej rozumnej bytosti, pri ktorej by som mohol vyskúšať, či som za dlhý čas mlčania nestratil azda reč.

Netiekol tu ani potok, ani jarček a nebolo tu ani lesa, ani nejakej húštiny. Nemusel som teda dlho vyberať miesto a zastal som, kde sa mi práve zapáčilo. Zoskočil som

v priehlinke medzi dvoma vlnovitými vyvýšeninami pôdy, lasom som zviazal svojmu mustangovi nohy, sňal som z neho prikrývku a vystúpil som na nízky pahorok, aby som sa tam usadil. Koňa som musel nechať dolu, aby ho nezbadal nepriateľ, ktorý by sa sem azda priblížil. Ja sám som musel voliť vyvýšené miesto, aby som mohol prezrieť kraj. Pritom ma však nikto nemohol len tak ľahko zbadáť, lebo som si ľahol na zem.

Mal som závažné dôvody byť opatrný. V spoločnosti dvanástich mužov vyrazil som od brehov rieky Platte, aby som sa dostal do Texasu východne od Skalistých hôr. V tom čase rozličné kmene Siouxov vytiahli zo svojich dedín, lebo chceli pomstiť niekoľkých svojich bojovníkov, ktorých im zabili. Vedeli sme o tom, a hoci sme si počínali veľmi ľstivo, predsa sme upadli do ich rúk a po tvrdom, krvavom boji, v ktorom piati z nás prišli o život, rozprášili nás do prémie na všetky strany.

Z našich stôp, ktoré sme nemohli celkom zakryť, Indiáni ľahko zistili, že sa uberáme na juh. Mohli sme teda s istotou predpokladať, že nás budú prenasledovať. Nuž musel som si dávať veľký pozor, ak som si večer, keď som sa zakrúcal do prikrývok, neželal, aby som sa ráno prebudil bez skalpu vo „večných lovištiach“.

Ľahol som si, vytiahol som kus sušeného bizónieho mäsa, namiesto soľou posýpal som ho pušným prachom a pokúsil som sa zubami ho aspoň trochu rozkúsať a potom dostať nejakú túto hmotu, tvrdú ako koža, do žalúdka. Nato som si vzal cigaretu „vlastnej výroby“, zapálil som ju pomocou punku a vypúšťal som kotúče dymu s takým pôžitkom, akoby som bol virgínskym plantážnikom a fajčil srdcovité lístky najlepšieho goosfootu, vytrhané v hodvábných rukavičkách.

Neležal som ešte dlho na prikrývke, keď som sa náhodou obzrel a zbadal som na obzore bod, pohybujúci sa v ostrom uhle smerom, ktorým som sa uberal i ja. Skĺzol som sa z briežku tak hlboko, že som bol celkom zakrytý. Pozoroval

som ďalej onen bod, v ktorom som postupne spoznal jazdca, sediaceho podľa indiánskeho spôsobu celkom vpredu na koni.

Keď som ho prvý raz zbadal, bol asi dva a pol kilometra ďaleko. Jeho kôň šiel tak pomaly a ťarbavo, že mu trvalo takmer pol hodiny, kým prešiel kilometer. Keď som opäť pozrel do diaľky, na svoje veľké prekvapenie zbadal som za jazdcom ešte štyri body, pohybujúce sa presne po jeho stopách. Pravdaže, to hneď vzbudilo moju pozornosť. Prvý jazdec bol beloch, ako som teraz neklamne poznal podľa jeho odevu. Azda tí ostatní sú Indiáni, ktorí ho prenasledujú? Vyťahol som ďalekohľad. Nemýlil som sa. Cez šošovky som ich videl celkom blízko a zreteľne som rozoznal ich výzbroj a tetovanie a podľa toho som zistil, že patria k Oglalom, najbojovnejšiemu a najkrutejšiemu kmeňu Siousov. Mali výborné kone, kým kôň belochov, ako sa mi zdalo, bol iba podradnejšej rasy. Muž prišiel teraz už tak blízko ku mne, že som si ho mohol dôkladne obzrieť.

Bol malý, veľmi chudý a na hlave mu sedel starý plstený klobúk, ktorému chýbala striedka. V prérii taká maličkosť veľa nezaváži, ale tu som zbadal inú zvláštnu vec: ten muž nemal uši. Na miestach, kde mali byť, ťahali sa jazvy, neklamná známka, že mu uši ktosi odrezal. Cez plecيا mal prehodenú obrovskú prikrývku, ktorá celkom zahaľovala hornú časť tela, ba takmer aj vycivené nohy, trčiace v takom čudnom páre čižiem, že by sa im bol v Európe každý zasmial. Takéto čižmy si vyrábajú a nosia gaučovia v Južnej Amerike. Z konskej nohy odstránia kopyto a potom z nej stiahnu kožu, ktorú si ešte teplú natiahnú na nohu, aby na nej vychladla. Koža prilipne tesne a pevne k nohe a vytvorí tak skvelú čižmu, ktorá má ešte tú zvláštnosť, že v nej človek chodí na vlastnej подоšve. Na sedle mal muž zavesený predmet, ktorý mal byť asi puškou, ale vyzeralo to skôr ako nejaký drúk, nájdený náhodou v lese. Zviera, na ktorom sa beloch niesol, bola vysoká kobyľa s tenkými a dlhými nohami ako ťava a miesto chvosta mala len krátky kýptik, a

to celkom lysý. Hlava bola pomerne veľká a uši boli také dlhé, že sa človek mohol naľakať. Zviera pôsobilo dojmom, akoby sa skladalo z rozličných častí koňa, somára a ťavy. V behu skláňalo hlavu až k zemi, pričom mu uši viseli tesne pri hlave ako novofoundlandskému psovi, akoby boli prit'ažké.

Keby som bol nováčikom na západe alebo keby to bolo za iných okolností, bol by som sa jazdcovi i kobyly smial, ale teraz som v tomto mužovi s čudným zovňajškom videl jedného zo zálesákov, ktorých človek musí najprv poznať, aby si o nich vedel urobiť úsudok. Ani najmenej netušil, že štyria najhroznejší nepriatelia prériového lovca sú mu tak blízko. Inak by iste nebol napredoval tak pomaly a bezstarostne a bol by sa aspoň občas po nich obzrel.

Teraz bol odo mňa už len asi na sto krokov a natrafil na moju stopu. Či ju zbadal skôr on a či jeho kobyly, to som nemohol povedať, ale zreteľne som videl, že kobyly sama od seba zastala, zvesila hlavu ešte hlbšie, škúlila na stopy môjho mustanga a pritom nadmieru živo sa ovievala dlhými ušami. Pohybovali sa hneď hore, hneď nadol, hneď zas dopredu alebo dozadu, takže to vyzeralo, akoby ich nejaká neviditeľná ruka chcela odskrutkovať od hlavy. Jazdec chcel zostúpiť, aby si dôkladne prezrel stopu. Keďže by tým bol zbytočne strácal drahocenný čas, zavolať som naňho:

– Halloo, hej, človeče! Nože poďte ku mne bližšie po tej dolinke!

Stal som si tak, aby ma videl. Aj jeho kobyly zdvihla hlavu, nemotorne natrčila dopredu uchále, akoby chcela zachytiť nie moje volanie, ale nejakú loptu, a pritom horlivo krútila krátkym, lysým kýptikom chvosta.

– Halloo, master, – odvetil, – buďte predsa opatrný a po druhý raz zarevte trochu tichšie! Na tejto starej lúke človek nikdy nevie, či nie sú tu dakde skryté uši, ktoré by nemali nič počuť! Poď, Tony!

Na tieto slová kobyly pohla predlhými nohami a potom sama zastala pri mojom mustangovi. Pozrela naňho

pohľadavo a zlostne a obrátila sa k nemu tou časťou tela, v ktorej býva na parníku obyčajne výfuk. Bolo to zaiste jedno zo zvierat, ktoré – na prérii to nie je zriedkavosť – žijú len pre svojho pána a voči každému inému sú také hlavaté, že nikto nemôže na nich jazdiť.

– Viem veľmi dobre, ako hlasne mám hovoriť, – odvetil som mu. – Skadiaľ prichádzate a kam sa uberáte, master?

– Tisíc rohatých, do toho vás nič!

– Myslíte? Master, nie ste príliš zdvorilý. To môžem o vás vyhlásiť s dobrým svedomím už teraz, hoci som s vami prehovoril iba zopár slov. No úprimne sa vám priznám, že som zvyknutý dostávať odpoveď na svoje otázky.

– Hm... áno... Zdá sa mi, že ste veľmi vznešený gentleman, – riekol a pohľadavo na mňa pozrel. – Preto vám hneď odpoviem. – Ukázal dozadu a potom dopredu. Prichádzam stadiaľ a uberám sa tam!

Muž sa mi začínal páčiť. Pokladal ma zaiste za sviatočného poľovníka, ktorý sa stratil svojej družine. Pravý zálesák vôbec nedbá o svoj zovňajšok a prejavuje odpor voči všetkému, čo je čisté. Kto sa potľka po divokom západe dlhé roky, nestará sa nikdy, aby mal elegantný oblek ako do salónnej spoločnosti, a o každom, kto sa pekne oblieka, predpokladá, že je to greenhorn, od ktorého nemožno čakať nijaké veľké činy. Vo Wilkersovej pevnosti som si kúpil nové šaty a okrem toho bol som zvyknutý vždy si vyleštiť zbrane. Pre tieto dve okolnosti ma ani jeden preriiový lovec nemohol považovať za dobrého zálesáka. Preto som cudziemu chlapíkovi nezazlieval jeho uštipačné slová. Ukázal som dopredu ako on a odvetil som:

– Usilujte sa teda dostať sa tam! Dávajte si však pozor pred štyrmi Indiánmi, ktorí tam vzadu sledujú vašu stopu! Nebodaj ste ich vôbec nespozorovali?

Uprene sa na mňa zadíval jasnými, prenikavými očkami a v jeho pohľade sa odzrkadľoval údiv i veselosť.

– Že som ich nespozoroval? Hihhi! Vraj sú za mnou štyria Indiáni a ja som ich nespozoroval! Zdá sa mi

napríklad, že ste podarený chlapík! Tí dobrí ľudkovia sú za mnou práve od dneskajšieho rána, ale nemusím sa za nimi vôbec obzerať, lebo poznám spôsoby týchto červených gentlemanov. Za dňa sa budú držať v patričnej vzdialenosti a pokúsia sa prikradnúť sa ku mne v noci, až sa dakde utáborím. Ale môžu sa napríklad aj prerátať, lebo teraz urobím oblúk a dostanem sa im do tyla. Doteraz nebol na to vhodný terén. Tu medzi týmito kopčekmi to konečne môžem urobiť. Ak sa chcete dačomu priučiť a ak chcete vidieť, ako to starý zálesák zariadi, aby sa dostal červenokožcom za chrbát, ostaňte tu a vyčkajte desať minút, lebo mužovia vášho druhu netúžia napríklad nadýchať sa indiánskeho parfumu. Poďme, Tony!

Viacej sa o mňa nestaral. Odklusal a po polhodine zmizol aj so svojou jedinečnou kobylou medzi kopcami.

Jeho plán som veľmi dobre pochopil, lebo na jeho mieste by mi bola prišla na um tá istá myšlienka. Chcel odklusať v oblúku, aby sa dostal za chrbát nepriateľov. No bol by sa musel k nim dostať prv, než by podľa zmeny jeho smeru vytušili úskok. Aby to docielil, prirodzene, musel sa uberať len dolinkami. Ba lepšie by urobil, keby sa nesnažil dostať sa Indiánom za chrbát, ale keby odbočil len v malom oblúku, aby prešli pomimo neho. Doteraz ho mohli dobre pozorovať, a teda vedeli, ako ďaleko je pred nimi. Keby náhle odbočil, iste by im ani na um neprišlo, že je tak blízko.

Boli štyria proti jednému. Mohol som teda predpokladať, že hádam sa ocitnem v položení, v ktorom budem musieť použiť zbrane. Preto som si ich prezrel a očakával som ďalší priebeh udalostí.

Indiáni sa čoraz väčšmi blížili, jeden za druhým. Už sa takmer dostali k miestu, kde sa stopy malého chlapíka miešali s mojimi, keď tu prvý z nich zrazu zastavil koňa a obrátil sa. Akiste ho udivilo, že belocha, ktorého prenasledujú, už nevidieť. Zhrčili sa do malého húfika a chvíľu sa radili. Guľkou zo svojej medveďobjiky som ich mohol zasiahnuť. Ale nebolo to treba, lebo vtom už zahrnel

výstrel a v nasledujúcej sekunde druhý. Dvaja Indiáni padli z koňa a súčasne sa ozval hlasný, víťazný výkrik.

– O-hi-hi-hiii! – zaznel hrdelný hlas, ktorým Indiáni vydávajú bojový pokrik.

Lenže teraz nevychádzal tento pokrik z úst Indiánových, ale z úst malého lovca, ktorý sa vynoril z blízkej dolinky. Uskutočnil svoj plán, zmizol za mnou a teraz sa naraz ukázal predom mnou. Predstieral, že po týchto svojich dvoch výstreloch chce ujsť. A jeho kobyly akoby sa zrazu celkom zmenila: tak rýchlo strihala nohami, že sa za ňou len prášilo. Hlavu s končítými ušami zvrátila dozadu a každá šľacha, každý nerv jej tela akoby bol napätý na najvyššiu mieru. Jazdec i kôň akoby zrástli. Lovec mával puškou a za cvalu ju nabíjal s istotou, ktorá nasvedčovala, že v takomto položení sa neocitol po prvý raz.

Za ním zahučali dva výstrely. Obidvaja Indiáni naňho vypálili, ale ani jedna guľka ho nezasiahla. Indiáni zúrivo vykriekli, schytili tomahavky a už sa aj hnali za ním. Až doteraz sa ani neobzrel. No teraz bol už s nabíjaním hotový a obrátil sa i s kobyľou. Zdalo sa, že zviera myslí a cíti to isté čo jazdec. Zastalo, vypälo sa a potom stálo nehybne ako kus dreva. Jazdec priložil pušku k plecu a krátko zamieril. V najbližšej chvíľke sa dvakrát zablysko, ale kobyľa sa ani najmenej nepohla. Obaja Indiáni padli.

Ležal som s namierenou puškou, ale nevypálil som, lebo malý lovec nepotreboval moju pomoc. Teraz zostúpil z koňa, aby prezrel premožených nepriateľov. Vykročil som k nemu.

– Nože, sir, budete už teraz napríklad vedieť, ako treba robiť oblúk, keď chce človek preštieť červenokožcov, he? – spýtal sa ma.

– Thank you, master! Vidím, že sa od vás môžem dačomu priučiť.

Môj úsmev sa mu predsa len videl trochu podozrivý, lebo ostro na mňa pozrel a povedal:

– Alebo azda aj vy by ste boli prišli na tú myšlienku?

– Nebolo treba odbočiť v oblúku. Tu je pôda samý kopec a dolinka, a človek sa tu môže ľahko skryť. Stačí ukázať sa pred nepriateľom v značnej vzdialenosti a potom jednoducho môžete klusáť po vlastnej stope nazad. Oblúk sa hodí viacej na rovnú a rozsiahlu prériu.

– Dívajme sa, odkiaľ to všetko máte? Kto ste vlastne, he?

– Píšem knihy.

– Vy... píšete... knihy...? – V úžase o krok cúvol a na tvári sa mu zjavil vážny, súcitný výraz. – Azda ste chorý, sir?

Pritom si ukázal na čelo, takže som celkom presne vedel, akú chorobu myslí.

– Nie! – odvetil som.

– Nie? Tak vás môže pochopiť azda starý medveď, ale ja nie. Zastrelím bizóna, pretože musím jesť. Ale prečo vy píšete knihy?

– Aby ich ľudia čítali.

– Sir, nezazlievajte mi, ale je to najväčšia hlúposť, akú si len niekto môže vymyslieť! Kto chce čítať knihy, nech si ich napíše sám, to musí vedieť už napríklad aj decko. Veď ani ja nestrielám zverinu pre iného! Teda, hm, škrabák kníh ste? Ale načo ste vlastne prišli sem do savany, he? Chcete tu azda napríklad písať knihy?

– To budem robiť, až budem zase doma. Budem písať o všetkom, čo som prežil a videl. Tisíce a tisíce ľudí to budú čítať a potom budú vedieť veľmi dobre, čo sa deje na prérii, a nemusia tam cestovať.

– A budete písať azda aj o mne?

– Pravdaže.

Cúvol ešte o krok. Potom však pristúpil tesne ku mne, položil pravú ruku na rukoväť svojho zálesáckeho noža, ľavou ma chytil za rameno a riekol:

– Sir, tam stojí váš kôň. Vyštverajte sa naňho a strat'ite sa stadiaľto, ak si neželáte, aby sa vám medzi rebrá vkĺzlo niekoľko cólou chladného ostrého železa. Pri vás by človek nemohol prehovoriť ani slovo, ba ani rukou pohnúť, aby sa

o tom nedozvedel celý svet. Aby vás parom uchytil! Už sa aj practe!

Malý chlapík mi siahahal práve po plecيا a predsa mienil svoju hrozbu vážne, nad čím som sa v duchu smial. No navonok som to nedal znat'.

– Sľubujem vám, že budem o vás písať len v dobrom, – riekol som.

– Berte sa! Povedal som a pri tom ostane!

– Tak vám dám slovo, že o vás vôbec nebudem písať!

– To na veci nemení! Kto si sadne, aby pre druhých ľudí písal knihy, tomu sa v hlave múti a taký človek nikdy nedodrží slovo. Practe sa teda, človeče, lebo vo mne vzkypí napríklad žľč a urobím dačo, čo vám nebude príjemné!

– Čo by to mohlo asi byť?

– To hneď uvidíte!

S úsmevom som mu pozrel do očí sršiacich hnevom a pokojne som povedal:

– No teda rád by som to uvidel.

– Pozrite sem! Ako sa vám páči táto čepeľ?

– Nebojím sa jej. To vám hneď dokážem!

V momente som ho oblapil, ruky som mu zmykol dozadu a hneď som medzi ne a chrbát vrazil svoju ľavicu, pritisol som ho k sebe a pravicou som mu zovrel zápästie, takže vypustil nôž s bolestným výkrikom. Tento neočakávaný útok celkom zmiatol malého chlapíka, takže skôr, než mohol urobiť na obranu čo len jediný pohyb, mal už ruky za chrbtom zviazané remeňom z môjho vrecúška na strelivo,

– All devils! – zvolal. – Čo vám to prišlo na um! Čo chcete napríklad so mnou urobiť?

– Halloo, master, buďte predsa opatrný a po druhý raz revte trochu tichšie! Na tejto starej lúke človek nikdy nevie, či nie sú tu dakde skryté uši, ktoré by nemali nič počuť!

Pustil som ho a rýchlo som schytil nôž a pušku, ktoré pred chvíľkou odložil na zem. Pokúšal sa vyslobodiť si ruky. Od námahy sa mu do tváre vohnala krv, ale nepodarilo sa mu pretrhnúť pevný remeň.

– Nepechorte sa, master, – radil som mu. – Budete voľný, až ja budem chcieť. Chcem vám iba dokázať, že aj škrabák kníh je zvyknutý správať sa voči ľuďom tak, ako sa oni správajú voči nemu. Vytiahli ste na mňa nôž, hoci som vás neurazil, ani nijako vám neublížil a podľa zákonov prémie ste sa stali mojím zajatcom, teda môžem s vami robiť, čo sa mi zapáči. Nikto mi nemôže vyčítať, ak sa toto chladné, ostré železo vkláňa medzi rebrá vám, a nie mne, ako ste mi to pred chvíľkou sľubovali.

– Pichnite ma, človeče! – odvetil a zamračil sa. – Bude mi to celkom vhod, keď ma tu odpravíte, lebo dať sa za bieleho dňa premôcť a zviazať jediným človekom a neskriviť mu ani len vlások na hlave, to je hanba, akú Sans-ear neprežije.

– Sans-ear? Vy ste Sans-ear? – zvolal som.

O tomto slávnom zálesákovi som veľmi mnoho počul, i to, že ho ešte nikto nevidel v spoločnosti iného človeka, lebo nikoho nepovažoval za hodného, aby ho pri sebe strpel. Pred niekoľkými rokmi mu Indiáni z kmeňa Navajov odrezali uši a odvtedy ho nazývali po celej prérii, ba aj za ňou, čudným menom Sans-ear, ktoré je zložené z francúzskeho a anglického slova a znamená Bezuchy.

Mlčal a až potom, keď som otázku zopakoval, odvetil:

– Čo vás do môjho mena? Ak je nepekné, nestojí za to, aby ste ho vyslovili, ale ak je dobré, nepatrí sa, aby sa spomínalo v súvisi s hanbou, ktorá ma dnes stihla.

Prikročil som k nemu a rozviazal mu putá.

– Tu máte svoj nôž a pušku. Ste voľný. Chod'te, kam sa vám páči!

– Nerobte hlúpe žarty! Vari môžem odísť s takou hanbou, že ma premohol greenhorn? Keby to bol urobil aspoň nejaký poriadny chlap ako červený Winnetou, dlhý Haller alebo stopár Old Firehand či Old Shatterhand, tak hej, tak...

Uľútilo sa mi starého chlapíka. Kúsok, ktorý som mu vyparatil, ho naozaj hlboko zarmútil, a preto som bol rád, že ho teraz môžem potešiť, veď vyslovil aj moje meno, pod

ktorým ma poznali pri táborových ohňoch belochov aj vo vigvamocho Indiánov.

– Greenhorn? – opakoval som. – Naozaj sa domnievate, že by nováčik na západe vedel takú zahrať smelému Sansearovi?

– A čo ste, ak nie nováčik? Vyzeráte, akoby ste prišli rovno z krajčírskeho salónu a vaše zbrane sú také vyleštené, ani čo by ste sa chystali na maškarný ples.

– Ale sú dobré. Hneď to uvidíte! Dávajte dobrý pozor!

Zdvihol som kameň dvakrát taký veľký ako dolár a vyhodil som ho do vzduchu. Zamieril som puškou a vo chvíľke, keď kameň vo vzduchu zastal, lebo sila vrhu a zemská príťažlivosť sa vyrovnali, trafila ho moja guľka a vyrazila ho ešte vyššie.

Nacvičoval som tento výstrel mnoho sto ráz, kým sa mi konečne začal dariť. Nebol to nejaký zvlášť majstrovský kúsok, ale malý traper sa díval na mňa s úžasom v očiach.

– Ejha, to ale bola trefa! Vždy sa vám to podarí?

– Devätnásť ráz z dvadsiatich.

– Nuž tak ste naozaj osobnosť, akú treba pohl'adať! Ako znie napríklad vaše meno?

– Old Shatterhand.

– To nie je možné! Old Shatterhand musí byť oveľa starší než vy, inak by ho nevolali Stará Drviaca Ruka.

– Zabúdate, že slovo „Old“ sa často používa aj v inom význame, nielen na označovanie veku.

– Správne. Ale nezazlievajte mi, sir; Old Shatterhand ležal raz pod grizlym, ktorý ho prekvapil v spánku a rozdrapil mu na chrbte mäso, že bolo vidieť až rebrá. Pravda, Old Shatterhand si biftek svojho mäsa opäť prilepil na chrbát, aby sa mu zrástlo, ale jazva napríklad musí byť dobre viditeľná aj teraz.

Rozopäl som si kabát z bizónej kože a potom aj bielu košeľu z jelenice.

– Pozrite sem!

– Tisíc hrmených, ale vás tá potvora dobre zdrapla! Iste vám bolo vidieť všetkých šesťdesiatosem rebier!

– Veru, tak nejakto bolo. Stalo sa mi to dolu pri Red Riveri a ležal som s tou ranou dva týždne vedľa medveďa pri rieke, odkázaný len na seba, až ma našiel náčelník Apačov Winnetou, ktorého meno ste pred chvíľou spomenuli.

– Tak predsa ste Old Shatterhand? Hm, tak vám niečo poviem. Veríte, že som napríklad hrozný hlupák?

– Nie, to neverím. Urobili ste len tú chybu, že ste ma pokladali za greenhorna, nič viacej. Od nováčika ste nemohli očakávať taký útok. Sans-eara možno premôcť len tak, keď ho človek prekvapí.

– Oho! Zdá sa, že vy nepotrebujete nikoho prekvapovať. Iste nie je veľa mužov, ktorí by boli takí silní ako vy. Moje skutočné meno znie Sam Haverfield, ale ak mi chcete urobiť radosť, volajte ma len Sam!

– A vy mňa zase Charley ako všetci moji priatelia. Tu máte moju ruku!

– Tl'apneme si, hej, nech je po vašej vôli, sir. Starý Sam nie je mužom, ktorý by len tak ľahko hocikomu stískal prsty. No vám veľmi rád podám ruku. Len vás prosím, buďte pritom milosrdný a nerozmliždite mi stisnutím ruku na kašu! Budem ju ešte potrebovať.

Nijaké strachy, Sam! Vaša ruka mi môže preukázať ešte nejednu službu, práve tak ako aj moja je ochotná vám poslúžiť. Ale teraz hádam smiem zopakovať svoju prvú otázku: Odkiaľ idete a kam sa uberáte?

– Prichádzam priamo z Kanady, kde som pracoval pri drevorubačoch, a teraz chcem napríklad do Texasu a Mexika, kde vraj je toľko všelijakých lotrov, že sa človeku priam až srdce v hrudi smeje, keď si pomyslí na guľky a bodnutia nožom, ktoré ho tam čakajú.

– Aj ja ta idem! Aj ja chcem do Texasu; potom idem do Kalifornie a je mi celkom ľahostajné, ak odbočím trochu do Mexika. Smiem ísť s vami?

– Či vraj smiete! No pravdaže! Boli ste už tam na juhu a teda ste muž, akého práve potrebujem. Ale teraz mi vážne odpovedzte: naozaj píšete knihy?

– Áno.

– Hm! Ak to robí Old Shatterhand, tak to musí byť predsa len inak, než som si predstavoval. Ale to vám poviem: radšej by som nejakou náhodou zadkom chcel padnúť do medvedieho brlohu, než by som namočil pero do atramentu. Po celý svoj život by som nevedel napísať ani len slovo. Ale teraz mi povedzte, kde sa vzali Indiáni v tomto kraji? Sú to Oglalovia, pred ktorými sa človek musí mať na pozore.

Povedal som mu, čo som vedel.

– Hm! – precedil pomedzi zuby. – Nesmieme tu teda ostať. Včera som natrafil na stopu, pred ktorou treba mať rešpekt. Napočítal som najmenej šesťdesiat koní. Títo štyria chlapíci iste patria k tomu húfu a vyslali ich ako vyzvedačov. Boli ste už niekedy tu?

– Nie.

Asi tridsať kilometrov západne je rovná préria a ešte o pätnásť kilometrov ďalej je voda, ku ktorej asi Indiáni zamierili, aby napojili kone. Pravdaže, vyhneme sa im a odbočíme radšej na juh, aj keď tam natrafíme na vodu až zajtra popoludní. Ak vyrazíme hneď, ešte dnes pred večerom sa dostaneme k trati, ktorú tu nedávno vybuodovali a ktorá sa ťahá zo Spojených štátov na západ. Ak prídeme vo vhodný čas, možno budeme mať potešenie vidieť vlak, ktorý napríklad prefrkne pomimo nás.

– Som pripravený na odchod. Ale čo urobíme s mŕtvolami?

– Čo s nimi urobíme? To bude rýchla práca. Necháme ich ležať tu, ale najprv im odrežeme uši.

– Musíme ich zakopať. Ak ich tu Indiáni nájdú, hneď budú vedieť, že tu boli nejakí belosi.

– Nech ich len nájdú, Charley, to práve chcem.

Potom zanesol mŕtvych Indiánov na temeno jedného z kopcov, uložil ich vedľa seba, odrezal im uši a dal im ich do rúk.

– Tak, Charley! Nájdu ich a hneď budú vedieť, že tu bol Sans-ear. Veru sa vám priznám, že je to veľmi hlúpy pocit, keď človek v zime čaká, že mu budú mrznúť uši, a nemá ich. Bol som raz taký nešikovný, že ma lapili červenokožci. V boji som jednému z nich netrafil dobre tomahavkom do hlavy a iba ucho som mu odťal. Prv, než by ma boli zabili, chceli ma za to zosmiešniť a odrezali mi obe uši. Uši majú, ale nepodarilo sa im vziať mi aj život, lebo Sam Hawerfield im celkom nečakane zdúchol. Ale za moje dve uši... no... tu ich spočítajte!

Pri tých slovách mi pred oči podstrčil svoju pušku a ukazoval mi na pažbe početné vrúbky.

– Každý vrúbok, – vravel mi, – značí, že som vzal jednému nepriateľskému Indiánovi život. Teraz sem pribudnú ďalšie štyri vrúbky.

Urobil štyri nové zárezy a pokračoval:

– Tuto sú samí červenokožci. Ale tu vyššie týchto osem vrúbkov značí ôsmich belochoch, ktorí ochutnali guľku z mojej pušky. Prečo, to vám dakedy ešte vyrozprávam. Mám vyhľadať už iba dvoch. Sú to otec a syn, dvaja najväčší lotri, akí kedy šliapali po šírom svete. Keď týchto dvoch nájdem, moje dielo bude dokonané.

V očiach sa mu zaligotali slzy a na jeho ošľahanej tvári sa zjavil výraz žiaľu, dojatia a lásky. Vytušil som, že srdce tohto starého lovca sa tiež kedysi hlásilo o svoje práva. Možno aj jeho ako mnohých iných priviedol do drsného života divočiny bôľ alebo túžba po pomste, lebo pravý prériový lovec už nič viac nevie o vznešenom príkaze: „Milujte svojich nepriateľov!“ Znovu si nabil pušku. Bola to jedna z tých hrozných búchačiek, aké často vidno na prérii. Kolba už dávno stratila svoj pôvodný výzor. Vrúbok vedľa vrúbka, zárez vedľa zárezu. Každý tento znak pripomína smrť jedného nepriateľa. Hlaveň sa pokryla zvonku i zdnuka

hrubou vrstvou hrdze. Zdá sa, že jej otvor sa zúžil. Nezasvätenému človekovi by sa z takej rachotiny nepodaril ani jediný výstrel. No v ruke majiteľa takáto puška je zbraňou, ktorá nikdy nechýbí cieľ. Za dlhé roky si na ňu navykol, pozná všetky jej prednosti, úskoky a nedostatky. A keď z nej vypáli, mohol by sa stavať o všetko, čo má, i o vlastnú hlavu, že zasiahne cieľ.

– Tony! – zvolal malý lovec.

Kobyľa sa doteraz pásla neďaleko. Na toto zvolanie priklusala k svojmu pánovi a stala si vedľa neho, takže mu stačilo iba oprieť sa o ňu rukou a pohodlne vysadnúť.

– Sam, máte skvelú kobyľu! Kto ju vidí po prvý raz, nedal by za ňu ani dolár, ale kto ju pozoruje, čoskoro zbadá, že by ste ju nepredali ani za tisíc sovereignov.

Tisíc? Pshaw! Povedzte, že ani za milión! V Skalistých horách poznám náleziská zlata, z ktorých by som mohol peniaze zhrňať priam lopatou. Ak raz niekoho stretnem, kto si zaslúži, aby ho mal Sam Hawerfield zo srdca rád, tomu tieto miesta ukážem. Teda nepotrebujem svoju Tony predávať, aby som získal peniaze. Len toľko vám poviem, Charley: Ten, ktorého teraz volajú Sans-ear, bol kedysi celkom iným chlapíkom než teraz, jeho život bol plný šťastia a blaha, ako deň je plný jasu a more plné kropajú. Bol mladým farmárom a mal ženu, pre ktorú by bol obetoval tisíc životov, a dieťa, pre ktoré by bol dal aj desaťtisíc životov. Ženu si kedysi priviezol domov na svojej najlepšej kobyli, ktorá sa volala Tony. A keď raz kobyľa mala žriebä, zdravé, vrtké a bystré, aké sa málokedy vydarí, prečo by sa nevolalo Tony ako matka? Nemám pravdu, Charley?

– Áno, – odvetil som dojatý tou detinskou myšliou, ktorú tento drsný chlapík tak neočakávane prejavil.

– Well! Potom prišli tí desiati, o ktorých som vám už hovoril. Bola to banda busheaderov, ktorí vtedy znepokojovali kraj. Spálili mi farmu, zabili mi ženu a dieťa, zastreli mi kobyľu, ktorú nemohli na nič potrebovať, lebo nikoho cudzieho nezniesla na chrbte, a len žriebä sa

zachránilo, pretože sa práve vtedy náhodou kamsi zatúlalo. Prišiel som z poľovačky domov a našiel som toto zviera ako jediného svedka svojho bývalého šťastia. Čo vám mam ďalej rozprávať? Ôsmi z týchto lotrov padli mojou rukou, guľkami tejto pušky. Aj poslední dvaja budú moji. Keď sa starý Sans-ear prilepí niekomu na stopu, ten môže utekať hoci až k Mongolom, neujde mu. Práve preto chcem do Texasu a Mexika. Z mladého bodrého farmára sa stal sivovlasý zálesák a preriiový tulák, ktorý myslí len na krv a pomstu, a žriebä sa premenilo na bytosť, ktorá sa podobá skôr capovi než poriadnej kobyly. Ale obaja, kobyla i jej pán, sú statní ešte i dnes a udatne vydržia spolu až dotiaľ, kým jedného z nich neskolí hviždiaci šíp, guľka alebo tomahavk. Ten druhý potom, či už to bude kobyla alebo ja, zahynie žiaľom a túžbou.

Pretrel si rukou oči. Potom vysadol na kobyly a povedal:

– Tolko o starých udalostiach, Charley. Ste prvý, ktorému o nich rozprávam, hoci vás vidím po prvý raz, a budete asi aj posledným. Zaiste ste už o mne dosť počuli ako aj ja o vás, keď som si niekedy sadol na štvrt'hodinku k ľuďom pri táborovom ohni. Preto som vám chcel ukázať, že vás nepokladám za cudzinca. Urobte mi však teraz láskavosť a zabudnite, že ste ma dnes tak dobehli. Pokúsím sa dokázať vám, že starý Sam Haverfield je aj pri tom všetkom súci chlapík.

Odviazal som svojho mustanga a vysadol som naňho. Sans-ear povedal, že pôjdeme na juh, ale cválal rovno na západ. Nepýtal som sa ho na nič. Iste mal pritom nejaký dobre rozvážený úmysel. Ani na to som nič nepovedal, keď si so sebou vzal oštepý štyroch Indiánov. Veľmi živo mi pripomínal môjho starého Sama Hawkensa, s ktorým mal aj spoločné krstné meno.

Prešli sme hodný kus cesty tak, že sme iba držali kone a nikto neprehovoril ani slovo. Sans-ear zostúpil a vbodol jeden oštep práve na temeno malého pahorku. Teraz som už pochopil jeho úmysel. Chcel oštepmi vyznačiť Indiánom

cestu k mŕtvym, aby sa tak dozvedeli, že Sans-earova pomsta si vyžiadala ďalšie obete.

Potom otvoril starú kapsu pri sedle a vytiahol z nej osem pevných handier. Štyri z nich dal mne.

– Tu máte, Charley. Zostúpte a zabaľte kopytá svojho mustanga. Takto nezanechajú na zemi ani najmenšiu stopu a Indiáni sa budú domnievať, že sme azda odleteli povetím. Teraz choďte priamo na juh, až dorazíte k trati, a tam ma budete čakať. Zabodnem do zeme ešte tri oštepky a potom napríklad prídem za vami. Rozhodne sa zídeme, ale keby sme sa predsa len o nejaký kúsok zmýlili, vo dne sa spoznáme podľa škreku supa a v noci podľa zavýjania kojota.

O päť minút neskôr sme sa už nevideli. Uberal som sa určeným smerom pohrúžený v myšlienkach. Obal kopyt prekážal môjmu koňovi pri rýchlom behu, preto som asi po ôsmich kilometroch cesty zostúpil a handry odstránil. Ved' vlastne už nám poslúžili a viac sme ich nepotrebovali: pomohli nám, že sme v najbližšom okolí zabodnutých oštepov nezanechali nijaké stopy.

Teraz sa mustang znovu mohol rozbehnúť. Préria bola čoraz rovnejšia a kde-tu sa ukázalo orešie alebo kríky planých čerešien. Slnko stálo ešte niekoľko stupňov nad západným obzorom, keď som na juhu zbadal čiaru, ťahajúcu sa takmer rovno od západu na východ.

Bola to azda spomínaná železničná trať? Zaiste. Zamieril som k nej a čoskoro som zistil, že som hádal správne. Predo mnou sa ligotali koľajnice. Ležali na násype vysokom asi ako muž.

Zmocnil sa ma zvláštny pocit, síce trochu nejasný, ale zato pochopiteľný. Na terajšej svojej potulke som sa opäť po dlhom čase dostal do styku s civilizáciou. Až sa vlak priblíži, stačilo by mi len zdvihnúť ruku, a mohol by som odcestovať či už na západ alebo na východ, podľa toho, ktorým smerom by vlak šiel.

Lasom som priviazal koňa ku kolíku a hľadal som pod kroviskami suché drevo pre táborový oheň. Jeden z kríkov stál celkom pri svahu železničného násypu. Zohol som sa, aby som tu pozbieral suché konáre, keď tu som na svoj údiv zbadal na zemi ležať kladivo. Niekto ho sem odložil len pred krátkym časom, lebo jeho železná hlavica sa len tak blyšťala, čo znamenalo, že nástroj doteraz málo používali. Ani na jednej strane železnej hlavice nebolo vidieť hrdzu, ktorá by sa na nej iste bola usadila, keby bol nástroj čo len niekoľko nocí ležal vo vlhkej rose. Dnes alebo nanajvýš včera tu museli byť ľudia.

Najprv som prezrel svah násypu obrátený ku mne, ale nenašiel som nič podozrivého. Potom som vyšiel hore a dlhší čas som opäť hľadal, ale nadarmo. Zrazu však som si povšimol hustý chumáč voňavej krátkej trávy zvanej „grama“, ktorá sa tu pomerne zriedka vyskytovala. A naozaj, na tráve musela nedávno stáť noha! Stopa bola ešte čerstvá, nanajvýš dve hodiny stará. Steblá, ktoré boli okrajom podošiev iba ohnuté, sa už vyrovnali, kým v tráve, stlačenej celou podošvou, sa zreteľne dali rozoznať stopy päty a prednej časti obuvi. Túto stopu tu zanechal indiánsky mokasín. Sú azda nablízku Indiáni? Aký súvis je medzi nimi a týmto kladivom? Ale či nenosia aj belosi mokasíny a nemohol azda nejaký železničný zamestnanec, kontrolujúci trať, používať túto pohodlnú obuv? No čosi vo mne akoby mi bolo hovorilo, aby som sa neuspokojoval iba domnienkami. Tu treba istotu!

Pravdaže, uvedomil som si, že pátranie je nanajvýš nebezpečné. Po oboch stranách násypu mohol za každým kríkom striechnúť nepriateľ a na násype bolo ma už zďaleka vidieť. Za iných okolností by som sa nebol pre kladivo tak znepokojoval a bol by som s pátraním začal hneď. No teraz, keď som vedel, že sa v okolí zdržujú Oglalovia, musel som byť čo najobozretnejší a všímať si aj najnepatrnejšiu maličkosť. Pušku som si prevesil cez plece a vzal som do ruky iba revolver. Plazil som sa od kra ku kru, zakrádal som

sa stále ďalej a ďalej – ale bezvýsledne. Vrátil som sa nazad druhou stranou – opäť bolo všetko márne. Doteraz som pátral západne od miesta, kde sa pásol môj kôň. Pokračoval som teda smerom východným, zase bez úspechu. Teraz som si kvokol a rozhodol som sa, že štvornožky prejdem cez koľajnice na druhú stranu. A už som aj začal liezť na rukách a nohách krížom cez násyp. Tu sa mi pozdalo, že som pod rukami zacítil zvláštnu vlhkosť a že piesok sa akosi čudne presýpa a povoľuje. Všimol som si aj to, že piesok tu bol rozsypaný do kruhu, akoby ho tu bol ktosi ktovie prečo náročky tak rozsypal. Zahrabol som prstami do hĺbky a – priznávam sa – prebehol mi chrbtom mráz. Ruka, ktorú som vytiahol, bola sfarbená krvou. Aj piesok, ktorý sa pritom dostal na povrch, bol červený a mokrý. Lahol som si na zem celým telom a teraz som prezeral miesto dôkladnejšie. Zistil som, že tu ktosi zasypal pieskom veľkú kaluž krvi.

Tu sa stala vražda. Keby šlo o zvieraciu krv, nikto by sa nenamáhal skryť ju. Kto je zavraždený a kto je vrah? Hore na násype nebolo vidieť nijaké stopy, lebo pôda tu bola veľmi tvrdá. No keď som pozrel na protíľahlý svah, porastený bizóňou trávou, spozoroval som v nej niekoľko stôp nôh a dve dlhé čiary, akoby z násypu boli stiahli človeka, ktorého držali pod pazuchou a nohy sa mu vliekli po zemi.

Prejsť na druhú stranu na tomto mieste bolo nanajvýš nebezpečné. Vlhká krv ešte nestihla vsiaknuť do zeme a aj stopy boli také čerstvé a zachované, že sa predpokladaná vražda mohla stať iba pred niekoľkými hodinami a vrahovia mohli byť ešte nablízku. Preto som opäť sklzol dolu svahom násypu, vrátil som sa hodný kus cesty, preliezol som krížom cez násyp a až po jeho druhej strane som sa začal zakrúdať smerom na východ.

Postupoval som len veľmi pomaly, lebo som si musel počínať čo najpreťfíkanejšie a najšikovnejšie, musel som sa všelijako krčiť a plaziť, skrývať v najrozličnejších polohách tela, aby ma nikto nespozoroval, keby azda boli nablízku

ľudia. Na šťastie kry tu rástli neďaleko seba. Za každým som sa musel čo najobozretnejšie skrývať a pritom som tuho musel pozorovať najbližší ker, kým som sa odvážil priestor medzi nimi prebehnúť skokmi alebo preplaziť sa cezeň po bruchu ako had. Takýmto spôsobom sa mi podarilo bez nehody sa dostať poniže miesta, kde som predtým na násype spozoroval krv.

Oproti skupine čerešňových stromov, za ktorými som ležal a skúmal okolie, stál hustý lentiškový ker. Medzi ním a čerešňami bol voľný priestor, široký asi osem metrov. Hoci som cez húštie, ktoré medzi kmeňmi čerešieň hojne rástlo, nemohol dosť zreteľne vidieť a hoci lentiškový ker bol hustý, predsa sa mi pozdalo, že za ním leží čosi ako ľudske telo. Možno holo zakryté. Videl som len akúsi tmavšiu masu, odrážajúcu sa od okolia, dlhú ako ľudske telo. Ukryli tam azda zavraždeného? Môže sa tam však skrývať aj niekto z vrahov! Musím to zistiť.

Ale prečo vlastne by som sa mal vydávať do takého nebezpečenstva? Mohol by som predsa vyčkať Samov príchod a potom pokojne cestovať s ním ďalej. Nie, veď preriový lovec musí vedieť, akého nepriateľa má pred sebou, za sebou a vedľa seba. Preskúma aj najnepatrnejšiu maličkosť, lebo tak sa môže dozvedieť dačo o veciach, o ktorých musí vedieť, keď chce byť bezpečný, hoci by na ne nepomyslel azda ani najbystrejší profesor a učenec. Z najbezvýznamnejších vecí robí si preriový lovec uzávery, ktoré by sa nezasvätencom zdali nesúvislé, ba smiešne, ale ktoré sa neskôr ukážu správnymi. Dnes prejde na mustangovi azda šesťdesiat až osemdesiat kilometrov, ale zajtra postúpi azda iba o kilometer, lebo pri každom kroku musí pátrať, či ho vôbec smie urobiť. A keď mu azda z tejto opatrnosti aj nevyplynie vlastný prospech, jeho skúsenosti majú cenu pre iných. Môže im poradiť, vystríhať ich a podať im správy. A okrem toho v každom človekovi je akýsi pud, ktorý ho núti, aby si v každom nebezpečenstve získal akú-takú istotu, aby sa zo všetkých síl vzoprel proti zlu, a to už

ani nespomínam zvláštne čaro, ktorým odvážne podujatie pôsobí na každého chrabrého človeka.

Vedľa mňa ležal na zemi konár. Zdvihol som ho, nastokol naň svoj klobúk a vystrčil som ho cez čerešňové húštie, pričom som náročky spravil šuchot, takže na druhej strane si každý mohol myslieť, že tu ktosi vylieza z kra. Ale nič sa tam nepohlo. Alebo tam nebol nijaký nepriateľ, alebo som mal do činenia s človekom, ktorý bol príliš prefikáný a skúsený, než aby sa dal oklamať takým úskokom.

Rozhodol som sa teda konať. Zaliezol som trochu hlbšie do kroviska a potom som zrazu vyrazil. Dvoma skokmi som preletel cez voľné priestranstvo a s nožom v ruke som vnikol do lentiškového kra. Pod odlomenými konármi ležal človek, ale nebol už nažive, to som spoznal hneď. Nadvihol som konáre a uzrel som tvár hrozne znetvorenú poslednými smrteľnými kŕčmi. Temeno hlavy bolo celé krvavé. Bol to beloch, a to oskalpovaný. V chrbte mu trčal, ako som zistil pri prehliadke jeho tela, odlomený hrot šípú s háčikom. Podľa tohto háčika som hneď usúdil, že belocha zabili Indiáni, ktorí boli na bojovom chodníku.

Odišli už, alebo sú ešte dakde nablízku? Musím sa to dozvedieť. Ich stopy som mohol na tomto mieste ľahko rozoznať. Viedli zo železničného násypu na prériu. Sledoval som ich od kra ku kru, pričom som bol stále prichystaný uhnúť sa pred letiacim šípom alebo vytiahnuť nôž na obranu. Podľa veľkosti šľapají som zistil, že Indiáni boli štyria, dvaja dospelí a dvaja mladíci. Ani sa nesnažili zakryť svoje stopy, museli sa tu teda cítiť celkom bezpeční. Pravdaže, ja som sa plazil len na prstoch rúk a nôh, čo si vyžaduje nemálo cviku a značnú silu.

Vietor vial od juhovýchodu, práve proti smeru, ktorým som sa uberal. Preto som sa ani trochu nezľakol, keď som počul zaffkať koňa; nemohol ma zvetriť. Liezol som ďalej, až som sa dostal k cieľu, alebo lepšie povedané, až som videl toho dost' a mohol som sa vrátiť. Cez kroviská som pred sebou uzrel asi šesťdesiat koní, všetky s indiánskymi

postrojmi okrem dvoch. Sedlá im sňali, akiste preto, aby ich použili za sedadlá alebo ako podušky. Pri zvieratách stáli na stráži len dvaja mužovia. Jeden z nich, ešte mladík, mal na nohách čižmy z drsnej hovädzej kože, ktoré akiste patrili zavraždenému. Mŕtvolu som totiž našiel úplne nahú, jej šaty a majetok si vrahovia akiste rozdelili medzi sebou. Teda tento mladík patril k štyrom Indiánom, ktorých stopa ma priviedla sem.

Indiáni sa často stýkajú s belochmi, ktorí nerozumejú ich reči, a preto sa medzi červenokožcami a bledými tvármi vytvorila posunková reč, ktorej znaky a spôsoby vyjadrovania musí poznať každý, kto príde na divoký západ. Často sa stáva, že človek, ktorý má živšiu povahu alebo je práve rozčúlený, nevedomky sprevádza svoju reč posunkami, ktoré majú ten istý význam ako slová. Tak sa teraz zhovárali aj obaja strážcovia a predmet ich rozhovoru ich akiste veľmi zaujímal, lebo pritom živo gestikulovali. Akiste sa tu pokladali za príliš bezpečných, no starší bojovníci by ich boli za ich správanie rozhodne pokárali. Strážcovia ukázali na západ, naznačovali oheň, koňa, teda rušeň, ktorý Indiáni nazývajú „ohnivým koňom“, tĺkli lukmi o zem, akoby chceli sekať alebo biť kladivom, mierili, akoby chceli strieľať, rozháňali sa rukami, akoby chceli bodat' a rúbať tomahavkami... Videl som dost' a hneď som sa vrátil. Pravdaže, stopy za sebou som čo najstarostlivejšie zotieral.

Nie div, že mi dlho, veľmi dlho trvalo, kým som sa dostal k svojmu koňovi. Ten sa nenudil osamote, lebo bola pri ňom už aj Samova kobyľa. A sám malý traper pohodlne ležal za krom a žuval poriadny kusisko sušeného mäsa.

– Koľkí sú, Charley, – spýtal sa ma.

– Kto?

– Indiáni.

– Ako ste prišli na to, že sú to Indiáni?

– Hm, vari pokladáte starého Sans-eara za greenhorna ako predtým on vás? Ale to sa veľmi mýlite, hihhi!

Bol to polohlasný, sebavedomý smiech, ktorý som už od neho počul. Takto sa smial iba vtedy, keď sa cítil v prevahe nad iným. Aj v tomto sa podobal Samovi Hawkensovi, ktorý sa vedel smiať podobne.

– Podľa čoho súdite, Sam, že vás pokladám za greenhorna?

– Ale, Charley, vari vám to musím najprv povedať? Čo by ste boli urobili, keby ste boli prišli sem, našli tu pri koni toto kladivo, ale svojho Old Shatterhanda nie?

– Bol by som čakal, až sa vráti.

– Ozaj? To sa mi napríklad nechce veriť.

Mohol som predsa podniknúť niečo takého, pri čom by ste mi boli len prekážali. Okrem toho si myslím, že Old Shatterhand nikdy sa nepodujme na niečo takého bez náležitej obozretnosti. Ako ďaleko ste ma sledovali?

– Krížom-krážom, ako ste šli, až k tomu neborákovi, ktorého Indiáni zabili. Mohol som rýchlo postupovať, lebo som vedel, že predou mnou ste iba vy, a nie nepriateľ. Keď som uzrel mŕtveho, pomyslel som si, že ste na výzvedách, a vrátil som sa, aby som napríklad na vás pokojne čakal. Teda koľkí sú?

– Bude ich hádam do šesťdesiat.

– Dívajme sa! Zaiste ten oddiel, ktorého stopy som spozoroval už včera. Sú na bojovom chodníku?

– Áno.

– Utáborili sa iba na krátky čas?

– Odsedlali kone.

– Tisíc hromov! Zase majú niečo za lubom. Nespozorovali ste nič?

– Zdá sa mi, že chcu vytrhať koľajnice, aby sa vlak vykoľajil a aby ho polom mohli vyrabovať.

– Vari sa vám rozum čistí, Charley? Pre železničiarov ako i pre cestujúcich by to bol nebezpečný kúsok. Odkiaľ to viete?

– Vypočul som Indiánov.

– Rozumiete nárečiu Oglalov?

– Áno. Ale ani som nepotreboval znalosť tohto nárečia, lebo som sa dostal blízko ku strážcom koní, ktorí pri reči živo posunkovali.

– Lenže posunky môžu človeka ľahko oklamať. Opíšte mi, aké posunky robili.

Urobil som to; malý chlapík zrazu vyskočil, ale ovládol sa a opäť si sadol.

– Dobre ste rozumeli; musíme pomôcť cestujúcim vo vlaku. Ale nesmieme sa napríklad prenáhliť, lebo takúto významnú vec si treba pokojne rozmyslieť a poradiť sa o nej. Teda je ich šesťdesiat? Hm, mne sa na kolbu pušky vmestí najviac ak desať vrúbkov. Kam teda vrežem ostatné?

Hoci polozenie bolo vážne, bol by som sa takmer hlasne zasmial. Malý chlapík mal pred sebou šesťdesiat Indiánov a namiesto toho, aby sa tejto presily bál, staral sa len o to, kam vreže svoje vrúbky.

– Koľkých vlastne chcete zalomáziť? – spýtal som sa ho.

– To ešte napríklad sám neviem. Myslím však, že nanajvýš dvoch alebo troch, pretože ostatní sa rozutekajú, keď zočia dvadsiatich alebo tridsiatich belochov.

Počítal teda s tým, ako v duchu i ja, že sa železničný personál vlaku a všetci cestujúci pridajú k nám a budú bojovať proti Indiánom.

– Hlavná vec je, – poznamenal som, – aby sme naozaj natrafili na vlak, ktorý chcú Indiáni prepadnúť. Veľmi by ma mrzelo, keby sme bo hľadali nesprávnym smerom.

– Podľa posunkov, ktorými sprevádzali svoje slová, ako ste mi to opísali, by som usudzoval, že sa chystajú prepadnúť vlak zo Skalistých hôr. Teda vlak zo západu, a to ma udivuje. Východný vlak priváza iste viacej tovaru i vecí, ktoré Indiáni môžu potrebovať. Neostáva nám nič iné, len sa rozdeliť. Jeden pôjde na východ a druhý na západ.

– Musíme tak urobiť, ak len sa nám nepodarí nejako nadobudnúť istotu. Ach, keby sme aspoň vedeli, ako a kedy chodia tadiaľto vlaky.

– Kto to môže vedieť! Nikdy v živote som sa ešte neviezol v kletke, ktorú nazývajú železničným vozňom. Ved' by som od strachu nevedel, kam si mám dať nohy. Nie div, že si chválím prériu a svoju Tony. Videli ste Indiánov už aj pracovať?

– Nie. Videl som iba ich kone. Podľa všetkého sa dá usudzovať, že vedia, kedy príde vlak. Ako sa zdá, pred zotmením sa nepustia do roboty. Nanajvýš o polhodinu nastane súmrak. Potom sa k nim priplazím a možno sa dozvieme, čo ešte nevieme.

– Well, urobíme tak.

– Ale potom jeden z nás musí ostať na strážu tu na násype. Indiánom môže prísť na um, aby začali prácu na tamtej strane. Pravda, domnievam sa, že vytrhajú koľajnice smerom k nám, lebo pri útoku budú potrebovať voľný priestor medzi nimi a vlakom.

– Nemusí tu na násype nikto z nás zostať, Charley. Pozrite na Tony! Nikdy ju neuvažujem. Je to skvelé, múdre zviera a má nos, na ktorý sa môžem spoľahnúť. Už ste videli koňa, ktorý nezafŕka, keď zvetrí nepriateľa?

– Nie.

– No vidíte, taký kôň je iba jeden, a to je Tony. Fŕkanie síce vystríha pána, ale prezrádza dve veci: po prvé, kde je kôň a pán, a po druhé, že pán dostal výstrahu. Preto som Tony odučil fŕkaniu a múdre zviera ma pochopilo. Nechám ju, aby sa slobodne popásala, a len čo zvetrí nebezpečenstvo, príbehne a vrazí do mňa pyskom.

– A keď niekedy, ako napríklad dnes, nič nespozoruje?

– Pshaw! Vánok povieva práve od Indiánov. Môžete ma na mieste zastreliť, ak mi Tony neohlási každého červenokožca už na tisíc krokov. Ostatne títo chlapíci majú oči ako orly a keby ste si hoci aj ľahli na násyp po dĺžke, možno i tak by vás zbadali už z diaľky.

– Máte pravdu, budem teda dôverovať vašej Tony ako aj vy. Nepoznám ju ešte dlho, ale už som takmer presvedčený, že sa na ňu možno spoľahnúť.

Vytiahol som jednu z vlastnoručne vyrobených cigár a zapálil si. Sam roztvoril malé očká, nakoľko to len šlo, a taktiež aj ústa. Nozdry sa mu rozšírili a hltavo vťahoval vôňu suchej byliny. Tvár sa mu rozjasnila nadšením. Zálesáci majú len zriedkakedy príležitosť dostať sa k dobrému tabaku, hoci bývajú obyčajne náruživými fajčiarimi.

– O wonderful...! Charley...! Je to možné, vy máte cigaru?

– Pravdaže! Celý tucet. Chcete jednu?

– Sem s ňou! Vy ste chlapík, pred ktorým musí človek s úctou skloniť svoju tekvicu.

Pripálil si cigaru od mojej, podľa indiánskej obyčaje vtiahol do seba dym niekoľkými ťahmi a potom ho znovu vyfúkol. Tvár sa mu pritom rozžiarila blaženosťou, akoby sa bol naraz ocitol v Mohamedovom siedmom nebi.

– Hang sorrow, to je ale pôžitok! Mám hádať, Charley, aký je to druh tabaku?

– Hádajte! Ste znalec?

– To si myslím!

– No?

– Goosefoot z Virgínie alebo Marylandu!

– Nie.

– Čože? To by som sa mýlil po prvý raz. Je to goosefoot, lebo ho poznávam podľa chuti i vône.

– Nie je.

– Tak je to rozhodne brazílsky legítimo.

– Tiež nie.

– Curassao z Bahie.

– Zase nie.

– Nuž a čo je to teda?

– Pozrite si túto cigaru!

Vytiahol som ešte jednu, rozbalil ju a podal som mu ju, aby videl obalové listy aj obsah.

– Vari ste sa zbláznili, Charley, že nivočíte takú cigaru! Každý traper by vám za ňu bol dal päť až osem bohrích kožušín, najmä ak už dlhšie nefajčil.

- O dva, tri dni dostanem nové.
- O dva... tri dni...? Nové...? Odkiaľže?
- Zo svojej továrne.
- Čože? Vy máte továreň na cigarety?
- Áno.
- A kdeže?
- Tam!

Ukázal som na svojho mustanga.

- Charley, prosím vás, nerobte hlúpe žarty!
- To nie je žart, to je skutočnosť.
- Hm! Keby ste neboli Old Shatterhand, tak by som si naozaj myslel, že vo vašej hlave dačo nie je v poriadku.
- Najprv si prezrite ten tabak!
- Urobil to čo najstarostlivejšie.
- Nepoznám ho. Ale je dobrý, znamenitý.
- No tak vám ukážem svoju továreň.

Podišiel som k svojmu mustangovi, uvoľnil sedlo a vytiahol som spod neho vrecúško. Roztvoril som ho.

- Nože, zoberte si trochu!

Vytiahol za hrst' lístia.

– Charley, nerobte si zo mňa blázna! Veď to sú iba čerešňové a lentiškové listy.

– Správne! K tomu trochu divého ľanu a tabak je hotový. A tento obalový list nie je nič iného ako bylina zvaná volský jazyk, tu ju nazývajú varhalla. Toto vrecúško – to je celá moja tabaková továreň. Keď nájdem takéto liaty, natrhám si ich, koľko potrebujem, strčím ich do tohto vrecúška a vrecúško zase pod sedlo. Tam vzniká teplo, listy začnú kysnúť – to je celé moje umenie.

- Na neuverenie.

– Ale je to skutočne tak. Pravda, taká cigara je iba biednou náhradkou a tam v Európe každý povaľáč, ktorého hrtan je akoby z byvolej kože, by si potiahol iba raz a cigaru by zahodil. Ale túľajte sa rok po savane a potom si zapáľte takú cigaru! Tie zeliny sa vám budú zdať najlepším goosefootom. Teraz ste sa sám na sebe o tom presvedčili.

– Charley, moja úcta k vám vzrastá.

– Ale o tejto svojej skúsenosti nesmiete rozprávať ľuďom, ktorí ešte nikdy neboli na západe! Pokladali by vás za Tunguza, Kirgiza alebo Ostjaka, ktorý svoje chuťové a čuchové orgány natrel dechtom alebo smolou.

– Nech ma pokladajú za Tunguza alebo Ostjaka, všetko jedno, hlavná vec, že mi cigara chutí. Napokon ani neviem, kde títo ľudia žijú.

Ani najmenej sa nedal rušiť v pôžitku odhalením môjho továrenského tajomstva, ale vyfajčil cigaretu úplne, až mu ostal len maličký ohorok, že ho už nemohol držať medzi perami.

Zatiaľ slnko zapadlo. Nastal súmrak a začalo sa stmievať tak rýchlo, že sme už mohli myslieť na svoj zámer.

– Teraz? – spýtal sa Sam.

– Áno.

– Ako?

– Pôjdeme spolu až ku koňom Indiánov. Potom sa rozdělíme, obídeme ich tábor a za ním sa zase zídeme.

– Dobre! Keby sa však prihodilo niečo nečakaného a museli by sme ujsť, a hádam každý iným smerom, potom by sme sa stretli na juhu pri vode. Tam je posledný výbežok pralesa, siahajúci z vrchov do prérie. Asi tri kilometre od tohto výbežku vniká do lesa préria hlbokým zárezom. Tam sa nájdeme.

– Dobre! Nože napred!

Nezdalo sa mi pravdepodobné, že budeme musieť utekať každý iným smerom, ale bolo múdre a obozretné pripraviť sa na všetky prípady.

Vyrazili sme.

Teraz už bola taká tma, že sme mohli ísť po trati vzpriamení a nemuseli sme sa obávať, že nás Indiáni zbadajú. Potom sme zahli naľavo a kráčali sme popri násype s nožom v ruke pre prípad, že by sme azda stretli nepriateľa. V prérii si oči rýchlo zvyknú na tmu; boli by sme na niekoľko krokov zbadali každého Indiána. Prešli sme vedľa

belochovej mŕtvolvy a dostali sme sa až k miestu, kde som uzrel kone. Stáli tam doteraz.

– Vy napravo a ja naľavo! – zašepkal Sam a odplazil sa.

Zahol som v oblúku okolo koni a priliezol som až k voľnému priestranstvu bez kríkov, na ktorom ležali temné postavy Indiánov. Nezapálili oheň a správali sa tak ticho, že by som bol mohol počuť chrobáka šuchotať v tráve. Trochu bokom od nich uvidel som tri sediace postavy, jediné, ktoré sa tu zhovárali. Plazil som sa k nim čo najobozretnejšie.

Keď som bol za ich chrbtom nejakých šesť krokov, spoznal som na svoj úžas v jednom z nich belocha. Čo má beloch do činenia s Indiánmi? Zajatcom nie je, to je zrejmé. Azda je to jeden z prériových tulákov, ktorí držia raz s belochmi, raz zase s Indiánmi, podľa toho, ako to vyžadujú ich lúpežnícke zámery? Pravda, môže to byť aj lovec, ktorého Indiáni zajali a ktorý si potom zachránil život tým, že si vzal za squaw indiánske dievča a odvtedy patrí ku kmeňu. Ale to by bol jeho oblek, ktorého súčiastky a strih som i v temnote dosť dobre rozoznával, viacej indiánsky.

Jeho dvaja druhovia boli náčelníci, čo som zistil podľa orlích pier, ktoré mali pripevnené na vysokom chochole vlasov.

Vyzeralo to, že sa tu stretli bojovníci dvoch rozličných kmeňov alebo dedín, aby uskutočnili spoločný zámer.

Všetci traja sedeli na okraji voľného priestranstva tesne vedľa kroviska.

Môžem sa teda dostať k nim veľmi blízko a hádam vypočujem dačo z ich rozhovoru. Priplazil som sa teda k nim za krovisko. Bol som tak blízko, že som ich mohol dočiahnuť rukou.

Zdalo sa, že v ich rozhovore práve nastala prestávka. Po niekoľkých minútach mlčania sa jeden z náčelníkov spýtal lovca:

– A vie môj biely brat celkom iste, že práve najbližší ohnivý kôň ponese množstvo zlata?

Náčelník hovoril miešaninou anglických a indiánskych slov, ktorú Indiáni používajú, keď sa rozprávajú s belochom.

– Viem to iste, – odvetil beloch.

– Kto ti to povedal?

– Jeden z mužov, ktorí bývajú pri stajni ohnivého koňa.

– Zlato pochodí z krajiny Waikur?

– Áno.

– A má prísť k otcovi bledých tvárí, aby z neho vyrábal doláre?

– Tak.

– Otec bledých tvárí nedostane z tohto zlata ani toľko, aby si z neho mohol urobiť zlatý grajciar. Mnoho mužov bude na ohnivom koni?

– To neviem. Ale nech by ich bolo koľkokoľvek, môj červený brat ich všetkých premôže so svojimi udatnými bojovníkmi.

– Bojovníci Oglalov prinesú mnoho skalpov a ich ženy a dievčatá budú tancovať tanec radosti. Budú mať jazdci ohnivého koňa mnoho vecí, ktoré by sa zišli červeným mužom? Šaty, zbrane, kaliko?

– To všetko budú mať a ešte oveľa viacej. Ale dajú červení mužovia svojmu bielemu bratovi, čo žiada?

– Môj biely brat dostane všetko zlato a striebro, ktoré ohnivý kôň nesie. Červení mužovia nepotrebujú ani zlato, ani striebro, lebo v ich vrchoch je toľko nuggetov, koľko len chcú. Ka-wo-mien, náčelník Oglalov, – a pri tých slovách ukázal prstom na seba, – sa raz spoznal s múdrou, udatnou bledou tvárou, ktorá mu povedala, že zlato nie je nič iné ako „deadly dust“, vražedný prach, a vyrobil ho zlý duch zeme, aby z ľudí urobil zlodejov a vrahov.

– Táto bledá tvár bola veľkým bláznom. Ako sa volala?

– Nebol to blázon, ale veľmi múdry a udatný bojovník. Synovia Oglalov sa raz zhromaždili pri vodách Broad-Forku, aby ukoristili skalpy niekoľkých traperov, ktorí v ich území nachytali hodne bobrov. Medzi bledými tvármi bol istý muž, ktorého pokladali za blázna, lebo hľadal všelijaké

zeliny a chrobáky a prišiel na západ iba preto, aby videl savany. Ale v jeho hlave sídlila múdrosť a v jeho ramene sila. Jeho puška nikdy nechýbala cieľ a nôž sa mu v ruke nezachvel ani pred sivým medveďom Skalistých hôr. Chcel dať svojim druhom múdre rady proti nám, ale tí sa mu vysmiali. Preto sa nám podarilo všetkých pozabíjať a ich skalpy ešte dnes okrášľujú vigwamy Oglalov. Muž, o ktorom hovorím, nechcel opustiť svojich bielych bratov a bil sa s červenými bojovníkmi na život a na smrť. Ale bolo nás tak mnoho, že sme ho strhli na zem, hoci stál ako lesný dub, ktorý všetko rozdrúzga, keď padne pod sekerou drevorubača. Zajali sme ho a odviekli do dediny Oglalov. Nezabili sme ho, lebo bol chrabрым bojovníkom a nejedno indiánske dievča by bolo rado šlo do jeho chatrče ako jeho squaw. Ma-ti-ru, najväčší náčelník Oglalov, dal mu na výber: alebo vigvam jeho dcéry, alebo smrť. Ale on odmietol kvetinu prerie, ulúpil náčelníkovi koňa, znovu si zobral svoje zbrane a ušiel.

– Dávno sa to stalo?

– Slnko odvtedy premohlo štyri zimy.

– A ako sa volal?

– Jeho päšť bola ako medvedia laba, holou rukou rozbil lebku mnohým červeným bojovníkom a i niektorým bledým tváram. Preto ho bieli lovci nazvali Old Shatterhand, Stará Drviaca Ruka.

Čo tu Ka-wo-mien rozprával, bolo naozaj jedno z mojich minulých dobrodružstiev. Až teraz som ho spoznal a taktiež aj Ma-ti-rua, ktorý sedel vedľa neho a ktorý ma bol kedysi zajal. Ka-wo-mien v podstate hovoril pravdu, ale v duchu som mu predsa vyčítal, že moje činy a vlastnosti zveličoval. Nepamätám sa, že by som bol niekomu rukou rozbil lebku.

– Old Shatterhand? Toho poznám! – odvetil beloch. – Raz som sa s niekoľkými udatnými mužmi vybral k Old Firehandovej skrýši kožušín, aby sme si odtiaľ priniesli ich vydrie a bobrie kožušiny. Pri skrýši bol vtedy aj Old Shatterhand. Podarilo sa mi ešte s dvoma mužmi ujsť a

želám si už len to, aby som toho oplana ešte raz dakde stretol. Vrátil by som mu jeho kapitál aj s hojnými úrokmi.

Spoznal som aj belocha. Bol to náčelník potulných lúpežníkov, ktorí nás prepadli pri južnom toku Saskatchewanu, ale tak sme ich privítali, že unikli len traja. Bol to jeden z tých prériových zbojníkov, ktorých sa treba obávať viac než najdivších Indiánov, pretože majú zlé vlastnosti bieleho i červeného plemena, a to v dvojnásobnej miere.

Ma-ti-ru, ktorý doteraz neprehovoril, zdvihol ruku.

– Beda mu, ak sa znovu dostane do rúk červených bojovníkov. Priviažu ho k mučiarskemu kolu a Ma-ti-ru mu bude odrezávať sval za svalom od samej kosti. Strielal na bojovníkov Oglalov, ukradol náčelníkovi najlepšieho koňa a odmietol srdce najkrajšej dcéry savany!

Keby títo traja muži vedeli, že ten, ktorému sa tak vyhrážajú, leží za nimi sotva na tri kroky!

– Červení muži ho už nikdy neuvidia, lebo odišiel ďaleko za veľkú vodu, do krajín, kde slnko páli ako prudký oheň, kde je viac piesku než trávy na savane, kde reve lev a muži smú mať mnoho žien.

Niekoľko ráz som sa pri táborovom ohni zmienil, že by som chcel ísť na Saharu. Tak som aj urobil a teraz som sa pri potulkách prériu na svoj veľký údiv dozvedel, že správa o mojej ceste prenikla až k Indiánom. Zdalo sa mi, že zálesácky nôž ma tu preslávil viac než pero vo vlasti.

– Vráti sa, – mienil Ma-ti-ru. – Kto raz pil dych prérie, smáďi po nej, pokým ho len Veľký Duch ponechá pri živote.

V tom mal pravdu. Tak ako horal na rovine až chorobne túži po svojich vrchoch a ako sa námorník nemôže odlúčiť od mora, tak počarí aj préria každému, koho raz objala v náručí. Vrátil som sa.

Teraz ukázal Ka-wo-mien na hviezdy.

– Nech môj biely brat pozrie na oblohu! Je čas, aby sme šli k ceste ohnivého koňa. Sú železné ruky, ktoré moji

bojovníci vzali bielemu sluhovi ohnivého koňa, dost' pevné, aby roztrhali jeho cestu?

Z tejto otázky som vyrozumel, koho zavraždili. Zaiste železničného zamestnanca, keď so svojimi nástrojmi, ktoré náčelník nazval „železnými rukami“, kráčal po trati a prezeral, či sú koľajnice v poriadku.

– Sú pevnejšie než ruky dvadsiatich červených mužov, – odvetil beloch.

– A vie môj biely brat narábať nimi?

– Áno. Nech červení bojovníci idú za mnou! O hodinu príde vlak. Ale nech moji bratia nezabudnú, že všetko zlato a striebro patrí mne.

– Ma-ti-ru nikdy neluhá! – hrdo ho uistil náčelník a vstal.
– Zlato je tvoje a všetko ostatné i so skalpami bledých tváří patrí udatným bojovníkom Oglalov.

– A dáte mi mulice, ktoré mi odnesú zlato? A mužov, ktorí ma budú ochraňovať na ceste ku Canadianu?

– Dostaneš mulice a bojovníci Oglalov ťa odprevadia až na hranice krajiny Aztlan. Ak ohnivý kôň prinesie mnoho vecí, ktoré sa Ka-wo-mienovi a Ma-ti-ruovi zapáčia, tak ťa ich bojovníci odprevadia ešte ďalej až k veľkému mestu Aztlanu, kde ťa očakáva tvoj syn, ako si nám rozprával.

Ma-ti-ru po týchto slovách vykrikol a hneď všetci Indiáni vstali. Plazil som sa nazad. Neďaleko miesta, na ktorom som ležal, začul som tichý šuchot, akoby stebami trávy prefukoval vánok.

– Sam!

To slovo som skôr iba vydýchol, než vyriekol, ale môj druh ho i vo vzdialenosti niekoľkých krokov začul a na chvíľočku sa vztýčil.

– Charley!

Liezol som k nemu.

– Čo ste videli? – spýtal som sa ho.

– Nie veľa. Indiánov ako aj vy.

– A čo ste počuli?

– Vôbec nič, ani jediné slovo. A vy?

– Veľmi mnoho. Ale poďte! Vyrazili zaiste na západ. Musíme sa poponáhľať, aby sme sa čím skôr dostali ku koňom.

Pustil som sa rýchlo dopredu, on za mnou. Dorazili sme k násypu a preliezli na druhú stranu. Tam sme zastali.

– Sam, choďte ku koňom a odveďte ich asi na pol kilometra pozdĺž násypu. Tam na mňa počkajte! Nerád by som od červenokožcov odišiel prv, kým nezistím všetko, čo sa len dá.

– Nemôžem to vykonať ja? Doteraz ste sa iba vy vystavovali nebezpečenstvu, až sa hanbím, že som nič neurobil.

– Nejde to, Sam. Môj mustang vás poslúchne. Ale vaša Tony by sa mi hádam nedala odvieť.

– To máte napríklad pravdu, Charley, a preto pôjdem.

Narovnal sa a rýchlo odchádzal. Teraz bolo zbytočné, aby dbal na to, či zanecháva za sebou stopy, alebo nie. Sotvaže Sam zmizol v nočnej temnote, zbadal som na druhej strane násypu Indiánov, náhliacich sa jeden za druhým dopredu.

Rozbehol som sa aj ja po svojej strane násypu, takže som bol vždy zarovno ních. Neďaleko miesta, kde som našiel kladivo, zastali a vyliezli na násyp. Utiahol som sa do krovísk a o chvíľku som počul štrngot železa a potom mocné údery kladiva. Prériový lúpežník sa dal do roboty a nástrojmi, ktoré odobral železničnému dozorcovi, odtrhoval koľajnice od podvalov.

Teraz už bol najvyšší čas, aby sme konali. Nestaral som sa viac o miesto, kde sa mal čoskoro odohrať boj, a náhlil som sa dopredu. O päť minút som už bol pri Samovi.

– Odtŕhajú koľajnice? – spýtal sa ma.

– Áno.

– Počul som to. Keď si človek priloží ucho na koľajnicu, počuje napríklad každý úder kladiva.

– Teraz dopredu, Sam! O tri štvrté hodiny príde vlak a musím ho zastaviť skôr, než zbadajú jeho svetlo.

- Počujte, Charley, nejdem s vami.
- Prečo nie?
- Ak obidvaja odídeme stadiaľto, potom budeme musieť znovu preskúmať okolie, a tým stratíme drahocenný čas. Radšej sa teraz vrátim k Indiánom a budem ich pozorovať. A keď prídete nazad, hneď vám môžem dať presné správy.
- To je pravda! Ale čo bude s vašou Tony?
- Nechám ju tu. Nepohne sa z miesta, kým sa nevrátim.
- Dobre. Viem, že tým našej veci nepoškodíte.
- Pravdaže nie, na to sa môžete spoľahnúť. Chodte teda, Charley! Nájdete ma tu.

Vysadol som na koňa a cváľal som tak rýchlo, ako sa len potme dalo, tým smerom, skadiaľ mal prísť vlak. Musím ho dosiahnuť v takej vzdialenosti, aby Indiáni nezbadali, že zastavil. Noc sa pomaly rozjasňovala. Vychádzali hviezdy a rozlievali na prériu svoj matný svit, takže sa na niekoľko konských dĺžok dalo všetko rozoznať. Zrýchľil som teda jazdu. Nevyskytla sa nijaká prekážka, a tak som prešiel vzdialenosť asi päť kilometrov.

Potom som zastal, priviazal svojho mustanga o kolík a zároveň som mu zviazal predné nohy. Rachot prichádzajúceho vlaku by ho mohol splášiť.

Nazbieral som si suchej trávy, koľko som len vládal, a nakládol som na ňu suchého raždia. Potom som si zhotovil fakľu tak, že som na odlomenú haluz priviazal niekoľko chumáčov suchej trávy. Takto prichystaný mohol som očakávať vlak. Rozprestrel som si prikrývku na trať a sadol som si. Zavše som priložil ucho ku koľajnici a potom som znovu skúmavo hľadel tým smerom, skadiaľ mal prísť vlak.

Nečakal som hádam ani desať minút, keď som zrazu počul tiché, celkom tiché dunenie, ktoré sa však každou sekundou zosilňovalo. Potom som v diaľke uvidel malý, svetlý bod, ktorý sa vynoril pod hviezdami, tesne nad obzorom. Nemohla to byť hviezda, lebo bod sa nápadne zväčšoval a blížil. Prichádzal vlak.

Teraz prišiel môj čas. Zapálil som trávnu a raždie. Hneď vzbĺkol vysoký oheň, ktorý mohli z vlaku ľahko spozorovať. Rachot rušňa a vozňov ustavične rástol. Ba už som videl pred rušnom aj jasný svetelný kužeľ, vrezávajúci sa do tmy. O minútu bude vlak pri mne.

Zapálil som fakľu, mával som ňou nad hlavou a tak som bežal naproti vlaku. Rušňovodič pravdaže spozoroval, že mu dávam znamenie, aby zastavil. Poslúchol. Krátko za sebou rozťali vzduch tri ostré zapísknutia. Na kolesách zaškrípali brzdy. Ozval sa ohlušivý hrmot, rachot, syčanie a dunenie a rušeň už stál blízko miesta, kde na násype horel môj oheň. Rušňovodič sa vyklonil ku mne a spýtal sa:

– Halloo, človeče, čo majú znamenať vaše znamenia? Azda chcete nastúpiť?

– Nie, sir. Ba práve naopak, chcem vás požiadať, aby ste vystúpili.

– To mi ani na um nepríde!

– Ale predsa to urobíte, lebo vpredu sú Indiáni. Vytrhali koľajnice.

– Čo vravíte? Indiáni? Zounds! Hovoríte pravdu, človeče?

– Neviem, prečo by som mal luhat'.

– O čo ide? – spýtal sa ma teraz zase sprievodca, ktorý zostúpil a podišiel ku mne.

– Vraj sú pred nami červenokožci, – odvetil mu rušňovodič.

– Je to pravda?... Videli ste ich?

– Videl a aj vypočul. Sú to Oglalovia.

– Najhorší kmeň zo všetkých Indiánov. Koľko ich je?

– Asi šesťdesiat.

– Doparoma! To je tento rok už tretí raz, čo títo lotri prepadli vlak. Ale my im teraz posvietime na cestu! Už dlho túžim po príležitosti, aby som im mohol klepnúť na prsty. Ako ďaleko sú odtiaľto?

– Asi päť kilometrov.

– Rušňovodič, zastrite svetlo! Tí chlapi majú bystré oči. Počujte, master, som vám veľmi vďačný, že ste nás vystríhali. Ako usudzujem podľa vášho zovňajšku, ste zálesák, však?

– Také čosi. Mám so sebou ešte druhu. Pozoruje červenokožcov a čaká, až prídeme.

– To ste múdro zariadili. Ale z cesty, ľudia! Teraz nám už nehrozí nebezpečenstvo, ba dokonca môžeme mať dobrú zábavu.

Cestujúci z prvého vozňa totiž vypočuli náš rozhovor a hneď otvorili všetky dvere. Mnohí príbehli k nám, tlačili sa dookola a vzduch sa rozochvel tisícmi otázkami a výkrikmi. Po sprievodcovom napomenutí zavládlo ticho.

– Veziete na vlaku zásielku zlata a striebra? – spýtal som sa ho.

– Kto to vraví?

– Indiáni. Vedie ich beloch, prériový zbojník, ktorý dostane za odmenu drahý kov; ostatné všetko i so skalpami má patriť Indiánom.

– Ach! Ako môže len lotor vedieť, aký náklad vezieme?

– Podľa všetkého dozvedel sa to od istého železničného zamestnanca. Akým spôsobom, to neviem.

– Ved' my to už vypátrame, ak sa dostane živý do našich rúk, čo si zo srdca želám. Ale povedzte mi, master, ako znie vaše ctené meno, aby som vedel, ako vás máme volať.

– Môj druh sa volá Sans-ear a ja...

– Sans-ear? Tisíc hromov, to je smelý chlapík, ktorý vyváža v nebezpečenstve aj desiatich. A vy so ako voláte?

– Mňa tu v prérii nazývajú Old Shatterhand.

– Vy ste Old Shatterhand, ktorého pred tromi mesiacmi v Montane naháňali Siouxovia a ktorý prešiel celú cestu pozdĺž Yellowstonu od Snežného vrchu až po Fort Union na snežniciach za tri dni?

– Áno.

– Sir, mnoho som už o vás počul a teší ma, že sa s vami stretávam. Ale to je zvláštne! Nezachránili ste nedávno vlak, ktorý chcel zničiť Parranó, biely náčelník Siousov?

– Pravdaže. Vtedy bol so mnou aj náčelník Apačov Winnetou, najslávnejší Indián prerií. Ale prosím vás, sir, rozhodnite sa už nejako! Indiáni vedia presne, kedy má vlak prísť, keby sme dlho otáľali, mohli by vytušiť, že sú prezradení.

– To máte pravdu. Predovšetkým by som rád vedel, ako a kde sa rozostavili. Kto chce napadnúť nepriateľa, musí vedieť, ako sa rozložil.

– Sir, rozprávate ako veľký vojvodca. Žiaľ, nemôžem vám podať potrebné správy. Keďže som vás chcel vystríhať, nemohol som čakať, až sa Indiáni rozostavia a pripravia na útok. Od môjho druha sa dozvieme všetko, čo potrebujeme vedieť. Ak som vás požiadal o rozhodnutie, chcel som sa tým len dozvedieť, či mienite zaútočiť, alebo nie.

– Pravdaže, pravdaže na nich zaútočíme, – odvetil prudko. – Je to predsa moja povinnosť, aby som týmto ľudom raz navždy odobral chuť na náklady, ktoré prevážame. Vy a váš kamarát nezmôžete nič proti šesťdesiatim Indiánom a nesmiete sa ani odvážiť...

– Pshaw, sir! – skočil som mu do reči. – Čo smieme, alebo nie, to vieme rozhodne lepšie než iní ľudia. Sans-ear dnes za bieleho dňa zaútočil na štyroch Indiánov a za dve minúty ich všetkých štyroch skolil. Poviem vám, že aj bez vašej pomoci môžeme poslať celý tucet Oglalov do večných lovísk. Tu nezáleží tak na množstve, ale skôr na tom, akú má človek tvrdú päť a koľko filipa má v hlave. Ak vo tme dvadsaťpäť ráz vypálím zo svojej henryovky, Indiáni nebudú vedieť, či majú proti sebe dvoch alebo dvadsiatich nepriateľov. Počujte, chlapi, máte niektorí so sebou zbrane?

Táto otázka bola vlastne zbytočná. Vedel som, že každý z týchto mužov má so sebou nejakú pušku. Ale sprievodca si počínal, akoby chcel prevziať velenie, a to som nemohol pripustiť. Viest' nočnú výpravu proti oddielu Indiánov, na to

boli treba inakšie schopnosti a skúsenosti, než aké mohol mať železničný zamestnanec, aj keby bol neviem aký udatný a smelý. Jednohlasné „áno“ zo všetkých strán bolo odpoveďou na moju otázku a sprievodca ešte doložil:

– Medzi cestujúcimi je aj šesťnásť železničiarov, ktorí vedia skvele narábať nožmi a puškami, ďalej dvadsať milicionárov, ktorí cestujú do pevnosti Palwieh a sú vyzbrojení puškami, revolvermi a nožmi. Okrem toho je tu niekoľko gentlemanov, ktorým by bolo potešením, keby mohli tým lúpeživým Indiánom navrátať trochu kožu. Hej, chlapi, ktorí chcete ísť s nami?

Prihlásili sa všetci bez výnimky. Ak aj boli medzi nimi takí, čo sa báli, predsa sa prihlásili, aby sa o nich nepovedalo, že sú zbabelci. Takí ľudia mi pravdaže mohli málo pomôcť. Lepšie by bolo, keby ostali. Preto som povedal:

– Počúvajte, meššurs, ste veľmi udatní mužovia, ale všetci predsa nemôžete ísť s nami, to hádam len uznáte. Vidím tu aj niekoľko ladies, ktoré nemôžeme nechať bez ochrany. Aj keď zvíťazíme, o čom nepochybujem, je možné, že rozptýlení a utekajúci Indiáni budú bežať povedľa a vrhnú sa na opustený vlak. Preto tu musíme nechať niekoľko odvážnych mužov na stráž. Kto sa chce dať na túto úlohu, nech sa hneď hlási!

A ozaj, prihlásili sa ôsmi, ktorí chceli ochraňovať vlak aj za cenu svojich životov. Boli to manželka troch prítomných dám a piati cestujúci, ktorí pôsobili na mňa dojmom, že lepšie rozumejú cenám železného tovaru, vína, cigár a ľanových semien než správne narábaniu zálesáckym nožom. Manželom som nemohol zazlievať, že chcú ostať. Ich povinnosťou bolo v prvom rade chrániť svoje manželky.

– Vlak nemôže ostať bez zriadenecov. Kto tu ostane? – spýtal som sa sprievodcu.

– Rušňovodič a kurič, – znela odpoveď. – Rušňovodič zároveň preberie velenie nad týmito udatnými gentlemanmi.

Pravdaže, ja pôjdem s vami a budem veliť celému nášmu oddielu.

– Ako si prajete, sir! Zaiste ste už častejšie bojovali s Indiánmi!

– To nie je potrebné. Títo lotri vedia na protivníka zaútočiť iba zákerne a tak ho zničiť. No pri otvorenom a zorganizovanom útoku vždy hľadajú záchranu v úteku. Rozhodne budeme mať ľahkú prácu.

– Nemyslím, sir. Sú to Oglalovia, najkrvilačnejšia vetva Siousov a vedú ich preslávení náčelníci Ka-wo-mien a Ma-ti-ru.

– Azda len nechcete tým povedať, že sa ich mám báť? Je nás tu vyše štyridsať mužov a myslím, že vec je veľmi jednoduchá. Dal som zakryť svetlo, aby červenokožci nezbadali, že ma niekto vystríhal. Teraz reflektor opäť odkryjeme. Vy si sadnete k rušnovodičovi. Pôjdeme až celkom k miestu, kde sú vyrhané koľajnice. Tam zastavíme, zoskočíme z vlaku a zaútočíme na tých oplanov, že ani jeden nevyviazne. Potom opravíme trať a vynasnažíme sa dohoniť meškanie, ktoré iste nebude väčšie ako hodinové.

– Musím priznať, že máte schopnosti stať sa chrabрым plukovníkom jazdy, ktorý nepozná väčšiu radosť, ako nepriateľa rozdrviť jediným útokom. Ale na to by sme museli mať iné okolnosti. Ak sa naozaj pokúsite uskutočniť svoj zámer, vženiete svojich štyridsiatic mužov do istej záhuby a ja sa na takomto útoku nezúčastním.

– Čo? Nechcete nám pomôcť? Ste taký zbabelec, alebo vás azda hnevá, že nebudete naším vodcom?

– Ja a zbabelosť? Pshaw! Ak ste naozaj o mne počuli, je nerozumné od vás, že vyslovujete také slovo, lebo Old Shatterhand by mohol ľahko dostať chuť dokázať vám na vašej vlastnej lebke, že svoje meno Stará Drviaca Ruka nenosí nadarmo. A vôbec sa nehnevám, že nebudem vašim vodcom; je mi celkom ľahostajné, komu bude o hodinu patriť vlak i s vašimi skalpami, či vám, alebo Indiánom. Na moju lebečnú kožu nemá však iný právo iba ja sám, a preto

sa budem snažiť, aby som si ju ešte nejaký čas zachoval. Good evening, meššurs!

Obrátil som sa a odchádzal. Sprievodca ma chytil za rameno.

– Počkajte, master! Tak to nejde. Ja som tu prevzal velenie a vy ma musíte poslúchať. Nemôžem nechať vlak tak blízko od bojišťa, veď som zodpovedný za všetko, čo sa z neho stratí. Ostane pri mojom pláne: poveziete sa s nami a ukážete nám miesto, kde sú vytrhané koľajnice, a my nezoskočíme z vozňov skôr, kým ta nedorazíme. Dobrý vojvodca musí počítať so všetkým, i s tým, že azda prehrá boj. V tom prípade by nám vozne poskytli bezpečný úkryt, kde by sme sa mohli brániť až dovtedy, kým by neprišiel najbližší vlak zo západu či z východu a poskytol nám pomoc. Nie je tak, chlapi?

Všetci s ním súhlasili. Nebol medzi nimi ani jediný zálesák, a preto sa im plán videl praktický a dali sa oklamať. Sprievodca sa veľmi tešil ich súhlasu a riekol mi:

– No tak, sir, nasadať!

– V poriadku! Rozkazujete a ja poslúchnem! Rýchlym skokom som sa vy hupol na chrbát svojho mustanga, ktorého som už za rozhovoru odviazal.

– O nie, my dear; myslel som, aby ste nasadli na vlak.

– Ja zase som myslel, sir, že na koňa. Naše mienky sa aj v tomto ohľade rozchádzajú.

– Rozkazujem vám, aby ste hneď zostúpili.

Podišiel som s koňom tesne k nemu, sklonil som sa a povedal:

– Človeče, zdá sa mi, že ste sa ešte nikdy nestretli s ozajstným zálesákom, lebo by ste so mnou hovorili trochu inakšie. Buďte taký dobrý a sám si vysadnite na rušeň!

Pravou rukou som ho zdrazil za kabát na hrudi a vyzdvihol do výšky. Mocným tlakom kolien som prinútil mustanga podísť tesne k rušňu. V nasledujúcej chvíľke letel už železný stratég za prednú stenu rušňa a ja som odcválal.

Teraz už svietilo na oblohe plno hviezd, takže mi ani kroviská neprekážali v rýchlom cvale. Za necelú štvrt'hodinu som dorazil k Samovi.

– No? Čo je? – spýtal sa, keď som zostúpil z koňa. – Myslel som si, že privediete ľudí.

Vyrozprával som mu, prečo sa to nestalo.

– Dobre ste urobili, Charley, veľmi dobre! Taký železničiarcky pobehaj sa na nás díva trochu z vysoka, pretože si nemôžeme dať robiť trikrát denne frizúru. Nech si len konajú podľa toho plánu, veď sa budú čudovať, hihhi!

Kým sa polohlasne smial, naznačil rukou skalpovanie a potom pokračoval:

– Ale ste mi nepovedali, čo ste vypátrali, keď ste boli pri Indiánoch.

– Ka-wo-mien a Ma-ti-ru sú náčelníkmi.

– Ach! Príde teda k boju, z ktorého sa moje staré srdce môže tešiť.

– Je s nimi beloch, ktorý im prezradil, že vlak vieze zlato a striebro.

– A to chce mať on, všakže? Všetko ostatné i so skalpami ponechá Indiánom?

– Áno.

– To som si mohol myslieť! Zaiste je to prériový zbojník.

– Poznám ho. Raz so svojou bandou napadol Old Firehandovu skrýšu kožušín, ale musel odtiahnuť.

– Ako sa volá?

– Neviem; ale na tom aj tak nezáleží, lebo takíto ľudia sa volajú každý deň inakšie. Boli ste na výzvedoch?

– Áno. Indiáni sa rozdelili a obsadili obidve strany násypu, a to v úseku medzi poškodenou traťou a svojimi koňmi. Zistil som, že pri koňoch sú na stráži dvaja mužovia. Ale čo podnikneme teraz, Charley? Budeme pomáhať železničiarom, alebo napríklad odídeme?

– Sam, je našou povinnosťou pomôcť im. Alebo ste azda inej mienky?

– Ani len na um mi nepríde zmýšľať inakšie! Máte pravdu, je to naša povinnosť a okrem toho nesmiete zabudnúť na moje uši, za ktoré mi Indiáni ešte úplne nezaplatili. Stavím svoju Tony proti rosničke, že zajtra ráno bude ležať pri trati niekoľko Indiánov bez uší! Ale čo urobíme teraz, Charley?

– Aj my sa rozdelíme a postavíme sa každý po jednej strane násypu, a to medzi Indiánmi a koňmi.

– Well! Ale prišla mi na um skvelá myšlienka. Čo by ste povedali na vydarené stampedo?

– Hm! To by bolo dobré, keby sme boli v presile a chceli týchto Indiánov do posledného muža pozabíjať. V terajšom prípade by som však neradil, aby sme urobili stampedo. Železničiari dostanú poriadnu príučku a my dvaja nemôžeme robiť nič iné, iba sa brániť pred Indiánmi až do príchodu najbližšieho vlaku, alebo im nahnať zrazu toľko strachu, že ujdú. V oboch prípadoch bude dobré, ak budú môcť ujsť. Ak im však vezmeme kone, Indiáni ostanú v našej blízkosti. Ešte ste nepočuli to dobré porekadlo, ktoré hovorí, že za určitých okolností treba nepriateľovi stavať zlaté mosty?

– Doteraz som počul iba o drevených, kamenných, alebo železných mostoch! Vášmu názoru všetka česť, Charley, ale keď si napríklad predstavím, aké tváre budú červenokožci stráhať, až budú chcieť vysadať a nebudú mať kone, hneď ma všetky prsty svrbia. A hlavná vec: či ich práve tým nevystrašíme až na smrť, keď vženieme na nich kone?

– Máte pravdu. Ale predsa len bude lepšie, ak vyčkáme, ako sa udalosti vyvinú.

– Pre mňa za mňa! Ale v jednom musíte so mnou rozhodne súhlasiť.

– O čo ide?

– Chcem zneškodniť oboch strážcov. Alebo azda to nemám urobiť?

– Pokiaľ len možno, vyhýbam sa zbytočnému násiliu. No teraz pripúšťam, že máte pravdu – žiaľ, je to nevyhnutné. Ak

strážcov odpracete, kone sú v našich rukách. Zavedme teda najprv naše kone do bezpečného úkrytu a potom k činu!

Odišli sme hodný kus od trate a tam som svojho koňa priviazal, ale na krátko, že mohol urobiť sotva tri kroky. Sam tak isto priviazal Tony. Hoci sa inokedy mohol na ňu spoľahnúť, tentoraz bolo treba najväčšej opatrnosti. Pri stampede by mohli splašené kone Indiánov utekať povedľa našich koní a mohli by ich strhnúť so sebou.

Vrátili sme sa v oblúku Indiánom do tyla. Ešte vždy sme nevideli svetlá rušňa. Alebo sa našli odporcovia sprievodcovho plánu, alebo sa železničiari a cestujúci nemohli rozhodnúť, ako si bez môjho vodcovstva počínať.

Keď sme sa prikradli až ku koňom Indiánov, ľahko sme zbadali postavy oboch strážcov. Nestáli na jednom mieste, ale chodili okolo čistinky, a to oddelene. Jeden z nich sa pomaly blížil ku kru, za ktorým sme stáli. Keď kráčal povedľa nás, zrazu sa zablysla čepel Samovho noža. Indián padol a nestihol vydať ani hláska. Aj druhého postihol ten istý osud, keď išiel pomimo. Kto nepozná prériu, nemá ani tušenia, ako zúrivo a nenávisťne tu bojuje biele plemeno s červeným. Príslušníci obidvoch sa takmer na každom kroku brodia v krvi svojich nepriateľov.

Nemohol som pozerat', ako padá druhý Indián, radšej som sa odvrátil. Tu mi náhodou zrak utkvel na koni, ktorý stál neďaleko mňa. Mal pohodlné španielske sedlo s veľkými strmeňmi, aké sú obvyklé v Strednej a Južnej Amerike. Postroj nebol indiánsky. Azda je to belochov kôň? Pristúpil som bližšie. Na obidvoch stranách sedla boli dve hlboké, úzke kapsy. Prezrel som ich. Boli v nich akési papiere a dve vrecúška, ktorých obsah som teraz nemohol skúmať. Všetko som si zastrčil do vreciek.

– Čo teraz? – spýtal sa Sam.

– Rozdelíme sa; ja pôjdem napravo a vy naľavo. Ale počkajte... pozrite dopredu!

– Vlak, naozaj je to vlak. Uháňa sem. Ostaňme ešte, Charley, aby sme videli, ako sa ten harmatanec skončí.

Teda sprievodcov plán predsa prerazil. Kužel ostrého svetla rušňa sa blížil pomaly, veľmi pomaly, lebo rušňovodičovi šlo o to, aby hned' zbadal miesto, kde sú vytrhané koľajnice. Čoskoro sme začuli rachot kolies, ktorý sa ustavične zosilňoval. A napokon vlak zastal – tesne pred poškodeným miestom trate.

Aký hnev sa zmocnil divochov, keď videli, že vlak sa nevykoľajil a že teda padla hlavná podmienka ich víťazstva. Azda sa dovŕpili, že železničiarov niekto vystríhal. Cestujúci by teraz najmúdrejšie urobili, keby ostali pokojne vo vozňoch. Už som takmer dúfal, že si naozaj budú tak počínať, ale sklamal som sa. Vozne sa zrazu otvorili, belosi povyskakovali a zaútočili. Ale zaraz spoznali, ako nemúdro urobili. Pred rušňom sa dostali do ostrého svetla reflektora a Indiáni mali také presné terče, že si lepšie už ani nemohli želať. Zahučala salva, ešte jedna, a potom sa ozval taký strašný a ohlušujúci rev, že si väčší ani nemožno predstaviť.

Divosi držiaci v rukách pušky, z ktorých náboje už vystrelili, sa prihnali ako víchor, ale narazili len na mŕtvych alebo ranených. Ostatní belosi sa hned' obrátili na ústup a hľadali útočisko vo vozňoch. Niekoľkí Indiáni sa už sklánali nad mŕtvymi a ranenými, aby im odňali skalpy, ale museli od toho upustiť, lebo z predných vozňov na nich strieľali.

Teraz by bolo bývalo najmúdrejšie dať stroju spiatočnú paru. Ale nestalo sa tak. Azda sa rušňovodič a kurič uchýlili s ostatnými do niektorého vozňa.

– Teraz napríklad sa začne pravidelné obliehanie, – poznamenal Sam.

– Nemyslím. Červenokožci vedia, že majú čas len dotiaľ, kým nepríde najbližší vlak, a preto sa pokúsia o útok, aj keď neradi.

– A my? Tu je veľmi ťažko urobiť dobré rozhodnutie.

– Rozhodnutie má len vtedy nejakú cenu, ak je rýchle a ak sa aj rýchlo vykoná. Najlepšie bude zaútočiť pomocou ohňa. Musíme ku koňom. Každý z nás prejde široký polkruh; vždy po päťdesiatej alebo šesťdesiatej konskej dĺžke

zosadneme a zapálime prériu. Najprv však urobíme stampedo, aby na nás nepriatelia nemohli náhle zaútočiť a aby sme im zabránili v úteku. Za terajších okolností nemôžeme urobiť nič lepšieho.

– Tisíc hrmených, to bude Indiánom horúco! Ale nespálime zároveň aj vlakové vozne?

– Kdeže! Neviem síce, či vo vlaku nie sú horľaviny, napríklad olej alebo decht, ale drevo vozňov je pomerne tvrdé a iste odolá ohňu živenému iba trávou. Musíme rátať s tým, že Indiáni použijú jediný prostriedok, ktorý ich môže zachrániť pred upražením: musia zapáliť protiohne a urobiť to v blízkosti vozňov, na to sa môžete spoľahnúť. Ja napríklad by som sa na ich mieste snažil dostať sa medzi koľajnice pod vozne.

– Mysleli ste, Charley, aj na to, ako dlho nám potrvá, kým sa nám podarí pomocou nášho preriového kresadla zapáliť oheň? A fakte si nesmieme zhotoviť, lebo by nás prezradili.

– Dobrý zálesák musí byť pripravený na všetko. Pre podobné prípady som si schoval dostatočný počet zápaliek. Tu máte!

– Výborne, Charley! Teraz urobíme stampedo a potom rýchlo k našim koňom!

– Počkajte, Sam! Práve mi prišlo na um, aký som len hlúpy! Vôbec nepotrebujeme naše kone. Tu ich je viacej než dosť. Hneď si vezmem tohto gaštanového.

– A ja zase tohto ryšiaka vedľa. Dopredu, prerežeme lasá!

Prebehovali sme od koňa ku koňovi a prerezovali lasá. Potom sme zapálili neďalekú trávku a vysadli sme na vyhladené kone. Plamene sa zo začiatku plazili iba na niekoľko centimetrov vysoko a Indiáni ich ešte nemohli spozorovať. Teda ich svit nás neprezradí, keď sa hneď rozídeme, aby sme pozapaľovali prériu na viacerých miestach.

– Kde sa zídeme? – spýtal sa Sam.

– Tam pri trati, ale nie pred plameňmi, ale medzi nimi. Rozumeli ste?

– Veľmi dobre! Ideme, ryšiak, hýb sa!

Kone sa znepokojili už vtedy, keď sme prerezali lasá, ktorými boli spútané. Teraz zacítili blízky oheň a ježili hrivy. Niektoré sa vzpínali. Každú chvíľu mohli vyraziť. Odbočil som napravo do prérie a cvalom som uháňal v polkruhu, ktorého polomer bol dlhý najmenej pol druha kilometra. Päťkrát som zoskočil, aby som zapálil trávu, a už som bol opäť neďaleko násypu, keď mi prišlo na um, že sme si vec dobre nerozvážili a že sme konali trochu prenáhle. Zabudli sme totiž na svoje vlastné kone. Hneď som obrátil gaštana, na ktorom som sedel, a už som aj uháňal rovno k miestu, kde sme ich zanechali. Ohnivý kruh okolo nás osvetľoval teraz každý predmet. Ďaleko v savane bolo čuť dupot splašených koní. Nablízku zase sa ozýval hrozny, ohlušujúci rev, aký môžu vydať len indiánske hrdlá. Pod vozňami vlaku blikotali menšie ohníky. Nemýlil som sa teda, keď som predpokladal, že divosi, aby sa zachránili, zapália protiohne. Len čo tráva pod vozňami dohorí, hneď sa tam skryjú. Naľavo odo mňa stál môj mustang s dlhonojou Tony. A z druhej strany cválal sem Sam, a to tak rýchlo, že sa brucho jeho koňa takmer zeme dotýkalo. Aj on si v poslednej chvíli spomenul na našu chybu.

Ale medzitým aj Indiáni spozorovali môjho mustanga a Samovu Tony a rozbehli sa k nim v značnom húfe. Dvaja najrýchlejší bežci boli od našich koní už len na niekoľko krokov. Prítiahol som si pevnejšie remeň pušky, vztýčil som sa v sedle a siahol za tomahavkom.

Môj kôň uháňal dopredu dlhými skokmi ako tiger, takže som dobehol k cieľu zároveň s dvoma Indiánmi. Boli to – obaja náčelníci.

– Naspät', Ma-ti-ru! Kone sú moje!

Obrátil hlavu ku mne a spoznal ma.

– Old Shatterhand!

Vytiahol nôž. Jediným skokom sa ocitol po boku môjho koňa. Rozohlnal sa, ale vtom ho už zasiahol môj tomahavk, takže sa zrútil. Druhý náčelník sa zatiaľ vyhupol na chrbát môjho mustanga, ale nezbadal, že kôň je priviazaný.

– Ka-wo-mien, pred chvíľou si sa rozprával o mne s bielym zradcom, teraz sa budem s tebou rozprávať ja.

Teraz už zbadal, že sa nikde s priviazaným koňom nedostane, preto z neho rýchlo sklzol a zmizol za kroviskami. Zakrúžil som vo vzduchu tomahavkom a v nasledujúcej chvíľke táto ťažká zbraň zasiahla náčelníka rovno do hlavy ozdobenej orlými perami, takže zaraz klesol na zem. Zoskočil som z koňa, schytil henryovku a obrátil som sa proti ostatným, ale už boli plamene tak blízko, že na ďalší boj nebolo času. Rýchlo som leda prerezal mustangovi remeň, ktorým bol sputnaný, a vyskočil som mu na chrbát. Gaštanový kôň, na ktorom som sem pricválal, uháňal už preč.

– Halloo, Charley, – volal Sam, – tam do tej medzery!

Práve dorazil ku mne a už zoskočil z ryšiaka, ktorý zaraz ušiel. Sam bleskurýchlo vyskočil na svoju kobyľu, z jej chrbta sa zohol, aby prerezal remeň, a potom sa hnol so mnou k otvorenému miestu, kde sa plamene ešte nespojili.

Šťastne sme tadiaľ prefrkli, zabočili sme naľavo za plamene a zastali sme. Ocitli sme sa práve na mieste, kde som po tretí raz zapálil trávu. Pôda, očernetá od ohňa, bola teraz už zasa chladná. Tmavý, vypálený pás pred nami a za nami označoval cestu, ktorou som sa pri zapaľovaní ohňa uberal. Po oboch stranách tohto pásu sa vlnilo plamenné more a sálala z neho hrozná horúčava. Vzduch bol už taký dusný, že sme takmer nemohli ani dýchať.

No z minúty na minútu sa hrud' mohla lepšie rozpínať. Vzduch sa ochladzoval tým väčšmi, čím viacej sa vzd'aloval požiar. O štvrt'hodinu horel už len obzor v purpurovej žiare. Okolo nás ležala préria zase taká temná, že sme nedovideli ani na tri kroky, lebo dym nám zakrýval hviezdy.

– Bless me, to ale bola pekelná horúčosť! – vydýchol si Sam. – Divil by som sa, keby vlak nebol poškodený.

– Nemyslím. Vozne sú predsa zariadené pre podobné prípady. Často sa stane, že vlak musí prejsť cez horiacu savanu alebo les.

– Čo teraz, Charley? Indiáni nás zbadali a budú sa mať na pozore.

– Možno, že nás vidia aj teraz, lebo za nami je jasný obzor. Musíme v nich vzbudiť domnienku, že odchádzame. Možno, že nás budú pokladať za oddiel poľovníckej spoločnosti, a budú si myslieť, že chceme čo najrýchlejšie priviesť pomoc napadnutým. Pustíme sa cvalom na sever, potom však zabočíme na východ a v oblúku sa vrátíme.

– To je napríklad aj moja mienka a myslím, že nakoniec niekoľkí červenokožci prídu o uši. Váš tomahavk pred chvíľkou napríklad skvele pracoval.

– A predsa tí, ktorých trafil, nie sú mŕtvi! – odvetil som mu sucho.

– Nie sú mŕtvi? Ako to napríklad myslíte?

– Tak, že som ich tomahavkom len omráčil.

– Len omráčil? Vari máte v hlave o koliesko viacej? Tak pekne sa mu Indián dostane pod tomahavk a on ho len omráči! Ved' budete mať s nimi znovu robotu!

– A predsa mám dôvody na také konanie a dúfam, že aspoň jeden z nich pochopíte.

– Ani jediný, Charley. Myslím, že títo dvaja boli náčelníkmi, a teda práve tých nebolo treba šetriť.

Kedysi som bol ich zajatcom, mohli ma zabiť, ale neurobili tak. Za ich láskavosť som sa im odplatil nevďakom, keď som od nich ušiel. Preto som teraz do nich hodil tomahavk len polovičnou silou.

– Nezazlievajte mi, Charley, ale to bola od vás napríklad náramná hlúposť. Áno, keby vám za to boli tí chlapíci aspoň vďační! Ale oni nanajvýš povedia, že Old Shatterhand nemá v ruke dosť sily, aby vedel tomahavkom preraziť lebku

červeného bojovníka. Dúfam však, že požiar vašu chybu napravil.

Za tohto rozhovoru uháňali sme vedľa seba prériou. Stará kobyla tak bystro prepletala dlhými nohami, že udržiavala krok s mojím mustangom. Netrvalo dlho a dorazili sme znovu k trati, a to asi pol druha kilometra východne od vlaku. Tu sme kone zase priviazali ku kolíkom a plazili sme sa pozdĺž koľajníc k miestu, kde sa začal boj.

Vo vzduchu sa vznášal prenikavý pach spálenej trávy a jemný popol pokrýval šírú rovinu. Ľahký vetrík zdvíhal popol, ktorý nám vnikal do pľúc, takže sme sa museli veľmi premáhať, aby sme nekašľali a tak sa neprezradili. Celkom zreteľne sme videli svetlo rušňa. Ale ani na jednej strane násypu nebolo vidieť divochov. Priliezli sme bližšie. Napäl som väčšmi zrak a tu som zbadal, že sa stalo všetko tak, ako som predpokladal. Indiáni sa uchýlili pred požiarom na trať, a to pod vozne. Tam ležali natlačení a neodvažovali sa vyjsť, lebo by sa boli vystavili guľkám belocho.

Tu mi prišla na um dobrá myšlienka. Uskutočniť ju nebolo ľahké, ale jej účinok by bol istý.

- Sam, vráťte sa ku koňom, aby nám ich Indiáni nevzali!
- Pshaw! Tí sú radi, že majú bezpečný kvartiel’!
- Vyženiem ich z neho.
- Puškou?
- Nie.

Vysvetlil som mu svoj plán a Sam nadšene prikývol.

– Well, Charley, to je skvelá myšlienka. Len sa pousilujte čo najrýchlejšie dostať sa hore, aby vás pri skoku nelapili. Ja napríklad budem hneď poruke aj s koňmi a – hihhi – potom vrazíme medzi nich ako bizón medzi kojoty!

Odbehol a ja som liezol pozdĺž násypu vpred. V pravej ruke som držal nôž, aby som bol prichystaný na obranu, keby ma azda niekto napadol. Šťastlivo a nepozorovane som sa dostal až k miestu, kde stál rušeň. Bol som dolu pod násypom a pre veľké kolesá som stadiaľto nemohol vidieť, či sú Indiáni aj pod rušnom. Vyliezol som po svahu na násyp a

potom dvoma rýchlymi skokmi som sa vyšvihol na „ohnivého koňa“.

Podo mnou sa ozval prenikavý výkrik; mykol som pákou a v najbližšej chvíľke sa vlak už pohyboval dozadu. Zazneli výkriky bolesti i prekvapenia z mnohých hrdiel. Keď vlak prešiel asi tridsať krokov, pustil som paru zase smerom dopredu.

– Pes! – zvolal vtom ktosi blízko mňa a nejaká postava s nožom v ruke sa pokúšala vyskočiť ku mne.

Bol to beloch. Z celej sily som ho kopol do prs, že hneď zletel dolu.

– Tu som, Charley! – počul som volať Sama. – Rýchlo, rýchlo!

Naľavo odo mňa sedel Sans-ear na svojej Tony; v jednej ruke držal uzdu môjho koňa a druhou sa bránil proti dvom divochom. Predo mnou zase utekali Indiáni, ktorých kolesá vlaku neporanili, a to smerom, kde prv stáli ich kone. Neuvedomili si, že kone tam už nemôžu byť, lebo tam pred chvíľou zúril požiar.

Hneď som zastavil vlak, zoskočil som a ponáhlal sa k Samovi. Obaja Indiáni už bežali od neho preč, lebo ma zbadali, keď na mňa zavolal. Vyhupol som sa na svojho mustanga a o chvíľku sme už boli tesne za tylom bežiaceho húfu Indiánov. Nebolo to také nebezpečné podujatie, ako by sa na prvý pohľad zdalo. Indiánov sa zmocnil náramný strach, a keď spozorovali, že aj ich kone zmizli, rozpáchli sa pred nami ako bojazlivé stádo srniek, do ktorého vrazil oddiel poľovníkov.

Tu zrazu Sam prenikavo vykrikol:

– All devils, veď je to Fred Morgan! Ej, počkaj, ty diabol, však ti ja dám!

Pozrel som nabok a proti svitu požiaru, ktorý na obzore ešte horel, uzrel som Sama, ako sa rozohnal z celej sily tomahavkom. Netrafil však, lebo nepriateľ sa vo chvíľočke zohol a zmizol v húfe utekajúcich.

Sam popchol kobyľu k ohromnému skoku, takže sa naraz ocitol uprostred Indiánov. Ďalej však som toto intermezzo nemohol sledovať, pretože na mňa zaútočilo niekoľko divochov. Mal som s nimi dosť roboty, kým sa mi podarilo opäť ich zahnať na útek.

Nepustil som sa za nimi. Už sa prelialo dosť krvi. Bol som si istý, že Indiánom po tejto príučke ani na um nepríde vrátiť sa. Aby som upozornil Sama, že je na čase skončiť prenasledovanie, ktoré by sa mu mohlo stať nebezpečným, napodobnil som prenikavé zavýjanie kojotov a potom som sa vrátil k vlaku.

Železničiar i cestujúci zatiaľ vystúpili a zhládávali mŕtvych a ranených. Rušňovodič sa chystal pustiť paru. Sprievodca stál pri rušni a klial. Keď ma zbadal, zúrivo sa na mňa vyrútil:

– Čo vám to prišlo na um, že ste pohli vlak a zahnali Indiánov, ktorých sme mohli vykántriť do posledného?

– Len pomaly, pomaly, človeče! Buďte rád, že sú preč, lebo by sa bolo mohlo ľahko stať, že nie vy by ste boli vykántrili ich, ale oni vás. Ved' ste to tak náramne šikovne narafičili.

– Kto zapálil prériu?

– Ja.

– Zbláznili ste sa? A odvážili ste sa aj na mňa vziať ruku! Viete, že vás môžem dať zatvoriť a odovzdať súdu?

– Nie, to neviem, ale veľmi ochotne vám k tomu dám dovolenie. Môžete Old Shatterhanda vlastnoručne zložiť z koňa, zavrieť do vozňa a odovzdať súdu. Som zvedavý, ako by ste si pritom počínali.

Zdalo sa, že je trochu v rozpakoch.

– Tak som to nemyslel, sir! Urobili ste síce hlúpy kúsok, ale odpúšťam vám to.

– Ďakujem, sir! Nesmierne to dojme srdce, keď mocní tohto sveta preukazujú láskavosť a milosrdenstvo. Čo teraz urobíte?

– Čo môžem urobiť? Dám opraviť trať a pôjdeme ďalej. Alebo azda máme čakať, až Indiáni na nás zaútočia ešte raz?

– Nemyslím, sir, že by to urobili. Tak dobre ste si premysleli a uskutočnili svoj útok, že im rozhodne prešla chuť vrátiť sa.

– Sir, azda sa mi nechcete vysmievať? To vám čo najprísnejšie zakazujem. Nemôžem predsa za to, že Indiánov bolo tak mnoho a že boli na náš útok takí pripravení.

– Ved' som vám to povedal. Oglalovia vedia skvele narábať zbraňami. Pozrite tamhľa: z vašich šesnástich železničiarov a dvadsiatich milicionárov padlo deväť mužov. Ja za nich nezodpovedám. Ak si uvedomíte, že ja a môj druh sme sami zahnali celý húf, môžete si predstaviť, ako by sa to bolo skončilo, keby ste ma boli poslúchli a neboli konali podľa vlastnej vôle.

Zdalo sa, že sa chce stoj čo stoj škriepiť, ale prišli k nám aj iní mužovia, a tí mi dali za pravdu. A tak sa spýtal trochu neisto:

– Ostanete tu, kým odídeme?

– Pravdaže! Ozajstný zálesák nikdy nerobí polovičnú prácu. Poponáhľajte sa: zapáľte niekoľko ohňov, ktoré vám budú svietiť, kým budete opravovať trať. Raždia tu máte dosť. Postavte aj niekoľko stráží pre prípad, že by sa červenokožci ešte raz vrátili.

– Neprevzali by ste to vy, sir?

– Čo?

– Stráženie.

Ani na um mi nepríde. Už som pre vás dosť urobil. Čakajú ma ešte iné ťažkosti, zatiaľ čo vy si môžete odpočinúť, až sa dostanete k cieľu svojej cesty. Ste rodený stratég, nuž iste budete vedieť, ako rozostaviť stráže.

– Ale my nemáme také bystré a vycvičené oči a uši ako vy!

– Napnite ich, sir, napnite ich trochu! Potom uvidíte a počujete všetko práve tak dobre ako ja. Hneď vám dám

dôkaz. Ticho, chlapi, nastavte uši sem naľavo! Počujete niečo?

– Áno. Prichádza kôň. To je iste divoch!

– Pshaw! Naozaj myslíte, že sa Indián priženie s takým lomozom, keď vás chce prepadnúť? Je to môj druh a kladiem vám na srdce, aby ste ho čo najzdvorilejšie privítali. Volá sa Sans-ear a nepozná žarty!

Bol to skutočne Sam. Keď pricválal k nám a zostupoval zo svojej Tony, tváril sa, ani čo by chcel všetkých ľuďí na svete podrhnúť.

– Počuli ste moje znamenie? – spýtal som sa ho.

Iba prikývol, a hneď sa obrátil na sprievodcu:

– Vy ste ten človek, ktorý vie vymýšľať také pekné bojové plány?

– Áno, – odvetil sprievodca tak naivne, že som sa musel premáhať, aby som sa nerozosmial.

– Well, sir, úctivo sa vám klaniam a vedzte, že táto moja stará kobyľa Tony má v hlave viacej filipa než vy vo svojej makovici. Z vás sa ešte môže niečo stať. Dávajte si pozor, aby vás niekedy nezvolili dokonca za prezidenta. Ostaň, Tony, hneď sa vrátim!

Neborák sprievodca stál zarazený a nevedel, čo odpovedať. Ale aj keby bol našiel slová, bolo by to bývalo zbytočné, lebo Sans-ear už zmizol v nočnej tme. Pravdaže, spytoval som sa v duchu sám seba, čo asi priviedlo môjho dobráckeho Sama do takej zlej nálady. Zaiste bude tomu na vine Fred Morgan, iné vysvetlenie som nevedel nájsť. Nebodaj i z rušňa som iného nezrazil ako tohto preriového zbojníka. Kam teraz Sam zašiel, mohol som sa dovŕiť; bol by som urobil tak isto, ale nemal som doteraz na to čas. O niekoľko minút sa vrátil. Sadol som si a prizeral som sa pripravám na opravu trate, ktoré železniční zamestnanci robili vo svite zapálených ohňov. Sam si sadol vedľa mňa. Netváril sa ani trochu prívetivo, ba naopak, kabonil sa ešte väčšmi než prv.

– No čo je? – spýtal som sa ho.

- Čo má byť? – odsekol mi.
- Sú mŕtvi?
- Mŕtvi? Smiešne! Ako môžu byť mŕtvi dvaja indiánski náčelníci, keď ste ich poškrabkali na hlave. Viete, čo som pred chvíľou povedal sprievodcovi?
- Čo?
- Že moja Tony má v hlave viacej filipa než on.
- Ďalej!
- Domyslite si sám! Tony by nebola Ka-wo-miena a Mati-rua napríklad iba omráčila, ale zabila. Obaja sú preč.
- To ma teší!
- Teší? Ale veď to je na zaplakanie, reval by som ako decko. Pustiť takých dvoch chlapíkov, keď ste mali ich skalpy už takrečeno v hrsti!
- Sam, už som vám povedal svoje dôvody. Nefilozofujte teda! Povedzte mi radšej, čo vám pokazilo náladu!
- Well, aj to, že tí dvaja ušli. Viete, koho som tu zbadal?
- Freda Morgana.
- Sto hromov! Kto vám to povedal?
- Veď sám ste vykriekli to meno, keď ste zbadali toho chlapa.
- Ozaj? Vôbec o tom neviem. Hádajte, kto je ten lotor?
- Keď som pri tejto otázke pozrel na starého lovca rozpáleného hnevom, prišlo mi čosi na um.
- Azda len nie vrah vašej ženy a dieťaťa?
- Ba veru!... Ktože iný by to bol? Vyskočil som.
- To je silné. To je veľa! Dolapili ste ho?
- Ušiel mi ten podliak. Už je ďaleko za horami! Och, od hnevu by som si uši vytrhol, keby som ich ešte mal!
- Ale veď som vás videl, ako ste sa za ním hnali na koni až doprostred húfu Indiánov.
- Nepomohlo to, ani najmenej. Viac som ho už nevidel. Možno sa hodil na zem, takže som precválal povedľa. Ale dostanem ho, musím ho nájsť! Kone nemajú, budeme teda sledovať ich šľapaje.

– To bude ťažká vec! Stupaje belochove sa síce dajú ľahko rozoznať od Indiánových, ale kto vám povedal, že nie je natoľko múdry, aby nekládol nohy trochu rovnobežnejšie, ako to robia Indiáni? A vždy pôjdu takým krajom, v pôde ktorého budú ostávať stopy?

– Máte pravdu, Charley. Ale čo mám teda robiť?

Siahol som do sedlovej kapsy a vytiahol dve vrecúška a papiere, ktoré som našiel pri belochovom koni.

– Azda tu nájdeme niečo, čo nám pomôže. Otvoril som vrecúško. Celkom blízko nás horel jeden z ohňov. V jeho žiari som mohol obsah vrecúška rozoznať celkom zreteľne. Z hrdla sa mi vydral výkrik prekvapenia.

– Drahokamy, pravé drahokamy, diamanty! Sam, držím v rukách nesmierne bohatstvo!

Odkiaľ ich ten prériový zbojník vzal a prečo ich odniesol sem do puste savany? Počestným spôsobom ich istotne nezískal a mojou povinnosťou rozhodne bolo vyhľadať pravého majiteľa.

– Diamanty? Tisíc striel, naozaj? Ukážte! Za celý svoj život som napríklad nemal šťastie držať v prstoch takú vzácnosť!

Podal som mu ich.

– To sú brazílske, – poznamenal som. – Prezrite si ich.

– Hm, sú tí ľudia čudné stvorenia! Veď to ani nie je ozajstný dobrý kov, ale sú to iba kamienky. Všetky, Charley?

– To je iba uhlík, Sam, nič iné iba uhlík.

– Uhlík alebo koks, mne je to celkom jedno. Ja by som za všetko toto kamenie veru nedal svoju starú búchačku! Čo budete robiť s tým štrkom?

– Vrátim diamanty pravému majiteľovi.

– A kto je to?

– Neviem, ale dozviem sa to, lebo takú ohromnú škodu nikto neznesie v tichosti, ale iste to oznámi vo všetkých novinách.

– Hihhi, od zajtra si začneme predplácať všetky možné noviny, však, Charley?

– Hádám to ani nebude potrebné. Možno, že vysvetlenie nájdeme aj v týchto papieroch.

– Tak hneď do nich napríklad pozrite!

Urobil som to a našiel som dve veľmi dobré mapy Spojených štátov a list bez obálky. Roztvoril som ho a čítal:

V Galvestone dňa.....

Milý otec,

potrebujem Ťa. Príď čo najrýchlejšie, či už sa Ti ten Tvoj kúsok s drahokamami podaril, alebo nie. Zbohatneme tak či onak. V polovici augusta ma nájdeš v Sierra Rianca, tam, kde vybieha Rio Pecos medzi Skettel Peak a Head Peak. Ostatné len ústne.

Tvoj

Patrick

Dátum bol odtrhnutý. Nemohol som teda zistiť, kedy bol list písaný.

– Behold, – zvolal Sam, keď som list prečítal, – to súhlasí, lebo jeho chlapčisko sa napríklad naozaj volá Patrick, a práve tí dvaja mi chýbajú k desiatim, ktorých musím odpraviť. Ale povedzte mi ešte raz, akože sa volajú tie dva vrchy?

– Skettel Peak a Head Peak.

– Poznáte ich?

– Trochu. Raz som cestoval zo Santa Fé do vrchov Organos, a keďže som počul, že v Sierra Rianca a Sierra Guadalupe sú medvede, odbočil som ta.

– A poznáte aj Rio Pecos?

– Veľmi dobre.

– Tak ste muž, akého potrebujem. Chceli sme do Texasu a Mexika, ale pritom môžeme trochu odbočiť napravo. Ostatne, chcel som ta ísť len preto, lebo som si napríklad myslel, že tam nájdem svojich ľudí. Keďže nám tak pekne

povedali, kde ich nájdeme, bol by som blázon, keby som sa ta nevybral. Nech teda uvidia Sans-eara a jeho Tony! Pôjdete so mnou, ak zajtra ráno nenájdeme nijakú stopu po Fredovi Morganovi?

– Pravdaže! Musím ho dolapiť, lebo od neho sa najskôr dozviem, komu diamanty patria.

– Tak si tie kamienky zase schovajte! Tu ich máte! A teraz poďme pozrieť, čo robia železničiar!

Sprievodca poslušol moju radu a rozostavil stráže. Železničiar opravovali trať a cestujúci sa im buď prizerali, alebo si prehliadali mŕtvoly alebo si prezerali Sama a mňa, no neodvažovali sa rušiť náš rozhovor. Až polom, keď sme vstali, niektorí sa k nám priblížili, aby sa poďakovali. Boli rozumnejší než spievodca vlaku. Spýtovali sa nás, čím by nás mohli obdarovať, aby sa nám ako-tak odvd'áčili. Poprosil som ich, či by nám napredali pušný prach, náboje, tabak, chlieb a zápalky, pravda, len v tom prípade, ak majú týchto vecí dosť. Každý hneď siahol do svojich zásob a dostali sme všetkého ešte viac, než sme si želali. Chceli sme zaplatiť, ale všetci odmietli, nuž sme im peniaze nemohli natískať.

Zatiaľ trať opravili a nástroje odniesli do vlaku. Spievodca pristúpil k nám a spýtal sa:

– Chcete cestovať s nami, meššurs? Rád vás odveziem, ako ďaleko len budete chcieť.

– Ďakujem, sir, – odvetil som. – Ostaneme tu.

– Ako si želáte. Prirodzene, musím podať o dnešnej udalosti hlásenie a pochvalne sa zmienim aj o vás. Rozhodne dostanete odmenu.

– Ďakujem, – riekol som, – ale to nám aj tak nepomôže, lebo v tomto kraji neostaneme.

– Komu patrí korisť, ktorá ostala na bojišti?

– Podľa zákona savany majetok premožených patrí víťazom.

– Zvíťazili sme, a teda môžeme Indiánom vziať, čo majú pri sebe. Berte si teda, ľudia! Každý z nás musí mať predsa nejakú pamiatku na dnešný boj!

Tu pristúpil k nemu Sam.

– Ukázali by ste nám Indiána, sir, ktorého ste vy premohli a zabili?

Muž naňho pozrel trochu zarazene.

– Ako to myslíte?

– Ak ste niektorého zabili, potom si môžete vziať jeho majetok, inak nie.

– Sam, nechajte im to potešenie, – povedal som svojmu druhovi, – veď nič z toho nepotrebujeme.

– A mŕtvolu železničiara, ktorého zabili, keď kontroloval trať, zoberte tiež, – doložil som, – to je vaša povinnosť. Tamhľa leží.

Pravdaže, toto želanie mi museli splniť. Povyhľadávali aj mŕtvych Indiánov a pobrali im zbrane a všetko, čo mali pri sebe. Potom naložili mŕtvolu belochov do jedného vozňa – krátka rozlúčka a vlak odjachaľ. Ešte nejaký čas sme počuli rachot, ktorý stále slabol, a napokon sme opäť boli sami v širšej tichej prérii.

– Čo teraz, Charley? – spýtal sa Sam.

– Ideme spať.

– Nemyslíte, že teraz, keď všetci udatní mužovia odišli, Indiáni sa vrátia?

– Nie.

– Veľmi by som sa však napríklad čudoval, keby sa nevrátil Fred Morgan a keby sa nepokúsil vyhľadať svojho koňa a s ním aj diamanty.

– Je to možné, ale nie pravdepodobné. Kto by chcel nájsť koňa, ktorý ušiel pred požiarom? A vie, že okrem železničiarov sú tu aj iní ľudia, pred ktorými by bolo nanajvýš nebezpečné sa ukazovať.

– Poznal ma práve tak dobre ako ja jeho, a preto by som sa divil, keby netúžil vpáliť do mňa guľku alebo vbodnúť mi do tela ostrú čepel'.

– To môžeme čakať, ale dnes sme rozhodne bezpeční. Pre každý prípad sa však vzdialime od trate hodný kus, aby sme si boli istí, že nás nikto nevyruší.

– Well, teda vpred!

Vysadol na svoju kobyľu, ja zase na mustanga a cválali sme asi pol druha kilometra na sever. Potom sme zastali, kone priviazali ku kolíkom a zamotali sme sa do prikryvok.

Naozaj som bol unavený a čoskoro som zaspal. Neskoršie sa mi zdalo, že počujem rachot vlaku ženúceho sa z východu na západ. V polosne som si pomyslel, že sa mi to akiste sníva, a tak som sa neprebral úplne k vedomiu a zaspal som znovu.

Keď som precitol a vymotal sa z prikryvky, bolo ešte veľmi skoro. Ale Sam už sedel predou mnou a labužnícky fajčil jednu z cigár, ktoré sme minulého dňa dostali.

– Good morning, Charley! Ozaj, aký veľký rozdiel je medzi touto cigarou a vašimi patentovanými zelinami, na ktoré máte fabriku pod sedlom. Zapáľte si aj vy jednu a vydajme sa na cestu! S raňajkami počkáme, až nájdeme vodu.

– Keby sa nám len čím skôr pošťastilo nájsť ju! Želám si to najmä kvôli koňom. Nemajú ani vodu, ani pašu. A keď cigaru môžem fajčiť aj cestou!

Zapálil som si jednu a odviazal som svojho koňa.

– Kadiaľ pôjdeme?

– Pustíme sa k miestu, kde stál vlak, ale kľukato, nie priamo. Tak nám neujde jediná stopa.

– Lenže nepôjdeme vedľa seba.

– Nie, v určitejšej vzdialenosti od seba. Vpred! Boli sme si istí, že v jemnom popole, ktorý tu ostal

po zhorenej tráve, nájdeme zreteľné stopy utekajúcich Oglalov. No za noci pofukoval vetrík a všetky stopy úplne zavalil, takže sme ani jediná nenašli. Napokon sme sa bez úspechu dostali na určené miesto pri trati.

– Videli ste niečo, Charley? – spýtal sa Sam.

– Nie.

– Ani ja nie. Aby čert zobral vietor, ktorý fúka napríklad aj vtedy, keď to vôbec netreba. Keby ste neboli našli list, naozaj by sme nevedeli, čo si počať.

– Tak teda hor sa k Rio Pecos!

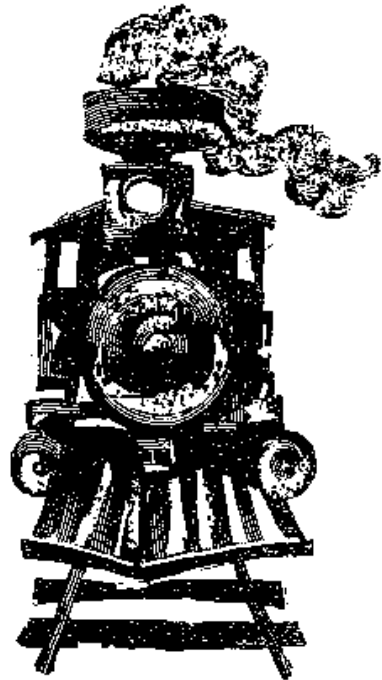
– Well! Ale prv by som chcel červenokožcom nechať znamenia, aby vedeli, komu majú ďakovať za svoj včerajší poskokový tanec.

Zostúpil som z koňa a ľahol si na násyp. Sam sa hneď pustil do roboty, ktorej som sa nechcel zúčastniť. Onedlho už ležali mŕtvi Indiáni vedľa seba a odrezané uši si držali v rukách.

– A teraz pod'te! – vyzval ma Sam. – K najbližšej vode máme ešte ďalekú cestu a som zvedavý, kto ju ľahšie prekoná, či váš mustang alebo moja stará Tony.

– Vaša kobyľa poniesie trochu menšiu ľarchu než môj mustang.

– Well, Charley, trochu menej ľudského mäsa, ale zato

viacej filipa. Za to, že mi ušiel Fred Morgan, naozaj nemôžem. Ale to, kamarát, že ste nezalomázili obidvoch indiánskych náčelníkov, odpustím vám napríklad až potom, keď mi pomôžete chytiť Morgana.

Druhá kapitola

ZBOJNÍCI PÚŠTE

Medzi Texasom, Novým Mexikom a Indiánskym územím, alebo inak povedané medzi výbežkami Ozarských hôr, dolnou a hornou Sierrou Guadelupe a Gualpským pohorím leží púšť, dookola ohraničená vrchmi, ktoré lemujú horný tok Rio Pecos a pramene Red Riveru, Sabiny, Trinidadu, Braza a Colorada. Toto šire hrozné priestranstvo by sa mohlo volať „Sahara Spojených štátov“.

Pusté pláne suchého, rozpáleného piesku sa striedajú s holými, priam rozžeravenými bralami. Tu nerastie jediná bylina, ani len krátky čas by tu nevydržala, lebo nie sú tu pre rastlinstvo ani najbiednejšie podmienky. Po dennej horúčave nasleduje náhle a prudko chladná noc. Na Sahare sa kde-tu týči osamelý džebel, vrch, alebo sa ňou tiahne zelené vádí, riečne údolie, no tu nič neoživuje mŕtvu,

jednotvárnu púšť. Nijaký tichý bir, prameň, nevyčaril tu svojou životodarnou vlhodu malú oázu. Tu niet ani stepí, ktoré bývajú prechodom medzi husto zalesnenými vrchmi a vyprahnutou púšťou, tu sa na človeka zo všetkých strán šklábí smrť vo svojej najhroznejšej a neskrývanej podobe. Len kde-tu stojí osamelý mezquitový ker s kožovitými listami akoby na výsmech očiam, ktoré túžia po zeleni. Nik nevie, aká sila ho tu vlastne vyčarila a udržiava. A človek sa nemenej diví, keď natrafí na druhy divého kaktusu, ktorý tu rastie či už jednotlivo alebo v skupinách alebo dokonca pokrýva rozsiahle, šire plochy a nikto si nevie vysvetliť, ako je to možné, že sa tu udrží. Ale ani mezquitový ker, ani kaktus neposkytujú príjemný alebo potešujúci pohľad. Majú sivohnedú farbu a ich vzrast vôbec nie je pekný. Sú pokryté hustým piesočným prachom a beda koňovi, ktorého jazdec je taký neopatrný, že ho zavedie do kaktusovej oázy! Bodliaky ostré ako ihla a tvrdé ako oceľ porania koňa tak, že nikdy viac nebude môcť chodiť. Jazdec ho musí tu nechať, a ak ho nezabije, kôň sa bude trápiť, až kým biedne nezahynie.

Ale i pri všetkých hrôzach, ktoré v púšti na každého čakajú, človek sa predsa odvážil sem vstúpiť. Cez púšť vedú cesty hore do Santa Fé a Fort Union, do Paso del Norte a dolu do hojne zavlažovaných prérií a lesov Texasu. Ale pri slove „cesta“ nesmieme si predstaviť riadne vybudovanú cestu ako v civilizovaných krajinách. Pravdaže, touto púšťou zavše cvála najväčšou rýchlosťou osamelý lovec alebo rastreador, spoločnosť odvážnych dobrodruhov alebo podozrivý huf Indiánov, neraz sa touto bezútešnou samotou vlečie slimačím tempom a s výzgotom rad vozov ťahaných volmi, ale ciest tu niet, ba ani len vyrytých koľají. Každý cvála alebo sa vezie svojou vlastnou cestou, kým len podľa pôdy môže zistiť, že sa uberá správnym smerom. Ale tieto znaky prestanú a pomaly ich nerozozná ani najskúsenejšie oko. Potom býva smer cesty označený iba kolmi, ktoré sú kde-tu vbodnuté do zeme.

No i tak si púšť vyžaduje svoje obeť, ktoré sú v pomere k jej rozmerom omnoho početnejšie a hroznejšie než tie, ktoré si ako hroznú daň vyžaduje Sahara v Afrike alebo Gobi v Ázii. Mŕtvolý ľudí, zdochliny zvierat, zvyšky sediel, vozov a iné hrôzu vzbudzujúce veci ležia popri cestách v púšti a rozprávajú nemé tragédie, ktoré síce ucho nepočuje, ale zato oko sa o nich môže veľmi dobre presvedčiť. A vysoko vo vzduchu sa vznášajú supy, sledujúce každý pohyb živého tvora na zemi, a to s desivou vytrvalosťou, akoby vedeli, že koristiť im nemôže ujsť.

Ako sa volá púšť? Obyvatelia okolitých krajov jej dávajú rozličné mená, anglické, francúzske alebo španielske. No pre koly, ktoré v nej označujú cesty, je široko ďaleko známa pod menom Llano Estacado...

Od prítokov Red Riveru smerom k Sierra Rianca šli na koňoch dvaja mužovia. Zdalo sa, že kone sú ukrutne vyčerpané. Úbohé zvieratá boli vychudnuté na kosť a kožu, srst' sa im ježila ako perie vtákovi, ktorého na druhý deň nájdú v klietke zdochnutého. Ledva prepletali bezvládnymi nohami, potkávali sa na každom kroku a vliekli sa tak pomaly, že sa každú chvíľu mohli zrútiť. Oči mali podbehnuté krvou. Vysušený jazyk im visel medzi ochabnutými pyskami. Hoci bola nesmierna horúčava, na koňoch nebolo vidieť ani kvapku potu a pri papuli ani najmenšiu stopu peny, čo značilo, že v ich telách je len krv zhustená páľavou púšte, ale už ani kropaj vody.

A tieto dva kone boli – Tony a môj mustang. A teda jazdci nemohli byť iní ako malý Sam a ja.

Päť dní sme sa už uberali púšťou Llano Estacado a zo začiatku sme kde-tu ešte našli vodu. Ale teraz už nebolo po nej ani stopy široko-ďaleko. Stále sa mi natískala do hlavy myšlienka, aké by bolo praktické, keby sa v tejto púšti cestovalo na numidských ťavách. Napokon mi prišli na um aj Uhlandove slová:

Kone už nevládku nohami pliesť

a jazdec si bude kobyly niest'.

Prvý verš sedel, ale druhý, aj keby to bolo možné, neboli by sme mohli uskutočniť, lebo jazdci boli práve v takom beznádejnom zúboženom stave ako ich zvieratá.

Malý, suchom scvrknutý Sam visel na krku svojej kobyly, akoby sa tam držal iba nejakou šťastnou náhodou. Ústa mal otvorené a v jeho očiach sa zrkadlil meravý, bezduchý výraz, ktorý naznačuje blížiacu sa apatiu. Mne samému sa zdalo, že mám viečka z olova. Hrdlo som mal také vyschnuté, že som sa neodvážil prehovoriť ani slovo, akoby mi každá hláska mohla rozrezať alebo roztrhnúť hlasivky. Krv mi prúdila v žilách ako roztopený kov. Cítil som, že to vydržíme ešte asi hodinu, a potom sa zrútime z koní a zhynieme smädом.

– Vodu! – zaúpel Sam.

Zdvihol som hlavu. Čo som mu mal odpovedať? Tu sa zrazu môj kôň potkol a zastal. Zo všetkých síl som sa namáhal popohnať ho ďalej, ale márne. Hneď zastala aj Tony.

– Zostúpme! – povedal som a každá hláska tohto slova akoby mi bola trhala hlasivky. Zdalo sa mi, že v celom hrdle od pľúc až k perám mám napichané tisíce špendlíkov.

Zliezol som z koňa, chytil som ho za uzdu a tackavo som vykročil dopredu. Pomaly šiel za mnou, veď teraz sa mu trošku poľahčilo, keď sa oslobodil spod mojej t'archy. Sam ťahal svoju Rosinantu za sebou, ale zrejme bol ešte väčšmi unavený než ja. Doslovne sa tackal a pri každom jeho kroku som sa bál, že sa zvalí. Tak sme sa vliekli ešte asi tri štvrté kilometra, keď tu som zrazu začul za sebou hlasný ston. Obzrel som sa. Môj dobrý Sam ležal v piesku a oči mal zatvorené. Pristúpil som k nemu a sadol som si vedľa neho, ticho a bez slova, lebo nijaká reč nemohla naše postavenie zmeniť.

Takto sa teda mal skončiť môj život, takýto mal byť konečný cieľ mojich potuliek! Chcel som si spomínať na

rodičov, na súrodencov doma v ďalekej vlasti, chcel som sústrediť myšlienky a modliť sa, ale nešlo to, lebo mozog mi vrel. Stali sme sa obeťou neslýchaného a ukrutného výčinu, ktorý už pred nami zničil mnohé životy.

Zo Santa Fé a Paso del Norte často sem prichádzajú skupiny zlatokopov, na ktorých sa usmialo šťastie v baniach a zlatých poliach Kalifornie, a teraz sa s výťažkom svojej práce vracajú na východ. Musia sa uberať cez Llano Estacado a práve tu na nich číha nebezpečenstvo, ktoré však nesúvisí ani s tunajšou pôdou ani podnebí. Na okraji Llana Estacada sa zhromažďujú a na zlatokopov striehnu ľudia, ktorí neboli šťastní v baniach a stratili chuť k čestnej práci. Väčšinou sú to všelijakí lumpi a tuláci, ktorí ušli z východu, slovom, najrozličnejší vyvrheli ľudskej spoločnosti. Keďže však zlatokopi sú zväčša silní a otužilí ľudia, ktorí si zocelili odvahu v tisícokrakých útrapách a bojoch, je rozhodne nebezpečné pustiť sa do nich. Preto si zbojníci púšte vymysleli leť, nad ktorú už nemôže byť ukrutnejšej a podlejšej. Vyťahujú totiž koly, označujúce cestu, a zapichávajú ich v nepravom smere, ktorý cestujúcich zavedie na najhroznejšie miesta púšte a do náručia príšernej smrti smädom a hladom. Potom si zbojníci jednoducho vezmú majetok mŕtvych, a to bez akejkoľvek námahy alebo nebezpečenstva, a tak kosti sto a sto takýchto nešťastníkov vypaľuje slnečná vyhňa v širšej púšti do biela, zatiaľ čo ich rodiny doma márne čakajú, že sa vrátia... Nedostanú od nich už nikdy nijaké správy.

Doteraz sme šli podľa kolov s dôverou, ale dnes okolo poludnia sme zbadali, že nás zaviedli nepravým smerom. Kedy sme od správneho smeru odbočili, to som nevedel; preto nebolo radno vrátiť sa, veď v našom zúboženom stave nám bola každá minúta drahá. Sam už nevládal ďalej. Ani ja by som už nebol prešiel ďalší kilometer, aj keby som bol napäl všetky sily. Bolo isté: sme síce živí, ale sme už akoby v hrobe, ak len nám nepomôže nejaká šťastná náhoda, čo by sa však muselo stať skoro.

Vtom sa vysoko nado mnou ozval prenikavý, chrapľavý škrek. Pozrel som hore a uvidel som supa, ktorý pravdepodobne len nedávno vzlietol zo zeme, a to odniekiaľ zblízka. Krúžil nad nami, akoby nás považoval za istú korisť, ktorá mu už nemôže uniknúť. Ned'aleko nás akiste ležala nejaká obeť púšte alebo obeť stakemanov, ako sa nazývajú zbojníci Llana Estacada. Poobzeral som sa, či ju azda voľakde naokolo nezbadám.

Hoci som pre oslepujúci slnečný jas a pre horúčku takmer nemohol pozerat', predsa som vo vzdialenosti asi tisíc krokov uvidel niekoľko bodov, ktoré nemohli byť ani kameňmi ani kopčekmi. Schytil som svoju dvojhlavňovú pušku a pokúsil som sa zájsť k nim bližšie.

Ešte som neprešiel ani polovicu vzdialenosti, keď som rozoznal tri kojoty a trochu d'alej od nich niekoľko supov. Zvieratá sedeli okolo tela, ktoré som nemohol dobre rozoznať. A toto telo, nech už bolo zvieracie alebo ľudské, nemohlo byť ešte celkom mŕtve, inak by sa boli pažravé kojoty a supy už dávno naň vrhli. Potešil som sa novou nádejou, keď som uzrel kojoty, lebo tieto zvieratá nevydržia dlho bez vody, a preto sa neodvážia d'aleko do nehostinnej púšte. Chcel som zistiť, aká je to korisť, okolo ktorej sa zhromaždili, a už som zdvíhal nohu, aby som kráčal d'alej, keď vtom mi blysla mozgom iná myšlienka. Ihneď som namieril puškou na kojoty.

Hrozila nám smrť hladom. Vody tu nebolo, ale či by nás aspoň trochu neosviežila krv týchto zvierat? Namieril som teda, ale bol som taký zoslabnutý a horúčka ma tak morila, že sa mi puška triasla v rukách. Kl'akol som si teda na jedno koleno, o druhé som si oprel lakeť, a teraz som ši bol istý, že tráfim.

Vypálil som a hneď nato ešte raz. Dva kojoty sa válali v piesku. V tejto chvíli som zabudol na všetku svoju slabosť a hnal som sa rýchlo k nim. Jeden z kojotov dostal guľku do hlavy, ale druhého som postrelil tak školácky, že by som sa za to musel po celý život hanbiť, keby to nebol zavinił mój

zúbožený, chorobný stav. Druhý kojot práve vyskočil, keď prifrkla moja guľka a rozdrvila mu obe predné nohy, takže sa váľal po zemi a hrozne zavýjal.

Vytiahol som nôž, rozrezal som prvému kojotovi krčnú žilu a cical z nej krv tak dychtivo, akoby to bol olympský nektár. Potom som vyňal spoza opaska kožený pohár, naplnil ho krvou až po vrch a prikročil k mužovi, ktorý tu neďaleko ležal ako mŕtvy. Bol to černocho. Sotvaže som mu pozrel do tváre, ktorá však teraz nebola čierna, ale tmavopopolavá, prekvapením mi pohár takmer vypadol z rúk.

– Bob! – vykrikol som.

Nešťastník trochu pootvoril oči.

– Vody! – zaúpel.

Kľakol som si k nemu, pomohol som mu sadnúť si a priložil som mu pohár k ústam.

– Pi!

Roztvoril pery, ale jeho vyschnuté hrdlo nemohlo preglgáť, a trvalo dlho, kým sa mi podarilo vliat' doňho odpornú tekutinu. Potom znovu klesol.

Teraz som musel myslieť na Sama. Náročky som si vzal najprv z krvi smrteľne zraneného kojota, lebo by sa bola skôr zrazila než druhého zvieraťa, ktoré malo poranené iba nohy.

Prikročil som k tomuto druhému kojotovi, schmatol som ho za šiju, a hoci ma zúrivo chcel hrýzť, nezabil som ho, ale vliekol až k Sans-earovi. Tam som ho pritlačil na zem, takže sa nemohol ani pohnúť, a prerezal som mu žilu.

– Sam, tu máš, pi!

Môj druh ležal na zemi v úplnej apatii. Teraz sa však zrazu posadil.

– Piť? Och!

Náhľivo schytil pohár a vyprázdnil ho na dúšok. Vzal som mu ho z ruky a naplnil ešte raz. Sam ho vypil aj druhý raz.

– Krv, fuj...! Ach, brrr, ooch, ale je to lepšie, než by si človek bol myslel.

Vysfkal som niekoľko kvapiek, ktoré v pohári ešte ostali, a potom som vyskočil. Tretí kojot, ktorý bol ušiel, sa práve vrátil a pustil sa do svojho mŕtveho druha, nedbal ani na to, že neďaleko neho sa hýbe černochoch. Nabil som si pušku, prikradol som sa bližšie ku kojotovi a zastrelil ho. Jeho krv černochocha natoľko občerstvila, že nadobudol úplne vedomie a mohol hýbať všetkými údmi.

Cestovateľom sa neraz prítrafí, že zažijú stretnutie, ktoré sa im zdá priam divom. A také bolo aj terazšie moje stretnutie s černochochom, ktorého som veľmi dobre poznal. Kedysi som bol po niekoľko dní hosťom v dome jeho pána, klenotníka Marshala, v Louisville a vtedy som si obľúbil verného a vždy veselého černochocha. Dvaja klenotníkovia synovia sa vybrali so mnou na poľovačku do Cumberlandských hôr a potom ma odprevadili až k Mississippi. Obaja boli skvelí chlapci a ich spoločnosť mi bola vždy milá. Ako sa vlastne dostal Bob, starý belovlasý černochoch, sem do Llana Estacada?

– Cítiš sa už lepšie, Bob? – spýtal som sa ho.

– Lepšie, veľmi lepšie, och, celkom lepšie. – Vstal a zdalo sa, že až teraz ma spoznal. – Massa, byť to možné? Massa Charley, veľký, mnoho veľký, mnoho veľký lovec! Och, neger Bob byť rád, že sa stretnúť s massa, lebo massa Charley zachrániť massa Bern. Ten byť inak mŕtvy, celkom mnoho mŕtvy.

– Bernard? Kdeže je?

– Och, kde byť massa Bern? – Poobzeral sa a ukázal na juh. – Massa Bern byť tam. Ba vlastne nie tam... ale tam byť... ani tam nie, ale iste tam!

Pri tých slovách sa obracal okolo vlastnej osi a ukazoval na západ, sever a východ. Dobrý Bob sám nevedel povedať, kde je jeho mladý massa.

– Čo robí Bernard tu v Llana Estacade?

– Čo tu robí? Bob to nevedieť, lebo Bob nevidieť massa Bern, ktorý byť preč so všetkými ostatnými massa.

– Akí sú to vlastne ľudia, s ktorými cestuje?

– Tí ľudia byť lovci, kupci a byť... och, Bob nevedieť všetko.

– Kam sa uberal?

– Do Kalifornie, do Francisca k mladému massa Allan.

– Allan je teda vo Franciscu?

– Massa Allan byť tam, kúpiť mnoho zlato pre massa Marshal. Ale massa Marshal už nepotrebovať zlato, pretože massa Marshal mŕtvy.

– Master Marshal umrel? – spýtal som sa zadivene, lebo klenotník bol v najlepších rokoch a bol zdravý.

– Áno, ale nie mŕtvy od nemoci, ale mŕtvy od vraždy.

– Zavraždili ho! – skríkol som zdesene. – Kto?

– Bob nevedieť a nikto nevedieť. Vrah prísť v noci, vraziť nôž do hrude massa Marshal a vziať všetky drahokamy, klenoty a zlato, ktoré patriť massa Marshal. Kto byť vrah a kam vrah ísť, to nevedieť šerif, ani súd, ani massa Bern a ani Bob.

– Kedy sa to stalo?

– To byť pred mnoho týždňami, pred mnoho mesiacmi. Teraz päť mesiacov odvtedy. Massa Bern sa stať celkom chudobný. Massa Bern písať massa Allanovi do Kalifornie, ale nedostať odpoveď, a preto sám ísť do Kalifornie, aby hľadať massa Allana.

Pravdaže, to bola hrozná správa. Lúpežná vražda zničila šťastie tejto statočnej rodiny, otec prišiel o život a obaja synovia sa ocitli v biede. Všetky drahokamy a klenoty zmizli. Mimovoľne som si spomenul na diamanty, ktoré som odňal Fredovi Morganovi a ktoré som ešte vždy mal pri sebe. Ale čo asi zahnilo páchatel'a z Louisville do prérie?

– Kadiaľ ste cestovali? – spytoval som sa ďalej.

– Z Memphisu do Fort Smith a potom cez vrchy do Prestonu, massa. Bob sa viezť, jazdiť, bežať až do veľkej hroznej púšte Llano Estacado, kde nikto nenájst' vodu. Tu byť unavený kôň i Bob. Tu obaja byť takí smädní, že vypiť hoci aj celú Mississippi. Obaja padnúť, kôň ujsť a Bob ostať na zemi. Veľmi mnoho zúbožený Bob umierať smädcom,

vždy viac umierať, až prísť massa Charley a dať Bobovi krv do úst. O massa, zachrániť massa Marshal a Bob mať massa Charley mnoho rád, tak mnoho rád ako celý svet a celú zem.

Pravdaže, nemohol som mať ani najmenšiu nádej, že toto želanie môžem Bobovi splniť. Odkiaľ pochádzala černochova dôvera ku mne, to som nevedel, no bol som si vedomý, že tu pomôcť nemôžem. Predsa však som sa spytoval ďalej:

- Aká veľká bola vaša spoločnosť?
- Veľmi mnoho veľká, massa. Deväť mužov a Bob.
- Kam ste chceli ísť najprv?
- To Bob nevedieť. Bob jazdiť vždy vzadu a nepočuť, čo si toľkí massa hovoriť.
- Máš nôž a šabl'u. Všetci ste mali zbrane?
- Nie veľké delá, ale zato mnoho pušiek a nožov a pištoľí a revolverov.
- Kto bol vaším vodcom?
- Ten muž sa volať Williams.
- Ešte raz sa rozpomeň, ale správne, ktorým smerom odchádzali, keď si spadol z koňa.
- Neviem už. Možno tam, možno inam.
- Kedy to bolo? Ráno, napoludnie, večer?
- To byť tesne pred večerom a... ach, och, teraz Bob vedieť. Massa Bern jazdiť rovno do slnka, keď Bob padnúť z koňa.

- Dobre! Môžeš chodiť?
- Bob bude znovu bežať ako jeleň. Krv byť dobrý liek pre smädného.

Ozaj, tá zvláštna tekutina osviežila aj mňa natoľko, že horúčka mi prestala. Vedľa mňa stál malý Sam, ktorý cítil tú istú zmenu ako ja a veľmi sa z toho radoval. Prišiel k nám, aby nás vypočul, a teraz vyzeral priam o sto percent lepšie než pred piatimi minútami.

Spoločnosť, v ktorej bol Bernard Marshal, iste bola práve taká zúbožená ako my, inak by statočný mladý muž nebol svojho verného sluhu nechal tu. Možno, že smäd a horúčka

ho natoľko trápili, že nebol viacej pánom svojich myšlienok a zmyslov. Posledný Bobov údaj vzbudil vo mne domnienku, že sa uberal tým istým smerom ako my, na západ. Ale ako ho dosiahnuť a ako mu pomôcť, keď my sami sme potrebovali pomoc a nemohli sme už ani na koňoch sedieť?

Uvažoval som, uvažoval, ale neprišla mi na um nijaká spásonosná myšlienka, aj keď som predpokladal, že spoločnosť nemôže byť od nás ďaleko. Ale ako to, že neostali po nej nijaké stopy?

Obrátil som sa k Samovi.

– Ostaň tu pri koňoch. Azda si trochu zatiaľ oddýchnu a neskôr budú môcť pokračovať v ceste nejaký kilometer, dva. Ak sa za dve hodiny nevrátim, choď po mojich stopách.

– Well, Charley. Nezájdeš ďaleko, lebo tých pár glgov kojotovej šľavy napríklad nemôže naddlho pôsobiť.

Pravda, rozprávali sme po anglicky a v angličtine sa tykanie a vykkanie nerozozná. No teraz, keď nás zblížili prežitie nebezpečenstvá, stali sme sa ešte dôvernejšími kamarátmi, a práve to chcem naznačiť tykaním namiesto ďalšieho vykkania.

Preskúmal som pôdu a zistil som, že Bobove stopy sa ťahajú z miesta, kde ležal, na sever. Sledoval som ich a asi po desiatich minútach som dorazil k miestu, kde som uzrel odtlačky konských kopýt smerujúce z východu na západ. Tu vyčerpaný Bob spadol z koňa a ostatní to pravdepodobne ani nezbadali. Možno bol značný kus cesty pozadu. Pozornejšie som preskúmal stopy a zistil som, že Bobov kôň naozaj šiel za ostatnými. Akiste všetky kone boli nesmierne vyčerpané, lebo sa na každom kroku potkýnali a takmer nevládali ani nohy dvíhať; na piesku bolo vidieť, ako sa po ňom vliekli končeky kopýt.

Pravdaže, stopy boli veľmi zreteľné a mohol som ich bez námahy a rýchlo sledovať. Hovorím „rýchlo“ a naozaj mi to šlo rýchlo, hoci ani dnes nemôžem povedať, či mi dal sily

k tomu ten hrozný nápoj, alebo či ma tak poháňala obava o Bernarda Marshala.

Tak som prešiel asi pol druha kilometra, keď tu som spozoroval niekoľko ojedinele stojacich kaktusových krov. Boli natoľko vysušené, že už mali takmer žltú farbu. Čím ďalej, tým viac bolo kaktusových krov, rástli v celých skupinách, a to stále početnejších, až napokon sa predomnou týčil neprehľadný a nepriestupný kaktusový les, siahajúci až za obzor.

Stopa, ktorú som sledoval, pravdaže, nevedla medzi tieto nebezpečné rastliny, ale povedľa nich. Ubral som sa po nej, ale nie dlho, lebo zrazu mi hlavou blysla myšlienka, ktorá ma hneď naplnila novými silami.

Ak vládne v rozpálených nížinách polostrova Floridy taká veľká horúčava, že vyschne všetka voda, zvieratá a ľudia priam hynú od smädu, zem je ako rozpálené olovo a obloha ako rozžeravený kov a jediné mračienko sa na nej neukáže, vtedy zmorení ľudia zapalujú trstiny alebo vyschnuté kroviská a hľa, zaraz príde dážď. I ja som to dva razy pozoroval. Kto len trochu pozná prírodné zákony, sily a javy, objasní si tento úkaz a nebude ani žiadať vedecké vysvetlenie.

Na toto som si v tejto chvíli spomenul. A už som aj kľáčal pri kaktusoch, aby som si nožom narezal potrebné vlákna na podpálenie. O niekoľko minút už blkotal veselý plamienok, ktorý sa čím ďalej tým väčšmi širil, až som napokon stál pred ohnivým morom, ktorého hranice som ani nedovidel.

Neraz som sa už v živote díval, ako zúri v prérii požiar, ale ani jeden sa nešíril s takým dunivým praskotom ako toto kaktusové peklo. Jednotlivé rastliny pukali, ani čo by z pušky strieľal, takže sa zdalo, akoby tu spustila bubnovú paľbu celá armáda. Plamene vyšľahovali vysoko do výšky a nad nimi sa chvelo more rozpálených pár, do ktorého vletovali kúsky kaktusov, keď ich horúčava vyhadzovala ako

šípy. Pôda sa mi pod nohami zachvievala a vzduch praskal a dunel ako za prudkého boja.

To bola najlepšia pomoc, ktorú som – aspoň nateraz – mohol poskytnúť Bernardovi Marshalovi a jeho druhom. Vrátil som sa a už som sa nestaral, či neskôr ich stopu nájdem alebo nie. Nádej ma natoľko posilňovala, že by som na cestu späť nebol potreboval ani pol hodiny. No nemusel som prejsť celú cestu, lebo v polovici mi prichádzal v ústrety Sam a Bob s oboma koňmi, ktorí si už trochu oddýchli a mohli sa zase vliecť ďalej.

– Zounds, Charley, čo sa to tam vpredu vlastne deje? Najprv som si myslel, že máme zemetrasenie, ale teraz sa napríklad domnievam, že horí pekelné rozpálený piesok.

– Piesok nie, Sam, ale kaktusy, ktorých je tam náramne veľa.

– Ako sa mohli chytiť? Azda len si ich nezapálil?

– Prečo nie?

– Naozaj, on to bol! Ale povedz mi, predsa, človeče, prečo si to urobil?

– Aby som privolať dážď.

– Dážď? Nezazlievaj mi, Charley, ale myslím, že z dlhej chvíle sa ti trochu rozum pomútil.

– Či nevieš, že mnohí divosi považujú bláznov za veľmi múdrych ľudí?

– Azda len nechceš tvrdiť, že si vykonal dačo rozumného? Veď horúčava sa teraz zdvojnásobila.

– Horúčava sa zväčšila, ale s ňou sa vyvinie aj elektrina.

– Daj mi len napríklad pokoj s tou tvojou elektrinou! Jest' ju nemôžem, piť ju nemôžem, nuž veru neviem, aké čudo si pod ňou vlastne mám predstavovať.

– Veď ju čoskoro začuješ, len počkaj! O chvíľu tu budeme mať prekrásnu búrku a možno bude pritom aj trochu hrmieť.

– Ale teraz už prestaň! Neborák Charley, tebe sa naozaj rozum pomútil!

Pritom hľadel na mňa veľmi ustarostene. Hneď som videl, že nežartuje. Ukázal som k oblohe.

– Vidíš tie pary, ktoré sa tam zbiehajú?

– Tisíc hrmených, Charley, napokon predsa len nebudeš taký veľký blázon, ako som si myslel!

– Tie pary utvoria mračno, z ktorého sa v tejto horúčave hneď musí spustiť lejak.

– Charley, ak sa to naozaj stane, tak som osol a ty si najmúdrejší človek v Spojených štátoch, ba ešte aj kúsok za ich hranicami.

– Nie je to so mnou také zlé, Sam. Videl som taký prípad na Floride a tu som to len napodobil, pretože si myslím, že trochu dažďa nám nemôže zaškodiť. Dívaj sa, už tu máš mračno! Len čo kaktusový les dohorí, hneď sa to začne! Ak tomu nechceš veriť, pozri si len na svoju Tony, ako krúti kýpťom chvosta a rozširuje nozdry! Aj môj mustang už cíti dážď. Pravdaže, pršať bude iba nad ohnišťom. Rýchlo dopredu, aby sme sa dostali pod dážď!

Bežali sme síce, ale mohli sme vysadnúť aj na kone, lebo prepletali nohami tak rezko, nakoľko im len sily dovoľovali, ba priam uháňali dopredu. Pudovo cítili, že sa čoskoro budú môcť občerstviť.

Moja predpoveď sa splnila. Za pol hodiny sa malé mračno rozšírilo natoľko, že celá obloha až po obzor bola čierna. A vtom sa už spustil lejak. Neprišiel pomaly, ako to býva v zemepisných šírkach s miernym podnebím, ale naraz, akoby mračná boli pevné nádoby, ktoré voľakto prevrátil. Zdalo sa nám, že na pleciah nám udiera najmenej dvadsať pästí. Za minútku sme boli takí premočení, akoby sme boli v šatách plávali cez rieku. Oba kone stáli najprv pokojne a znášali lejak s radostným fučaním. Potom však začali veselo poskakovať a všelijako sa zvrtať. Sily sa im úplne vrátili. Aj my sami sme sa výborne cítili. Rozprestrelí sme prikrývky, aby sme si nazhromaždili čo najviac drahocennej tekutiny. Napili sme sa do vôle a potom sme vodu pozlievali do svojich mechov.

Najväčšmi sa radoval černocho Bob. Váľal duby a robil kotrmelce; sivé vlasy mu len tak poletovali, čierna tvár sa všelijako šklabala, že sa to ani opísať nedá.

– Massa, massa, och, och, voda, pekná voda, dobrá voda, mnoho voda! Bob byť zdravý, veľmi silný. Bob znovu bežať, jazdiť a cestovať až do Kalifornie. Aj massa Bern mať vodu?

– Pravdepodobne, lebo nemyslím, že by sa bol dostal ďaleko za kaktusy. Ale pi predsa! Čoskoro prestane pršať.

Zdvihol klobúk so širokou strieškou, ktorý mu pred chvíľkou spadol na zem; držal ho za dno a čakal, až mu doňho hodne napršalo. Potom ako len vládala, roztvoril tučné pery, takže sa ukázal hrozný vchod do priepasti, siahajúci od ucha k uchu, zvrátil hlavu dozadu a lial si občerstvujúci nápoj do hrdla.

– Ach, och, dobré, massa! Bob piť ešte veľmi viacej.

Opäť nastavil klobúk, aby mu doňho napršalo, ale tentoraz sa sklamal. – Ach, dážď už preč, viac neprísť voda.

Ozaj, po poslednom zahrmení – doteraz stále hrmelo – dážď prestal tak náhle, ako sa bol začal. Ale už sme ho viacej ani nepotrebovali, lebo smäd sme si zahasili a okrem toho sme si mechy naplnili až po vrch.

– Teraz si trochu zajeme, – navrhol som, – a potom pôjdeme rýchlo ďalej, aby sme dohonili Marshala.

Jedlo sme zhlkli za chvíľu, veď sme nič nemali iba kus sušeného bizónieho mäsa. Potom sme vysadli na kone a klusali dopredu. Ukázalo sa, že Bob je skvelým bežcom, lebo ľahko držal s nami krok.

Pravda, dážď úplne zmyl stopy, ale vedel som, ktorým smerom sa ťahali. Netrvalo dlho a zbadal som na zemi tekvicovú fľašu, ktorú akiste odhodil niekto z Marshalových ľudí.

Kaktusová plocha akiste siahala veľmi ďaleko od východu na západ, lebo čierne pohorenisko nemalo konca. Tešil som sa tomu, lebo som mohol predpokladať, že aj tí, ktorých hľadáme, mali z dažďa úžitok. Napokon sme sa

predsa dostali na koniec pohoreniska a onedlho som v diaľke zočil tmavú pohybujúcu sa škvrnu. Akiste to bola skupina ľudí a zvierat. Vzal som si ďalekohľad a narátal som deväť mužov a desať koní. Ôsmi sedeli na zemi, deviaty však na koni a práve odchádzal od skupiny. Vyrzil smerom k nám. Vtom však – ako sa zdalo – nás spozoroval a zastavil koňa. Prezrel som si ho pozornejšie a spoznal som Bernarda Marshala.

Vytušil som jeho zámer. Keď mu zmizol sluha, ani to nezbadal, natoľko bol zbadačený a iste ani nevnímal, čo sa okolo neho deje. No keď ho dážd' občerstvil, znovu nadobudol vládu nad svojimi duševnými schopnosťami a za prvú povinnosť si pokladal vyhľadať Boba a priviesť ho k spoločnosti. Akiste preto si viedol za uzdu ešte jedného koňa. Nepáčilo sa mi, že sa z ostatných nikto k nemu nepridružil. Bol by som sa stavil neviem o čo, že sú to samí Yankeeovia, ktorým je černocho hoden toľko čo deravý groš, najmä ak to nie je ich sluha.

Bernard Marshal si prezrel našu malú skupinku a zakričal čosi svojim druhom. Zaraz sa všetci vyšvihli na kone a pripravili si zbrane.

– Chod' prvý, Bob, povedz, kto sme! – rozkázal som černochovi.

Bob sa hneď rozbehol a my sme postupovali za ním voľným krokom. Keď Marshal spoznal svojho černocho, hneď zmizlo všetko jeho podozrenie. Spoločnosť zosadla z koní a čakala na nás ako na priateľov. Bob nebol ďaleko pred nami a tak sme počuli, čo volal na zlatníka:

– Nestrieľať, massa, nebodať; veľmi dobrí, statoční mužovia prichádzať. To byť massa Charley, ktorý zabíjať len lotrov, ale gentlemanov a černochov chrániť.

– Charley, je to možné? – zvolal prekvapene Marshal a chvíľu sa na mňa uprene díval.

V jeho vlasti som sa obliekal ako ozajstný gentleman, čo tu v savane nebolo možné. Tvár, ktorá mala v civilizovanom svete úzke fúziky, v savane takmer už ani nespoznať, lebo sa

skrýva v lesoch veľkých fúzisk a brady. Keďže ma Bernard Marshal ešte nikdy nevidel v takom stave a oblečení, ako som bol teraz, nezazlieval som mu, že ma už z diaľky nespoznal. Keď som sa však k nemu priblížil asi na tridsať konských dĺžok, videl, že mu Bob povedal pravdu. Popohnal kone, vo chvíľočke bol pri mne a podával mi ruku.

– Charley, je to pravda? Naozaj ste to vy? Domnieval som sa, že chcete ísť do Fort Bentonu a do Snehových hôr! Ako to, že ste sa dostali sem na juh?

– Bol som aj tamhore, Bernard. No bolo mi tam príliš chladno a tak som zliezol trochu nižšie. Boh vás pozdrav tu v Estacade! Predstavíte ma svojim druhom?

– Pravdaže! Charley, verte mi, keby mi niekto dal tisíc dolárov, netešil by som sa tak ako teraz, keď vás vidím. Zosadnite a pristúpte bližšie k mojim spoločníkom!

Povedal mužom moje meno a mne zase ich mená. Potom ma zasypal tisícmi otázkami, na ktoré som mu odpovedal, ako som vedel. Boli to samí Yankeovia. Piaty boli z Obchodnej kožušinárskej spoločnosti a mali skvelý výstroj. Ostatní traja boli zase takí ovešaní zbraňami, že nijako nemohli byť zálesákmi. Zaiste to holi kupci, ako sa o nich vyjadril Bob, ale ja som ich pokladal skôr za dobrodruhov uberajúcich sa na západ, aby si počestne alebo menej počestne hľadali šťastie. Najstarší z cestujúcich – predstavili mi ho pod menom Williams – bol vodcom celej skupiny. Zdalo sa mi, že je to starý medveď, ako sa na západe vyjadrujú, že je totiž dosť skúsený. Keď som odpovedal na Bernardove otázky, ostatne nie veľmi dôležité, obrátil sa tento muž ku mne. Akiste malý Sam naňho nijako nezapôsobil.

– Teraz približne vieme, kto ste a odkiaľ prichádzate. Radi by sme ešte vedieť, kam mierite.

– Azda k Paso del Norte alebo azda aj inam, sir, podľa toho, ako si to bude vyžadovať naše zamestnanie.

Nepokladal som za nutné povedať mu viacej, než zatiaľ potreboval vedieť.

– A aké je vaše zamestnanie?

– Poobzerať sa po svete.

– Lack-a-day, to je práca, pri ktorej sa človek aspoň nenudí a nemusí sa namáhať. To musíte byť teda veľmi zámožný, alebo azda veľmi bohatý človek, čo je ostatne zrejme aj podľa vašich ligotavých zbraní.

Pravdaže, táto jeho domnienka bola mylná, lebo okrem týchto zbraní som nemal nič iba ak maličkosti, ktoré som nechal doma. Táto jeho otázka sa mi nepáčila a tým menej jeho číhavý pohľad a posmešný, náhlivý spôsob reči. Ten muž bol veľmi neopatrný a začal som mu nedôverovať, hoci vyzeral slušne. Rozhodol som sa, že ho budem bedlivo pozorovať, a preto som mu neodvetil ani áno, ani nie.

– Či som chudobný alebo bohatý, to je tu v Estacade, myslím, úplne jedno.

– To máte pravdu, sir. Len pred pol hodinou sme boli všetci synmi smrti a zachránil nás len div, aký sa tu ešte nikdy nestal.

– Čo tým myslíte?

– No predsa dážď! Alebo azda tam, kde ste vy boli, nepršalo?

– Ale pršalo aj tam, veď my sme vlastne dážď privolali.

– Vy ste ho privolali? Čo tým chcete povedať, sir?

– Že aj na nás už číhala smrť ako i na vás a že sme mali zahynúť smädом. Uvedomili sme si, že sa zachránime len tak, keď si urobíme nejaké mračná, búrku a blesky.

– Počujte, master Rapotačka, dúfam, že nás nepokladáte za ľudí, ktorým môžete zavesiť na nos každú hlúposť. Mohli by ste na to škaredo doplatiť a nebudete sa cítiť príjemne vo vlastnej koži, tak vás doriadime. Zaiste ste boli v Utahu pri veľkom Sol'nom jazere a patrili ste k sekte „Svätí posledných dní“. Tí robia podobné divy ako vy.

– Pravdaže som tam bol, ale nemám nič spoločného s poslednými dňami, ale iba s dnešným dňom a s vami. Dovoľte mne a môjmu druhovi, aby sme sa k vám pripojili?

– Prečo nie? Najmä ak sa poznáte s masterom Marshalom! Ako je to možné, že ste sa sami dvaja odvážili do Llana Estacada?

Keďže som mu nedôveroval, tváril som sa, že som ľahkomyselný a neopatrný.

– Vari treba na to odvahy? Cesta je vyznačená kolmi. Jednoducho vojdeme do púšte a šťastlivo vyjdeme.

– Good luck, ale ste to rýchlo odbavili! Počuli ste už dačo o stakemanoch?

– Čo sú to za ľudia?

– Tu to máme! Nebudem o nich hovoriť, lebo neslobodno maľovať čerta na stenu. Ale toľko vám poviem: len vtedy sa môžu dvaja ľudia odvážiť do Estacada, ak sú takí skúsení a chrabrí, ako napríklad Old Firehand, Old Shatterhand alebo takí múdri a prefíkaní ako Sans-ear, starý zabíjač Indiánov. Počuli ste niekedy o doktorom z týchto mužov?

– Možno, ale hádam som zase na to zabudol. Ako dlho musíme ešte jazdiť, kým vyjdeme z Estacada?

– Dva dni.

– Isteže sme na správnej ceste?

– Prečo by sme neboli?

– Pretože sa mi zdalo, akoby koly naraz smerovali na juhovýchod, a nie na juhozápad.

– To sa môže zdať vám, ale nie starému, skúsenému cestovateľovi, ako som ja. Poznám Estacado ako vlastné vrecko.

Moje podozrenie len vzrástlo. Ak bol naozaj taký skúsený, musel predsa vedieť, že sme na nesprávnej ceste. Rozhodol som sa, že ho vyskúšam ešte dôkladnejšie.

– Prečo vás obchodná spoločnosť posielala tak ďaleko na juh? Podľa mojej mienky na severe možno nájsť predsa viacej kožušín než na juhu.

– Aký ste len múdry a skúsený! Podľa vás kožušina je koža a koža je kožušina! Keď aj odhliadneme od toho, že aj tu sa vyskytujú v hojnej miere sivé a čierne medvede, mývaly, opossumy a iné kožušinové zvieratá, cestujeme na

juh, aby sme ulovili pri jesennom ťažení bizónov niekoľko tisíc koží.

– Ach tak! Myslel som si, že na severe v Park Range a v okolí by ste ich získali omnoho ľahšie. Ostatne ako cestovateľ obchodnej spoločnosti, čiže voyageur, ako sa tu na západe hovorí, nemusíte sa Indiánov báť. Počul som, že obchodné spoločnosti používajú voyageurov zároveň ako listárov a taký list je vraj najlepším talizmanom proti nepriateľstvu Indiánov. Je to pravda?

– Áno. My sa nemusíme báť, že sa Indiáni budú voči nám správať nepriateľsky, ba naopak, stále môžeme rátať s ich pomocou.

– Teda aj vy máte také listy?

– Pravdaže. Stačí, keď ukážem obálku s pečat'ou, a každý Indián ma bude ochraňovať so zbraňou v ruke.

– Sir, viete, že prebúdzate vo mne zvedavosť? Ukážte mi list s takou pečat'ou!

Zbadal som, že sa dostal do rozpakov, a aby si z nich pomohol, tváril sa nahnevane.

– Človeče, počuli ste dačo o listovom tajomstve? Pečať nesmiem ukázať nikomu, iba Indiánom.

– Ved' som nežiadal, aby ste mi prezradili obsah listu. Tuším ste nepočítali s tým, že sa azda budete musieť legitimovať pred nejakým belochoom.

– V takom prípade mi je legitimáciou puška. Zapamätáte si to?

Tváril som sa, že mu ustupujem, a mlčal som, predstieral som rozpaky. Malý Sam poškuľoval, ale nie po mne – to by ho bolo mohlo prezradiť – ale po svojej Tony. Na očiach mu bolo vidieť, že všetko pochopil. Obrátil som sa k Marshalovi:

– Bernard, Bob mi rozprával, kam ste chceli ísť a prečo ste túto cestu podnikli. Našli ste nejakú stopu po vrahovi, ktorý vás o všetko pripravil?

– Ani najmenšiu. Pri zločine muselo však byť viacej páchatel'ov.

– Kde je Allan?

– V San Franciscu. Aspoň všetky jeho listy prichádzali stadiaľ.

– Well, tak ho ľahko nájdete. Pôjdete dnes ďalej, alebo sa utáboríte tuná?

– Dohodli sme sa, že ostaneme tu.

– Tak si odsedlám koňa.

Vstal som, sňal som mustangovi sedlo a uzdu a dal som mu niekoľko hrstí kukurice. Sam odstrojil a nakrmil svoju kobyľu. Chránili sme sa prehovorit' čo len slovko. A nebolo to ani potrebné, pretože sme sa dorozumeli aj bez reči. Ak dvaja lovci žijú spolu niekoľko týždňov, vedia si myšlienky vyčítať z očí. Ani s Marshalom som neprehovoril potajomky alebo pošepky. Zvyšok dňa nám uplynul v ľahostajnom rozhovore a nastal večer.

– Rozdeľte stráže, sir, – povedal som Williamsovi. – Sme vyčerpaní a chceli by sme už spať.

Urobil tak a tu som si všimol, že ani jedna zo strážnych dvojíc nebola zostavená tak, aby som ja, Sam alebo Marshal strážil s niektorým voyageurom.

– Spite medzi nimi, aby sa nemohli potajomky rozprávať, – pošepkal som Marshalovi. Pri tomto tajomnom oznámení pozrel na mňa celý začudovaný, ale predsa len poslušol.

Kone si ľahli, pretože pást' sa nemohli, nebolo tu pre ne paše. Ostatní si ľahli spať do kruhu, no ja som sa odobral k svojmu mustangovi. Iní mali totiž za podhľavnicu sedlo, ja však telo svojho koňa. Okrem toho mal som dôvod, aby som neležal medzi ostatnými. Sam nepotreboval odo mňa pokyny. Porozumel mi a aj on si ľahol medzi voyageurov ako Marshal, a tak sa mohli potajomky rozprávať iba na stráži.

Vyšli hviezdy, ale medzi nimi a zemou sa vznášala akási para – azda to bol následok dažďa – a ich svit nebol taký jasný ako za iných večerov. Prvú stráž mali dvaja kupci. Williams si zvolil druhú stráž s najmladším z voyageurov. Keď prišiel rad na nich, ešte nespali. Vstali zaraz a každý

začal obchádzať svoj polkruh. Zapamätal som si dobre obe miesta, na ktorých sa pravidelne stretávali. Jedno bolo blízko Bobovho koňa. To sa mi hodilo pre môj zámer; nepredpokladal som, že by boli dali černochovi dobrého prériového koňa, pred pudom ktorého sa treba mať na pozore.

Nemohol som vidieť, či sa tí mužovia pri stretnutí rozprávali. No podľa toho, že ich kroky na miestach stretnutia vždy na chvíľu stíchli, mohol som predpokladať, že si vždy zašepkali niekoľko slov. Pobyt v savane zbystril mi sluch. Tušil som, že tu mám nebodaj do činenia s veľmi prefikánymi chlapíkmi.

Aby som sa o tom presvedčil, opatrne som liezol okľukou k Bobovmu koňovi. Zdalo sa, že je to trepezlivé a prítulné zviera, lebo môj príchod neprezradilo ani najtichším zafučaním, ani najmenším pohybom. Mohol som sa k nemu pričupiť tak tesne, že ma nemohol nikto zbadat'.

Práve prichádzal Williams z jednej a voyageur z druhej strany. Predtým, ako sa obaja obrátili, zreteľne som počul slová:

– Ja jeho a ty černoča!

Tieto slová prehovoril Williams. Keď sa opäť vrátili, počul som:

– Pravdaže aj tých!

Domyslel som si, že voyageur na druhom konci, kde sa stretli, vyslovil otázku, týkajúcu sa mňa a Sama. A keď sa opäť stretli, zaznelo:

– Pshaw! Jeden je malý a druhý... veď ho prekvapíme v spánku!

Isteže slovom „malý“ mienili Sama a slovom „druhý“ zase mňa. Bolo zrejmé, že nás chcú zabiť. Prečo, to som si nevedel vysvetliť. Znovu sa priblížili a počul som zreteľnú odpoveď:

– Všetkých troch!

Akiste sa voyageur na druhom konci spýtal, či aj kupcov má stihnúť taký istý osud. Piaty voyageuri teda chceli

zaútočiť na nás ostatných, piati proti piatim. Nebolo ťažko uhádnuť, ako by sa to všetko skončilo. Voyageuri by nás v spánku odpravili a to tak, čo by sme im ani len kožu nepoškrabali. Aké šťastie, že mi prišlo na um vypočúť ich! Teraz sa obaja zákerní lotri opäť stretli.

– Ani o minútu skôr! A teraz už dost! – povedal Williams.

Zaujímavý rozhovor sa teda skončil. Nebolo ťažko sa dovŕtiť, že posledné slová sa vzťahovali na čas, kedy sa útok mal vykonať. Kedy to bude? Rozhodne vtedy, keď budeme spať. Dnes, či zajtra? Rozhodne bude lepšie, ak budem predpokladať, že sa to má stať dnes. Keďže tí lotri mali strážiť už iba štvrt' hodiny, bol najvyšší čas, aby som ich zločin predišiel.

Prichystal som sa na skok. Opäť sa stretli, ale tentoraz neprehovorili ani slovo. Obaja sa súčasne obrátili. Len čo Williams prešiel vedľa mňa, vyskočil som, ľavou rukou som ho schytil za hrdlo, takže nevládal vydať ani hláska, a päst'ou pravej ruky som ho udrel do slúch, že sa zrútil na zem.

Teraz som pokračoval v obchôdzke namiesto neho. Na opačnom konci som sa stretol s voyageurom. Netušil nič zlého a pokladal ma za Williamsa. Zdrapol som ho hneď spredu za gágor a zrazil päst'ou na zem. Obaja budú ležať v bezvedomí najmenej desať minút, to som vedel. Preto som rýchlo kráčať ku skupine spiacich. Len dvaja bdeli, Sam a Bernard, ktorého moje slová, čo som mu zašepkal, tak znepokojili, že nemohol zaspať.

Odmotal som si od pásu laso – a Sam hneď urobil tak isto.

– Iba troch voyageurov, – zašepkal som a vzápätí som skríkol: – Hej, ľudia, hore, vstávajte!

Ihneď všetci vyskočili, dokonca aj černocho Bob, ale ešte rýchlejšie stiahli slučky našich lás dvom voyageurom ruky a hrud', a to tak pevne, že sa zajatci nemohli ani pohnúť. Bernard Marshal nechápal udalosti, ale dovŕpil sa, čo má robiť. Vrhol sa na tretieho voyageura a pevne ho držal až

dotiaľ, kým som ho zviazal jeho vlastným lasom. To všetko sa stalo tak rýchlo, že si kupci nestihli ani uvedomiť, čo sa deje. Prvý z nich sa spamätal až vtedy, keď sme boli s prácou hotoví; schytil pušku a zvolal:

– Zrada! Berte zbrane!

Sam sa hlasne rozchichotal:

– Nechaj svoju pukotačku na pokoji, mládenček. Kto vie, možno nemáš v nej ohňa ako aj ostatní, hihihi!

Opatrný chlapík za ten čas, čo som bol na výzvedoch, vyňal kupcom z pušiek zapalovače. To bol najlepší dôkaz, že ma veľmi dobre pochopil, hoci sme neprehovorili ani slovo.

– Buďte bez starosti, chlapi, nič sa vám nestane, – upokojoval som kupcov. – Títo lotri chceli nás i vás zavraždiť. Preto sme ich bez okolkov zneškodnili.

Hoci bolo tma, predsa som mohol spozorovať, že moje slová vyvolali medzi prítomnými zdesenie.

– Massa, aj Boba chciet' tí lotri zavraždiť?

– Aj teba.

– Tak oni umrieť, visieť v Estacade, mnoho vysoko na kôl.

Zajatci ani nemukli. Akiste počítali, že im pomôže ich stráž.

– Bob, tam naproti leží Williams a tým smerom zase druhý oplán. Prines ich sem! – rozkázal som černochovi.

– Tí už byť mŕtvi? – spýtal sa ma.

– Nie, sú iba v bezvedomí.

– Budem ich priniesť.

Obrovský černoch priniesol najprv jedného na svojich širokých pleciach a hodil ho na zem. A potom tak isto dopravil sem aj druhého. Ihneď sme ich zviazali. Teraz sme konečne mohli hovoriť, nuž som kupcom objasnil, čo sme urobili. Náramne sa rozzúrili a žiadali okamžitú smrť voyageurov. Musel som im odpovedať.

– Aj savana má svoje právo a zákony. Keby stáli proti nám so zbraňou v ruke a náš život by visel na vlásku, mohli

by sme ich postrieľať. No za terajších okolností nemôžeme tak urobiť, lebo to by bola vražda. Najprv musíme zostaviť porotu.

– Och, och, áno, porotu, – jasal černoch, ktorý sa už vopred tešil na zaujímavé divadlo. – A Bob zavesiť na koly všetkých piatich.

– Teraz nie! Je noc; nemáme oheň a musíme čakať, až sa rozodní. Sme siedmi. Piatí môžu teda pokojne spať a dvaja budú strážiť. Zajatci nám do východu slnka nijako neutečú.

Musel som sa namáhať, ale napokon sa mi podarilo presadiť svoju mienku. Dosiahol som toľko, že si piati ľahli spať a ja s jedným z kupcov som prevzal stráž. O hodinu nás vystriedali. Sans-ear prevzal poslednú stráž iba sám, pretože už začínalo svitať a jeden muž stačil dozerať na našu bezpečnosť.

Po celú noc nevydal nikto zo zajatcov ani hláska. Keď sme vstávali, zistil som, že Williams a jeho druh, s ktorým bol v noci strážil, už sú pri vedomí. Najprv sme sa naraňajkovali. Kone dostali svoju dávku kukurice. A potom sa začalo súdne rokovanie. Sam ukázal na mňa a riekol:

– To je náš šerif. A on napríklad aj začne súd.

– Nie, Sam, predsedníctvo neprevezmem, to urobíš ty.

– Ja? Heigh-ho, ako to rozmýšľaš? Sam Hawerfield šerifom! Kto spisuje knihy, ten sa na to predsa lepšie hodí!

– Nie som občanom Spojených štátov a nebol som tak dlho v savane ako ty. Ak nechceš, musí predsedníctvo prevziať Bob.

– Bob? To by bola najväčšia hlúposť, akú by sme v tomto piesočnom Zapadákovke mohli vykonať. Musím leda súhlasiť, keď už ty napríklad inakšie nechceš.

Sadol si a zatváril sa veľmi vážne. Tým chcel dať najavo, že pri tomto súde v savane sa bude postupovať práve tak vážne a spravodlivo, ako pri porote dakde v civilizovanej krajine.

– Sadnite si do kruhu, meššurs. Vy všetci ste sudcovia. Černoch Bob bude stáť, lebo je strážnikom.

Bob si pevnejšie utiahol remeň šable a snažil sa vystrúhať čo najväznejšiu tvár.

– Strážnik, snímte zajatcom putá, lebo sme v slobodnej krajine, kde aj vrahovia stoja pred sudcom bez pút, – rozkázal Sam.

– Ale veď všetci pät' utekať... – odvážil sa černochoch namietnuť.

– Poslúchaj! – zakríkol ho Sans-ear. – Z týchto mužov ani jeden neutečie, lebo sme im vzali zbrane. A prv, než by napríklad urobili desať krokov, zasiahli by ich guľky našich pušiek.

Černochoch teda rozviazal všetkým putá. Zajatci mlčky vstali. My ostatní sme schytili svoje pušky. Na útek teda nikto nemohol ani myslieť.

– Ty sa voláš Williams? – začal Sam. – Je to tvoje pravé meno?

Zajatec nahnevane odsekol:

– Odmietam odpoveď! Vy sami ste vrahovia, vy sami ste nás prepadli, a teda vy sami patríte pred súd savany!

– Rob, čo chceš, obžalovaný, máš slobodnú vôľu. Ale hovorím ti, kto mlčí, ten svedčí. Teda – si naozaj voyageur?

– Áno.

– Dokáž to! Kde máš listiny od obchodnej spoločnosti?

– Nemám nijaké.

– Dobre, obžalovaný, to nám stačí, aby sme si o tebe mohli utvoriť úsudok. Povieš mi azda, o čom si sa tejto noci, keď si mal stráž, rozprával so svojím druhom a na čom ste sa uzhodli?

– Na ničom. Nepreriekli sme ani slovko!

– Tento statočný muž vás počúval a dozvedel sa všetko. Nie ste zálesákmi, lebo pravý syn savany si počína oveľa opatrnejšie.

– My že nie sme zálesákmi? All devils, skončite už túto komédiu a ukážeme vám, že sa nikoho z vás nebojíme. Kto ste vlastne? Greenhornovia, ktorí nás v spánku prepadli, aby nás povraždili a obrali o všetko.

– Nerozčuľuj sa zbytočne, syn môj! Poviem ti, kto sú tí greenhornovia, ktorí tu budú rozhodovať nad vaším životom a smrťou. Tento muž vás vypočul a potom vás päťou samučičký sám zrazil na zem, a to sa napríklad stalo tak elegantne, že to vôbec nikto nezbadal, dokonca ani vy sami nie. Nuž a tento muž, ktorý má také skvelé päste, sa volá Old Shatterhand. Teraz sa podívejte zase na mňa! Môže sa niekto iný okrem mňa, komu Navajovia neodrezali uši, nazývať Sans-ear? My sme teda tí dvaja, ktorí sa smú odvážiť sami do Llana Estacada. Aj to je pravda, že sme včera privolali dážd'. Kto iný by to bol urobil? Či už voľakto slýchal, že by bolo dakedy v Estacade pršalo len tak samo od seba?

Bolo vidieť, že naše mená nezapôsobili povzbudzujúco na tých piatich mužov.

Prvý sa slova ujal Williams. Už si porozmýšľal o položení a práve naše mená vzbudili v ňom istotu, že sa mu nestane krivda.

– Ak ste naozaj tí, za ktorých sa vydávate, čakáme od vás spravodlivosť. Poviem vám pravdu. Prv som sa menoval inak, nie Williams, ale to nie je zločin, lebo aj vy sa vlastnými menami nazývate inakšie, a nie Old Shatterhand a Sans-ear. Každý sa môže nazývať, ako sa mu páči.

– Well, neobžalovali sme ťa preto, že máš nepravé meno.

– Ale ani z vraždy nás nemôžete obžalovať, lebo sme ju nespáchali a ani nechceli spáchať. Áno, v noci na stráži sme sa rozprávali a hovorili sme aj o vražde. Ale azda sme spomínali aj vaše mená?

Dobrý Sam dlho pozeral pred seba a napokon riekol mrzuto:

– Nie, to ste neurobili, ale z vašich slov sme mohli usudzovať, že ide o nás.

– Úsudok ešte nie je dôkaz, to nie je skutočnosť. Súdom savany všetka česť, ale taká porota smie súdiť len podľa skutočností, a nie podľa domnienok. Prijali sme Sans-eara a Old Shatterhanda priateľsky do našej spoločnosti a namiesto vďaky chcú nás za to nespravodlivo odpraviť. To sa

dozvedia všetci lovci od šireho mora až k Mississippi, od Mexického zálivu až k Otročíemu jazeru a všetci povedia, že obaja veľkí lovci sa stali zbojníkmi a vrahmi.

Musel som v duchu priznať, že si ten lotor počínal pri svojej obhajobe znamenite. Sam bol taký prekvapený, že vyskočil a zvolal:

– Tisíc hrmených, to nepovie nikto, lebo vás neodsúdime. Ste slobodní, aspoň podľa mojej mienky. Čo poviete na to, vy ostatní?

– Sú slobodní, sú nevinní! – prikyvovali traja kupci, ktorých presvedčenie o vine obžalovaných hneď od začiatku nebolo príliš veľké.

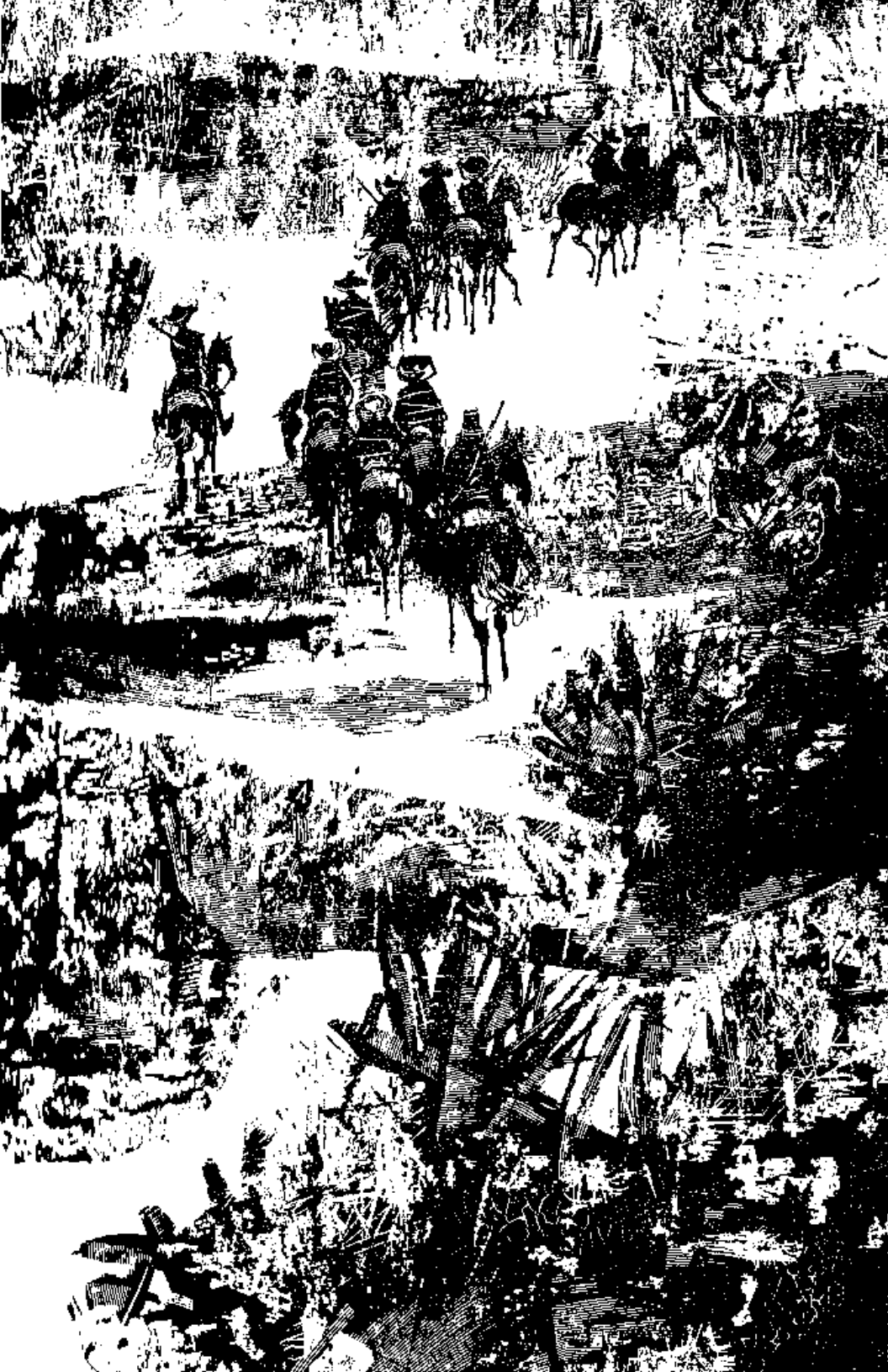
– Podľa toho, čo viem, ani ja ich nemôžem obviňovať, – vyhlásil Bernard. – Kto sú a ako sa volajú, do toho nás nič nie je a pre svoju obžalobu máme iba domnienky, dôkazy však nie.

Černoch Bob hľadel zarazene. Videl, že naraz všetky jeho nádeje obesit' vinníkov stroskotali. Ja som bol s týmto obratom vecí spokojný, ba predvídal som ho, a preto som v noci radil súd odložiť a taktiež len preto som dnes odovzdal predsedníctvo Samovi. Bol dobrým lovcom, ale usvedčiť vraha krížovým výsluchom, na to bol prikrátky. V prérii nie si je človek nikdy istý životom. Načo zbytočne usmrtiť päť ľudí, keď predtým nebolo medzi nami ani najmenšie nepriateľstvo? Veď to by sme potom mohli zabiť každého nepriateľa už len pre jeho myšlienky. Záležalo mi len na tom, aby sme boli bezpeční, a nie na smrti týchto mužov. O našu bezpečnosť sa už postarám. Ale musel som dať Samovi malú frčku pod nos za to, že si dal tromfy vytiahnuť tak ľahko z rúk. Lotrov sme mohli ponechať nažive, ale iba z ľudskosti a z milosti, a nie takýmto spôsobom. Keď sa teda Sam obrátil na mňa s otázkou, čo o veci súdim, riekol som:

– Sam, vieš, čo je najväčšou prednosťou tvojej Tony?

– Čo?

– Má v hlave rozum.

– Doparoma, veď aj ja rozmýšľam a aj ty, ako sa mi zdá, máš dobrú makovicu. Ale či môžem za to, že som lovec, a nie právnik? Možno, že ty by si bol z týchto ľudí dačo vytiahol. Prečo si nechcel byť šerifom? Teraz sú slobodní, lebo čo som raz povedal, to musí platiť.

– Pravdaže, a moja mienka by teraz už nič nezavázila. Oslobodili sme ich, ale len spod obžaloby, že sa pokúsili nás zavraždiť. Majú však na rováši ešte aj čosi iné. Master Williams, teraz sa vás niečo spýtam a od vašej odpovede bude závisieť, čo sa s vami stane. Ktorým smerom sa najrýchlejšie dostaneme k Rio Pecos?

– Západným.

– Za aký čas?

– Za dva dni.

– Pokladám vás za stakemana, hoci ste nás včera pred nimi vystríhali a hoci ste sa so svojou skupinou, pravda, keď už bola nanajvyš vyčerpaná, uberali správnym smerom, ako sa domnievam. Ostanete u nás dva dni ako zajatci. Ak sa za ten čas nedostaneme k rieke Pecos, tak sa môžete rozlúčiť so životom. Ja sám vás postriem alebo повеším a ja sám budem predsedať porote. Teraz viete, na čom ste! Priviažte ich všetkých na ich vlastné kone a potom dopredu!

– Och, ach, to byť dobre! – tešil sa Bob. – Keď my neprísť k rieke, Bob ich zavesiť na strom!

O štvrt' hodiny sme už boli na ceste. Pravdaže, zajatci boli uprostred nás. Zdalo sa, že Bob sa nechce vzdať úlohy strážnika. Nepohol sa od väzňov a dozeral na nich čo najprísnejšie. Sam velil zadnému voju a ja s Marshalom som jazdil vpredu.

Prirodzene, nočná udalosť bola stále hlavnou osou nášho rozhovoru, hoci som nemal chuti príliš sa o veci šíriť. Konečne Bernard prestal hovoriť o voyageuroch a spýtal sa ma:

– Je to pravda, čo tvrdil Sans-ear, že ste privolali dážd'?

– Áno.

– Nechápem to, ale toľko viem, že vždy hovoríte pravdu.

– Privolal som dážd', aby som vás zachránil.

A teraz som mu vysvetlil celkom jednoduchý prostriedok, pomocou ktorého si zaklínači dažďa a čarodejníci mnohých divošských kmeňov získavajú nesmiernu úctu a vážnosť.

– Teda sme vám zaviazaní vďakou za svoje životy. Boli by sme zahynuli smädom na mieste, kde ste nás našli.

– Neboli by ste zahynuli smädom, ale boli by vás povraždili. Len si pozrite sedlá a prikrývky na koňoch týchto takzvaných voyageurov. Sú pod nimi plné mechy vody. Tí lotri ani trochu netrpeli smädom. Keby sa mi nepriečilo prelievať ľudskú krv, hneď by som ich postrieľal. Ako sa volá najmladší, ktorý mal v noci s Williamsom stráž?

– Mercroft.

– Zaiste aj to je falošné meno. Hoci je to iba mladíček, je mi veľmi, veľmi podozrivý a zdá sa mi, akoby som bol podobnú tvár už videl, a to za okolností nie príliš čestných. Beda tým mužom, ak v udanom čase nedorazíme k rieke! A teraz mi porozprávajte podrobnejšie o tom, ako zavraždili a olúpili vášho otca.

– Nemám čo podrobnejšie rozprávať. Allan odišiel do San Francisca nakúpiť zlata. Ostali sme teda doma iba štyria, otec, Bob, gazdiná a ja. Naši štyria pomocníci nebývali v našom dome. Otec vždy večer vychádzal na prechádzku, ako dobre viete. Jedného pekného rána sme našli už len jeho mŕtvolu v domovej chodbe, ktorá bola na oboch koncoch zamknutá. Dielňa a obchod boli však otvorené a všetko cenné z nich zmizlo. Otec vždy nosieval pri sebe kľúč, ktorým sa dali otvoriť všetky dvere. Po vražde mu ho páchatel' vzal a bez akejkoľvek námahy si pootváral dvere a vzal, čo chcel.

– Podozrievali ste niekoho?

– Iba jeden z pomocníkov mohol vedieť o kľúči, ale všetko policajné pátranie bolo bezvýsledné. Museli sme pomocníkov prepustiť a potom sa všetci stratili vo svete. Medzi ulúpenými klenotmi boli aj veľmi cenné drahokamy,

ktoré si u nás zákazníci dali uschovať. Musel som všetko vynahradiť, a tak mi ostala iba malá suma, ktorá mi ako-tak vystačí na cestu do Kalifornie. Musím sa ta dostať, aby som vyhľadal brata, od ktorého zrazu prestali dochádzať správy.

– Nemáte teda nádej, že raz dochytíte vraha a že aspoň čiastočne získate svoj majetok nazad?

– Ani najmenšiu. Páchatelia sú už celkom iste za hranicami aj so svojou korisťou. Hoci som dal do všetkých európskych aj amerických novín oznámenie a pripojil aj podrobný popis ulúpených predmetov, predsa mi to nič nepomôže, lebo prefíkaný zločinec si vždy nájde prostriedky a cestičky, ako sa zachrániť.

– Rád by som si prečítal jedno také oznámenie.

– To môžete. Stále nosím so sebou číslo Morning Herald, aby som ho mal pre všetky možné prípady po ruke.

Siahol do vrečka, vytiahol noviny a podal mi ich. Čítal som zoznam ulúpených klenotov. Aká náhoda! Keď som dočítal, zložil som noviny a podal som ich Bernardovi.

– Čo by ste povedali na to, keby som vám teraz označil páchatel'ov alebo aspoň jedného z nich?

– Vy, Charley? – spýtal sa nedočkavo.

– A čo keby som vám okrem toho aj dopomohol získať aspoň čiastku ukradnutého majetku?

– Charley, nerobte si zo mňa dobrý deň! Boli ste na prérii, keď sa stal zločin. Ako by ste mohli vykonať to, čo sa nepodarilo ani tým, ktorí prípad vyšetrovali na mieste činu?

– Bernard, som tvrdý chlap! Teraz som však dojatý od šťastia. Pozrite sem!

Vytiahol som vrecúško a podal mu ho. Schytil ho s horúčkovitým rozčúlením, a keď ho roztvoril, spozoroval som, že sa mu trasú ruky. Sotvaže nazrel dnu, v radostnom prekvapení vykrikol:

– Boje môj, naše diamanty! Áno, sú to ony, sú to ony, naozaj! Ale ako ste k nim priš...

– Stop! – prerušil som ho. – Ovládnite sa, priateľ môj! Tí za nami nemusia vedieť, o čom sa zhováráme. Ak sú to vaše

drahokamy, o čom som presvedčený, ponechajte si ich. Aby ste aj mňa azda nepokladali za vlamača, rozpoviem vám, ako som k nim prišiel.

– Charley, čo si myslíte! Ako sa môžete domnievať...

– Tichšie, tichšie! Kričíte, akoby až v Austrálii mali počuť, o čom tu hovoríme!

Pochopiteľne, že milý Bernard bol od radosti bez seba. Zo srdca som mu doprial jeho šťastie a ľutoval som len to, že mu nemožno vrátiť s drahokamami aj otca.

– Rozprávajte, Charley, – prosil ma. – Horím nedočkavosťou, aby som sa dozvedel, ako sa tie diamanty dostali do vašich rúk.

– Aj páchatel'a som takmer dochytil. Bol mi tak blízko, že som ho touto nohou zhodil z rušňa, na ktorom som stál. Sam sa pustil za ním. ale márne. No dúfam, že ho zase dostanem do rúk. a to čoskoro, pri Rio Pecos. Cestoval ta akiste za nejakým ďalším lotrovstvom, ktorému ešte prideme na stopu.

– Rozprávajte, Charley, rozprávajte!

Rozpovedal som mu teda. ako Oglalovia prepadli vlak, a pospomínal som všetky podrobnosti. Prečítal som mu aj list, ktorý napísal Patrick Fredovi Morganovi. Načúval veľmi pozorne a nakoniec poznamenal:

– Chytíme ho, Charley, chytíme ho a dozvieme sa aj to, kam sa dostali ostatné drahokamy a klenoty.

– Zase kričíte, Bernard! Sme síce o niekoľko konských dĺžok pred nimi, ale tu na západe aj pri najobyčajnejších veciach musí človek zachovávať mlčanlivosť. Nerozvážnosť môže vždy len poškodiť.

– A naozaj mi ponecháte drahokamy? Nemáte nijaké podmienky a nijaké nároky?

– Pravdaže nemám, drahokamy sú predsa vaše.

– Charley, vy ste... ale počúvajte! – pri tých slovách siahol do vrecúška a vytiahol jeden z najväčších diamantov. – Urobte mi tú radosť a zoberte si toto odo mňa ako pamiatku!

– Pshaw! Ani mi na um nepríde, Bernard! Nemáte čo rozdávať, lebo drahokamy nepatria iba vám samému, ale aj vášmu bratovi.

– Allan schváli všetko, čo urobím.

– To je možné, áno, dokonca som o tom presvedčený, ale povážte, že tieto drahokamy sú len malá čiastočka toho, čo vám ukradli. Ponechajte si ich teda a až sa budeme rozchádzať, dáte mi niečo také, čo vás nebude nič stáť a čo mi predsa bude milou a drahou pamiatkou na vás! Teraz však jazdite týmto smerom ďalej, ja počkám Sama.

Nechal som ho, aby sa osamote tešil zo svojho šťastia. Počkal som, až celá skupina prešla povedľa mňa, a napokon som sa ocitol po boku Sans-earovi.

– Charley, o čom si sa rozprával s Bernardom? – spýtal sa ma. – To muselo byť čosi veľmi dôležitého! Rozhadzovali ste vo vzduchu rukami, ani čo by ste napríklad za jazdy tancovali balet.

– Vieš, kto je vrah Bernardovho otca?

– No kto? Azda si to nevypátral?

– Ba veru!

– Well done! Ty si človek, ktorému sa všetko podarí. Iný sa po tom zháňa nadarmo celé roky, a ty len siahneš do vzduchu a máš to. No, kto je to? Dúfam, že si sa neprerátal?

– Fred Morgan.

– Fred Morgan? Ten? Charley, všetko ti uverím, ale toto nie. Morgan je lotor medzi zálesákmi, ale na východe nebol.

– Mysli si, čo chceš, ale drahokamy patria Marshalovi. Práve teraz som mu ich odovzdal.

– Ach, keď si to urobil, zaiste si sa najprv o veci dobre presvedčil. Neborák Bernard, ten má radosť! A teraz mám o dôvod viacej, aby som si s Morganom dôverne prehovoril. Dúfam, že čoskoro si budem môcť na pušku vrezat' jeho vrúbok.

– A keď ho nájdeme a odpravíme, čo potom?

– Čo potom? Hm, len kvôli nemu som sa vybral na juh, a bol by som za ním šiel hoci až do Mexika, Brazílie alebo

Ohňovej zeme. No ak ho nájdem tu, potom mi bude ľahostajné, kam sa stadiaľto vyberiem. Azda by mi prišla chuť bežať do starej Kalifornie, kde vraj možno zažiť skvelé dobrodružstvá.

– V tom prípade by som šiel s tebou. Mám ešte niekoľko mesiacov voľného času a nerád by som tohto statočného Bernarda nechal samotného ísť na takú ďalekú a nebezpečnú cestu.

– Well, tak sa zhodujeme. Postaraj sa len o to, aby sme sa šťastlivo dostali z tohto piesku a z tejto spoločnosti. Teraz sa mi táto čeliadka ešte menej páči než dnes ráno a najmä tvár tamtoho mladíka pôsobí na mňa zlým dojmom. Je to tvár akoby stvorená pre zauškovanie a zdá sa mi, že som ju už raz videl, a to pri nejakej lotrovine.

– Aj ja mám taký dojem. Možno sa ešte rozpomeniem, kde som sa s ním stretol.

V jazde sme pokračovali až do večera bez akéhokoľvek prerušenia. Potom sme zastali, opatрили sme kone, zjedli sme každý po kúsku tvrdého sušeného mäsa a uložili sme sa na odpočinok. Zajatcov sme na noc zviazali a stráže stále bdeli nad nimi, aby sa azda neoslobodili. Keď sa rozvidnelo, vyrazili sme na ďalšiu cestu. Už okolo poludnia sme spozorovali, že pôda je úrodnejšia. Videli sme šťavnatejšie kaktusy a kde-tu sa ukázalo v piesku aj steblo trávy alebo dokonca aj celý chumáč. Steblá a chumáče trávy sa vyskytovali čoraz častejšie. Púšť sa menila na trávnatú rovinu. Museli sme zostúpiť a nechať kone, aby sa napásli. Hryzli trávu náramne pažravo, veď boli vyhladované. No práve preto sme im nemohli dopriať naraz veľa. Priviazali sme ich o kolíky, aby sa mohli pásť len tak ďaleko, ako siahali naše lasá. Teraz sme si už mohli byť istí, že čoskoro nájdeme aj vodu, a tak sme so skromnou zásobou, ktorá nám ešte ostala, príliš nešetřili.

Keď sme sa takto tešili, že konečne budeme mať hroznú púšť za sebou, prikročil ku mne Williams.

– Sir, teraz už veríte, že som hovoril pravdu?

– Verím.

– Vydajte nám teda naše kone a zbrane a prepustite nás na slobodu. Nič zlého sme vám neurobili, a preto je táto naša požiadavka oprávnená.

– Možno. Keďže však o tom nerozhodujem iba ja sám, musím sa spýtať aj ostatných.

Posadali sme si teda, že sa poradíme. Najprv som povedal takýto úvod:

– Meššurs, máme púšť za sebou a dobrú zem pred sebou. Teraz ide o to, či ostaneme pohromade. Kam zamýšľate ísť?

Pri tejto poslednej otázke som sa obrátil na kupcov.

– Do Paso del Norte, – znela odpoveď.

– My štyria pôjdeme zasa do Santa Fé. Naše cesty sa teda rozchádzajú. Teraz sa vás ešte musím spýtať, čo sa stane s týmito piatimi mužmi.

Po krátkej porade sme túto dôležitú otázku rozriešili tak, že voyageurov prepustíme na slobodu, a to nie zajtra, ale už dnes. Nebolo mi to proti mysli. Vrátili sme im všetok ich majetok. Hneď sa vychystali na cestu. Keď sme sa ich spytovali, kam chcú ísť, Williams odvetil, že budú sledovať riekou Pecos až k Rio Grande, kde budú poľovať na bizóny. Sotva pol hodiny po ich odchode vydali sa na cestu aj kupci a čoskoro zmizli obe skupiny za obzorom.

Odvtedy, ako voyageuri odišli, sedeli sme mlčky. Napokon Sam prerušil mlčanie.

– O čom rozmýšľaš, Charley? – spýtal sa ma.

– O tom, že tí lotri nepôjdu k Rio Grande, ale smerom k Santa Fé, aby nás zaskočili.

– Well, to je aj moja mienka. Bolo to od teba naozaj múdre, že si ich poučil, kam pôjdeme. Teraz sa musíme dohodnúť, či napríklad ostaneme tu, alebo hneď sa vydáme na cestu.

– Ja by som bol za to, aby sme tu ostali. Sledovať ich nemôžeme, lebo to čakajú a dávajú si teda pozor. Keďže máme pred sebou namáhavú cestu, ktorú by naše kone azda

nevydržali, bude lepšie, keď ich až do zajtra rána necháme odpočinúť a pást sa.

– Ale čo ak sa tí mužovia v noci vrátia a prepadnú nás? – staral sa Marshal.

– Tak budeme mať aspoň dôvod pohovárať sa s nimi, ako si zasluhujú. Ostatne, pôjdem na výzvedy. Môj kôň je najmocnejší, teda len ja sa môžem na to podujat'. Pravda, vy zatiaľ ostanete tu, možno sa vrátim až večer.

Vysadol som na svojho mustanga a pustil som sa po stopách voyageurov. Sam ma chcel zadržať a kričal za mnou, aby som ostal, ale nedbal som naňho. Stopy voyageurov viedli na juhozápad do zeleného kraja, kým stopy troch kupcov odbočovali viacej na juh.

Pohnal som mustanga do cvalu. Voyageuri sa od nás vzd'alovali pomalými krokmi, ale neskôr museli postupovať rýchlejšie, lebo potrvalo takmer polhodinu, kým som ich zbadal. Vedel som, že nemajú ďalekohľad, a tak som ich mohol sledovať vo vzdialenosti, na ktorú som cez ďalekohľad dovidel.

Po nejakej chvíli sa jeden z nich – na môj údiv – oddelil od ostatných a zamieril rovno na západ. Tam som v diaľke uzrel skupiny krovia, ktoré vbiehalí do prérie ako zelené polostrovy. Teda iste sú tam aj potoky alebo jarčeka plné vody. Čo robiť? Za kým sa teraz pustiť? Za štyrmi alebo za tým jedným? Akoby mi nejaký vnútorný hlas hovoril, že ten osamelý jazdec má iste nejaký plán, vzťahujúci sa na nás. Kam idú ostatní, mohlo mi byť ľahostajné, lebo sa od nášho tábora vzd'alovali čoraz viacej.

Ale vypátrať, aký má zámer jazdec, ktorý sa oddelil od ostatných, mohlo byť pre nás veľmi užitočné. Preto som sa vydal za ním.

Asi o tri štvrté hodiny videl som ho zmiznúť medzi kroviskami. Popchol som mustanga do prudkého cvalu, a to v oblúku, aby ma jazdec nezbadal, keby sa azda vracal tou istou cestou. Ku kroviskám som dorazil neďaleko miesta, na ktorom vnikol do nich aj voyageur. No radšej som cválal

ešte hodný kus ďalej a tu som nad'abil na neveľkú čistinku pokrytú šľavnatou trávou a obkolesenú húštinami. Na svoju veľkú radosť som spozoroval, že tu vyviera čistučký prameň. Zostúpil som a priviazal koňa tak, že sa mohol napiť i popásať. Potom som sa aj ja napil znamenitejšer vody a vykročil som smerom, v ktorom som musel natrafiť na jazdcove stopy.

To sa aj čoskoro stalo. Na svoj údiv som spozoroval, že tadiaľto precváľalo viacej jazdcov, ved' tu bola riadna cestička, ktorú asi často používali. Chránil som sa vkročiť na cestičku, lebo ju mohli strážiť, a tak by som mohol v každej chvíľke čakať guľku. Plazil som sa teda cez kroviská rovnobežne s cestičkou, až zrazu po nejakom čase som sa trhol, lebo som počul hlasne zaffkať koňa.

Práve som chcel obísť neveľký ker, aby som zistil, kde stojí kôň, ktorý zaffkal, ale vtom som sa bleskurýchle stiahol nazad, lebo predo mnou ležal muž, ktorý mal hlavu skrytú medzi vetvami, ale tak, že mohol dobre pozorovať cestičku, no jeho stadiaľ nemohol nikto zbadat'. Iste to bola stráž, ved' som aj predpokladal, že tu dakde bude. Podľa prítomnosti strážcu sa dalo súdiť, že nablízku bude celá spoločnosť.

Muž ma nepočul, ani nevidel. Vrátil som sa niekoľko krokov, aby som ho obišiel. Netrvalo ani päť minút a už som aj bol pred ním. Preskúmal som celé okolie.

Cestička viedla na rozsiahlu čistinku, v strede ktorej boli husté kroviská, rastúce v kruhu a natoľko opletené chmeľom, že sa nedalo pomedzi vetvičky vidieť na druhú stranu. Z týchto krovísk sa ozvalo zaffkanie. Zakrádal som sa teda pozdĺž okraja čistinky, aby som vypátral, či je v kroví nejaký otvor, ale nenašiel som nič. Iste tu otvor je, ale ho zamaskovali, lebo som začul ľudský hlas a hned' potom druhý, ktorý mu odpovedal. Dnu v kroví sú mužovia!

Mám sa odvážiť a prikradnúť sa k nim? Je to nebezpečné. No predsa som sa odhodlal. Niekoľkými rýchlymi skokmi prebehol som čistinku a to na takom mieste, kde ma strážca nemohol zbadat', lebo medzi ním a

mnou bolo krovie. No márne som obchádzal krovie; na tých miestach, kde som sa mohol odvážiť, bolo husté, takže som pomedzi vetvy nič nevidel. Ale vtom som zbadal, že na jednom mieste celkom pri zemi, pri samých koreňoch je malý otvor, ktorým by som mohol ležiačky vkĺznuť dnu. Postupoval som síce pomaly, veľmi pomaly, ale predsa len sa mi to podarilo a tu som spozoroval, že krovie v prostriedku, ktoré iste bolo husté, voľakto vysekal, takže tam vznikol voľný priestor o priemere asi pätnásť metrov. Dookola ho chránila hustá listnatá stena, takže zvonku sem neprenikol nijaký pohľad. V jednom kúte tohto voľného priestranstva som uzrel osemnásť koní priviazaných ku kolíkom tesne vedľa seba. Celkom blízko môjho úkrytu ležali alebo sedeli na zemi sedemnásti mužovia a zvyšný priestor pokrývali nevyrobené bizónie kože. Všetko to pôsobilo dojmom brlohu, v ktorom si zbojníci zhromažďujú všetko bohatstvo, čo ukradli svojim obetiam.

Jeden z mužov práve čosi hovoril ostatným. Bol to Williams. Teda to on sa oddelil od ostatných voyageurov. Počul som každé slovo:

– Nieкто z nich nás pravdepodobne vypočul, lebo naraz len ma čiasi päť hrozne uderila do hlavy, takže som spadol ako kus dreva...

– Nieкто ťa vypočul? – spýtal sa prísne jeden z mužov, odetý v bohatom mexickom šate. – Takého trkvasa, ako si ty, nemôžeme potrebovať. Ako je možné, že ťa ktosi vypočul, a to ešte v Estacade, kde niet vhodných úkrytov?

– Nebuď prísny, kapitán! – bránil sa Williams. – Keby si vedel, kto to bol, priznal by si, že ani ty nie si pred ním bezpečný.

– Ja? Mám ti vpáliť guľku do hlavy? Nielenže ťa vypočuli, ale zrazili ťa päťou na zem ako zbabelého kojota!

Williamsovi nabehli na čele žily.

– Ty vieš, kapitán, že nie som zbabelý kojot. Ten, kto ma zrazil, aj teba by zrazil jediným úderom.

Kapitán sa zlostne zasmial.

– Rozprávaj ďalej!

– Aj Patricka, ktorého sme zatiaľ nazývali Mercroftom, zrazil päťou na zem.

– Patricka? Veď ten má býčiu lebku! A čo bolo potom?

Williams mu všetko vyrozprával až potiaľ, ako sme voyageurov prepustili na slobodu.

– Carajo, lotor, zastrelím ťa ako psa! Ten chlap sa dá s mojimi štyrmi najlepšimi ľuďmi zraziť od dvoch pobehajov na zem a k tomu ešte aj zviazať ako malý chlapec, ktorý nemá v kostiach dreň a ktorý sa ešte nedostal ďalej od mamičkinej sukne!

– Thunder-storm, kapitán, či vieš, kto boli tí dvaja? Jedného nazývali Charley a druhého kedysi volali Sam Hawerfield. Keby sem teraz prišli iba títo dvaja, nik iný, a to s puškou v ruke a s nožom napoly vyťahnutým spoza pása, veru by ne jeden z nás zaváhal, či sa brániť alebo sa vzdať. Tí dvaja boli Old Shatterhand a Sans-ear!

Náčelník sa trhol.

– Luhár! Chceš iba okrášľovať vašu zbabelosť!

– Kapitán, prebodni ma, ak luhám. Vieš dobre, že ani okom nemihnem!

– Naozaj hovoríš pravdu?

– Áno.

– Ak je to pravda, tisíc hrmených, tak musia obaja zomrieť a Yankee s negrom tiež, lebo obaja lovci si neoddychnu, kým nás neobjavia a nezničia.

– Nič nám neurobia, lebo sa rozhodli, že sa hneď vydajú do Santa Fé.

– Čuš! Si tisíc ráz hlúpejší než oni, a predsa by si im neprezradil, kam naozaj ideš. Veľmi dobre poznám úskoky a prefíkanosť severoamerických zálesákov. Ak budú chcieť vyhľadať našu stopu, tak ju nájdu, aj keby sme vedeli lietať povetrím. Veru ani teraz nie sme si istí, či daktorý z nich netrčí tu voľakde v kroví a nepočúva všetko, o čom sa rozprávame.

Pri tých slovách som sa cítil všelijako, ale hovoriaci hneď pokračoval:

– Áno, vyznám sa v zálesákoch veľmi dobre, lebo celý rok som žil so slávnym Florimontom, ktorého nazývali iba Track Smeller a Indiáni zase As-ko-lah. Od neho som sa všeličomu naučil a presvedčil som sa, akí sú zálesáci prefíkaní a úskoční. Hovorím vám, že títo ľudia nepôjdu do Santa Fé a dnes neodídu zo svojho tábora. Vedia, že vašu stopu nájdu aj zajtra a že ich kone potrebujú predovšetkým odpočinok. Zajtra vyrazia za vami posilnení na duchu i na tele a kým by sme ich všetkých štyroch zložili, polovicu z nás by postrieľali. Počul som, že Old Shatterhand má pušku, z ktorej môže celý týždeň páliť a nemusí nabíjať. Zhotovil mu ju vraj sám diabol a on mu za to zapísal svoju dušu. Preto ich musíme prepadnúť ešte tejto noci, keď budú spať; nanajvýš jeden z nich bude na strážii, veď sú iba štyria. Poznáš dobre to miesto?

– Áno, – odvetil Williams.

– Prichystajte sa teda! Presne o polnoci musíme tam byť, ale bez koní. Prikradneme sa k nim a prepadneme ich, takže na obranu ani nepomyslia.

Milý kapitán nás predsa len nepoznal tak dôkladne, ako si myslel; inak by bol urobil ešte ďalšie opatrenia. V prérii práve tak ako aj v civilizovaných krajinách majú ľudia sklon zveličovať veci, čiže robiť „z komára slona“, ako sa vraví. Keď sa lovec niekoľko ráz udatne bránil proti nepriateľom a keď si pritom počínal bystro a ľstivo, rozpráva sa o tom od tábora k táboru. Všade sa dačo pridá a napokon je z lovca legendárny hrdina, ktorého meno má takmer taký účinok ako jeho zbrane. Teraz som teda dostal pušku dokonca od diabla a môžem z nej strieľať bez nabíjania celý týždeň! Nemusím pripomínať, že touto čarodejnou puškou bola moja henryovka, z ktorej som, pravdaže, mohol vypáliť iba dvadsaťpäť ráz za sebou.

– Kam odišiel Patrick s ostatnými? – spýtal sa teraz náčelník.

– K Head Peaku, aby tam čakal na otca, ako ti to oznámil. Pri tej príležitosti odpraví aj troch kupcov, ktorí majú veľmi dobré zbrane a peknú hromadu peňazí. Možno, že je s nimi už hotový, lebo nechcel strácať veľa času.

– Teda mi pošle korisť?

– Áno, po dvoch mužoch; tretieho si vezme so sebou.

– Ale najlepšie pušky dostaneme od tých dvoch lovcov, – poznamenal náčelník. – Počul som, že Sansear má pušku, z ktorej možno strieľať na tisíc dvesto krokov ďaleko.

V tejto chvíli sa ozval z diaľky brechot prériového psa. Toto znamenie si nezvolili múdro, pretože tu sa také zvieratá nevyskytovali.

– Antonio prichádza s kolmi pre Estacado, – povedal kapitán. – Povedzte mu, nech ich neskladá vonku, ale nech príde s nimi sem. Odvtedy, ako sú tí lovci v našej blízkosti, musíme byť dvojnásobne opatrní.

Tieto slová ma úplne presvedčili, že mám do činenia s bandou dobre organizovaných zbojníkov púšte a že predmety skryté pod kožami iste pochádzajú z lúpeží, pri ktorých mnohí statoční ľudia, pôvodní majitelia týchto vecí, prišli o život.

Vtom sa práve oproti mne roztvorila stena húštiny. Na tomto mieste sa skladala z popínavých rastlín, ktoré tu viseli, a ľahko bolo nadvihnúť ich alebo odhrnúť nabok. Prišli traja jazdci. Ich kone vliekli za sebou množstvo kolov na remeňoch, ktoré boli priviazané po oboch stranách sediel. Takýmto spôsobom dopravujú Indiáni z miesta na miesto svoje stanové žrde.

Pozornosť zhromaždených sa teraz sústredila na týchto troch ľuďoch, a tak som sa mohol nepozorovane vzdialiť. Ale neurobil som tak hneď, lebo som chcel nechať znamenie, že som tu bol. Náčelník si položil za chrbát opasok s nožom a dvoma dvojhlavňovými, mosadzou vybíjanými pištoľami, takže som jednu z nich ľahko dosiahol rukou. Vzal som ju a plazil sa pomaly nazad, pričom som decimeter za decimetrom svoje stopy čo najbedlivejšie zotieral. To isté

som urobil vonku pred húštinou. Nato som skokmi preletel cez čistinku a vbehol do krovísk. Tu som liezol dozadu na rukách a nohách, a to iba na končekoch prstov, až som sa dostal tak ďaleko, že som mohol kráčať vzpriamene a vrátiť sa k svojmu koňovi. Odviazal som ho, vyšvihol sa naňho a urobil som značnú okľuku, takže som si mohol byť istý, že zbojníci ma nezbadajú.

Keď som dorazil k svojim druhom, práve sa začínalo zmrákať a videl som na ich tvárach, že sa už o mňa strachovali a netrepezlivo vyčkávali, kedy sa vrátim.

– Tu byť massa Charley! – zvolal Bob a z jeho radostného hlasu som ľahko mohol vybadat', že si ma veľmi obľúbil. – Och, Bob sa už veľmi báť o massa Charley a taktiež aj všetci ostatní sa veľmi báť.

No ostatní neboli takí horkokrvní. Vyčkali, až som zostúpil a sadol si medzi nich. Až potom sa začal Sam vyzvedať:

– No čo je?

– Kupci sú mŕtvi.

– To som si myslel. Tí voyageuri predsa len boli stakemanmi. Dovtúpil som sa, že zmenia smer a v noci prepadnú svoje obete, ak to neurobia už za bieleho dňa.

– Háďaj, kto bol ten Mercroft!

– Už som ti viac ráz povedal, že sa radšej pustím za pasy s medveďom, než by som mal hádať vec, ktorú mi môžeš rovno prezradiť.

– Mercroft bolo nepravé meno a...

– Nebol som taký hlúpy, aby som si myslel, že je pravé.

– A... – pokračoval som v prerušenej vete, – jeho skutočné meno znie Patrick Morgan!

– Pa... trick Mor... gan! – zvolal Sam a teraz som po prvý raz videl na jeho tvári úžas. – Patrick Morgan! Je to možné? Ó, Sam Hawerfield, ty starý coon, si ty ale somár! Držal si toho lotra takmer v prstoch, veď si bol šerifom pri porote, a nechal si ho ujsť! Charley, vieš iste, že je to on?

– Celkom iste, a teraz už viem aj to, prečo sa mi videl taký známy. Veľmi sa podobá otcovi.

– All right, teraz už aj mne svitlo v hlave! Preto som sa aj ja domnieval, že som ho už kdesi videl. Kde je? Dúfam, že nám neujde!

– Mal v pláne povraždiť kupcov a potom sa odobrať iba s jedným sprievodcom ku Skettel Peaku a Head Peaku, aby sa tam zišiel so svojím otcom.

– Hore sa, chlapi, hore sa! Musíme za ním!

– Počkaj, Sam! Teraz už nastáva večer a stopy nevidíme. A okrem toho sa musíme pripraviť na čestnú návštevu.

– Na návštevu? Ktože príde?

– Tento Patrick je členom bandy stakemanov, ktorí majú neďaleko odtiaľto svoj tábor. Ich náčelníkom je istý Mexičan, ktorého volajú kapitánom a ktorý mal u starého Florimonta dobrú školu. Vypočul som tých lotrov, keď im Williams rozprával o našom dobrodružstve. Chcú nás o polnoci prepadnúť.

– Teda predpokladajú, že sa tu utáboríme?

– Pravdaže.

– Well, nech im je teda po vôli, teraz tu naozaj ostaneme a poviem im good evening! Koľko ich je?

– Dvadsaťjeden.

– To je trochu veľa na nás štyroch! Čo myslíš, Charley? Zapálime oheň a rozložíme okolo naše kabáty tak, aby si stakemani mysleli, že sme to my. A v skutočnosti budeme vonku, pekne rozostavení, takže sa pekne dostanú medzi nás a oheň. Takto budeme mať istý terč.

– To je dobrý plán, – ozval sa Bernard Marshal. – A myslím aj jediný, ktorý môžeme uskutočniť.

– V poriadku. Poďme teda hneď vyhľadať drevo na oheň, kým sa celkom nezotmie, – povedal Sam a už aj vstával.

– Len sed', – ozval som sa. – Naozaj si myslíš, že takýmto spôsobom sa môžeme ubrániť pred jedenadvadsiatimi mužmi?

– Prečo nie? Hneď pri prvých výstreloch ufujazdia, lebo nebudú vedieť, koľkých majú za sebou.

– A keď je kapitán dost chytrý, aby vytušil úskok? Potom by sme sa dostali do poriadnej kaše a sotva by sme sa z nej vylíkali! Doplatili by sme na to životmi.

– Každý lovec musí byť napríklad pripravený, že raz príde o život.

– Ale v tom prípade ujdú aj obaja Morganovci.

– Behold, to je pravda! Myslíš teda, že máme stadiaľto tíško zdúchnuť a nemiešať sa týmto lúpežným vrahom do roboty? Ako by sme sa však za to mohli zodpovedať pred Hospodinom a pred všetkými statočnými mužmi, ktorí pôjdu cez Estacado?

– Ani na um mi nepríde, aby som tých lotrov nechal pokojne vraždiť a prepadávať statočných ľudí. Ale mám iný a ako sa mi zdá, lepší plán.

– Von s ním!

– Zatiaľ čo nás tu budú hľadať, prepadne ich brloh a zmocníme sa všetkých ich koní a zásob.

– Good luck, to je ono! Ale povedal si, že sa zmocníme ich koní... Azda nezaútočia na náš tábor na koňoch?

– Nie. A podľa toho, že pôjdu peši, usudzujem, kedy asi vyrazia. Musia tak urobiť najmenej dve hodiny pred polnocou, pretože cesta sem im rozhodne potrvá toľko.

– Dobre si rozumel, keď si načúval ich rozhovoru?

– Pravdaže! Ak ich počkáme tu, vystavujeme nebezpečenstvu svoje životy. Ale ak im vezmeme zásoby potravín, všetky náboje, kone, dlhý čas nebudú môcť vykonávať svoje nečestné remeslo. A to sa nám podarí bez jediného výstrelu.

– Ale iste nechali pri svojej skrýši stráž.

– Poznám miesto, na ktorom stráž stojí.

– Budú nás prenasledovať.

– To by urobili aj vtedy, keby sme čakali tu, a potom by sme tak či onak museli utekať pred nimi.

– Dobre teda, nech je po tvojom. Kedy vyrazíme?

– Môžeme sa vydať na cestu už o štvrt' hodiny. To už bude úplná tma.

– Ó to bude byť krásne! – zaškeril sa černochoch. – Bob jazdiť s ostatnými a vziať všetky veci, ktoré patriť zbojníkom. To byť lepšie než ostať tu a Boba zastreliť na mŕtveho.

Zotmelo sa natoľko, že sme nevideli ani na desať krokov. Vydali sme sa na cestu. Ja som jazdil popredku a ostatní za mnou podľa indiánskeho spôsobu, vždy po jednom.

Pravda, nezamieril som rovným smerom ku zbojníckej skrýši, ale urobil som čo najväčšiu okľuku. Tak sme sa dostali k pásu húštin na mieste, ktoré bolo od brlohu vzdialené aspoň pol druhu kilometra. Tu sme lasom zviazali nohy našim koňom a pešky sme sa pustili ku skrýši. Hoci Marshal a černochoch neboli neviem ako vycvičení v prikrádaní sa, dostali sme sa šťastlivo a nepozorovane na okraj čistinky práve naproti cestičke, pri ktorej predtým ležala stráž.

Jasná žiara nad skrýšou nasvedčovala, že tam horí oheň alebo aspoň fakľa. Okolo nás však bola taká tma, že som mohol ísť bezstarostne po čistinke aj vzpriamený. Našiel som miesto, na ktorom som načúval rozhovoru a už som sa chcel pohnúť, keď som z vnútorného priestoru začul náčelníkov hlas. Rýchlo som teda preliezol medzi koreňmi, vyčnievajúcimi zo zeme, a teraz som videl, že všetci stoja uprostred úkrytu dobre vyzbrojení na odchod. Kapitán ešte hovoril:

– Keby sme boli našli čo len najmenšiu stopu, myslel by som si, že tu bol niektorý z lovcov a vypočul nás. Kam sa len tá pištoľ a podela? Možno som ju stratil dnes ráno pri jazde a zbadal som to až potom, keď som si odložil opasok. Počúvaj teda, Hoblyn, videl si naozaj všetkých štyroch sedieť pospolu?

– Všetkých štyroch. Boli tam traja belosi a jeden černochoch a ich kone sa pásli blízko nich. Jeden z koní nemal chvost a vyzeral skôr ako bezrohý cap než ako kôň.

– To bola Sans-earova stará kobyľa, ktorá je práve taká preslávená ako on sám. Naozaj ta nezbadali?

– Nie. S Williamsom sme pricválali tak ďaleko, ako sa len dalo, a potom som sa plazil po zemi, až kým som ich všetkých mohol dobre vidieť.

Žiak Starého Florimonta bol teda predsa natoľko múdry a opatrný, že k nám vyslal špehuňa. Aké šťastie pre nás, že v tom čase som už opäť sedel medzi svojimi priateľmi!

– Tak pôjde všetko dobre. Williams, ty si unavený. Ostaneš tu a ty, Holbyn, budeš strážiť pri cestičke. Vy ostatní vpred!

Pri svite nevel'kého ohňa som videl, že otvorili maskovaný vchod. Devätnásť mužovia odišli z úkrytu a ostali tu len dvaja. Ešte nevstúpili všetci na cestičku ti už som bol pri Samovi.

– Čo je, Charley? Zdá sa mi, že práve vyrazili!

– Áno. Dvaja ostali tu, jeden ako stráž pri cestičke a druhý, práve Williams, v úkryte. Williams nie je ozbrojený, ale strážca má pušku v ruke. Teraz ešte nesmieme nič podniknúť, lebo niektorý zo zbojníkov by sa mohol ešte vrátiť, ak náhodou dačo zabudli. Ale aspoň sa pripravíme. Poď, Sam! Vy dvaja ostanete tu, kým vás zavoláme alebo prídeme po vás.

Potom sme sa priplazili až k cestičke a tu sme museli aspoň desať minút čakať, kým sme konečne uzreli strážcu vychádzať spoza závesu popínavých rastlín pri vchode. Ako ich odhŕňal, svetlo ohňa ho jasne ožiarilo. Počuli sme jeho ťuchavé kroky na tráve čistinky. Ani trochu sa nenamáhal našľapovať tichšie. Zrejme sa cítil veľmi bezpečný. Kým sa k nám doterigal, uplynula vari aj štvrt'hodina. Teraz sme sa už nemuseli obávať, že sa niektorý zo zbojníkov vráti, a nebolo treba už otáľať.

Čupel som v kroví na jednej strane cestičky a Sam na druhej. Vo chvíli, keď strážca prechádzal medzi nami, Sam ho schmatol za hrdlo. Ja som rýchlo odtrhol zo starej strážcovej kazajky hodný kus látky, zhúžval som ju do

chuchvalca a vrazil som ho zajatcovi do úst. Potom sme mu jeho vlastným lasom, ktoré mal okolo pása, spútali ruky i nohy a priviazali ho o ker.

– Teraz ďalej!

Prišli sme ku vchodu. Úponky divého chmeľu som odsunul trochu nabok. Williams sedel pri ohni a piekol si kus mäsa. Bol ku mne obrátený chrbtom; mohol som sa teda priblížiť k nemu nepozorovane.

– Držte to mäso trochu vyššie, master Williams, lebo sa vám pripáli, – povedal som.

Obrátil sa, a keď ma spoznal, od strachu akoby zmeravel. Nevládal sa ani pohnúť.

– Dobrý večer! Skoro by som bol zabudol pozdraviť; voči gentlemanovi vášho typu človek nikdy nemôže byť dosť zdvorilý.

– O... O... Old Shat... Shatterhand! – vyjachtal a hľadel na mňa vyvalenými očami. – Čo tu chcete?

– Musím predsa kapitánovi vrátiť pištoľu, ktorú som mu dnes vzal, keď ste mu rozprávali o svojom dobrodružstve.

Pritiahol nohu, akoby sa chystal vyskočiť, a obzeral sa, či sa mu podarí schytiť rýchlo pušku. Ale nebola nablízku, len zálesácky nôž ležal neďaleko neho.

– Len pokojne sed'te, master stakeman, lebo najmenší pohyb môžete zaplatiť životom. Po prvé, pištoľa vášho náčelníka je nabitá, a po druhé, stačí, aby ste sa obzreli ku vchodu, a uvidíte, že aj z tej strany vás môže prevrtať guľka.

Obrátil sa a uvidel Sama, ktorý naňho mieril puškou.

– Thunder-storm... už je so mnou koniec!

– Možno, že nie, ak sa pokojne vzdáte... Bernard, Bob, rýchlo sem!

Sotva som to vykrikol, tu černochoch i Bernard, ktorí doteraz stáli vonku, sa zjavili pri vchode.

– Bob, tam pri sedle visia lasá. Vezmi jedno a zviaž tohto chlapa!

– Hrom a peklo! Živého ma ešte raz nedostanete!

Zbojník púšte zrazu schytil zálesácky nôž, ležiaci vedľa neho, vrazil si ho do srdca a zrútil sa na zem.

– Boh nech je milostivý jeho duši! – vzdychol som si.

– Tento lotor iste má na svedomí viacej než sto ľudských životov, – poznamenal Sam so zachmúrenou tvárou, – Toto bodnutie nožom si už dávno zaslúžil.

– Sám sa odsúdil a potrestal, – odvetil som. – Som rád, že sme to nemuseli urobiť my.

Potom som poslal Boba, aby priniesol Hoblyna. Čoskoro ležal zajatec pred nami. Keď sme mu vytiahli handru z úst, dychtivo lapal vzduch. Zhrozený sa zahľadel na mŕtvolu svojho druhu.

– Budeš synom smrti ako tento tu, ak nám neprezradíš, čo sa budeme spytovať.

– Poviem všetko, – naľakane sľuboval zajatec.

– Nože vrav, kde je skryté zlato?

– Je zakopané tam vzadu pod vrecami múky.

Teraz sme odtiahli kože a prezerali zásoby. Bola tu nesmierna hojnosť všetkého, čo ľudia obyčajne dopravujú cez Estacado: ležali tu zbrane každého druhu, bolo tu množstvo pušného prachu, olova, nábojov, boli tu lasá, sedlá, sedlové kapsy, prikrývky, kompletne cestovné a lovecké obleky, súkno, kaliko, náhrdelníky z nepravých perál, ktorými sa Indiánky rady ozdobujú, rozličný drobný tovar, všelijaké náradie a prístroje, množstvo škatúl s pemikanom, veľké zásoby rozličných potravín a pri prvom pohľade na toto všetko sa človek ľahko dovtípi, že to pochádza z lúpeží.

Potom Bob začal odhadzovať vrecia múky, akoby to boli iba ľahké kapsičky tabaku. Marshal vyhľadal medzi náradím rýľ a lopatu. Kopali sme na mieste, kde pred chvíľkou ležali vrecia, a našli sme tu toľko zlatého prachu a zlatých zrn, že sme mali celý náklad pre jedného koňa.

Až som sa zachvel od hrôzy, keď som si uvedomil, koľkí biedni zlatokopi museli vypustiť dušu, kým zbojníci nazhromaždili všetok tento „deadly dust“, vražedný prach,

ktorý si toto meno naozaj zasluhoval. Zlatokopi vracajúci sa do vlasti berú so sebou iba málo vyťaženeného zlata, lebo takmer všetok svoj majetok si vymenia za papierové peniaze alebo šeky. Zavraždení mali iste so sebou peniaze a šeky. Kam ich zbojníci uschovali?

– Kde sú peniaze a papiere, ktoré ste vzali svojim obetiam? – spýtal som sa Hoblyna.

– V úkryte ďaleko odtiaľto. Kapitán ich nechcel uschovať tu, pretože niektorým členom našej bandy nedôveroval.

– Vie o tomto úkryte iba on sám?

– Len on a poručík.

– Kto je vašim poručíkom?

– Patrick Morgan.

Svitlo mi v hlave. „Celkom iste zbohatneme,“ tak písal Patrick otcovi. Zamýšľal azda zradiť svojho druhá?

– Tušíš aspoň, kde by táto skrýša mohla byť?

– Neviem nič istého, ale kapitán podľa všetkého poručíkovi nedôveruje. Poručík a ešte jeden muž odišli dnes k Head Peaku pri Rio Pecos a ja som mal zajtra ešte s dvoma mužmi ísť za ním a pozorovať ho.

– Ach! Náčelník ti teda presne a určite popísal to miesto? Zajatec v rozpakoch mlčal.

– Odpovedaj pravdivo! Ak budeš mlčať, zahynieš! Ak úprimne priznáš, čo vieš, dostaneš milosť, aj keď ste si všetci do jedného zaslúžili povraz!

– Popísal mi to miesto, sir, uhádli ste.

– Kde je to?

– Mal som ísť odtiaľto rovno tam a poručíka, keby sa k miestu priblížil, mal som hneď zastreliť. Je to malá dolinka, dobre ju poznám, lebo som tam už bol. Vám však jej popis nepomôže, lebo aj tak ju nemôžete prehľadať celú; nič by ste nenašli.

– Označil ti kapitán iba dolinu, alebo udal aj presné miesto v nej?

– Najprv by si dobre rozmyslel, keby mi to miesto chcel označiť. Jeho rozkaz znie: mám sa skryť a vpáliť do poručíka guľku, keby vkročil do doliny.

– Dobre! Darujem ti život, ak nás zavedieš do tej doliny.

– Urobím to.

– Well, – ozval sa Sam, – tu sme už s vypočúvaním hotoví. Čo teraz?

– Vezmeme si so sebou iba zlato a z ostatného to, čo potrebujeme: zbrane, náboje, tabak a potraviny, prípadne aj nejaké maličkosti ako darčeky pre Indiánov, keby sme sa s nejakými stretli. Vyberte to; ja zatiaľ prezriem kone.

Našiel som medzi nimi štyri z dobrej michiganskej rasy, síce nosiť náklady. Okrem nich ešte asi tri mustangy stáli za to, aby sme ich vzali so sebou. Boli to lepšie zvieratá než kone, na ktorých jazdili Bernard a Bob.

Teda dva mustangy si môžu vziať ako výmenu Bernard a černochoch a tretí mustang bude pre Hoblyna.

Našli sme tu aj sedlá na pripevnenie nákladu, aké nosievajú mulice. Každému michiganskému koňovi sme pripevnili na chrbát jedno. Potom sme všetko, čo sme chceli vziať so sebou, zabalili do prikrývok, takže sme mali osem balíkov, pre každého koňa dva. Ostatné predmety sme nahádzali na hromadu, na ktorú sme napokon nasypali množstvo pušného prachu a všelijaké horľavé predmety.

– Čo urobíme s ostatnými koňmi? – spýtal sa Sam.

– Bob ich odviaže a vyženie na prériu. Bolo by síce múdrejšie zabiť ich, ale to nedokážem. Ty odvedieš náš malý oddiel a ja zatiaľ zapálím túto hromadu.

– Prečo ju nezapálite hneď a nejdete s nami? – nechápal Marshal.

– Oheň bude ďaleko viditeľný. Stakemani nás nenájdu na mieste, čo najrýchlejšie sa vrátia a mohli by nás ľahko dohoniť, keby vo svite plameňa videli, kam sa uberáme. Potme nás však nijako nedohonia. Preto bude lepšie, keď vyčkám, až budete hodne ďaleko, a až potom zapálím hromadu a vyrazím za vami.

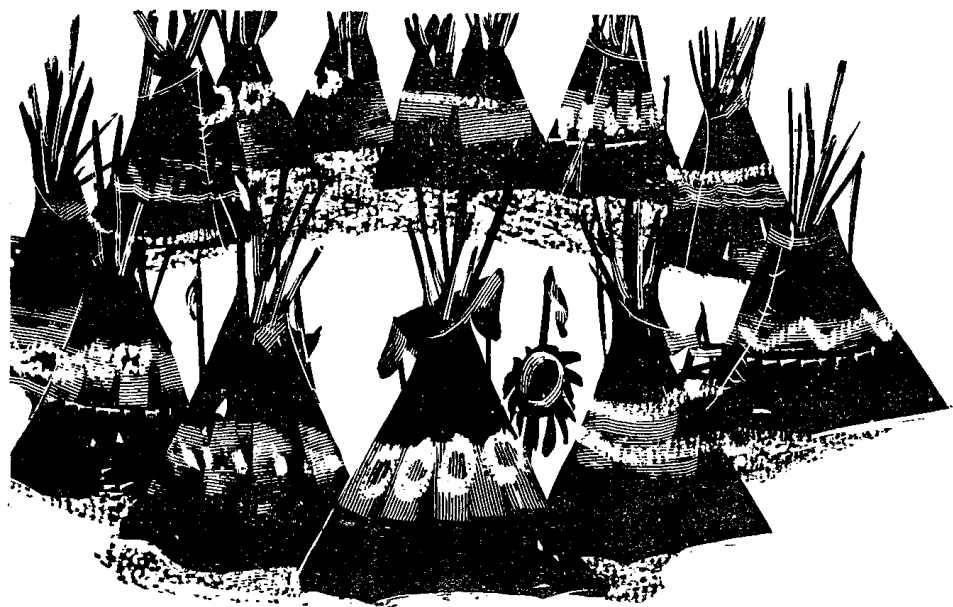
– Well, máš pravdu, Charley. Teda dopredu, boys! –
rozkázal Sam.

Schytil za uzdu jedného z nákladných koní a vykročil popredku. Ostatné tri nákladné kone sa pustili za prvým, ku ktorému boli priviazané. Marshal, Bob a Hoblyn, ktorý bol pripútaný ku koňovi, uzatvárali malý sprievod. Ja i so svojím koňom som ostal zatiaľ na cestičke pri zbojníckom úkryte a vyčkával som. Kroky vzd'afujúcich sa zatíchlí. Čakal som ešte štvrt' hodiny, ale ďalej som už nemohol otáľať, lebo stakemani sa mohli vrátiť a prekvapiť ma. Vošiel som do úkrytu zapáliť hromadu.

Ešte pred odchodom všetci mi pomohli zhotoviť z útržkov prikrývky zápalnú šnúru; teda zatiaľ, kým sa pušný prach chytí, môžem odísť na značnú vzdialenosť. Keďže sme na hromadu nahádzali aj množstvo nábojov, dalo sa čakať, že nastane výbuch. Zapálil som teda šnúru, vzal svojho koňa za uzdu a vykročil som po cestičke do prerie. Pred poslednými kroviskami som sa vyšvihol do sedla. Tu sa zo zbojníckeho úkrytu ozval praskot a potom výbuch. Oheň už dosiahol prikrývku, v ktorej holi zabalené náboje. Bodol som koňa ostrohami a cválal som čo najrýchlejšie, aby som sa

skôr dostal z okruhu jasnej žiary, ktorú navôkol vrhali vysoko šľahajúce plamene. Oheň pomaly pohlcoval všetok nalúpený majetok stakemanov...

Tretia kapitola

MEDZI KOMANČMI

Tam, kde sa stretá územie Texasu, Arizony a Nového Mexika, teda pri prítokoch Rio Grande del Norte, týčia sa horstvá Sierra Rianca a Guadalupe Mountains s divo rozoklanými, spleťtými hrebeňmi. Niektoré vrchy tu čnejú ako obrovské skalné bašty, iné zase sú porastené hustými, tmnými pralesmi a oddelené od seba hlbokými, takmer zvislými kaňonmi alebo dolinami s miernymi svahmi, ktoré už od svojho vzniku tvoria uzavretý svet sám pre seba. A predsa aj ta zanáša vietor ponad vysoké skalné cimburia a hrebene kvetný peľ a semená, takže sa tam darí rastlinstvu. Ba aj čierny alebo sivý medveď vylezie po skaliskách a potom zostúpi do samoty, ktorá tu vládne. Aj divý bizón si tu našiel priechody, cez ktoré sa pri jarňom alebo jesennom

sťahovaní pretlačili celé stáda o tisícich kusoch. A zavše sa tu ukázu aj ľudia, či už bielej alebo medeno-červenej pleti, diví ako tá krajina okolo, a keď opäť odtiahnu a zmiznú, nik sa nedozvie, čo tu robili, lebo strmí kamenní obri sú nemí, prales mlčí a reči zvierat sa doteraz nenaučil ešte ani jeden človek.

Sem hore prichádza občas odvážny poľovník, spoliehajúci sa len na seba a svoju pušku. Sem hore vylezie občas utečenec, ktorý sa znepriatelil s civilizáciou. Sem hore sa priplazia občas Indiáni, ktorí celému svetu vypovedali vojnu, pretože ich chce celý svet zničiť. Tu sa zavše medzi konármi ukáže kožušinová čapica mocného trapera, inokedy zase veľké sombrero nejakého Mexičana alebo vlasový chochol divého Indiána. Čo tu hľadajú? Čo ich ženie hore na tieto osamelé výšiny? Na to je iba jedna odpoveď: nepriateľstvo proti ľuďom i zvieratám, boj o život, ktorý neraz ani nie je hoden tohto boja.

Dolu na roviny hraničia územia apačské s komančskými. Tu sa neraz vykonávajú hrdinské činy, o ktorých sa nepíše v nijakých dejinách. Pri zrážkach týchto dvoch bojovných indiánskych kmeňov zavše sa príhodí, že nepriatelia zatlačia jednotlivca alebo celý oddiel do vrchov, kde musí na každom kroku bojovať o holý život so živlami, s divými zvermi alebo s telesnou vyčerpanosťou, hladom a smädom. A neraz sa mu zdá, že už podľahne, že už nevyviazne.

Rio Pecos vyviera vo vysočine Truchas Peak, tečie najprv juhovýchodným smerom, potom však sa jeho vody pozdĺž Sierra Rianca valia rovno na juh. Neďaleko južného konca tohto pohoria odbočí na západ v širokom oblúku, ktorý sprava i zľava lemujú vrchy. Zato však na brehoch rieky ostali miestami užšie, miestami širšie pásy prérií s bujnou trávou. Prérie pomaly prechádzajú do lesov, ktoré sa ťahajú od hrebeňov vrchov až k ich úpätiu.

Toto sú veľmi nebezpečné miesta. Pásmo vrchov je súvislé a len zriedka sa tu vyskytne trhlina alebo roklina vedúca niekde nabok. Kto na týchto miestach stretne

nepriateľa, nemôže sa mu vyhnúť, ak len nechce zanechať svojho koňa, bez ktorého by tu hádam zahynul.

Dorazili sme do tejto riečnej doliny, ktorou som už raz šiel, pravdaže, v početnejšej spoločnosti. Teraz sme boli iba štyria a treba ešte doložiť, že sme museli strážiť zajatca, ktorý sa síce naoko zdal poslušný, ale zato v hĺbke duše mohol pomýšľať na útek.

Mali sme ho uprostred sprievodu vedľa Boba. Sam kráčal prvý a ja s Marshalom sme tvorili zadný voj. Počas našej d'alejšej cesty sa ukázalo, že Marshal je výborným jazdcom.

Bolo predpoludnie. Slnko sa práve vyhuplo spoza horských štítov, týčiacich sa na druhej strane rieky. Hoci to bolo v polovici augusta, veľmi sme sa potešili slnečným lúčom. Tu medzi temnými vrchmi sa nám slnko skrylo skoro popoludní. Noci bývali pomerne chladné a ráno nás zase mrazila vlhká hmľa, takže sme si dlho niesli prikrývky ovinuté okolo pliec.

Hoblyn jazdil medzi nami za dňa vždy voľný, ale v noci sme ho vždy sputnali. Vlastným životom ručil za to, že nám podal pravdivé správy.

– Máme ešte ďaleko k vrchom Skettel Peak a Head Peak?
– spýtal sa ma Marshal.

– Možno zajtra by sme k nim dorazili, keby sme nemuseli napravo odbočiť, ako nám to vravel Hoblyn.

– Nebolo by lepšie, keby sme sa vybrali rovno k týmto vrchom, keď vieme, že tam nájdeme Freda Morgana?

Nie, pretože by nás mohol zbadat'. Iste už je tam, dnes máme štrnásteho augusta. Myslím, že sa Patrick odobral do doliny, a kde je syn, tam bude i otec. Ostatne, Patrick môže byť pred nami nanajvyš niekoľko hodín, lebo sme mu stále boli v päťách. Dnes v noci táboril asi desať kilometrov odtiaľto a ak vyrazil súčasne s nami, teda za svitania, je pred nami najviac ak tri hodiny.

– Have care! – zvolal v tej chvíli spredu Sam Haverfield.
– Tam na okraji lesa leží halúzka, doteraz ešte zelená. To

znamená, že ju ktosi odlomil iba nedávno. Nieкто tu pred krátkym časom musel byť.

Prišli sme bližšie a zostúpili sme z koní. Sam zdvihol halúzku, prezeral si ju a potom ju podal mne.

– Pozri si napríklad tú vecičku, Charley.

– Hm, staval by som sa, že túto halúzku voľakto odlomil sotva pred hodinou.

– Aj ja si tak myslím. Pozri, tu sú šľapaje!

Zohol som sa k zemi.

– Dvaja mužovia. Hneď si to preskúmame.

Vytiahol som zo sedlovej kapsy dva prúťiky; odrezal som si ich podľa stupaji, ktoré sme našli, keď sme prvý raz natrafili na táborište Patricka a jeho druha.

– Sú to oni! Miera úplne súhlasí. Sam, teraz nesmieme ďalej!

– Máš pravdu! Patrick nesmie spozorovať, že ho ktosi prenasleduje. Ale keď tí lotri zliezli z koní, museli mať pritom nejaký zámer. Tam nechali kone, a tie potom hrabali kopytami. A tamhľa vedú šľapaje do lesa. Pozrime kam!

Ostatných troch sme nechali čakať a vnikli sme do lesa. Išli sme hodný kus podľa stôp, keď zrazu Sam, ktorý sa uberal popredku, zastal. Tesne pred ním bola pôda udupaná a machová prikrývka uvoľnená. Zdalo sa, že tu voľakto kopal a potom machovú vrstvu uložil opäť na staré miesto. Zohol som sa a machovú vrstvu som vytiahol.

– Odtlačok rýľa! – zvolal Sam.

– Naozaj! – prisvedčil som prekvapene. – Tu ležal rýľ.

V mäkkej vlhkej zemi pod machom bol zreteľný odtlačok rýľa, ktorý tu musel byť len nedávno.

– Preto odbočili do hory, aby si ho stadiaľto vytiahli. Ale kto ho sem schoval? – kládol si otázku Sam.

– Na túto otázku ľahko odpovedať. Keď kapitán a poručík zakopali poklad a odišli z doliny, rýľ im už len zavádzal, a preto ho sem schovali. Iste nájdeme na stromoch pri okraji lesa znaky, ktoré si obaja urobili, aby rýľ podľa nich našli, keď sa vrátia vykopať poklad.

Zakryl som machom odtlačok rýľa a vyšli sme z lesa, aby sme si prezreli stromy. Naozaj! Na dvoch – jeden stál napravo a druhý naľavo od stopy – bolo vidieť tri vrúbky vyrezané nad sebou a okrem toho pri oboch stromoch boli odlomené tri najspodnejšie konáre.

– Čo z toho vyplýva, Charley? Čo na to povieš? – spytoval sa ma Sans-ear.

– Práve to, čo ty a každý iný, lebo to ľahko uhádnuť: Patrick má naozaj úmysel ísť do doliny.

– Musíme ho predbehnúť, a preto by bolo dobre vedieť, či ta pôjde priamo, alebo či najprv vyhl'adá otca.

– To sa dozvieme hneď.

Obrátil som sa k Hoblynovi:

– Máme ešte ďaleko k miestu, kde cesta, vedúca do doliny, odbočuje od rieky?

– Nie. Ak sa dobre pamätám, nanajvyš dve hodiny.

– Tak uháňame až ta. Ak Patrick odbočí smerom do doliny, to znamená, že mieri rovno ku skrýši. Ale ak neodbočí, ak zachová doterajší smer, to znamená, že ide najprv po otca, a podľa toho sa potom zariadime aj my. Ostatne tu sa dlho zdržali, lebo je pred nami sotva na hodinu. Preto bude dobre, keď si odpočinieme. Keby sa tak z nejakej príčiny zastavil, iste by nás spozoroval.

– All right, Charley. Ostaneme teda tu. Ale nebudeme takí neopatrní ako on a nenecháme kone vonku. Zaved'me ich sem medzi stromy a trochu si zajeme zo zásob, ktoré máme v sedlových kapsách. Od rána som napríklad nemal nič v ústach.

Urobili sme podľa jeho rady a posadali sme si na mäkký mach. Ešte sme však ani dobre nesesedeli, keď tu Hoblyn priltmene vykrikol a ukázal rukou medzi stromy.

– Meššurs, pozrite tam do tej úžľabiny! Pozdalo sa mi, akoby sa tam celkom hore čosi bolo zablyсло, ako hrot kopije.

– Nemožné! – pokrútil hlavou Sam. – Na takú vzdialenosť predsa nikto nedovídí hrot kopije.

– Ba áno, Sam, – odporoval som mu. – Ak nám oči náhodou padnú práve na ligotavý hrot kopije, ľahko ho spozorujeme. Ale také kopije majú len Indiáni, a teda by tu museli...

Naozaj, vtom som aj ja zbadal záblesk celkom hore a potom druhý o niečo nižšie.

– Počujte, chlapi, – povedal som, – to môžu byť len Indiáni! Máme nesmiernu šťastie, že sme sa tu zastavili. Keby sme boli pokračovali v ceste, rozhodne by nás boli zbadali, pretože máme slnko proti sebe.

Vytiahol som ďalekohľad a namieril som ho proti úžľabine. Čo som uzrel, veru ma mohlo nanajvýš znepokojilo.

– Sam, tu máš ďalekohľad, pozri na tých Indiánov! Je ich najmenej stopäťdesiat.

Sam pozrel cez ďalekohľad a potom ho podal Bernardovi.

– Master Marshal, pozrite na tých červenokožcov! Mali ste už azda do činenia dakedy s Komančmi?

– Ešte nie. Sú to teda Komančovia?

– Áno. V tomto území by sa síce mohli vyskytnúť aj Apači, ale tí nosia vlasový chochol inakšie než chlapíci, ktorí lezú do úžľabiny. Len si povšimnite červené a belasé farby, ktorými majú pomalované tváre! To je najistejší znak, že sú na bojovom chodníku. Preto majú aj hroty kopijí nabrúsené tak ostro, že sa len tak ligocú. V každom tulci je niekoľko otrávených šíпов, s ktorými by som napríklad nechcel dnes prísť do styku! Čo myslíš, Charley, čo by sa stalo, keby šli povedľa?

– Zbadali by nás.

– Keby sme mohli aspoň vyjsť z lesa, schovať voľakam odlomený konár a zotrieť naše stopy! Ale to nemôžeme, videli by nás.

– A ani by nám to nepomohlo, Sam, lebo ďalej by predsa len našli našu stopu a prišli by po nej až sem.

– To viem, ale tým by sme získali čas. Kým sa vrátia, mohli by sme stadiaľto vyraziť a zachrániť sa.

– Máš pravdu. Stopy našich koní sú tu hneď na okraji lesa. Možno sa nám podarí všetko urobiť tak, že nemusíme vyjsť.

Za mnou stála tenká, suchá jedlička. Odrezal som ju a pomocou nej som pritiahol k sebe konár. Potom som si vyľadil miesto, kde ležalo hodne ihličia, nabral som si z neho niekoľko ráz do rúk a zasypal som naše stopy. Pravdaže, stopy boli málo zreteľné, ale bystré Indiánovo oko ich mohlo rozoznať.

– Charley, som zvedavý, či to pomôže. Mňa by si tým neoklamal.

– Ako to?

– Vari má javor ihličie?

Veru, práve nad stopami koni rástol javor, ale čo sa dalo robiť? Nemohli sme o tom ani dlho uvažovať, lebo vtom už našu pozornosť zaujali Indiáni. Práve dorazili do dolnej časti úžľabiny; zastali a vyslali niekoľkých bojovníkov na výzvedy.

– Heigh-day, nepôjdu tadiaľto, – zvolal Sam natešene.

– Podľa čoho tak usudzujete? – spýtal sa Bernard.

– Charley, vysvetli mu to, keď si sa ho už raz ujal ako učiteľ!

– To je veľmi jednoduché! Na výzvedy idú traja mužovia. Dvaja jazdia dolu stranou rovnobežne s tokom rieky a tretí klusá priamo k vode. Chcú sa teda prebrodiť. Ale nepôjdu nahor, lebo sem nevyslali vyzvedačov; pôjdu teda smerom nadol. Tí dvaja preskúmajú pôdu, či na nej nie sú zda stopy nepriateľov, pred ktorými by sa museli mať na pozore, a tretí má vyskúmať, či sa tu možno prebrodiť cez Pecos.

Netrvalo dlho a všetci traja vyzvedači sa vrátili k čakajúcim súkmeňovcom. Akiste priniesli uspokojivé správy, lebo celý oddiel sa pohol k rieke. Teraz sme ich mohli spočítať aj bez ďalekohľadu. Ukázalo sa, že ich je

trochu viacej, než som odhadoval. Boli to samí mladí, mocní bojovníci, ktorí akiste pochádzali z dvoch dedín, lebo na ich čele jazdili dvaja náčelníci.

– Tí dvaja s orlími perami vo vlasoch sú náčelníci? – spytoval sa Bernard.

– Áno.

– Počul som, že náčelníci jazdia vždy na bielych koňoch!

– Na bielych koňoch? Hihhi! – zasmial sa Sam od srdca.

– To máte klamné správy, Bernard, – povedal som. – V Európe sa môže stať, že vojvodca má bieleho koňa, ale tu nie. Indiáni nemajú radi kone jasnejších farieb. Nemôžu bieleho koňa použiť ani pri love, lebo zver sa plaší pred bielou farbou, a nemôžu ho použiť ani v boji, lebo ho zďaleka vidieť. Len v zime, keď biela srst' splýva so snehom, Indiáni zavše použijú aj bieleho koňa a vtedy sa aj jazdec oblečie do bieleho. Raz som aj sám použil taký oblek v Nord Parku, a to s veľkým úspechom.

Zatiaľ všetky kone vošli do vody a hoci tu mala rieka prudký spád, držali sa v nej veľmi dobre, takže na druhom brehu vyšli z nej len o málo metrov nižšie. Teraz ešte raz vyslali vyzvedačov a onedlho potom sa celý oddiel pustil nadol.

Teraz sme si mohli uľahčené vydýchnuť, veď sme vyviazli z nemalého nebezpečenstva. Sam hladkal svojej kobyle krk.

– Ej, moja stará Tony, keby nás tak červenokožci dnes boli dolapili, veru by boli obstrihali mne uši a tebe chvost! Čo myslíš? Ba vlastne – veď už nám to raz urobili, druhýkrát sa to nedá! Vidíš, akú máme výhodu! Ale, Charley, čo bude teraz napríklad s Patrickom a stakemanom? Veď celkom iste zbadajú ich stopy!

– Nič im neurobia, – odvetil Hoblyn.

– Nič? Prečo?

– Pretože sa s Patrickom dobre poznajú. Sú to Komančovia, a to z kmeňa Racurróov, ktorí s kapitánom

a s Patrickom vyfajčili fajku mieru, keďže im z našej lúpeže mnoho predávali.

– To je zle, – povzdychol si Sam. – Lahko sa môže stať, že sa s nimi Patrick spojí proti nám.

– Aj tu musíme vyčkať, Sam, – tešil som malého chlapíka. – Patrick si rozmyslí, či ich má zaviesť do doliny! Nanajvýš zo zdvorilosti sa s nimi zdrží niekoľko hodín, aby vyfajčil s náčelníkmi kalumet. Potom si pôjde zase svojou cestou.

Pristúpil som celkom k okraju lesa a vystrčil som hlavu cez vetvy, aby som sa poďíval za Komančmi. Už zmizli za najbližšou zákrutou rieky medzi vrchmi. Práve som sa chcel vrátiť ku svojim druhom, keď som ešte akoby mimovoľne pozrel smerom nahor. A tu som rýchlo vtiahol hlavu medzi konáre. Sam spozoroval môj rýchly, vyľakaný pohyb a spýtal sa:

– Čo je? Azda sa aj odtiaľ blížia Indiáni?

– Zdá sa, že áno. Aspoň tam hore pri východe rokliny jeden stojí.

Sans-ear mal doteraz vedľa seba d'alekohľad a priložil si ho k očiam.

– Zounds, máš pravdu! Ale je to iba jeden, ak len nestoja za ním aj ďalší. Čo to vidím? Ved' je to napríklad Apač!

– Naozaj?

– Áno, a to náčelník. Má dlhé rozpustené vlasy a visia mu až na chrbát koňa. Teraz cvála k vode.

– Daj sem na chvíľu d'alekohľad!

Podal mi ho, ale bohužiaľ už som nič nevidel, lebo muž bol už i s koňom vo vode a zakrýval ich kopec, týčiaci sa na brehu.

– Vieš, Charley, ako sa vlastne veci majú? Komančovia netušia nič, nevedia, že ich prenasledujú Apači. Tento náčelník sa pustil napred, aby mal nepriateľov stále na očiach. A počína si pritom veľmi múdro, lebo nešiel po ich stope, ale najbližšou roklinou si skrátil cestu. Schovajte sa hlbšie do hory, lebo títo chlapíci majú bystré oči! Rozhodne

pôjde povedľa, preto držte nozdry svojim koňom. Zvyčajne fŕkajú, keď sa približuje Indián. Moja Tony tak nerobí, tá má trochu viacej filipa v hlave. Teraz už ticho!

Nemohli sme pozorovať, či prichádza, lebo sme boli práve na zákrute nevelkej dolinky, ale sotvaže prešlo päť minút, počuli sme dupot konských kopýt.

Ostatní boli hlbšie v lese, ale ja som ostal na okraji za hustým kroviskom. Indián sa uberal k nám a pátravo pozeral na zem. Azda spozoroval niekoľko zgníavených stebiel trávy alebo nejakú inú stopu? Iste to tak nejako bolo, lebo práve naproti mne zastal a pozrel na ihličie, ktoré som pred nedávnom roztrúsil na zem. Vo chvíľočke zoskočil z koňa s tomahavkom v ruke a podozrievavo sa obzeral.

– Streľ, Charley! – zavelil Sam potichu.

Ale práve lak rýchlo, ako Apač zoskočil z koňa, pretlačil som sa cez krovisko. Svalnatá Indiánova ruka sa ihneď rozohnala na hrozný sek tomahavkom.

– Winnetou! Či azda chce veľký náčelník Apačov zabiť svojho brata!

Ruka nm klesla a jeho tmavé oči sa rozžiarili.

– Šarlí!

Zvolal iba toto jediné slovo, ale bolo nabité radosťou, ktorú každý hrdý Indián najradšej skrýva v duši a neprejavuje ju zbytočnými rečami. Potom roztvoril náručie, objal ma a vrelo ma tisol k sebe. Pravdaže, aj ja som sa tomuto stretnutiu nesmierne tešil.

– Čo robí môj brat tu v poriečí Pecosu? – spýtal som sa.

Zastrčil tomahavk za pás.

– Komančské blchy povyskakovali z tábora, aby dali Apačom svoju krv. Veľký Duch vraví, že Winnetou im vezme skalpy. Čo hľadá môj brat v tejto doline? Či mi nepovedal pred niekoľkými mesiacmi, že sa odoberie za veľkú vodu k vigvamu svojho otca a sestier? Či sa nechcel potom vydať do veľkej púšte, hroznejšej, než je Mapimi a Estacado?

– Videl som už v igvam svojho otca a bol som aj na Sahare. Ale duch savany ma volal za denného svetla i v nočných snoch a počúval som jeho hlas.

– Môj biely brat urobil dobre. Srdce prérie je veľké a priestranné, je v ňom život i smrť a kto raz pocíti tlkot tohto srdca, vždy sa vráti, aj keby bol neviem ako ďaleko. Howgh!

Schytil koňa za uzdu a potom vstúpil so mnou medzi stromy. Až teraz zbadal mojich druhov. Hoci som ich predtým ani len slovíčkom nespomenul, ani najmenej sa neprekvapil, ba tváril sa, akoby ich ani nevidel. Siahol do sedlovej kapsy, vyňal fajku a vrecúško na tabak a vážne si sadol na zem.

– Winnetou bol ďaleko na severe pri veľkom mori, aby si stadiaľ priniesol posvätnú hlinu na kalumet a Šarlí si s ním prvý zafajčil.

– Dnes budú s mojím červeným bratom fajčiť aj iní.

– Winnetou fajčí len s chrabrymi mužmi, ktorí nemajú v srdci faloš a na perách ktorých sídli iba pravda. No Winnetou vie, že jeho biely brat sa len s takými mužmi stýka.

– Počul už veľký náčelník Apačov o Sans-earovi, udatnom, šikovnom lovcovi?

– Winnetou ho z počutia pozná, ale doteraz sa s ním nestretol. Sans-ear je ľstivý ako had, prefíkaný ako líška a udatný ako jaguár. Pije krv červených bojovníkov a ich smrť zaznačuje vrúbkami do pažby svojej pušky. To za to, že mu červení mužovia zavraždili ženu a dieťa. On zabíja len zlých. Vidím jeho kobyľu. Prečo nepríde Sans-ear k Winnetouovi, aby si s ním vyfajčil fajku mieru?

Sam vstal a prikročil k nám, ale bolo na ňom vidieť, že je trochu v rozpakoch, keď sa tak zrazu ocitol pred mužom, o ktorom koluje chýr, že je to najväčší, najudatnejší a najspravodlivejší bojovník prérií.

– Môj červený brat povedal pravdu. Zabíjam len zlých, ale dobrým pomáham! – povedal skromne.

Pokynom ruky som privolal aj Bernarda.

– Nech náčelník Apačov ožiari svojím pohľadom aj tohto bojovníka. Bol to veľmi bohatý muž, ale bieli vrahovia usmrtili jeho otca a ulúpili jeho doláre a diamanty. Vrah je tu pri Rio Pecos a umrie jeho rukou!

– Winnetou mu bude bratom a pomôže mu dolapit' vraha. Howgh!

Toto posledné slovo znamenalo u Winnetoua akoby uistenie, že svoj sľub určite splní. Získal som teda Bernardovi posilu a pomocníka, že sme si lepšieho nemohli ani priať. Apač si teraz napchal fajku a zapálil ju. Trikrát vydýchol dym smerom k oblohe a trikrát smerom k zemi, potom zase do všetkých štyroch svetových strán a podal kalumet mne. Ja som urobil taktiež a podal som fajku Samovi. Keď aj Marshal dokončil ceremóniu, kalumet opäť putoval do rúk Winnetouovi. Potom sa Sam spýtal Apača:

– Má môj červený hral mnoho bojovníkov nablízku?

– Uff!

To bol u Winnetoua výraz údivu. Sam doteraz nepoznal Apačove zvyky a keďže dostal iba túto odpoveď, domnieval sa, že mu Winnetou nerozumel. Preto opakoval:

– Spytoval som sa, či má môj červený brat nablízku svojich bojovníkov.

– Uff! Nech mi môj biely brat povie, koľko medved'ov treba, aby rozšliapali tisíc mravcov.

– Jeden stačí.

– A koľko krokodílov treba, aby zhltili sto ropúch?

– Jeden stačí.

– A koľko apačských náčelníkov treba, aby usmrtili tieto komáre Racurróov? Keď Winnetou vykope bojovú sekeru, nevezme so sebou svojich mužov, ale ide iba sám. Nie je azda náčelníkom iba jedného apačského k mena, ale je kráľom všetkých Apačov. Nech pozdvihne ruku tu či tam, tisíce bojovníkov k nemu pribehnú, aby poslúchali jeho rozkazy. Winnetou má mnoho jazykov, ktoré mu rozprávajú, čo robia synovia Komančov, a má aj mnoho nožov a tomahavkov, aby mohol svojich nepriateľ'ov vykántriť'.

Potom sa obrátil ku mne:

– Muž má hovoriť činmi, ale tentoraz nech mi môj brat rozpovie, čo zamýšľa s mužmi, ktorí sú tu s ním?

Stručne, ale zato dôkladne som mu vysvetlil, čo nás zaviedlo k Rio Pecos. Pozorne ma počúval a potom hľadel chvíľu na zem. Vydýchol naposledy dym svojej fajky, vstal a zastrčil ju opäť do sedlovej kapsy.

– Nech idú za mnou moji bieli bratia.

Schytil svojho koňa za uzdu, vyviedol ho z lesa a vyšvihol sa do sedla. Ja som sa držal po jeho boku. Rýchlym cvalom sme pokračovali v smere našej cesty. Winnetou mal hnedého koňa silných kostí, ktorého som poznal už dávnejšie. Toto zviera vyzeralo celkom ako uťahaná drožkárska mrcina a len znalec, akým bol Winnetou, mohol ho používať ako jazdeckého koňa. Ani jeden iný kôň sa mu nevyrovnal v rýchlosti. Za klusu bol čo najpokojnejší, vydržal dlhú jazdu a neunavil sa tak chytro, mal zdravé pľúca. Bol prinajmenej taký bystrý ako Samova kobyľa a ostrými, oceľovo tvrdými kopytami neraz zahnal na útek nebezpečného sivého vlka alebo pumu. Keď Winnetou naňho vysadol, zdalo sa, že kôň i jazdec sa zliali v jedinú bytosť, že majú jedinú vôľu a riadia sa jediným rozhodnutím. Ešte nikdy sa nestalo, že by sila a húževnatosť, odvaha alebo vrtkosť toho vzácneho zvieratá boli zlyhali.

Keď sme dorazili k stopám Komančov, zistili sme, že celý oddiel sa cítil úplne bezpečný, lebo sa ani len trochu nenamáhalo zotrieť za sebou stopy. Tak sme jazdili asi hodinu a pri každej zákrute cesty sme zastali, aby sme si prezreli terén pred sebou.

Práve sme opäť dorazili k lesnému výbežku a zamýšľali sme ho obísť, keď zrazu Apač prudko strhol koňa nazad.

Ukázal pravou rukou dopredu, ale ľavú zatvoril, aby nám tak dal znak, že máme mlčať a správať sa opatrne. Natrčil som hlavu dopredu a napínal som zrak, ale márne, nezbadal som nič.

Winnetou si zavesil pušku na hák pri sedle, vytiahol zálesácky nôž a zostúpil z koňa. O chvíľku zmizol bez jediného slovíčka medzi stromami.

– Charley, čo sa mohlo stať? – spytoval sa Sam.

– Neviem.

– Je to bláznivý chlap, ten Apač! Nemohol nám najprv povedať, čo zamýšľa?

– Nepočul si, keď sa vyjadril, že muž má hovoriť činmi? Zbadal niečo podozrivého a šiel to lepšie preskúmať. To si vybadal i z jeho konania, a preto nemusel prehovoriť ani slovo.

– Ale mohol nám aspoň naznačiť, o čo ide.

– To sa čoskoro dozvieme.

– Ale teraz by sme napríklad aspoň vedeli, čo máme robiť a ako sa správať.

– To vieme aj tak. Máme tu na zákrute čakať, až sa vráti alebo až nám dá znak, aby sme sa pohli dopredu. To je predsa jednoduché.

– Massa, och, ach, počuli, massa? – prerušil Bob náš krátky rozhovor.

– Čo?

– Kričať chlap.

– Kde?

– Tu za zákruta.

Spýtavo som pozrel na ostatných, ale ani jeden z nich nič nepočul, no černocho predsa len mohol mať pravdu.

Tu zaznelo – a teraz sme to počuli všetci – vábivé volanie sedmohláska. Každý iný by bol tieto zvuky naozaj považoval za štebot sedmohláska, ale ja som vedel, že vychádzali z Apačových úst, lebo na minulých potulkách sme si dohovoriли toto znamenie a veľmi často sme ho používali.

– Sedmohlások tu? – poznamenal Sam. – Rád by som napríklad vedieť, kde sa tento vták všadebol nezdržuje!

– Takého vtáka všadebola, ako je tento, si dnes videl a počul po prvý raz. To nás volá Winnetou. Napred, tam stojí, na okraji lesa!

Vzal som Apačovho koňa za uzdu a ostatní šli za mnou. Winnetou stál asi na sto krokov od nás na okraji lesa. No len čo zbadal, že sme uposlúchli jeho volanie, zmizol medzi stromami. Keď sme dorazili na to miesto, zostúpil som z koňa a vošiel do lesa. Tam už stál Apač a pri jeho nohách ležal mladý muž zviazaný vlastným opaskom. Ukrutne preľaknutý hľadel na Winnetou a ticho postonával.

– Zbabelec!

Iba toto jediné slovo vyriekol Apač a potom sa pohrdavo odvrátil. Zajatec bol beloch. Keď ma zbadal, tvár sa mu trochu vyjasnila. Zaiste si dodal nádeje, keď uzrel príslušníka svojho plemena, a táto nádej sa ešte zväčšila, keď pristúpil sem aj Sam.

– Beloch! Yankee! – zvolal Sam. – Prečo s ním môj červený brat zaobchodí ako s nepriateľom?

– Zlé oko! – odvetil Winnetou krátko.

Zrazu sa za nami ozval prenikavý výkrik, a keď som sa obrátil, uvidel som Marshalu, hľadiaceho na zajatca s neopísateľným výrazom na tvári.

– Holfert! Preboha, ako ste sa sem dostali?

– Marshal! Master Marshal! – odvetil zajatec, ktorý podľa všetkého bol Bernardovým známym. No pobadal som, že ho prítomnosť Bernardova neveľmi potešila.

– Kto je ten muž? – spýtal som sa svojho priateľa.

– Je z Knoxvillu, – odvetil Bernard. – Volá sa Holfert a bol pomocníkom v našom obchode.

Marshalov pomocník, a to blízko miesta, kde sme hľadali Morgana? Čosi mi prišlo na um.

– Bol ešte u vás, keď ste likvidovali obchod?

– Áno.

Obrátil som sa k zajatcovi:

– Master Holfert, už dlho sa po vás zháňame. Povedali by ste nám, kde je teraz váš dobrý priateľ Fred Morgan?

Zľakol sa.

– Sir, ste detektív? – spýtal sa.

– Kto som, to sa presne dozviete, až príde na to čas. Ale toľko vám poviem, že by som nerád podnikal niečo proti vám z úradnej moci. Som veľmi ochotný predpokladať, že vás iba zviedli. Teda – odpovedzte! Kde je Morgan?

– Odviažte ma, sir, potom vám poviem všetko.

Bernard žasol, nechcel veriť vlastným očiam.

– Rozviazať vás nemôžem, to nejde, ale môžem vám trochu povoliť putá. Bob, zviaž ho voľnejšie!

Černoch pristúpil bližšie a sklonil sa nad zajatcom.

– Aj ty si tu, Bob? – skríkol Holfert prekvapene.

– Aj Bob tu byť, yes. Och, kde byť massa Bern, tam vždy byť aj jeho niger Bob. Prečo neostať massa Holfert v Luville, ale ísť do vrchov? Prečo byť massa Holfert zviazaný?

Uvoľnil mu remeň, takže mohol sedieť. Ja som pokračoval vo vypočúvaní:

– Teda spytujem sa po tretí raz: Kde je Morgan?

– Pri Head Peaku.

– Ako dlho ste teraz boli s ním?

– Vyše mesiaca.

– Kde ste sa stretli?

– Nariadil mi, aby som prišiel do Austina.

– Nariadil? Ach? Teda ste sa poznali už prv?

Zajatec mlčal. Vytiahol som revolver.

– Master Holfert, pozrite na túto vecičku. Veľmi dobre viem, čo ste popáchali, ale aj tak si želám, aby ste nám porozprávali trochu podrobnejšie o smrti vášho zamestnávateľa a o zmiznutí jeho majetku. Ak nebudete hovoriť alebo ak budete klamať, vpálím do vás guľku. Tu na divokom západe sa s lúpežnými vrahmi robí ešte menej ceremónií než tam v Spojených štátoch.

– Nie som vrah! – jachtal muž.

– Práve pred chvíľkou som vám povedal, že viem presne, čo ste popáchali a čo nie. Teraz ide len o to, či budeme s vami zaobchádzať ako so zatvrdilým hriešnikom, alebo ako s kajúcnikom. Teda, poznali ste Morgana už predtým?

– Je to môj príbuzný.

– A navštívil vás v Louisville.

– Áno.

– Ďalej! Nemám chuť vypytovať sa vás toľko, keď môžete rozprávať aj sám. Nezabúdajte, že držím revolver!

– Ak sa vzdiali master Marshal, poviem všetko.

Musel som mať ohľad na citové hnutie zločinca, ktorého ruka spravodlivosti dostihla tak nečakane.

– Nech sa vám stane po vôli!

Pokynul som Bernardovi a ten sa vzdialil, ale ako som dobre spozoroval, okľukou sa vrátil a stal si za strom tesne za zajatcovým chrbtom. Rád by som bol v tejto chvíli nazrel do Bernardovho srdca.

– No teda?

– Morgan ma častejšie navštevoval a vždy som sa dal zviest' ku hre.

– Chodieval k vám do vášho súkromného bytu?

– Hej. Nikdy neprišiel za mnou do obchodu. Vyhrával som a hral som náruživô d'alej. Potom som však začal prehrávať a prehrával som vždy viac a viac, až som mu dlhoval niekoľko tisíc dolárov. Nemohol som mu ich zaplatiť. Preto sa mi vyhrážal, že ma udá. V tiesni som mu dal totiž šek, na ktorom som sfaľšoval podpis svojho zamestnávateľa. Keďže som sa inakšie nemohol zachrániť, prezradil som mu, kde býva uschovaný kľúč od obchodu.

– Vedeli ste, že zamýšľa obchod vylúpiť?

– Áno. Dohodli sme sa, že sa rozdelíme a potom ujdeme do Mexika. Najprv však sme sa museli rozísť, a to z opatrnosti, pre prípad, že by nás prenasledovali. Preto mi určil čas, kedy sa zídeme v Austine.

– Povedali ste mu, že váš zamestnávateľ má vždy so sebou hlavný kľúč?

– Áno, ale nemyslel som, že ho zavraždí. Povedal mi, že ho iba omráči. Vystriehli sme teda zamestnávateľa, ale Morgan namiesto toho, aby ho udrel, prebodol ho. Potom sme otvorili domové dvere a položili mŕtvolu do chodby. O lup, ktorý sme získali, rozdelili sme sa hneď na mieste.

– On si vzal diamanty a vy to ostatné?

– Áno. Keďže som bol odborníkom, nebolo mi ťažko svoj podiel speňažiť, aj keď so stratou...

– A teraz... aha, už som sa dovtípil! Tieto peniaze vám teraz Morgan zobral?

– Tak je.

– Boli ste veľmi nerozumný, keď ste sa domnievali, že taký zlý človek bude sa správať voči vám čestne. Ved' ste si mohli domyslieť, že vás zaviedol do divočiny len preto, aby sa pohodlne zmocnil celého lupu! Ako vás obral o peniaze?

– Včera večer mal stráž. Ja som tuho spal. Tu som zacítil, že sa ma ktosi dotkol, a hneď som bol hore. Morgan mi práve vzal zbrane a peňaženku a chystal sa vraziť mi do hrude nôž. Strach mi zdvojnásobil sily. Odsotil som ho nabok, vyskočil som a uháňal preč. Prenasledoval ma, ale bolo tma a podarilo sa mi uniknúť. Bežal som celú noc, lebo som si domyslel, že sa pustí po mojich stopách, len čo sa rozvidnie. Len pred chvíľou som sa odvážil skryť sa sem, aby som si trochu zdriemol. Ale nezaspal som, lebo ma vyrušili Indiáni, tiahnuci povedľa. Preto som chcel hneď utekať ďalej. Tu som zbadal tohto Indiána a zaliezol som zase do krovísk – ale on ma našiel aj tak.

Muž bol náramne vyčerpaný. Možno preto sa ku všetkému tak otvorene popríznaval; z jeho hlasu nezaznieval však ani len náznak ľútosti alebo vnútorného pohnutia.

Obrátil som sa k Bernardovi:

– Tento muž je váš. Čo s ním urobíme?

Mlčal. Zaiste v jeho srdci bojovala pomstychtivosť so súcitom. Potom predložil zajatcovi niekoľko otázok a napokon sa obrátil k nám:

– Ten lotor si zaslúžil hádam smrť, ale pustíme ho, nech si beží, kam chce. Trest ho neminie!

– Bernard, – poznamenal som, – nezabúdajte, že bez zbraní, koňa a bez všetkých ostatných prostriedkov a skúseností nezájde ďaleko. To je horšie, než keby ste ho na mieste odstrelili.

– Tak ho vezmeme so sebou a až sa naskytne príležitosť, pustíme ho, nech si ide kade ľahšie.

– Bol by nám iba na oštaru, lebo už jedného zajatca máme. Mohli by sa obaja spolčiť.

– Aj tak by sme boli štyria proti dvom.

– Nejde o to, že by sa pustili s nami do boja a ohrozovali nás. Mohli by sme sa však dostať do nejakého osudného položenía, a vtedy by nám azda narobili veľa zlého. No ani ja nechcem byť sudcom tohto mladého muža. Mohli by sme mu dať niektorého z našich nákladných koní a k tomu nejaké zbrane. Spýtajte sa Winnetou!

Apač stál naboku a vypočul celý rozhovor. Teraz prikročil k nám a rozviazal remeň na Holfertových rukách.

– Vstaň!

Zajatec povstal. Winnetou ukázal na jeho ruku.

– Zmyl biely muž krv zavraždeného zo svojej ruky?

– Áno, – odvetil zajatec vyľakaný prísny tónom Indiánovho hlasu.

– Teda na tejto ruke bola krv a krv sa nezmyje vodou, ale zase len krvou. Tak chce Manitou a tak chce Veľký Duch savany. Vidí biely muž tamten konár visiaci nad riekou?

– Áno.

– Nech ide ta a prinesie ho. Ak ho odlomí, môže žiť ďalej, lebo ratolesť je znamenie mieru a milosti.

Táto zvláštna podmienka nás všetkých veľmi prekvapila. Holfert kráčal k riečnemu brehu, ktorý bol od nás vzdialený asi na štyristo krokov. Uloženú podmienku bolo ľahko splniť, lebo vetva vyrastala zo stromového kmeňa hneď nad brehom, takže nebolo ťažké ju odlomiť. Zajatec ta došiel a vystrel za vetvou ruku, ale vtom Winnetou zdvihol striebrom vybíjanú pušku, zarachotil výstrel a Holfert, trafený do hlavy, sa zrútil do vody.

Winnetou chladnokrvne nabil pušku.

– Biely muž nedoniesol ratolesť. Teda musí zomrieť. Duch savany je spravodlivý a milosrdný. Nedáva milosť,

ktorá vedie do záhuby. Bieleho vraha by boli usmrtili Komančovia, alebo stakemani a boli by ho zožrali kojoty.

Potom vysadol na koňa a pokračoval v ceste. Ani len raz sa za nami neobzrel.

Nasledovali sme ho mlčky, v tiesnivej nálade.

Stopy Komančov boli všade rovnako viditeľné. Vedeli sme, že sú na vojnovom ťažení, lebo mali pomalované tváre. Ich cieľ však musel byť ďaleký, lebo inak by si boli počínali obozretnejšie. Winnetou zaiste poznal ich zámery, ale bol príliš mlčanlivý a bez dostatočného dôvodu by nebol urobil o veci ani najmenšiu poznámku. Práve som sa chcel pripojiť k jeho boku, keď sme pred sebou počuli výstrel – potom druhý, tretí.

Hneď sme zastali. Winnetou pokynul všetkým, čo šli za ním, aby boli opatrní, a jazdil ďalej až k najbližšej zákrute cesty. My ostatní sme stáli na mieste. Apač zostúpil z koňa a zmizol v kroví. No čoskoro sa vrátil a pokynom ruky nás privolať.

– Komančovia a dve bledé tváre.

S týmito slovami opäť vliezol do krovísk a my traja, Sam, Marshal a ja sme ho nasledovali, kým Bob s Hoblynom ostali pri koňoch.

Pred nami sa údolie rieky rozširovalo v širokú kotlinu. Naskytil sa nám obdivuhodný pohľad. Tesne na pravom brehu rieky obaja náčelníci Komančov zabodli do zeme svoje kopije a opreli o ne svoje štíty. Oni sami sedeli pri nich na zemi a fajčili z kalumetov i s dvoma belochmi, ktorí boli po ich stranách. Kone týchto štyroch mužov sa pásli neďaleko. Obaja náčelníci a obaja belosi uprene hľadeli na výjav pred sebou, ktorý mal síce bojový ráz, ale pri tom všetkom bol znamením priateľstva. Komančovia ukazovali jednu zo svojich hier, pri ktorej sa vystatujú majstrovstvom v jazde a v používaní zbraní. Bolo to dosť ďaleko, jednotlivé tváre som nemohol rozoznať, preto som si vzal ďalekohľad. O chvíľku som riekol Samovi:

– Ale, ale, ktože to tam je? Sam, nože sa podívaj!

Sans-ear schytil ďalekohľad a zamieril na oboch belochoch, sediacich s dvoma komančskými náčelníkmi.

– Tisíc hrmených! Veď je to Fred Morgan so synom! Ako sa tí dostali sem medzi Indiánov?

– To sa dá ľahko vysvetliť. Patrick bol stále neďaleko pred nami a jeho otec prenasledoval Holferta; tu sa stretli. A pred Indiánmi sa nemusia skrývať, ako si už počul.

– Tak je to asi, ale predsa len je mi to všetko dosť nepríjemné.

– Prečo?

– Ako dostaneme tých dvoch, keď sú uprostred červenokožcov?

– Dúfam, že neostanú tam, veď tí dvaja lotri rozhodne nemajú v úmysle prezradiť Indiánom dačo o poklade, ktorý si chcú vykopať.

– Bude teda najlepšie, keď ostaneme tu a budeme oboch dobrých vtáčikov pozorovať.

– Podľa všetkého sme tu bezpeční, lebo ťažko predpokladať, že by sa niektorý z červenokožcov vrátil.

– A nemôže sem prísť Morgan, ktorý predsa zamýšľa prenasledovať Holferta? – spýtal sa Bernard.

– Od syna a od Komančov sa dozvie, že Holferta nestretli, a bude sa domnievať, že prenasledovaný utekal iným smerom, – odvetil som. – Zavedieme kone do úkrytu?

Winnetou prikývol. Vyšiel som na cestu, aby som vec vykonal. Kone, ktoré niesli náklad, sme odbremenili, keďže sme predpokladali, že sa tu zdržíme dlhšie, až niekoľko hodín. Potom sme všetky naše zvieratá odvedli hlbšie do hory.

Keď Hoblyn zbadal kotlinu, vystrel ruku a riekol:

– Sir, tam napravo vedie dohora úžľabina, cez ktorú musíme prejsť.

– Tam? To je veru nemilé, – poznamenal som.

– Prečo, Charley? – spýtal sa Sam.

– Pretože sa tam nedostaneme skôr než tí dvaja lotri, a teda ich nepredbehneme. Môžeš si predsa domyslieť, že sa hneď po odchode Komančov vydajú na cestu.

– Sir, nemusíte si robiť starosti, – vpadol mi do reči Hoblyn, – Túto cestu pozná len kapitán a ja. Poručík však pôjde inou cestou, ktorá je dlhšia a vedie pozdĺž jedného prítoku Pecosu.

– Tak je všetko v poriadku a môžeme tých ľudí pokojne a bezstarostne pozorovať,

Komančovia sa rozdelili na dve skupiny, ktoré zdanlivo proti sebe bojovali. Raz sa obe hnali proti sebe v uzavretých šíkoch, potom zase bojovali iba jednotlivé húfiky, ale všetci preukazovali v boji takú húževnatosť a šikovnosť, že každý Európan by hľadel na nich s úžasom. Sedlá alebo zvyčajné uzdy Komančovia nemajú na koňoch. Jednoducho si na chrbát koňa priviažu prikrývku, kožušinu alebo rohožku. Po oboch stranách kožušiny je pripevnený široký a veľmi silný remeň, ktorý objíma aj krk koňa a slúži na to, aby si jazdec podstrčil podeň ruku, keď sa chce na jednej či druhej strane zavesiť, pričom jedna noha sa opiera o chrbát koňa. Tento zvláštny postroj a veľký cvik umožňujú indiánskym jazdcom používať koňa ako štít, ktorý ich chráni pred nepriateľom. Pritom však majú dosť voľnosti, môžu sa pohybovať ako treba a ponad chrbát alebo pod krkom koňa strieľajú na nepriateľa šípy alebo prípadne guľky, ak sú ozbrojení puškami. Títo bojovníci sú pritom náramne šikovní a podľa toho, ako to vyžadujú okolnosti, zavesia sa raz na pravý, raz na ľavý bok koňa a počínajú si pritom tak zručne, že by to ctilo aj krasojazdca. Kone sa pritom pohybujú takým pevným krokom, že šíp alebo guľka len zriedkakedy minú svoj cieľ. Remeň, pod ktorým je ruka až po plece, je pripevnený na konskej šiji takým spôsobom, že ani vtedy nepovolí, keby sa prikrývka zošmykla, a jazdec nikdy nestratí túto oporu. Ak dobre uviazal slučku na tomto remeni, nepotrebuje pre svoje umelecké výkony ani prikrývku ani sedlo, lebo jeho nohy visia za opätky

mokasínov na holom chrbte koňa tak pevne, akoby to bol srstnatý bizóni chrbát. Pravdaže, keď títo neobyčajní jazdci strieľajú ponad chrbát koňa, cielia zhora, a zasa keď strieľajú popod krk, musia cieľiť zdola, čo však im je – vďaka obdivuhodnému cviku – také ľahké, akoby strieľali obyčajným spôsobom.

Všetka naša pozornosť bola obrátená k tejto bojovej hre Komančov, ktorá sa podobala arabskej „fantázii“. Len náhodou som sa obzrel cez kroviská smerom, skadiaľ sme prišli – a to bolo naše šťastie. Takmer som zdúpnel úžasom, keď som pozdĺž okraja lesa uzrel dvoch blížiacich sa jazdcov. Obaja veľmi bedlivo pozorovali stopy Komančov.

– Have care, chlapi! Prichádzajú dvaja cudzinci!

Všetci sa obzreli a tu Hoblyn zvolal:

– To je kapitán s Conchezom!

– Ozaj, je to on! Rýchlo ďalej do hory a zničte stopy!

Za dve minúty sme to všetko urobili. Všetci ustúpili hlbšie do hory, len ja a Winnetou sme ostali vpredu, a to na takom mieste, skadiaľ sme prichodiacich mohli dobre pozorovať, ale oni nás vidieť nemohli.

Už boli celkom blízko nás a boli by iste zašli za zákrtu, ale práve vtedy Komančovia vyrazili bojový pokrik, podobajúci sa revu divých zverov. Obaja jazdci sa zarazili, obozretne vyhľadli spoza zákrtu a potom zaviedli svoje kone na miesto, kde predtým stáli naše. Ja a Winnetou sme sa stiahli k svojim druhom.

Tesne za prichodzími stáli dva javory, a to celkom blízko seba. Podarilo sa mi prikradnúť sa za stromy a tak som mohol vypočuť polohlasný rozhovor oboch mužov. Keby sa stalo niečo nepredvídaného, držal som v ruke tomahavk.

– Sú to Komančovia, – vravel kapitán. – Nemusíme sa ich teda obávať. Musíme sa však najprv dozvedieť, kto sú tí dvaja belosi.

– Je to ďaleko, nemôžeme ich poznať.

– Ale aspoň podľa obleku by sme ich mohli posúdiť. Prvého rozhodne nepoznám a druhého zakrývajú náčelníci.

– Kapitán, pozrite, jeden z tamtých štyroch koní má prstrihnutý chvost, čo je v savane a v horách zvláštnosťou. Čo na to poviete?

– Carajo, veď to je poručíkov Gaštan!

– Aj ja si to myslím! Ten druhý beloch teda nie je nikto iný ako poručík sám!

– Správne! Teraz sa nakláňa dopredu. Vidíš tú pestrú serapu? Je to on! Čo urobíme?

– Keby som aspoň vedel, čo vlastne s ním máte, azda by som dačo poradil.

– Teraz, pravdaže, ti to už musím povedať. Najcennejšie veci z nášho lupu som vybral a zakopal v tomto kraji. Nechcel som ich uschovať do našej skrýše, lebo som niektorým z našich ľudí nedôveroval. Miesto, na ktorom je poklad zakopaný, nepozná nikto okrem mňa a poručíka. Poručík čakal otca a odkázal mu, aby prišiel k Rio Pecos, teda nie do nášho tábora. Vo mne skrslo podozrenie. A keďže poručík hneď, ako prišiel z Estacada, vybral sa sem a mňa ani nevyhľadal, nadobudol som presvedčenie, že nám chce poklad ulúpiť. S Indiánmi sa zišiel iste iba náhodou. Teraz ide o to, či máme ísť hneď k nim a potrestať ho, alebo či ho máme sledovať a prichytiť pri čine.

– Posledná možnosť bude vari najlepšia. Keby sme sa teraz vydali za ním, nemohli by sme mu nič zlého dokázať. Jednoducho povie, že sem prišiel, aby sa tu stretol s otcom, a potom by mu ostalo tisíc možností, ako sa pokladu zmocniť. Sme dvaja, on a jeho otec sú taktiež dvaja, no a na Indiánov sa spoľahnúť nemôžeme.

Conchez sa veľmi usiloval odhovoríť svojho veliteľa od prvého zámeru.

Iste mu záležalo na tom dozvedieť sa, kde je poklad ukrytý.

– Máš pravdu. Racurróovia sú na vojnovom ťažení a nezdržia sa tu dlho, azda pol hodiny, hodinu. Potom iste aj Patrick vyrazí odtiaľto. Musí ísť ešte hodný kus cesty a potom odbočiť, aby sa dostal k pokladu. Ja však poznám

kratšiu cestu, pôjdeme po nej a budeme tam prv než on. A tak nedostane nič, ak tam vôbec poklad ešte je.

– Ak tam poklad ešte je? Ktože by ho bol vzal, keď viete o ňom len vy dvaja?

– Hm, nuž Sans-ear a Old Shatterhand, ktorým môžeme poďakovať za poslednú veľkú porážku.

– Tí? Ako by sa boli dozvedeli toto tajomstvo?

– Celkom jednoducho. Chcel som poslať za poručíkom Hoblyna a bol som pritom taký neopatrný, že som mu vopred dal potrebné príkazy. Bez stopy zmizol a nemôžem sa ubrániť myšlienke, že sa spojil s tými dvoma lovcami, aby si zachránil život.

– Hm, v tom prípade by bolo hádam najlepšie, keby...

– No, vrav! Keby...?

– Keby sme sa obrátili na Komančov.

– A zverili sa im so svojím tajomstvom, aby nám poklad vzali? Nie. Ostatne máme ešte dosť času rozmyslieť si to, lebo Komančovia, ako vidím, vyťahujú mechy s potravinami. Aj my si môžeme zajesť. Prines mäso!

Keď Conchez vstal a chystal sa odísť ku koňom, už som sa aj rýchlo odkrádal preč, lebo by ma bol rozhodne zbadal. Azda len o sekundu neskôr som mal zmiznúť v kroví a bol by ma spozoroval.

Keď som prišiel k svojím druhom, oznámil som im, čo som vypočul.

– A nehovorili napríklad o tých troch voyageuroch, ktorí šli s poručíkom za kupcami? – spýtal sa Sam. – Ved' jeden z voyageurov mal ísť za Patrickom!

– Nehovorili nič. Možno, že ho Patrick zabil, aby mal voľnú ruku. Ale čo urobíme s týmito dvoma?

– Necháme ich, Charley, nech si pokojne idú cestou.

Winnetou pokrútil hlavou.

– Nech si moji bieli bratia uvedomia, že majú iba jeden skalp.

– Kto by nám ho vzal? – začudoval sa Sam.

– Tí hadi Racurróovia.

– To sa im nepodarí. Ostatne, veď čoskoro stadiaľto odtiahnu, sú na vojnovom chodníku.

– Môj biely brat je múdry lovec a chrabrý bojovník, ale nepozná dobre cesty Komančov. Títo červení bojovníci pôjdu do hôr k hrobu svojho náčelníka Ču-ga-čata, ako to robievajú každého roku vždy v tento deň, keď ho v boji zabil Winnetou, náčelník Apačov.

Teraz nám zrazu svitlo, prečo Winnetou prenasleduje tento oddiel Komančov.

– To je predsa čosi vedľajšieho, – riekol Sam. – Keď sú na vojnovom chodníku, budú sa pramálo starať o nás a stakemanov.

– Ani ja by som si zbytočne nechcel poškvрниť ruky krvou, – pristával som pri Samovi.

– Nech si moji bieli bratia urobia, čo sa im páči, – vyhlásil Apač. – Ľutujú nepriateľov, ktorí sú zbojníkmi a vrahmi, a doplatia na to vlastnou krvou. Apač dohovoric. Howgh!

Bolo mi nanajvýš nepríjemné, že som musel vystúpiť proti jeho návrhu. Ale dnes už tiekla ľudská krv a nechcel som pozdvihnúť zbraň ani proti vrahom, ak nešlo o dovolenú sebaobranu.

Ešte som sa zaoberal touto myšlienkou, keď tu sa z tábora Komančov ozvali výkriky, ktoré nasvedčovali, že sa tam prihodila nejaká neobyčajná udalosť. Videli sme, že aj kapitán a jeho druh zvedavo načúvajú. Okľukou som sa prikradol k okraju lesa, aby som zistil, čo sa vlastne stalo.

Keď som sa dostal na také miesto, skadiaľ som mohol dobre pozorovať, uvidel som Komančov, tlačiacich sa na brehu rieky. Dívali sa na akýsi predmet vo vode, ktorý som nemohol rozoznať. Vytiahli ho, ale po chvíli ho opäť hodili do rieky a potom všetci bojovníci utvorili okolo oboch náčelníkov i oboch belochov kruh. Zrazu však všetci posadali na kone a odcválali. Vrátil som sa ku svojim druhom.

– Čo to bolo? – spýtal sa Bernard.

– Našli dačo v rieke, hádam Holfertovu mŕtvolu.

Winnetou spozornel. Teda Komančovia vedia, že je tu okrem nich aj ktosi iný.

– Myslí môj brat, že mŕtvola môže tak ďaleko doplávať?

– Za istých okolností áno. Rieka je tu hlboká a prudká, brehy sú rovné, takže sa pri nich tak ľahko nič nezachytí.

Winnetou neodvetil ani slovíčkom, zrazu len vstal a zmizol medzi stromami na ľavej strane. Vedel som, čo má za lubom. Akiste pôjde horou, tak ďaleko proti prúdu rieky, až ho Komančovia nebudú môcť spozorovať; tam vojde do vody a dopláva až k miestu, skadiaľ bude môcť vidieť predmet, ktorý upútal pozornosť Komančov.

Hoci bol najlepším plavcom, akého som kedy poznal, musel som priznať, že toto podujatie je aj preňho veľmi nebezpečné. Jednak sa mohol k rieke odobrať zo zvedavosti aj kapitán s Conchezom a jednak aj Komančovia si mohli domyslieť, že tam, kde je čerstvá mŕtvola so strelnou ranou, musí byť aj strelec. V tom prípade by bolo treba predpokladať, že odišli len zdanlivo a že sa vrátia, aby nadobudli istotu.

Ako pri vojnovom ťažení platí pravidlo, že si neslobodno nechať v tyle nedobytú alebo aspoň neobklúčenú pevnosť, tak na divokom západe je nebezpečné, keď sa bojovníci nestarajú, koho majú za chrbtom.

Cesta, ktorú mal Winnetou preplávať dolu prúdom a potom nahor, mohla byť dlhá asi kilometer. Ako dobrý plavec potreboval na to nanajvýš pol hodiny, keď počítame už aj desať minút chôdze na suchu. No neprešla ešte ani štvrt'hodina od jeho odchodu, keď vyrazil aj kapitán so svojím spoločníkom. Zadržat' sme Ich nemohli.

Stalo sa, ako som predpokladal: klusali až k táborišťu Komančov a potom zamierili k rieke. Musím sa leda ponáhľať na pomoc Winnetouovi, ktorý si iste na brehu rieky nechal šaty aj zbrane a vošiel do vody nanajvýš ak s nožom v ruke. Pravdaže, kapitán a Conchez ma nesmú spozorovať. Schytil som pušku.

– Ostaňte tu! – prikázal som ostatným.

Vyšiel som z nášho úkrytu a ponáhlal som sa tak rýchlo, ako sa to len dalo, pozdĺž okraja lesa. Dostal som sa tak ďaleko, že som mohol puškou dostreliť k miestu, z ktorého Komančovia hodili mŕtvolu opäť do vody. A tu som spozoroval, že kapitán zdvihol pušku a strelil do vody. Netrafil. Vedel som, akú má Winnetou zručnosť v ponorovaní. Asi päť sekúnd po výstrele som ho uzrel, ako sa vo vode švihá sťa ryba, ako vyskočil na breh a zaútočil na kapitána. Tu Conchez zdvihol karabínu. Nedalo sa inakšie – rozhodol som sa vystreliť. Pravda, Conchezov život som chcel šetriť. Ale tu sa už Winnetou bleskurýchlo odvrátil od kapitána, vrhol sa na Concheza a odrazil mu hlaveň pušky smerom dohora práve vo chvíli, keď už išiel stisnúť kohútik. Zarachotil výstrel a guľka letela do vzduchu. Winnetou mu vytrhol pušku, chytil ju za hlaveň, aby ju použil ako kyj, ale práve v poslednej chvíľke uskočil obrovským skokom nabok, lebo kapitán sa rozmáchol kolbou, aby ho odzadu udrel.

Winnetou sa už chystal bojovať súčasne s obidvoma, keď tu zdola zahučal prenikavý rev. Teda aj druhá moja domnienka sa splnila: Komančovia neodišli ďaleko, začuli kapitánov výstrel a cvalom sa hnali nazad.

Sotvaže ich Winnetou zbadal, vyrazil kapitánovi z ruky pušku, ktorá na šťastie mala iba jednu hlaveň, hodil do vody aj Conchezovu karabínu a už aj letel obrovskými skokmi ako prenasledovaný leopard smerom proti prúdu rieky.

Vedel som, že by takýmto spôsobom mohol uháňať opreteký aj s najlepším bežcom plných desať minút. Aj mňa naučil týmto skokom, pri ktorých človek vlastne nebeží v pravom slova zmysle, ale vždy sa jednou nohou odráža a letí na kus vzduchom. Ťažisko sa pritom kladie vždy na tú istú nohu a preniesie sa na druhú až potom, keď sa prvá unaví a začne sa chvieť. Ani nie o desať minút bol Winnetou pri svojich šatách, ale z obozretnosti bežal ešte kus ďalej a až potom vbehol do lesa, aby sa vrátil oblúkom k nám.

Bežal som k nášmu úkrytu, ako som len najrýchlejšie vládal.

– Rýchlo na kone! Musíme ujst'!

– All devils! Kam napríklad? – spýtal sa Sam. – Ved' tamhľa sa ženú Komančovia. A sú s nimi aj obaja belosi.

– To je šťastie! Precváliajú pomimo nás a tamhore sa dost' dlho zdržia, kým nájdu Winnetouovu stopu. Rýchlo s koňmi na okraj lesa! Len čo Komančovia prefernú, pustíte sa plným cvalom pozdĺž rieky smerom dolu prúdom, a to po ich vlastných stopách, aby v nich potom vaše stopy nemohli rozoznať. Ja zatiaľ ostanem tu, aby som kryl ústup a očakával Winnetoua.

– Ty sám? – žasol Sans-ear.

– Pravdaže, – odvetil som a významne som pozrel na Hoblyna, pri ktorom predsa museli ostať viacerí, lebo sme mu nemohli dôverovať. – Ostatní tu sú pomerne neskúsení, musím ich teda zveriť tebe.

– Well, tak dopredu! Už prešli!

Naozaj, práve posledný Komanč cváľal pomimo nás. Teraz bol medzi nimi a nami výbežok lesa, takže nás nemohli spozorovať. Kým Sam odchádzal s ostatnými, zotieral som naše stopy, nakoľko sa to len dalo. Práve som dokončil túto prácu, keď v kroví čosi zašuchorilo. A vtom už stál predo mnou Winnetou.

– Uff! Komančskí šakalí hľadajú Apačovu stopu! Kde sú spoločníci môjho bieleho brata?

– Odcvália!

– Myšlienky môjho brata sú vždy múdre. Bledé tváre nebudú na nás dlho čakať.

Rýchlo si obliekol šaty, ktoré niesol v ruke, a polom vyviedol z lesa koňa. Pozrel som hore a presvedčil som sa, že zatiaľ sme pred Komančmi bezpeční. Preto som sa spýtal:

– Čo našiel môj brat v rieke?

– Mŕtvolu bledej tváre. Winnetou dnes dva razy konal ako malý chlapec, ktorý nevie rozmýšľať. Ale nebojí sa a jeho bieli bratia mu odpustia.

Takéto priznanie by hrdý Apač nebol urobil pred nikým iným iba pred mnou.

Nič som na to neodvetil, lebo už sa aj hnal preč na svojom koni ako búrny víchor, takže mu môj mustang ani nestačil.

Naši druhovia stáli na mieste, kde stopy Komančov odbočili od cesty, vedúcej do vrchov. Sam zoskočil zo sedla a s pomocou ostatných zakrútil nohy koní do handár. Museli sme na to rozrezať a roztrhať niekoľko prikrývok, ktoré sme vzali zo skrýše stakemanov. Potom sme vnikli do úžľabiny. Winnetou šiel za nami pešky a zotieral stopy, ktoré kone kde-tu ešte zanechali.

Keď sme mali za sebou prvú zákrutu úžľabiny, zastal som.

– Bernard, tu máte uzdu môjho koňa; podržte mi ho, o krátky čas vás dohoním.

– Čo zamýšľaš, Charley? – spýtal sa Sam.

– Ostanem tu, aby som videl, čo si počnú Indiáni.

– Well, to je dobre. Tak sa dozvieme, či odhalili našu lešť a idú za nami, alebo nie.

Moji druhovia pokračovali v ceste, no ja som zaliezol do krovia. Neukrýval som sa tam dlho, keď tu som začul konský dupot. Komančovia sa vracali, ale nebol to ich celý oddiel, iba polovica. Kde sú ostatní? Uvidel som aj obidvoch Morganovcov. Kapitán a Conchez chýbali. Indiáni jazdili veľmi pomaly a stále pozerali na zem. Tam, kde sme zosadli a ovinuli koňom kopytá, zastali. Jeden z náčelníkov, ktorý bol s nimi, zoskočil zrazu z koňa, zohol sa a zdvihol zo zeme predmet, ktorý som však nemohol rozoznať. Ukazoval ho ostatným. Teraz všetci pozorovali pôdu ešte bedlivejšie. Potom sa hodnú chvíľu radili a po porade obaja belosi i s náčelníkom sa oddelili od skupiny a pešky vnikli do úžľabiny.

Skúmavo si prezerali aj najmenšie maličkosti a blížili sa ku mne. Boli to pre mňa nebezpečné chvíle. Ale vďaka našej obozretnosti nenašli ani najnepatrnejší znak, že sme

v úžľabine. Keď išli povedľa mňa, spoznal som onen predmet v náčelníkovej ruke. Bola to vlnená niť, ktorú niekto z našich ľudí neobozretne odhodil na zem, keď sme rozrezávali prikrývky. Teda náš život visel teraz naozaj iba na vlásku alebo lepšie povedané na nitke. Išli ešte na kus do úžľabiny a potom sa vrátili. Nadobudli presvedčenie, že tadiaľto nikto nešiel, a teda nepokladali za potrebné mlčať.

– Tu nebol nikto, – počul som hlas Freda Morgana. – Boli to iste stopy našich vlastných koní.

– Ale kto bol ten červenokožec a tí dvaja belosi? – spýtal sa jeho syn. – Doteraz sme ich nenašli.

– To sa čoskoro dozvieme, lebo nám nemôžu uniknúť. Indián bol takmer nahý, preto sa nedalo rozoznať, ku ktorému kmeňu patrí.

– Ale preukázal nám dobrú službu, ak to naozaj bola Holfertova mŕtvola, ako si vrazil.

– Celkom iste to bol Holfert. Ale ako sa dostal Indián na miesto, kde sme tak dlho táborili? Bol tam už predtým, alebo tam prišiel až neskôr? Ja by som myslel...

Viac som nepočul, lebo už prešli. No z toho, čo som vypočul, mohol som usúdiť, že sme bezpeční a že kapitán uznal za vhodnejšie neukázať sa Komančom. Zaiste si tak počíнал preto, lebo len takto mohol poručíka dolapiť pri čine. Pravdaže, veľmi som pochyboval, či sa jemu i Conchezovi podarí uniknúť ostrým očiam Komančov.

Teraz všetci traja vyzvedači dorazili ku skupine ostatných Komančov. Na náčelníkov rozkaz sa všetci obrátili a zmizli za stromami. Teda už som vedel, čo som chcel, a ponáhľal som sa za svojimi druhmi. Boli už hodne ďaleko a dohonil som ich až za pol hodiny. Winnetou sa na mňa spýtavo pozrel. Porozprával som mu, čo som videl.

– Well, – poznamenal Sam, – tak sa nám teda napríklad podarilo prejsť im cez rozum.

– Synovia Komančov majú oči, a nevidia a ich uši sú zapchaté, takže nepočujú kroky nepriateľov. Nech moji bieli bratia stiahnu koňom mokasíny!

Všetci sme hneď poslúchli Winnetoua, lebo kone s ovinutými kopytami len ťažko napredovali po príkrej ceste.

Veru namáhavá bola jazda touto neschodnou úžľabinou, plnou skalísk a pováľaných stromov, ktoré z jednej i z druhej strany spadli buď od staroby alebo ich vyvrátila búrka. Čím ďalej sme postupovali, tým divší bol kraj, až sme pred večerom dorazili na hrebeň pohoria, tiahnuceho sa rovnobežne so Sierrou od severu na juh. Zišli sme po druhej strane nadol, a keď zapadlo slnko, dostali sme sa k miestu, ktoré sa výborne hodilo na táborenie.

Večer i noc uplynuli v nerušenom pokoji. Ráno som podnikol krátku výskumnú vychádzku naspäť, a keď som sa vrátil, bol som si už istý, že nás Komančovia neprenasledujú.

Pokračovali sme v ceste. Podobný kraj, ako bol tu, som už videl pri Colorade. Les pomaly redol, až celkom prestal, pretože nebolo vody. Bolo tu množstvo vyschnutých riečišť. Všetky boli veľmi hlboké, čo zrejme nasvedčovalo, že kedysi tu tiekol mocný prúd. Keď sme sa blížili k niektorému z týchto sieťovite pospájaných riečišť, videli sme najprv len kľukatý pás o nejaký odtieň tmavší než pôda, na ktorej sme práve boli. No čím bližšie sme prichádzali, tým tmavší bol pás, až napokon sme zastali pred hlbokou priepasťou riečišť'a. Zatiaľ čo v iných priepastiach býva na dne tma, tu bolo i na dne svetlo, čím sa hrozný dojem trochu zmiernil, ale zato strmé steny boli pre každého cestujúceho veľkou prekážkou.

Ak si takéto riečišťa prezrieme dôkladnejšie, zistíme, že v období dažďov sú v celej šírke naplnené vodou. Po oboch stranách ľahko zbadateľ, pokiaľ až siahala voda. Tu vidieť nádherne zoskupené bralá s takými malebnými a podivuhodnými obrysami, že by človek všetko chcel nakresliť a ceruzku by ani z ruky nevypustil. Vypínajú sa tu skalné pyramídy alebo obrovské kocky, týčia sa tu mohutné stĺpy, všelijak sa tu prepletajú oblúky a voda tu miestami vymlela zvláštne závitý a podivuhodné tvary; človek by priam

povedal, že sú to umelecké ozdoby, a takmer začína veriť, že ich vytvorila ľudská ruka.

Ešte aj dno týchto riečišť sa príkro prehľbuje a len veľmi dobrému horolezcovi by sa podarilo dostať sa po zráznom brehu dolu. Ale tento horský kraj všetkými smermi zbrázďujú úžľabiny, a tak keď sa uberáme pozdĺž nejakého riečišťa, čoskoro sa dostaneme k bočnému údoliu, ktorým vedie cesta k hlavnému riečnemu korytu. Keďže sa takéto koryto obyčajne tiahne určitým smerom, celkom dobre môže slúžiť za cestu a poskytuje cestujúcim ešte i tú výhodu, že pre strmé brehy ich tu nikto nemôže spozorovať. Pravda, s tým je zase spojená aj nevýhoda, že ani cestujúci nezbadajú nepriateľa skôr, kým ho nemajú tesne pred sebou.

Uberali sme sa takýmto riečnym údolím stále na západ. Čím ďalej sme postupovali, tým bolo plytšie, tým menej vedľajších úžľabín doňho ústilo a konečne sme pred sebou uzreli zalesnené pohorie Sierra Rianca.

Na úpätí tohto pohoria sme opäť našli početné potoky; všetky sa vlievali do Rio Pecos a medzi nimi bol aj potok prameniáci v dolinke, ktorú sme hľadali.

Dostali sme sa do nej neskoro popoludní. Bola dlhá asi desať kilometrov a na šírku by sme ju boli prešli asi za pol hodiny. Dookola ju obrubovali zalesnené vrchy. Pozdĺž potoka rástla bujná, šťavnatá tráva. Žiaľ, tu sme nemohli dovoliť koňom pásť sa, lebo tým by sme svoju prítomnosť boli prezradili.

– Naozaj je to dolina, ktorú hľadáme? – spýtal som sa Hoblyna. Ved' ako ľahko sa tu mohol stať omyl!

– Sir, som si tým istý. Tamhore pod tým dubom som s kapitánom prvú noc táboril.

– Navrhujem, – riekol som, – aby sme vyhľadali jednu z bočných úžľabín. Kone by sa tam mohli pásť. Postavili by sme k nim stráž a my by sme tu mali voľnú ruku.

– To je inak dobrý návrh, – poznamenal Sam, – ale čo keby sme sa ocitli v položení, že by sme náhle potrebovali kone? Ja svoju Tony nepustím tak ďaleko.

– Well, tak musíme v lese nájsť nejaký úkryt. Bob a ja prehľadáme túto stranu, zatiaľ čo Winnetou tak urobí na druhej. Vy ostatní počkáte, až sa vrátíme.

Zostúpil som z koňa, schytil pušku a odobral som sa s černochoom do lesa. Stúpali sme hore strmou stráňou doliny. Pre vyvalené stromy a mnohé bralá ťažko sa nám šlo s koňmi nahor. Nepostupovali sme blízko pri sebe, ale iba rovnobežne v určitej vzdialenosti. Prešli sme už hodný kus cesty, keď tu zrazu Bob vykrikol:

– Massa, och, och, massa, rýchlo prísť, rýchlo!

Obrátil som sa k nemu a uzrel som, ako skočil k nevysokému buku, zachytil sa najspodnejšieho konára a vyšvihol sa nahor.

– Čo sa robí, Bob?

– Massa prísť rýchlo, pomôcť černochovi Bobovi! Ba nie, radšej neprísť, ale utekať a priviesť všetkých mnoho ľudí a urobiť mŕtvu tú potvoru!

Nemusel som sa spytovať, akú potvoru myslí, lebo práve teraz som ju zočil, ako vybehla z podrastu. Bol to sivý medveď, ktorého lovci nazývajú aj grizly, teda „veľmi obľúbený“ druh dravca.

Počul som v púšti revať levy; Arabi vravia, že to znie ako „rad“, to je hrom. Počul som aj hrozný hlas bengálskeho tigra a srdce sa mi prudko rozbúšilo, aj keď ruka sa nesmela zachvieť. Ale najneprijemnejšie je hlboké, chrapľavé, zákerné, ba priam démonické mrmlanie sivého medveďa, ktoré sa vrezáva do všetkých nervov a kostí a aj najsrdnatejší človek má pritom pocit, akoby mu tŕpli zuby a súčasne s nimi aj celé telo.

Medveď mohol byť odo mňa ešte asi na osem krokov. Vztýčil sa na zadné nohy a roztvoril papuľu. On, alebo ja – jeden z nás musí zhnúť! Namieril som mu na oko a stisol kohútik. V nasledujúcej chvíľke som zacielil zase na srdce a vypálil druhý raz. Odhodil som pušku, vytrhol spoza pása nôž a odskočil som nabok, aby som mohol lepšie bodnúť. Obrovské zviera kráčalo ku mne vzpriamené ako svieca a

zdalo sa, že obidve guľky minuli cieľ. Urobilo dva kroky, tri, päť, šesť a práve som sa rozohnal, že bodnem, keď zrazu zdvihnuté predné laby mu klesli. Na to medveď hrozne zaskučal, ba takmer zavyl, ešte asi minútu nehybne stál a potom sa zrazu zvalil, akoby ho bol zasiahol ťažký kyjak. Jedna guľka mu prenikla do mozgu, druhá do srdca; teda obidva výstrely boli smrteľné. Leopard alebo jaguár by sa za týchto okolností boli hneď na mieste vystreli ako mačka. Ale môj grizly šiel pokojne ďalej – ešte dva kroky mal urobiť a je po mne.

– Och, ach, dobré, pekné! – volal Bob zo stromu. – Medveď byť naozaj mŕtvy, massa?

– Áno. Môžeš zísť.

– Ale celkom iste byť medveď mŕtvy, massa? Nezožrať černocho Boba?

– Celkom iste je mŕtvy.

Práve tak rýchlo, ako Bob vyliezol na strom, skĺzol znovu na zem. Ale keď sa blížil k medveďovi, zaváhal. Tu som sa opatrne zohol nad zvieraťom a niekoľko ráz za sebou som mu vrazil nôž na známe miesto medzi tretie a štvrté rebro.

– Och, ach, veľká medveď, byť viacej veľká než celý Bob! – žasol černoch. – Môže Bob jesť medveďa?

– Áno. Laby a stehná sú veľmi chutné.

– Och, massa, dať Bobovi laby aj stehná, lebo černoch Bob náramne rád jesť, čo byť chutné.

– Dostaneš svoj podiel ako aj ostatní. Ale teraz počkaj tu! Hneď prídem.

– Bob čakať tu? Och, a keď medveď zasa ožiť?

– Potom znovu vylezieš na strom.

O chvíľu naozaj sedel na konári. Milý Bob nebol azda bojazlivec; keď našimi nepriateľmi boli ľudia, držal sa udatne, no s grizlym sa doteraz nestretol, a preto som mu jeho múdru opatrnosť nezazlieval.

Najprv som prezrel okolie, aby som sa presvedčil, či mám do činenia iba s týmto jedným medveďom alebo s celou rodinou. Našiel som stopy iba jedného zvierat'a a mohol som byť teda spokojný. Ostatne neboli sme tu s Bobom dlho sami. Naši druhovia počuli výstrely, a preto sa rýchlo ponáhľali k nám; nevedeli, proti akému nepriateľovi bojujeme.

Všetci vyhlásili, že takého veľkého medveďa ešte nevideli. Winnetou sa zohol, aby si do jeho krvi namočil medicínové vrecúško.

– Môj biely brat dobre trafil. Duša medveďa mu bude vd'ačná, lebo sa dlho netrápila, ale rýchlo sa vyslobodila a teraz sa môže odobrať do večných lovíšť svojich otcov.

Indiáni totiž veria, že v každom sivom medveďovi sídli duša niektorého slávneho lovca, ktorá si takto odpykáva svoje viny a prekonáva akýsi druh očistca.

Winnetou mi pomohol stiahnuť zo zvierat'a kožu a odrezať najchutnejšie kúsky mäsa. Na zvyšky medveďa sme potom nahádzali konáre, kamene, mach a zem, aby sa nezačali zletovať supy, ktoré by nás veľmi ľahko mohli prezradiť.

Apač zatiaľ vyhl'adal na druhej strane doliny vhodný úkryt pre nás i kone. Ponáhľali sme sa teraz ta. Keďže bol ešte biely deň, odvážili sme sa založiť oheň, aby sme si na ňom upiekli šťavnaté medvedie laby. Veru sme si na nich výborne pochutnali.

Keď sa zo tmelo, dohodli sme sa, v akom poradí kto bude strážiť, zakrútili sme sa do prikrývok a pokojne sme zaspávali. Náš spánok nič nevyrušilo. Aj celé nasledujúce predpoludnie uplynulo, čo sa neprihodilo nič mimoriadneho.

Pri vchode do doliny sme postavili stráž. Práve bol na rade Sam. Ešte nestrážil dlho, keď sa nečakane vrátil.

– Prichádzajú, – oznamoval.

– Kto? – spýtal som sa.

– Ech, to napríklad nemôžem presne povedať, lebo sú ešte dosť ďaleko.

- Koľkí sú?
- Dvaja na koňoch.
- Podívam sa.

Ponáhl'al som sa na miesto, kde pred chvíľou Sam strážil, a ďalekohľadom som rozoznal oboch Morganovcov. Mali ešte štvrt' hodiny cesty do doliny. Bedlivo sme zničili po sebe všetky stopy, a keďže sme okrem toho boli v číselnej prevahe, mohli sme ich príchod pokojne vyčkávať.

Práve som sa chcel so Samom vrátiť k ostatným, keď zrazu v kroviskách o kúsok vyššie od nás čosi zaprašťalo. Bol to azda opäť medveď? Pozorne sme načúvali a zistili sme, že zhora sa k nám blížia dve bytosti.

- All devils, Charley, kto to môže byť?
- To hneď uvidíme. Rýchlo sem medzi kry!

Ukryli mne sa. Konáre nás síce úplne zakrývali, ale boli sme pripravení na obranu, keby azda šlo o divé zvery. O niekoľko minút sme sa však presvedčili, že nemáme do činenia s divými zvermi, ale že sa k nám približujú dvaja mužovia, vedúci svoje kone za sebou.

A títo dvaja mužovia boli – kapitán a Conchez! Ich kone boli náramne vyčerpané a aj na oboch jazdcoch bolo vidieť, že majú za sebou veľmi ťažkú cestu.

Zastali neďaleko nášho úkrytu, lebo stadiaľto mali dobrý výhľad do diaľky.

– Konečne! – zvolal kapitán a uľahčene si vydýchol. – Takú jazdu by som nechcel ešte raz prekonať. Ale prichádzame v pravý čas, ešte tu nikto nebol.

– Podľa čoho tak usudzujete? – spýtal sa Conchez.

– Mojej skrýše sa doteraz nikto nedotkol. Morganovci tu ešte neboli a kto iný by sa mohol dostať do tohto zapadnutého kúta?

– Hádám máte pravdu. Teda na Sans-eara a Old Shatterhanda už nemyslíte?

– Nie. Keby boli prenasledovali Morganovcov, nevyhnutne by sa boli stretli s Komančmi, a tí by ich veru ďalej nepustili.

– Ale kto bol ten Indián pri Rio Pecos a ten mŕtvy beloch vo vode?

– Do toho nás nič. Nikto nás nemôže napadnúť. Keby nás niekto prenasledoval, musel by natrafiť na Komančov, ktorých máme za chrbtom.

– Myslíte teda, že červenokožcov máme celkom iste za chrbtom?

– Celkom iste, tak ako ty si vedľa mňa. Ak to bol nejaký nepriateľský Indián, zabili ho a potom šli za nami; ale nemyslím, že to bol nepriateľský Indián, veď ani jeden Apač by sa sem neodvážil. Komančovia sa iste pustili za nami, lebo v rýchlosti, akou sme cválali, zanechávali sme hlboké stopy ako stádo bizónov.

– A čo keď nás tu teraz nájdú?

– Nič sa nestane. Sme ich priatelia. Nanajvýš sa budú azda čudovať, že sme sa im nedali poznať. Vyhovorím sa im tým, že im budem rozprávať o poručíkovi, ktorý... carajo, nech visím, ak práve tamhľa neprichádza!

– Je to on!

– Dobre! Konečne ho teda máme! Veď uvidí, čo to znamená podvádzať svojho náčelníka a svojich kamarátov!

– Prichádzajú sami. To je dôkaz, že sa neboja, lebo ich priatelia Komančovia sú nám v päťach. Ale povedzte, kapitán; chcete naozaj dnes vykopať poklad v mojej prítomnosti?

– Áno.

– Pre koho?

– Pre nás.

– Pre nás? Ako to mienite? „Pre nás“, to môže znamenať pre celú našu bandu alebo len pre nás dvoch.

– Čo by ti bolo milšie?

– To si môžem len myslieť, kapitán, ale ťažšie mi je to vysloviť. No keď uvážite, ako to teraz v našej skrýši vyzerá, iste bude lepšie, keď sa tam nevrátíme. Dlhé a dlhé roky ste sa už namáhali, isteže už potrebujete odpočinok a oddych. A v tunajšom úkryte máte toľko, že si môžete až do konca

života v blahobyte odpočívať ba ešte aj mne z toho dačo kvapne.

– Hovoríš, akoby z knihy čítal, a veru ti dám za pravdu. Teraz ide predovšetkým o to, aby sme týmto dvom lotrom klepli na prsty. Poď len ďalej! Tam je skvelé miestečko, že si lepšie ani želať nemôžeme, a poklad, ktorý chcem vykopat', leží neďaleko.

Myslel azda kapitán, ktorý nemal o nás ani tušenia, práve miesto, kde sme táborili? Viedol i so svojím druhom kone rovno tým smerom a my sme prirodzene šli za nimi. Boli celkom bezstarostní a cítili sa tak bezpečne, že nespozorovali stopy, ktoré som so Sans-earom zanechal. Ostatne mohlo ich rozoznať len bystré oko.

Naši druhovia vstali, keď zbadali, že sa k nim približujú dvaja neobyčajní hostia. Ešte dnes si viem predstaviť, ako sa tvárili obaja veľactení kompáni, keď vystúpili z posledných krovísk a spoznali Indiána, ktorého chceli pri Rio Pecos zabiť. Len s námahou som sa udržal, aby som sa nerozosmial.

– Hoblyn! – zvolal Sanchez, keď spoznal svojho bývalého druha.

– Hoblyn? – opakoval kapitán. – Naozaj! Ako si sa dostal sem do Sierra Rianca a kto sú títo ľudia?

Pristúpil som odzadu k nemu a poklepal som mu na plece.

– Známi, samí známi sú to, kapitán! Len pristúpte bližšie a pohodlne si sadkajte!

– Kto ste, seňor? – spýtal sa ma.

– Najprv vám predstavím týchto mužov a teda na mňa príde rad až naposledy. Tento čierny master sa volá Bob a bol najlepším priateľom istého mastera Williamsa, ktorého ste predsa dobre poznali. Tento biely gentleman je pán Marshal z Louisville; rád by si prehovoril zopár slov s Morganovcami, ktorí vám chcú vybrať hniezdočko. Tento hnedý seňor je Winnetou. Jeho meno ste zaiste už počuli,

preto vám o ňom nebudem dlho rečníť. Tohto gentlemana nazývajú Sans-ear a mňa zavše volajú Old Shatterhand.

Muž sa tak zľakol a prekvapil, že nenachádzal slová a vládol vyjachtať iba toľko:

– Je... to... možné?

– Veru je! Sadkajte si teda celkom pohodlne, ako som aj ja pohodlne ležal, keď som vás vypočul pri vašom úkryte. Ležal som tesne za vami a vzal som si na pamiatku vašu pištoľu. Aj predvčerom som ležal pri vás, keď ste pozorovali Komančov a navzájom ste si uľahčovali svojim srdciam. Bob, odober týmto pánom zbrane a zviaž im ruky aj nohy.

– Seňor...! – vzkypel kapitán.

– Len pokojne! Zhovárane sa s vami, ako so stakemanmi treba. Nenamáhajte sa zbytočne a iba toľko vám poviem: kým Morganovci prídu do doliny, budete alebo zviazaní, alebo mŕtvi.

Všetko to nešťastie ich postihlo tak rýchlo a nečakane, že sa nezmohli na odpor.

– Povedzte nám, seňor kapitán, – spýtal som sa, – kde je skryša, ktorú Morganovci tak horlivo hľadajú?

– Tie veci nepatria vám!

– Môžete, a nemusíte mi odpovedať, celkom, ako chcete. Ale tie veci hádam predsa len budú naše. Nechcem vás nútiť, aby ste nám prezradili svoje tajomstvo, ale na druhú otázku mi azda predsa len odpoviete: Čo sa stalo s takzvanými voyageurmi, ktorí šli s vašim poručíkom, a čo sa stalo s kupcami, ktorých prenasledovali?

– S kupcami... hm, ja neviem...

– Well, teraz to už viem. A čo je s voyageurmi?

– Dvaja sa pravdepodobne vrátili do nášho úkrytu a tretieho poručík cestou zavraždil. Našli sme jeho mŕtvolu.

– To som si myslel! Teraz zaiste dovoľíte, aby sme vám ústa zapchali šatkou. To robíme len preto, aby ste nás neprezradili tým dvom lotrom.

Práve sme boli s nimi hotoví, keď sa pri vchode do doliny ukázal Fred Morgan so synom. Na minútu zastali a

obzerali si kraj. Potom Patrick pobodol koňa a cvalom sa hnal smerom k miestu, kde sme boli ukrytí za hústinami. Aj otec tak isto rýchlo uháňal za synom.

Zdalo sa, že majú naponáhlo. Práve naproti nám, asi na dvadsať krokov od nášho tábora, stál mladý ostružinový ker. Obaja zamierili k nemu.

– Tu je to, otec.

– Tu? To je veru nenápadné miesto, tu by nikto nehľadal poklad!

– Von s tým a potom preč stadiaľto! Nevieme, kto boli tí dvaja belosi a či sa Komančom podarilo chytiť ich.

Obaja zoskočili zo sediel a priviazali kone na brehu potoku o kolíky, ktoré si vytiahli zo sedlových káps.

Zatiaľ čo smädné kone pili, obaja lotri si kľakli, odložili zbrane a začali nožmi odrezávať krovie. Objavila sa sypká humusová pôda a o chvíľku ju už rozkopali.

– Tu je to! – vykrikol zrazu Patrick a vytiahol balík, ktorý bol starostlivo zašitý v chlpacej bizónej koži.

– To je všetko?

– Všetko. Neboj sa, je toho dosť! Sú tu bankovky, depozitné doklady, a tak ďalej. Teraz zakopať jamu a rýchlo stadiaľto zmiznúť.

– Ale hádam sa tu zdržíte trochu dlhšie!

Tieto slová vyriekol Sam. Zatiaľ ja som sa jediným skokom ocitol medzi oboma lotrami a ich zbraňami, odloženými neďaleko na zemi. Ostatní hneď namierili na nich pušky. Sam stál pred oboma mužmi ako tiger, ktorý sa chce vrhnúť na korisť. V prvej chvíli boli akoby meraví od úžasu, ale rýchlo sa spamätali a chceli sa chopiť zbraní. Namieril som na nich revolver.

– Stojte pekne na svojich miestach; ak sa odvážite urobiť čo len krok, doplatíte na to životom! – vystríhal som ich.

– Kto ste? – spýtal sa Fred Morgan.

– Spýtajte sa takzvaného mastera Mercrofta, svojho syna!

– Akým právom ste nás tu prepadli?

– Takým právom, akým ste vy prepadli iných, napríklad mastera Marshala v Louisville, neskoršie vlak a predtým zase farmu istého Sama Hawerfielda, ktorý tu stojí teraz pred vami. Buďte takí láskaví a ľahnite si pekne na zem!

– To neurobíme.

– Ba urobíte to, keď počujete naše mená. Tu stojí Winnetou, náčelník Apačov. Toto je Sans-ear, vlastným menom Sam Hawerfield, a kto som ja, to si už ľahko domyslíte z toho, čo vám už zaiste váš syn rozprával. Počítam do troch. Ak dovtedy nebudete ležať na zemi, strieľam. Jeden... dva...

Škrípali zubami a zatínali päste, ale poslúchli.

– Bob, zviaž ich!

– Bob bude zviazať veľmi pekne, celkom pekne, massa!
– riekol černochoch a zo všetkých síl sa usiloval, aby tento sľub aj splnil.

Bernard bol doteraz pri zajatých stakemanoch. No teraz ho vystriedal černochoch. Keď Bernard prišiel k nám, Fred Morgan vyvalil oči, akoby mal pred sebou prízrak.

– Marshal!

Bernard iba krátko naňho pozrel, bez jediného slova, no tento pohľad hovoril oveľa viacej, než by sa dalo vyjadriť rečou. Bolo v ňom chladné, pokojné rozhodnutie o spravodlivej odplate.

– Bob, priveď sem ostatných! – povedal Sam. – Ani my sa napríklad nechceme dlho tu zdržovať a odsúdime týchto ľudí krátko a bez okolkov.

Černochoch priviedol Concheza a kapitána. Aj Hoblyn prišiel za nimi. Doteraz sa správal lepšie, než sa dalo od stakemana čakať.

– Kto ich bude vypočúvať? – spýtal sa Bernard.

– Ty, Charley, – riekol Sam.

– Nie Všetci sme tu žalobcami a len Winnetou je nestranný. Je náčelníkom prérie, nech má teda hlavné slovo pri súde.

Všetci súhlasili. Aj Apač prikývol hlavou na znak, že privoľuje.

– Náčelník Apačov počuje hlas ducha savany, a preto bude spravodlivým sudcom synov bledých tvárí. Nech moji bratia vezmú do rúk zbrane, lebo len muži môžu súdiť zajatcov!

Bol to indiánsky zvyk a poslúchli sme. Potom Winnetou začal vypočúvanie:

– Ako sa volá tento beloch?

– Hoblyn, – odvelil Sam.

– Čo urobil?

– Bol stakemanom.

– Videli moji bratia, že azda zabil niektorého z ich ľudí?

– Nie.

– Priznal sa dobrovoľne, že je vrahom?

– Nie.

– Komu doteraz pomáhal, stakemanom alebo mojim bratom?

– Nám.

– Nech teda moji bratia súdia srdcom, a nie puškou. Winnetou si želá, aby tento muž dostal slobodu, ale už sa nesmie vrátiť ku stakemanom!

Všetci sme súhlasili. Apačov výrok ma veľmi potešil a ihneď som chytil pušku a nôž Freda Morgana a podal ich Hoblynovi.

– Vezmite si! Ste voľný a opäť smiete nosiť zbrane.

– Ďakujem vám, sir! – potešil sa. – Nesklamete sa vo mne.

Bolo na ňom vidieť, že má dobrú vôľu dodržať tento sľub. Winnetou potom pokračoval:

– Kto je táto bledá tvár?

– Vodca stakemanov.

– To stačí. Nech umrie! Zmýšľajú moji bratia inak?

Nik sa neozval; rozsudok bol teda potvrdený.

– A ako sa volá tento muž?

– Conchez.

– Takéto meno obyčajné mávajú falošní mužovia z juhu.
Čím bol?

– Stakemanom.

– Čo tu robil? Chcel svojich vlastných druhov ošúdiť o poklad. Má dve tváre a dva jazyky, nech umrie!

Ani tentoraz sa nikto neujal obžalovaného. Winnetou pokračoval:

– Ale neumrie rukou statočného muža. Zabije ho ruka lotra, ktorý sám bude odsúdený. Ako sa volá tento muž?

– Patrick.

– Snímte mu putá! Nech pohádže stakemanov do vody. Nie sú hodní toho, aby zahynuli zbraňou, nech sa biedne utopia!

Bob ho rozviazal. Keďže sme na Patricka všetci mierili puškami, vykonal daný rozkaz s ochotou, akej je schopný len zatvrdilý hriešnik. Videl, že mu už odzvonili, a preto mu bolo potešením, že mohol na svojich bývalých druhoch vykonať katovskú robotu. Títo boli tak pevne zviazaní, že sa nemohli ani trochu brániť. Ani sa o to nepokúšali. Musel som sa odvrátiť, nemohol som sa dívať na miesto, kde mali umrieť dvaja ľudia. Predsa len to bola násilná smrť, aj keď si ju zaslúžili desať ráz.

O dve minúty bolo po všetkom. Patrick sa znovu dal zviazať; inú voľbu nemal.

– Kto sú tieto dve bledé tváre? – spýtal sa Winnetou.

– Je to otec a syn.

– Z čoho ich moji bratia obviňujú?

– Obviňujem ich z vraždy svojej ženy a dieťaťa, – ozval sa Sam.

– Ja obviňujem staršieho z nich z lúpežnej vraždy. Zabil mŕjho otca, – dokladal Bernard.

– A ja obviňujem staršieho z nich, že prepadol vlak a zavraždil železničného zriadenca, – dokončil som. – Jeho syna obviňujem, že sa pokúsil zavraždiť mňa i vás. To stačí, ostatné už ani nemusím spomínať.

– Môj biely brat povedal správne: To stačí. Nech ich čierny muž usmrtí!

– Počkat'! – zvolal Sam. – To nedovolím. Prenasledoval som ich dlhé roky; to, čo urobili mne, je ich najstarší zločin. Sú moji a neprenechám ich nikomu inému. Ich život patrí mne a ich vrúbky na moju pažbu! Potom bude Sans-ear spokojný a môže zložiť svoju kostru na odpočinok ako i jeho stará Tony dakde v horskej úžľabine alebo na širšej prérii, kde oblievajú kosti tisícich lovcov.

– Žiadosť môjho brata je spravodlivá; nech si vrahov prevezme.

– Sam, – pošepkal som mu a naklonil som sa nad neho, aby iní nepočuli moje slová, – nepošpiň sa krvou tých vrahov. Chceš ich chladnokrvne zastreliť bezbranných? Takáto pomsta zneuct'uje. Prenechaj vec černochovi!

Tvrдый lovec meravо hľadel pred seba a mlčal. Aby som mu poskytol čas na rozmyšľanie, odišiel som s Bernardom ku koňovi Freda Morgana. Našli sme v jeho sedlových kapsách niekoľko perál, v ktorých klenotník spoznal svoj majetok; viacej nič. Teraz sme prehľadali i jeho samého a konečne sme našli balíček, ktorý bol jeleňou šľachou prišitý na vnútornú stranu jeho košeľe z bizónej kože. Boli v ňom bankovky značnej hodnoty. Zaiste to bol podiel, ktorý odobral Holfertovi. Bernard si balíček zastrčil do vrečka.

V tejto chvíľke som začul úzkostné zaffkanie z miesta, na ktorom stáli naše kone. Pozdalo sa mi, akoby to bol býval môj mustang. Podišiel som k nemu a videl som, ako hryzie remeň, aby sa oslobodil; prítom sa mu hriva ježila a oči blýskali. Buď je nablízku dravec alebo Indiáni. Vykríkol som na svojich druhov, aby sa mali na pozore. Ale nikto ma nepočul, lebo práve v tej chvíľi zahučalo smerom od lúky hrozné vytie.

Rýchlo som skočil k okraju húštiny a vyzrel cez konáre. Naskytl sa mi hrozný pohľad. Na celom priestore sa len tak hmýrili divosi. Asi štyria strhli Sama na zem a hned' si naňho kľakli. Zároveň iní hodili na Winnetoua laso a už ho aj

vliekli po zemi. Hoblyn ležal na tráve s rozbitou lebkou a Bernarda som ani nerozoznal, toľkí Indiáni ho držali. Kde bol Bob, to som nemohol zistiť.

Racurróovia teda naozaj kapitána prenasledovali, počas súdu sa nepozorovane prikradli a tak nečakane zaútočili na mojich druhov, že odpor by bol býval čírym šialenstvom. Čo som mohol pre nich urobiť? Nič, len seba som musel zachrániť. Mohol som síce zo desať, dvadsať Indiánov postrieľať, ale komu by to bolo pomohlo? Okrem Hoblyna nezabili ešte nikoho a nakoľko som Komančov poznal, dalo sa očakávať, že mojich druhov vezmú so sebou ako zajatcov, aby ich doma pomaly mučili. Vrátil som sa teda k svojmu koňovi, odviazal som ho a už som ho aj ťahal za sebou hore úbočím najrýchlejšie, ako sa len dalo. Už mi neostávalo veľa času, lebo divosi ma iste videli vchádzať do krovísk a mohol som si byť istý, že sa pustia za mnou, aby ma chytili.

Úboč bola dosť strmá, veľmi ťažko sa mi napredovalo s koňom. No keď som sa dostal na temeno, tu prestali kroviská, ktoré mi doteraz najväčšmi prekážali. Vyšvihol som sa teda do sedla a cválal som po dlhom hrebeni pohoria tak rýchlo, ani čo by bola za mnou celá indiánska horda. Potom som sa opäť spustil do doliny. Ani najmenej som sa nenamáhal zničiť za sebou stopy, ba naopak, snažil som sa, aby boli zreteľné; vedel som, že by ich napokon tak či onak našli, a chcel som prenasledovateľov prekabátiť.

Uháňal som bez prestávky takmer celý deň stále na západ, až som dorazil k rieke, ktorá mi mohla pre môj zámer dobre poslúžiť. Popohнал som koňa do vody. Dno rieky bolo skalnaté, a teda nemohli na ňom ostať stopy. Jazdil som veľmi dlho proti prúdu, tak dlho, až som si bol istý, že prenasledovatelia budú vyčerpaní. Potom som koňovi okrutil okolo kopýt handry a okľukou som sa vracal k miestu, skadiaľ som ušiel.

Slnko už zapadlo, keď som uzrel vrchy, za ktorými ležala osudná dolina. Ďalej som sa dnes nesmel odvážiť, a preto som si v lese vyhládal machom zarastené miestečko vhodná

na táborenie. Môjho koňa tak vyčerpala chôdza a beh s handrami okolo kopýt, že sa mu nechcelo ani žrať a hneď sa zvalil vedľa mňa na zem.

Ako rýchlo sa zmenili pomery! Ale nemal som náladu na smutné úvahy. Tu ma mohol zachrániť len čin, a aby som bol schopný konať, potreboval som predovšetkým oddýchnuť si a vyspať sa. Zatvoril som oči a – keď som ich opäť otvoril, slnko stálo už vysoko na oblohe; tak dlho som spal.

Teraz som ponajprv vyľadil skryté miesto, kde bola aká-taká paša. Tam som priviazal koňa a vybral som sa prezrieť si miesto včerajšej katastrofy. Bolo to veľmi nebezpečné podujatie, ale musel som sa na to odvážiť, keď som chcel svojim druhom nejako pomôcť. Krok za krokom som sa zakrádal hore úbočou. Kým som preliezol vzdialenosť, ktorú by bol aj pomalý chodec prešiel za desať minút, uplynuli celé dve hodiny. Ale potom z temena dolu som napredoval oveľa rýchlejšie, aj keď som obozretnosť musel zdesaťnásobiť. Práve som chcel obísť starý dubisko, keď tu som počul akýsi zvláštny zvuk:

– Pst!

Obzeral som sa, ale nič som nevidel.

– Pst!

Až teraz som zistil, že zvuk pochádza zhora a pozrel som sa tým smerom.

– Pst, massa!

Ach, hore nad prvým konárom stromu bola búrľavina a z jej otvoru sa na mňa prívetivo škerila čierna Bobova tvár.

– Počkať, massa! Bob prísť! – zašepkal mi zhora.

Potom som začul šuchot, celkom taký, aký počuje človek v izbe, keď vedľa v komíne pracuje kominár. Hneď nato sa rozhýbali prúty liesky, ktorá rástla okolo kmeňa duba.

– Massa, vojsť sem do izby. Ani jeden Indián nenájst' tam múdreho Boba a vás, massa.

Preliezol som cez liesku a o chvíľočku som sa ocitol v dutom strome. Vchod doňho lieska dokonale zakrývala.

– Lack-a-day, ako si objavil túto skrýšu? – spýtal som sa.

– Zviera ujsť pred Bobom, vliezť do stromu a pozerat' hore z okna. Aj Bob tak potom urobiť.

– Aké to bolo zviera?

– Bob nevedieť. Bolo asi toľkoto veľké, mať štyri nohy, dve oči a chvost.

Podľa tohto presného a duchaplného popisu som sa napokon dovtípil, že to bol asi mýval.

– Kedy si našiel tento strom?

– Hneď ako prísť Indiáni.

– Teda trčíš tu už od včerajška? Čo všetko si videl a počul?

– Bob počul a videl mnoho Indiáni.

– Viac nič?

– A to nebyť dost'?

– Aj tu boli?

Boli, hľadali, ale Boba nenájst'. Potom večer si urobiť oheň a piecť šunky z medveďa, ktorého massa zabiť. Prečo oni smieť žrať náš medveď?

Milý černocho sa rozhorčoval celkom oprávnene, ale na veci sa nedalo nič zmeniť.

– Ďalej!

– Potom byť deň a Indiáni ísť preč.

– Ach, preč! Kam?

– Bob nevedieť, lebo nemôcť ísť s nimi, ale vidieť mnoho Indiáni vychádzať z doliny. Byť pri tom aj massa Winnetou a massa Sam a massa Bern. Mať mnoho povrazov a remeňov okolo tela.

– A potom?

– Potom? Potom sa Indiáni plaziť sem a tam, chciet' Boba lapit', ale Bob byť múdry.

– Koľkí sú ešte tu?

– Bob nevedieť, ale kde byť, to vedieť.

– No kde sú?

– Tam pri medveďovi. Bob vidieť cez okno.

Pozrel som dohora. Nie je nemožné vyliezť v búľavom strome až hore k otvoru. Bob to dokázal. Aj ja som sa o to

pokúsil a podarilo sa mi to. Keď som sa dostal k diere, ktorú Bob nazýval oknom, mohol som dovidieť na druhú stráž doliny; nie div, miesto bolo dosť vysoko. Pri buku, na ktorý Bob vtedy vyliezol pred medveďom, naozaj som uzrel sedieť Indiána. Zajatcov už odvedli, ale v doline zanechali tajnú stráž, ktorá nás mala chytiť, keby sme sa azda vrátili.

Čo robiť? Zliezol som k černochovi.

– Je tam len jeden Indián, Bob! – povedal som.

– Niekde byť ešte jeden a ešte jeden, ale Bob nevedieť, kde.

– Čakaj ma tu!

– Massa chciet' odísť? Och, massa, ostat' radšej tu pri Bobovi!

– Musíme sa usilovať, aby sme zachránili svojich druhov.

– Zachrániť? Zachrániť massa Berna? Och, och, to byť pekné a veľmi dobré, mnoho dobré. Aj Bob pomáhať zachrániť massa Berna a massa Sama a massa Winnetoua.

– Buď teda ticho, aby ťa nechytli!

Vyliezol som z bŕtľavého stromu. Veľmi som sa tešil, že aspoň jeden z nás sa zachránil okrem mňa. Ostatne musel som priznať, že Racurróovia si počínali veľmi ľstivo, keď zanechali stráž práve pri zvyškoch medveďa. Keby sme sa boli neopatrne priblížili k mäsu, aby sme si z neho odrezali, bola by to bývala naša záhuba.

O hodinu neskôršie som už bol na druhej stráni doliny, asi pol druha metra od Indiána, nie viac. Stál tu nepohnute ako socha, nehýbal ani jediným údom, iba dva prsty pravej ruky si pohrávali s malou píšťalkou, ktorá mu visela na krku. Vedel som, že Indiáni používajú takúto píšťalku na to, aby si ňou dávali znamenia. Azda aj v tomto prípade sa vopred dohodli, že zapísknutie bude poplašným signálom?

Indián bol ešte mladý, sotva osemnásťročný; azda bol teraz iba prvýkrát na vojnovom ťažení. Mal ušľachtilé črty tváre. Čisté šaty a jemne vypracované zbrane nasvedčovali, že to bude náčelníkov syn. Mal som ho usmrtiť? Mal som zničiť tento mladý, nádejný život? Nie.

Tíško, čo najtichšie som sa zakrádal dopredu. Zrazu som ho ľavou rukou schmatol za hrdlo a pravou som ho udrel, ale iba slabo. Staršiemu človekovi by tento úder nebol ani trochu ublížil, ale tohto mladíka na mieste omráčil. Potom som ho sputnal, do úst mu vopchal šatku a priviazal som ho k stromu. Tu ho nemohol nikto zbadat', lebo okolo rástli samé kroviská. Píšťalku som mu vzal. Potom som sa skryl, priložil píšťalku k ústam a krátko, polohlasne som na nej zapískal. Ihneď čosi zašušľalo v húštinách naproti mne. Vyšiel z nich starý Indián a rýchlymi skokmi sa ponáhlal ku mne. Kolbou pušky som ho hneď zrazil na zem. Nebol mŕtv, iba omráčený; ved' som ho ani nechcel zabiť, ale iba zneškodniť.

Iste tu bolo viacej Indiánov než iba traja či štyria. Privolať ich všetkých pískaním a zabiť ich, to by bola najpodlejšia vražda. Ale bolo to aj nemožné. Predovšetkým som sa musel dozvedieť, kde sú kone Indiánov. To bolo nebezpečné podujatie. Napodobil som krátke zaerdžanie koňa a hľa, práve na mieste, skadiaľ vyšiel starý Indián a kde prv stáli naše kone, sa ozvala mnohohlasná odpoveď.

Teraz som sa musel spoľahnúť na to, že budem mať šťastie. Starého Indiána som pevne sputnal jeho vlastnými remeňmi a nechal som ho ležať na zemi. Mladého som si prehodil na plece a ponáhlal som sa s ním na miesto, kde stáli kone. Išiel som pod stromami, kde ma nikto nemohol zbadat'. Cez krátku zákrutu, ktorá tvorila úzadie doliny, dostal som sa k miestu, kde stáli kone. Bolo ich šesť, teda istý dôkaz, že tu striehnu ešte štyria Indiáni. Iste stáli dakde ďalej vpredu, bližšie pri vchode, a tak som mal tu v zadnej časti doliny dosť času na svoje prípravy.

Najprv som sa vyhral k Bobovi. Bol v dutine stromu a hľadel cez okno. Keď ma zbadal, hneď sa sklúzol dolu a o chvíľku už vykúkal cez lieskové húštie.

– Massa, och, vy lapit' Indiána? Massa ho azda urobiť mŕtvym?

– Nie, chcem ho mať len ako zajatca. Rád by si zachránil massa Bernarda?

Och, Bob bude veľmi rád zachrániť milého, dobrého massa Berna. Ako to Bob musieť urobiť?

– Vezmeš tohto Indiána a poniesieš ho rovno dolu stráňou, až prídeš k veľkému hickorovému stromu. Tam ho položíš na zem a budeš ma čakať.

– Bob tak urobiť, massa.

– Ale jeho pút sa nedotkneš. Ak sa nejakto oslobodí, odpykáš to vlastným životom.

– Bob nemusieť za nič odpykať.

– Dobre, teda choď!

Obrovský černochoch si vyhodil Indiána na plece a pustil sa dolu stráňou. Ja som sa vrátil ku koňom Komančov.

Odviesť všetkých šesť zvierat takýmto terénom, hore stráňou z doliny a potom zase dolu, veru to bola ťažká úloha. Sám však som to lepšie vykonal než s pomocou černochovou, lebo všetky indiánske kone cítia proti výparom čiernej rasy neprekonateľný odpor. Ešte znesú, aby na ne vysadol černochoch, ale keby mal ísť popredku a viesť ich, vzpierali by sa.

Stalo sa, ako som predpokladal. Všetko zmizlo, čo sme si doniesli zo skrýše stakemanov, ako aj balíčky, ktoré sme odňali Morganovcom. Zlato – to je „deadly dust“, vražedný prach. Deväťdesiatim zo sta, ktorí sa za ním pachtia v zlatých poliach alebo na divokom západe, prináša smrť. Lesk a cveng tohto vábivého kovu prebúdza zlovestných démonov a jeho blahodarná činnosť sa prejaví len pod ochranou zákona.

Schytil som podbrušný remeň jedného z koní a pripútal som mu ním hlavu k chvostu predchádzajúceho, takže šesť týchto zvierat tvorilo súvislý rad. Nato som vzal prvého za uzdu a pustil som sa hore stráňou. Mal som tvrdú robotu, lebo kone sa stále vzpierali. Indiáni museli byť hodne ďaleko, keď nepočuli fŕkanie a dupot koní. Predsa však som sa dostal šťastne hore a potom zase dolu. Divosi teraz už

nemali kone, a teda nemohli dohoniť svojich súkmeňovcov. Tak isto bola zmarená ich hlavná úloha: chytiť alebo zabiť mňa a Boba.

Černoch sedel pod hickorovým stromom, ako som mu prikázal, a strážil Indiána. Keď tu bol tak sám s nepriateľom, nebudaj mu bolo clivo, lebo si uľahčene vydýchol a potešil sa, keď ma zbadal.

– Och, dobre, že už prichádzať, massa. Indián gúľať očami ako čert, ba bol aj bručať a kňučať ako zviera, ale černoch Bob ho bol plesnúť cez gamby, že hned' byť ticho.

– Nesmieš ho biť, Bob. Nie je to rytierske a okrem toho je to urážka, ktorú Indián odpláca smrťou. Ak sa dostane na slobodu a stretne sa niekedy s tebou, tak si synom smrti.

– Černoch Bob synom smrti? Och, och, massa! To radšej ja hned' zabiť Indián, aby sa nedostať na slobodu.

A už aj vytiahol svoj zálesácky nôž a oprel jeho hrot o Komančove prsia.

– Zadrž, Bob, nesmieš ho zabiť! Keď ho necháme pri živote, preukáže nám veľkú službu. Pomôž mi priviazať ho na koňa!

Vyľahol som Indiánovi z úst šatku.

– Môj červený brat môže dýchať, ale nesmie prehovoriť, kým sa ho nespýtam.

– Ma-ram bude hovoriť, kedy sa mu zapáči! – odvelil mi. – Bledá tvár ma usmrtí a odoberie mi skalp, aj keď budem mlčať.

– Ma-ram bude žiť a ponechám mu skalp, lebo Old Shatterhand zabíja nepriateľov iba v boji.

– Bledá tvár je Old Shatterhand? Uff!

– Hovorím pravdu. Ma-ram už nie je mojím nepriateľom, ale bratom, Old Shatterhand ho odvedie do vigvamu jeho otca.

– Ma-ramov otec je To-kei-chun, veľký náčelník Komančov; velí bojovníkom Racurróov. To-kei-chun Ma-rama zabije, lebo sa dal lapiť bledej tvári.

– Chce môj brat získať slobodu?

Indián zadivene na mňa pozrel.

– Môže Old Shatterhand prepustiť bojovníka, ktorého skalp mu patrí?

– Keď mi môj mladý červený brat sľúbi, že neujde, ale že ma odprevadí do vigvamov svojho kmeňa, tak ho rozviažem a dám mu koňa. Ba môže si ponechať aj svoje zbrane, ktoré visia tam pri sedle.

– Uff! Old Shatterhand má mocnú päšť a veľké srdce. Nie je ako ostatné bledé tváre. Ale či nemá dvojaký jazyk?

– Hovorím vždy pravdu. Poslúchne ma môj červený brat a neujde, kým nebudeme stáť pred tvárou To-kei-chunovou?

– Ma-ram poslúchne.

– Prijmi teda z mojej ruky oheň mieru. Spáli ťa, ak slovo nedodržíš.

Úkryt môjho koňa bol neďaleko. Priviedol som zviera a vytiahol som zo sedlovej kapsy dve z cigár, ktoré som si bol privlastnil zo skrýše stakemanov. Mal som aj zápalky. Oslobodil som Indiána z pút a potom sme si zapálili naše „havanské“ a fajčili ich za zvyčajných ceremónií.

– Nemajú azda bledé tváre Veľkého Ducha, ktorý by im dal hlinu na kalumety?

– Majú Veľkého Ducha, a ten je väčší než všetci duchovia. Dal im mnoho hliny, ale oni fajčia z kalumetu iba vo svojich vigvamoch, lebo ich naučil „piť dym mieru“ z týchto cigár, ktoré nepotrebujú toľko miesta ako fajka.

– Uff! Si-kar? Veľký Duch bledých tvárí je múdry! Takáto si-kar sa ľahšie fajčí než kalumet.

Bob nemálo žasol nad tým, že teraz v blízkosti hrozných nepriateľov pokojne si fajčím cigaru s Indiánom, ktorého mi pomáhal priviazať na koňa.

– Massa, aj Bob chciť fajčiť za mier! – povedal.

– Na, tu máš cigaru, ale fajči na koni, lebo už musíme vyraziť.

Komanč si vybral koňa a vyšvihol sa naň. Podľa toho, ako som doteraz Indiánov poznal, nemusel som sa báť, že mi ujde. Na druhého koňa sadol Bob, pravda, až po veľkej

námahe. Ostatné kone som poodväzoval a len ich uzdy som zviazal dohromady, aby som ich mohol dobre viesť jednou rukou. Potom som aj ja vysadol na svojho mustanga a cesta sa začala.

Medzi nížinou, kde sme teraz boli, a medzi dolinou, ktorá sa našej družine stala takou osudnou, sa ťahala mierne naklonená stráň. Obišli sme stráň dookola, aby sme sa dostali na stopu Komančov, čo sa nám aj podarilo. Pravdaže, štyria komančskí bojovníci, ktorí v doline na nás číhali, museli nás spozorovať. Spustili taký rev, že sa to rozliehalo široko-d'aleko. Pravda, my sme sa o nich nestarali, veď nás nemohli dohoniť, keďže sme im vzali kone. Aj Ma-ram sa natoľko ovládol, že ani len brvou nepohol a ani sa len nepokúsil obzrieť sa za nimi.

Bez jediného slova sme sledovali stopu až do večera, keď sme dorazili k Rio Pecos. Tu sme si našli vhodné miesto na prenocovanie. Pod prikrývkami indiánskych koní bola dostatočná zásoba sušeného mäsa, takže sme nemuseli ani hladovať ani poľovať na zver. Od štyroch Komančov, ktorí nás videli z doliny, boli sme teraz tak d'aleko, že v noci by nijako nemohli doraziť k nám.

Ma-ram sa ihneď uložil spať. Ja s Bobom sme striedavo strážili. Keď začalo svať, sňal som štyrom koňom, ktoré boli nateraz bez jazdcov, prikrývky, uzdu, slovom, všetko, čo mali na sebe, a vohnal som ich do rieky. Preplávali ju a zmizli na druhom brehu v lese. Indián sa iba prizeral, ani slovíčkom sa neozval.

Stopa, ktorú sme sledovali, bola veľmi zreteľná. Komančovia sa teda opäť cítili bezpeční. Držali sa stále po pravej strane Ria Pecos a postupovali pozdĺž rieky až k miestu, kde sa už začínajú výbežky Sierry Guadelupe. A tu – na môj úžas – stopa sa rozdelila. Väčšia časť divochov zamierila k horám, kým ostatní pokračovali v ceste tým istým smerom.

Zoskočil som z mustanga, aby som si stopy prezrel. Medzi stupajami koní, ktoré sa aj naďalej uberali tým istým

smerom, uvidel som i odtlačky kopýt starej Tony. Poznal som ich príliš dobre, nemohol som sa mýliť. Len nedávno sme našli stopy po nočnom táboreni. Obrátil som sa k Maramovi:

– Synovia Komančov odišli do hôr navštíviť hrob svojho veľkého náčelníka?

– Tak je, ako povedal môj brat.

– A títo tu, – pri tých slovách som ukázal na druhú stopu, – chcú zajatých odviesť do vigvamov Komančov.

– Tak rozkázali náčelníci Racurróov.

– Majú synovia Racurróov so sebou aj poklady bledých tvárí?

– Ponechali si ich, pretože nevedia, ktorej z bledých tvárí prináležia.

– A kde si Komančovia postavili vigvamy?

– V savane, ležiacej medzi touto vodou a riekou, ktorú bledé tváre volajú Rio Grande.

– Teda v savane medzi Apačskými horami?

– Tak je.

– Nepôjdeme teda po tejto stope, ale odbočíme priamo na juh.

– Nech si môj brat koná, ako chce, ale musí si uvedomiť, že tam preňho a pre jeho kone niet vody.

Ostro som mu pozrel do očí.

– Videl už niekedy môj červený brat hory, ktoré sa vypínajú blízko veľkej rieky, a predsa nemajú vody? Každá rieka dostáva vodu z hôr.

– Môj brat uvidí, kto má pravdu, či on, alebo Komanč.

– Viem, prečo Komanč nechce ísť do hôr.

– Nech mi to môj brat povie.

– Synovia Racurróov idú so svojimi zajatcami pozdĺž rieky, ktorá sa vinie vo veľkom oblúku. Keď zamierim rovno na juh, dohoním ich skôr, než by sa dostali do svojich vigvamov.

Mlčal, lebo videl, že som ho prezrel. Spočítal som odtlačky konských kopýt a zistil som, že tadiaľto prešlo

šestnásť koní. Teda Winnetoua, Sama a Bernarda sprevádzali trinásť nepriatelia. Zaiste zajatcov starostlivo strážili a keby som ich aj dohonal, mohol by som svojich druhov vyslobodiť skôr ľst'ou než násilím.

Odbočili sme teda na juh a hnali sme kone čo najrýchlejšie. Bola to zlá a veľmi namáhavá jazda, lebo som nepoznal kraj a Ma-ram mi nechcel dať dostatočné správy. Predsa však sme už na druhý deň predpoludním prešli za vrchy a uzreli sme pred sebou šíru savanu. Naľavo od nás sa blyskotala voda Ria Pecos. Mierili sme k nej.

Lesy sa tiahli po úbočiach vrchov až k rieke a potom prenikli pozdĺž nej hlboko do savany. Pri potoku, ktorý ústil do Ria Pecos, opäť sme našli stopy Komančov. Odhadovali sme, že Indiáni prešli tadiaľto asi včera okolo poludnia. A pri druhom potoku odpočívali a vyčkávali, až sa pomínie najväčšia denná horúčava.

Aj ja som sa rozhodol, že si tu odpočinieme. No zvolil som si miesto nie príliš blízko pri rieke, ale trochu obďaleč v kroviskách, kde nás Indiáni nemohli tak ľahko objaviť. Táto opatrnosť sa nám čoskoro vyplatila, lebo sotva som si s Ma-ramom sadol, zrazu pribehol Bob, ktorý sa chcel vykúpať v rieke i s koňom, a volal:

– Massa, och, och, prichádzať jazdci – jeden, dva päť, šesť jazdci. Utiecť, massa, alebo budeme jazdcov zabiť?

Skočil som za okraj kroviska a uzrel som šesť koní. Boli ešte ďaleko; uháňali k nám proti prúdu rieky vo dvoch skupinkách. v každej boli tri kone. Posledné dva kone v prvej i druhej skupinke, nakoľko sa dalo rozoznať, niesli akési balíky a len na prednom sedel jazdec. Teda budeme mať do činenia len s dvoma nepriateľmi, ak sú to naozaj nepriatelia, lebo aj na vzdialenosť som rozoznal, že sú to belosi, a nie Indiáni.

Ale za nimi sa hnali piati mužovia – a to mohli byť len Indiáni. Nanajvýš o päť minút musia oboch utečencov dohoniť. Bolo zrejme, že belosi utekajú pred nepriateľmi, a

aby som sa mohol rozhodnúť, ako sa správať, vzal som do rúk d'alekohľad.

– Zounds! – vyhĺkol som mimovoľne, lebo prvý bol Fred Morgan a druhý jeho syn Patrick.

Mám ich zajať živých alebo ich chytiť? Nie, nepoškvrním si ruky krvou týchto lúpežných vrahov. Schytil som pušku a čakal som. Cválali tesne pozdĺž rieky a Indiáni sotva päťsto krokov za nimi. Už som počul fŕkanie koní... ešte chvíľa a belosi už boli tu a chceli povedľa nás d'alej... Tu som dva razy vystrelil. Mieril som na hlavy koní, ktoré niesli jazdcov – a obe zvieratá klesli. Kone s nákladom boli k nim priviazané a pokúšali sa ujsť. Jazdci sa váľali d'aleko na zemi. Chcel som sa na nich vrhnúť.

– O... hi... hi... hiii! – zahučal bojový pokrik

Indiánov, ktorí sem práve dorazili. Aj Ma-ram sa zapojil do ich pokriku. Vo chvíľočke som už bol obkľúčený. Nad hlavou sa mi zablysl tri tomahavky a dva nože.

– Počkajte! – zvolal Ma-ram a vystrel ruku. – Táto bledá tvár je Ma-ramovým priateľom!

Odstúpili odo mňa, ale následky ich útoku sa už nedali opraviť. Jazdci, ktorí zleteli z koní, stihli vyskočiť na nohy a ujsť do krovísk. Kone sa pri hroznom reve Indiánov vzpínali, odtrhli sa a vbehli do rieky. Hneď som zbadal, že sú to naše štyri nákladné kone. Mali ťažký náklad a zaraz sa utopili.

Štyria Indiáni sa pustili za dvoma utečencami. Piateho Indiána som zadržal.

– Nech mi môj červený brat povie, prečo bojovníci Komančov prenasledujú svojich bielych priateľov.

– Bieli mužovia majú ústa ako hady; ich jazyk je rozoklaný na dvoje. V noci zabili stráž a utiekli so svojimi pokladmi.

– So zlatom?

– Vzali všetok drahý kov i medicínové cedule, zašité v koži.

Potom sa rozbehol za svojimi druhmi. Obaja Morganovci sa teda obávali, že nedostanú od Komančov svoje poklady, a

preto si ich vzali a zdúchli. Pod medicínovými ceduľami bolo treba rozumieť depozitné doklady a bankovky, ktoré sme chceli Morganovcom vziať. Práve na mieste, kde kone skočili do vln, rieka sa zahýbala a tvorila vír, a tak sme stratili všetku nádej, že znovu dostaneme veci, ktoré vlny pohltili. Ale napokon veď to všetko bol iba „deadly dust“, vražedný prach!

Čo si teraz počať? Pravdaže, starosť o priateľov bola väčšia než túžba zmocniť sa oboch utečencov. Ostatne hnali sa za nimi piati Komančovia a pokojne som im mohol prenechať prenasledovanie.

– Prečo strieľal môj brat na kone, a nie na jazdcov? – spýtal sa Ma-ram. – Či sa Old Shatterhand nenaučil lepšie mieriť?

– Prečo neusmrtil Old Shatterhand Komanča Ma-rama, nad srdcom ktorého už dvíhal nôž? Kone zabil preto, lebo sa chcel zhovárať s jadcami.

– Bude sa s nimi zhovárať, lebo sa za nimi pustí i so svojimi červenými bratmi.

Musel som sa takmer usmiať, keď ma Indián siloumocou chcel zdržať od sledovania stôp.

– Nepustí sa za nimi, – odvetil som mu. – Bojovníci Komančov sú múdri a smelí, dolapia zlé bledé tváre a privedú ich do svojich vigvamov. Nech Ma-ram vysadne na koňa a ide za mnou.

Po tejto príhode sa mi už nechcelo odpočívať. Prišlo mi na um i toto: našich priateľov sprevádzali trinásť jazdci. Teraz však bolo treba odrátať dvoch Morganovcov, piatich Komančov a zastreleného strážcu. Z toho vyplývalo, že našich druhov strážia už iba piati Indiáni. Za takýchto okolností by som ich mohol už ľahšie vyslobodiť.

Preto som hnal kone ešte rýchlejšie než prv. Do súmraku sme prešli značný kus cesty. Keď som starostlivo preskúmal stopu, zistil som, že skupina Komančov s našimi druhmi prešla tadiaľ celkom nedávno, okolo poludnia. Už sa tak neponáhľali, lebo si akiste mysleli, že nikto ich

neprenasleduje, a jednak ich zdržal útek oboch Morganovcov a zavraždenie stráže.

Hoci sa Ma-ram veľmi obzeral po nejakom nocľahu, museli ísť za mnou ešte asi šesť, sedem kilometrov, kým sa natoľko zotmelo, že som vôbec nemohol rozoznať stopy. Až potom som mu kázal zosadnúť. Len čo sa začalo brieždiť, hneď sme zase vyrazili.

Teraz stopa odbočila od rieky a viedla do savany, stále na juh. Kde-tu sme nadábili na bizónie cesty, po ktorých sme potom šli ďalej. Spozoroval som, že sa k prenasledovaným približujeme čoraz viac. Už som sa tešil, že ich okolo poludnia dohoníme, keď tu v jedinej chvíľke stroskotala všetka moja nádej. Prišli sme totiž na miesto udupané koňmi. Asi štyridsať stôp viedlo stadiaľto na juh.

– Uff! – zvolal Ma-ram.

Nepovedal nič viacej, ale oči mu žiarili radosťou, hoci na tvári sa mu nepohol ani jediný sval. Dobre som ho pochopil. Skupinka, v ktorej boli i naši druhovia, sa stretla s iným oddielom Komančov, a pod jeho ochranou sa potom ponáhľala do tábora.

– Ako ďaleko je k táboru Komančov? – spýtal som sa Indiána.

– Racurróovia nemajú tábor. Vystavili si v savane dedinu väčšiu ako mestá bledých tvárí. Ak sa môj biely brat poponáhľa, dostane sa k nej ešte skôr, než slnko zmizne za trávami.

Okolo poludnia sme sa na chvíľu zastavili, aby sme si oddýchli. Potom sme rýchlo pokračovali v ceste a pred večerom sa na obzore ukázalo niekoľko tmavších čiar. Ďalekohľadom som zistil, že sú to dlhé rady stanov.

Komančovia si tu založili takú veľkú osadu asi preto, že tu bolo veľmi dobré lovište bizónov. Príchod zajatcov akiste zaujal všetku ich pozornosť, lebo sme nikoho nestretli a mohli sme sa priblížiť k táboru na malú vzdialenosť.

Zastavil som kone.

– Tam sú vigvamy Komančov, však?

– Áno.

– Bude tam aj veľký náčelník To-kei-chun?

– Ma-ramov otec je vždy pri svojich deťoch.

– Zašiel by ta môj červený brat a povedal mu, že ho Old Shatterhand chce navštíviť?

Prekvapene na mňa pozrel.

– Nebojí sa Old Shatterhand toľkých nepriateľov? Zabije bizóna i sivého medveďa, ale nepozabíja všetkých Komančov, ktorých je toľko ako stromov v lese.

– Old Shatterhand zabíja lesné zvery, ale nie svojich červených bratov. Nebojí sa Siouxov, Kiowov, ani Apačov alebo Komančov, lebo je priateľom všetkých udatných bojovníkov, a strieľa iba na zločincov a zradcov. Tu bude čakať. Nech môj brat len ide!

– Ale Ma-ram je Old Shatterhandov zajatec; čo keď sa nevráti?

– Ma-ram už nie je mojím zajatcom. Vdychoval so mnou dym mieru. Je slobodný.

– Uff!

Pri tomto slove Ma-ram popchol koňa päťami a odcválal. Ja i Bob sme zoskočili zo sediel. Sadli sme si a kone sme nechali pást sa. Statočný černochoch o čomsi tuho premýšľal.

– Massa, čo budú urobiť Indiáni s čiernym Bobom, keď ho massa k nim odvieť?

– To musíme vyčkať.

– Vyčkávať, to veľmi zlá vec. Bob bude vyčkať, až ho Indiáni priviazať na kôl a piecť?

– Azda to nebude také zlé, ako sa domnievaš. Musíme ku Komančom, ak chceme zachrániť tvojho massa Bernarda.

– Och, och, áno, černochoch Bob bude zachrániť dobrého massa Bern, Bob sa dá piecť, variť a zožrať, len aby Indiáni vypustili massa Berna.

Pri tomto hrdinskom rozhodnutí sa tak uškľabil, že by všetkým Indiánom iste bola prešla chuť zjesť ho. Nato si vzal kus sušeného mäsa, aby pred svojou mučeníckou smrťou užil ešte aspoň akú-takú radosť zo života.

Ma-ram zatiaľ ohlásil náš príchod a na výsledok sme nemuseli dlho čakať. Čoskoro sme uzreli blížiť sa početnú skupinu jazdcov. Neďaleko nás sa rozostúpili a tvorili kruh, v ktorom sme boli celkom uzatvorení. A kruh sa zužoval. Jazdci za cvalu revali a mávali zbraňami. Zdalo sa, že nás chcú podupať. Prví štyria – boli to náčelníci – sa k nám prihnali ako víchrica a preskočili nás. Bob spadol na zem, ale ja som pokojne sedel aj naďalej, nepohol som hlavou ani len o vlások napravo či naľavo.

– Och, och, Indiáni podupať Boba i massa! – kričal černochoch a zdvihol hlavu, aby opatrne zistil, čo sa deje ďalej.

– To im ani na um nepríde! Chcú nás len vyskúšať, či sme dosť smelí a či sa ich nebojíme.

– Vyskúšať? Och, nech len Indiáni prísť. Bob byť smelý, mnoho veľký smelý.

Znovu sa hrozne uškľabil a sadol si. Urobil to práve včas, lebo náčelníci už zostúpili z koní a blížili sa k nám. Najstarší z nich prehovoril:

– Prečo nevstáva biely muž, keď prichádzajú k nemu náčelníci Komančov?

– Keď sedí, chce im tým dať najavo, že sú mu vítaní, – odvetil som. – Nech si moji červení bratia sadnú ku mne.

– Náčelníci Komančov si sadnú len k náčelníkovi. Kde má biely muž svoje vigvamy a svojich bojovníkov?

Vzal som do pravej ruky tomahavk a riekol:

– Náčelník musí byť mocný a smelý. Ak červení muži neveria, že som náčelníkom, nech so mnou bojujú. Potom sa dozvedia, či hovorím pravdu.

– Ako sa volá bledá tvár?

– Červení a bieli bojovníci a lovci ma nazývajú Old Shatterhand.

– Biely muž si toto meno dal akiste sám.

– Ak chcú náčelníci Komančov so mnou bojovať, môžu si vziať tomahavk a nôž. Ja budem bojovať holou rukou. Howgh!

– Biely muž hovorí pyšné slová. Bude mať možnosť, aby dokázal svoju odvahu. Nech vysadne na koňa a ide s nami k bojovníkom Racurróov.

– Vyfajčia so mnou títo bojovníci fajku mieru?

– Poradia sa, či tak môžu urobiť.

– Môžu, lebo prichádzam v mieri.

Vyskočil som do sedla a aj Bob sa akosi vyštveral na svojho koňa, ktorý sa veľmi vzpiera. Zdalo sa, že náčelníci si ho ani najmenej nevšímajú. Indiáni sa ešte povýšenejšie dívajú na čierne plemeno než belosi. Mňa vzali náčelníci do stredu a už sme aj uháňali šialeným cvalom k dedine. Čoskoro sme k nej dorazili a vnikli sme medzi rady stanov. Napokon pred jedným z nich moji sprievodcovia zastavili kone a zoskočili. Urobil som tak isto.

Boba som už nevidel; obklúčili ma všetci bojovníci. Náčelník, ktorý sa predtým so mnou zhováral, siahol po mojej puške.

– Nech nám bledá tvár vydá svoje zbrane.

– Nevydám ich, lebo som k vám prišiel dobrovoľne, a nie ako váš zajatec.

– Biely muž nám predsa len vydá zbrane a dostane ich nazad, len čo sa červení bojovníci dozvedia, čo u nich chce.

– Azda sa ho červení bojovníci boja? Ved' ten, kto žiada odo mňa zbraň, iste sa ma bojí.

Náčelník pokladal tieto slová za útok proti svojej bojovníckej cti a spýtavo pozrel na ostatných troch. Asi vyčítal z ich očí uspokojujúcu odpoveď, lebo riekol:

– Bojovníci Komančov nevedia, čo to znamená báť sa, a nepoznajú strach. Nech si biely muž podrží svoje zbrane.

– Ako na volá môj červený brat?

– Old Shatterhand hovorí s To-kei-chunom, pred ktorým sa trasú všetci nepriatelia.

– Prosím svojho brata To-kei-chuna, aby mi dal stan, v ktorom vyčkám, až sa náčelníci Komančov poradia.

– Tvoje slová sú dobré. Bledá tvár dostane stan a bojovníci Racurróov sa poradia, či s ňou vyfajčia fajku mieru.

Nato pokynul rukou a vykročil dopredu. Vzal som svojho mustanga za uzdu a nasledoval náčelníka. Indiáni utvorili uličku, cez ktorú sme potom šli. Uzrel som nejednu starú i mladú ženskú tvár potajomky vyzerat' z toho či onoho stanu, aby si obzrela belocha, ktorý sa odvážil vstúpiť do levieho brloha. Na šťastie toto nebol komančský kmeň, s ktorým Winnetou bojoval vtedy pri Mapimi.

Stany a či chaty boli vystavané tým istým spôsobom, ako som to videl u severných Indiánov. To všetko postavili iba ženy, lebo Indián sa zaoberá len bojom, lovom alebo chytaním rýb, iné zamestnanie nepozná. Všetko ostatné teda spočíva na bedrách pokolenia, ktoré u nás obyčajne nazývame slabým.

Ženy si prinesú kože, ktoré majú tvoriť steny stanu alebo chaty, rozprestrú ich na slnku a potom na ne naznačia uhlíkom potrebné formy. Podľa toho kože rozstrihajú a potom ich jemnými remienkami zošijú. Teraz prinesú i žrde a všetko podnášajú na miesto, kde má obydlie stáť. Tu vykopú najprimitívnejšími nástrojmi kruh, hlboký asi šesťdesiat centimetrov, do ktorého zabodnú potrebný počet žrdí, podľa toho, aký veľký bude stan. Žrde alebo palice musia byť najmenej také dlhé, ako je priemer kruhu. Hore ich ohnú k sebe a pozväzujú prútikmi z mladej vŕby alebo liesky. Táto práca však nie je ľahká, lebo ženy či dievky musia vyliezť po žrdiach nahor a pri zväzovaní držia sa na nich len nohami. Keď sa týmto spôsobom zhotoví kostra, začne sa najťažšia časť stavby, totiž pokrývanie stanovvej kostry ťažkými kožami. K žrdiam tejto kostry, asi v polovici ich dĺžky, remeňmi popriväzujú zase iné žrde, s vidlicou na konci. To sú podpery. Tak sa vytvorí uprostred prvého kruhu žrdí aj druhý a celé priestranstvo stanu sa tým rozdelí na dve časti. Obidve kostry žrdí potom pokryjú kozami, a to tak, že hore nechajú dieru, aby mal kade unikať dym z ohňa,

horiaceho uprostred stanu. Obidve kruhovit  oddelenia sa môžu kožami alebo nejakym pletivom rozdeliť na viacero menšich astı podľa toho, ako to majiteľ potrebuje.

Stan, do ktorého ma voviedli, bol malý a nateraz v ňom nebýval nikto. Priviazal som vonku koňa a odhrnul som záves pri vchode, skladajúci sa z dvoch koı. Vošiel som a už som sa vôbec nestaral o n elnıka, ktorý, pravdaže, za mnou nevstúpil.

Nebol som tam ešte ani dve minúty, keď sa záves opäť rozhrnul a vošla prastar  Indi anka. Zhodila z chrbta hrubý zväzok raždia a znovu zmizla. No o chvíľku sa vr tla s veľkym, poriadne pootľkanym hlinenym hrncom, v ktorom, ako som stihol zazrieť, bola voda a ešte čosi v nej. Starena zap lıla oheň a hrniec postavila doprostred neho.

Pohodlne som si sadol na zem a prizeral sa jej práci. Pritom som neprehovoril ani slovíčko. Vedel som,že by som podľa indiánskeho zvyku veľmi stratil na v nosti, keby mi prišlo na um začať so ženou rozhovor. Ostatne, ľahko som si domyslel,že som tu akoby na pozorovacej stanici ae sa na mňa cez všelijaké škáry a diery dıvajú mnoh  oı.

Voda v hrnci začala vriieť a podľa v ne som uhádol,že dostanem hov dzinu. A skutočne, asi o hodinu mi starena postavila rozpálený hrniec medzi vystret  nohy a odišla, aby ma nerušila pri jedenı. Najedol som sa do vôle. Musım priznať,že som zjedol celý kusisko hovädzieho b ıka, ktorý som v hrnci našiel, ae som nepohrdol ani polievkou, hoci nádoba nebola práve najčistejšia a jedlo bolo neslan , lebo Indián nechce o soli ani len počuť.

Aby som bol úprimný, musım povedať,že Indiáni zaobchodili so mnou veľmi ohľaduplne, a ešte dnes by som stavil sto proti jednej,že ten hrniec bol jediný v celom tábore.

Po jedle som sa opäť pohodlne vystrel na zemi. Pod hlavu som si položil prikrývku a oddal sa úvahám, ktoré mi zahnali z oı spánok. Preto som zbadal,že nakřmili aj môjho koňa ae ustavične obchádzali potichu okolo môjho stanu.

Neskôr oheň dohorel a ja som zaspal. Vedel som totiž, že ma zajtra čakajú dôležité udalosti a bezsená noc by mi nijako neprospeľa. Prebudil som sa až ráno na praskot ohňa. Keď som otvoril oči, zase som uzrel starenu, ktorá zapálila oheň a položila do jeho stredu známy hrniec.

Konala si svoju robotu a na mňa ani len nepozrela. Nemal som dôvod hnevať sa na ňu pre jej nevšímavosť. Zjedol som mäso s takou istou chuťou ako včera a potom som sa rozhodol, že si vyjdem trochu pred stan. Sotvaže som však vystrčil hlavu spoza závesu, jeden zo strážcov namieril na mňa kopiju, akoby ma chcel prebodnúť.

Ak som nechcel stratiť u Indiánov všetku vážnosť a úctu, toto som nesmel nechať len tak. Oboma rukami som lapil kopiju neďaleko jej hrotu, odstrčil som ju od seba, ale potom som ju nečakane mykol prudko k sebe, takže červený bojovník ju nemohol udržať, vyšmykla sa mu a on sám sa skotrbáľal rovno k mojim nohám.

– Uff! – zareval a už aj vyskočil a schytil nôž.

– Uff! – zvolal som aj ja, vytiahol som nôž a ukoristenú kopiju som hodil do stanu.

– Nech mi bledá tvár vráti moju kopiju!

– Nech si ju červený bojovník vezme!

To sa mu akosi nepáčilo, ako som vyčítal z jeho tváre. Ale vtom mu prišla pomoc, lebo aj druhý strážca, ktorý práve obchádzal okolo stanu, sa k nám blížil.

– Nech ide biely muž dnu! – rozkázal mi prísne.

Aj on mi strkal hrot kopije celkom popod nos, že som nemohol odolať pokušeniu a zopakoval som pokus, ktorý sa mi pred chvíľou tak skvele podaril. V momente ležal aj druhý strážca pri mojich nohách, ako nedávno prvý, a jeho kopija letela do stanu za predchádzajúcou. Zdalo sa, že to je priveľa pre obidvoch. Tak sa rozkričali, že vyplašili celý tábor.

Priamo naproti môjmu stanu stál iný, značne väčší, a pred jeho vchodom boli opreté tri štíty. Na pokrik strážcov sa záves odhrnul a ukázala sa tmavá dievčenská hlávka,

pátrajúca po príčine poplachu. Dve čierne ohnivé oči spočinuli na mne a potom hlávka opäť zmizla. Ale o dve sekundy neskôr prišli k nám štyria náčelníci. Na veliteľský pokyn To-kei-chunov strážcovia ustúpili.

– Čo robí bledá tvár pred stanom?

– Azda nepočujem dobre? Môj červený brat sa hádam chce spýtať, čo robia dvaja červení bojovníci pred mojím stanom?

– Dávajú pozor, aby sa bledej tvári nestalo nič zlého, a preto má biely muž ostať v stane.

– Má To-kei-chun medzi svojimi bojovníkmi takých zlých mužov alebo jeho rozkaz platí tak málo, že jeho host'a musí chrániť stráž? Old Shatterhand nepotrebuje stráž, lebo jeho päst' rozmláti každú hlavu, ktorá má zlé myšlienky a vymýšľa lži. Moji červení bratia môžu pokojne vojsť opäť do svojho vlgvamu. Prezriem si ich dedinu a potom prídem pohovoriť si s nimi.

Nato som vošiel do svojho stanu, aby som si vzal so sebou strelné zbrane, ktoré som tu nemohol nechať. No keď som chcel zase vyjsť, privítalo ma najmenej desať kopijí. Teda som zajatec! Mám sa brániť, či nie? Podišiel som k zadnej strane stanu, schytil som tomahavk a vysekal som do tvrdej kože otvor, cez ktorý som mohol vyjsť. Keď som sa teraz zjavil zrazu vzadu, zatiaľ čo stráže stáli napredku, zazrel som najprv prekvapené tváre a potom sa rozhučal rev, akoby sa z reťazí odtrhlo najmenej sto medved'ov. Náčelníci, ktorí sa už vrátili do svojho stanu, teraz sa opäť hrnuli von, a to tak rýchlo, že sa div nepotkýnali o vlastné nosy. To sa, pravdaže, nijako nezrovnávalo s ich zvyčajnou dôstojnosťou. Pretlačili sa cez bojovníkov a zdalo sa, že ma chcú chytiť.

Brániť sa zbraňami, to sa mi nevidelo, lebo to by bolo znamenalo koniec pre mňa i mojich druhov. Vyľahol som preto z vrecka ďalekohľad, rozťahal ho na dve čiastky a natrčil ich hrozivo proti Indiánom.

– Stojte, lebo inak všetci bojovníci Komančov sú synmi smrti!

Naozaj ustúpili. Zaiste nepoznali tento prístroj, a ak ho už aj videli niekde, nemohli vedieť, či nie je to nejaká zbraň hrozných účinkov.

– Čo chce urobiť biely muž? – spýtal sa To-kei-chun. – Prečo neostane vo svojom vigvame?

– Old Shatterhand je medzi bledými tvármi veľkým medicinmanom, – odvetil som. – Ukáže červeným bojovníkom, že môže usmrtiť všetky duše Komančov.

Opäť som vstrčil d'alekohľad do vrecka a schytil som henryovku.

– Nech sa červení bojovníci podírajú na kolík tam pred stanom!

Pritom som ukázal na akúsi žrdku zapichnutú do zeme pred jedným zo vzdialenejších stanov. Potom som zdvihol pušku a vystrelil. Gulka prevrtala žrdku pri konci. Ozvalo sa pochvalné mrmlanie. Indiáni obdivujú smelosť a zručnosť aj u svojho úhlavného nepriateľa. Pri druhom výstrele vnikla gulka do žrdky asi o dva a pol centimetra poniže prvej. A pri treťom výstrele zavrtala sa gulka do dreva v tej istej vzdialenosti pod druhým otvorom. Ale nebolo počuť pochvalu, lebo Indiáni od úžasu nevládali otvoriť ústa. Poznali len pušky, ktoré mohli vypáliť najviac dva razy, a nemali ani tušenia, že by mohla jestvovať opakovačka, ako bola moja henryovka. Pri štvrtom výstrele celý zástup priam zmeravel. Pri šiestom a siedmom sa úžas stupňoval a potom sa premenil na zdesenie, ktoré sa zračilo aj na tvárach. Tak som vypálil dvadsať guliek a každá trafila o dva a pol centimetra nižšie než predošlá. Napokon som prestal strieľať, prevesil som si pušku cez plece a chladne som riekol:

– Presvedčili sa teraz červení bojovníci, že Old Shatterhand je veľký medicinman? Kto by mu chcel ublížiť, zahynie. Howgh!

Prešiel som cez zástup a nenašiel sa nikto, čo by ma bol chcel zastaviť. Po oboch stranách ulice stáli ženy a dievky pred vchodmi stanov a s obdivom hľadeli na mňa ako na

nejakú vyššiu bytosť. Mohol som byť veľmi spokojný s dojomom, aký vyvolal môj figliarsky kúsok.

Pred jedným z najbližších stanov stála stráž. Iste je dnu nejaký zajatec. Kto by to mohol byť? V duchu som uvažoval, či sa mám na to spýtať strážu, keď tu som spoza odchýleného závesu počul dobre známy hlas:

– Massa, och, och, vypustiť černocho Boba! Indiáni lapit' Boba a budú ho zabiť a zožrať!

Pristúpil som bližšie, celkom som odhrnul záves a Boba vypustil. Stráž bola taká vyľakaná, že sa neodvážila postaviť sa na odpor, a ani medzi divochmi, ktorí šli za mnou, nezvala sa jediná námietka.

– Vopchali ťa sem hneď, len čo sme prišli do dediny? – spýtal som sa černocho.

– Áno, massa. Indiáni vziať Boba z koňa a zaviesť ho do stanu, kde trčať až doteraz.

– Tak teda vôbec netušíš, kde môže byť tvoj massa Bernard?

– Bob nebol vidieť massa Bern, ani nebol o ňom počuť.

– Poď a kráčaj tesne za mnou!

Prešli sme vedľa niekoľkých stanov, keď tu nám už išli oproti štyria náčelníci s početným sprievodom. Títo opatrní ľudia ma prebehli cestičkou za stanmi, aby prerušili moju prechádzku. Položil som ruku na kolbu svojej pušky, no To-kei-chun mi už zďaleka kýval na znamenie, že neprichádza s nepriateľskými úmyslami. Zastavil som sa a čakal ho.

– Kam chce ísť môj biely brat? Nech sa odoberie so mnou na miesto porady, kde sa s ním náčelníci Komančov porozprávajú.

Predtým som bol „biely muž“ alebo „bledá tvár“; teraz ma nazýval svojím „bielym bratom“. Teda predsa som si u týchto ľudí získal aký-taký rešpekt.

– Vyfajčia si so mnou moji dobrí bratia fajku mieru?

– Najprv sa s tebou pozhovárajú a keď budú tvoje slová dobré, staneš sa akoby synom Komančov.

– Nech teda moji bratia idú napred. Old Shatterhand pôjde za nimi.

Šli sme teda nazad. Prešli sme aj povedľa môjho stanu. Trochu povyše uzrel som Samovu starú Tony priviazanú o kolík a pri nej Winnetouovho a Bernardovho koňa. Ale zajatci sami neboli nablízku, inak by som bol zbadal ich strážcov.

Napokon sme prišli na rozsiahle, takmer okrúhle priestranstvo medzi stanmi. Dookola stáli tu Indiáni vo viacerých radoch. Akiste tu bývali porady.

Náčelníci kráčali až do stredu priestranstva a tu si sadli. Niekoľkí divosi, ktorí mali akiste zvláštne výsady pre nejaké zásluhy, sa priblížili a usadili sa na zem do polkruhu oproti náčelníkom. Bez akýchkoľvek okolkov sadol som si aj ja a pokynutím som naznačil Bobovi, aby si sadol za mňa. Hneď som zbadal, že náčelníkom sa to akosi nepáči.

– Prečo si biely muž sadá, keď ho ideme súdiť? – spýtal sa To-kei-chun.

Pohrdavo som mávol rukou.

– Prečo si sadli červení bojovníci, keď ich Old Shatterhand ide súdiť?

Hoci na tvárach sa im nepohol ani sval, predsa som zbadal, že ich táto odpoveď prekvapila.

– Biely muž má žartovný jazyk, ale nech si sedí. Prečo však oslobodil černocho a priviedol ho sem na zhromaždenie? Či nevie, že černoch nikdy nesmie sedieť pri červených bojovníkoch?

– Čierny muž je mojím sluhom. Keď mu rozkážem, tak si sadne, aj keby vedia neho stáli tisíce náčelníkov. Som pripravený, porada sa môže začať.

Vedel som až príliš dobre, že sa môžem zachrániť len sebedomým správaním. Čím ostrejšie som vystupoval, – pravdaže, pritom som si dával pozor, aby som ich neurazil, – tým väčšiu úctu som si získaval. Keby som ich bol vo všetkom nemo poslúchal, to by bola bývala moja záhuba.

To-kei-chun si zapálil fajku a podal ju ďalej dookola. Mne ju však nepodali. Keď skončili tento úvodný obrad, To-kei-chun vstal a začal rečníť. Voči cudzincom sú Indiáni mlčanliví, ale keď treba, vedia sa rozrečniť tak ohnivo, že mnohý rečník na európskom zhromaždení by im závidel. Nejednen indiánsky náčelník je široko-ďaleko preslávený svojím rečníckym umením, lebo reční tak presvedčivo ako veľkí rečníci civilizovaných národov starých a nových čias. Kvetnatá reč indiánskych náčelníkov veľmi pripomína spôsob, akým sa vyjadrujú orientálne národy. Náčelník začal svoju reč zvyčajným úvodom, aký Indiáni používali, keď rečnili pred belochom, totiž obžalobou všetkých bledých tvári.

– Nech biely muž načúva, lebo bude hovoriť To-kei-chun, veľký náčelník Komančov! Mnoho a mnoho rás zapadlo slnko odvtedy, čo červení mužovia bývali sami medzi dvoma veľkými vodami. Stavali si rozsiahle osady, sadili stromy, lovili bizóny. Im patrili slnečné lúče i dážď; im patrili lesy, vrchy a všetky savany tejto rozsiahlej krajiny. Mali svoje ženy a dcéry, bratov a synov a boli šťastní. Tu prišli bledé tváre, ktorých pokožka je ako sneh, ale ktorých srdce je čierne ako sadze a dym. Prišlo ich len málo a červení bojovníci ich prijali do svojich vigvamov. Ale bledé tváre priniesli so svojimi ohnivými zbraňami aj ohnivú vodu. Priniesli so sebou iných bohov a priviedli iných žrecov. Priniesli so sebou zradu, mnohé choroby a smrť. Vždy viacej a viacej ich prichádzalo cez veľkú vodu. Ich jazyky boli falošné a ich nože ostré. Červení bojovníci im verili, a sklamali sa. Museli vydat' votrelcom krajinu, kde ležali hroby ich otcov. Bledé tváre ich vyhnali z vigvamov a z lovísk, a keď sa bránili, vraždili ich. Aby bledé tváre zvíťazili, začali rozsievať nesváry medzi kmeňmi červených bojovníkov, ktorí sa teraz vzájomne zabíjajú a musia zahynúť ako kojoty na púšti. Nech sú prekliatí všetci bieli, nech sú prekliatí toľko rás, koľko je hviezd na nebi a koľko je v horách listov na stromoch!

Hlasné pochvalné výkriky nasledovali za týmto náčelníkovým prejavom. Rečnil z plných pľúc, takže ho bolo zreteľne počuť všade dookola. O chvíľku pokračoval:

– Jedna z týchto bledých tvárí prišla do vigvamu Komančov. Tento beloch má takú istú pokožku ako všetci luhári a hovorí tou istou rečou ako všetci zradcovia. Ale červení bojovníci vypočujú jeho slová a spravodlivo ho odsúdia. Nech hovorí!

To-kei-chun si sadol, no teraz vstali zase ostatní traja náčelníci, jeden za druhým. Každý rečnil v tom istom zmysle a zakončil výzvou, aby som hovoril. Počas ich rečí vytiahol som zápisník a pokúsil som sa odkresliť náčelníkov a v pozadí bojovníkov a stany.

Keď doznela aj štvrtá reč a nasledoval po nej všeobecný rev na znamenie súhlasu, To-kei-chun mi pokynul rukou a spýtal sa:

– Čo to robil biely muž, kým náčelníci Komančov rečnili?

Vstal som, vytrhol som list zo zápisníka a podal ho To-kei-chunovi.

– Nech sa veľký náčelník Racurróov sám poďíva, čo som robil!

– Uff! – zvolal hlasnejšie, než sa na indiánskeho náčelníka patrilo, keď hodil prvý pohľad na papier.

– Uff! Uff! Uff! – ozvalo sa tri razy, keď papier chytili ostatní traja náčelníci. A To-kei-chun doložil:

– To je veľká medicína. Biely muž pričaroval duše Komančov na bielu kožu. Tu sedí To-kei-chun, tu sú jeho traja bratia a tam stoja bojovníci a stany. Čo s tým bude bledá tvár robiť?

– To červený bojovník hneď uvidí.

Vzal som mu z ruky papier a ukázal ho aj bojovníkom, ktorí stáli za mnou. Tak isto sa čudovali ako predtým náčelníci. Potom som papier zhúžval, ušúľal z neho medzi prstami guľku a vopchal ju do hlavne pušky.

– To-kei-chun, ty si sám povedal, že som vaše duše pričaril na tento papier. Teraz vaše duše trčia v hlavni mojej pušky. Mám ich vystreliť do vzduchu, aby ich roztrhali vetry a aby sa nikdy nedostali do večných lovíšť’?

Účinok tohto fígľa bol ešte väčší, než som čakal. Všetci štyria náčelníci vyskočili a dookola sa ozval jediný výkrik hrôzy. Ponáhl’al som sa upokojiť ich:

– Nech si len červení bojovníci sadnú a vyfajčia to mnou fajku mieru! Ak sú mi bratmi, ich duše im vrátim.

Hneď si posadali a To-kei-chun siahol po fajke. Tu mi vhupla na um veselá myšlienka, ako urobiť týchto ľudí ešte povolnejšími. Jeden z náčelníkov mal na svojom koženom kabáte ako zvláštnu ozdobu dva mosadzné gombíky veľkosti koruny. Pristúpil som k nemu.

– Nech mi môj červený brat požičia túto ozdobu, hneď mu ju vrátim.

Prv, než by sa bol zmohol na odpor, odtrhol som mu oba gombíky a ustúpil som niekoľko krokov dozadu. Vôbec som sa nestaral, že sa napaprčil.

– Moji červení bratia vidia, že medzi prstami držím dva gombíky, v každej ruke jeden. Nech dávajú dobrý pozor!

Predstieral som, že vyhadzujem obidva gombíky do povetria, ale pritom som ich šikovne vpustil do rukávov a Indiánom som ukázal prázdne dlane.

– Nech sa moji bratia podívajú sem! Kde sú gombíky?

– Preč! – skríkol ich majiteľ a hnev ho až dusil.

– Áno. Sú preč, leteli až k slnku! Nech ich môj červený brat zostrelí!

– To nedokáže ani červený ani biely muž, ba ani čarodejník!

– Ale ja to dokážem! Nech moji červení bratia dávajú pozor, gombíky spadnú!

Nevzal som si svoju pušku, lebo v tej trčal papier s nákresom, ale starú nabitú dvojku, ktorá ležala vedľa To-kei-chuna. Ako som ju schytil za hlaveň, nepozorovane som do nej vopchal gombík, ktorý som vypustil z pravého rukáva do

nastavenej dlane. Namieril tom puškou rovno dohora a vystrelil. O niekoľko sekúnd dopadlo čosi na zem tak prudko, že sa do nej až zavrtalo. Majiteľ drahocenného gombíka hneď pribehol a pomocou noža vykopal predmet zo zeme.

– Uff! Môj gombík!

Kým všetci s otvorenými ústami hľadeli na gombík v náčelníkových prstoch, nepozorovane som vstrčil druhý zase do druhej hlavne dvojky a namieril dohora. Tresol výstrel a všetci pozreli do výšky. Tu zrazu Bob prudko vykrikoval, vyskočil, začal poskakovať na jednej nohe a pritom si šúchal plece.

– Och, ach, massa ma trafiť, zastreliť černocho Boba do pleca.

Naozaj, gombík mu padol na plece a ležal pri ňom na zemi. Náčelník ho zdvihol a teraz si obidva vzáčne gombíky vopchal do vrecka. Z tváre sa mu dalo vyčítať pevné rozhodnutie, že ich už nikdy nepustí k slnku. Tento malý čarodejnicky kúsok, hoci bol taký jednoduchý, zapôsobil neobyčajným dojmom. Vyhodil som oba gombíky až na slnko a potom ich zase zostrelil. Naozaj boli tamhore, inak by sa jeden z nich nebol zaryl tak hlboko do zeme a druhý by nebol urobil černochovi na pleci úctyhodnú hrču, že sa neborákovi tvár hrozne zmršťovala od bolesti. Náčelníci sedeli ticho na zemi, keďže nevedeli, ako sa teraz zachovať, a ich okolie napäto čakalo na ďalší priebeh udalostí. Pokúsil som sa uvoľniť napätie trochu odvážnym spôsobom. Pri To-kei-chunovi ešte ležala fajka a vrecko z kože oposumu, naplnené podľa indiánskej obyčaje konopnými listami a tabakom. Vzal som fajku, napchal ju a v hrdom postoji som spustil:

– Moji červení bratia veria vo Veľkého Ducha a majú pravdu, lebo ich Manitou je aj môj Manitou. On je pánom neba i zeme, otcom všetkých národov, a chce, aby všetci ľudia žili v mieri a svornosti. Červených bojovníkov je toľko čo trávových stebiel medzi týmito stanmi. No bledých tvári

je toľko čo trávových stebiel na všetkých prériách a savanách. Prišli sem cez veľkú vodu a vyhнали červených mužov z ich lovišť. To neurobili dobre. Ale prečo nenávidia červení bojovníci všetky bledé tváre? Či moji červení bratia nevedia, že na zemi bývajú mnohé národy bledých tvárí a že len tri národy vyhнали červených bojovníkov z ich vigvamov? Chcú byť bojovníci Komančov nespravodliví a nenávidieť vinných spolu s nevinnými? Old Shatterhand patrí k mocnému a múdremu kmeňu, ktorý červeným bojovníkom nikdy neublížil. A veľkí náčelníci jeho kmeňa sa hnevajú na náčelníkov týchto troch zlých národov, a teda i so svojimi bojovníkmi, sú priateľmi a bratmi červených mužov. Nech sa moji červení bratia podífvajú na Old Shatterhanda, ako tu stojí pred nimi! Vidíte za jeho opaskom skalp červeného muža? Nájdete na jeho kopiji, na jeho legínoch a mokasínoch vlasy niektorého zo svojich bratov? Kto môže povedať, že si zmáčal ruky krvou červených ľuďí? Ležal so svojimi priateľmi v lese, keď bojovníci Racurróov fajčili s dvoma jeho nepriateľmi fajku mieru, a predsa nikomu neskrivil ani vlas na hlave. Chytil Ma-rama, syna veľkého náčelníka To-kei-chuna, a zajal ho. Ale nezabil ho, vrátil mu zbrane a priviedol ho do otcovho vigvamu. Mohol usmrtiť aj šiestich bojovníkov Racurróov, a predsa im nič neurobil, iba jedného z nich sputnal, aby ho jeho bratia našli a rozviazali. Či nemohol ísť za bojovníkmi, ktorí tiahli do vrchov, viacerých zabiť a znesvätiť hrob mŕtveho náčelníka? Či nestrielal zo svojej pušky na dve bledé tváre, ktoré usmrtili stráž Komančov a potom ušli so zlatom? Či nemá duše Komančov vo svojej hlavni, a predsa ich nechce zničiť? Či nemôže všetky medicíny Racurróov vyhodit' až na slnko a potom ich nezostrelit', ale nechať tam? A predsa chce byť Komančom bratom a chce s nimi vyfajčiť fajku mieru! Náčelníci Komančov sú udatní, múdri a spravodliví. Kto to neverí, toho Old Shatterhand zabije puškou, z ktorej vystrelí tisíc guliek, a preto Vyfajčí s nimi teraz fajku mieru!

Zapálil som tabak, vyfúkol som dym dvakrát, smerom k nebu a k zemi, potom štyrikrát, na každú svetovú stranu raz, a napokon som fajku podal To-kei-chunovi. Naozaj sa mi podarilo prekvapiť ho; vzal fajku, šesť ráz z nej vyfúkol a potom ju podal ďalej. Posledný náčelník mi ju vrátil a až teraz som si sadol, a to rovno medzi nich.

– Vráti nám teraz môj biely brat naše duše? – ustarostene sa spýtal jeden z náčelníkov.

Musel som odpovedať veľmi opatrne:

– Budú ma odteraz červení bojovníci pokladať akoby za syna Komančov?

– Old Shatterhand je náš brat a je slobodný. Dostane stan a môže robiť, čo chce.

– Ktorý stan dostanem?

– Old Shatterhand je veľký bojovník; dostane stan, ktorý si vyberie.

– Nech idú teda moji červení bratia so mnou, aby som si mohol vybrať.

Vstali, aby šli so mnou. Kráčal som cez stanovú ulicu ešte ďalej hore, až som zbadal stan, pred ktorým stáli štyria mužovia na stráži. Priložil som dlane k ústam a zavyl som na spôsob kojota. Zo stanu sa hneď ozvala odpoveď. Jediným skokom som sa ocitol pri vchode.

– Tu je obydlie Old Shatterhandovo!

Náčelníci zarazene popozerali na seba; nečakali, že si vyberiem práve tento stan, hoci to ľahko mohli predvídať.

– Tento stan nemôže náš biely brat dostať.

– Prečo?

– Patrí nepriateľom Komančov.

– A ktože sú títo nepriatelia?

– Dve bledé tváre a jeden červený bojovník.

– Ako sa volajú títo mužovia?

– Červený bojovník je Winnetou, náčelník Apačov, a jeden z belochovej Sans-ear, nazývaný aj Postrach Indiánov.

Hádam ešte nevedia, že som bol spoločníkom zajatcov? Pravda, nehovoril som o tom s Ma-ramom ani slovíčko, ale Patrick im to už iste povedal.

– Old Shatterhand chce týchto ľudí vidieť!

S týmito slovami som vstúpil do stanu. Náčelníci ma hneď nasledovali.

Zajatci ležali na zemi sputnaní na rukách i nohách a okrem toho boli priviazaní k šiatrovej žrdi. Zaiste už spoznali môj hlas, ale nikto z nich nepreriekol ani slovíčko, nikto z nich neukázal na tvári radosť, ktorú v nich musela moja prítomnosť vzbudiť.

– Čo urobili títo muži? – spýtal som sa.

– Zabili niekoľkých bojovníkov Komančov.

– Videl to môj červený brat?

– Bojovníci Racurróov to vedia.

– Bojovníci Racurróov to musia dokázať! Toto je môj stan a títo traja muži sú moji hostia!

Vytiahol som nôž, aby som prerezal zajatcom putá. Tu mi jeden z náčelníkov chytil ruku.

– Títo muži musia zomrieť. Môj biely brat ich nesmie považovať za svojich hostí.

– Kto mi to zakáže?

– Štyria náčelníci Racurróov.

– Nech sa len opovážia!

Postavil som sa medzi zajatcov a náčelníkov. Okrem nich vošiel iba Bob.

– Bob, rozrež všetkým putá! Najprv Winnetouovi!

Černoch sa práve skláňal k svojmu pánovi, no hneď poslúchol môj rozkaz. Iste aj jemu prišlo na um, že Winnetou nám môže viacej pomôcť než Bernard.

– Nech čierny muž schová svoj nôž! – rozkázal ten istý náčelník, ale v tej chvíli už z Winnetou spadli putá.

– Uff! – zvolal náčelník, keď videl, že černoch konal proti jeho rozkazu. Chcel sa vrhnúť na Boba, ktorý už kľáčal pri Samovi, aby aj toho oslobodil.

Postavil som sa mu do cesty. Rozohnal sa na mňa nožom. Rýchlo som sa uhol nabok, a tak sa stalo, že ma zasiahol iba do ramena. Nemal už čas vytiahnuť nôž z rany. Úderom päste zrazil som ho na zem. Tak isto prudko som udrel aj jeho druha, ktorý stál vedľa neho. Potom som tretieho schytil pod krk, zatiaľ čo Winnetou, hoci mal zapuchnuté zápästie, zovrel prstami hrdlo To-kei-chunovi.

Ten vyrazil iba jediné „uff“ a potom už ani nemukol. Museli sme sa poponáhľať, lebo vonku stáli strážne. Za dve krátke minúty sme boli pánmi stanu a náčelníci ležali poviazaní na zemi so šatkami v ústach.

– Tisíc hrmených, to bola pomoc v núdzi! – poznamenal Sam a šúchal si údy, ktoré mu takmer zmeraveli, keďže boli dlho stiahnuté putami a neprúdila v nich krv. – Charley, ako si to len napríklad mohol tak narafičiť?

– Neskoršie vám to vysvetlím. Teraz sa však predovšetkým ozbrojte! Títo štyria mužovia majú so sebou dosť zbraní.

Aj ja som otvoril vrečko s nábojmi, ktoré mi viselo pri páse, a nabil som henryovku, aby som bol pre všetky prípady poistený. Zároveň som svojim druhom dával potrebné pokyny, aby ihneď zabili náčelníkov, keby na nás Indiáni zaútočili. Strážcovia sa z úcty k náčelníkom trochu vzdialili od stanu a ešte ďalej za nimi stálo značné množstvo Komančov, ktorí nás sem nasledovali zo zvedavosti; chceli vedieť, ako sa toto dobrodružstvo skončí.

Najprv som šiel ku strážcom.

– Moji bratia iste počuli, že sa Old Shatterhand stal náčelníkom Komančov?

Sklopili oči na znak toho, že mi dávajú za pravdu.

– Červení bojovníci budú dobre strážiť tento stan a nepustia nikoho dnu, kým náčelníci nerozkážu inak.

Teraz som podišiel k ostatným Komančom.

– Nech moji bratia zvolajú všetkých bojovníkov na miesto, kde sa konávajú porady!

Rozišli sa a ja som kráčaľ k určenému miestu. Kto nepozná obyčaje divochov, bude moje konanie pokladať za nesmierne odvážne, ale neprávom. Indiáni nie sú „divochmi“, za akých ich zvyčajne vyhlasujú. Majú svoje nemeniteľné zákony a obyčaje. Kto ich vie využiť, môže vyhnúť nebezpečenstvu. Ostatne hneď od začiatku šlo mi o život, a teda i pri tomto poslednom kúsku viacej než život som nemohol riskovať.

Cestou som si zotrel trochu krvi z pleca, stopy nepatrného bodnutia. Potom som si sadol na miesto, kde som sedel predtým. O desať minút bolo celé priestranstvo obsadené bojovníkmi. Na prostriedku bolo voľné miesto, kam si sadli tí, ktorí tvorili výnimku aj pri predošlej porade. U civilizovaných národov sa podobné zhromaždenia neobídu bez kriku a rečí, ale tu, medzi takzvanými divochmi, nikto neprehovoril ani slovíčko. Každý prišiel dôstojne a potichu, vyhľadal si svoje miesto a potom stál nehybne ako socha a vyčkával, čo sa bude diať.

Pokynom ruky som privolal k sebe tých, čo mali výsady, že mohli sedieť uprostred zhromaždenia. Usadili sa predomnou do polkruhu a tu som začal:

– Old Shatterhand sa stal náčelníkom Komančov. Počuli to moji bratia?

– Vieme to, – odvetil jeden za všetkých.

– Mal si vybrať stan a vybral si ten, v ktorom boli zajatci. Odteraz je teda tento stan i so všetkým, čo je dnu, jeho majetkom, či nie?

– Je tak.

– A predsa mu chceli odškriepiť toto právo. Sú náčelníci Komančov luhármami? Zajatci si žiadali ochranu Old Shatterhanda. Mohol im ju odprieť?

– Nie.

– Vzal ich pod ochranu a povedal im, že sú jeho hosťami. Smel tak urobiť?

– Mal na to právo, ba bola to jeho povinnosť. Ale nesmie ich zachraňovať pred súdom. Môže ich iba brániť a umrieť s nimi.

– A môže im rozviazať putá, ak sa za nich zaručí?

– To môže.

– Tak urobil len to, na čo mal právo. A predsa ho jeden z náčelníkov chcel zabiť. No jeho nôž sa mu vbodol iba do pleca. Čo smie urobiť Komanč, keď ho iný muž chce zabiť v jeho vlastnom stane?

– Smie ho aj on zabiť.

– Aj všetkých tých, ktorí chcú vrahovi pomáhať?

– Všetkých.

– Moji bratia sú múdri a spravodliví. Štyria náčelníci Racurróov ma chceli zavraždiť. No ja som ich neusmrtil, moja ruka ich iba zrazila na zem. Ležia poviazaní v mojom stane a moji hostia ich strážia. Krv za krv, milosť za milosť. Žiadam slobodu svojich štyroch hostí za slobodu štyroch svojich vrahov! Nech sa moji bratia poradia, budem čakať. Ale nech sa neopovážia znepokojovať mojich host'ov, lebo tí hneď usmrčia všetkých štyroch náčelníkov, ak vstúpi do stanu niekto iný okrem Old Shatterhanda!

Ani len sval sa nikomu nepohol na tvári, hoci táto moja reč musela mať na nich nesmierny účinok. Vzdialil som sa od nich natoľko, aby som nepočul ich slová. Títo mužovia, ako som zbadal hneď na začiatku, len čo som sem prišiel, boli akýmsi poradným zborom, ktorý podliehal náčelníkom. Na ich pokyn pristúpili k nim z viacerých strán priestranstva niekoľkí bojovníci a tým hneď vysvetlili, ako sa veci majú. Bojovníci potom rozšírili správu medzi ostatných. Pravdaže, v zhromaždení čoskoro nastal rozruch, ale nikto ma neprišiel obťažovať. Potom sa poradný zbor dlho, dlho radil, až napokon traja jeho členovia povstali a pristúpili ku mne. Jeden z nich začal:

– Náš biely brat drží náčelníkov Racurróov vo svojom stane ako zajatcov?

– Tak je.

– Vydá ich bojovníkom Komančov, aby ich súdili?
– Moji bratia zabúdajú, že bojovníci nikdy nesmú súdiť svojho náčelníka, iba v tom prípade, ak bol v boji zbabelý. Náčelníci Racurróov chceli zabiť Old Shatterhanda. Sú v jeho vigvame a len on sám ich môže potrestať.

– A čo s nimi urobí?

– Zabije ich, ak jeho hostia nedostanú slobodu.

– Pozná tých host'ov?

– Áno.

– Medzi nimi je aj Sans-ear, zabíjač Indiánov.

– Videli moji bratia, že zabil niektorého Komanča?

– Nie. Ale Winnetou, ten Pimo, pobil na stá a stá Komančov.

– Zabil aj niektorého Racurróa?

– To nie. A kto je tretí zajatec?

– Muž zo severu, ktorý ešte nikdy nezabil syna červenej matky.

– Ak náš brat zabije náčelníkov, zabijeme aj my jeho a taktiež i jeho host'ov.

– Moji bratia žartujú! Kto chce zabiť Old Shatterhanda? Či azda nemá duše Komančov v hlavni svojej pušky?

Upadli do rozpakov a zamysleli sa. Svojich náčelníkov predsa nemôžu obetovať!

– Nech náš brat počká, kým sa vrátíme.

Vzdialili sa a porada sa začala znovu. Pokiaľ som mohol pozorovať, ani na jednej tvári sa nezračila nenávisť alebo hnev voči mne. Bránil som sa odvážne a dôveroval som im; nebolo teda pre nich nijakou hanbou vyjednávať so mnou. Asi po polhodine sa traja poslovia opäť vrátili ku mne.

– Old Shatterhand a jeho hostia dostanú slobodu počas štvrtiny slnka.

Ach, dobre som poznal túto starú indiánsku hru! Zajatcov pustia na nejaký čas na slobodu, a potom začnú na nich vzrušujúcu honbu. V tomto prípade budú mať Racurróovia i tú výhodu, že svojich náčelníkov vyslobodia z nebezpečenstva. Dávali nám náskok šesť hodín; to bolo

málo. No ak vyrazíme z ich tábora práve šesť hodín pred zotmením, tak máme náskok i celú nasledujúcu noc, lebo potme nás nebudú môcť prenasledovať. Za týchto okolností by som musel byť blázon, keby som ich ponuku neprijal. No musel som sa aspoň naoko zdráhať.

– Old Shatterhand bude súhlasiť, ak jeho hostia dostanú nazad zbrane, ktoré im Racurróovia vzali.

– Dostanú ich.

– Aj všetko ostatné, čo im prináležalo?

Myslel som tým cenné veci, ktoré mal Bernard pri sebe a o ktorých som nevedel, či mu ich vzali, alebo nie.

– Všetko.

– Moji bieli hostia nijako neublížili Racurróom, a títo ich predsa zajali. Náčelníci sa majú dostať na slobodu, hoci ma chceli usmrtiť. Výmena teda nie je spravodlivá.

– Čo žiada ešte môj brat?

– Jeden z náčelníkov ma bodol do ramena. Za to si vyberiem z koní náčelníkov tri a miesto nich im dám tri z našich.

– Môj brat je múdry ako líška. Vie, že jeho kone sú unavené. Ale nech má, čo si žiada. Kedy prepusti náčelníkov zo svojho vigvamu?

– Keď odcvála od svojich červených bratov.

– A vydá nám duše Komančov z hlavne svojej pušky?

– Nebojte sa, nevystrelí ich do povetria.

– Potom môže Old Shatterhand odísť, kam sa mu zapáči. Je veľký bojovník a prefíkaný šakal. Rozum Komančov sa zatienil, keď s ním fajčili fajku mieru. Howgh!

Výmena bola dohodnutá a mohol som ísť. Okolostojaci ma prepustili bez ťažkostí. Pomaly a pokojne som kráčal ku svojmu stanu. Pravdaže, moji druhovia ma napäto očakávali, a keď som vstúpil iba sám, bolo im to znamením, že sa veci zaiste vyvinuli v náš prospech.

– No? – spýtal sa Bernard, ktorý už nemohol dlhšie krotiť zvedavosť.

– Vzali vám diamanty alebo cenné papiere?

– Nie. Prečo?

– Pretože by vám ich teraz museli vrátiť. Na šesť hodín sme slobodní.

– Slobodní, massa? – zvolal Bob. – Och, ach, Bob byť slobodný a aj massa Bern byť slobodný! Ale iba na šesť hodín? Potom Indiáni znovu chytiť massa Berna a Boba?

– Well, – poznamenal Sam, – to je všetko, čo si teraz prajeme. Bola to veru čertovská omáčka, a tak nenazdajky sme do nej napríklad padli! Ale čo je s mojou Tony?

– Dostaneš ju a s ňou všetko, čo ti prináleží. Aj Winnetou dostane svojho koňa. Ostatné zvieratá sú príliš vyčerpané a hoci sa nerád lúčim so svojim skvelým mustangom, predsa som si vyhradil, že si smiem vybrať tri z koní, ktoré patria náčelníkom.

– Heigh-day, Charley! – smial sa Sam. – Šesť hodín náskok a päť dobrých koní, to je dosť pre takých starých zálesákov, ako sme my. Som si predsa istý, že si nevyberieš nejaké chromé capy!

Teraz som im musel aspoň v krátkosti vyrozprávať, čo som zažil odvtedy, ako sme sa nevideli. Ešte som s tým neskončil, keď sa zvonku ozvalo volanie. Vyšiel som zo stanu a uzrel som starenu, z hrnca ktorej som dva razy jedol.

– Nech ide bledá tvár so mnou!

– Kam?

– K Ma-ramovi.

To bol zvláštny odkaz. Upovedomil som o tom svojich druhov a potom som vykročil za starenou. Viedla ma k stanu, ktorý stál oproti môjmu včerajšiemu obydlíu. Stáli tu dva kone. Na jednom z nich sedel Ma-ram.

– Môj brat si pôjde vybrať kone!

O toto teda ide! Vysadol som a už sme sa aj hnali do prémie. Tam sme našli mnoho koni priviazaných o kolíky. Mladý Indián ma zaviedol rovno ku krásnemu vraníkovi.

– To je najlepší kôň Racurróov! Ma-ram ho dostal od svojho otca. Daruje ho Old Shatterhandovi za to, že mu nevezal skalp.

Tento bohatý a veľkolepý dar ma nesmierne prekvapil. Na takomto koni ma nik nemôže dohoniť. Pravdaže, dar som prijal a vybral som ešte dva kone pre Bernarda a pre Boba. Boli skvelé, iste budú s nimi spokojní.

Potom sme sa vydali na spiatočnú cestu. Ma-ram zastal pred svojím stanom.

– Nech môj biely brat zíde z koňa a vojde sem!

Takéto pozvanie som nemohol odmietnuť. Ma-ram ma zaviedol do stanu a tu mi dal ochutnať kammassový koláč, ktorý vedia Komančovia tak znamenite upiecť. Potom som sa rozlúčil. Keď som vyšiel zo stanu, uzel som tmavooké dievča, ktoré som videl už aj ráno. Stála pri mojom koňovi a nakladala naňho zásoby potravín. Začervenala sa, keď som ju prekvapil pri tejto práci.

– Kto je táto dcéra Racurróov? – spýtal som sa Ma-rama.

– To je Hi-la-dí, Čistý Prameň, dcéra náčelníka To-kei-

chuna. Prosí ťa, aby si prijal, čo ti ponúka za to, že si ušetril jej brata Ma-rama.

Podal som dievčaťu ruku.

– Nech ti Manitou dá šťastia a mnohé slnká, ty kvetina savany. Tvoje oko je jasné a tvoje čelo je čisté. Nech aj tvoj život ostane taký jasný a nezakalený!

Vyšvihol som sa na koňa a s ostatnými tromi som odcválal k svojim priateľom. Pri pohľade na môjho vraníka boli akoby očarení, najmä Sam.

– Charley, – riekol, – ten je skoro toľko hoden ako moja stará Tony, lenže ona má kratší chvost a dlhšie uši. Už máme všetko pohromade, tí červení chlapíci nám už priniesli všetko, čo nám chýbalo. Teraz je práve šesť hodín pred súmrakom. Vyrazme teda a uvidíme, či nás napríklad ešte raz dochytiť.

Naložili sme na kone všetko, čo sme si mali vziať, a sňali sme zajatcom putá.

– Massa, teraz preč, – napomínal ma Bob, – veľmi rýchlo preč, aby neprísť za nami Indiáni a nelapiť nás všetkých znovu, massa Berna, Sama, Charleyho a Winnetoua!

Pokým sme boli v stane, náčelníci sa nehýbali. Vysadli sme na kone a uháňali preč. Ulica medzi stanmi bola prázdna, nebolo vidieť jediného Indiána, ale náš odchod iste všetci pozorovali. Pri To-kei-chunovom stane sa mi pozdalo, že sa na mňa cez medzeru závesu dívajú dva páry očí. Stovky srdc sa rozbúšili túžbou dochytiť nás; ale tu kloпали dve srdcia, ktoré si iste želali, aby sme ušli.

Štvrtá kapitola

V KALIFORNII

Prebrodili sme Rio Colorado, šťastne sme prešli cez územie kmeňa Pahutov a dúfali sme, že čoskoro dorazíme k východným výbežkom nevadských hôr, kde sme chceli niekoľko dní odpočívať pri jazere Mono. Od územia Komančov až sem je ďaleká cesta. Treba prejsť cez šíre, takmer nekonečné savany, cez vysoké horstvá a potom cez rozsiahle solné púšte. Nech by boli kôň a jazdec akokoľvek mocní, predsa len by sa na nich prejavili následky cestovných útrap.

A čo nás vlastne pobádalo, aby sme podnikli takúto ďalekú cestu až do Kalifornie? Po prvé, Bernard Marshal tam chcel vyhľadať svojho brata a po druhé, domnievali sme sa, že obidvaja Morganovci sa vybrali do krajiny zlata, keďže pri Rio Pecos tak nečakane prišli o svoj lup.

K tejto domnienke sme mali dosť dôvodov.

Keď sme vtedy vyrazili zo stanovaj dediny Komančov, jazdili sme celé popoludnie a celú noc, takže sme už na druhý deň okolo obeda uzreli pohorie Sierra Guadalupe. Samova kobyľa a Winnetouov kôň sa i napriek veľkým útrapám a námahám cesty držali skvele a ostatné kone boli také čerstvé, že sme si o ne nemuseli robiť starosti. Prešli sme aj cez guadelupské pohorie a ešte sme nespozorovali, že by nás prenasledovali. A keď sme o niekoľko dní neskoršie prešli cez Rio Grande, nemuseli sme sa už Komančov obávať.

Západne od Rio Grande ťahajú sa početné výbežky Kordiller, smerujúce na sever. Dorazili sme až k nim a po celú cestu sa nám neprihodilo nijaké zvláštne dobrodružstvo. Ale tu sa už stalo čosi dôležitého.

Okolo poludnia sme sa utáborili nad akýmsi priesmykom. Winnetou stál vyššie než my na brale, skadiaľ mohol dobre prezrieť cestu pred nami i za nami.

– Uff! – zvolal zrazu hrdelným tónom, ako to vie len Indián, ľahol si na zem a rýchlo sa sklúzol k nám.

Pravdaže, hneď sme schytili zbrane a vyskočili sme na rovné nohy.

– Čo sa deje? – spýtal sa Marshal.

– Blížia sa červení bojovníci.

– Koľko ich je?

– Toľkoto, – ukázal päť prstov na pravej ruke a tri na ľavej.

– Osem! Z ktorého kmeňa?

– Winnetou to nemohol zistiť, lebo tí mužovia nemajú nijaké kmeňové znaky.

– Sú na bojovom chodníku?

– Nemajú na tvári ani červenú ani belasú hlinku, ale sú ozbrojení.

– Ako ďaleko sú?

– Kým uplynie štvrtina času, ktorý bledé tváre nazývajú hodinou, budú bojovníci tu. Nech sa moji bratia rozdelia.

Winnetou pôjde so Sans-earom dopredu a Marshal s čiernym mužom dozadu, kde sa skryjú za balvanmi. Môj brat Šarlí ostane tu pri svojom koni.

Schytil ostatné štyri kone za uzdu a odviezol ich za bralá, aby ich nikto nezbadal. Potom odišiel so Sans-earom dopredu a Marshal s černochoom zase dozadu. Ja som sedel na mieste napoly obrátený smerom, skadiaľ mali prísť očakávaní bojovníci. Pušku som mal na dosah.

Sotvaže uplynula štvrt'hodina, začul som dupot konských kopyt. Tváril som sa, akoby som nebol nič počul, ale pritom som bedlivo pozoroval osem postáv, ktoré ma hneď zbadali a zastavili svoje kone. Vymenili si zopár slov a potom sa pohli smerom ku mne. Pôda tu bola skalnatá a neostávali na nej nijaké stopy; teda blížiaci sa Indiáni nemohli vedieť, že nie som tu sám.

Pokojne som vstal a zdvihol pušku. Zastali asi desať krokov predou mnou a prvý z nich sa spýtal:

- Čo robí bledá tvár medzi týmito vrchmi?
- Biely muž tu odpočívá po d'alekej ceste.
- Skadiaľ prišiel?
- Od brehov Rio Grande.
- A kam chce ísť?

– Uff! – zvolal zrazu iný Indián ešte skôr, než som mohol odpovedať na poslednú otázku. – Bojovníci Komančov videli bieleho muža pri vodách rieky Pecos. Bol tam i s Ma-ramom, náčelníkovým synom, a strieľal na dve bledé tváre, za ktorými sa moji bratia hnali.

Tento muž bol teda jedným z piatich Komančov, ktorí na mňa zaútočili a tým zavinili, že obaja Morganovci ušli. Nespoznal som ho, pretože vtedy mal na tvári bojové pomaľovanie a videl som ho ako i jeho štyroch druhov iba krátku chvíľu.

– Kam sa uberala bledá tvár s Ma-ramom? – spýtal sa ma vodca Indiánov po tomto vysvetlení.

- Do vigvamu Komančov.
- Ako sa zišiel biely muž s Ma-ramom?

– Zajal som ho v doline, v ktorej sa zdržoval odvtedy, ako bojovníci Komančov napadli Winnetoua, Sans-eara, ešte jednu bledú tvár a jedného černochoa.

Pri tejto odpovedi Komančovia siahli za nožmi.

– Uff! – zvolal ich vodca. – Zajal Ma-rama! Kam sa podeli ostatní červení mužovia?

– Neublížil som im. Jedného som zviazal a ostatní štyria nemali oči ani uši, aby videli a počuli, že beriem so sebou náčelníkovho syna.

– Ale Ma-ram nebol zviazaný, keď sme ho videli vedľa bledej tváre, – poznamenal ten istý Indián, ktorý sa pred chvíľkou bol zamiešal do rozhovoru.

– Rozviazal som ho, lebo mi sľúbil, že pôjde pokojne so mnou do vigvamu Komančov.

– Uff! Čo tam chcel biely muž robiť?

– Chcel som oslobodiť náčelníka Apačov a Sans-eara. Zajal som štyroch komančských náčelníkov a prepustil som ich na slobodu až potom, keď som za nich dostal našich zajatých ľudí. Mohol som s nimi slobodne odísť, Komančovia nám na to určili jednu štvrtinu slnečnej cesty.

– Ach, zajatci sa teda dostali na slobodu?

– Áno.

Tešil som sa, že týmto rozhovorom môžem Indiánov napajediť.

– Bledá tvár musí teda zomrieť!

Schytil pušku, jedínú, ktorú mali, lebo ostatní boli ozbrojení iba lukom a šípami.

– Červení mužovia by zhynuli prv, kým by zdvihli zbrane! Nebojím sa ôsmich Indiánov! Ale bojovníci Komančov mi neublížia, keď im poviem, že môžu Winnetoua, Sans-eara a ostatných lapiť ešte dnes.

– Uff! Kde?

– Tu! – Pritom som ukázal napravo i naľavo. – Tam stojí Winnetou so Sans-earom a tu zase beloch s čiernym mužom!

Na oboch stranách sa ukázali moji druhovia, postúpili o niekoľko krokov smerom ku mne a namierili pušky na

Komančov. Ja som zároveň odskočil na niekoľko krokov dozadu a namieril som na vodcu Indiánov.

– Červení mužovia sú našimi zajatcami! Zostúpte z koní!
– rozkázal som im.

Bolo ich o troch viacej než nás, ale našich päť pušiek znamenalo nesmiernu prevahu. Indiáni sa nemohli pokúsiť o útek ani dopredu, ani dozadu, a preto som sa nečudoval, keď vodca sklonil pušku a spýtal sa:

– Nevidí môj biely brat, že červení mužovia sú na bojovom chodníku?

– A predsa ste ma chceli zabiť! Ale biely muž netúži po krvi svojich červených bratov. Nech zostúpia z koní a vyfajčia si s nami fajku mieru.

Otáľali, nechcelí poslúchnuť túto výzvu, za ktorou sa mohla tajiť vojnová lešť.

– Ako sa volá môj biely brat? – spýtal sa vodca.

– Nazývajú ma Old Shatterhand.

– Uff! Jeho slovu môžeme teda veriť. Nech moji bratia zídu z koní!

Vytiahol zo sedlovej kapsy fajku a sadol si vedľa mňa. Jeho druhovia urobili tak isto. Aj moji priatelia prišli k nám a posadali si. Fajku sme napchali a polom šla dookola. Bernard urobil chybu, že podal fajku aj Winnetouovi. Ten ju odmietol so slovami:

– Náčelník Apačov sedí s Komančmi len preto, že si jeho brat želá mier s nimi; Winnetou nebude fajčiť z kalumetu, ktorý držali ich ruky! Môžu sa dohodnúť s mojím bratom, ale až dohovoria, nesmú sa stretnúť s Winnetouom, lebo by čoskoro ich mŕtvoly ležali na zemi ako zdochliny šakalov na púšti.

Bernard mohol predvídať, ako sa Winnetou zachová. Komančovia sa tvárili, akoby tieto slová neboli ani počuli. Ja som sa obrátil k ich vodcovi s otázkou:

– Červení mužovia prenasledovali oboch bielych zradcov?

– Môj brat to už počul.

– A nedostihli ste ich?

– Nie. Zradcovia sa dostali až na územie našich nepriateľov, a tak sa bojovníci Komančov museli vrátiť.

– Ako mohli ujsť, keď nemali kone?

– Ukradli kone Komančom.

– Ach! Azda Komančovia nemajú oči, aby videli zlodeja, a uši, aby počuli jeho kroky?

– Odišli k hrobu svojho náčelníka, a keď sa vrátili ku koňom, stráže boli mŕtve a dve najlepšie zvieratá boli preč.

To bol naozaj jediný spôsob, ako sa Morganovci mohli zachrániť. No na takéto podujatie bolo treba nemálo odvahy. Veď ktože by sa pustil do hôr ku Komančom, aby im ukradol kone, keď má nepriateľa za päťami? Obaja zlodeji boli naozaj smelí mužovia, nesmeli sme ich podceňovať. No musíme ich dostať do rúk, aj keby sme za nimi museli obísť celú zemeguľu. Preto som sa veľmi tešil, že sme sa stretli s týmito Komančmi.

Zdržali sa pri nás len nakrátko a až pri odchode som sa spýtal:

– Kde videli moji červení bratia naposledy stopu bielych mužov?

– Na dve slnká odtiaľto. Chce ísť môj brat za nimi?

– Áno. Ak ich dolapíme, je s nimi koniec!

– Uff! Biely muž hovorí Komančom zo srdca. Nech ide stále smerom, ako zapadá slnko, a po čase, ktorý bledé tváre nazývajú deň, dorazí k doline, tiahnucej sa smerom od poludnia na poľnoc. Cez túto dolinu nech sa potom môj brat uberá smerom na poľnoc a dorazí k miestu, kde obidve bledé tváre sedeli pri táborovom ohni. Potom pôjde cez vrchy až k rieke tečúcej na západ a bude ju sledovať. Dva razy nájde popol ich ohňov. Stadiaľ sa bojovníci Komančov museli vrátiť, lebo tam sa už začínajú lovištia Navajov.

– Ako ďaleko boli moji bratia od prenasledovaných, keď sa museli vrátiť?

– Ani nie na pol slnka. Červení bojovníci by ich boli prenasledovali aj ďalej, ale v dolinách uzreli vigvamy nepriateľov, tam by boli našli smrť.

– Bojovníci Komančov môžu To-kei-chunovi a trom ostatným náčelníkom povedať, že Winnetou, Sans-ear a Old Shatterhand dostihnú oboch zradcov. Nech si Ma-ram občas spomenie na Old Shatterhanda, lebo aj on naňho spomína.

– Bude Apač Winnetou prenasledovať Komančov?

– Nie. Je síce ich nepriateľom, ale fajčili s jeho bratmi fajku mieru a tak ich nechá odtiahnúť.

Vysadli na kone a odcválali. Urobili sme tak isto. Zatiaľ čo oni uháňali na východ so správou, že sme sa s nimi stretli, my sme cválali na západ s pevnou nádejou, že Morganovcov lapíme.

Našli sme všetko tak, ako nám to Komančovia boli popisali. Pretože Navajovia žili s Apačmi v priateľstve, mohli sme s Winnetouom ísť k nim. Dozvedeli sme sa od nich, že obaja belosi sa tam zdržali len niekoľko hodín a že sa dopytovali na najbližšie chodníky vedúce ku Coloradu. Spomínali aj jazero Mona a hoci sme boli za nimi niekoľko dní cesty, predsa sme našli ich stopy. Boli veľmi zreteľné, a tak sme dúfali, že ich napokon predsa len dostihneme.

Teraz sme smerovali k Sierre Nevade. Uberali sme sa šírou rovinou, na ktorej boli nespočetné stopy bizónov. Radi by sme boli jedno z týchto zvierat skolili, lebo už dlho sme jedli iba sušené mäso, a hoci nám naša zásoba mohla vystačiť ešte na niekoľko dní, predsa by nám bol býval veľmi vítaný čerstvý bizóni bôčik alebo stehno.

Preto som i s Bernardom, ktorý sa doteraz ešte nezúčastnil na love bizónov, odbočil napravo. Tu rástli všelijaké kroviská, z čoho sa dalo usudzovať, že tam bude voda, a teda i bizóny. Bolo horúce poludnie a práve o takomto čase sa bizóny rady ochladzujú vo vode alebo prežúvajú v jej blízkosti.

Moja nádej sa naozaj splnila, lebo na obzore sa ukázala skupina štyroch zvierat. Ihneď sme cválali za nimi. Žiaľ,

viator nám fúkal do chrbta, a tak nás čoskoro spozorovali. Preto sme kone museli hnať čo najrýchlejšie. Môj vraník sa výborne osvedčil. Letel tak ľahko, ani čo by mal krídla a Bernardovho koňa zanechal za sebou. Keď som videl, že kôň je taký rýchly, chcel som vyskúšať aj iné jeho vlastnosti, ktoré majú na západe ohromnú cenu. Rozhodol som sa totiž, že nepoužijem pušku, ale laso. Moje laso nemalo na konci uško, ale kovový krúžok, pomocou ktorého sa slučka stiahne oveľa rýchlejšie než cez kožené uško, aké býva na lase Indiánov.

Dohonil som bizóny neďaleko vrbových krovísk. Bol tu mocný býk s tromi kravami. Vybral som z nich tú, ktorej sa najväčšmi leskla srst' a o ktorej som teda mohol predpokladať, že bude mať najjemnejšie mäso. Zahnal som ju od ostatných trochu nabok, cváľal som stále medzi nimi a ňou a napokon som hodil slučku. Môj kôň sa správal skvele. Len čo laso zasvišťalo v povetrí, sám od seba sa obrátil, pevne sa vzoprel kopytami do zeme a naklonil sa dopredu. Slučka sa stiahla na krku kravy... Mocné trhnutie takmer povalilo koňa na zem, ale držal sa výborne. Ešte väčšmi napäl laso, priviazané k sedlu. Krava sa zrútila. Zoskočil som z koňa, vytiahol nôž a prudko som ju bodol do šije. Kôň ma sledoval očami a popustil laso. Pristúpil som k bystrému zvieraťu, pohladkal som mu krk. Začalo si trieť hlavu o moje plece.

Potom som sňal slučku z krku kravy a chcel som ju práve pitvať, keď prišiel Bernard.

– Neskoro! – riekol s ľútosťou. – Mám sa pustiť za ostatnými bizónmi?

– Nie. Budeme mať dosť mäsa a tu mi môžete pomôcť.

Zostúpil z koňa a ja som prevrátil kravu na bok. Pritom som zbadal, že má v srsti vypálené znamenie.

– Ach, pochádza zo stáda nejakej estancie, haciendy alebo ranča.

– Smeli sme ju zabiť?

– Áno. Dobytok v týchto krajoch má len takú cenu ako jeho koža. Každý cestujúci – taký je tu zvyk – môže si pre svoju potrebu zabiť jeden kus, ale kožu musí odovzdať majiteľovi.

– Musíme ho teda vyhládať?

– Nie. Keby sme azda natrafili na jeho hospodárstvo, oznámili by sme mu, kde môže kožu nájsť. Pri veľkých každoročných zabíjačkách sa nedá tomu vyhnúť, aby majiteľ dobytky nezabil aj niekoľko kusov svojho suseda. Lenže tomu sa pritrafia to isté a potom si kože vzájomne vymenia.

Krava ležala najviac ak päť krokov od húštiny, ako som to už spomenul. Sotvaže som skončil vysvetľovanie, počul som prenikavé zasvišťanie a Bernard vykrikol. Hneď som prerušil prácu a zdvihol som hlavu. Stihol som ešte uzrieť, ako Bernarda vlieklo laso cez úzku čistinku medzi húštinami. Schytil som pušku, ktorá ležala vedľa mňa, dlhými skokmi som preletel cez krovie a uzrel som mexicky oblečeného jazdca, ktorý uháňal čo najrýchlejšie preč a vliekol za sebou Marshala zachyteného v slučke lasa.

Tu som nemohol váhať, lebo Bernard by sa pri vlečení doráňal na smrť. Zdvihol som pušku, namieril na koňa a vystrelil. Zviera urobilo ešte niekoľko krokov, potom kleslo. Bežal som ta. Jazdec odletel nabok, ale rýchlo vyskočil. No len čo ma zbadal, nechal všetko a ušiel.

Nemohol som ho prenasledovať, ponajprv som sa musel postarať o Bernarda. Slučka mu tak pevne pritiahla ruky k telu, že sa nemohol ani pohnúť. Vyslobodil som ho z lasa a tu sa na šťastie ukázalo, že nebol vážnejšie zranený, a tak mohol hneď vstať.

– Tisíc hrmených, Charley, to bola kĺzačka! Čo chcel ten chlap?

– Neviem.

– Prečo ste nevpálili guľku rovno doňho, ale do koňa?

– Po prvé, je to človek, a kôň je iba zviera, a po druhé, jeho smrť by vám nebola mnoho osožila, lebo laso, ako

vidíte, je priviazané k sedlu a kôň by vás bol vliekol ďalej aj bez jazdca.

– To mi veru mohlo prísť na um, – poznamenal a ohmatával si údy, či sú v poriadku.

– Ale vráťme sa späť ku krave! Musíme sa poponáhľať a dokončiť prácu, lebo sa mi vidí, že tu nie je príliš bezpečne.

– Myslím, že sa nemusíme obávať podobných nebezpečenstiev, aké sme zažili pred chvíľou, veď územie Indiánov máme za sebou.

– To sa veľmi mýlite! Sme na nebezpečnej pôde, kde miesto „bravos“, divých Indiánov, ako ich nazývajú Španieli, páchajú zločiny potulní mexickí zbojníci a lotri zo Spojených štátov. Čoskoro ich uvidíte a veľa o nich počujete.

Vzali sme z kravy najlepšie kusy mäsa, naložili ich na sedlá a ponáhľali sme sa za našimi ľuďmi. Nebolo ťažké dohoniť ich, lebo sa zatiaľ už utáborili. Keď Bob uzrel naše zásoby mäsa, už zďaleka kričal:

– Och, ach, tu prichádzajú naši massa s biftekmi! Černoch Bob hneď priniesť drevo, urobiť oheň a piecť stehno z bizóna.

Nechali sme ho teda kucháriť a vyzozprávali sme svoje dobrodružstvo. Keď sa pečenka nad ohňom sfarbila do krásneho hnedého odtieňa, také veľké kusy z nej začali miznúť za tučnými černochovejmi perami, že sme sa tomu nemohli dost' vynačudovať. Bob sa natoľko sústredil na jedenie, že ani nepočul, keď Sam zrazu zvolal:

– Behold, tam naproti idú jazdci! Alebo sú to len kone?

Pozrel som cez ďalekohľad.

– Sú to jazdci... traja... piati... ôsmi..., áno... je ich osem.

– Uvidia nás?

– Pravdaže. Už dávno museli zbadat' dym.

– Akí ľudia sú to?

– Podľa širokých klobúkov a vysokých sediel môžeme usudzovať, že to budú Mexičania.

– Potom vezmime napríklad zbrane do rúk, lebo ich návšteva azda súvisí s vašim „lasovým“ jazdcom.

Skupina sa blížila čoraz viac, až napokon v neveľkej vzdialenosti od nás zastala. Boli to samí Mexičania, pán a siedmi sluhovia, ako sa zdalo, a v jednom zo sluhov som spoznal muža, ktorému som zastrelil koňa. Pred našimi očami sa o čomsi poradili, potom sa rozdelili a obklúčili nás zo všetkých strán.

– Zdá sa, že títo chlapíci si chcú s nami podiškurovať, hihhi! – zachichotal sa malý Sam svojím zvláštnym spôsobom, ako to zvyčajne robieval, keď ho dačo rozveselilo. – Odvážil by som sa na nich napríklad aj sám ako prst!

Kruh okolo nás sa zúžil natoľko, že jeho priemer bol dlhý najviac ak na dvadsať konských dĺžok. Potom sa vodca jazdcov priblížil o niekoľko krokov k nám. Oslovil nás miešatinou angličtiny a španielčiny, ktorá sa v týchto krajoch bežne používa:

– Kto ste?

Sam odvetil za nás všetkých:

– Sme mormoni z Veľkého mesta pri Sol'nom jazere a prichádzame do Kalifornie ako misionári.

– Zle vám pôjdu obchody, to vám hovorím! Kto je ten Indián?

– To nie je Indián, ale Eskimák z Nového Holandska, ktorého budeme ukazovať za peniaze, ak nám obchody pôjdu zle.

– A ten černocho?

– To nie je černocho, ale advokát z Kamčatky, ktorý ide do San Francisca na proces.

Bodry Mexičan sa zrejme nevyznal príliš dobre v zemepise ako ani jeho sluhovia.

– Pekná spoločnosť! – riekol. – Traja mormonskí misionári a cudzí advokát mi ukradnú kravu a pokúsia sa zabiť môjho vaquera! Ja vás naučím poriadku! Ste mojimi zajatcami a pôjdete so mnou na môj ranč!

Sam sa prefíkane usmial a obrátil sa ku mne so slovami:

– Ideme, Charley? Možno, že v ranči bude viacej jedla než tu.

– Skúsme to! Ak ten človek nie je hacienderom s niekoľkými stovkami sluhov, ale iba malým rančerom, nemôže nám ublížiť.

– Well, dovoľíme si teda ten žart!

Znovu sa obrátil k Mexičanovi:

– Naozaj sa chcete s nami obťažovať, señor, pre takú maličkosť?

– Ja nie som nijaký señor, ale don; som šľachtic a volajú ma don Fernando de Venango y Colonna de Molynares de Gajalpa y Rostredo. Zapamätajte si to!

– Heigh-day, vy ste veľký pán! Musíme vás teda poslúchnuť, ale dúfam, že budete k nám milostivý!

Tváрили sme sa ako ľudia, ktorým ani na um nepríde odporovať. Vstali sme, zahasili oheň a vysadli na kone. Bob sa pritom zo srdca chichotal:

– Och, ach, to byť pekné. Černoch Bob byť advokát z... Bob už nevedieť, ako sa to volá. V ranči byť mnoho jedla i nápojov a Bob tam bývať celkom pekne ako veľký pán.

Vzali nás do prostriedku a pustili sme sa do prudkého cvalu, ako sú Mexičania navyknutí. Pritom som mal dobrú príležitosť prezrieť si oblečenie týchto ľudí.

Ich odev je taký romantický a pekný, že nikde inde nenájdeme podobný. Hlavu pokrýva nízky klobúk so širokou strechou, takzvané sombrero. Je zhotovený z čiernej alebo hnedej plsti alebo z jemnej mäkkej trávy, ktorú poznáme aj v Európe pod menom panama. Klobúk každého seňora, teda pána, nech už je to haciendero, rančer alebo zbojník, je vždy na jednej strane zahnutý dohora. V tejto polohe drží striedku zlatá alebo mosadzná spona, vysádzaná drahokamami alebo pestrofarebnými sklíčkami. Pod sponou je zastoknuté ozdobné pero, ktorého cena sa mení podľa toho, aký bohatý je majiteľ, a ktoré nikdy nesmie chýbať.

Mexičan nosí krátku otvorenú kazajku s rozstrihnutými rukávami. Na rukávoch, ako aj na chrbte a oboch predných častiach, zdobia kabát bohaté výšivky z jemných šnúr, či už vlnených alebo hodvábnych. Niekedy bývajú tieto výšivky zo zlatých alebo iných nití.

Okolo hrdla majú Mexičania čiernu šatku, zviazanú vpredu do malého uzla. Konce šatky sú dosť dlhé, dosiahli by až po pás, ale nie je v móde takto ich nosiť. Obyčajne si ich prehadzujú cez plecia, čo dodáva ich majiteľovi malebný výzor.

Nohavice majú zvláštny strih. Okolo pása sú tesné, taktiež priliehajú pevne a hladko na bokoch, na chrbte i vpredu. Na stehnách sa však začínajú rozširovať a dolu sú dvakrát také široké ako hore. Okrem toho sú na vonkajších stranách nastrihnuté a ozdobené širokými stužkami a výšivkami. Tam, kde sa nohavice zapínajú, sú okraje lemované hodvábnou látkou, ktorej farba sa volí vždy tak, aby sa od ostatnej látky veľmi ostro odrážala.

Aj čižmy z jemnej lakovanej kože sú vždy ozdobené výšivkami. K čižmám nevyhnutne patria dve ohromné ostrohy. Bývajú zo striebra, z krásnej prelamovanej ocele alebo zo zlej mosadze, ba dokonca aj z rohoviny s ostrým hrotom, ktorý spôsobuje úbohému koňovi hlboké rany. Tieto ostrohy sú oveľa väčšie od tých, ktoré nosili v stredoveku pancieroví rytieri. S vidlicou bývajú dlhé až štvrt' metra. Najmenej pätnásť centimetrov z tohto pripadá na vidlicu, ktorá drží ozubené koliesko.

Vlastne len u nás je to „koliesko“, lebo má veľkosť asi desaťhaliernika; u Mexičanov je to dvanásťramenná hviezda o priemere pätnásť centimetrov. Celá ostroha váži asi kilogram, ba niekedy aj viac.

Mexičania sú vždy na koni. Majú dobre vycvičené, šikovné kone, zvyknuté na akúkoľvek námahu. Mexičania vedia veľmi zručne používať najrozličnejšie zbrane. Odložia ich iba na noc a používajú ich i pri malichernej udalosti.

Zvlášť zručne narábajú s dlhou jazdeckou pištoľou, ktorá má rozťahovaciu hlavň. Pištoľa je upravená tak, že sa stisnutím pera môže premeniť na krátku pušku. Na vzdialenosť stopäťdesiat krokov Mexičan z tejto pušky vždy trafi protivníka. Špirálovité brázdičky v hlavni sú veľmi husté, guľka sa teda veľmi rýchlo otáča okolo svojej osi a nemôže sa len tak ľahko odchýliť od určeného smeru. Pri takomto účelnom zariadení komora vyžaduje len málo prachu a pri výstrele sa zbraň nemykne a „nesáče“ strelca. Takáto puška je v skúsených rukách pravým pokladom. Kone sú vycvičené tak dobre, že jazdec môže strieľať na nepriateľa dopredu i dozadu. Mexičania totiž za jazdy nikdy nestrieľajú nabok, ale vždy len dopredu alebo dozadu. No keď kôň stojí pokojne, možno z takejto pušky strieľať ľubovoľným smerom. Postačí koňovi iba ukázať pušku a múdre zviera zastane asi na desať sekúnd, akoby bolo vytesané z kameňa alebo uliate z bronzu.

Hádam ešte nebezpečnejšia zbraň je laso. Vycvičený lovec pomocou jeho hroznej koženej slučky chytí a usmrťí divého býka v behu, rozzúrenú pumu v skoku alebo človeka či už pri útoku alebo na úteku. Laso je asi pätnásť metrov dlhý remeň opatrený slučkou. Mexičan ho vrhá na bežiaceho človeka alebo zviera a z desaťtisíc prípadov hádam raz sa stane, že by nezasiahlo nepriateľa odsúdeného na smrť. Už deti sa cvičia s lasom a napokon sa zdá, akoby celkom zrástlo s človekom. Poslúcha nielen ruky, ale akoby aj myšlienky, lebo hrozná slučka letí presne ta, kde ju človek chce mať, či už sa to deje v hre a iba zo žartu, pri pretekoch alebo vo vážnom boji na život a na smrť.

Ak sedí Mexičan na koni, na sedle visí poncho, prikrývka, ktorá môže zahaliť celé telo. Uprostred nej je otvor, ktorým sa prestrčí hlava, takže jedna polovica poncha splýva po chrbte a druhá po hrudi.

Jazdecký oblek i konský postroj sú veľmi drahé. Na sedle a remeňoch je samé striebro a často i zlato. Kone bohatých ľudí mávajú uzdu vždy z ťažkého, rýdzeho striebra a

retiazky, ktoré zobia uzdu, sú masívne, hoci sú zo zlata a vnútri nie sú duté. Takáto ozdobná uzda stojí obyčajne iba päťdesiat escudov, ale v skutočnosti by sa oplátilo za takúto uzdu i s postrojom dať hoci aj päťsto escudov. Kone sú vždy osedlané povestným španielskym sedlom, ktoré je poriadne vysoké, takže človek, keď už raz v ňom sedí, nemôže z neho spadnúť. A keď je jazdec čo len trochu obratný, kôň ho sotva zhodí. Operadlo sedla prilieha tesne k chrbtu na miestach, kde sa začínajú spodné páry rebier. Aj predná časť sedla je hodne vysoká a mosadzný sedlový gombík, ktorý máva obyčajne podobu konskej hlavy, ju predlžuje ešte asi o pätnásť centimetrov, takže siaha až po hrud'.

Od sedla až po chvost kryje koňa „pancier“ z podošvovej kože a chráni chrbát a boky zvierat'a. Moderní jazdci ho nepoužívajú, ale na dlhšiu cestu ho predsa len vezmú, najmä preto, že je na ňom veľa káps a iných veľmi praktických skrýš. Tento „pancier“ má smiešny názov „cola de pato“ – kačací chvost.

Strmene, visiace často na strieborných retiazkach, sú obyčajne z dreva a za starých čias boli to vlastne topánky, ktoré kryli nohy a chránili ich pred poranením. Drevené topánky sa už nepoužívajú, ale drevené strmene ostali. Aby noha predsa len bola chránená pred zranením, predná časť strmeňa je opatrená koženými prikrývkami (tapageres). Sú ozdobené drôtenými okrasami a obopínajú priehlavok a holeň. Veľmi bohatí ľudia mávajú strmene z prelamovaného železného plechu, umelecky vypracované, ako bývali staré rytierske zbroje. Keďže sa jazdec chce chrániť proti najrozličnejším úrazom a taktiež i proti nečas, po každej strane visia zo sedlového gombíka takzvané „armas de pelo“. Sú to drsné kozie kože s chlpmi obrátenými navonok. Pri daždivom počasí jazdec si týmito kozami prikryje kolená a boky. Aj pri jazde cez trnité krovie dobre chránia nohy.

Asi po pol hodine vynorila sa pred nami budova, podľa všetkého ranč. Vošli sme do priestranného dvora a zostúpili z koní.

– Señora Eulália, señorita Alma, pod'ťe sem, pod'ťe sem a pozrite, koho som priviedol! – volal rančer obrátený k budove.

Na toto zvolanie sa z dverí vyrútili dve osoby tak prudko a rýchlo, že som si mimovoľne spomenul na Schillerove slová:

Dom náhle dvere rozďavil,
dve dámy hned' tam vydávil.

Áno, boli to dámy, veď rančer jednu nazval seňorou a druhú seňoritou. No kravská slúžka z niektorej zastrčenej dediny by vedľa nich vyzerala ako šľachtičná. Obe boli bosé a prostovlasé. Ba vlastne nedalo sa dobre rozoznať, či tie chuchvalce, čo mali na hlavách, naozaj sú vlasy. Krátka sukňa zakrývala nohy až po kolená, ale viditeľná časť nôh bola pokrytá takou hrubou vrstvou špiny, že sa človek ľahko mohol zmýliť a bol by sa domnieval, že ctené dámy majú na nohách jazdecké čižmy. Hornú časť tela chránila len košeľa, ktorá pred rokmi bola azda biela, ale teraz vyzerala, akoby ňou boli vymetali komín.

Dámy teda vyleteli z dverí a hľadeli na nás s otvorenými ústami.

– Koho nám to sem vediete, don Fernando de Venango y Colonna? – škrekl'avým hlasom sa spýtala staršia z dám. – Veď to bude pre nás hrozná robota, keď títo celkom cudzí ľudia budú našimi hosťami a budú u nás jesť, piť, karty hrať, fajčiť a spať! To neznesiem, to nestrpím! Radšej hned' utečiem a nechám vás tu i s celou vašou čeliadkou v tomto prekliatom ranči. Veľmi ľutujem, že som sa od vás dala prehovoriť a odišla som z krásneho San José...

– Ale, mama, či nevidíš, že tento pán sa úplne podobá nášmu dobrému donovi Allanovi? – podotkla mladšia a ukázala na Marshala.

– Možno, že sa mu podobá, ale nie je to on! – odsekla stará zrejme napajedená preto, že dcéra prerušila záplavu jej

skvelých rečníckych obratov. – Kto sú títo mužiovia a kto bude mať s nimi robotu? Ja, len ja a nikto iný! A veru to už dačo znamená, keď sa človek musí starať o také obrovské hospodárstvo, ako je naše. Často neviem, kde mi hlava stojí, a keď sa teraz budem musieť starať ešte o päť cudzích ľudí, o päť hostí...

– Ale, seňora Eulália, veď to nie sú nijakí hostia, – vpadol jej do reči rančer.

– Nie sú to hostia? A ktože teda, don Fernando de Venango y Colonna?

– Zajatci, seňora Eulália.

– Zajatci? Prečo ste ich zajali, don Fernando de Venango de Molynares?

– Zabili nám kravu a troch vaquerov, moja drahá seňora Eulália.

Bolo skutočne zaujímavé počúvať, ako nehanebne vedel rozmnožovať naše zločiny.

– Kravu a troch vaquerov! – zhĺkla a spľasla špinavými rukami, že až naše kone od strachu nastrčili uši. – To je hrozné... to je ohavnosť... do neba volajúci zločin! Prichytili ste ich pri čine, don Fernando y Colonna de Gajalpa?

– Nielen pri jednom, ale pri viacerých, seňora Eulália. A nielenže ich zabili, ale dokonca aj upiekli a zjedli.

Oči done Eulálie div nevystúpili z jamôk.

– Upiekli a zjedli? Tú kravu alebo tých troch vaquerov, don Fernando de Gajalpa y Rostredo?

– Najprv kravu, seňora Eulália.

– Najprv? A potom, don Fernando Rostredo y Venango?

– Potom? Potom nič, lebo sme ich vyrušili a prekazili im ďalšie zločiny. Zajali sme ich a doviedli sem, seňora Eulália.

– Zajali a doviedli sem! Och, celý svet vie, aký udatný rytier ste vy! Kto sú títo ľudia, don Fernando de Molynares y Colonna?

– Títo traja belosi sú misionári z mesta mormonov. Idú do San Francisca a chcú obrátiť celú Kaliforniu.

– Pomoc, pomoc! Misionári, ktorí kradnú a zabíjajú kravy a jedia vaquerov! Ďalej, don Fernando de Rostredo y Venango!

– Tento čierny muž, ktorý vyzerá, akoby bol černochoom, je advokát z... z... z... no, slovom, stadiaľ, kde bývajú Eskimáci. Ide do San Francisca, seňora Eulália, aby si tam vypravotil akési dedičstvo!

– Vypravotil? Ó, potom sa nedivím, že kradne kravy a žerie vaquerov. A ten posledný, don Fernando de Colonna y Gajalpa?

– Ten vyzerá ako divý Indián, ale je to Hotentot z... z... z Grónska. Bude misionárov ukazovať za peniaze, seňora Eulália!

– Ó! Ó! Ó! Čo urobíte s týmito ľuďmi, don Fernando de Molynares y Gajalpa de Venango?

– Dám ich obesit' a zastrelit'. Zavolajte sem všetkých mojich ľudí, seňora Eulália!

– Všetkých vašich ľudí? Veď sú všetci tu okrem starej černošky Betty, a aj tá sa už sem terigá. Ale práve teraz som si všimla, že nikto nechýba, a predsa títo traja muži zabili troch našich vaquerov, don Fernando y Rostredo de Colonna!

– Veď to sa ešte vysvetlí, seňora Eulália. Zavrite všetky dvere a brány, seňori, aby nám zajatci neušli! Ihneď začneme nad nimi prísny súd!

Bola tu iba jediná brána. Tú teraz pevne zamkli silnou závorou a tak sme milého dona mali zabezpečeného i so všetkými jeho seňormi.

– Tak! – povedal rančer. – Teraz mi prineste stoličku. Všetky kone, aj tie, ktoré patria zajatcom, privlažte k trámom a potom môžeme začať.

Ani najmenej sme nerušili ľudí pri vykonávaní týchto rozkazov. Keď odviekli kone, aspoň sme získali potrebný priestor, a nastávajúceho súdneho rokovania sme sa, pravdaže, ani za mak nebáli.

Priniesli nie jednu, ale až tri stoličky. Na prostrednú si sadol don Fernando a po jeho bokoch si sadli seňora Eulália a seňorita Alma vo svojich sudcovských talároch, ako sme ich už popísali. My „zajatci“ sme sa zhrčili do skupinky a vaquerovia nás obkľúčili.

– Najprv sa vás spýtam na vaše mená, – začal rančer. – Ako sa voláš?

Táto otázka patrila černochovi, ku ktorému sa rančer obrátil.

– Bob, – odvetil černoch.

– Pravé lotrovské meno. A ty?

– Winnetou.

– Winnetou? Ukradnuté meno, lebo tak sa volá najväčší a najslávnejší indiánsky náčelník, aký kedy žil. A ty?

– Marshal.

– Vidíš, aj meno má také isté! – poznamenala zrazu seňorita a obrátila sa k matke.

– To je meno rozšírené najmä medzi Yankeemi, – riekol rančer, – a tí sú všetci naničhodníci. A ty?

– Sans-ear.

– Aj to je ukradnuté meno, lebo tak sa volá starý lovec, ktorý je pre svoju udatnosť známy široko-d'aleko a je to preslávený nepriateľ Indiánov. A ty?

– Old Shatterhand.

– Zase ukradnuté meno. Vy ste nielen zlodeji, ale aj bezočiví luhári!

Pristúpil som o kúsok dopredu, takže som stál tesne vedľa vaquera, ktorý vliekol Bernarda lasom a teda si zasluhoval akú-takú príučku.

– Neluháme. Mám ti to dokázať?

– Dokáž!

V momente dopadla moja zovretá päť na vaquerovu hlavu, takže sa hneď zrútil na zem a ani len nemukol.

– No, mám drviacu ruku, či nie?

– Alma, drž ma! Omdliem! Dostávam záchvat. Prichádzajú na mňa kŕče! – zvolala seňora Eulália, rozhodila ruky a padla statočnému donovi Fernandovi na srdce.

Don Fernando chcel vyskočiť, ale nemohol sa zbaviť sladkého bremena, ktoré ho pevne zvieralo. Z plného hrdla vrieskal o pomoc a seňorita Alma mu v tom horlivo pomáhala. Mexičania sú na koňoch skvelí bojovníci, ale keď stoja iba na vlastných nohách, bojovať nevedia. Ani títo vaquerovia neboli výnimkou. Keď sme na nich teraz namierili pušky, navidomoči sa zmiatli. Ujal som sa slova:

– Nebojte sa, seňori, nič sa vám nestane, ak budete múdri. Chceme vás upozorniť len na malý omyl a potom môžete naložiť s nami, ako sa vám bude páčiť’.

Pokročil som trochu bližšie k stoličkám a veľmi hlboko a úctivo som sa poklonil.

– Doňa Eulália, som ctiteľ krásy a náruživý obdivovateľ ženských cností. Smiem vás poprosiť, aby ste sa prebrali a venovali mi čo len jediný pohľad vašich nežných očí?

– Achchch!

Týmto predĺženým vzdychom sa jej veľmi uľahčilo. Otvorila malé baziliššie oči a na tvári sa jej zračil výraz, ktorý mal byť roztúžený, ale bol iba bojazlivý a rozpačitý.

– Krásna doňa, zaiste ste počuli o takzvaných „cours d’amour“, o „súdnych dvoroch lásky“, pri ktorých súdili – bolo to za starých čias – najkrajšie dámy a ich rozsudku sa musel každý podrobiť. Don Fernando nás nemôže spravodlivo súdiť, lebo sám je stránkou pri tomto procese. Prosíme ho, aby všetku moc vložil do vašich nežných rúčiek, a sme presvedčení, že váš rozsudok postihne iba skutočných vinníkov.

– Naozaj si to tak želáte, seňor? – zaškrekotala. Jej hlas znel práve tak, akoby jej hlasivky boli privrznuté medzi dvoma kefami na dlážku.

– Myslíme to celkom vážne, doňa Eulália. Nie sme síce v takom položení, aby sme mohli zložiť poklonu dáme vašich predností, lebo sa už celé mesiace potlkame po

divokom západe. No dobrota je najkrajšou ozdobou ženského pokolenia, a preto dúfame, že našej prosbe vyhovie.

– Ste naozaj mužovia, za ktorých sa vydávate?

– Áno.

– Počujete, don Fernando de Venango y Gajalpa? Títo preslávení señori ma urobili sudkyňou nad nimi. Viete dobre, že nestrpím odpor. Ste spokojný?

Tváril sa síce veľmi kyslo, ale neodvážil sa odporovať panovačnej doni a okrem toho bol iste rád, že si môže opäť voľne vydýchnuť.

– Prevezmite ten úrad, señora Eulália, – riekol. – Som presvedčený, že dáte tých chlapíkov obesiť.

– Každému len podľa zásluh, don Fernando de Colonna y Molynares!

Potom sa obrátila ku mne:

– Hovorte, señor; dávam vám slovo!

– Predpokladajme, doña Eulália, že by ste boli hladnou, unavenou cestovateľkou a našli by ste v savane kravu, ktorej mäso by vás mohlo nasýtiť. Smeli by ste tú kravu zabiť, keby ste jej kožu chceli ponechať majiteľovi?

– Pravdaže, taká obyčaj je všade!

– Nie, takto nie je všade... – chcel jej rančer vpadnúť do reči, ale ona ho rýchlo prerušila:

– Ticho, don Fernando! Teraz tu rozkazujem ja a vy smiete hovoriť iba vtedy, keď vás vyzvem.

Rančer si zase poslušne sadol na stoličku. Aj z tváří vaquerov sa dalo vyčítať, že veliteľkou ranča je vlastne señora Eulália.

– To je celý náš zločin, milá doña, – pokračoval som. – Tu prišiel vaquero, ten, čo leží tu na zemi, hodil laso na señora Marshala, ktorý tu stojí pred vami, a vliekol ho za sebou. Bol by ho týmto spôsobom iste usmrtil, keby som nebol zastrelil pod ním koňa.

– Marshal! Toto meno je mi drahé. Istý señor Marshal, Allano Marshal, býval u mojej sestry v San Franciscu.

– Allan Marshal? Azda z Louisville v Spojených štátoch?
– spýtal som sa zadivene.

– Pravdaže, pravdaže; ten je to a nikto iný. Poznáte ho?

– Áno, poznám! Tento seňor Bernard Marshal, klenotník z Louisville, je jeho brat.

– Prepánakráľa! Áno, to sa zhoduje. Aj on bol klenotník a mal brata, ktorý sa volal Bernardo. Alma, tvoje srdce ťa neklamalo. Poďte, seňor Bernardo, nech vás objímam, budete mojím vítaným hosťom.

Tento náhly a takmer nepochopiteľný výlev radosti Bernarda síce veľmi potešil, keďže sa tak nečakane dopočul dačo o bratovi, no predsa sa neponáhľal do objatia done Eulálie, iba jej zdvihol ruku a úctivo ju pobožkal.

– Prišiel som sem, – poznamenal potom, – len preto, aby som tu pátral po svojom bratovi. Kde je teraz, doňa Eulália?

– Moja dcéra Alma bola u mojej sestry. Keď stadiaľ odchádzala domov, práve sa pripravoval na cestu do zlatých polí. Všetci títo sú vaši priatelia, seňor Bernardo?

– Všetci! Musím im ďakovať za mnoho, dokonca aj za svoju slobodu a život. Seňor Old Shatterhand ma zachránil z rúk zbojníkov púšte a zo zajatia Komančov.

Doňa znovu splašla rukami.

– Je to možné? Takéto dobrodružstvá ste prežili? Ó, to nám musíte všetko vyrozprávať! Ale ako je to, že vy ste mormon, a váš brat nie?

– Nie sme mormoni, doňa Eulália! To sme iba žartovali.

Dáma sa rýchlo obrátila k rančerovi:

– Počujete, don Fernando de Venango y Gajalpa, nie sú to mormoni, ani lúpežníci, ani vrahovia! Vyhlasujem ich za nevinných. Budú našimi hosťami a ostanú u nás, dokiaľ sa im bude páčiť. Alma, bež rýchlo do kuchyne a prines fľašu orieškového likéru! Musíme toto privítanie zapíť.

Pri slovách „orieškový likér“ sa rančerova tvár hned vyjasnila. Pravdepodobne vídaval túto fľašu len pri slávnostných príležitostiach, a preto mu nikto nemohol zablúvať, že sa teraz teší z nášho príchodu. Hned som

pochopil, že orieškový likér bude najlepší prostriedok, pomocou ktorého sa s nami zmieri.

Señorita Alma odbehla rýchlymi krokmi – div, že kôra špiny na jej nohách nepraskla – a vrátila sa tým istým behom s bruchatou fľašou a s pohárom značnej veľkosti. Kto vie, akú biednu brečku neraz Yankeeovia prinášajú pod menom likér do týchto krajov, ten bude iste presvedčený, že sme z tej podozrivej tekutiny iba máličko uchlipli a že dámy vôbec nepili. Čo sa týka nás, ten človek by mal pravdu. Ale s dámami to bolo inak, každá vypila pohár s takým pôžitkom, akoby mala pred sebou Lunel, najjemnejší francúzsky likér. Winnetou nevypil ani kvapku, lebo nikdy nepil „ohnivú vodu“. Rančer si však nalieval tak dlho, až mu panovačná gazdiná vytrhla fľašu z ruky.

– Nepite toľko, don Fernando de Venango y Rostredo y Colonna! Viete, že mám len dve fľaše tohto vzácného nápoja. Zaveďte seňorov do izby. My dámy si musíme najprv trochu upraviť toaletu a až potom môžeme jesť. Zaiste aj vy ste už všetci hladní. Pod', Alma! Adiós, seňori!

„Dámy“ zmizli v akejsi diere v stene, za ktorou bola ich garderóba alebo kuchyňa alebo hádam obidvoje zároveň. Nás zatiaľ rančer zaviedol do miestnosti, ktorú seňora Eulália poctila názvom „izba“, ale ktorú by inde volali chliev. Bol tu však aj stôl, ba aj niekoľko lavíc zhlobených z neohobľovaných brvien. Mohli sme si teda sadnúť. Pritom sme si všimli, že sa vaquerovia veľmi horlivo starajú o naše kone, lebo pritom mohli preskúmať obsah našich sedlových káps. Vyšiel som teda, aby som kapsy aj ich obsah uložil na bezpečnom mieste, lebo som dobre vedel, čo sa tu povráva: aj z najlepšieho vaquera sa vraj vždy vykl'uje veľký lotor. Bob musel ostať pri koňoch a dozerať na ne, kým sa pásli na dobrej paši, ktorú našli pred bránou ranča. Trpko si sťažoval na svoj osud.

– Všetci massa v izbe teraz mnoho jesť, a to samé dobré, chutné veci. Prečo černocho Bob musieť ostať pri koňoch?

– Pretože si mocnejší a udatnejší než Winnetou a Sans-ear, a tak ti pokojne môžem zveriť naše skvelé kone.

– Och, ach, to byť správne! Bob byť mocný a smelý a dávať pozor, aby nikto neukradol kone.

Teraz už bol celkom spokojný. Keď som sa vrátil do izby, rozhovor tu viazol, bol iba jednoslabičný, až kým neprišli dámy. Vyzerali celkom inakšie než pred chvíľou, a keď vstupovali, niesli sa ako dámy na poprednej promenáde v Mexiku.

Len kde-tu vidno medzi mexickými dámami aj moderné európske šaty. Klobúky a čepce tu nepoznajú ani najväčšie paradnice, zato však všetky nosia „rebozo“, asi dva metre dlhý šál, ktorý slúži zároveň aj ako ozdoba hlavy. Dámy ho nosievajú do spoločnosti obyčajne prehodený cez plecia, asi tak, ako nosia šál aj u nás. Ale keď idú poobede na návštevu k priateľkám alebo večer na prechádzku, prehodia si rebozo cez hlavu, a to tak, že zakrýva iba účes, ale tvár ostáva voľná. Keďže je rebozo obyčajne z jemnej, prievitnej látky, používajú ho aj ako závoj, a v tom prípade zahaľuje nielen hlavu, tvár a plecia, ale celú postavu.

Rebozo poprednej Mexičanky musia utkať alebo lepšie povedané uplietť indiánske ruky, a keďže táto práca si vyžaduje prinajmenej dva roky, cena osemdesiat piastrov je zaiste veľmi mierna. Ostatne sú aj také rebozá, čo stoja dvakrát toľko.

V takomto reboze sa nám teraz predstavili aj obe naše dámy. Tváre a ruky si umyli, na nohách mali pančuchy a topánky. Keby som ich predtým nebol videl v ich domácom alebo lepšie povedané rančerskom oblečení, boli by teraz na mňa pôsobili, najmä mladšia, celkom slušným dojmom.

Sadli si za stôl, aby svojou prítomnosťou uctili hostí, a obsluhu prenechali staršej černoške, ktorá sa musela sama starať aj o najmenšie maličkosti. Bolo nápadné, že ustavične hovorili o „señorovi Allanovi“ a vo mne skrslo podozrenie, že malá señorita Alma chcela krásneho klenotníka polapiť do osídel lásky a že ani dodnes nemôže naňho zabudnúť.

Pokrmu, ktoré černoška nosila na stôl, boli naozaj mexické: hovädzina s ryžou, ktorá bola španielskym korením zafarbená na tehlovočerveno; múčniky s cesnakom, sušená zelenina s cvikľou, baranina zafarbená obyčajným korením na čierne, kurence s cibuľou a cesnakom a napokon akési opekané rebierko so španielskym korením, cibuľou i s obyčajným korením a cesnakom zároveň. Korenie ma páľilo v ústach, cibuľa štípala v hrtane a cesnak v žalúdku, že som si mohol spievať:

Keď som to všetko pochválil,
zúfať si idem z toho;
sťaby som peklo v sebe mal,
ohnivých čertov mnoho.

Nežné dámy však neboli také citlivé ako Old Shatterhand a jedlo s pôžitkom zapíjali hojnými dúškami orieškového likéru, za ktorým nasledovala nevyhnutná cigareta. Aby nebol ukrátený ani náš Bob, jeden z vaquerov mu musel na starej došliapanej rohožke zaniest' ku koňom jeho porciu, ku ktorej patril aj orieškový likér v tégliku od akejsi pomády. Možno, že táto brečka, zmiešaná so zvyškami kozmetického prípravku v tégliku, vytvorila teraz výborný liečivý nápoj na všetky neduhy.

O pokračovaní v ceste nemohlo byť dnes už ani reči. Seňorita Alma sa nepohla od Bernarda a ja, nešťastný zálesák, som musel zotrvať v spoločnosti seňory Eulálie. Tak som teraz pykal za to, že som sa k nej z vypočítavosti správal zdvorilo. Hoci bola zo začiatku veľmi protivná, teraz každé jej slovo bolo priam ohriate prívetivosťou. Najprv ma volala Old Shatterhand, potom ma titulovala seňor Carlos a napokon don Carlos. Keď Bernard vyrozprával svoje osudy, postúpil som ešte vyššie a dostalo sa mi pomenovania udatný a hrdinský Carlos. A keď sme napokon vstali od stola, seňora Eulália sa spýtala svojho milého Carlosa, akú pamiatku vezme svojej manželke do Európy. Pravda, na toto

skryté vyzvedanie som nemohol odpovedať lžou a riekol som jej, že do Európy neprinesiem nijakú „souvenir do voyage“, pamiatku z cesty, pretože v notárskej matrike mojej rodnej obce je pri mojom mene poznámka: slobodný mládenec. Aby som seňore neprekážal v plnení domácich povinností, povedal som jej, že sa musím podívať na kone, a vyšiel som k Bobovi.

Neborák – ležal dolu bruchom na zemi a nohami i rukami mi dával akési nepochopiteľné znamenia. Pritom vydával také báječné tóny, že to vyzeralo, akoby naštudovával na anklongu, jávskom hudobnom nástroji, Wagnerovu hudbu budúcnosti.

– Bob!

Keď začul toto volanie, zdvihol hlavu.

– Och, massa... massa... massa!

– Čo je s tebou?

– Och, och, och, massaááá! Bob všetko zjedol a teraz v ňom horieť strašný oheň, akoby sa Bob premeniť na kachle. Massa pomôcť Bobovi, lebo inak Bob umrieť.

To boli následky všetkého toho korenia, cibule a cesnaku. Aj téglík od pomády bol celkom prázdny. Tu bola rýchla pomoc naozaj potrebná, lebo nešťastný Bob robil také hrozné grimasy, ani čo by mal už čoskoro otrčiť päty.

– Musíš vypiť niečo na utíšenie bolestí, môj úbohý Bob, inak bude s tebou naozaj zle. Čo by si chcel radšej: mlieko, vodu alebo orieškový likér?

Vyskočil na nohy a pozrel mi do ustarostenej tváre s výrazom hlbokej vd'ačnosti.

– Massa, och, och, mlieko a voda nepomôcť. Len likér zachrániť nešťastného černocho Boba.

Odbehol a po chvíli sa vrátil s fľašou likéru, ktorá bola ešte do polovice plná! Ani som očiam nechcel veriť, keď som to videl – veď to bol zvyšok celej zásoby v ranči.

– Miss Eula nebola chcieť dať likér, ale Bob povedať, že ho poslať massa Charley, potom miss Eula dať všetok likér.

– Tak pi! To ti pomôže!

Večerali sme zase v „izbe“. Seňora sedela vedľa mňa. Počas rozhovoru mi zašepkala:

– Don Carlos, musím sa vám zdôveriť s istým tajomstvom.

– O čo ide?

– Tu vám to nemôžem povedať. Hneď po večeri prídte k trom platanom!

Dostaveníčko! Nesmel som odmietnuť, veď azda mi chcela povedať niečo dôležitého. Zatiaľ čo sme večerali, vaqueri zaviedli naše kone do dvora, no bránu som našiel otvorenú. Vyšiel som a ľahol som si pod platany. No nemohol som si do vôle odpočinúť v tejto pohodlnej polohe, lebo doňa Eulália nedala na seba dlho čakať.

– Don Carlos, – začala, – ďakujem vám. Musela som vás poprosiť o tento rozhovor, lebo vám chcem prezradiť isté tajomstvo. Mohla by som to síce povedať aj inému, ale vybrala som si práve vás, lebo...

– Lebo sme sedeli vedľa seba a mohli ste ma teda najľahšie sem zavolať, všakže, doňa Eulália?

– Pravdaže! Ide o toto: seňor Bernardo rozprával, že prenasledujete dvoch zlodějov. Nože, títo dvaja zloději boli aj na našom ranči!

– Ach! Kedy?

– Odišli len predvčerom ráno.

– Kam?

– Do San Francisca cez Sierru Nevadu. Veľa som sa s nimi rozprávala o seňorovi Allanovi a chceli ho navštíviť.

Pravdaže, to bola pre mňa cenná správa a veľmi ľahko som si všetko dal do súvisu. Seňora sa s každým rada rozprávala o Allanovi. Akiste ho spomenula aj pred Morganovcami a títo sa s radosťou chopili skvelej príležitosti pomstiť sa Bernardovi a okradnúť jeho brata, ktorý rozhodne bude mať pri sebe veľa peňazí.

– Doňa Eulália, viete celkom iste, že to boli oni?

– Celkom iste to boli oni, všetko sa zhoduje, aj keď si dali iné mená.

– Podrobne sa vás vypytovali na vašu sestru a na seňora Allana?

– Áno. Ba musela som im dať aj dôkaz, že naozaj boli u mňa.

– Aký to bol dôkaz?

– List, ktorý mi raz písal sestrin manžel do San José.

– Žije ešte?

– Áno. Je majiteľom hotela Valladolid v San Franciscu na Sutter-Streete a volá sa Enrique Gonzales.

– Kedy od neho seňorita Alma odišla?

– Pred tromi mesiacmi.

– Mohli by ste mi podrobnejšie popísať oboch mužov, ktorým ste list ukázali?

Urobila tak a nadobudol som presvedčenie, že to naozaj boli obaja Morganovci. Mohla mi toto všetko porozprávať aj pri stole, no nezazlieval som jej, že som musel vyjsť na malú prechádzku, veď správa bola veľmi dôležitá. Preto som sa seňore srdečne poďakoval. Rozlúčila sa a zamierila smerom k bráne ranča.

Keď som trochu neskoršie vstúpil do izby, už ma očakávali. Moji priatelia chceli ísť spať, no najprv bolo treba losovať, v akom poradí budeme strážiť. Toto bezpečnostné opatrenie sme pokladali za potrebné aj tu v ranči. Až potom, keď sme sa takto postarali o svoju bezpečnosť, uložili sme sa spať.

Aby si o tom milý čitateľ vedel urobiť aký-taký pojem, musím ho oboznámiť s vnútrajškom takého ranča. Taká budova má obyčajne iba jednu obytnú miestnosť. Seňora Eulália ju nazvala „izbou“. Tu býva a spí všetko, čo patrí k domu, v patriarchálnej zhode, prípadne aj hostia. Pod slovami „čo patrí k domu“ treba rozumieť aj dojnú kravu, jazdné kone, ovce, ošípané, sliepky, psov a mačky. Za dlážku slúži udupaná hlina. Na nej je rozprestretá tráva a mach, ktoré sú stálym domovom škorpiónov, pavúkov, stonožiek a inej hávede, a v noci slúžia za lôžko. Poncho je prikrývkou.

Takto to vyzeralo aj v našom ranči. Seňora Eulália, seňorita Alma, stará černoška spali v jednom kúte a don Fernando, vaqueri a napokon aj my hostia sme zaujali ostatné kúty. Vyzeralo to tu ako v dajakom dedinskom hostinci, kde sa človek za tri koruny môže vyspať na slame a pritom operadlo prevrátenej stoličky má za podušku. Radšej by som si bol vyhľadal miesto dakde pod šírou oblohou, ale nesmel som sa prehrešiť proti povinnostiam hosťa, lebo také dačo by boli pokladali za nesmiernu urážku.

Na druhý deň ráno sme sa vydali na cestu a všetci obyvatelia ranča nám srdečne želali všetko najlepšie. Ba dokonca aj vaquero, ktorého som úderom päste zrazil na zem, musel nám – na pokyn seňory Eulálie – voľky-nevoľky zaželať šťastnú cestu.

Don Fernando de Venango y Colonna de Molynares de Gajalpa y Rostredo nás odprevadil na koni hodný kus cesty a až na poludnie sa vydal nazad k ranču. Zdalo sa, že sa nerád lúči s mormonskými misionármi, hoci ich vinou prišiel o všetok orieškový likér.

Vďaka tajomnej správe seňory Eulálie nemuseli sme presne dodržiavať svoj pôvodný cestovný plán, a tak pri jazere Mono sme sa zdržali omnoho kratšie, než sme pôvodne chceli, pretože naše kone odpočívali v ranči takmer celý deň.

Potom sme rýchlymi dennými pochodmi šli cez Sierru Nevadu, ďalej dolu do Stocktonu a konečne do San Francisca, cieľa našej cesty.

Toto mesto leží na najkrajnejšom výbežku pobrežia. Na západ od neho sa vlní veľké svetové more, Tichý oceán, na východe sa zrkadlí prekrásna zátoka a na severe je zase vchod do tejto zátoky. Prístav San Francisca je hádam najkrajší a najbezpečnejší prístav na svete a jeho zátoka je taká veľká, že by sa do nej zmestili loďstvá všetkých krajín. Všade vidieť čulý ruch, neopísateľný zhon najpestrejšieho obyvateľstva, aké si len možno predstaviť. K Európanom všetkých národností pridružujú sa tu diví alebo

polocivilizovaní Indiáni, ktorí prinášajú sem na trh divinu a dostanú za ňu, azda po prvý raz v dejinách, sumu, ktorá akotak obstojí

a nie je šudierska. Tu si vykračuje hrdý, pestro oblečený Mexičan vedľa skromne oblečeného Nemca zo Švábska, inde zase chladnokrvný Angličan popri čulom Francúzovi. Indický kuli v bielych bavlnených šatách sa tu stretá so špinavým poľským Židom, elegantný fičúr s drsným zálesákom, kupčiaci Tirolčan so zlatokopom, ktorého pokožka je opálená na tmavohnedo, vlasy sú strapaté a tvár taká zarastená, že jej pôvodný výzor, teda to, čo sa nazýva „fyziognómiou“, sa už vôbec nedá rozoznať. Tu možno stretnúť Mongolov ázijských vysočín, Parsov z Malej Ázie alebo Indie, Malajcov zo Sundských ostrovov a Čňanov od brehov Čchang-tiangu.

Títo „synovia Ríše Stredú“ tvoria najzaujímavejší cudzinecký typ tunajšieho obyvateľstva. Všetci vyzerajú rovnako, akoby ich boli uhnietli z toho istého cesta. Všetci majú krátky, tupý nos, u všetkých vyčnieva dolná čeľusť ďalej než horná, všetci majú nepekne vyhrnuté pery, vyčnievajúce lícne kosti, šikmé oči, tú istú hnedožltú farbu pleti bez akéhokoľvek odtieňa, ktorá ani na lícach nie je tmavšia a ani na čele nie je jasnejšia; črty tváre sú nepekne a zrači sa v nich bezduchý výraz, ktorý by sa mohol nazvať prázdny a ktorý by teda nebol vlastne ani výrazom, keby zo žmurkajúcich očí neiskrilo čosi, čo ich všetkých charakterizuje: lesť.

Čňania sú najusilovnejší, ba mohlo by sa povedať jediní remeselníci v San Franciscu. Títo malí, guľatí, dobre vykmení a pritom veľmi pohybliví ľudkovia majú neobyčajné sklony a schopnosti pre všetky možné práce, ktoré si vyžadujú mimoriadnu zručnosť a trpezlivosť. Vyrezávajú ozdobné predmety zo slonoviny alebo dreva, vrývajú kresby do kovu, vyšívajú súkno, kožu, bavlnu, plátno a hodváb. Pletú, tkajú, kreslia a maľujú, háčkujú a obrubujú. Vedia pliesť i materiál zdanlivo nepoddajný a

zhotovujú neobyčajné, obdivuhodné výrobky, pre ktoré ich často navštevujú všetci zberatelia zvláštností.

A k tomu sú ešte skromní a uspokojia sa i s najmenším ziskom. Zapytujú síce bezočivú cenu, ale každý vie, že sa s nimi dá jednať a že pristanú, keď im kupujúci ponúkne tretinu alebo štvrtinu toho, čo si žiadajú. Aj denná mzda, ktorú im tu vyplácajú, je menšia, než akú dostávajú belosi. A predsa aj tak je ešte vždy vyššia než v ich vlasti, a keďže málo mŕňajú, keďže žijú neobyčajne skromne, že by sa človek až divil, ich úspory rastú. Všetky drobné remeslá sú v ich rukách a ich ženy zase obsluhujú v domácnostiach a pracujú v kuchyniach.

Ale nielen Číňania sú do práce ako sršne, všetko obyvateľstvo tohto mesta sa vyznačuje naozaj horlivou obchodnou činnosťou. Ľudia tu majú len jeden cieľ: zarábať peniaze, a to pokiaľ možno veľa a rýchlo. Všetci si uvedomujú, že čas sú peniaze a že ten, kto zdržuje iných, škodí aj sám sebe. Ale nikto nechce mať škodu, a tak všetko v tomto meste ide ako po drôtku. Každý sa usiluje, nakoľko sa to len dá, vyhnúť z cesty inému, aby aj sám mal pred sebou voľnú cestu.

Tak je to v domoch a dvoroch, tak je to aj na uliciach. Bledá štíhla Mexičanka, hrdá čiernooká Španielka, plavovlasá Nemka, elegantná Francúzka i „farebné dámy“, všetky chodia, vznášajú sa, náhlia, pobeávajú drobnými krokmi sem a tam. Bohatý bankár vo fraku, v rukavičkách a s cylindrom na hlave nesie si v jednej ruke šunku a v druhej kôš so zeleninou. Rančer si prehodí cez plece sieť s rybami, dôstojník milície nesie v ruke kohúta, kvaker zase má niekoľko veľkých morských rakov zabalených do cípov svojho dlhého kabáta akoby do zástery. A všetci títo ľudia sa len tak hmýria sem a tam, až sa človek diví, že na každom kroku nevrážajú do seba.

Len čo sme vtiahli do tejto metropoly krajiny zlata, museli sme sa predierať cez túto trmu-vrmu, až sme sa napokon bez nehody dostali na Sutter-Street, kde sne

čoskoro našli hotel Valladolid. Bol postavený v pravom kalifornskom slohu. Bola to vlastne dlhá jednoposchodová budova z dosák, podobná našim jarmočným búdam, lenže oveľa väčších rozmerov.

odovzdali sme svoje kone horse-keeperovi, ktorý ich zaviedol pod malú kôľňu. My sme vošli do host'ovskej izby, ktorá bola síce obrovská, ale taká preplnená, že sme si horko-ťažko našli stôl. Jeden z čašníkov si nás hneď povšimol a prišiel k nám. Objednali sme si – každý podľa svojej chuti, a keď nám to všetko doniesol, hneď som sa začal vyzvedať:

– Mohol by som sa rozprávať s masterom alebo seňorom Enriqueom Gonzalesom?

– Yes, sir. Mám ho zavolať?

– Áno, prosil by som.

Prišiel k nám vysoký, vážny Španiel a predstavil sa ako seňor Gonzalez.

– Mohli by ste nám povedať, či ešte u vás býva istý Allan Marshal? – spýtal som sa ho.

– Neviem, seňor, nepoznám ho, vôbec sa nestarám o mená svojich hostí a nepoznám ani jedného. To by vedela povedať iba seňora.

– Môžem sa s ňou rozprávať?

– Ani to neviem. Musíte sa spýtať niektorého z dievčat!

S tým odišiel. Zdalo sa, že seňora vládne nad ním ako jej sestra doňa Eulália nad rančerom Fernando de Venangom. Vstal som teda a zamieril som smerom, skadiaľ sa šírila po celej miestnosti lákavá vôňa pečienky. A tu som zbadal malé štíhle dievča, ktoré nieslo čosi v rukách a chcelo sa prekĺznuť popri mne. Schytil som ju za rameno a zadržal som ju.

– Kde je seňora, moja maličká?

V jej tmavých očiach sa zablysol hnev.

– Vous êtes un âne! (Vy somár!)

Aha, Francúzka! Veľmi rozhorčená vytrhla sa mi z ruky a odbehla. Kráčal som ďalej. Pri rohu stola som sa stretol s druhou vestálkou.

– Mademoiselle, mohli by ste mi láskavo povedať, kde by som našiel seňoru?

– I am not mademoiselle! (Nie som mademoiselle!)

A ušla. Teda to bola Angličanka alebo Američanka. Keby som takto musel po rade prebrať všetky národnosti, nedostal by som sa k seňore ani do večera. Ale tu som zrazu naproti zbadal dievča, ktoré ma sledovalo očami... Áno, naozaj, túto tvár som už voľakde videl. Opäť som sa pustil medzi stoly, ako čln medzi balvany v rieke a zamieril som rovno k nej. No ešte skôr, než by som sa bol k nej dostal, spľasla rukami a skočila ku mne, akoby ma chcela zahnať na piesočinu.

– Pán sused, je to možné? Ledva som vás poznala! Takú dlhú bradu ste si dali narásť!

– Sto hrmených! Gustinka, Gustinka Ebersbachová! Takmer som vás ani ja nepoznal, tak ste vyrástli! Ale ako ste sa dostali do Ameriky, a to ešte do Kalifornie?

– Matka mi umrela krátko po tom, ako ste sa zase vydali do sveta. Tu prišiel agent a otec sa dal prehovoriť. Ale nevodilo sa mu tak, ako si to predstavoval. Teraz je s bratmi v zlatých poliach a mňa nechal tu, lebo tu mi vraj bude dobre. Tu musím vyčkať, kým sa vrátia.

– Ešte budeme mať čas o všetkom sa pohovárať, ale teraz mi povedzte, kde nájdem seňoru. Spytoval som sa na ňu dvoch našich kolegýň, ale iba mi hrubo odsekli.

– To je pochopiteľné, lebo našu madame smieme nazývať iba doňou; najradšej je, keď ju volajú doňa Elvíra.

– Budem konať podľa toho, teda kde ju nájdem?

– Podívam sa za ňou. Kde sedíte?

– Tam pri druhom stole.

– Choďte si teda sadnúť, pán sused, prídem vám oznámiť, či môžete s doňou hovoriť.

Bolo to zase jedno z tých neobyčajných stretnutí, akých som vo svete hodne zažil. Jej otec a môj boli susedia a kmotrovia. Teraz teda jej otec, starý stolársky majster, sa lopotí v zlatých poliach. A sú tam s ním aj obidvaja jeho synovia, z ktorých starší bol mojím spolužiakom. V prvom hostinci, do ktorého som v San Franciscu vkročil, našiel som jeho najmladšiu dcérku Gustinku, ktorá mi vždy, keď som ju ešte nosieval na rukách, rozstrapatila husté vlasy, že mi hlava vyzerala ako ježia bundička. Gustinka sa veselo smiala a potom mi nosíkom chodila po tvári akoby štetcom – veru vtedy by som si nebol ani pomyslel, že sa raz uvidíme v Kalifornii!

Onedlho prišla ku mne.

– Seňora vás chce vidieť, hoci teraz nemá prijímacie hodiny.

– Prijímacie hodiny? Aj hostinská máva prijímacie hodiny?

Gustinka iba mykla plecami.

– Naša hostinská máva, a to dva razy denne. Predpoludním od jedenástej do dvanástej a popoludní od šiestej do siedmej. Kto príde v inom čase, musí čakať, ak len sa zaňho voľakto neprihovorí.

– Ach! Ďakujem vám pekne! – smial som sa. – To by nikto neveril, čo znamená mať priateľskú susedku.

– Všetke? No poďte!

Vyzeralo to celkom tak, akoby som šiel na audienciu k nejakej vynikajúcej politickej alebo inej veličine. Gustinka ma zaviedla do akejsi malej miestnosti, ktorá holá upravená ako čakáreň, a povedala mi, aby som tu počkal, až sa za závesom ozve cengáč.

To všetko bolo nanajvýš zaujímavé, najmä keď som musel čakať takmer pol hodiny, kým sa konečne cengáč ozval. Vstúpil som; ocitol som sa v izbe, ktorá bola doslova preplnená obrazmi, čalúnmi a nábytkom všetkých možných slohov a druhov. Doňa Elvíra musela mať pre svoje audiencie pekne a bohato zariadenú izbu, a ona si ju zariadila

a vyzdobila tak, že na stenách nebolo vidieť voľného miesta ani len na dva prsty. Sedela vo veľkom kresle, opretá laktom o mapu, ktorá visela cez ľavé operadlo. Na lone mala gitaru, vedľa seba začatú ručnú prácu a pred ňou stál maliarsky stojan, presnejšie povedané medzi ňou a oblokom, takže o nejakom osvetlení tu nemohlo byť ani reči. Na bielom papieri, ktorý bol na stojan pripevnený, rozoznal som dve začaté farebné skice. Jedna z nich mala predstavovať, ak sa nemýlim, hlavu kocúra, hoci to mohla byť aj hlava staršej panej, ktorej však ešte chýbal ranný čepiec. Druhá skica bola celkom iste z odboru zoologického, aj keď som nemohol presne rozoznať, čo to má byť. Azda mala znázorňovať skrútenú veľrybu vo veľmi zmenšenom stave podľa meradla jedna ku milión alebo i viac, aké sa používajú pri homeopatických dávkach, alebo mala znázorňovať hlíštu v hydroxygénom roztoku zväčšenú pod mikroskopom.

Uklonil som sa veľmi hlboko a veľmi úctivo. Zdalo sa, že si to ani nepovšimla, lebo meravo upierala oči na akýsi bod na povale. No ja som sa ta márne díval, nič zvláštneho som tam nemohol objaviť. Zrazu však pohodila prudko hlavou a spýtala sa:

– Ako ďaleko je Mesiac od Zeme?

Táto otázka ma neprekvapila. Čakal som dajakú výstrednosť. Ale – ako sa do lesa volá, tak sa z lesa ozýva.

– Päťdesiatdva tisíc tatárskych míľ, ale iba v pondelok. V sobotu večer je Mesiac k Zemi bližšie a táto vzdialenosť je iba päťdesiat tisíc tatárskych míľ.

– Ach, vy to viete dokonca prerátať na tatárske míle? No dobre.

Znovu študovala spomínaný bod na povale. Potom zase pohodila prudko hlavou ako predtým a spýtala sa:

– Z čoho sa robia hrozienka?

– Z hroziem.

– Veľmi dobre.

Nešťastný bod na povale musel po tretí raz zniesť jej pohľad a potom ma chcela omráčiť otázkou:

– Čo je to poil de chèvre?

– Látka na šaty, za jeden španielsky zlatý sedem a pol metra. Lenže teraz sa už nenesí.

– Správne! A teraz vás srdečne vítam, señor! Augustina ma prosila, aby som vám venovala svoju priazeň. No ja si dobre rozmyslím, komu ju mám venovať, a každého, kto sa o ňu uchádza, najprv podrobím skúške. Vy Nemci ste známi svojou učenosťou, preto som vám vyhrala najťažšie otázky z rozličných odborov ľudskej vedy. Obstáli ste znamenite, hoci vyzeráte skôr ako medveď, a nie ako učenec. Augustína však prezradila, že ste vychodili mnoho škôl a poznali veľa všelijakých krajín a národov. Sadnite si, señor.

– Ďakujem, doña Elvíra de Gonzalez, – odvetil som a veľmi skromne som si sadol na roh stoličky.

– Chcete bývať v mojom hoteli?

– Áno.

– Smiete, lebo vidím, že ste veľmi zdvorilý človek a aj váš zovňajšok bude slušný, keď sa o to len trochu pousilujete. Bol pán v Španielsku?

– Áno.

– Čo poviete na túto mapu Španielska, mojej vlasti, ktorú som nakreslila?

Podala mi ju. Mapa bola odkopírovaná cez priehľadný papier, a to podľa veľmi zlého originálu.

– Je veľmi presná, doña Elvíra de Gonzalez.

Moju pochvalu prijala ako najväčšiu samozrejmosť.

– Áno, my dámy sme sa konečne emancipovali a naším najväčším triumfom je, že vnikáme do hlbín vedy a nezaostávame za mužmi. A tak isto sa skvele uplatňujeme aj vo všetkých odboroch umenia. Len si prezrite tieto dve maľby na stojane. Sú neprekonateľné, čo sa týka veľkolepého námetu. Tá jemnosť línií, tie odtienky farieb, reflexy svetla! Vy ste síce znalec, no predsa vás musím vyskúšať. Čo predstavuje ten prvý obraz?

Bol by som utrpel hanebnú porážku, keby som si nebol všimol, že pod obrazom „veľkolepého námetu“ je v pravom

rohu čosi napísané. Bleskurýchle som to prečítal a hneď som chladnokrvne odpovedal:

– Je to predsa úplne samozrejmé, že je to morský had!

– Výborne! Pravda, doteraz ho ešte nikto v skutočnosti nevidel, ale keď duch bádateľa premeriava priestory, do ktorých sa človek nikdy nedostane, podobne aj oko umelcovo môže vidieť tvory, na ktoré sa jeho telesný zrak ešte nikdy nedíval. A ten druhý obraz?

– To je gorila slávneho vedca Du Chailly.

– Správne! Ste najučenejší človek, aký mi kedy prišiel do cesty. Pred vami ešte nikto tak rýchlo nerozoznal môjho morského hada a gorilu. Ste zrelý na akúkoľvek akademickú hodnosť?

Oprávnená pýcha, ktorú toto uznanie vo mne vzbudilo, mala na mňa takmer taký účinok ako cesnak a cibuľa statočnej done Eulálie. Euláliina geniálna sestra ukázala na stôl, ktorý stál pri vchode.

– Vybavujem všetky záležitosti vo svojom hoteli tak, aby som sa čo najmenej dostávala do styku s hmotnými vecami, týkajúcimi sa vedenia a hospodárstva. Tam je atrament, pero a kniha. Zapište sa!

Urobil som tak a spýtal som sa:

– Môžem hneď zapísať aj mená svojich priateľov?

– Máte tu aj priateľov?

– Áno.

– Kto sú?

Začal som s farebnými:

– Černoch Bob, môj sluha.

– Pravdaže, človek, ktorý na prvý pohľad pozná môjho morského hada, musí mať na ceste sluhu. Ale sluhov netreba zapisovať. Ďalej!

– Winnetou, náčelník Apačov.

Prekvapene sa trhla.

– Slávny Winnetou?

– Áno.

– Toho musím vidieť. Toho mi predstavíte! Zapište ho!

- Ďalej je tu istý Sans-ear, ktorý...
- Je známy pod menom Postrach Indiánov?
- Áno.
- Zapíšte ho, zapíšte ho! Cestujete naozaj v zaujímavej spoločnosti. Pokračujte!
- Štvrtý a posledný je master Bernard Marshal, klenotník z Louisville v Kentucky.

Len-len že nevyskočila z kresla.

- Čo vravíte? Klenotník Marshal z Louisville?
- Má brata Allana, ktorý mal šťastie bývať vo vašom hoteli, doña Elvíra de Gonzales.
- Teda tušenie ma neklamalo! Hneď zapíšte aj jeho, seňor! Dostanete najlepšiu spálňu. Pravda, obývacie izby v hoteli Valladolid nemáme, no dúfam, že aj tak sa tu budete dobre cítiť. Na dnes večer dovoľujem si pozvať vás i vašich priateľov na večeru do svojej súkromnej jedálne.

– Ďakujem, doña Elvíra! Ubezpečujem vás, že si také vyznačenie viem oceniť. Píšem o svojich skúsenostiach z ciest, aby sa o nich dozvedela aj verejnosť, a nezabudnem vrelo odporúčať hotel Valladolid.

– Urobte tak, seňor, hoci si vás neviem predstaviť za písacím stolom. Azda máte nejakú prosbu? Ochoťne vám ju splním.

- Prosbu nemám, ale rád by som sa niečo dozvedel.
- Čo takého?
- Allan Marshal už nebýva u vás?
- Nie. Odišiel stadiaľto asi pred tromi mesiacmi.
- Kam šiel?
- Do zlatých polí pri rieke Sacramento.
- Dostali ste od neho nejaké správy?
- Áno, raz. Udal mi adresu, na ktorú mu mám posilať listy, keby mu nejaké prišli.
- Mohli by ste sa na ňu rozpamätať?
- Veľmi dobre, lebo dotyčný je môj dobrý známy. Master Holfey, Yellow-Water-Ground, obchodník. Zlatokopi môžu uňho dostať všetko, čo potrebujú.

– Prišli sem Allanovi nejaké listy odvtedy, ako odcestoval?

– Prišli a pri najbližšej príležitosti som mu ich aj poslala. A potom – áno, len prednedávnom tu boli dvaja mužovia a spytovali sa naňho. Boli to jeho obchodní priatelia a mali si s ním vybaviť akúsi naliehavú záležitosť. Dala som im jeho adresu.

– Kedy odišli?

– Počkajte... Áno, odcválali včera ráno.

– Jeden bol starší a druhý oveľa mladší.

– Tak je. Zdalo sa, že je to otec a syn. Odporučila mi ich sestra, u ktorej boli hosťami.

Prikývol som a riekol:

– Myslíte ranč dona Fernanda de Venando z Colonna de Molynares de Gajalpa y Rostredo?

– Čože? Vy poznáte toho človeka?

– Veľmi dobre a tak isto aj vašu sestru doňu Euláliu. Boli sme u nej, ale nežiadal som, aby mi dala odporúčajúci list.

– Je to možné? Rozprávajte, señor, rozprávajte!

Porozprával som jej, ale nie príliš otvorene a nie všetko. Počúvala ma s veľkým záujmom, a keď som skončil, povedala:

– Ďakujem vám, señor! Vy ste prvý Nemeč, ktorý sa tu vedel so španielskou dámou porozprávať správnym spôsobom. Teším sa na dnešnú večeru a dám vás včas zavolať. Adiós!

Uklonil som sa čo najúctivejšie, aj keď sa k tomu môj roztrhaný oblek nijako nehodil, a vyšiel som z „audienčnej siene“. Keď som vkročil do hosťovskej miestnosti, pohľady obsluhujúcich čašníkov a čašníč sa na mňa upierali s očividnou úctou. Bola tu aj Gustinka Eberbachová, a len čo ma zbadala, ponáhľala sa ku mne.

– No, pán sused, vy ste ale šťastný človek! Tak dlho nebol ešte nikto u done na audiencii, ba ani len polovicu toho času! Museli ste sa jej veľmi páčiť.

– Naopak! – odvetil som so smiechom. – Dovolí mi tu ostať, ale iba pod podmienkou, že sa polepším. Povedala mi, že vyzerám celkom ako medveď.

– Hm, tak trochu mala aj pravdu. Ale v tejto veci vám môžem pomôcť. Zavediem vás do svojej izbičky a obstarám vám všetko, čo budete potrebovať: britvu, vodu, mydlo, no slovom všetko, všetko.

– To nebude ani treba, lebo čoskoro sa dostanem do spálne.

– Neverte tomu! Rozkazy, týkajúce sa spálni, dostanem až o ôsmej, ani o minútu skôr.

– Doňa povedala, že my dostaneme najlepšiu spálňu. Kde to bude?

– Všetky spálne sú hore pod strechou. Dostanete asi spálňu na rohu, v ktorej je najlepší vzduch.

V tej chvíli sa ozval prudký cengot.

– To je ona, pán sused. Musím hneď k nej. Keď volá v takom nezvyčajnom čase, iste sa dačo prihodilo.

Odbehla a ja som si sadol k svojim druhom, ktorých si ostatní hostia nápadne obkúkali, aj keď zálesáci alebo Indiáni sú v San Franciscu pomerne častým zjavom. Najmä Winnetou priťahoval na seba pozornosť svojou majestátnou postavou a dôstojným výzorom. Taktiež aj okolnosť, že malému Samovi chýbali uši, mnohých upútala a domysleli si, že prežil také veci ako nikto z nich.

– No čo je? – spýtal sa Bernard.

– Odcestoval pred tromi mesiacmi a písal iba raz z Yellow-Water-Groundu. Vaše listy poslali ta za ním.

– Kde je Yellow-Water-Ground?

– Nakolko sa pamätám, to je údolie pri rieke Sacramento, kde sa našlo veľa zlata. Zlatokopi sa tam doslova hmýrili, ale potom odtiahli ďalej proti toku rieky.

– Uložil si tu nejaké cennosti?

– Vidíte, na to som sa done Elvíry nespýtal.

– No musíte sa na to spýtať.

– Čoskoro bude k tomu príležitosť. Všetkých nás totiž pozvala na večeru.

– Ach, to je od nej pekné! Ostatne, budem sa informovať v našej banke, či tu bol.

Tu prišla k nám moja milá susedka.

– Pán sused, doňa ma zavolala kvôli vám. Večera bude o deviatej a okrem toho mám vám vydať izby.

– Izby? Myslím, že v hoteli nie sú izby.

– Vzadu je prístavok a tam je niekoľko miestností. Sú tam aj dve izby, ktoré doňa používa, len keď prídu na návštevu príbuzní.

– Tam bývala azda aj doňa Alma?

– Áno, počula som o tom, hoci som tu vtedy ešte nebola.

– A nepočuli ste aj o tom, že sa táto dáma poznala s istým Allanom Marshalom, ktorý tu vtedy býval?

– Ba hej. O tom sa veľa hovorilo a všetci sa na tom smiali. Vraj doslovne prenasledovala toho pána, takže sa jej nemohol ani ubrániť. Ale poďte, už mám kľúče.

Vstali sme a šli za ňou. Obe izby, ktoré sme dostali, sme mohli nazvať „nádhernými“ v porovnaní s celkovým zariadením a ostatnými miestnosťami „hotela“. Do jednej sa nastáhoval Winnetou so Sans-earom a do druhej ja s Bernardom. Bob dostal osobitnú miestnosť.

Milá susedova dcéra nám zaobstarala všetko, čo sme potrebovali, aby sme si výzor zmenili na civilizovanejší. A tak sme onedlho mohli vyjsť na ulicu. Winnetou však ostal v izbe. Bol prihrdý na to, aby sa ukazoval zvedavcom na uliciach a námestiach. Aj Sam sa radšej zvalil na lôžko.

– Načo mám ísť s vami? – riekol. – Behať viem, tomu sa napríklad nemusím učiť tu, a domov i ľudí som už videl dosť. Postarajte sa, aby sme sa čím skôr dostali z tohto ľudského mraveniska do savany, inak mi od nudy znovu narastú uši, a to by pre Sans-eara znamenalo koniec!

Milý Sam bol tu iba krátky čas a už sa mu cnelo za šírou prériou. Ako sa musia cítiť „divosi“, keď ich vopchajú do tesnej cely vo philadelphskej alebo auburnskej pevnosti, aby

sa „polepšili“. A to všetko iba preto, že sa bránili, keď ich vyháňali z územia, ktoré bolo predsa ich otčinou, ktoré im poskytovalo potravu a skrývalo vo svojom lone hroby ich otcov a bratov.

A tak som vyšiel iba ja s Marshalom. Odobrali sme sa k bankárovi, s ktorým mal obchodné styky. Dozvedeli sme sa len toľko, že Allan tu niekoľko ráz bol a po krátkej rozlúčke odišiel do zlatých polí. Vybral si všetky peniaze, aby si za ne kúpil nuggety.

Po tejto neúspešnej návšteve sme sa potulovali po meste, až ma Bernard zrazu vtiahol do obchodu, kde predávali obleky najrozličnejších druhov a veľkostí. Tu si človek mohol vybrať najdrahší mexický kroj alebo plátennú pracovnú zásteru kuliho. Každý druh odevu mal tu svoje zvláštne miesto a každý oblek bol celkom úplný.

Bernardov úmysel som ľahko uhádol. Naše obleky, hoci boli z pevnej látky, na dlhej ceste hodne utrpeli, preto sme vyzerali nie trochu, ale až príliš otrhaní. Pravda, oholili sme sa, ba aj vlasy sme si navzájom ostrihali, ale s oblekom to bolo veľmi zle. Pri nakupovaní som postrehol, že Bernard má veľmi dobrý vkus. Kúpil si napoly traperský a napoly indiánsky oblek, ktorý mu sedel ako uliaty, lenže cena bola hodne vysoká, primeraná pomerom v San Franciscu.

– A teraz, Charley, i pre vás jeden, – povedal, keď už hol hotový so svojím nákupom. – Pomôžem vám vybrať.

Hm, dobrý oblek som potreboval veľmi nutne, ale pre moju peňaženku tu boli ceny privysoké. Nikdy som totiž nepatril k nešťastným ľuďom, ktorí všade, kam len siahnu, nahmatajú stovku, a všade, kam vkročia, sa potknú o vrece peňazí. Patrím k závideniahodným ľuďom, ktorí majú vždy príjemné povedomie, že dnes zarobia na to, čo budú zajtra potrebovať. Preto som sa netváril príliš oduševnene, keď mi Marshal hneď začal „vyberať“.

Vybral mi oblek, ku ktorému patrili: lovecká košeľa zo snehobielej vyrobenej kože jelenčat'a na červeno povyšovaná Indiánkinou rukou; legíny z jelenieho chrbta so strapcami na

bokoch; lovecký kabát z bizónej kože, ale pritom takej mäkkej a pružnej ako koža veveryce; čižmy z medvedej kože, ktorých sáry som mohol natiahnuť až po stehná a ktorých podošvy boli z najlepšieho materiálu, totiž z chvostovej kože aligátora; a napokon flanelová čiapka, ktorej vrchná časť a štítok boli z trvanlivej, vyrobenej kože štrkáča. Bernard neustúpil, musel som si vo vedľajšej kabíne odev vyskúšať. A keď som stadiaľ vyšiel, oblek bol už zaplatený. Chcel som Bernardovi ukázať nahnevanú tvár, ale úprimne sa priznám, nepodarilo sa mi to.

– Len to prijmite, Charley. Ešte som vám veľmi mnoho dlžen, a ak to neuznávate, pripíšem tieto veci na váš účet, ktorý si dakedy vyrovnáme.

Aj pre Sama chcel dačo kúpiť, ale odhovoril som ho od toho, lebo som vedel, že malý Sam sa len tak ľahko nevzdá svojho prastarého obleku, a okrem toho Sans-ear mal postavu, na ktorú bolo ťažko vybrať súci odev.

Keď sme sa vrátili do hotela „Valladolid“, najväčšiu radosť z mojej, premeny mal Bob.

– Och, massa, vy teraz vyzerat' mnoho pekne, tak pekne, ako by vyzerat' aj Bob, keby dostať nový kabát a čiapku.

Nemohol som konať inakšie a musel som sa Bobovi odplatiť aspoň vdáčným pohľadom za toto dobromyseľné prirovnanie, lebo som vedel, že táto pochvala bola u černocho vrcholným výkonom a že lepšie by už nevedel chváliť.

Samovi Hawerfieldovi predsa len bolo trochu tesne v jeho izbe. Sedel už v host'ovskej miestnosti pri stole celkom sám, a keď nás zbadal vojsť, pokývol nám, aby sme si k nemu sadli.

– Počuj, Charley, – pošepkal mi. – Tu pri vedľajšom stole vedú rozhovor, ktorý by nás mohol napríklad zaujímať.

– O čom hovoria?

– V zlatých poliach a ložiskách sa vraj stávajú veci, ktoré nemožno schvaľovať. Je tam mnoho divochov, bravos, ako ich volajú, lenže nie sú to Indiáni, ale belosi. Prepádávajú

zlatokopov, zabíjajú ich a oberajú o výťažok ich práce. Tu sedí akýsi zlatokop, ktorý im len o vlasok unikol. Práve rozpráva svoje dobrodružstvo. Počúvaj!

Pri stole za nami sedeli viacerí muži. Bolo na nich vidieť, že prešli cez nejedno nebezpečenstvo a ťažkosť. Jeden z nich práve rečnil o svojich zážitkoch a ostatní okolosediaci ho napäto počúvali.

– Well, – vravel, – som z Ohia, a to znamená, že som už dačo skúsil na rieke i v savane, na vode i na zemi, na horách i v dolinách západu. Spoznal som riečnych pirátov na Mississippi i zbojníkov z hôr a neraz som s nimi bojoval. Viem, že sa pri podobných príležitostiach stávajú veci, nad ktorými by nejednen pokrútil hlavou a jednoducho by im neveril, ale že sa takéto dačo deje na takej rušnej ceste, a to za bieleho dňa, to prevyšuje už aj rozprávky o starej karabíne, ktorá strieľala aj poza rohy.

– Ťažko tomu veriť, – poznamenal jeden z okolostojacich. – Ved' vás bola celá karavána, pätnásť chlapov oproti ôsmim. Či to nebola pre vás hanba, ak sa to naozaj stalo tak, ako rozprávate?

– Máte hodne rozumu, ale planého! Keby ste boli bývali tam, rozprávali by ste inakšie. Boli sme síce pätnásť, to je šiesti tropeirovia a deviat zlatokopi. Ak sa spoľahnete na tropeirov, to už akoby vám odzvonili, a z deviatich zlatokopov traja mali zimnicu. Horko-ťažko sa udržali na muloch a tak ich drgľovalo, že nemohli naisto vystreliť, ba ani bodnúť nožom. No, boli sme naozaj pätnásť chlapi, čo?

– Keď to takto rozpoviete, potom je to jasnejšie. Ale ved' po ceste chodili ľudia, či už pešky, na koňoch alebo na vozoch. V každej chvíli museli byť nablízku. Stačilo len vyčkať ich pomoc.

– To si myslíte vy! A čo prekážalo tým lotrom využiť práve chvíľu, keď nablízku niet nikoho?

– Rozprávajte teda po poriadku, aby bol človek z toho aspoň trochu múdry.

– Keď chcete po poriadku, tak po poriadku, urobím vám po vôli, kamarát! Nuž hore pri jazere Pyramíd sme našli „placer“. Lepšia a bohatšia si už ani predstaviť nemožno. Verte alebo neverte, no po ôsmich týždňoch každý z nás štyroch mal cent zlatého prachu a nuggetov. Ďalej sme už nemohli ťažiť, lebo miesto bolo plné vody a dvaja z nás dostali kĺbový reumatizmus. Nie je to ľahká vec stáť po pás vo vode od rána až do večera a potriasat „bateu“. Zbalili sme si teda veci a vrátili sme sa do Yellow-Water-Groundu, kde sme svoj výťažok predali istému Yankeemu. Zaplatil nám oveľa viac, než lotri priekupníci, ktorí za unciu rýdzeho zlata dávajú pol kila zlej múky alebo štvrt' kila ešte horšieho tabaku. Ale ten človek i tak dobre zarobil. Nakol'ko sa pamätám, volal sa Marshal a bol z Kentucky alebo z tamojšieho okolia.

Bernard sa rýchlo obrátil.

– Je tam ešte i teraz?

– Neviem, nestarám sa o také maličkosti. A vôbec, dajte mi pokoj so zbytočnými otázkami! Ak mám rozprávať po poriadku, ako si to želá tento chlap, tak ma nesmie nikto vyrušovať. Teda tento Marshal, Allan Marshal, ako sa volal celým menom, odkúpil od nás všetko, čo sme mali. Keby sme boli bývali múdri, boli by sme stadiaľ čím skôr zmizli. Ale po prežitých útrapách sme si chceli odpočinúť – a aj dvaja naši chorí druhovia potrebovali opateru – a po druhé, ani sme nemali vhodnú príležitosť na cestovanie. Pošepkávalo sa o lúpežných prepadnutiach, ba spomínali sa aj mená rozličných ľudí, ktorí odišli zo zlatých polí a už nikdy neprišli do Sacramenta alebo do San Francisca.

– Je to pravda?

– To sa dozviete. Zdržovali sme sa tam už niekoľko týždňov. No tam je život čertovsky drahý, a keďže sa všeobecne vedelo, že máme peňazí dosť, všetok náš odpočinok a rozptýlenie spočívali v tom, že sme sa museli vyhýbať falošným hráčom a iným lotrom, ktorí nás jednostaj obliehali. Napokon reuma v kĺboch našich kamarátov trochu

poľavila, a tak sme sa rozhodli, že nebudeme ďalej čakať, a pripojili sme sa k piatim mužom, ktorí práve tak ako my nemienili tam už dlhšie ostať. Bolo nás teda deväť osôb. Najali sme si muly a k nim aj šiestich pohoničov, tropeirov. Všetci sme boli veľmi dobre vyzbrojení, aj tropeirovia, ktorí vyzerali, ani čo by sa mohli pustiť do boja aj proti desaťnásobnej presile. Vydali sme sa teda na cestu. Zo začiatku sa nám šlo dobre. No potom začalo pršať a pršalo tak vytrvale, že niektorí z nás dostali zimnicu. Dážď natoľko rozmočil pôdu, že sa cestovanie veľmi zhoršilo. Za celý deň sme prešli sotva dvanásť kilometrov a ani v stanoch v noci sme si neboli istí pred zátopou, tak sa lialo z oblohy. A nie a nie prestať, akoby bola prietrž mračien. Zimnica sa stále zhoršovala a chorých sme napokon museli priviazať na muly.

– Veru to bolo čertovsky zlé položenie, – poznamenal jeden z poslucháčov. – Aj ja som už prežil podobné chvíle a viem, ako sa človek vtedy cíti.

– Well! Mali sme teda za sebou už asi dve tretiny cesty, a keď prišiel večer, našli sme si vhodné miesto na táborenie. Práve sme si stavali stany a zakladali oheň, dosť veľký, takže dookola bolo veľmi jasno. A vtom zahrmeli okolo nás hromadné výstrely. Práve som kľáčal v tieni stanu a priväzoval som šnúru o kôl, takže ma nezbadali. Rýchlo som vyskočil, a to ešte v pravý čas, aby som videl, ako nám utekajú naši tropeirovia. Ale bolo mi podozrivé, že si pri tomto úteku šetrili sily a zbojníci ich mohli zatiaľ aj desať ráz postrieľať. Práve som chcel schytiť pušku a vypáliť, ale vyjav, ktorý som zbadal, ma od toho odradil. Gulky ôsmich zbojníkov trafili cieľ veľmi presne. Moji piati druhovia, ktorí neochoreli na zimnicu a pri svite ohňa stavali stany, teraz ležali na zemi mŕtvi. A práve vo chvíli, keď som schytil pušku, zastrelili aj troch nemocných. Teda iba ja jediný som ostal nažive. Čo by ste robili v takom položení, he?

– Doparoma! Vrhol by som sa na nich a mlátil ich kolbou hlava-nehlava, dokiaľ by mi len sily stačili, – ozval sa jeden.

– Nie. Ja by som radšej niekoľkých zastrelil, –
poznámenal druhý.

– Veľmi dobre! – prikývol rozprávač. – To sa vám ľahko povie, ale všetci by ste boli urobili len to, čo som urobil ja. Vrhnúť sa na nich, to by bolo bývalo šialenstvo. Strieľať na nich, to by sa mi sotva bolo vyplatilo, lebo by čoskoro bolo bývalo aj po mne amen. Nesmel ostať nažive ani jediný svedok prepadnutia, to je jasné. Boli by ma prenasledovali, kým by som len bol vládol utekať, a ja by som bol zabil jedného, najviac dvoch.

– No a čo ste teda urobili?

– Peniaze a cenné papiere som mal vo vrecku. Moja mulica stála priviazaná neďaleko stanu s ostatnými zvieratami. Keď tí lotri prezerali stany, prikradol som sa k mulici a odviazal ju. Tu jeden zo zbojníkov zahvízdal na prsty. Počul som dupot a – čo myslíte, čo sa stalo?

– No?

– Tropeirovia sa vrátili. Zradili nás tým lotrom a teraz si prišli po svoj podiel z lupu. A tak všetkých dohromady bolo štrnásť. Vyšvihol som sa na mulicu a uháňal stadiaľ, ako rýchlo sa len dalo. Na šťastie mulica bola poslušná, nie tvrdohlavá, ako nejedno zviera z tejto rasy. Počul som síce za sebou hlasné kliatby a veľký krik, ba potom som začul aj dupot kopýt, ale bolo tma a šťastne som ufujazdil.

– A potom?

– Čo potom?! Snažil som sa doraziť do San Francisca a teším sa, že som sem prišiel so zdravou kožou a že tu môžem sedieť pri pohári piva.

– Nespoznali ste tých lotrov?

– Mali čierne masky. Iba ten, čo podľa všetkého bol ich vodcom, si sňal masku, keď si vopchal prsty do úst a zahvízdal. Vtedy som na chvíľu mohol rozoznať jeho tvár. Zaručene by som toho chlapa hneď poznal, keby som ho voľakde uvidel. Bol to mulat a cez pravé líce sa mu tiahla jazva, akiste pamiatka po pichnutí nožom.

– A tropeirovia?

– Tých by som všetkých poznal, ale ja sa už nikdy nevyberiem tam do toho pekla, kde sám čert varí a roztápa soje zlato, aby zlákal duše do záhuby a zatratenia.

– Ako sa volal mulero? Často je dobre vedieť meno takého dobrého vtáčika!

– Volá sa Sanchez, ale zaiste mal predtým nejaké iné meno alebo i viaceré. Myslím, že väčšina týchto lotrov patrí k „chrtom“, ktorých San Francisco vychrlilo do všetkých baníckych okrskov a ktorí si teraz ako agenti, tropeirovia a mulerovia navzájom pomáhajú. Najlepšie by bolo, keby zlatokopi utvorili ako vtedy v San Franciscu Dozorný výbor, ktorý by si vzal na starosť prenasledovanie a zničenie týchto bánd, až kým by v okolí zlatých polí nenastali lepšie pomery. Tak, teraz som vám vyrozprával všetko po poriadku a skončil som.

– Keď ste teda skončili, – ozval sa Bernard, – zaiste mi dovoľíte ešte raz sa spýtať na Allana Marshala, o ktorom ste pred chvíľou hovorili. To je totiž môj brat.

– Váš brat? Ozaj, zdá sa mi, že sa naňho ponášate. Povedzte teda, čo sa chcete dozvedieť?!

– Povedzte mi, prosím vás, všetko, čo o ňom viete. Kedy ste ho videli naposledy?

– No už je odvtedy najmenej päť týždňov.

– Myslíte, že je ešte v Yellow-Water-Grounde?

– To neviem. Tam v zlatých poliach nikto vám nevie povedať, kde bude zajtra. A hoci by si aj človek zaumienil, že ostane na tom istom mieste, na druhý deň je preč.

– Nikdy mi nepísal, hoci moje listy dostal.

– To nemôžete tak určite tvrdiť. Pomyslíte len na to, čo som teraz rozprával. Myslíte, že so zlatými poľami je stadiaľto poštové spojenie? Poviete áno, ale to, čo nazývate poštou, vlastne nie je nijaká pošta. To vám poviem: nejeden list ide do zlatých polí a nejeden pošlú zase stadiaľ, ale nikdy sa nedostane do patričných rúk. Vstúpite tam v zlatých poliach do krčmy a hostinský patrí k chrtom. Vojdete do obchodu a obchodník je chrt. Hráte s tromi mužmi v karty a

jeden z nich možno aj dvaja alebo všetci traja sú chrti. Pracujete spoločne s niekým na svojom placeri a je to chrt, ktorý vám alebo všetko ukradne, čo ste vyťažili, alebo, ak ste príliš mocný a obozretný, zradí vás zbojníkom, aby dostal aspoň časť vášho majetku. V banskej správe sú chrti, prečo by nemali byť aj na pošte chrti, ktorým záleží na tom, aby sa určité správy nedostali na správnu adresu?

Pravdaže, to všetko nijako neslúžilo na pochvalu pomerom, vládnucim v zlatých poliach.

– Chcete ta ísť za bratom?

– Pravdaže.

– Well, tak vám dám dobrú radu. Či sa podľa nej zariadite, to už je vaša vec. Odtiaľto totiž vedú dve cesty do rozličných zlatonosných oblastí. Jedna cesta vedie rovno na juh k horskému pásmu, ktoré sa nazýva Nové Almady, kde sa vyskytuje aj mnoho ortute a rumelky. Druhá cesta smeruje na sever a len nepatrne sa zahýba na východ; vedie k zlatonosným oblastiam Sacramenta, ktoré sú ešte slávnejšie než zlaté ložiská na juhu. Viete, kde v nich leží Yellow-Water-Ground?

– Viem doteraz iba toľko, že tak sa volá jedno z bočných údolí rieky Sacramento; nič viacej.

– Cesta vedie z troch štvrtín pozdĺž zátoky pri San Franciscu a potom cez Rio Joaquin až do údolia rieky Sacramento. Tu pôjdete stále proti prúdu a každý, koho stretnete, vám už povie, kde leží údolie a osada Yellow-Water-Ground alebo prípadne sa na to spýtate v hociktorom placeri. Ak nemáte so sebou mnoho batožiny, dorazíte ta za päť dní. No túto cestu by som vám neodporúčal.

– Prečo?

– Po prvé: Je síce pohodlnejšia, ale nie kratšia. Po druhé: šarapatia na nej chrti. Pravda, radšej prepádajú tých, čo idú zo zlatých polí, a nie tých, čo ta len prichádzajú, ale človek nikdy nevie, či neurobia niekedy aj naopak. A konečne po tretie: kto ide po tejto ceste, musí na všetky strany rozsypať doláre. Cestujúcim ich priam vyťahujú z vreciek. Kultúra

penikla dokonca aj do hostincov, lebo aj tam už píšu účty. Lenže to, čo v nich účtujú, nijako sa nezrovnáva so skutočnosťou. Platíte dolár za izbu – a spíte na dvore; dolár za lôžko – a dostanete dve priehrstia starej slamy, aby ste si na ňu ľahli; dolár za svetlo – a namiesto lampy vám musí poslúžiť mesiačik; dolár za obsluhu – a neobzrie sa o vás ani pes; dolár za umývadlo – a musíte sa umývať v Sacramente. Dolár za uterák – a utierate sa o svoj lovecký kabát. Jediné, za čo zaplatíte a čo naozaj dostanete, je – účet. Ako sa vám to páči, master Marshal?

– Skvele.

– Aj ja si tak myslím. Preto vám poviem o inej, lepšej ceste. Ak máte dobrého koňa, dostanete sa po nej do Yellow-Water-Groundu za štyri dni. Preplavíte sa na plti cez zátoku San Francisca a potom pôjdete rovno k vrchom Saint Johns. Stadias zamierite na východ, a keď sa dostanete k Sacramentu, to už ste pri celi, alebo aspoň blízko neho. Riek, ktoré tečú tým smerom a podľa ktorých sa môžete uberať, je tam dosť.

– Ďakujem, sir. Poslúchnem vašu radu.

– Well! A keď sa potom pri Sacramente alebo inde stretnete s mulatom, ktorý má na pravom líci jazvu, poštekliete ho poriadne nožom alebo vypáľte doňho guľku. Poviem vám len toľko: to by ste urobili dobrý skutok!

Medzitým prišiel čas večerať a Gustinka nás prišla zavolať. Zaviedla nás do vedľajšej miestnosti, kde bolo prestreté, akoby tu mala byť spoločnosť španielskych grandov. Doňa Elvíra nás už očakávala. Hostinského nebolo vidieť. Pravdaže, hosťov som predstavil s patričnou dôstojnosťou. Doňa Elvíra ich privítala s výrazom panovníčky, ktorá z milosti udeľuje audienciu, a počínala si pritom tak vznešene, že ani indický knieža by to lepšie nedokázal.

Keďže jej záležalo na tom, aby nám zaimponovala, hovorilo sa najprv o umení a vede. Pravdaže, čo najučenejšie. Potom však, keď sme sa tvárili, že sme

naplnení najhlbšou úctou voči nej, začala prejavovať záujem aj o naše osobnosti a pomery, a preto sme jej museli rozprávať svoje zážitky.

Keď vstala od stola, povedala:

– Señori, dúfam, dokázala som vám, že vám dávam prednosť pred všetkými ostatnými hosťami, a som presvedčená, že tu ostanete ešte dlho.

– Doña Elvíra de Gonzalez, ďakujeme vám za vašu dobrotu, – odvetil som za všetkých. – Pravdaže, dlhšie pobudneme pod vašou pohostinnou strechou, ale nie teraz, lebo už zajtra ráno musíme vyraziť.

– Kam, señor?

– K Sacramentu, vyhľadať Allana, ktorého vám potom privedieme.

– Správne, señori! Vezmite si u mňa všetko, čo potrebujete. Zúčtujeme neskoršie. Ak budete mať ešte nejaké želanie, obráťte sa na Augustinu. Pravdaže, dúfam, že mi pred odchodom ešte prídete povedať adiós.

Vyšla rýchlo z miestnosti a my za ňou, aby sme sa podívali na kone a potom sa uložili spať.

Na druhý deň ráno sme už na plti plávali cez zátoku a pristáli sme na výbežku ležiacom naproti San Franciscu.

Išli sme smerom, ktorý nám označil zlatokop, a večer tretieho dňa sme dorazili k vrchom Saint Johns. Potom sme sa obrátili na východ. Na druhý deň okolo poludnia sme vošli do údolia Sacramenta. Tu sme už takmer na každom kroku videli rozrytú zem na znak toho, že ľudia v horúčkovitej činnosti hľadali „deadly dust“, vražedný prach, ktorý oslepuje zrak, mátie myseľ a pobláznuje srdce.

O práci zlatokopov sa toho už toľko popísalo a porozprávalo, že nechcem už o tom veľa rečí šíriť. Toľko však ešte musím poznamenať, že zlatá horúčka sa zmocní aj najtriezvejšieho muža, keď vkročí na zlatonosné územie a vidí, že ho obklopujú chlapi s vpadnutými lícami a často odetí iba handrami, ktorí obetujú svoje zdravie, ba hádam aj život, aby rýchlo zbohatli. A keď už boli takí „šťastní“, že

toto bohatstvo naozaj dosiahli, neraz ho zase rýchlo stratia. Často pracujú po celé mesiace s vypätím všetkých síl a takmer bezvýsledne. Každý pohyb, ktorý urobia, sprevádzajú kliatbou a preklínaním. Vznáša sa pred nimi silná príšera hladu, biedy a zúfalstva a ich zomdlené, trasúce sa ruky klesajú, keď tu sa zrazu rozšíri správa o neobyčajnom šťastí toho alebo onoho zlatokopa, ktorý našiel množstvo drahého kovu. Možno to ani nie je pravda, ale oni znovu vezmú do rúk bateu, aby sa znovu stali obeťou zlatej horúčky, ktorá zachvátila všetkých ako hrozná epidémia.

Navečer sme sa dostali do Yellow-Water-Groundu. Bola to dlhá, úzka dolina, ktorou tiekol do Sacramenta tenký potôčik. Celá bola rozrytá, takže sa skladala len zo samých placerov. Bolo tu dosť hlinených búd i stanov, ale i tak bolo na prvý pohľad vidieť, že obdobie slávy tejto zlatonosnej oblasti sa už pominulo.

Asi uprostred doliny stála nízka, ale zato hodne široká drevená chajda, nad vchodom ktorej bolo kriedou napísané: STORE AND BOARDING-HOUSE OF YELLOW-WATER-GROUND. Hostinský tejto krčmy, ktorá bola zároveň obchodom, nocľahárňou a všetkým možným, nám zaiste môže najskôr podať správy. Zostúpili sme zo sediel, nechali Boba pri koňoch a vošli sme.

Lavice a stoly boli z drsných, neohobľovaných dosák. Sedeli tu chlapi vyzerajúci ako biedni otrhanci alebo niektorí ako bezočiví poval'ači. Všetci si nás zvedavo prezerali.

– Noví zlatokopi! – rehuňal sa jeden. – Azda nájdú viacej ako my. Pod' sem, červenokožec, a štrngni si so mnou!

Winnetou sa tváril, akoby výzvu ani nebol počul. Ale tu chlap vstal, schytil pohárik s pálenkou do ruky a pristúpil s vyzývavou tvárou k Winnetouovi.

– Lotor, či nevieš, že najväčšou urážkou je, keď odmietneme s niekým si pripiť? Spytujem sa ťa teda, či si so mnou vypiješ a či mi raz zaplatíš?

– Červený bojovník nepije ohnivú vodu, ale tým nechce bieleho muža uraziť.

– Teda sa prepadni do pekla!

Zlatokop hodil pohárik plný pálenky Apačovi do tváre, vytrhol nôž a skočil, aby ho Winnetouovi vrazil do srdca. Prv, než by tak bol stihol urobiť, zrazu len prenikavo vykrikoval a zatackal sa. Potom s chrapotom padol na zem. Apač držal v ruke nôž a jeho čepeľ – napodiv – bola čistá. Hádám desatinu sekundy bol nôž v zlatokopovom tele. No lotor už ležal s prebodnutou hrudňou na zemi.

Ostatní hneď povyskakovali. V ich rukách sa blýskali nože. Ale to už sme mierili na nich puškami, ba dokonca aj Bob, ktorý náhodou nazrel cez dvere, stál na prahu s puškou priloženou k lícu.

– Majte rozum, ľudia! – zvrieskol hostinský. – Sadnite si! Čo vás do toho, čo sa tu stalo! To bola vec Jimova a Indiánova. Vybavili si ju medzi sebou. Nell, odnes mŕtvolu!

Zlatokopi si sadli. Zapôsobili na nich nielen slová hostinského, ale i náš hrozivý postoj. Bar-keeper Nell vyšiel spoza pultu, prehodil si mŕtveho cez plece a vyniesol ho z miestnosti. Dívali sme sa, ako ho hodil do opustenej jamy a zasypal ho trochou hliny. Aj tento Jim sem prišiel hľadať zlato a našiel tu – vlastnou vinou – smrť! Deadly dust – vražedný prach! Ako často asi sa tu v zlatých poliach opakovali podobné výjavy!

Sadli sme si k stolu, pri ktorom nebolo nikoho, aby sme boli oddelení od ostatných.

– Čo budete piť, meššurs? – spýtal sa krčmár.

– Pivo, – odvetil Bernard.

– Čierne, alebo svetlé?

– Podľa toho, ktoré je lepšie.

– Tak vám donesiem svetlé, meššurs! Je to pravé burtonské, priamo z Burtonu v Staffordshire.

Bol som trochu zvedavý na tento nápoj, ktorý údajne prišiel z Anglicka, a to z presláveného pivovarnického mesta, sem k Sacramentu. Dostali sme päť fliaš. Jednu som hneď vyniesol Bobovi. Zaraz si jej hrdlo vopchal hlboko do úst, div že sa nezadusil, a vypil ju na dúšok. No sotvaže

fľašu vytiahol z úst, len vyvrátil oči, rozďavil ústa, že mu zabrali takmer tri štvrtiny tváre a zachrčal ako strokotanec, ktorý sa ešte naposledy vynoril z vody.

– Čo je? – spýtal som sa. Domnieval som sa, že si azda fľašou poranil hrtan.

– Massa, och, ach! Bob umrieť! Bob vypila jed.

– Jed? Ale veď to bolo anglické pivo!

– Anglické pivo? Nie, och, nie! Bob vypila jed. Bob cítiť v ústach a v tele prudkú otravu, od arzénu a bolehlavu.

Náš statočný černoch nebol vyberačný, čo sa týka nápoja, bol by vypil aj smolu, ako sa hovorí. Ako teda by muselo chutiť toto „anglické“ pivo ozajstnému znalcovi! Vrátil som sa do krčmy a práve vo chvíli, ako som vstupoval, krčmár sa spytoval:

– Môžete zaplatiť, meššurs?

Bernard sa zatváril urazene a siahol do vrecka.

– Počkajte, master Bernard! – zadržal ho Sam. – Tento účet vyrovnám ja. Čo stojí to pivo?

– Fľaša tri doláre, spolu teda pätnásť dolárov.

– To je lacné, človeče, najmä keď hosť dostane aj fľašu. No nie?

– Pravdaže.

– Ale fľaše vám necháme tu! Veď ľudia, ktorí vedia o bohatých placeroch, kde zlato môžu takrečeno lopatou zhŕňať, neschudobnejú pre kúsok skla. Prineste vážky!

– Chcete zaplatiť zlatom?

– Áno.

Sam otvoril vrecúško s nábojmi a vytiahol niekoľko nuggetov veľkých ako holubie vajíčko.

– Tisíc hrmených, človeče, – zhíkol krčmár, – kde ste našli tieto kúsky?

– Na svojom placeri.

– A to je kde?

– Voľakde v Amerike. Ja mám napríklad slabú pamäť a obyčajne sa na to miesto rozpomeniem až vtedy, keď sám

potrebujem trochu zlata; keď ho však potrebuje iný, vtedy mi pamäť akosi zlyháva.

Krčmár sa musel uspokojiť s touto štipľavou odpoveďou, no oči mu iskrili chamtivosťou, keď vážil nugget a vydával zvyšok v peniazoch. Ocenil zlato veľmi nízko a jeho vážky boli nanajvýš podozrivé. No Sam zastrčil peniaze do vrecka celkom ľahostajne ako človek, ktorému málo záleží na tom, či má o unciu zlata viac alebo menej. Stále nosil so sebou vo vrecúšku s nábojmi značnú sumu. Ostatní nemali o tom ani tušenia. Mimovoľne som si spomenul na to, čo mi bol pri našom prvom stretnutí prezradil, totiž že vie o množstve zlata v horách, ktorým by rád obohatil istého priateľa.

Ochutnali sme pivo. Keby sme sem boli prišli priamo zo savany, hádam by sme ho boli mohli piť. Keďže sme si však svoje skazené tráviace ústrojenstvo napravili u pohostinnej done Elvíry v hoteli Valladolid, nijako sme nemohli túto brečku preglgnúť. Bolo nad slnko jasnejšie, že krčmár si sám varil svoje „anglické“ pivo z rozličných zelínok a prípravkov a predával ho – fľašu po tri doláre. Opäť jeden príklad, že nie každý zlatokop v zlatých poliach nachádza a zhŕňa zlato, môže ho miesto neho brať a zhŕňať niekto iný, aj keď nie je zlatokop.

Zdalo sa, že krčmára trápi zvedavosť aj po ostrej odpovedi, ktorú dostal od Sama. Prisadol si k nám a vyzvedal sa ďalej:

– Sir, a ten placer, o ktorom viete, je ďaleko odtiaľto?

– Ktorý? Ja viem asi o štyroch alebo piatich.

– O štyroch alebo piatich? Nemožné! Veď to by ste neboli prišli do tohto smutného Yellow-Water-Groundu, kde sa už nedá nič nájsť.

– Či mi veríte, alebo nie, to je napríklad vaša vec!

– A vy si stadiaľ beriete vždy iba toľko, koľko potrebujete?

– Áno.

– Aká ľahkomyselnosť, aká neopatrnosť! A keď ta príde niekto iný a vezme vám všetko zlato, ktoré ste si už predtým mohli bezpečne uložiť doma?

– To sa nestane, pán pivovarník.

– Sir, chcel by som od vás jeden z týchto placerov odkúpiť.

– To by ste nemohli zaplatiť. Kde by ste nabrali toľko dolárov, aby ste mohli zaplatiť päťdesiat alebo šesťdesiat metrických centov zlata?

– Tisíc okovaných! Tak mnoho zlata je tam? To by som si musel nájsť spoločníka alebo aj dvoch, alebo troch. Hm, keby tu bol napríklad taký, ako bol Allan Marshal... Viete, ten človek vám sem prišiel iba s niekoľkými tisícmi dolárov a odchádzal ako veľký boháčisko. Ten sa vyznal v tlačnici!

– Čo nepoviete!

– Mal pomocníka, ktorého tu nechal. Nechcel sa dať od neho okrádať. A ten pomocník nám všetko rozprával. Zlatý prach a menšie zrnká vymenil Allan Marshal za bankovky v Sacramente a väčšie nuggety zakopal vo svojom stane. Potom zrazu zmizol a nikto nevie, ako a kam.

– Mal aj kone alebo mulice?

– Iba jedného koňa. Ostatne včera ho hľadali.

– Ach! Kto?

– Traja chlapi. Dvaja boli belosi a tretí mulat. Vyzvedali sa naňho u mňa. Zdá sa, že aj vy ho poznáte.

– Tak trochu, a preto sme ho chceli aj navštíviť. Kam šli potom tí traja?

– Vybrali sa hľadať miesto, kde stál predtým jeho stan. Keď sa vrátili, dlho sedeli nad akýmsi kusom papiera, ktorý tam akiste našli. Raz sa mi podarilo nenápadne šibnúť na to očami a zbadal som, že je to mapa alebo nejaký plán.

– A potom?

– Potom sa spytovali na dolinu Short-Rivuletu, Krátkeho potôčika. Popísal som im ju, ako i cestu, ktorá ta vedie, a aj sa po nej vydali.

– Len podľa vášho popisu sotva nájdú stadiaľto cestu do doliny Short-Rivuletu.

– Poznáte to miesto?

– Raz som tam bol. Mohli by ste nám ukázať miesto, kde stál Marshalov stan?

– Aj odtiaľto ho môžete vidieť. Stál tam vpravo na úbočí pri tých trňových kroch. Keď ta prídete, hneď zbadáte ohnište a stopy po táborení.

– Ako sa volal ten človek, čo bol jeho sluhom?

– Fred Buller. Pracuje v druhom placeri vľavo, keď počítame odhora.

Pokynul som Bernardovi. Odišli sme všetci z krčmy a pustili sa proti prúdu potoka. Pri spomínanom placeri sme zastali. Pracovali tu iba dvaja chlapi.

– Good day, meššurs! Je niektorý z vás master Buller? – spýtal som sa.

– Yes, sir, to som ja, – odvetil jeden z nich.

– Mali by ste trochu času a odpovedali by ste mi na niekoľko otázok?

– Hádám, ak mi dobre zaplatíte. Uznáte, že každá minúta môže mať pre vás veľkú cenu.

– Koľko chcete za desať minút?

– Tri doláre.

– Tu ich máte! – povedal Marshal a podal mu peniaze.

– Ďakujem, sir. Zdá sa mi, že ste gentleman.

– Možno ešte viac pocítite túto veľkodušnosť, ak nám dobre zodpoviete naše otázky, – sľuboval som mu lákavo.

– Well, sir. Spytujte sa teda!

Tomu chlapovi bolo na očiach vidno, že je to lotor. Ako mu prejsť cez rozum? Rýchlo som sa rozhodol, že si teraz aj ja zahrám na lotra.

– Podťte s nami trochu sem nabok!

– Do čerta, sir! Máte príliš dobré zbrane!

Aha, chlapík má zlé svedomie!

– Mám dobré zbrane, ale len na nepriateľov. Zato pre priateľov mám pekné peniaze. Idete so mnou?

– Pre mňa za mňa!

Vystúpil z vody a potom išiel s nami trochu nabok.

– Predvčerom boli u vás traja chlapi. Je tak?

– Áno.

– Dvaja belosi a jeden mulat?

– Áno. Prečo?

– Belosi boli otec a syn?

– Hej. Mulat je môj priateľ a zároveň aj ich.

– Ach! – vykĺzlo sa mi z úst, lebo vtom mi vhupla na um skvelá myšlienka. – Mulata poznám aj ja. Na pravom líci má jazvu po noži, všakže?

– Naozaj! Poznáte teda kapi... vlastne sira Shelleyho! Kde ste sa s ním zoznámili?

– Robili sme spolu isté obchody a rád by som vedel, kde teraz je.

– Neviem, sir.

Videl som mu na tvári, že hovorí pravdu.

– Čo chceli tí chlapi u vás? – spytoval som sa ďalej.

– Sir, tých desať minút hádam už prešlo.

– Ešte nie! Odpoviem miesto vás: vypytovali sa na vášho bývalého pána, mastera Marshala. Ostatne na konci nášho rozhovoru dostanete ešte päť dolárov.

Bernard však hneď siahol do vrecka a dal mu ich.

– Ďakujem, sir! Ste celkom inakší ľudia než tí dvaja Morganovci a ten Shelley. Dám vám lepšie správy než im. Keď ste s ním robili spoločné obchody, iste budete vedieť, aký je to lakomčisko. Takto si neudrží svojho kamaráta zo Sid...

Tu sa zarazil; naľakal sa, že to slovo chcel vypovedať.

– Zo Sidney-Coves, len to dokončíte! Veď to poznám aj ja!

– Poznáte? Iste viete lepšie rozmýšľať a uvedomujete si, že aj malé služby, ktoré vám kamarát preukáže, môžu veľa znamenať. Kde sú tí traja, to neviem, ale dlho hľadali tam naproti a našli akýsi papier. Keby sa bol sir Shelley inakšie so mnou zhováral, bol by dostal aj iné papiere.

– A ako sa treba s vami zhovárať, aby ich človek dostal?

Lotrovsky sa usmial a riekol:

– Tak ako doteraz!

Teda chce doláre a zase doláre! Zaiste je to oplán mastený všetkými masťami.

– Aké sú to papiere? – vyzvedal som.

– Listy.

– Od koho a komu?

– Hm, sir, ako vám to môžem povedať, keď neviem, či sa naozaj chcete so mnou zhovárať mojou rečou?

– Povedzte cenu!

– Sto dolárov!

– To je pekné! Ukradnete listy svojmu pánovi, aby ste ich odovzdali kapitánovi zbojníkov, a keďže ten príliš málo platí, rozmyslíte si to a ponecháte si listy. Keďže by mohli byť užitočné Shelleymu, usudzujete, že môžu byť užitočné aj vám samému! Prijmete päťdesiat?

To, čo som vyslovil, bola iba domnienka. Utvoril som si ju zo všetkého toho, čo som počul. A bola naozaj správna, dobre som hádal; videl som to na tvári muža, ktorý ponuku hneď prijal.

– Teraz naozaj vidím, že ste s kapitánom robili obchody, lebo všetko viete. Preto sa nebudem s vami ďalej naťahovať a prijmem päťdesiat.

– Kde sú listy?

– Poďte do našej chaty!

Vrátili sme sa kus nazad k akejsi búde, ktorú tento chlap nazval hrdo „naša chata“. Skladala sa zo štyroch hlinených múrov, nad ktorými bola natiahnutá deravá plstená prikrývka. V každom kúte bola diera, slúžiaca akiste za skrýšu, lebo Buller do jednej z týchto dier siahol a vytiahol roztrhanú šatku, v ktorej boli zabalené rozličné vecí. Rozbalil šatku, vyňal dva listy a ukazoval mi ich. Chcel som ich vziať do ruky, ale rýchlo stiahol ruku.

– Počkajte, sir! Najprv peniaze!

– Nedám, kým si neprečítam aspoň adresy.

– Dobre. Podrším listy a vy sa na ne podívate!

Natrčil listy a prečítali sme si adresy.

– V poriadku, – zvolal som. – Bernard, dajte mu peniaze!

Listy boli adresované Bernardovmu otcovi, keďže Allan vtedy ešte nevedel, že mu otca zavraždili. Bernard náhlivo vytiahol peniaze, no videl som na ňom, že sa trochu čuduje. Tento lotor ho okradol o otcove listy a za to mu ešte musí zaplatiť takú peknú sumu! Buller si naradostene schoval peniaze a chcel šatku opäť zviazať. Tu sme však zbadali v nej akýsi ligotavý zlatý predmet. Bernard hneď po ňom siahol. Boli to hodinky v zlatom puzdre.

– Čo chcete s mojimi hodinkami? – zamračil sa Buller.

– Chcem otvoriť vrchnák a pozrieť, koľko je hodín, – odvetil Marshal.

– Nie sú natiiahnuté, nejdú, – zahuhňal Buller a rýchlo natrčil ruku. – Dajte ich sem, sir!

– Počkajte! – zamiešal som sa do rozhovoru a schytil som Bullera pevne za rameno. – Aj keď stoja, hneď sa dozviete, koľko odbilo.

– Allanove hodinky! – zhíkol Bernard.

– Naozaj? Ako sa dostali do vašich rúk tieto hodinky, človeče? – spýtal som sa.

– Je vás niečo do toho? – odsekol vzdorovito a snažil sa vyslobodiť si rameno.

– Pravdaže, lebo tento gentleman je brat muža, ktorému hodinky patrili. Ako ste k nim prišli? Ved' sú to hodinky Allana Marshala!

Chlap bol zrejme v rozpakoch.

– Darovali mi ich – vykrúcal sa.

– To je lož! – zvolal Bernard. – Pozrite, Charley, na tie kamene! Hodinky za tristo dolárov nikto svojmu sluhovi nedaruje.

– Well, Bernard, hľadajte ešte! Zatiaľ tohto chlapa pevne podržím.

Mocne som zvieral Bullerovi obe ramená. Chcel sa mi vyšklbnúť, ale sa mu to nepodarilo.

– Kto ste? – rozhorčoval sa. – Kto vám dal právo konať prehliadku v mojej chate? Budem kričať o pomoc a dám vás zlynčovať.

– Nerobte hlúpe žarty, človeče, – zahriakol som ho, – lebo skôr vy prídete o krk, zlynčovať dáme my vás! Len sa pokúste kričať o pomoc! Pri prvom výkriku vás stisnem trochu pevnejšie!

Ľavou rukou som ho aj naďalej držal za rameno a pravou som ho zdrapol pod krk. Bol celkom v mojej moci a uznal, že sa musí podrobiť.

– Nemôžem nájsť už nič, – oznamoval Bernard, ktorý skončil prehliadku.

– No tak! Pustite ma a vráťte mi hodinky! – riekol Buller.

– Len pomaly, pomaly, – ozval som sa. – Podrším vás dotiaľ, kým sa tu s priateľom dohodneme, čo s vami urobiť. Aká je o tom všetkom vaša mienka, Bernard?

– Hodinky iste ukradol, – odvetil.

– Pravdaže.

– A schoval ich do šatky.

– To je jasné.

– Budeme k nemu milosrdní. Keby sme ho dali zlynčovať, čo by sme z toho mali? Za to, že si podržal listy a že ukradol hodinky, vydá nám všetko zadarmo.

– Zadarmo? Ako to?

– To je predsa celkom jednoduché. Vrátí nám päťdesiat dolárov, potom ešte päť a tri. To je od nás veľmi šľachetné. Len pokojne siahnite do vrečka, ja ho zatiaľ podrším.

Hoci sa vzpíeral, peniaze sme si vzali nazad. Až potom som ho pustil. Nečakal ani chvíľočku, hneď vybehol z chaty a hnal sa popri potôčiku nadol ku krčme.

Pomaly sme šli za ním a už zďaleka sme počuli zúrivý rev. Zrýchlili sme krok. Naše kone stáli pred dvermi, ale Boba nebolo vidieť. Vbehli sme dnu a ocitli sme sa na bojišti. V jednom rohu stál Winnetou. Ľavou rukou zvieral Bullerovo hrdlo a v pravej pušku. Práve sa rozohnal, aby kolbou udrel zlodeja hodiniek. Vedľa Winnetoua sa bránil

Sans-ear proti niekoľkým hosťom. V druhom kúte bol zase Bob. Pušku mu už vytrhli z rúk, a tak sa oháňal iba nožom a päšťou. Ako som sa neskoršie dozvedel, Buller vyzval zlatokopov, aby mňa a Bernarda zajali. Sam hneď vyskočil a vyhlásil, že nás bude brániť. Keďže diggeri boli napálení na nás ešte pre Jima a keďže sa pridali k nim aj krčmár, ktorý sa mrzel, že so Samom nemôže uzavrieť nijaký obchod, všetci zaútočili na mojich troch druhov. A veru, keby sme neboli v pravej chvíli prišli, Sam, Winnetou i Bob by azda boli doplatili na túto šarvátku životmi.

Najprv bolo treba pomôcť Bobovi. Winnetou a Sam sa ešte vládali brániť.

– Bernard, – zvolal som, – strieľajte iba v najnutnejšom prípade. Bite do nich kolbou!

S týmito slovami som sa vrhol na diggerov. Netrvalo ani minútu a černochoch už stál pri nás a v ruke mal zase pušku. Vrhol sa na nepriateľov ako tiger, ktorého zrazu vypustili z klietky. Naše šťastie bolo, že zlatokopi nemali strelné zbrane.

– Ach, Charley, – zvolal Sam, – teraz preč s kolbami a vytiahnite radšej tomahavky! Ale bite len plochou stranou!

Poslúchli sme ho. To už nebol boj, ale pôžitok. Len čo sa zablykli naše tomahavky a len čo sme nimi dvoch-troch poriadne ovalili, všetci sa ozlomkrky rútili k dverám. Sotva dve minúty uplynuli od môjho príchodu a už sme tu ostali sami naproti krčmárovi a Bullerovi.

– Charley, naozaj si ukradol tomuto človekovi hodinky? – spýtal sa Sam.

– Ale kdeže! Vzali sme mu ich, lebo ich ukradol Bernardovmu bratovi. A taktiež mu ukradol aj listy.

– A to ste ho pustili na slobodu? Napokon, to už je vaša vec. Ale to, že na nás nahuckal zlatokopov, je zase moja vec, a preto napríklad dostane zaslúženú odmenu.

– Nesmieš ho zabiť, Sam!

– Veď ten oplán ani nie je hodný, aby ho moja ruka zabila. Dám mu len malú príučku. Winnetou, podrž mi ho!

Winnetou chytil chlapa tak pevne, že sa nemohol ani pohnúť. Sam vytiahol nôž a mieril. Krátke seknutie a Buller vykrikol. Sam mu odrezal koniec nosa.

– Tak, kamarát! Keď niekto chce lynčovať skúsených a statočných zálesákov, nerobí dobre. Keď človek pchá nos do podobných nepekných záležitostí, môže sa stať, že mu z neho odrezú. A kdeže je náš pán krčmár? Aha, tam stojí! Nože poďte sem, milý môj, a ukážte nám svoj nos! Možno je o niekoľko centimetrov dlhší, než by mal byť.

Zdalo sa, že hostinský sa tejto výzve neveľmi potešil. Váhavo postúpil o niekoľko krokov dopredu.

– Gentlemani, nečakal som, že sa mi takto odplatíte za moje pohostinstvo, – sťažoval sa.

– Pohostinstvo? To nazývate pohostinstvom, keď si dávate za fľašku jeľšovej a draslovej vody zaplatiť tri doláre?

– Meššurs, hneď vám vrátim peniaze!

– Len si ich nechajte a nebojte sa! Ktože by varil čierne a svetlé anglické pivo, keby sme vám pokazili remeslo? Ale teraz, priatelia, berme sa preč, lebo tí zlatí hnojivali by nám mohli napríklad ešte raz prísť na krk.

Ale Bob nebol spokojný.

– Massa Sam chciet' odísť? Och, ach, prečo odísť a nepotreštat' najprv krčmára za jedovatú brečku? Černoch Bob sám potreštat'!

Schytil jednu z fliaš a podržal ju pred krčmárom.

– Piť sám celú fľašu až do žalúdka! Rýchlo, inak Bob krčmára hneď streliť!

Hostinský bol prinútený vziať fľašu a vypiť ju. Ale to mu už Bob podával druhú.

– Piť ešte jednu! Krčmár aj túto vyprázdnil.

– Ďalšiu! – rozkazoval Bob.

Vylakaný chlap musel takýmto spôsobom vypiť päť fliaš. Bolo zároveň hrozné i smiešne pozorovať, ako pritom bledol, zelenel a fialovel, slovom, hral všetkými farbami a strúhal najrozličnejšie grimasy.

– Tak, och, ach... Teraz náš krčmárko bol vypit' pivo za päť ráz tri doláre a mať v bruchu poriadny galimatiáš!

Teraz sme boli hotoví. Winnetou pustil zlodeja, ktorý pod pevným stisnutím jeho prstov nemohol vydať ani hláska, no teraz sa rozreval tým prenikavejšie. Vyšvihli sme sa na kone a odcválali. Ale bol už aj najvyšší čas, lebo neďaleko budovy sa už začínali zhromažďovať diggeri so strelnými zbraňami. Na šťastie neboli ešte v plnom počte a tak sa nám podarilo bez boja dostať sa do Sacramenta.

– Kde leží dolina Short-Rivuletu? – spýtal sa Bernard.

– Najprv musíme ísť proti prúdu rieky, – odvetil Sam.

Ostrým cvalom sme sa hnali dopredu, až sme sa cítili pred zlatokopmi bezpeční.

– Teraz zastavme! – preriekol Bernard. – Musím si prečítať listy.

Zostúpili sme z koní a posadali si na zem. Marshal otvoril listy a čítal.

– To sú dva posledné Allanove listy, – povedal napokon.

– Sťažuje si v nich, že mu nedávame odpoveď. A v poslednom stojí poznámka, ktorá má pre nás veľký význam. Znie takto:

„...inak mi tu obchody idú ešte lepšie, než som predpokladal. Zlatý prach a zrnká som posielal po spoľahlivých ľuďoch do Sacramenta a aj San Francisca, kde som dostal oveľa vyššie ceny, než aké som tu platil. Týmto spôsobom moja pôvodná hotovosť vzrástla na dvojnásobnú. Ale teraz už odchádzam z YellowWater-Groundu, lebo zlatokopi tu už nevyťažia ani štvrtinu toho čo prv a okrem toho cesta je už taká neistá, že nemôžem posilať ďalšie zásielky. Ba dokonca podľa rozličných príznakov usudzujem, že bravos – zbojníci – chcú prísť na návštevu do môjho stanu. Preto odídem stadiaľto nečakane a nikto nesmie vedieť kam, lebo inak by ma zbojníci prenasledovali. Mám vyše pol metrického centa nuggetov a odchádzam s nimi do doliny Short-Rivuletu, kde našli veľmi výnosné placere a kde môžem za mesiac získať viacej než tu za štyri.

Stadiaľto sa potom odoberiem cez pohorie Linn do humboldtského prístavu, kde istotne nájdem loď, ktorá ma zavezie nazad do San Francisca...“

– Teda s dolinou Short-Rivuletu to súhlasí, – ozval sa Sam. – Nie je to zvláštne, Charley? Aj Morganovci to vedeli. Ale odkiaľ, he?

– Možno bola nejaká poznámka o tom na papieri, ktorý našli na mieste, kde bol Allanov stan.

– Možno, – priekol Bernard. – Tu dolu som našiel niekoľko riadkov, ktoré nám azda vec objasnia. Počúvajte!

– ...a teda nepotrebujem početný sprievod. Ba nepotrebujem ani vodcu, lebo som si podľa najnovších máp urobil plán cesty, podľa ktorého sa môžem bezpečne uberať...

– Azda stratil tento plán, alebo jeho náčrtok voľakde bezstarostne pohodil? – spýtal som sa.

– Možno, – prikývol Sam. – Nebol zálesákom a teda sa nenaučil, že náš život často závisí napríklad aj od najmensej okolnosti. Ale pripustíme, že ta šťastne odišiel. Teraz sa vyskytuje otázka, ako vychádza s Hadími Indiánmi, ktorí tam majú svoje osady a lovecké polia, siahajúce až ku Snake Riveru.

– Sú takí zlí ako Komančovia? – vyzvedal sa Bernard ustarostene.

– Všetci sú rovnakí, ale k nepriateľom ukrutní. My sa ich však nemusíme obávať. Bol som dlhší čas u nich a každý Hadí Indián pozná Sans-eara, keď aj nie osobne aspoň podľa mena.

– Hadí Indiáni, Šošoni? – spýtal sa Winnetou. – Náčelník Apačov pozná Šošonov, to sú jeho bratia. Bojovníci Šošonov sú chrabrí a verní. Potešia sa, keď uzrú Winnetoua, ktorý veľa ráz vyfajčil s nimi fajku mieru.

Teda naraz sme sa zbavili dvoch starostí: nemusíme sa báť Šošonov a nemusíme sa znepokojovať, či nájdem cestu. Winnetou i Sam sú známi tamojších Indiánov a obaja

poznajú i kraj, v ktorom treba hľadať dolinu Short-Rivuletu. Odteraz nás povedú ďalej.

Krajina, ktorou sme prechádzali, bola hornatá, lebo sme už vyšli z údolia Sacramenta a približovali sa k pohoriu San José. Bola to síce namáhavá, ale najkratšia cesta, ktorá nám hádam umožní predbehnúť zbojníkov.

Mali síce pred nami náskok dva dni, ale ich cesta bola rozhodne dlhšia, viedla okľukou, veď sme ešte nenatrafili na ich stopy.

Od pohoria San José sme sa obrátili na severovýchod. Uplynul práve týždeň, čo sme odišli z YellowWater-Groundu, keď sme dorazili k mohutnému horskému masívu, ktorý mohol mať v priemere asi dvadsaťpäť kilometrov a podobal sa kužeľu s odseknutým hrotom. Na jeho úpätí bol hustý listnatý les a hore po úbočiach sa rozprestieral takmer nepreniknuteľný ihličnatý prales. Na jeho temene, práve na prostriedku, ležalo jazero, ktoré pre jeho tmavú vodu a pre pochmúrne okolie nazvali Black-Eye – Čierne Oko. Do neho sa zo západu vlieva Short-Rivulet, krátky potôčik, pretekajúci dolinou, ktorá dostala podľa neho meno.

Kde sa tamhore vzalo nálezisko zlata? Voda ho sem nemohla naplaviť z iných vrchov, lebo miesto bolo vyššie než všetky okolité pohoria; teda zlato tu akiste holo sopečného pôvodu. Sily vnútrozemia sem vychrlili zlaté poklady podsvetia a človek si mohol ľahko domyslieť, že tam nie je zlatý prach, ale celé žily a veľké ložiská zlata, z ktorých by sa rozhodne viacej vyťažilo než z celého údolia presláveného Sacramenta.

Keď sme vystupovali na horský masív, dostali sme sa do hroznej divočiny. Naproti nám sa týčili takmer nepreniknuteľné skupiny všelijako postavených balvanov a hustý prales. Už sme strácali odvahu a najradšej by sme sa boli vrátili, no keď sme sa predsa na kus predrali dopredu, šlo to čím ďalej tým lepšie. Prekážajúce kroviská pomaly mizli a napokon sme sa uberali akoby v obrovskom chráme, ktorého klenba sa skladala z hustého lístia a ktorého milióny

stĺpov – takých hrubých, že by ich ani traja chlapi neboli objali – stáli často od seba na šesť alebo i viacej metrov.

Takýto prales pôsobí na vnímavú dušu takým istým dojmom ako mohutný chrám na dieťa, ktoré doňho vkročilo po prvý raz.

Človekovi sa mimovoľne zdá, že akási posvätná pieseň zvoní a znie zo všetkých strán.

Tak sme jazdili stále vyššie a vyššie, až sme sa dostali na temeno. Teraz nám už cesta ubiehala ľahšie a rýchlejšie, a práve keď sa stmievalo, dorazili sme k južnému brehu Čierneho Oka; hlboká a nehybná voda jazera nám žiarila v ústrety fosforeskujúcim leskom ako hádanka, ktorej rozlúštenie prináša nevyhnutnú smrť.

V doline pod nami už bola hustá tma, ale tu hore sa iba začínalo zmrákať, a tak sme ešte ľahko mohli prezrieť časť brehu.

– Ideme ďalej? – spýtal sa Marshal, ktorý by sa rád bol stretol s Allanom.

– Moji bratia sa utáboria na tomto mieste, – vyhlásil Winnetou stručne a rozhodne, ako to zvyčajne robieval.

– Well, – súhlasil Sam. – Tu je skvostný mach, na ktorom sa nám bude mäkko ležať, a tu je aj voda a tráva pre naše kone. A keď si vyhľadáme skryté miestečko, čo by sme napríklad neskoršie, keď sa úplne zotmie, nemohli urobiť, môžeme si tam založiť aj malý indiánsky ohník a upiecť divú morku, ktorú dnes Bob zastrelil.

Áno, Bob dnes naozaj zastrelil tohto vtáka; bol to jeho prvý úlovok. Milý černochoch bol nemálo hrdý na tento nepopierateľný dôkaz, že je nanajvýš užitočným členom našej spoločnosti. Po krátkom hľadaní našli sme miesto, aké si želal Sam, a utáborili sme sa.

Čoskoro blkotal ohník a Bob horlivo šklbal divú morku, tohto charakteristického vtáka Severnej Ameriky. Medzitým sa úplne zotmelo. Pri slabo pukotajúcom ohníku sme videli dookola stromy, konáre a kríky v mátožných podobách.

Morka sa zatiaľ upiekla. Mali sme skvelú večeru a potom sme pokojne spali až do rána.

Len čo sa rozbrieždilo, hneď sme vyrazili a čoskoro sme sa dostali do doliny Short-Rivuletu. Nebola dlhá, ako to už naznačovalo jej meno: dolina Krátkeho potôčika. Do potôčika vtekalo iba niekoľko slabých jarčiekov z nevysokých vrškov okolo a zdalo sa, že v letných mesiacoch celkom vysychá.

Našli sme pováľané steny, rozryté placere, zborené hlinené búdy a všade stopy prudkého boja.

Nebolo už pochybností: zlatokopov prepadli zbojníci. Ale mŕtvoly sme nevideli nikde.

Po dlhšom hľadaní zbadali sme naproti pod stromami pralesa väčší stan. Aj ten bol roztrhaný a dorezaný, že boli z neho vlastne už len zdrapy. Nijaká stopa, nijaký nález, ani len najmenší predmet neprežrádzal, komu stan patril.

Aký sklamaný bol Bernard! Veď bol úplne presvedčený, že tu nájde brata!

– Tu býval Allan, – povedal.

Tušil to a toto tušenie ho iste neklamalo. Obišli sme celú dolinu, zasadenú do obruby lesov, a natrafili sme na stopy, ktoré zbojníci zanechali, keď stadiaľto odchádzali. Stopy viedli na západné úbočie horského masívu.

– Allan chcel ísť stadiaľto cez pohorie Lynn do humboldtského prístavu, – uvažoval Bernard. – Zbojníci ho akiste prenasledovali.

– Zaiste. Pravda, iba v tom prípade, ak im unikal. Okolnosť, že sme nenašli mŕtvoly, ešte nedokazuje, že všetci zlatokopi ušli. Myslím, že zbojníci pohádzali mŕtvoly do jazera.

Tam hlboko pod hladinou Čierneho Oka ležia akiste ľudia, ktorí rojčili o bohatstve, šťastí a radoostiach. Hrozný žltý démon, ktorého nazývajú zlato, vytrhol ich z tohto rojčenia a uvrhol ich do priepasti smrti.

– A kto boli vrahovia? – spýtal sa Marshal,

– Mulat a obaja Morganovci, ktorí sa nám tak dlho vyšmykovali, hoci sme im neraz boli takrečeno za päťami.

– Ale teraz ich dostaneme, – zastrájal sa Sans-ear. – A potom si ich Sam Hawerfield vezme do parády a zúčtuje s nimi!

– Teda dopredu a za nimi!

Stopy neboli také zreteľné, aby sme mohli rozoznať každú jednotlivo. No nižšie v lese si každý zo zbojníkov hľadal svoju vlastnú cestu a tu sme napočítali dvadsať koní. Pozoroval som odtlačky kopyt dôkladnejšie na značnom kuse cesty. A potom som ostatným hlásil výsledok svojho pátrania:

– Bolo ich šesťnásť jazdcov a mali aj štyri naložené mulice. Kopytá mulíc sa odtlačili v pôde ostrejšie. A že to boli mulice, ľahko usúdiť aj podľa toho, že sa častejšie vzpierali. Zbojníci teda nemôžu tak rýchlo napredovať ako my a máme nádej, že ich dohoníme skôr, než oni dohonia Allana.

Popoludní sme dorazili na miesto, kde prvú noc táborili. Pokračovali sme v ceste až do súmraku, kým len bolo rozoznať stopy. Potom sme si na niekoľko hodín ľahli spať. Len čo sa začalo brieždiť, už sme aj vyrazili. Tentoraz sme sa dostali k miestu ich druhého nočného tábora ešte predpoludním. Teda približovali sme sa k nim čoraz väčšmi.

Večer sme chceli byť už pri hornom toku Sacramento, ktoré tu steká z úbočí Mount Shasty. Mohli sme dúfať, že zbojníkov zajtra dohoníme. Ale natrafili sme na veľmi nepríjemnú prekážku. Stopy sa totiž rozdelili. Sacramento tu tečie vo veľkej zákrute a práve sme mierili do jej stredu. A vtom sme zbadali, že stopy mulíc a šiestich jazdcov odbočili naľavo, kým ostatní zachovali pôvodný smer.

– All devils, to je mrzuté, – povzdychol si Sam. – Je to vojnová leš, alebo napríklad len náhoda?

– Pre nás je to iba náhoda, – odvetil som.

– Ale prečo sa rozdelili? – spytoval sa Bernard.

– To si môžeme predsa ľahko domyslieť, – vysvetľoval som. – Mulice nesúce korist', ktorú zbojníci ulúpili pri Čiernom Oku, nemohli dosť rýchlo postupovať. Preto zbojníci poslali niekoľkých svojich druhov s naloženými mulicami dopredu a sami sa pustili čo najrýchlejšie za Allanom. Až ho oberú o všetko, čo má so sebou, potom sa dakde pri Sacramente ľahko môžu všetci zase stretnúť.

– Well, nechajme teda napríklad mulice bežať a vyrazme čo najrýchlejšie za ostatnými. Moja Tony mi už dávno zaslavia, že sa vlečieme slimačím tempom.

– Pekné slimačie tempo! Ostatne, Sam, tu si treba ešte dačo dobre rozmyslieť. Ktorého z oboch Morganovcov by si chcel vlastne dostať?

– Zounds! Charley, ako sa len môžeš takto spytovať? Prirodzene, že obidvoch!

– Hm, to nepôjde!

– Prečo?

– Mulice nesú zlato. Keď ich Fred Morgan poslal napred, komu ich asi zveril?

– No?

– Samozrejme, že nikomu inému iba svojmu synovi.

– Máš pravdu. Ale čo robiť?

– Ktorého by si radšej chcel?

– Starého.

– Tak je dobre! Teda rovno vpred!

Prebrodili sme Sacramento a na druhej strane sme sa utáborili. Nasledujúceho dňa sme pokračovali v ceste vždy podľa stopy, ktorá bola stále rovnako zreteľná. Na poludnie sme sa dostali na rovinu a stopa bola taká čerstvá, že banda zbojníkov nemohla byť pred nami ďalej ako na sedem kilometrov.

Popohnali sme kone naposledy do cvalu. Museli sme sa predsa k prenasledovaným natoľko priblížiť, aby sme sa v noci mohli prikradnúť k ich táboru. Všetci sme boli v horúčkovitom rozčúlení, veď sme mali takmer na dosah ruky vrahov, za ktorými sme sa tak dlho a vždy nadarmo hnali.

Môj vraník cválal popredku. Tesne za mnou uháňal kôň Winnetouov. A vtom som sa prekvapením až mykol. Čo to má znamenať? Uzrel som množstvo odtlačených kopýt, akoby tu bolo bývalo najmenej sto jazdcov. Na pôde bolo vidieť stopy boja a na akejsi rastline s veľkými listami zbadal som i krv!

Dôkladne sme preskúmali miesto. Stopy troch koní viedli vľavo na rovinu, kým široký pás kopýt smeroval rovno dopredu.

Pustili sme sa po širokom páse kopýt, a to čo najrýchlejšie. Jazdci pred nami boli rozhodne Indiáni, a keďže Allan nemal veľký náskok, ľahko im mohol padnúť do rúk. Neprešli sme ani dva kilometre, keď sme pred sebou zbadali stany indiánskej osady.

– Šošoni! – zvolal Winnetou.

– Hadí Indiáni! – prisvedčil Sam. Bez otáľania sme vrazili rovno do tábora.

Naprostriedku osady stálo vyše sto bojovníkov okolo náčelníka. Keď nás zbadali, schytili pušky a tomahavky. Ich kruh sa roztvoril.

– Ko-tu-cho! – zvolal Winnetou a cválal priamo k náčelníkovi, akoby ho chcel povaliť, ale tesne na krok pred ním zrazu zastavil koňa.

Náčelník Šošonov pri tomto krkolomnom jazdeckom kúsku Winnetouovom ani len brvou nemykol. No teraz mu podával ruku.

– Winnetou, náčelník Apačov! Radosť zavítala k bojovníkom Šošonov a potešenie naplňa srdce ich náčelníka, lebo Ko-tu-cho, Drviaci Blesk, veľmi túžil vidieť svojho udatného brata!

– A mňa už nepozná náčelník Hadích Indiánov? – ozval sa Sam. – Nepamätá sa už na svojho priateľa Sans-eara?

– Ko-tu-cho sa pamätá na všetkých svojich priateľov a bratov. Vitajte vo vigvamocho jeho bojovníkov!

Tu sa neďaleko ozval srdcelomný výkrik. Obrátil som sa a uzrel som Bernarda kľáčať na zemi vedľa nehybného

ľudského tela. Pribehol som k nemu. Tu vedľa stanu ležal akýsi muž; bol už mŕtvy. Guľka mu vnikla do pŕs. Bol to beloch a podobal sa Bernardovi tak, ako sa len brat môže podobat' bratovi... Vedel som všetko.

Aj ostatní prišli bližšie. Nikto neprehovoril slovo. Bernard kľáčal nemo pri zavraždenom, bozkával ho na ústa, čelo a líca, odhrňal mu z čela rozstrapatené vlasy a objímal ho okolo krku. Napokon vstal.

– Kto ho zabil? – spýtal sa.

Náčelník odvetil:

– Ko-tu-cho vyslal svojich bojovníkov, aby cvičili kone. Tu zbadali, že sa k nim ženú traja jazdci, tri bledé tváre. A hneď za nimi cválali iní belosi, ktorí prvých troch prenasledovali. Keď štrnásti mužovia prenasledujú troch, vtedy tí štrnásti nie sú dobrí a udatní. Preto sa červení bojovníci náhlili k prvým trom, aby im pomohli. Ale prenasledovatelia strieľali a túto bledú tvár trafili. Červení bojovníci jedenástich prenasledovateľov zajali a traja im ušli. Táto bledá tvár umrela bojovníkom Šošonov v rukách a druhé dve, ktoré s ňou boli, odpočívajú na rohočkách v našich vigvamoch.

– Musím ich zaraz vidieť! Tento mŕtvy muž je môj brat!
– zvolal Bernard. Vtom si však uvedomil, že Indiáni nazývajú každého priateľa bratom, a preto doložil: – Vlastný brat, syn môjho otca!

– Môj biely brat prišiel s Winnetouom a Sans-earom, priateľom Šošonov, a preto Ko-tu-cho urobí všetko, čo si želá. Nech idú moji bratia za mnou!

Zaviedol nás do rozsiahleho stanu, v ktorom ležali zajatci spútaní remeňmi na rukách i nohách. Bol tam aj mulat s jazvou na pravom líci. No starého Morgana tu nebolo vidieť.

– Čo urobia moji červení bratia s týmito bledými tvármi? – spýtal som sa Indiánov, ktorí sem vošli za svojím náčelníkom.

– Môj biely brat ich pozná? – spýtal sa ktorýsi Sošon.

– Poznám. Sú to zbojníci, ktorí majú na svedomí smrť mnohých mužov.

– Nech ich teda súdia moji bieli bratia, – ozval sa náčelník.

Pozrel som na svojich druhov veľavýznamným pohľadom a mlčky sme sa dorozumeli.

– Zasluhujú si smrť, – odvetil som náčelníkovi, – ale my nemáme čas súdiť ich. Prenecháme to svojim bratom.

– Môj brat koná správne, – kývol hlavou Ko-tu-cho.

– Kde sú tí dvaja belosi, ktorí boli priateľmi mŕtveho?

– Nech idú moji bratia za mnou!

Náčelník nás zaviedol do iného stanu, kde spali dvaja chlapi oblečení ako tropeirovia. Ko-tu-cho ich zobudil, ale z ich odpovedí sme zistili, že boli iba Allanovými sluhami, a tak nám mohli podať iba menej dôležité správy. Znovu sme sa vrátili k mŕtvemu.

Bernard prešiel za posledné mesiace tvrdou školou. Zocelil sa telesne i duševne, no predsa sa mu ruky chveli, keď prezeral vrecká milovaného brata, ktorého tak dlho hľadal. Vzal všetko, čo v nich našiel. Prezeral každý predmet osobitne, a keď otvoril zápisník a zbadal drahé ťahy písma, bozkával listy a horko sa rozplakal. Stál som vedľa neho a nemohol som sa zdržať slz. Cítil som, ako sa mi kotúľajú dolu lícami.

Šošoni stáli pri nás a na náčelníkovej tvári sa mihlo pohrdanie nad našou slabosťou. Winnetou to však nezniesol; ukázal na nás a povedal:

– Nech si náčelník Šošonov nemyslí, že títo mužovia sú baby. Brat tohto mŕtveho bojoval so zbojníkmi púšte i s Komančmi a počínal si veľmi udatne. A túto bledú tvár iste môj červený brat pozná, aspoň podľa mena: je to Old Shatterhand.

Tichý šepot prebehol radmi Hadích Indiánov. Náčelník pristúpil bližšie a podával nám ruku.

– Dnešný deň bude sviatkom vo všetkých vigvamochoch Šošonov. Nech moji bratia ostanú pod našimi stanmi. Budú

jest' z nášho mäsa, vyfajčia s nami fajku mieru a budú sledovať hry našich bojovníkov.

– Bieli mužovia budú host'ami svojich červených bratov, ale nie dnes, až neskoršie, keď opäť sem prídu. Nechajú tu mŕtvolu aj všetok majetok svojho zabitého brata a pustia sa za utekajúcimi vrahmi.

– Áno, – súhlasil Bernard, – nechám tu Allana i jeho sluhov a nebudem otáľať ani minútu. Kto pôjde so mnou prenasledovať vrahov?

– Prirodzene, že všetci, – odvetil som.

Aj Winnetou a Sam sa pobrali ku svojim koňom. Náčelník dal svojim bojovníkom potichu akési rozkazy. O chvíľu mu priviedli skvelého indiánskeho koňa s celým postrojom.

– Ko-tu-cho pôjde so svojimi bratmi! Majetok mŕtvej bledej tváre uschováme v náčelníkovom vigvame a jeho ženy budú nad mŕtvym plakať a spievať žalospevy.

Krátka bola naša návšteva u Hadích Indiánov, ale dodala nám novej sily a rozohnila nás ešte väčšou túžbou prenasledovať zbojníkov.

Ich stopy bolo dobre vidieť. Vrahovia mali pred nami náskok niečo vyše dvoch hodín. Zdalo sa, že naše kone chápu, čo od nich chceme; leteli po rovine ako víchor. Keby tu bola kamenistá pôda, iste by spod ich kopýt odfrkovali iskry. Len Bobov gaštanový kôň zaostával od únavy, ale černocho ho jednostaj popchýnal, aby držal krok s nami.

– Hó, hí, hííí! – reval. – Kôň musieť bežať, musieť rýchlo uháňať, aby Bob dolapil vrahov, ktorí zabiť dobrého massa Allan.

Leteli sme ako búrka.

Mohli byť už asi tri hodiny popoludní a prenasledovaných bolo treba dohoniť skôr, než sa zotmie. Uháňali sme plnou rýchlosťou ďalšie tri hodiny. Napokon som zoskočil z koňa, aby som preskúmal stopu. Bola veľmi zreteľná, hoci pôdu tu pokrývala iba krátka tráva. Ani jediné

stebielko sa ešte nevystrelo. Zbojníci nemohli byť od nás ďalej ako na pol druhu kilometra.

Občas som si priložil k očiam ďalekohľad a hľadel som do diaľky tým smerom, ako sa ťahala stopa. A tu – konečne – som zbadal tri body, ktoré sa zdanlivo pomaly pohybovali.

– Tam sú, vpredu! – oznamoval som.

– Hurá, za nimi! – zvolal Bernard a popchol koňa.

– Počkajte! – zakričal som naňho. – To by nám nepomohlo. Musíme ich obkľúčiť. Môj vraník a kôň náčelníka Šošonov ešte vydržia rýchlu jazdu. Ja odbočím napravo, Ko-tu-cho naľavo. Za dvadsať minút ich predbehneme, a to tak, že to nezbadajú, a potom sa vrhnete na nich.

– Uff! – vyhrkol náčelník Šošonov a už aj letel naľavo ako šíp vystrelený z tetivy.

Ja som skrútol napravo a o desať minút som už svojich druhov stratil z očí, hoci aj oni uháňali rýchlo dopredu. Bol som už zaiste v rovnej čiare s prenasledovanými. Na mojom koni nebolo badať následky únavy, hoci za posledné dni sa musel namáhať zo všetkých síl. Okolo pysku nemal penu a na jeho hladkej srsti nebola ani len jediná kvapka potu. Uháňal tak pružne, akoby jeho pekne stavané telo bolo z gummy.

Po pätnástich minútach som zahol naľavo a po ďalších piatich minútach som ďalekohľadom uzrel za sebou po strane vrahov a obďaleč nich aj náčelníka Hadích Indiánov. Bol síce trochu pozadu za mnou, ale aj on bol pred nimi. Teraz zahol smerom k nim a ja som urobil tak isto.

Zbojníci, keďže sme teraz cválali proti nim, čoskoro nás zbadali. Obzreli sa aj dozadu – a videli, že aj stadiaľ ich prenasledujú. Nemali iné východisko len preraziť. Obrátili sa nabok a hnali sa oproti náčelníkovi Šošonov.

– Teraz sa drž, vraník môj!

Prenikavo, ostro som vykrikol. To bolo znamenie, na ktoré vycvičený indiánsky kôň napne všetky sily a beží ako strela. Zdvihol som ruku do výšky a postavil som sa iba na

strmene, aby som tak koňovi uľahčil ťarchu i dýchanie. Takýmto krkolomným cvalom sa jazdec ženie iba vtedy, keď za ním zúri požiar savany.

Tu jeden z prenasledovaných, v ktorom som hneď spoznal Freda Morgana, zastavil koňa a priložil si pušku k lícu. V tej chvíli, ako sa z jej hlavne zablysko, náčelník Šošonov sa zrútil i s koňom na zem, akoby ich bola víchrica zmietla. Domnieval som sa, že guľka zabila buď jeho alebo koňa, a zúrivo som vykrikol. No zmýlil som sa, lebo už v nasledujúcej sekunde sedel Ko-tu-cho na koni a hnal sa na troch zbojníkov. Pritom hrozivo mával tomahavkom. To, čo pred chvíľkou urobil, bol jeden z majstrovských kúskov, na aké Indiáni roky cvičia svoje kone. Aj náčelníkov kôň sa naučil na daný povel bleskurýchlo sa vrhnúť na zem, a tak guľka preletela nad ním i nad jazdcom.

Ko-tu-cho jedného zo zbojníkov zrazil tomahavkom z koňa. Ja som zaútočil na Freda Morgana. Chcel som ho stoj čo stoj chytiť živého, a preto som nedbal, že namieril na mňa pušku, ktorej druhá hlaveň bola ešte nabitá. Jeho kôň nestál pokojne. Zarachotil výstrel a guľka prefrkla tesne vedľa mojej ruky cez rukáv loveckého kabáta.

– Hurá, tu je Old Shatterhand! – zvolal som.

A už som aj hodil laso; môj kôň sa obrátil a cváľal nazad. Pociť som prudké trhnutie, ale ani zd'aleka nie také silné ako vtedy, keď som lapil kravu statočného doňa Fernanda de Venango y Colonna de Molynares de Gajalpa y Rostredo. Obzrel som sa. Slučka stiahla Morganovi obe ruky k telu a teraz ho laso vlieklo za mnou. Zároveň som zbadal, že dorazili sem už aj Winnetou a Sam s dvoma ostatnými našimi druhmi. Tretí zbojník strelil po Bernardovi, ale v tejšej chvíľke už ho skolil náčelníkov tomahavk a trafila ho i Samova guľka.

Zoskočil som zo sedla. Konečne, konečne máme Freda Morgana! Pád z koňa ho omráčil. Sňal som z neho svoje laso a sputnal som ho jeho vlastným. Zatiaľ pribehli ku mne aj ostatní. Bob prvý zoskočil z koňa a hneď vytiahol nôž.

– Och, ach, tu byť černocho Bob s nožom a pomaly pichať až po smrť zlého ukrutného zbojníka a vraha!

– Počkaj! – zvolal Sam a schytil černocho za ruku. – Tento muž je môj!

– Ostatní sú mŕtvi? – spýtal som sa.

– Obidvaja, – odpovedal Bernard, ktorému tiekla z pravého stehna krv.

– Ste ranený?

– Len škrabnutý.

– Predsa len je to nepríjemné, lebo máme pred sebou ešte d'alekú cestu. Musíme predsa za mulicami! Čo urobíme s Morganom?

– Je môj, – ozval sa Sam, – a tak ja o ňom rozhodujem. Odovzdávam ho masterovi Bernardovi a Bobovi, aby ho zaviedli do tábora Šošonov a tam ho strážili. Bernard je ranený a bol by napríklad rád ešte pri bratovej mŕtvoľe. Bob by mohol ostať s ním a my štyria, ako si myslím, postačíme na šiestich mužov pri muliciach.

– Plán je dobrý. Teda rýchlo!

Morgana starostlivo priviazali na jeho koňa. Bernard a Bob vzali zajatca do prostriedku a vracali sa s ním do tábora Šošonov. My sme ostali zatiaľ na mieste, aby si kone trochu oddýchli a napásli sa.

– Kam idú moji bratia? – spýtal sa Ko-tu-cho.

– K vode Sacramento, medzi vrchmi San Juan a San José, – odvetil Sam.

– Nemusíte si teda robiť starosti. Náčelník Šošonov pozná každý krok tejto cesty. Môžete nechať kone, aby sa pásli, a budeme cestovať v noci.

– Predsa len sme nemali toho Morgana tak rýchlo poslať preč, najprv sme ho mali vypočúť, – poznamenal Sam.

– Prečo?

– Predsa vinníka všade vypočúvajú.

– To urobíme neskôršie, ba napokon nie je to ani potrebné. Jeho vina je dokázaná desaťnásobne.

– Ale mohli sme sa od neho dozvedieť, kde sa mal stretnúť s ostatnými svojimi druhmi, s tými, ktorí vedú mulice.

– Pshaw! Naozaj sa domnievaš, že by nám to bol povedal?

– Možno, že áno.

– Nie. Nevydal by nám svojho syna s ulúpenými pokladmi, najmä keď vie, že tým by si nijako nezmenil svoj osud.

– Môj brat Šarlí má pravdu, – prikývol Winnetou. – A oči červených a bielych lovcov sú dosť ostré, aby našli stopy mulíc.

Mal síce pravdu, ale iste by sme si boli veľa času usporili, keby sme sa vopred boli dozvedeli o dohovorenom mieste.

– Koho hľadajú moji bratia? – spýtal sa Šošon. Nebolo zvykom týchto ľudí prejavovať pred cudzincami zvedavosť. No tu bol medzi mužmi, ktorých pokladal za seberovných, a mohol sa teda trochu odkloniť od prikázanej zdržanlivosti.

– Zbojníci, ktorých zajali bojovníci Šošonov, majú ešte ďalších spoločníkov. Tých hľadáme.

– Koľko ich je?

– Šesť.

– Na tých by stačil iba jediný z mojich bratov. Nájdem tých lotrov a dovedieme ich k ostatným.

Keď sa začalo zmrákať, naše kone boli také čerstvé, že sme ich mohli znova popohnať do cvalu. Vysadli sme a vedenie sme zverili náčelníkovi. Cválal pred nami po celý večer i noc a počínal si pritom veľmi isto; naozaj neklamal, keď hovoril, že pozná každý krok tejto cesty.

Prériu sme už dávno nechali za sebou. Raz sme museli namáhavo vystupovať na hory, potom zase sme cválali cez doliny alebo sme prechádzali úzkymi pásmi lesa čí savany. Ráno sme si dožičili trochu odpočinku a potom sme pokračovali v tom istom smere, až sme zrazu zočili pred sebou údolie rieky Sacramento.

Vošli sme doňho. A tu priamo pred nami, na mieste, skadiaľ sa napravo a naľavo tiahli bočné doliny do hôr, stál dom z hlíny, obložený doskami. Nado dvermi sa skvel nápis: HOTEL. Jeho majiteľ si vyvolil naozaj vhodné miesto; tomu nasvedčovala aj okolnosť, že návšteva hostí bola hojná. Pred domom stálo množstvo kár, koní, mulíc a všetci hostia sa ani dnu nevmetili, lebo aj mnohé stoly a lavice vonku boli obsadené.

– Vojdeme, aby sme sa dačo vyzvedeli? – spýtal sa ma Sam.

– Máš ešte nuggety na anglické pivo z Burtonu v Staffordshire? – odvetil som so smiechom.

– Mám ešte dačo.

– Tak vojdime.

– Nie, nechcem ísť dnu, ale sadnime si tam vonku, ak ti to nie je proti vôli. Nado všetko mám rád trošku sviežeho, čistého vzduchu.

Priblížili sme sa k domu, priviazali sme kone a sadli sme si do akejsi veľkej drevenej kletky, nad ktorou sa skvel hrdý nápis: Veranda.

– Čo budú páni piť? – spýtal sa čašník, ktorý hneď k nám pribehol.

– Pivo. Čo stojí?

Aha, milý Sam bol dnes opatrnejší ako vtedy v Yellow-Water-Grounde.

– Čierne stojí pol dolára a svetlé tiež toľko.

– Tak čierne.

Priniesol štyri fľaše a Sam sa už chcel vyzvedať, keď som pozrel na cestu cez otvor, slúžiaci za okno. Hneď som našo žmurkol, aby mlčal.

Jednou z bočných dolín sa blížili štyria jazdci. Dvaja z nich viedli za uzdu štyri mulice. A na samom predku bol – Patrick Morgan! Uberali sa k „hotelu“. Priviazali si kone a potom si sadli k stolu práve pod naším oknom. Lepšie a pohodlnejšie sme si to už ani nemohli želať!

Ale kde je náklad z ich mulíc? Zaiste si uložili lup voľakde do skrýše a odobrali sa na dohovorené miesto, kde sa mali stretnúť so svojimi druhmi.

Objednali si brandy a začali rozhovor, z ktorého sme rozumeli každé slovo.

– Kto vie, či váš otec a kapitán sú už na mieste? – spýtal sa jeden z nich.

– Možno sú, – odvetil Patrick. – Mohli ísť rýchlejšie než my a s Marshalom boli asi ľahko hotoví. Mal iba dvoch sprievodcov.

– Veľmi neopatrný človek! Také poklady vezie so sebou a to si vezme iba dvoch mužov!

– Tým lepšie pre nás! Ostatne neopatrný bol vždy, inak by nebol v Yellow-Water-Grounde zabudol svoj cestovný plán. Ale, do čerta, vidím dobre?

– Čo je?

– Len pozrite na tamtie štyri kone!

– Tri sú skvostné, ale štvrtý je biedny. Ktorý rozumný človek by si sadol na takú mrcinu?

Sam zaľal päť.

– Ja vám dám mrcinu, – mrmlal hrozivo. – Tak vás zmlátim, že nebudete môcť ani ležať, ani sedieť, ani stáť!

– Áno, je to mrcina, ale hoci vyzerá tak škaredo, predsa je to najvzácnejší a najslávnejší kôň divokého západu. Viete, komu patrí?

– Sans-earovi.

– Tisíc okovaných! Ozaj, ten vraj jazdí na takom ošklivom capovi!

– Ten chlap tu istotne musí byť! Dopite! Raz som s ním mal malú šarvátku a nerád by som, keby sme sa stretli.

– A predsa mi neujdeš, – zastrájal sa Sam.

Šiesti zbojníci vysadli na kone a pustili sa do údolia Sacramenta.

– To sú mužovia, ktorých hľadáme, – vysvetľoval som Šošonovi. – Moji dvaja červení bratia ich predbehnú a ja so

Samom pôjdeme za nimi. Potom na nich zaútočíme zozadu i spredu.

– Uff! – to bolo všetko, čo náčelník povedal, a hneď vstal.

Vysadol na koňa a Winnetou urobil tak isto. Sam zaplatil pivo, ktoré ani nebolo zlé, a potom sme sa pustili aj my za zbojníkmi. Ale dávali sme si pozor a skrývali sme sa, aby nás nespozorovali.

Kraj bol čoraz pustejší a keď sme dorazili do terénu, kde nás už nemohli kryť ani kroviny ani zákruty cesty, popohnali sme kone do najväčšej rýchlosti. Dohonili sme lotrov skôr, než si uvedomili, že ich prenasledujeme. Winnetou a Ko-tu-cho boli tesne pred nimi.

– Good day, master Mercroft! – pozdravil Sam. – Sú to ešte tie kone, čo ste ukradli Komančom?

– Do čerta! – zahromžil Mercroft a schytil pušku. No zleťel z koňa skôr, než by bol mohol namieriť.

Obaja indiánski náčelníci boli iba niekoľko krokov pred zbojníkmi a Winnetouovo laso sa bleskurýchlo ovinulo Mercroftovi okolo ramien. Ostatní sa ihneď rozpýchli. Sam a Šošon po nich strelili a chceli sa pustiť za nimi.

– Stojte! Nechajte ich! – zvolal som. – Veď hlavného vinníka máme!

Neposlúchli. Zarachotili ešte dva výstrely a dvaja zbojníci spadli zo sediel. Už len jeden cváľal ozlomkrky preč, ale Ko-tu-cho ho dobehol a tomahavkom zrazil z koňa.

– Čo ste to urobili? – vyčítal som Samovi. – Ich stopy by nás boli priviedli na miesto stretnutia a potom i na miesto, kde ulúpené veci skryli.

– Morgan nám to všetko musí prezradiť.

– Neurobí to!

Čoskoro sa ukázalo, že som mal pravdu. Márne sme mladému Morganovi vyhrážali, ani na jednu otázku nám nechcel odpovedať. Zlato, pre ktoré toľko ľudí muselo umrieť, bolo stratené... Deadly dust!

Priviazali sme ho na koňa ako predtým jeho otca a pustili sme sa cez Sacramente, ktoré tu nebolo hlboké, aby sme sa vyhli „hotelu“. A tak sme dorazili až do vrchov, čo nás nikto na ceste neobťažoval.

Ani po ceste sme nemohli zo zajatca vytriahnuť najmenšie slovíčko. Len keď sme už vchádzali do tábora Hadích Indiánov a spoznal klenotníka, idúceho nám v ústrety, zašomral si popod fúzy kľiatbu. Odviedli sme ho do stanu, kde boli aj iní zajatci. Aj jeho otec tu ležal.

– Master Morgan, priviedli sme vám syna, po ktorom ste tak veľmi túžili, – povedal som.

Starý zúrivo na mňa zagánil, ale nepreriekol ani slovo. Keď sme dorazili do tábora, bol už večer; súd sme teda museli odložiť na zajtrajší deň. Ako hostia večerali sme v náčelníkovom stane a vyfajčili s ním fajku mieru.

Potom sa každý odobral do určeného stanu.

Námaha posledných dní mi veľmi vyčerpala sily a spal som neobyčajne tuhým spánkom, akým by som vonku na prérii nebol mohol spať. To som mohol iba tu v tábore. Sníval som, alebo to bola skutočnosť? Obklúčili ma akési temné postavy a pustili sa so mnou do krutého boja. Zúrivo som mlátil okolo seba, ale nepriatelia akoby po desiatich vyrastali zo zeme. Pot sa mi lial z čela, videl som, že sa blížim moja posledná hodina. Po prvý raz som cítil, že sa ma zmocňuje strach pred smrťou. Bol to hrozný sen. Od úzkosti som sa napokon zobudil a tu som zvonku počul príšerný hurhaj.

Vyskočil som, schytil som zbrane a polooblečený som vybehol zo stanu. Zajatci sa akosi oslobodili z pút. Ako, to sa nám ani neskoršie nepodarilo zistiť. Ušli zo stanu a chceli prepadnúť strážu, ktorých však na šťastie bolo hodne.

Zo všetkých stanov vyskakovali hnedé postavy Indiánov. Niektorí mali iba nôž, iní tomahavk alebo pušku. Práve pribehol aj Winnetou a rýchlym pohľadom preletel výjav, ožiareny svetom strážnych ohňov.

– Obkoleste tábor! – zahučal do trmy-vrmy a zaraz prebehlo za stany asi šesťdesiat, osemdesiat postáv.

Videl som, že moja účasť na boji nie je potrebná. Zajatci nemali strelné zbrane a Indiáni ich číselne prevyšovali desať ráz. Keď som v bojovom hurhaji počul ešte i Samov hlas, bol som už celkom spokojný. A naozaj, neprešlo ani desať minút a zaznel smrteľný výkrik posledného zajatca, ktorého práve zabili. Z diaľky som videl jeho sinú tvár: bol to Fred Morgan. Samov nôž vyhasil tomuto lotrovi život.

Sam potom vykročil smerom ku stanom. Keď ma zbadal, prišiel bližšie a spýtal sa:

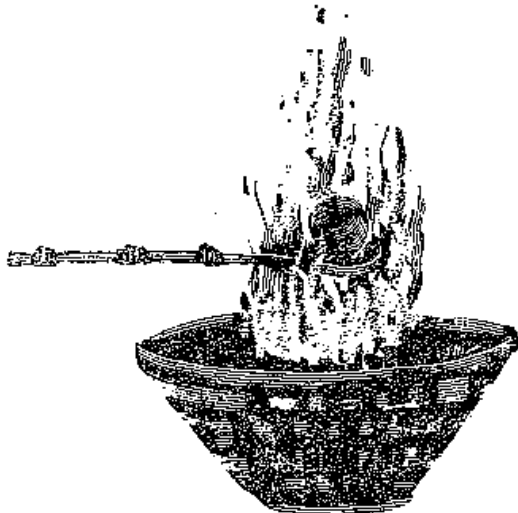
– Charley, prečo si nebol pri tom?

– Myslel som si, že vás je dosť.

– Well, aj tak bolo. Keby som ja sám nebol sedel pred stanom zajatcov, boli by napríklad šťastne ufujazdili. Ležal som tesne pri stane a počul som podozrivý šuchot a šepot. Hneď som vystríhal stráže, aby dávali pozor.

– Ušiel niekto?

– Nie. Spočítal som ich. No predstavoval som si

zúčtovanie s Morganovcami trochu inak.

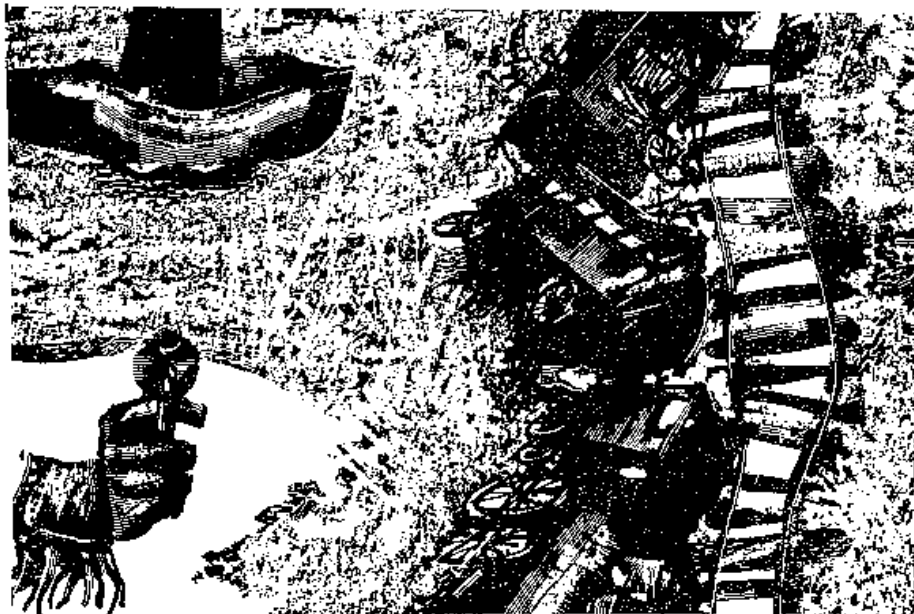
Učupil sa predo mnou na zem a vyrezal si do pažby svojej pušky dva vrúbky, po ktorých tak dlho túžil.

– Tak, Charley, spravodlivá smrť stihla vrahov, ktorí mi zabili najdrahšie bytosti. Teraz už môžem zomrieť – dnes alebo zajtra.

Potom pomaly odišiel a vliezol do svojho stanu.

Nasledujúceho dňa sme konali smútočný obrad: pochovávali sme Allana Marshala. Keďže sme nemali rakvu, zabalili sme ho do niekoľkých bizóních koží. Šošoni postavili z kameňov štvorec a do toho vložili mŕtvolu. Potom štvorec doplnili na pyramídu a nahromadili okolo nej toľko kameňov, koľko len našli. Na samý vrch som postavil kríž zhlobený z konárov. Bernard ma poprosil, aby som povedal krátku pohrebnú reč. Urobil som tak s vrúcnyim pohnutím. Veľmi ma dojalo i to, keď som videl, že všetci Šošoni stáli vážne v kruhu.

Po pohrebe snažili sa Hadí Indiáni trochu rozptýliť Bernarda, aby nemal čas premýšľať stále iba o svojom bôli. Ostali sme u nich ešte týždeň, a to sme boli stále alebo na love, alebo sme pozorovali bojové alebo iné hry. Celý týždeň nám prebehol akoby jediný deň. Potom sme sa vrátili do San Francisca...

Piata kapitola

RAILTROUBLERI – LUPIČI VLAKOV

„Senát a poslanecká snemovňa Spojených štátov sa rozhodli takto:

1. Pásmo ležiace pri prameni rieky Yellowstone medzi štátmi Montana a Wyoming nesmie podľa vládneho nariadenia Spojených štátov nikto obsadiť, osídliť ani predať alebo kúpiť. Toto územie sa pokladá za verejný park alebo zábavné miesto a bude slúžiť len pre blaho a radosť ľudu. Kto by sa napriek tomuto nariadeniu usadil na tomto území alebo zabral jeho časť, prestúpi zákon a za trest bude vypovedaný zo Spojených štátov.

2. Park bude pod výlučným dozorom tajomníka pre vnútorné veci. Úlohou tajomníkovou bude čo najskôr vydať

predpisy a nariadenia, ktoré uzná za nutné pre udržiavanie a pestovanie parku.“

Keď sa mi táto vyhláška dostala do rúk, potešil som sa, že Kongres Spojených štátov bol taký veľkodušný a dal ľudu tento cenný dar, ktorého by bolo naozaj bývalo škoda, keby sa bol dostal do rúk špekulantov a ziskuchtivcov.

Tisíce ľudí čítali túto vyhlášku, ale neuvedomovali si, čo tým dostávajú. Mnohí, veľmi mnohí sa hádam i usmievali nad tým, že vláda Spojených štátov chce urobiť park veľký až 9500 štvorcových kilometrov a k tomu ešte toto miesto, ktoré má slúžiť občanom na odpočinok a zotavenie, leží kdesi v divokých Skalistých horách. Ale budúcnosť dokáže, ba už aj dokázala, že tento čin, ktorému podobného nenájdete v dejinách, je veľmi významná udalosť a milióny ľudí jej ešte budú žehnať.

Tento park je totiž akoby kus čarovnej krajiny, aký by sme sotva ešte našli voľakde na zemi. Prvé rozprávkové správy o tomto území dostal generál Warren roku 1856. Poslal ta preto výpravu, ale nepošťastilo sa jej dostať sa na určené miesto. Až o desať rokov neskoršie sa iným podarilo čiastočne odhaliť závoj tajomstva a podať verejnosti aspoň matný obraz o netušenej veľkoleposti prírodných divov. V lete roku 1871 sa tam dostal profesor Hayden a jeho správy, hoci boli vecné a triezve, oduševnili Kongres, aby vydal nariadenie, že tento prekrásny kus zeme sa nesmie dostať do rúk podvodníkov a keťasov.

Za rozsiahlymi západnými prériami, ešte hodne ďaleko za horským pásmom Čiernych vrchov, čnejú k oblohe obrovské hradby Skalistých hôr. Kdeže sú kyklopi, ktorí by vládali zrúcať takéto bašty? Kde sú titani, ktorí by tieto balvany zdvihli až nad mraky? Kde je majster, ktorý by korunoval každý štít večným snehom a ľadom? Tu vytvorila príroda pamätník svojich zázrakov, že mohutnejší a úchvatnejší už ani nemôže byť.

A za tými obrovskými hradbami to ešte dnes klokotá a buble, z vriacich útrov zeme sa dymí a parí. Na niektorých

miestach sa na tenkej zemskej kôre tvoria bubliny, na inom mieste zase so sykotom unikajú horúce sírnaté pary, inde zase ohromné gejzíry chrlia do chvejúceho sa vzduchu vriace masy vôd, a to s takým hukotom, akoby dunela delostrelecká paľba. Sily podzemia a ohňa tu bojujú proti útvarom na povrchu zeme. Tu podsvetie každú minútu otvára pažerák, aby pľulo ohne z hlbín a pohlcovalo do svojich vriacich útrobov všetko, čo sa dostane na dosah.

Tu na každom kroku číha na človeka smrť. Zradná kôra zeme sa preborí pod nohou, pariaci sa vodopád ľahko zachytí unaveného chodca, podomletý balvan sa môže zrútiť do bezodnej priepasti i s človekom, ktorý na ňom odpočíva. Ale na tieto polia smrti sa raz budú dívať tisíce pútnikov, ktorí budú v horúcich žriedlach a ozónovom vzduchu hľadať stratené zdravie. Potom objavia aj tie tajomné úľabiny a doliny, v ktorých lakomá samota nahromadila poklady drahokamov a vzácnych kovov, aké sa nenájdu nikde inde na svete.

Pre menšiu obchodnú záležitosť musel som cestovať do Hamburgu, a tu som sa stretol s istým známym. Toto stretnutie vyvolalo v mojej duši množstvo živých spomienok. Môj známy bol zo St. Louis. Spolu sme poľovali v močariskách pri rieke Mississippi; neraz sme sa vracali s bohatým úlovkom. Bol bohatý, veľmi bohatý a ponúkol mi, že mi zaplatí cestu, ak mu urobím tú radosť, že ho odprevadím do St. Louis. Zmocnila sa ma túžba za prériou ako prudká choroba; privolil som, telegrafoval domov, aby mi poslali moje pušky a iné veci potrebné na výpravu a už o päť dní po našom stretnutí sme plávali po úslužnom chrbte rieky Labe k oceánu.

Keď sme pricestovali do Ameriky, túlili sme sa niekoľko týždňov v lesoch pri dolnej Missouri. Potom sa môj známy musel vrátiť k svojim povinnostiam, kým ja som pokračoval v ceste proti prúdu rieky až do Omahy a stadiaľ po Veľkej Pacifickej trati ďalej na západ.

Mal som vážne dôvody, aby som si vybral túto cestu. Skalisté hory som poznal veľmi dobre, a to od prameňov rieky Frazer až k priesmyku Pekelná Brána, od Severného parku nadol až k púšti Mapimi. No nepoznal som priestor od Pekelnej brány až k Severnému parku, teda viacej než šesť stupňov šírky. A práve tu sú najzaujímavejšie časti Skalistých hôr: tri štíty Tetonské, vrchy Windriverské, Južný žľab a najmä krásne miesta, kde pramenia Yellowstone, Hadia rieka a Columbia.

Tam ešte človek nevkročil, iba ak nejaký potulujúci sa Indián alebo odvážny traper. Takmer ma čosi ľahalo, aby som sa pokúsil vniknúť do nehostinných úžľabín a kaňonov, v ktorých podľa indiánskych povestí bývajú len zlí duchovia.

Pravdaže, nešlo to tak ľahko, ako sa to dá rozprávať. Aké dôkladné a veľké prípravy musí robiť napríklad turista vo Švajčiarsku, keď má vystúpiť na niektorý alpský štít! Ale čo je tento výstup na Alpy oproti pokusu osamelého zálesáka, ktorý musí dôverovať len sebe samému a svojim dobrým zbraňami, keď sa odvažuje do nebezpečenstiev, o akých krotký európsky turista nemá ani len tušenia. Ale práve tieto nebezpečenstvá zálesáka priťahujú a očarujú. Svaly má zo železa a šľachy z ocele. Telo má zvyknuté na námahy a trampoty a všetka činnosť jeho ducha neprestajným cvikom zmohutnela a zbystrela, a to ho neraz zachránilo i v najväčšej ťažkosti. Preto takýto človek nevydrží v civilizovaných krajinách, lebo tu nemá príležitosť uplatniť svoje schopnosti. Musí na divokú savanu, do hôr, medzi hlboké úšusty, kde číha smrť na každom kroku. A čím väčšie nebezpečenstvá mu hrozia, tým väčšmi sa cíti vo svojom živle, tým väčšia je jeho odvaha, sebadôvera a tým pevnejšie je presvedčený, že i v najhroznejšej divočine ho vedie ruka silnejšia než všetka pozemská moc.

Čo sa mňa týka, bol som na takéto podujatia dobre pripravený. Len jedno mi chýbalo – a bez toho sa človek naozaj nemôže zaobiť v týchto „dark and bloody grounds“ – temných a krvavých krajinách: dobrý, spoľahlivý kôň. Ale

príliš ma preto hlava nebolela. Starú mrcinu, ktorá ma doniesla do Omahy, som tam predal a sadol som si do železničného vozňa s pevnou nádejou, že dakde už len dostanem dobrého koňa, keď ho budem potrebovať.

Na tejto trati boli vtedy ešte úseky, na ktorých vlak premával iba dočasne. Z okien vlaku bolo cestou vídať na mnohých miestach robotníkov, ktorí dokončovali stavby tunelov alebo viaduktov alebo opravovali poškodené úseky trate. Ak robotníci nepracovali blízko nejakej osady, ktoré sa tu vtedy množili ako huby po daždi, obyčajne si stavali tábory, a to aj s opevnením. Bolo to potrebné, lebo tunajší Indiáni pokladali stavbu trate za zásah do svojich práv, a preto sa snažili všetkými spôsobmi prácu hatiť a znemožniť.

Ale boli tu aj iní nepriatelia, a to hádam ešte hroznejší než červenokoží bojovníci.

Na prárii sa totiž potuluje množstvo všelijakých oplanov a lotrov. Sú to väčšinou živly, ktoré civilizovaný východ vyvrhol zo spoločnosti, sú to všelijaké skrachované existencie, ktoré už od života nemôžu nič čakať, iba to, čo si pri svojich zločinných potulkách na západe ukoristia. Títo ľudia sa spájajú za takým či onakým lotrovským účelom a treba sa ich viacej báť než najdivšej indiánskej hordy. V čase, keď sa stavala železnica, títo zlosynovia najčastejšie napádali nové osady a tábory, vznikajúce pozdĺž trate. Preto sa netreba diviť, že každá osada alebo tábor boli opevnené a že obyvatelia boli pri práci ozbrojení.

Pre útoky, ktoré zbojníci podnikali na tábory a menšie vlakové súpravy, pričom obyčajne vytrhali koľajnice a tak vlak zastavili, nazývali ich „railtrouleri“, „trhači koľajníc“. Pravdaže, obyvatelia táborov a osád bdeli, a preto sa zbojníci spájali do väčších bánd a len vtedy sa odvážili na prepadnutie, keď videli, že budú v presile. Ostatne, všetci ľudia boli na nich takí rozhorčení, že každý railtrouler, ktorého chytili, mohol čakať istú smrť. Tieto bandy vraždili každého bez rozdielu veku a pohlavia, preto ani jeden takýto zbojník nemohol dúfať, že sa nad ním čo len trochu zľutujú.

Náš vlak sa pohol z Omahy v nedeľu popoludní. Medzi cestujúcimi nebol ani jeden, ktorý by bol vzbudil vo mne zvláštny záujem. Ale na druhý deň pristúpil vo Fremonte muž, ktorého zovňajšok hneď upútal moju pozornosť. Sadol si celkom blízko mňa, takže som ho mohol dobre pozorovať.

Jeho zovňajšok bol trochu komický, takže povrchný pozorovateľ by sa bol musel veľmi namáhať, aby potlačil veselý úsmev. Ja som však bol na podobné zjavy zvyknutý, a preto som ľahko zachoval vážny výraz. Muž bol malej postavy, ale pritom taký tučný, že by ho bez veľkých ťažkostí boli mohli kotúľať. Bol odetý baraním kožuchom so srst'ou navonok. Totižto srst' tu len bola kedysi, teraz ostali iba kde-tu osihotené chumáčiky, ktoré sa na lysej koži vynímali ako oázy v Sahare. Pred časmi bol azda tento kožuch majiteľovi na mieru, ale pod vplyvom snehu a dažďa, horúčavy a zimy sa tak scvrkol, že mu nesialhal už ani po kolená. Nemohol ho už ani zapäť a rukávy sa stiahli až k lakťom. Pod týmto kožuchom bolo vidieť kazajku z červeného flanelu a kožené nohavice, ktoré boli kedysi čierne, ale teraz sa ligotali vo všetkých dúhových farbách a zdalo sa, že slúžia majiteľovi za uterák, obrus a vreckovku zároveň. Spod týchto preddiluviálnych nohavíc trčali holé, na belaso vymrznuté členky a potom pár topánok, ktoré mohli vydržať takmer na večnosť. Boli vykrojené z nejakých starých čižiem vyrobených z hovädzej kože. Mali dvojité podošvu, ktorá bola pribitá takými veľkými klinčiskami, že by človek bol mohol nimi podupať na smrť aj krokodíla. Na hlave mal chlapík klobúk, ktorý stratil nielen fazónu, ale aj časť striešky. Okolo tej časti tela, ktorá bola kedysi driekom, ale teraz sa zaguľatila do podivuhodných rozmerov, ovíjal sa miesto opasku akýsi starý šál, ktorého farba, žiaľ, načisto vybledla a za ktorým trčala predpotopná jazdecká pištoľ a zálesácky nôž. Vedľa týchto zbraní viselo vrecúško na náboje a vrecúško na tabak, malé zrkadielko, aké sa u nás kedysi predávali na jarmokoch po korune, opletená poľná fľaša a napokon štyri patentné podkovy, ktoré sa koňovi

navlečú ako topánky a potom sa priskrutkujú. Vedľa podkov som uzrel puzdro, ktorého obsah bol teraz ešte pre mňa tajomstvom. Až neskôr som sa dozvedel, že je v ňom kompletná holiaca súprava. Pravdaže, podľa mojej mienky je takéto čosi na divokej prérii vonkoncom zbytočné.

Najväčšmi ma však na tomto chlapíkovi udivovala jeho tvár. Bola nahladko vyholená, akoby bol práve vyšiel z holičského krámu. Líca, červené ako ruže, boli také tučné a veľké, že malý tupý nosík medzi nimi sa takmer strácal a dve živé hnedé očka sa museli veľmi namáhať, aby ponad ne videli. Keď sa otvorili jeho pery, tučné až na prasknutie, bolo vidieť rad oslnivo bielych zubov, ale hneď ma schytilo podozrenie, že nie sú pravé. Na ľavej strane brady mu visel akýsi nádor alebo hrča a vyzeralo to celkom tak ako uhorka. Tým sa smiešny výzor chlapíkov len zvyšoval, ale zdalo sa, že jemu to ani najmenej neprekáža.

Sedel tu predou mnou a zvieral krátkymi sloními nohami pušku, ktorá sa podobala puške môjho starého priateľa Sama Hawkensa ako vajce vajcu. Ba dokonca viacej mi ho pripomínal než Sans-ear.

Prisadol si ku mne s jednoduchým „Good day, sir!“ a zdalo sa, že sa o mňa viac nestará. Až o hodinu neskôr ma poprosil, či si smie zapáliť fajku. To sa mi hneď zdalo čudné, lebo ozajstný, pravý traper sa málo stará o to, či sa iným páči to, čo robí, alebo nie.

– Bafkajte si, master, koľko len chcete, – odvetil lom. – Ba budem fajčiť s vami aj ja. Môžem vám ponúknuť z mojich cigár?

– Ďakujem, sir! – odmietol. – Viete, cigary sú pre umu príliš panské. Najradšej mám len svoju pípku.

Ako to traperi obyčajne mávajú, aj on mal okolo krku zavesenú na šnúrke krátku, špinavú fajku. Keď ju napchal, rýchlo som mu ponúkol zápalku. Ale on odmietavo pokrútil hlavou, siahol do vrečka svojho kožucha a vytiahol preriové kresadlo so suchým práchnivým drevom.

– Zápalky sú príliš panský vynález, pre savanu sa nehodia, – poznamenal. – Neslobodno sa rozmaznávať.

Tým sa krátky rozhovor skončil a tučný chlapík neprejavoval ani najmenšiu chuť v ňom pokračovať. Fajčil akúsi zelinu, ktorej pach mi živo pripomínal orechové lístie, a pritom všetku svoju pozornosť venoval krajine. Tak sme dorazili do stanice North Platte, ktorá leží na sútoku riek North a South Platte. Tu na chvíľu tučniak vystúpil a šiel nazrieť do jedného z prvých vozňov. Zbadal som tam koňa, akiste bol jeho.

Keď opäť nastúpil a vlak sa pohol, chlapík mlčal i naďalej. Až popoludní, keď sme sa zastavili v Cheyenne na úpäti pohoria Black Hills, sa ozval:

– Sir, pôjdete azda stadiaľto coloradskou traťou do Denveru?

– Nie, – odvetil som.

– Well, tak pcestujeme aj ďalej spolu.

– Idete teda pacifickou traťou? A ďaleko? – spytoval som sa.

– Hm! Áno aj nie – ako sa mi bude páčiť. A vy?

– Chcel by som do Ogdenu.

– Ach! Túžite vidieť mormonské mesto?

– Tak trochu. A potom by som chcel ísť hore k Windriverským vrchom a Tetonom.

Premeral si ma nedôverčivým pohľadom a poznamenal:

– Tam chcete? Na to sa môže odvážiť len skúsený zálesák. Máte spoločnosť?

– Nie.

V jeho malých očkách sa iskril výsmech, keď sa ma spytoval:

– Sám? Hore k trom Tetonom? Medzi Siouxov a sivé medvede?

– Tak trochu.

– Ach! Hm! A smiem sa spýtať, sir, čím ste?

– Som writer.

– Writer? Spisovateľ? Teda spisujete knihy.

– Áno.

Zasmial sa, až sa mu celá tvár rozžiarila. Pripadalo mu náramne smiešne, ako predtým malému Sans-earovi, že sa akýsi spisovateľ rozhodol ísť, samotný a odkázaný len na seba, do najnebezpečnejšej časti Skalistých hôr.

– To je pekné! – uškľabil sa. – Teda chcete o troch Tetonoch napísať knihu, vážený master?

– Azda.

– A videli ste už nejakú knihu, v ktorej bol vyobrazený Indián alebo medveď?

– Pravdaže, – odvetil som vážne.

– A teraz sa domnievate, že aj vy môžete ísť na divoký západ?

– Pravdaže.

– A máte azda so sebou aj pušku, zabalenú v prikrývke?

– Hej.

– Tak vám dám dobrú radu, sir! Vystúpte na najbližšej stanici a čo najrýchlejšie sa vráťte domov! Ste síce vysoký, mocný muž, ale nevyzeráte vôbec na to, aby ste vedeli zastreliť čo len vevericu, tým menej medveďa. Čítanie vám poplietlo hlavu. Bola by preveľká škoda vášho mladého života, keby vás porazilo pri pohľade na divú mačku. Zaiste ste čítali Coopera?

– Áno.

– To som si myslel! Počuli ste už azda aj o slávnych zálesákoch?

– Áno, – odpovedal som zase veľmi skromne.

– O Winnetouovi, Old Firehandovi, Old Shatterhandovi, o tučnom Walkerovi alebo dlháňovi Hilbertovi?

– O všetkých, – prisvedčil som. Tučný človečik vôbec netušil, že sa na ňom zabávam

práve tak ako on na mne.

– Áno, – vravel, – také knihy a príhody sú nebezpečné, lebo kazia ľudí. Znie to tak pekne a ľahko, ale, master, nezazlievajte mi, veľmi vás ľutujem. Winnetou je náčelník Apačov, ktorý by mohol bojovať aj s tisícami diablami. Old

Firehand vám zostrelí jednotlivú muchu z roja a Old Shatterhandov výstrel ešte nikdy nechybil cieľ. Jediným úderom päste zrazí aj najmocnejšieho červenokožca. Ak niektorý z týchto troch mužov povie, že chce hore k trom Tetanom, aj vtedy je to síce veľká opovážlivosť, ale človek si pomyslí, že takýto zálesák to predsa len môže vykonať. Ale vy – spisovateľ? Pshaw! Kde máte koňa?

– Nemám.

Ďalej sa už nemohol zdržať; z plných pľúc sa rozrehotal:

– Hihihih, nemá koňa a chce ísť hore k trom Tetanom!

Máta vám v hlave, sir?

– Nemyslím. Koňa síce nemám, ale môžem si ho kúpiť alebo chytiť.

– Ach! Kdeže?

– Tam, kde sa mi bude páčiť.

– Vy, vy sám si ho chcete chytiť?

– Áno.

– To je dobré, sir! Máte síce okolo pliec omotané laso, ale tým nechytíte ani muchu, nieto ešte divého mustanga.

– Prečo nie?

– Prečo? Nuž pretože ste „sviatočný strelec“, ako sa vraví tam za morom.

– A prečo ma pokladáte za sviatočného strelca?

– To je predsa jednoduché. Pretože sa na vás všetko len tak blýska čistotou. Prezrite si raz opravdivého zálesáka a porovnajte ho so sebou! Vaše vysoké jazdecké čizmy sú nové a dokonca – na moj veru – aj vyleštené. Vaše legíny sú z najjemnejšej losej kože. Vaša lovecká košeľa je majstrovské dielo niektorej indiánskej squaw. Váš klobúk stál najmenej dvanásť dolárov a váš nôž a vaše revolvery istotne ešte nikomu neublížili. Viete vôbec strieľať, sir?

– Áno, tak trochu. Ba raz som dokonca aj vyhral na streleckých pretekoch prvú cenu! – odvetil som a pritom som sa tváril veľmi dôležite.

– Vyhral na streleckých pretekoch! Ach, tak ste azda Nemeč, lebo tí predovšetkým obľubujú strelecké preteky?

– Pravdaže som!

– Hm! Tak, tak! Teda ste Nemec? Strieľali ste do dreveného vtáčika a vyhrali ste prvú cenu? Takí sú tí Nemci! Old Shatterhand je údajne tiež Nemec, ale to je len výnimka! Sir, srdečne vás prosím, ak možno, vráťte sa čo najrýchlejšie, idete v ústrety vlastnej záhube!

– Uvidíme! A kdeže je vlastne Old Shatterhand, o ktorom toľko rozprávate?

– Hja, ktožehovie! Keď som bol naposledy pri Fox-Heade, stretol som sa so slávnym Sans-earom, ktorý s ním jazdieval. Ten mi povedal, že Old Shatterhand sa opäť vybral do Afriky, a to do hlúpej saharskej púšte. Tam sa zaiste kľbčí s Indiánmi, ktorých tam nazývajú Arabi. Tento muž sa preto volá Shatterhand, Drviaca Ruka, lebo päšťou raz-dva zrazí nepriateľa na zem. Veľmi často už tak urobil. Pozrite si však na svoje útle rúčky! Sú také nežné a bielučké ako ručičky nejakej lady a hneď vidieť, že narábate iba papierom a že inú zbraň nepoznáte iba husie brko. Sir, vezmite si moju radu k srdcu a vráťte sa domov! Náš západ, to nie je krajina pre gentlemanov vášho druhu.

Touto výstrahou zakončil rozhovor a ja som sa nenamáhal pokračovať v ňom. Sans-earovi som naozaj bol povedal, že sa chystám na Saharu.

Keď sme prišli na stanicu Shermon, bol už večer. Na druhý deň ráno dorazili sme do stanice Rawlins. Tu sa začína pustá, divá horská krajina, kde rastie iba palina. Je to obrovské neúrodné územie bez života, bez riek a potokov, horská Sahara, na ktorej nieto jedinej oázy. Pôda s mnohými alkáliami je oslepujúce biela, že až človeka pália unavené oči, ale inde zase púšť pôsobí pochmúrnym, hlboko melancholickým dojmom, ktorý vanie z lysých úbočí, vysušených strání a strmých skalných stien, rozorvaných búrkami, dažďom a bleskami.

V tejto bezútešnej krajine leží stanica Bitter-Creek, Trpký Potok, ale o potoku tu niet ani chýru ani slychu, lebo voda sa musí dovážať z diaľky vyše sto kilometrov. Ale i

napriek tomu sa tu iste vyvinie čulý, ba hádam skvelý život. Sú tu totiž nevyčerpatel'né ložiská uhlia, ktoré tejto krajine zaručujú budúcnosť.

Vlak uhaňal ďalej cez stanice Carbon a Green River, ležiace 1361 kilometrov západne od Omahy. Smutný výzor krajiny sa zmenil na veselší; začínala sa ukazovať aj vegetácia a horské hrebene nadobúdali príjemné, občerstvujúce zelené sfarbenie. Práve sme prejachali krásnou dolinou a mierili do širej, voľnej prémie, keď tu zrazu rušeň niekoľko ráz za sebou prenikavo zapískal na znak, že nám hrozí nebezpečenstvo. Rýchlo sme povyskakovali z miest. Zaškrípali brzdy aj kolesá – vlak zastal a vystúpili sme z vozňov.

Naskytol sa nám hrozný pohľad. Railtroubleri prepadli vlak s robotníkmi i s nákladom a celý priestor tu bol pokrytý spálenými a polozhoretými troskami vozňov. Zločin sa stal v noci. Railtroubleri povytŕhali koľajnice a vlak sa zrútil z vysokého násypu. Čo sa potom stalo, ľahko si domyslieť. Z nešťastného vlaku ostala iba železná konštrukcia. Lotri ešte zapálili každý vozeň, ktorý vykradli. V popole sme našli pozostatky mnohých ľudí, ktorí sa zabili buď pri páde vlaku alebo ich neskôr zavraždili railtroubleri. Podľa všetkého ani jediný cestujúci neušiel smrti.

Mali sme veľké šťastie, že náš rušňovodič stihol v otvorenom kraji ešte včas spozorovať nebezpečenstvo, inak by sme sa boli aj my zrútili z násypu. Naš rušeň zastal iba niekoľko metrov pred miestom, kde sa strašná katastrofa odohrala.

Cestujúci a všetci železniční zamestnanci sa veľmi rozhorčovali nad týmto zločinom a ťažko opakovať výrazy a citoslovčia, ktoré tu odznievali. Ešte sme prekotali dymiace sa trosky, ale nič sa nedalo zachrániť. Pochopili sme, že jediné, čo môžeme urobiť, je – čo najrýchlejšie opraviť trať. Každý americký vlak vezie náčinie potrebné na tento účel. Rušňovodič vyhlásil, že viac nemôže urobiť nič, iba podať hlásenie na najbližšej stanici. Všetko ostatné, teda i

prenasledovanie zbojníkov, je vecou porotného súdu, ktorý sa tam zaiste hneď utvorí.

Zatiaľ čo sa ostatní cestujúci ešte prehrabávali v troskách, pokladal som za najlepšie poobzerať sa po stopách railtroublerov. Dookola bola rovina porastená trávou a len kde-tu trčal nejaký krík. Šiel som hodný kus po trati nazad; potom som odbočil napravo a v polkruhu som obišiel miesto nešťastia. Takto mi nemohlo nič uniknúť, stačilo len trochu byť pozorný.

Vo vzdialenosti asi tristo krokov od miesta nešťastia našiel som medzi niekoľkými kríkmi stlačenú trávu, akoby tu bolo sedelo veľa ľudí, a zreteľné stopy ma zase zaviedli na miesto, kde pravdepodobne boli uviazané kone. Toto miesto som prezrel čo najpozornejšie, aby som zistil, koľko a aké kone tu boli. Potom som pokračoval v pátraní zase inde.

Pri trati som sa zišiel so svojím tučným susedom. Až teraz som zbadal, že mal tú istú myšlienku ako ja a že si prezrel pôdu naľavo od miesta nešťastia. Udivene na mňa pozrel a spýtal sa:

– To ste vy, sir? Čo tu robíte?

– To, čo by robil každý zálesák, keby sa dostal do podobného postavenia. Hľadám stopy railtroublerov.

– Vy? Ach! Nájdete figu! To boli prefíkaní chlapíci a vedeli svoje stopy zotrieť. Ja som nenašiel nič, ako by teda mohol niečo nájsť taký greenhorn, ako ste vy?

– Možno, že ten greenhorn mal lepšie oči než vy, master, – zasmial som sa. – Prečo hľadáte stopy tu na ľavej strane? Pokladáte sa za starého skúseného tuláka saván, a predsa nevidíte, že terén tu napravo sa um noho lepšie hodí na táborenie a úkryt než tu naľavo, kde nevidieť jediný krík.

Prekvapene pozrel na mňa a riekol:

– Hm, to nie je zlá myšlienka! Teda aj taký knihomoľ môže na čosi prísť? Našli ste niečo?

– Áno.

– Čo?

– Táborili v tamtých hustých kríkoch divých čerešieň a za tamtou lieskovou húštinou stáli ich kone.

– Ach! Hneď ta musím ísť, lebo vy ste nemohli zistiť, koľko koni tam bolo.

– Dvadsaťšesť.

Opäť pozrel na mňa prekvapene.

– Dvadsaťšesť? – spýtal sa nedôverčivo. – Podľa čoho ste tak usúdili?

– Rozhodne nie podľa oblakov, sir, ale podľa stôp, – zasmial som sa. – Z týchto dvadsiatich šiestich koní osem bolo podkovaných a osemnásť nepodkovaných. Medzi jazdcami bolo dvadsaťtri belochov a traja Indiáni. Veliteľ celej skupiny bol beloch, kuľhajúci na pravú nohu. Jazdil na hnedom mustangovi. Indiánsky náčelník, ktorý s nimi bol, mal vraníka a myslím, že to bol Sioux z kmeňa Oglalov.

Vôbec sa nedá opísať výraz, ktorý sa teraz zjavil na tučniakovej tvári. Ústa od prekvapenia roztvoril dokorán a malými očkami hľadel na mňa, ani čo by som bol dajaké strašidlo.

– All devils! – zvolal konečne. – Fantazírujete?

– Choďte ta pozrieť sám! – odvetil som sucho.

– Ale ako môžete vedieť, koľko tam bolo belochov a koľko Indiánov? Skadiaľ ste mohli vyčítať, ktorý kôň bol hnedý alebo čierny, ktorý jazdec kuľhá a ku ktorému kmeňu Indiáni patrili?

– Žiadal som vás, aby ste ta sám šli pozrieť! Nech sa ukáže, kto má z nás dvoch lepšiu zrak, či ja, greenhorn, alebo vy, skúsený zálesák.

– Well! Pekné! Uvidíme! Podťte, sir! Greenhorn a uhádnuť, kto boli títo chlapíci!

So smiechom sa ponáhlal na určené miesto a ja som sa pomaly uberal za ním.

Keď som došiel k nemu, tak horlivo bol zabratý do skúmania stôp, že ma ani nezbadal. Až po desiatich minútach, keď už okolie dôkladne prezrel, pristúpil ku mne a povedal:

– Naozaj, mali ste pravdu! Bolo tu dvadsaťšesť koni, osemnásť nepodkovaných. Ale to ostatné je nezmysel, číry nezmysel. Tu táborili a týmto smerom zase odcválali. Viacej nemožno zistiť.

– Tak poďte so mnou, sir, – povedal som. – Ukážem vám, aký nezmysel videli greenhornove oči.

– Well, som zvedavý! – prisvedčil mi a posmešne sa uškrnul.

– Prezrite si dôkladnejšie odtlačky kopýt. Tri kone stáli osobitne a remeň, ktorým boli priviazané, sa im ovíjal okolo krížov, a nie okolo predných nôh. Teda to mohli byť len indiánske kone.

Zohol sa, aby si presne zistil vzdialenosť jednotlivých odtlačkov. Trávnatá pôda bola vlhká a vycvičený zrak tu mohol stopy ľahko rozoznať.

– Doparoma, máte pravdu! – zvolal prekvapene. – To boli indiánske kone.

– A teraz poďte so mnou ďalej, k tamtej kaluži. Tu si Indiáni umyli tváre a potom si ich znovu premaľovali bojovými farbami. Farby boli zmiešané s medvedím tukom. Vidíte tie malé kolieskové odtlačky v mäkkej pôde? Tam stáli nádobky s farbami. Bolo teplo, farby teda zredli a kde-tu odffkla kvapka. Sir, pozrite sem, tu v tráve je čierna, červená a dve belasé škrvny.

– Yes! Ozaj, je tak!

– A či čierna, červená a belasá farba netvorí bojové pomalovanie Oglalov?

Iba prikývol. Jeho udivená tvár mi prezradila, čo zamlčovali ústa. Pokračoval som:

– Poďte len ďalej! Keď skupina prišla sem, zastavili sa vedľa tejto bahnistej kaluže. Nasvedčujú tomu stopy kopýt, ktoré zaliala voda. Popredku klusali iba dvaja, teda rozhodne to boli vodcovia. Išli preskúmať okolie a ostatní museli ostať skromne vzadu. Pozrite na stopy ich koní tu v tomto bahne! Jeden kôň bol podkovaný, druhý nie. Zadné kopytá nepodkovaného koňa zapadali do bahnistej pôdy hlbšie než

predné. Teda sedel na ňom Indián. Druhý jazdec bol beloch, lebo jeho kôň mal podkovy a predné kopytá zapadali hlbšie než zadné. Zaiste viete, akým spôsobom sedí na koni Indián a akým beloch?

– Sir, rád by som len vedel, odkiaľ...

– O tom potom! – prerušil som ho. – Teraz sa dobre dívajte! O šesť krokov ďalej sa kone začali hrýzť. A to robievajú kone len po dlhej a namáhavej ceste. Teda tí ľudia prišli zďaleka. Chápete?

– Ale ktože vám povedal, že sa kone hrýzli, he?

– Ponajprv odtlačky ich kopyt. Tu skočil indiánsky kôň proti druhému, to uznáte i vy. A po druhé, pozrite na chlpy, ktoré mám na ruke! Našiel som ich, keď som skúmal stopy, teda prv, než som vás stretol. Tu sú štyri hnedé chlpy z konskej hrivy. Indiánsky kôň ich vyškľbol druhému a hneď ich pustil na zem. Ďalej vpredu som našiel tieto dva čierne vlasy z chvosta a podľa postavenia kopyt som presne zistil: indiánsky kôň pohrýzol iného koňa do hrivy, ale jazdec ho hneď strhol nazad a popohнал dopredu. Druhý kôň hneď chňapol po chvoste prvého a vytrhol mu tieto vlasy, ktoré ešte na niekoľko krokov držal v pysku a potom mu vypadli na zem. Indiánov kôň je teda vraník a belochov hnedý. Poďte ďalej! Tu beloch zostúpil z koňa, aby vyliezol na železničný násyp. Jeho stopu je až doteraz dobre vidieť v mäkkom piesku. Tu môžete zreteľne pozorovať, že jednou nohou našľapoval pevnejšie a prudšie než druhou. Kulhal! Ostatne títo ľudia boli mimoriadne neopatrní. Ani najmenej sa nesnažili zakryť za sebou stopy. Museli sa teda cítiť veľmi bezpeční, a to môže mať iba dve príčiny.

– Aké?

– Buď chceli ešte dnes prejsť značný kus cesty, aby unikli prenasledovateľom čo najďalej, ale o tomto pochybujem, lebo zo stôp vidieť, že ich kone boli zmorené a vyčerpané. Alebo mali nablízku väčšiu skupinu svojich ľudí, ku ktorým sa mohli uchýliť. Táto možnosť sa mi zdá najpravdepodobnejšia, a keďže sa traja osamelí Indiáni

nepripoja ku skupine, v ktorej je viacej než dvadsať belochov, predpokladám, že tu niekde na severe je početná skupina Oglalov, ku ktorej sa tých dvadsaťtri railtroublersov uchýlilo.

Bolo naozaj zábavné pozorovať tučného chlapíka, s akým zvláštnym výrazom si ma premeriaval od hlavy až po päty.

– Človeče! – zvolal napokon. – Kto ste vlastne, he?

– Už som vám to povedal.

– Pshaw! Nie ste ani greenhorn ani spisovateľ, hoci vo svojich vyleštených čizmách a sviatočnej výzbroji na to vyzeralo. Ste taký ulízaný a čistulinký, že by ste mohli hneď vystúpiť v nejakej divadelnej hre na javisko ako zálesák. Ale medzi sto opravdivými zálesákmi sa hádam nenájde ani jeden, ktorý by vedel čítať stopy tak ako vy. Doparoma, doteraz som sa domnieval, že sa v tom vyznám, ale na vás, sir, som v tomto ohľade prikrátky.

– A predsa píšem aj knihy! Táto préria nie je pre mňa nič nového, prešiel som ňou od severu až na juh a od západu až ďaleko na východ. Preto viem trochu aj zo stôp čítať.

– A chcete naozaj hore k Windriverským vrchom?

– Pravdaže.

– Ale sir, kto sa ta chce odvážiť, musí byť čímsi viacej než iba dobrým stopárom. Nezazlievajte mi, ale vy sa mi nepozdávate súci na také čosi.

– A to prečo?

– Kto má pred sebou takú nebezpečnú cestu, ten sa neženie len tak ľahkomyselne dopredu ako vy, ale v prvom rade by sa poobzeral po nejakom dobrom koni. Rozumeli ste?

– Koňa si ešte zaobstarám.

– Kdeže?

– Dostanem ho predsa kúpiť na hociktovej stanici, prinajmenšom sa uspokojím aj s nejakou starou mrcinou. Keď už raz budem v sedle, ľahko si chytím z niektorého divého stáda dobrého mustanga, ktorý sa mi bude hodiť.

– Vy? Ach! Vy že ste takým jazdcom? Mohli by ste skrotiť mustanga? Budú tamhore nejaké?

– Zabúdate, že práve v tomto ročnom období tiahnu bizóny a mustangy na sever. Som pevne presvedčený, že cestou k Tetonom natrafím na nejaké stádo.

– Hm! Teda ste jazdec! Ale ako je to so strelbou?

– Chcete ma azda skúšať, sir? – smial som sa.

– Tak trochu, – prikývol vážne. – Mám totiž pritom určitý zámer.

– Smiem vedieť aký?

– Neskôr. Najprv musíte strieľať. Prineste si pušku! Toto malé intermezzo ma zabávalo. Mohol som tomu chlapíkovi jednoducho povedať, že som Old Shatterhand, ale radšej som to zamlčal. Šiel som s ním teda k vozňu, kde som mal v prikrývke zabalené svoje zbrane. Cestujúci nás videli a hneď utvorili okolo nás kruh. Američania, a najmä tí, čo bývajú na divokom západe, si nedajú ujsť príležitosť, keď môžu vidieť dakoho strieľať z pušky. Rozbalil som prikrývku.

– Behold, henryovka! – zhíkol tučniak. – Ozajstná, pravá henryovka! Koľko ráz možno z nej vystreliť po jednom nabíjaní, sir?

– Dvadsaťpäť ráz.

– Ach, to je veľa. To je hrozná zbraň na blízku vzdialenosť! Človeče, túto pušku vám závidím!

– Ale ja mám túto druhú ešte radšej.

Pri tých slovách som vytiahol ťažkú medveďobjku.

– Pshaw! Vyleštená, vyčistená búchačka! – pohľadovo poznamenal tučniak. – To ja dám veru radšej prednosť starej hrdzavej „kentučke“ alebo toľ svojej starej rachotine!

– Sir, nepozreli by ste sa na firmu? – spýtal som sa a podal som mu pušku.

Hodil pohľad na vyrytú značku a prekvapene sa trhol.

– Prepáčte, sir, – zvolal, – to je niečo celkom iného. Takýchto pušiek nie je mnoho. Počul som, že jednu má Old Shatterhand. Ale ako ste sa vy dostali k takému majstrovskému dielu? Alebo azda je značka falšovaná? Hm,

veru, tak to asi bude, lebo táto puška nevyzerá na to, že by z nej bol voľakto veľa strieľal.

– Môžeme ju vyskúšať. Sir, udajte mi cieľ, ktorý mám trafiť!

– Najprv ju nabite!

– Bah, to nie je potrebné. Náboje v nej sú suché.

– Well, tak zostreľte brokmi toho vtáka tam na kríku.

– To je príďaleko! – poznamenal jeden z okolostojacich.

– Hneď uvidíme! – odvetil som.

Vytiahol som z vrecka za šnúрку svoj cviker a pomaly a veľmi opatrne som si ho nasadil na nos. Tučniak sa rozrehotal z plného hrdla.

– Hahaha, okuliare! Tento nemecký spisovateľík si príde na šíre savany poľovať s cvikrom na nose! Hahaha!

Aj ostatní sa smiali, ale ja som riekol vážne:

– Prečo sa smejete, meššurs? Ak niekto sedí tridsať rokov nad knihami, nemá už dobré oči a lepšie je trafiť s okuliarmi na nose, ako bez nich netrafiť.

– Správne, sir, – smial sa tučný chlapík. – Ale rád by som vás videl, ako by ste si počínali, keby vás prepadli Indiáni. Kým by ste si očistili cviker a nasadili ho na nos, zatiaľ by vás desaťkrát oskalpovali. Pozrite, ani len toho vtáka nezostrelíte, lebo práve odletel.

– Tak si vyhľadáme nejaký iný cieľ, – povedal som práve tak chladnokrvne ako predtým.

Spomínaný vták sedel pred chvíľkou na kríku asi vo vzdialenosti dvesto krokov; to by teda bol býval celkom obyčajný výstrel. Ja som však vysoko nad nimi začul trilkovať škovránka a teraz som pozrel dohora.

– Vidíte toho škovránka v povetrí, meššurs? – spýtal som sa. – Zostrelím ho.

– To je nemožné, – zvolal tučný. – Ani sa o to nepokúšajte, iba dieru do vzduchu vystrelíte, nič viac. Také dačo by nedokázal ani Sans-ear alebo Old Firehand.

– Uvidíme.

Zdvihol som pušku a vystrelil.

– Už je preč! – chichotal sa tučný. – Výstrel ho naľakal a odletel.

– Presvedčím vás, na čo sú dobré okuliare, – povedal som mu. – Chodte ta na železničný násyp, spadol naň, asi osemdesiat krokov stadiaľto.

Ukázal som rukou smer a hneď sa ta niekoľkí z prítomných rozbehli. O chvíľku priniesli škovránka, ktorého guľka zasiahla takmer doprostred hrude. Tučniak sa striedavo díval na vtáka a na mňa. Napokon zvolal:

– Trafil, naozaj trafil! A nie brokmi, ale guľkou!

– Do takej výšky by ste chceli strieľať brokmi, sir? – spýtal som sa. – Opravdivý zálesák a syn prerie by sa hanbil, keby mal strieľať brokmi. To robia len deti a poľovníci zdochlín.

– Sir, teda takýto výstrel som ešte nikdy nevidel, – žasol tučný. – Bola to náhoda, či nie?

– Určite mi iný cieľ!

– Dobre, sir, verím vám. Zdá sa mi, že si zo mňa robíte tak trochu blázna. Ale to je v poriadku! Poďte trošku sem nabok!

Odtiahol ma od ostatných a zastal na mieste, kde stopy konských kopýt bolo najlepšie rozoznať. Vytiahol z vrecka akýsi papier a položil ho na jednu zo stôp.

– Well, je to tak, – povedal zadumane. – Sir, povedzte mi, ste pánom svojho času? Chcete ísť rovno k Tetonom, alebo by ste mohli predtým urobiť dlhšiu odbočku?

– Môžem si počínať, ako sa mi páči.

– Well, tak vám niečo poviem. Počuli ste už azda o tučnom Fredovi Walkerovi?

– Áno. Je to vraj skúsený zálesák. Je to jeden z najlepších horských stopárov a rozpráva viacerými indiánskymi nárečiami.

– To som ja, sir.

– Veď som si to aj myslel. Tu máte moju ruku! Sir Walker, z celého srdca sa teším, že som sa s vami stretol.

– Naozaj? No, hádam sa teraz ešte lepšie spoznáme. Mám si totiž vyrovnat' účet s istým Hallerom. V poslednom čase bol náčelníkom bushheaderov a zlodějov koní a okrem toho má všeličo na svedomí, čo popáchal ešte predtým. Teraz odtiahol so svojou bandou ďalej na západ a ja som ho prenasledoval. Tento papier je vystrihnutý presne podľa tvaru ľavého zadného kopyta jeho koňa a úplne sa kryje so stopou. A keďže Haller kríva na pravú nohu, som presvedčený, že on a náčelník railtroublerov je jedna a tá istá osoba.

– Haller? – spýtal som sa. – Ako znie jeho krstné meno?

– Sam, Samuel. No dáva si aj iné mená.

– Samuel Haller? Ach, už som o ňom počul. Nie je to bývalý účtovník petrolejového princa Rallowa? Utielkol svojmu pánovi so značnou sumou.

– Áno, to je on. Nahovoril pokladníka, aby vybral pokladnicu a ušiel s ním. Potom ho zastrelil. Aj polícia ho prenasledovala, no zastrelil dvoch detektívov, ktorí ho už mali zatknúť. Ale v New Orleanse ho predsa dolapili, práve keď sa chystal odplávať. No zabil žalárnik a podarilo sa mu zdúchnuť. Vybral sa na západ. Nič iné mu neostávalo, lebo lup mu zobrali, odvtedy hromadí zločin na zločin a už je veru na čase, aby sa to skončilo.

– Chcete ho chytiť?

– Musím ho dostať už či živého alebo mŕtveho!

– Máte si s ním vyrovnat' osobný účet?

Chvíľu hľadel pred seba a potom odvetil:

– Sir, nerád o tom hovorím. Možno, že vám to ešte porozprávam, až sa lepšie spoznáme. A dúfam, sir, že budeme mať príležitosť lepšie sa spoznať. Je to neobyčajná náhoda, že som cestoval práve v tomto vlaku, ale aj tak by som bol Hallerovu stopu ešte dlho hľadal, keby ste ma na ňu teraz neboli upozornili. Nebol by som vypátral, že je vodca railtroublerov kulhavý a že ide na hneďom koni, a predsa práve toto je pre mňa najdôležitejšie. Necestujem ďalej vlakom, ale pôjdem po stope. Chcete ísť so mnou, sir?

– Ja? Greenhorn? – usmial som sa.

– Pshaw! Nesmiete mi toto slovo zazlievať, ale podľa vášho zovňajšku by každý usudzoval, že patríte do salónu, a nie do savany. Ešte som nikdy nevidel človeka, čo by sa s cvikrom na nose postavil sem do širej prérie, aby zastrelil vtáka. Škoda, že ten vták nečakal, kým si nasadíte cviker. Nuž teda, mýlil som sa, keď som vás pokladal za greenhorna, a prosím o odpustenie. Teda, sir, pôjdete so mnou?

– Hm! Nebolo by lepšie, keby ste sa pripojili k ľuďom, ktorí sa sem čoskoro dohrnú z najbližších staníc, aby prenasledovali railtroublersov?

– Nie. Nevravte mi o takom prenasledovaní! Jediný zálesák viacej zaváži než celá hromada takých hastrošov, čo k pušnému prachu sotva privoňali. Pravda, musím úprimne priznať, pustiť sa za takými lotrami je vec, ktorá si vyžaduje nemalú odvahu. Život neraz visí človekovi naozaj iba na vlásku. Myslím však, že ste muž hľadajúci dobrodružstvá, a tu nájdete jedno z najzaujímavejších.

– To je pravda, – odvetil som. – Ale nikdy nebolo mojou záľubou miešať sa do cudzích vecí. Na Samuelovi Hallerovi mi veľmi málo záleží a ani neviem, či by som sa k vám hodil za spoločníka.

Zažmurkal na mňa a malé očka mu až zažiarili huncútstvom.

– Azda to myslíte opačne, – riekol. – Ktovie či by som sa ja k vám hodil za spoločníka? No z toho si nemusíte robiť starosti! Tučný Walker neuzavrie priateľstvo len tak ľahko hneď s prvým pobežkom, ktorého stretne na západe. To je svätá pravda! Rád bývam samotný, a keď sa raz k niekomu pridám, musím mať k nemu dôveru a nesmie to byť hocijaký obyčajný chlapík. Rozumeli ste?

– V tomto ohľade som práve taký ako vy. Aj ja som najradšej samotný. Tu človek nikdy nemôže byť dosť opatrný pri voľbe priateľa. Nájdete si tu kamaráta, večer si

ľahnete spať a ráno ste mŕtvolou. A váš kamarát natešený cvála ďalej i s korisťou.

– Zounds! Myslíte si, sir, že aj ja som taký lotor?

– Nie. Ste statočný človek. To na vás vidieť. Ba čo viac, dokonca patríte k polícii, ktorá predsa nestrpí vo svojich radoch lotra.

Zľakol sa tak, že až zmenil farbu.

– Sir! – vyhŕkol. – Čo vám to prišlo na um?

– Ticho, master Walker! Nevyzeráte síce ani najmenej ako policajt, ale hádam práve preto ste veľmi užitočným detektívom. Pokladali ste ma síce za nováčika, greenhorna, ale ja som vás predsa prezrel. V budúcnosti musíte byť opatrnejší. Ak sa po divokom západe rozchýri, že tučný Walker sa iba preto potľka po préríi, aby ako tajný policajt zneškodnil istých zatúlaných gentlemanov, tak čoskoro si vystrelíte – naposledy!

– Mýlite sa, sir, – presviedčal ma.

– Ticho! Vaše dobrodružstvo ma láka a hneď by som sa k vám pridružil, aby ste railtroublerom klepli trochu na prsty. Nebezpečenstvo mi neprekáža, veď hrozí človekovi na každom kroku od jedného konca prérie k druhému. Odrádza ma však to, že sa chcete hrať na schovávačku. Keď sa k niekomu mám pripojiť, musím vedieť, kto je a čo je.

Zamyslene pozrel na zem; potom zdvihol hlavu a riekol:

– Dobre, sir, dozviete sa, kto som a čo som. Hoci vyzeráte ako ulízaný panáčik, vzbudzujete dôveru i v starom zálesákovi. Pozoroval som vás vo vozni a úprimne vám poviem, že ste si hneď získali moju priazeň. Inak som samotársky, nespoločenský chlapík, ale vás by som ešte nejaký čas rád mal pri sebe, a preto budem voči vám úprimný. Áno, som zamestnaný u súkromného detektívneho ústavu dr. Sumtera v St. Louis. Mojou úlohou je pátrať po zločincoch, ktorí ušli do divočiny. Zaiste, nie je to ľahký život, a tak venujem tomuto povolaniu všetky svoje sily. Prečo to robím, vysvetlím vám neskôršie, ak budeme mať na

to čas. Je to smutná história. A teraz mi povedzte, sir, či sa chcete ku mne pripojiť!

– Chcem! Tu je moja ruka! Budeme vernými priateľmi, master Walker, spoločne budeme prekonávať ťažkosti i nebezpečenstvá.

S radostnou tvárou mi podal ruku a riekol:

– To už je slovo, sir, Ďakujem vám, že ste privolili. Dúfam, že budeme spolu dobre vychádzať. Ale nechajte toho „matera Walkera“ a oslovujte ma radšej jednoducho Fred. Znie to stručne a výstižne, vždy budem vedieť, koho tým myslíte. Smiem vedieť, ako vás mám nazývať?

Povedal som mu svoje krstné meno a priezvisko a doložil som:

– Volajte ma jednoducho Charles. To stačí. Ale pozrite: násyp a trať už opravili a vlak môže ísť ďalej. Čoskoro cestujúci nastúpia.

– Tak si idem po svoju kobyľu Victory. Nemusíte sa jej báť. Vyzerá totiž príšerne, ale nosila ma dvanásť rokov a nedal by som ju za najlepšieho behúňa na svete. Máte ešte niečo vo vozni?

– Nie. Počujte, Fred, povieme tým ľuďom, čo zamýšľame?

– Nie. Čím menej o nás budú ľudia vedieť, tým lepšie.

Pristúpil k vozňu, v ktorom mal kobyľu, a dal si ho otvoriť. Terén tu nebol ani najmenej vhodný na vykladanie koňa z vlaku a nebolo tu ani potrebné náradie. Ale šlo to oveľa ľahšie, než som si myslel.

– Victory, come on!

Na toto zavolanie vystrčila stará mrcina hlavu, aby si prezrela pôdu, zamyslene stiahla dozadu dlhé ušiská a zrazu jediným a naozaj odvážnym skokom vyletela na násyp. Všetci prítomní, ktorí ten skok pozorovali, pochvalne začali tliekať. Zdalo sa, že kobyľa to pochopila, lebo krútila chvostom a hlasito erdžala.

Veru vôbec nevyzerala na to, že by si čo len trochu zasluhovala svoje meno Victory, Víťazná. Bola to vysušená nohatá kostra obtiahnutá hrdzavohnedou kožou a rozhodne už mala najmenej dvadsať rokov. Hrivu už vôbec nemala, celkom jej vypĺzla. Na chvoste mala iba zopár vysušených chlupov a uši jej odstávali, akoby boli zajačie, ale v superlatíve. A predsa som mal pred týmto zvieraťom úplný rešpekt, najmä keď som videl, že kopal a hrýzlo, len čo sa k nemu jeden z mužov priblížil a chcel ho pohladkať. Victory sa veľmi ponášala na starú Tony môjho dobrého priateľa Sans-eara. Fred ju osedlal a pripevnil jej uzdu. Potom sa vyšvihol na ňu a zbehol s ňou dolu násypom, a to bez jediného slova vysvetlenia. Ostatne cestujúci sa viacej o nás nestarali. Boli sme im cudzí, a tak im bolo celkom ľahostajné, že odchádzame od vlaku.

Pod násypom sa Walker zastavil.

– Vidíte, Charles, – povedal, – ako dobre by bolo, keby ste mali koňa!

– Budem ho čoskoro mať, – odvetil som. – Pomocou vašej Victory si veľmi ľahko môžem lapiť mustanga.

– Vy? To by som musel toho mustanga lapiť ja, lebo vám ručím za to, že na Victory nebudete môcť jazdiť. Zhodí každého okrem mňa.

– To by som rád videl!

– Je to tak, uisťujem vás. Mohli by sme sa v sedle striedať, lebo beh vás iste vyčerpá, ale kobyľa vás zaručene zhodí, a tak ste odsúdený na pešiactvo, až kým nenatrafíme na stádo mustangov. Je to veľmi nepríjemné lebo takto môžeme len pomaly napredovať a stratíme mnoho času. Ale, dívajte sa, ľudia už nastupujú do vozňov, vlak sa čoskoro pohne.

Bolo tak, ako Fred vravel. Rušňovodič pustil paru, kolesá sa začali krútiť a vlak už aj uháňal smerom na západ. Ešte chvíľka – a zmizol nám z očí.

– Zaveste si ťažkú medveďobjíku na moje sedlo! – povedal Walker.

– Dobrý poľovník sa ani na chvíľku neodlúči od svojej zbrane, – odvetil som. – Ďakujem vám, Fred. Ideme!

– Charles, budem jazdiť pomaly.

– Len nech si Victory poriadne vykročí. Som dobrým bežcom a vydržím to.

– Well, tak poďte!

Prehodil som si prikrývku na chrbát, henryovku na jedno plece, medveďobjiku na druhé a vykročil som vedľa jazdca. Prenasledovanie railtroublerov sa začalo.

Ich stopa bola taká zreteľná, že sme ju nemuseli s námahou vyhľadávať. Smerovala takmer rovno na sever a bez prestávky sme ju sledovali; až napoludnie sme zastali, aby si Victory trochu oddýchla a aby sme si dačo zajedli. Bolo toho málo, lebo sme zabudli nakúpiť si potravín, ktoré vlak pre cestujúcich viezol. No kým má syn savany pri sebe pušku a náboje, hladu sa báť nemusí. A čo sa týka nábojov, bol som nimi dobre zaopatrený, mal som ich dosť v nepremokavom koženom opasku, takže v tomto ohľade som si starosti nemusel robiť.

Šli sme vrškovitým, lesnatým krajom. Stopa viedla hore vrškom pozdĺž malej riečky, ktorej brehy boli čiastočne piesočnaté a čiastočne porastené vlhkou trávou, takže kopytá koní tu zanechávali zreteľné odtlačky. Popoludní som zastrelil poriadne vypaseneho mývala a už vopred sme sa tešili na dobrú večeru. Keď sa zotmelo, utáborili sme sa v úzkej skalnej úžľabine medzi hustými stromami, kde sme si mohli rozložiť oheň a upiecť mývala. Cítili sme sa na tomto mieste takí bezpeční, že sme pokladali za zbytočné, aby sme striedavo bdeli na stráží, a hneď, ako Fred opatril svoju Victory, ľahli sme si spať.

Ráno sme časně vyrazili a popoludní sme sa dostali na miesto, kde railtroubleri minulej noci táborili. Zapálili si tu aj niekoľko ohňov, akoby sa chceli vysmievať všetkým prenasledovateľom. Predvečerom sme napredovali pozdĺž tej istej riečky, ale teraz rovinou, a zastavili sme sa pri výbežku lesa, vnikajúcim do trávnatého okolia. Tí, ktorých sme

prenasledovali, boli pred nami asi na deň cesty. Cítili sme sa celkom bezpeční. Ved' sme ani len najmenšiu stopu nenašli, podľa ktorej by sme mohli usudzovať, že by tu nablízku boli aj iní ľudia. Práve sme chceli zahnúť okolo spomínaného lesného výbežku, keď zrazu sme obaja prekvapene cúvli. Zbadali sme Indiána, ktorý práve chcel obísť okolo výbežku z druhej strany. Sedel na vraníkovi a viedol koňa s nákladným sedlom.

Vo chvíľke, ako nás zbadal, bleskurýchlo sa skĺzol z koňa, skryl sa zaňho a namieril na nás puškou. To sa stalo tak rýchlo, že som uzrel mihnúť sa jeho postavu, ale iba letmo a nezreteľne.

Aj Fred zoskočil rovnako šikovne zo svojej kobyly a skryl sa za ňu. Ja som sa rýchlym, dlhým skokom ocitol v lese a skryl sa za mohutný dub. Ale vtom sa už aj zablyso z Indiánovej pušky a guľka sa zavrtala do kmeňa duba, za ktorým som stál. Bola by ma trafila, keby som sa bol čo len o sekundu oneskoril. Indián hneď pochopil, že som preňho nebezpečnejší než Fred, pretože som ho mohol obísť, krytý stromami, a potom naňho zaútočiť odzadu.

Hneď ako som sa rozhodol skočiť do lesa, schytil som pušku tak, aby som ju mal pripravenú na výstrel. No teraz, keď sa guľka zaryla do stromu, pokojne som hlaveň nechal klesnúť. Prečo?

Skúsený zálesák vie, že každá puška má svoj zvláštny zvuk. Rozoznať zvuk dvoch pušiek je nesmierne ťažko. No život v divočine zbystrí zmysly na najvyššiu mieru a kto častejšie počul výstrel niektorej pušky, rozozná ju aj medzi sto inými. Preto sa často stáva, že poľovníci, ktorí sa dlho nevideli, už z diaľky sa poznajú podľa zvuku svojich pušiek.

To sa prihodilo teraz i mne. Pušku, z ktorej Indián práve vystrelil, nezabudnem do smrti. Už dlho som nepočul jej ostrý, jasný tresk, ale spoznal som ho ihneď. Patrila slávnemu náčelníkovi Apačov Winnetouovi, o ktorom Walker rozprával včera vo vlaku a ktorý mi bol učiteľom a priateľom v týchto divých horách a šírych savanách.

Vystrelil on, alebo azda prešla jeho puška do iných rúk?
Zavola som teda spoza stromu apačským nárečím:

– Tosekhita, ši šteke! Nestrieľaj, som tvoj priateľ!

– To tistsa tá ti. Ni peniyil! Nevie, kto si. Ukáž sa!

– Ni Winnetou, natan šis inté? Si Winnetou, náčelník
Apačov? – spýtal som sa, aby som si bol celkom istý.

– Ha-au! Som to ja! – odvetil.

V tej chvíľke som vyskočil spoza stromu a rozbehol som
sa k nemu.

– Šarlí! – zvolal jasavo.

Rozpriahol ramená a padli sme si do náručia.

– Šarlí, ši šteke, ši nta-ye! Karol, môj priateľ, môj brat! –
pokračoval a od radosti mu až slzy zaihrali v očiach. – Ši
intá ni intá, ši itchi ni itchi! Moje oko je tvojím okom a moje
srdce je tvojím srdcom.

Aj mňa veľmi dojalo toto neočakávané stretnutie a oči sa
mi zrosili slzami. Nemohlo ma už väčšie šťastie oblažiť ako
toto stretnutie. Vždy znovu a znovu hľadel na mňa očami
plnými priateľskej nehy. Vždy znovu a znovu si ma tisol
k hrudi, až napokon spozoroval, že nie sme sami.

– Ti ti ute? Kto je tento muž? – spýtal sa a ukázal na
Walkera.

– Aguan ute nšó, ši šteke ni šteke. Je to dobrý človek,
môj priateľ a aj tvoj priateľ, – odvetil som.

– Ti tenlyé aguan? Ako sa volá?

– The Thick Walker. Tučný Walker, – povedal som po
anglicky meno svojho druha.

Tu už aj Fredovi podával ruku a pritom riekol:

– Priateľ môjho brata je aj mojím priateľom. Len-len čo
sme sa nepostrieľali, ale Šarlí poznal hlas mojej pušky, ako
by som aj ja bol poznal hlas jeho zbrane. Čo tu robia moji
bieli bratia?

– Prenasledujeme nepriateľov, ktorých stopy vidíš tu
v tráve, – odvetil som.

– Zbadal som ich len pred niekoľkými minútami. Prišiel som k tejto vode od východu. Akú farbu kože majú mužovia, ktorých prenasledujete?

– Sú to belosi a s nimi aj niekoľkí Oglalovia.

Pri posledných slovách stiahol obrvy. Položil ruku na ligotavý tomahavk, zastrčený za opaskom, a riekol:

– Synovia Oglalov sú ako ropuchy. Ak vyjdú zo svojich dier, rozmliaždim ich. Môžem ísť so svojím bratom Šarlím za Oglalmi?

Nič mi nemohlo byť vítanejšie ako táto otázka. Ak pôjde s nami Winnetou, to vyváži toľko, akoby sme mali so sebou dvadsiatic zálesákov. Vedel som síce, že Apač ma teraz neopustí, veď sme tak dlho neboli spolu, no keď sa ponúkol na cestu s nami, to značilo, že je naše dobrodružstvo vítané. Preto som odvetil:

– Veľký náčelník Apačov k nám prišiel ako slnečný lúč do chladného rána. Nech sa jeho tomahavk stane našim tomahavkom!

– Moja ruka je vašou rukou a môj život je vaším životom. Howgh!

Na tučnom Fredovi bolo veľmi dobre vidieť, akým mocným dojmom našho Apač zapôsobil. Ostatne, tak by sa bolo dialo s hocikým iným, lebo Winnetou bol naozaj skvelý typ Indiána a pri pohľade našho muselo zaplesáť srdce každého zálesáka.

Nebol azda veľmi vysoký ani mohutný, no jeho jemné, a pritom svalnaté telo a pružné pohyby iste by sa boli páčili aj najsilnejšiemu a najskúsenejšiemu zálesákovi. Mal ma sebe to isté oblečenie ako vtedy, keď sme sa stretli pri Rio Pecos a potom sa opäť rozlúčili u Hadích Indiánov. Takého, ako teraz stál pred nami, som ho vždy mával pred očami. Všetko na ňom bolo dokonale čisté, pôsobil dojmom rytiera, ba priam bohatera, slovom, pravý muž a hrdina.

Tučného Freda najväčšmi prekvapilo, že tento Indián priam žiaril a skvel sa čistotou, že na jeho odeve nebolo badať ani jedinú škvrnku. Malými očkami hľadel Fred

striedavo na mňa a na Winnetoua. Hneď som uhádol, že ma s ním porovnáva.

– Nech si moji bratia sadnú, aby si so mnou vyfajčil fajku mieru, – povedal Apač.

Aj sám si sadol do trávy hneď na miesto, kde sme stáli, a vytiahol trochu tabaku, zmiešaného s listami divých konopí. Napchal si fajku okrášlenú brkami. Sadli sme si vedľa neho. Obrad s fajčením fajky mieru hol nevyhnutný, lebo upevňoval bratstvo, ktoré sme uzavreli, a kým by sme ju nevyfajčili, Winnetou by s nami neprehovoril ani jediné slovo o našich ďalších plánoch.

Keď zapálil tabak, vstal a vyfúkol dym k nebu a k zemi. Potom sa postupne naklonil na každú svetovú Stranu, pričom vždy vyfúkol dym aj v tom smere. Napokon si sadol a podal fajku mne so slovami:

– Veľký Duch počuje moju prísahu: moji bratia sú akoby ja a ja som akoby oni; sme priatelia!

Vzal som fajku, vstal som a urobil tak isto ako on. Nato som riekol:

– Veľký Manitou, ktorého uctievame, vládne zemou i hviezdami. Je to môj otec i tvoj otec, Winnetou. Sme bratia, budeme si pomáhať v každom nebezpečenstve. Fajka mieru obnovila naše bratstvo.

Podal som fajku Walkerovi. Aj on vyfúkol dym šiestimi smermi a riekol:

– Vidím veľkého Winnetoua, najslávnejšieho náčelníka Mescaleros, Mimbrenov a ostatných apačských kmeňov. Pijem dym jeho fajky a som jeho bratom. Jeho priatelia sú mojimi priateľmi a jeho nepriatelia sú mojimi nepriateľmi. Nech sa tento zväzok nikdy nenaruší!

Sadol si a vrátil fajku Apačovi. Ten ju potom dofajčieval. Teraz, keď sme dokončili obrad, ako to kázala obyčaj, mohli sme sa porozprávať.

– Nech mi môj milý brat Šarlí rozpovie, čo zažil odvtedy, ako sme sa rozišli, – navrhol Winnetou a doložil: – Nech mi spomenie i to, ako objavil stopu Siouxov-Oglalov.

Vyhovel som jeho želaniu a rozpovedal som mu všetko čo najstručnejšie. Ved' neskoršie mu môžem obsírnejšie porozprávať o všetkom, čo som robil od nášho posledného stretnutia. Skončil som a doložil:

– Nech mi môj brat Winnetou rozpovie, čo zažil odvtedy, ako som ho nevidel. Ako to, že sa ocitol tak ďaleko od vigvamu svojich otcov v lovištiach Siousov?

Potiahol si z fajky, zadumal sa na chvíľočku a potom odvetil:

– Búrka vrhá vodu z mrakov na zem, ale slnko ju opäť dvíha nahor. Tak je to aj s ľudským životom. Dni prichádzajú a zase odchádzajú. Načo by Winnetou rozprával o slnkách, ktoré už prešli? Istý náčelník Siousov-Dakotov ma urazil. Prenasledoval som ho a vzal mu skalp. Jeho ľudia sa hneď pustili za mnou. Zničil som svoju stopu, vrátil som sa k ich vigvamu a vzal som si aj dôkazy svojho víťazstva. Naložil som ich na náčelníkovho koňa, ktorého vidíte tu stáť.

Týmito stručnými, skromnými slovami nám rozpovedal o hrdinskom čine. Iný by na podobné rozprávanie bol potreboval celé hodiny. Ale Winnetou bol už taký. Dlhé mesiace prenasledoval nepriateľa, a to od brehov Rio Grande na juhu až ďaleko na sever k Milk Riveru v Spojených štátoch. Hnal sa za ním cez pralesy a prérie a napokon ho premohol v mužnom, čestnom boji. A potom sa odvážil do stredu nepriateľského tábora a odňal im najcennejšie trofeje. Nikto iný by nebol vedel vykonať takýto kúsok, a on ako skromne o tom rozprával!

– Moji bratia teda chcú prenasledovať Oglalov a bielych mužov, nazývaných railtroublers, – pokračoval Winnetou. – Na to potrebujú dobré kone. Chce jazdiť môj priateľ Šarlí na Siousovom koni? Ten kôň prešiel najlepším indiánskym výcvikom a môj brat by mu lepšie rozumel než hociktorá iná bledá tvár.

Winnetou mi už raz daroval skvelého mustanga. Zdráhal som sa teda prijať ďalší dar a riekol som:

– Prosím svojho brata o dovolenie, aby som si smel sám chytiť mustanga. Siousov kôň musí niest' korisť.

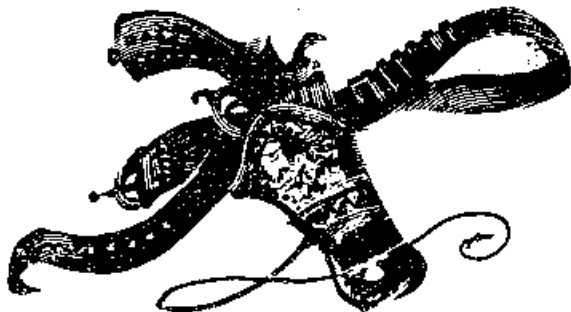
Apač pokrútil hlavou a odvetil:

– Prečo zabúda môj brat, že všetko, čo patrí mne, je zároveň aj jeho? Prečo chce stratiť veľa času chytaním mustanga? A čo keby ho pritom zbadali Oglalovia? Či si myslí, že Winnetou bude vliecť so sebou korisť, keď sa pustí po stope Oglalov? Winnetou ju zakope a kôň bude voľný. Howgh!

Proti tomu sa nedalo nič namietat'. Musel som dar prijať. Ostatne už hodnú chvíľu som hľadel na koňa s obdivom. Bol to vraník, čierny ako uhoľ, s krátkymi krížmi, jemnej telesnej stavby, ale pritom mocný. Svaly a žilky na ňom len tak hrali, až srdce plesalo pri pohľade naňho. Bujná hriva mu splývala hlboko poniže krku. Chvost sa takmer dotýkal zeme. Vnútrajšok nozdier mal tú zvláštnu červenkastú farbu, ktorú Indiáni pokladajú za veľmi dôležitú. Z veľkých očí mu síce iskril oheň, ale naproti tomu sa v nich zrkadlil aj výraz pokojnej rozvahy, vzbudzujúci nádej, že dobrý jazdec sa môže na tohto koňa spoľahnúť.

– Ale nemáte sedlo, Charles, – povedal mi Fred. – Azda len nechcete jazdiť na nákladnom sedle?

– To je maličkosť, – odvetil som. – Ešte ste nevideli, ako Indiáni prerábajú nákladné sedlo na jazdecké? Neboli ste

ešte pri tom, keď si šikovný lovec zhotovil dost' dobré sedlo z pariacej sa kože práve zastreleného jeleňa? Uvidíte, zajtra budem mať také pohodlné sedlo, že mi ho budete závidieť!

Apač mi prisvedčil kývnutím hlavy a riekol:

– Winnetou videl neďaleko odtiaľto pri vode čerstvú stopu veľkého vlka. Skôr než zájde slnko, budeme mať jeho kožu i rebrá, z ktorých sa dá zhotoviť dobré sedlo. Majú moji bratia so sebou mäso na večeru?

Keď som prisvedčil, pokračoval:

– Nech teda moji bratia vyrazia so mnou, aby dostali vlka a vyhl'adali si miesto na táborenie, kde by som zároveň chcel zakopať svoju korisť. Zajtra ráno, až vyjde slnko, pustíme sa po stopách railtroublerov. Zničili vozne ohnivého koňa. Okradli, povraždili a spálili mnoho vašich bielych bratov. Veľký Duch sa na nich hnevá, a preto nám ich vydá do rúk. Podľa zákonov savany zaslúžia si smrť.

Odchádzali sme z miesta, kde som sa takou zvláštnou a šťastnou náhodou stretol s Winnetouom. Vlkov brloh sme čoskoro vypátrali. Podarilo sa nám zviera zabiť. Patrilo k druhu, ktorý Indiáni nazývajú kojot. Onedlho sme už sedeli pri ohni a robili si sedlo. Na druhý deň ráno sme zakopali Winnetouovu korisť, skladajúcu sa z indiánskych zbraní a medicínových vrecúšok. Miesto sme označili, aby sme ho skôr mohli nájsť. Potom sme sa pustili za vrahmi. Tí by sa iste boli pohrdavo smiali, keby boli vedeli, že traja muži sa odvažujú prenasledovať ich a volať ich na zodpovednosť. Traja proti takej presile!

Šiesta kapitola

OSADA HELLDORF

Keď sme na druhý deň ráno vyrazili, môj vraník sa skvele osvedčil. Jazdec, ktorý nevie, akým spôsobom sú vycvičené indiánske kone, nebol by sa v sedle udržal ani na chvíľu. My s vraníkom sme sa však hneď zhodli. Tým som si získal aj u Freda väčšiu úctu. Povšimol som si, že sa na mňa občas díva zvláštnym poli ľadom. Nechápal, prečo ma Winnetou vyznamenáva takou pozornosťou. V jeho očiach bolo toto neobyčajné priateľstvo slávneho Apača a neznámeho lovca pravým divom.

Stará Victory sa dobre držala a tak sme pomerne rýchlo napredovali. Už na poludnie sme dorazili k poslednému

táborišťa railtroublerov. To značilo, že sme za nimi len asi na pol dňa cesty.

Stopa, ktorú sme sledovali, odbočila od riečky a ťahala sa do dlhého postranného údolia. Cez údolie pretekala potok. Všimol som si, že Winnetou teraz prezerá pôdu oveľa pozornejšie než prv. Zavše akoby bol chcel pohľadom preniknúť okraj lesa, ktorý sa šírila po oboch svahoch údolia. Konečne sa Apač zastavil a obrátil sa ku mne; šiel totiž popredku a ja hneď za ním.

– Uff! – zvolal. – Čo hovorí môj brat Šarlí na túto cestu?

– Akiste vedie až hore na temeno.

– A potom?

– Cieľ railtroublerov bude iste na druhej strane

– Aký cieľ to bude?

– Pastviny Oglalov.

Prikývol.

– Môj brat Šarlí ešte vždy vidí ako orol a vetrí ako líška. Uhádol, – povedal Winnetou a opatrne pokračoval v ceste.

– Ako to? – spýtal sa Walker. – Pastviny Oglalov?

– Už som sa vás raz opýtal, či sa domnievate, že sa traja Indiáni bez zvláštneho dôvodu pripoja k takej početnej skupine belochovej, – odvetil som Fredovi. – Na divokom západe je viacej Indiánov než belochovej a na to treba pamätať i v tomto prípade.

– Pshaw, nerozumiem vám, Charles.

– Nože, títo traja Oglalovia boli k railtroublerom pridelení ako dozorcovia, aby som sa tak vyjadril.

– Ach! Prečo? Kto ich tam prideliť?

– Hm! Nemajte mi za zlé, môj milý Fred, ale, ako sa zdá, naše úlohy sa vymenili. Dnes by som ja vás mohol nazývať greenhornom.

– Heigh-ho! Prečo?

– Myslíte, že sa tu môže potĺkať banda vyše dvadsiatich lotrov a Indiáni by ich nezbadali?

– To je isté, že ich zbadajú.

– A čo budú musieť belosi urobiť?

– Hm, áno. Musia sa spojiť s Indiánmi a hľadať u nich ochranu.

– Správne. A dostane sa im tejto ochrany zadarmo?

– Nie. Musia za ňu platiť.

– Čím?

– Tým, čo majú: korist'ou.

– Dobre! Chápete teraz, čo máme my dvaja, totiž Winnetou a ja, na mysli?

– Ach, tak je to teda! Belosi napadli vlak, aby mohli Indiánom zaplatiť poplatok za ochranu a traja Oglalovia boli akoby exekútormi.

– Možno je to tak, možno aj nie. Isté však je, že sa naši statoční bieli bratia čoskoro pridružia k väčšej skupine červenokožcov. To som predsa povedal ešte tamdolu pri trati. Ale ďalej! Myslíte si azda, že sa červenokožci a belosi spojili len preto, aby sa kamarátsky o seba starali a vyvaľovali na medvedích kožiach?

– Rozhodne nie.

– To je aj moja mienka. Uist'ujem vás, že čoskoro vyparatia ďalší čertovský kúsok, najmä keď sa im ten posledný tak dobre podaril.

– Čo by mohli vyparatiť?

– Hm, dačo tuším.

– No to je priveľa! Vopred tušíte, čo majú za lubom ľudia, ktorých ste ani nevideli? Charles, v poslednom čase vzrástla moja úcta k vám, ale s tým vašim tušením to iste nesedí, trochu ste prestrelili.

– Uvidíme! Dost' dlho som sa potľkal medzi Indiánmi a mal som možnosť spoznať ich obyčaje a spôsoby. A viete, akým spôsobom najlepšie uhádneme, čo bude niektorý človek robiť?

– No?

– Vmyslíme sa čo najživšie do jeho postavenia a pritom, pravdaže, počítame i s jeho charakterom. Mám badať?

– Naozaj vzbudzujete vo mne zvedavosť.

– Dobre, začnem teda. Kde budú železniční zamestnanci ponajprv hlásiť, že trať bola poškodená a vlak sa vykoľajil?

– Predsa na najbližšej stanici.

– Odtiaľ teda vyšlú mužov na miesto nešťastia, aby všetko vyšetrili a prenasledovali páchatel'ov. Nie?

– Zaiste.

– Na stanici ostane preto iba málo ľudí a railtroubleri by ju bez väčšieho nebezpečenstva mohli prepadnúť.

– Tisíc hrmených! Ale sa mi rozjasnilo v hlave, dobre rozmýšľate!

– Všetky? Stanice zatiaľ sú iba dočasné. Teraz pôjde o to, v ktorej stanici je dosť ľudí, aby mohli vyslať oddiel na miesto katastrofy. Podľa môjho názoru by to mohla byť Echo-Canyon.

– Charles, možno, že máte pravdu. Railtroubleri a červenokožci vedia práve tak dobre ako my, že v tej stanici takmer nebude ľudí.

– A okrem toho treba si ešte uvedomiť, že Siouxi vykopali vojnovú sekeru a pomalovali sa bojovými farbami. Rozhodne teda majú nepriateľské úmysly. Oprávnené môžeme predpokladať, že si ostria zuby na Echo-Canyon... Ale, pozrite, tu je prameň potoka! Teraz svah stúpa strmo nahor a nemáme čas na zbytočné reči!

Stúpali sme po strmom svahu pod korunami vysokých stromov. Bol to veľmi ťažko schodný terén a museli sme dávať pozor. Keď sme sa dostali nahor, našli sme tu náhornú rovinu a za ňou zase bola dolina. Zbehli sme do nej a uzreli sme nevelký potok, tečúci východným smerom.

Podľa stôp sme zistili, že railtroubleri tu okolo poludnia oddychovali a jedli a potom odbočili na sever pozdĺž potoka. Prešli sme niekoľkými dolinkami a úžľabinami a stopy boli čoraz zreteľnejšie, takže sme museli byť veľmi obozretní.

Konečne pred večerom sme dorazili na hrebeň dlhého horského pásma a už sme sa chceli pustiť dolu na druhú stranu, keď tu Apač zastal a ukázal rukou dopredu.

– Uff! – vyrazil prítlmene z hrdla.

Zastali sme a pozreli naznačeným smerom.

Po pravej strane ležala hlboko pod nami neveľká rovina. Bola široká asi na hodinu cesty. Celá bola porastená trávou. Uzreli sme na nej množstvo indiánskych stanov. Panoval pri nich čulý ruch. Kone sa tu voľne popásali na bujnej tráve a mnoho mužov sem a tam pobežovalo. Rozsekávali mäso a vešali ho, aby sa vysušilo. Za stanmi ležali kostry niekoľkých bizónov. Tenké kúsky bizónieho mäsa, určené na sušenie, viseli na šnúrach, ktoré boli napnuté na žrdiach zastoknutých do zeme.

– Oglalovia! – povedal Fred.

– Vidíte, že som mal pravdu! – poznamenal som.

– Tridsaťdva stanov, – doložil.

Winnetou ostro hľadel dolu a potom riekol:

– Naki gutesnontin nagoiya. Dvesto bojovníkov.

– A belosi sú medzi nimi, – podotkol som. – Porátajme kone, to bude najistejšie.

Mali sme rozhľad po celej rovinke. Napočítali sme dvesto päť koní. Na loveckej výprave Indiáni iste neboli, lebo by si boli rozhodne nachystali viacej mäsa. Bizóny tu nemohli loviť, lebo miesto nebolo na to vhodné. Mohla to teda byť jedine bojová výprava, čomu nasvedčovali aj štíty, ktoré sme videli. Na love štít by viacej prekážal, než osožil. Najväčší stan stál obďaleč od ostatných a orlie perá, ozdobujúce jeho vchod, svedčili o tom, že je to stan náčelníkov.

– Čo na to povie môj brat Šarlí? Ostanú tieto oglalské ropuchy ešte dlho na tomto mieste? – spýtal sa Winnetou.

– Nie.

– Podľa čoho tak usudzujete, Charles? – spýtal sa Fred. – Odpoveď na túto otázku je ťažká a má pre nás veľký význam; ako ste ju mohli len tak narýchlo vysypať z rukáva?

– Fred, pozrite na kostry zabitých bizónov. Odpovedia vám na tú otázku veľmi presne.

– Ach! A to už ako?

– Kosti sú už takmer biele. Na vzduchu a svetle obeleli, akiste ležia najmenej štyri, päť dní na slnku. Mäso sa už dost dobre vysušilo. Nemyslíte?

– Zaiste.

– Teda červenokožci môžu odtiahnuť. Alebo sa azda domnievate, že tu ešte ostanú, aby si zahrali niekoľko partií šachu či dámy?

– Ste uštipačný, sir. Chcel som len vedieť, čo poviete. Aha, tam vyšiel akýsi červenokožec zo stanu. Ktože to asi je?

Apač vytiahol z vrecka ďalekohľad. Isteže, takýto predmet sa len zriedkavo objaví v rukách Indiána. Aj Fred Walker sa prekvapil. Winnetou bol však v mestách na východe a tam si ďalekohľad kúpil. Roztiahol ho a priložil k očiam, aby si prezrel Indiána, o ktorom Fred hovoril. Keď ďalekohľad odtiahol od očí a podával ho mne, tvár sa mu zachmúrila hnevom ako obloha pred búrkou.

– Ko-itse, ten luhár a zradca! – precedil pomedzi zuby. – Winnetou mu rozsekne lebku tomahavkom.

S veľkým záujmom som pozrel cez ďalekohľad na Oglalu. Ko-itse znamená Ohnivé Ústa. Muž, ktorý sa takto nazýval, bol náčelníkom Oglalov. Po celej savane a všetkých okolitých horách bol známy ako dobrý rečník, veľmi smelý bojovník a úhlavný nepriateľ belochov. Vedeli sme, že pred takým človekom sa musíme mať veľmi na pozore.

Podal som ďalekohľad Walkerovi s poznámkou:

– Bude dobre, keď sa skryjeme. Je tam viac koní než mužov. Aj keď predpokladáme, že mnohí ležia v stanoch, predsa len musíme rátať aj s tým, že sa daktorí potlkajú v okolí.

– Nech tu moji bratia počkajú, – ozval sa Apač. – Winnetou vyhľadá miesto, kde by sa mohol so svojimi priateľmi dobre ukryť.

Zmizol medzi stromami a vrátil sa až o hodnú chvíľu. Potom nás zaviedol pozdĺž horského hrebeňa na miesto s takým hustým porastom, že sme sa cezeň ledva predierali.

A uprostred húštiny sme našli voľné priestranstvo, kde bolo dosť miesta pre nás i pre kone. Nemuseli sme im teda zväzovať nohy lasom, mohli sme ich priviazať o kolíky. Apač zatiaľ odišiel zničiť naše stopy.

Tu sme ležali vo voňavej horskej tráve až do večera. Každú chvíľu sme boli pripravení vyskočiť pri najmenšom šuchote a zapchať koňom nozdry, aby nás ich fkanie neprezradilo. Keď sa už načisto zotmelo, Winnetou sa odplazil a onedlho sa vrátil so správou, že dolu zapálili niekoľko ohňov.

– Tí ľudia sa cítia veľmi bezpeční, – poznamenal Fred. – Keby vedeli, že sme tak blízko!

– Zaiste vedia dobre, že ich budú prenasledovať, – odpovedal som. – Keď sa ešte aj dnes cítia bezpeční, bude to len preto, že nečakajú nepriateľov. Akiste predpokladajú, že ľudia zo staničnej osady tu ešte nemôžu byť. Z toho by som uzatváral, že zamýšľajú zajtra vyraziť. Musíme sa pokúsiť dačo sa vyzvedieť.

– Winnetou pôjde, – povedal Apač.

– A ja idem s tebou, – riekol som. – Fred ostane pri koňoch. Pušky necháme tu, len by nám prekážali. Nôž a tomahavk nám postačia a pre najnutnejšie prípady máme ešte revolvéry.

Náš tučný Fred hneď súhlasil, že ostane pri koňoch. Isteže bol dosť odvážny, ale ak to nebolo nevyhnutne treba, nerád nasadzoval život. A zísť do doliny na výzvedy k Oglalom, to bol veru príliš smelý kúsok. Keby nás objavili a zajali, to by pre nás znamenalo istú smrť.

Asi o tri, štyri dni mal byť nov. Obloha bola zamračená a nebolo vidieť jedinú hviezdu. Noc bola akoby stvorená pre naše zámery. Predrali sme sa cez húštiny až k miestu, kde sme popoludní boli zastali.

– Winnetou ide napravo a môj brat Šarlí nech ide naľavo! – zašepkal Apač a v najbližšej chvíľke nečujne zmizol v tmavom lese.

Poslúchol som priateľov pokyn a začal som sa plaziť naľavo. Bol tu dosť strmý svah. Zliezol som po ňom až na dno doliny, pričom som sa nečujne musel prešmykovať medzi stromami a kroviskami. Uzrel som pred sebou táborové ohne. Zálesácky nôž som vzal medzi zuby, ľahol som si do trávy a pomaly som sa plazil k náčelníkovmu stanu, ktorý sa predou mnou týčil vo vzdialenosti asi dvesto krokov. Pred jeho vchodom horel oheň, ale stan vrhal na mňa tmavý tieň.

Plazil som sa dopredu centimeter za centimetrom. Vietor fúkal proti mne, a tak som sa nemusel báť koní, ktoré zvyčajne prezrádzajú prítomnosť cudzieho človeka hlasným fňkaním a erdžaním. Winnetou to mal horšie, musel byť omnoho opatrnejší, lebo vietor mu fúkal od chrbta a kone ho mohli zvetriť.

Potreboval som dobre vyše pol hodiny, kým som sa preplazil cez túto vzdialenosť dvesto krokov. Teraz som ležal tesne za náčelníkovým stanom z bizónej kože. Mužovia sediaci pri ohni, boli odo mňa nanajvyš štyri metre. Rozprávali sa anglicky, a to veľmi živo. Keď som sa odvážil zdvihnúť trochu hlavu, aby som ich videl, zistil som, že sú tam piati belosi a traja Indiáni.

Indiáni sedeli ticho. Iba beloch sa pri táborovom ohni rozkrikuje, málovravný a opatrný Indián hovorí viacej posunkami než slovami. A taktiež aj oheň blčal privysoko, nie podľa indiánskeho spôsobu.

Jeden z belochov bol vysoký bradatý chlap a na čele mal jazvu, akiste od noža. Zdalo sa, že má hlavné slovo a aj podľa toho, ako sa k nemu ostatní správali, dalo sa predpokladať, že je to vážena osobnosť. Rozumel som každému slovu, ktoré prehovorili.

– Ako ďaleko je stadiaľto do Echo-Canyonu?

– Asi sto šesťdesiat kilometrov, – odvetil dlháň. – Za tri dni by sme ta dorazili.

– Ale čo ak je naša domnienka mylná? Čo keď nás nebudú prenasledovať a všetci ľudia ostanú v osade?

Dlháň sa pohrdavo zasmial a odvetil:

– Nezmysel! Budú nás prenasledovať, to je isté. Ved' sme im náročky zanechávali zreteľné stopy. Pri vykoľajení vlaku zahynulo najmenej tridsať cestujúcich a odniesli sme si peknú korisť. To nenechajú len tak, iste sa pokúsia dohoniť nás.

– Ak sa tak naozaj stane, potom sa nám tento nový kúsok určite podarí, – ozval sa druhý. – Rollins, koľko ľudí pracuje v Echo-Canyone?

– Asi sto päťdesiat, – odvetil oslovený. – Ale všetci sú dobre vyzbrojení. Okrem toho je tam niekoľko obchodov plných tovaru, niekoľko krčiem a je isté, že tam nájdeme i plnú pokladnicu železničnej správy. Počul som, že z tejto pokladnice vyplácajú všetky mzdy medzi Green Riverom a Promontory. To je úsek dlhý vyše tristo sedemdesiat kilometrov, a preto môžeme rátať, že tam nájdeme ťažké tisíce.

– Heigh-day, to rád počúvam! A myslíš, že sa nám podarí odvieť prenasledovateľov z našej stopy?

– Rozhodne! Počítam, že sem dorazia zajtra popoludní. My sa vydáme na cestu hneď, len čo sa rozbrieždi. Pôjdeme najprv kus severným smerom a potom sa rozdelíme na toľko skupín, že nebudú vedieť, ktorú stopu majú sledovať. Po určitej vzdialenosti každá skupina čo najpozornejšie zničí stopy za sebou a zídeme sa dolu pri Greenforku. Odtiaľ sa budeme už vyhýbať otvoreným priestranstvám a tak o štyri dni môžeme byť v Echo-Canyone.

– Vyšleme popredku špehúňov?

– Pravdaže! Tí pôjdu priamo ta a budú nás očakávať pri Painterhille. O všetkom sme už teda rozhodli. Aj keby všetci robotníci ostali v Echo-Canyone, nemusíme si robiť starosti. Sme v presile a skôr, než by sa spamätali a siahli po zbrani, väčšina z nich by zahryzla do zeme.

Lepšiu chvíľu na výzvedy som si naozaj nemohol vybrať. Ved' som ani zďaleka nečakal, že sa dozviem také dôležité veci. Mal som tu ostať ešte dlhšie? Nie. Viacej som sa už

nemohol dozvedieť a najmenšia maličkosť ma tu mohla prezradiť. Pomaly som sa teda odkrádal preč.

Pravda, išiel som štvornožky, a to nie hlavou, ale nohami dopredu. Musel som totiž opatrne zotrieť po sebe všetky stopy, aby ich ráno nezbadali. Bola to veľmi zdĺhavá robota, lebo som sa musel spoliehať iba na hmat, a tak som musel chytiť takmer každé stebielko trávy. Trvalo mi dobrú hodinu, kým som sa dostal k okraju lesa a ocitol sa v bezpečí.

Teraz som si priložil ruky k ústam a napodobil škrek zeleného skokana. Toto znamenie na návrat sme si s Winnetouom vopred dohovorili a bol som presvedčený, že ho hneď poslúchne, len čo ho začuje. Indiánom nemohol byť škrek skokana podozrivý, lebo toto zvieratko celkom ľahko mohlo byť tu vo vysokej vlhkej tráve a bol aj večer, keď sa tieto obojživelníky obyčajne ozývajú.

Pokladal som za potrebné dať Winnetouovi toto znamenie. Apač mal vietor od chrbta a kone ho mohli ľahko zvetriť a prezradiť fľkaním. Čo som sa dozvedel, to úplne stačilo, a tak som priateľa už musel upovedomiť, že sme cieľ už dosiahli.

Aj hore svahom musel som stopu po sebe zničiť, a preto som bol veľmi rád, keď som sa konečne dostal k našej húštine.

– No, ako sa vám vodilo? – spýtal sa Fred, len čo ma zbadal.

– Počkajte, až príde Winnetou.

– Prečo? Horím zvedavosťou.

– Pre mňa za mňa môžete zhorieť. Nerád zbytočne hovorím, a takto by som musel svoju správu dva razy rozprávať, pred vami a pred Winnetouom.

Musel sa uspokojiť, hoci dlho trvalo, kým prišiel Apač.

Konečne sme začuli v kroví šuchot. Spomedzi konárikov sa vynoril Winnetou a šiel si sadnúť vedľa mňa.

– Môj brat Šarlí mi dal znamenie? – spýtal sa.

– Áno.

– Mal teda šťastie?

– Áno. Čo sa vyzvedel náčelník Apačov?

– Nič sa nedozvedel. Potreboval mnoho času, aby sa dostal vedľa koní, a keď už bol takmer pri jednom ohni, začul škrek zeleného skokana. Potom musel zničiť svoje stopy, a tak hviezdy vystúpili vysoko, kým sa mohol vrátiť. Čo sa vyzvedel môj brat?

– Počul som všetko, čo potrebujeme vedieť.

– Môj biely brat má vždy šťastie, keď ide na výzvedy k nepriateľom. Nech rozpráva.

Rozpovedal som, čo som vypočul. Keď som skončil, Fred poznamenal:

– Vaša domnienka, Charles, bola teda správna. Dobre ste hádali, že chcú prepadnúť Echo-Canyon.

– Nebolo to ťažko uhádnuť.

– A ako vyzeral ten dlháň? Mal jazvu na čele?

– Áno.

– A veľkú bradu?

– Áno.

– Je to on, hoci predtým nenosil bradu. Tá jazva, to je pamiatka na prepadnutie akejsi farmy pri Leawenworthe. A ako sa volá?

– Rollins.

– To si musím zapamätať. To je už jeho štvrté falošné meno. Ale čo urobíme, sir? Dnes ho predsa nemôžeme chytiť.

– Pravdaže nie, to je nemožné. A napokon, keby sme len jeho potrestali, to nestačí. Aj ostatní railtroubleri sú rovnako zlí. Priznám sa vám, Fred, že som sa na všetkých svojich potulkách chránil zabiť človeka, lebo krv je najdrahšia tekutina. Radšej som zniesol veľkú škodu, ale nesiahol som po zbrani. A keď som to dakedy predsa urobil, bolo to len v nutnej sebaobrane. Ale aj vtedy som sa snažil nepriateľa urobiť iba neschopným boja, a nezabíjal som...

– Ach, – prerušil ma tučný, – to ste práve taký ako Old Shatterhand. Aj ten vraj usmrtil Indiána iba v najkrajnejšom prípade. Zver strieľa rovno do mozgu cez oko, aby bola na

mieste mŕtva. Keď ho však nepriateľ donúti k sebaobrane, prestrelí mu buď pravú nohu alebo ruku alebo ho ovalí päšťou po hlave, takže sa hneď zrúti na zem a leží omráčený celé hodiny.

– Uff!

Tento pridusený výkrik údivu vyrazil z hrdla Apač. Až teraz zistil, že Walker ešte vôbec nevie, kto vlastne som. Nevšimnal som si Winnetouov prejav prekvapenia a pokračoval som:

– Tým však nechcem povedať, že azda nechám takého lotra alebo dokonca celú bandu takých zloduchov pokojne bežať. To by značilo stať sa ich spoluvinníkom a pustiť ich hordu na statočných ľuďoch. Teraz Hallera nemôžeme chytiť. Mal som dnes príležitosť ľahkým spôsobom ho zneškodniť, jednoducho zastreliť ho, ale nechcem sa stať vrahom a okrem toho taká smrť by bola preňho odmenou, keď berieme do ohľadu, čo všetko popáchal. Myslím, že musíme konať práve naopak, necháme tých lotrov pokojne tiahnuť na Echo-Canyon, a tak dostaneme nielen Hallera, ale aj jeho pomocníkov.

– A čo podnikneme, aby sme ich zámer prekazili?

– To sa nemusíte predsa spytovať. Predbehneme ich a upovedomíme obyvateľov, aké nebezpečenstvo im hrozí.

– Well! Táto myšlienka sa mi páči. Možno, že sa nám podarí chytiť zbojníkov živých. Ale nebude ich na nás priveľa?

– Pustili sme sa za nimi, hoci sme len traja, nebáli sme sa. A nebudeme sa báť ani naďalej, najmä keď v Echo-Canyone nájdeme spojencov.

– Nebude ich tam mnoho. Väčšina iste bude na výprave proti zbojníkom.

– Postarám sa, aby sa o všetkom dozvedeli a čo najrýchlejšie sa vrátili.

– Ako to chcete urobiť?

– Napíšem správu na lístok a pripevním ho na strom, povedľa ktorého musia prejsť, keď budú sledovať stopy.

– Uveria tomu? Ved' by to mohla byť aj leš' railtroublerov, ktorí by sa takto mohli zbaviť prenasledovateľov.

– Železniční zamestnanci im iste povedia, že dvaja mužovia nenasadli na vlak a odišli. A musia predsa zbadat' i naše stopy. Ostatne zostavím výstrahu tak, že jej rozhodne uveria. Ďalej ich požiadam, aby sa vyhli Greenforku a Painterhillu. Prezradím im, že v Greenforku sa majú rozdelení Siouxovia zase zísť a pri Painterhille budú čakať špehúni. Pravdaže, špehúni sa nesmú dozvedieť, že sa ich prenasledovatelia vracajú domov, a preto pripíšem na lístok poznámku, že sa všetci musia do Echo-Canyonu vrátiť z juhu.

– Uff! – ozval sa Winnetou. – Nech sa moji bieli bratia ihneď vydajú so mnou na cestu!

– Hneď? Teraz? – spýtal sa Walker.

– Keď vyjde slnko, musí nás vidieť už ďaleko odtiaľto.

– Ale čo keď zajtra ráno nájdu naše stopy?

– Oglalskí psi budú tiahnuť rovno na sever a nikto z nich sem nepríde. Howgh!

Vstal a šiel si odviazať koňa. Aj my sme si odviazali svoje kone a vyviedli ich z húštin. Vysadli sme a pustili sme sa tou istou cestou, ktorou sme sem prišli. Pravda, na nočný odpočinok sme nemohli ani pomýšľať.

Stále bola hustá tma a len zálesák mohol jazdiť cez taký neschodný terén v pralese, a to ešte po stope, ktorú nemohol vidieť. Európsky jazdec by bol v takej tme zostúpil a koňa viedol. Zálesák však vie, že kôň vidí lepšie než on. Tu sa Winnetou zase skvele osvedčil. Jazdil popredku cez potoky a skaliská, po všetkých neschodných cestách a ani raz nebol v rozpakoch, ktorým smerom sa uberať. Mój vraník sa držal výborne. Stará Victory občas namrzene zaffkala, ale udržiavala krok s nami.

Keď sa začalo brieždiť, boli sme už asi pätnásť kilometrov od tábora Oglalov. Mohli sme kone popohnať do väčšej rýchlosti, lebo teraz už videli celkom dobre. Niekedy

nás cesta viedla späť na juh. Keď som našiel vhodné miesto, zastali sme; vytrhol som zo zápisníka lístok, napísal naň ceruzkou potrebnú správu a potom som ho pripichol zaostreným kolíkom do stromovej kôry, takže si ho musel povšimnúť každý, kto prichádzal od juhu. Onedlho sme odbočili doprava na juhozápad.

Na poludnie sme prebrodili Greenfork, ale ďaleko od miesta, kde sa mali zísť oddiely Oglalov. Museli sa vyhýbať otvoreným miestam, a preto sa uberali okľukami cez prales. My sme však mohli ísť najkratšou cestou. Koňom sme dožičili oddych, až keď sa slnko začalo skláňať k západu.

Od rána sme prešli vyše šesťdesiat kilometrov. Stará Victory napodiv držala ešte vždy krok s nami. Jazdili sme cez úzku úžľabinu medzi dvoma vrchmi, ktoré čneli blízko vedľa seba. Hľadali sme si miesto vhodné na táborenie. Naraz len sa vrchy rozostúpili a ocitli sme sa pri postrannom vchode do veľkej kotliny, v strede ktorej sa blyšťalo krásne jazierko. Napájala ho riečka, pritekajúca od východu. Vytekala z jazierka západným smerom a kliesnila si cestu z kotliny medzi skaliskami.

Pri pohľade na túto kotlinu sme prekvapene zastali. Niežeby nás prekvapila kotlina sama. Išlo o čosi iné. Pred nami sa totiž týčila pahorkatina, ktorá bola – vyklčovaná a tiahli sa na nej polia. V kotline sa popásali kone, voly, kravy, ovce a kozy. Na úpätí pahorkatiny stálo päť zrubov a pri nich vedľajšie staviská; všetko to vyzeralo ako sedliacke usadlosti. A na najvyššom mieste pahorkatiny stála malá kaplnka, nad ktorou sa vypínal veľký kríž so sochou Vykupiteľa, vytesanou z dreva.

Pri kaplnke sme videli niekoľko ľudí, ale zdalo sa, že oni nás nespozorovali. Dívali sa smerom na západ, kde slnečná guľa klesala vždy nižšie a nižšie. A keď sa zdanlivo dotkla hladiny riečky, ktorú zafarbila najskvostnejšími farbami, ozval sa zhora strieborný hlas zvonca.

Tu, uprostred divokého západu, v hlbokom pralese – obraz Ukrižovaného! Uprostred vojnových indiánskych chodníkov – kaplnka! Sňal som klobúk a modlil som sa. Tu ma však Winnetou prerušil.

– Ti ti? Čo je to? – spýtal sa.

– Settlement preda, osada, – odvetil Walker veľmi „múdro“.

– Uff! Winnetou vidí, že je to osada. Ale čo je to, aký zvuk?

– To je večerné zvonenie. Zvonia na Anjel Pána.

– Uff! – vyhĺkol Apač prekvapene. – Čo je to večerné zvonenie? Čo je to Anjel Pána?

– Počkajte chvíľku! – upozornil ho Fred, keď videl, že som zopäl ruky.

Len čo doznel posledný úder zvonca, ozval sa zhora štvorhlasný spev. Počúval som a prekvapilo ma, že tu počujem pieseň, ale ešte väčšmi ma prekvapili jej slová:

Hľa, svetlo dňa už dohasína
a nočná tma sa šíri v diaľ.
Prečo aj bolesť neusína,
so svetlom neodlieta žiaľ?

Pred boží trón zlož moju tieseň
sťa zora rosu do trávy
a dovoľ, nech ťa moja pieseň,
matička, vrúčne pozdraví:
Ave, ave, Mária!

Čo to bolo? Ved' to bola moja vlastná báseň, moja „Ave, Mária“! Ako sa dostala sem do divočiny Skalistých hôr? Zo začiatku som bol akoby omráčený! Potom však, keď sa jednoduchá, dojímavá melódia liala z vŕšku do doliny ako neviditeľný prúd, nemohol som odolať pohnutiu. Zdalo sa mi, že srdce sa mi rozpína nekonečnou slasťou a po líkach sa mi skotúľali veľké kvapky slz.

Pred niekoľkými rokmi ma v Chicagu istý môj priateľ, slávny hudobník, požiadal, aby som zložil text ku štvorveršovej „Ave Márii“. Pravdaže, hneď som bol ochotný splniť jeho želanie. Keď som neskoršie počul spievať jeho skladbu na koncerte, hneď som vedel, že zložil majstrovské dielo. Obecenstvo ju prijalo s takým búrlivým potleskom, že ju museli dva razy za sebou opakovať.

A teraz som počul túto pieseň zase, a to na mieste, kde by som to vôbec nebol čakal; myslel som si, že tu nenatrafíme ani na Indiána, nieto ešte na dobre vycvičené dvojité kvarteto! Keď dozneli posledné tóny, strhol som z pleca medveďobjíku a z oboch hlavných som rýchlo za sebou vystrelil. Nato som pobodol vraníka ostrohami a preletel som ako víchor dolu svahom na dno kotliny. Tam som prebrodil riečku a pustil som sa ku zrubom. Pritom som sa ani raz neobzrel, či ma druhovia nasledujú.

Obidva výstrely nielenže vyvolali ozvenu v okolitých horách, ale vyčarili v doline nový život. Dvere zrubov sa otvárali a vychádzali ľudia, ktorí sa starostlivo obzerali na všetky strany, aby zistili, čo strelba znamená. Keď uzreli belocha v polocivilizovanom oblečení, upokojili sa a išli mi oproti.

Predo dvermi najbližšieho zrubu stála stará ženička. Mala na sebe jednoduché, ale čisté šaty. Podľa celého jej zovňajšku bolo vidieť, že je to pracovitá žena. Na jej tvári, orámovanej snehobielymi vlasmi, sa rozprestieral výraz blaženého, usmievavého pokoja, aký môže byť iba výronom duše, majúcej neochvejnú dôveru v najvyššiu bytosť.

– Good evening, grand-mother! Dobrý večer, babička! Prosím vás, neľakajte sa! Sme statoční zálesáci. Dovolíte, aby sme si tu odpočinuli? – spýtal som sa.

Prikývla s úsmevom a riekla:

– Welcome, sir! Zostúpte v božom mene! Statočný človek je nám vždy vítaný. Tu vidíte môjho starého a syna Willyho. Keby ste niečo potrebovali, radi vám pomôžu.

Speváci po mojich výstreloch zbehli rýchlo z vŕšku do kotliny. Teraz práve dochádzali k staviskám. Popredku sa náhlil ešte statný stavec a vedľa neho zdravím kypiaci mladý muž. Za nimi boli ešte šiesti mladí mužovia a mládenci, všetci oblečení v pevných, trvanlivých zálesáckych oblekoch. Aj ľudia, ktorí pri mojom príchode povychádzali z ostatných zrubov, prišli teraz k nám. Stavec mi dobrosrdečne podával ruku a pozdravil ma:

– Vitajte, sir, v osade Helldorf! To je radosť, že zase raz vidíme ľudí! Ešte raz, vitajte!

Zoskočil som z koňa a stisol som mu podávanú pravicu.

– Thank you, sir! Ďakujem, pane! – riekol som. – Niet krajšieho pohľadu ako pohľad na priateľskú tvár. Našiel by sa u vás nocľah pre troch unavených jazdcov?

– Vždy! Pre ľudí, ktorí k nám prichádzajú ako priatelia, máme vždy dosť miesta.

Až doteraz sme hovorili anglicky; tu sa však priblížil k nám jeden z mladších mužov, skúmavo na mňa pozrel a riekol:

– Ujo Hillmann, s týmto človekom sa môžete rozprávať po nemecky. Hurá, to je pre nás pocta a radosť! Hádajte, kto to je!

Starý Hillmann zadivene na mňa pozrel a spýtal sa:

– Azda Nemeč, krajan? Poznáš ho?

– Áno, ale na meno sa už nemôžem rozpamätať. Vitajte, pane! Vy ste zložili slová piesne „Ave, Mária“, ktorú sme práve spievali, všakže?

Teraz bol na mne rad, aby som sa divil.

– Áno, tak je, – prisvedčil som. – Odkiaľ ma poznáte?

– Z Chicaga. Bol som členom spevokolu riaditeľa Baldinga, ktorý skomponoval hudbu tej piesne. Pamätáte sa ešte na koncert, pri ktorom sme ju po prvý raz spievali? Vtedy som spieval druhý tenor, teraz však spievam prvý bas. Tak sa mi hlas odvtedy zmenil.

– Nemeč... Billov známy... Skladateľ našej piesne „Ave, Mária“...

Takéto výkriky zneli okolo mňa. Všetci mužovia, ženy, chlapani a dievčatá mi podávali ruky a privítaniam nebolo konca. Bola to pre mňa chvíľa neobyčajnej radosti, akú človek málokedy zažije.

Zatiaľ sem dorazili Winnetou i Fred. Keď títo statoční ľudia zbadali Indiána, trochu sa znepokojili. No hneď som rozptýlil ich obavy.

– To je zálesák Fred Walker, – riekol som, – a toto zase je Winnetou, slávny náčelník Apačov, ktorého sa nemusíte ani najmenej obávať.

– Winnetou? Je to možné? – spýtal sa starý Hillmann. – O tom som už počul rozprávať najmenej stokrát a vždy len dobré. Veru by som si ani vo sne nebol pomyslel, že ho raz uvidím! To je pre nás česť, pane, lebo tento človek je tu slávnejší a váženejší než ne jeden gróf v Európe.

Sňal si čiapku zo šedivej hlavy a podal náčelníkovi ruku so slovami:

– I am your servant, sir! Som vám k službám, sir!

Priznám sa, že som sa nezdržal úsmevu, keď starý Hillmann takouto zdvorilostnou frázou a takto ponížene vzdával hold úcty Indiánovi. Ale myslel to dobre a úprimne. Winnetou dobre rozumel i hovoril po anglicky.

Kývol prívetivo hlavou, tuho stisol starcovi ruku a odvetil:

– Winnetou is your friend; he loves the pale-faces if they are good. Winnetou je vaším priateľom; má rád bledé tváre, ak sú dobré.

Teraz sa obyvatelia osady začali priateľsky, veselo škriepiť, kto si vezme na noc hostí. Hillmann zakončil rozpor týmto výrokom:

– Zostúpili pred mojím domom, a teda všetci traja patria mne. Aby ste sa však necítili ukrátení, pozývam vás všetkých na dnes večer k sebe. Teraz však nechajte pánov na pokoji, zaiste sú unavení.

Všetci sa podrobili a uspokojili. Kone nám zaviedli do jedného z vedľajších stavísk. My sme museli vstúpiť do

zrubu. V izbe nás privítala pekná mladá žienka Willy Hillmanna. Starali sa, aby sme mali čo najväčšie pohodlie. Kým sme si trochu zajedali pred večerou, ktorá mala byť slávnostnou hostinou, dozvedeli sme sa historku tejto malej osady.

Všetci tunajší osadníci bývali predtým v Chicagu. Pristáhovali sa do Ameriky z Bavorska, kde je mnoho brusičov vzácnych kameňov. Usadili sa v Chicagu; tu sa všetci držali verne pospolu a usilovne pracovali, aby si mohli zakúpiť farmy. To sa všetkým piatim rodinám aj podarilo. Keď sa však mali rozhodnúť, v ktorom kraji si majú založiť nový domov, bola to pre nich ťažká voľba. Tu počuli od akéhosi zálesáka o troch Tetonoch a o nerastných bohatstvách, ktoré sú v tomto nepreskúmanom kraji nahromadené. Zaprisahal sa im, že sú tam veľké ložiská chalcedónov, opálov a achátov, karneolov a iných drahokamov. Starý Hillmann bol vlastne brusičom vzácnych kameňov a táto správa ho oduševnila. Aj ostatných sa zmocnilo nadšenie, a tak sa rozhodli, že sa vyberú do tohto kraja. Ale títo opatrní ľudia sa nespoliehali len a len na to, že tu nájdu nerastné bohatstvo. Rozhodli sa, že si v blízkosti hôr nájdu vhodné miesto, kde by si mohli založiť farmy. Tam sa chceli usadiť ako squatteri a len neskôr, až hospodárstvo bude v poriadku, mienili pátrať po pokladoch starého zálesáka. Starý Hillmann sa najprv vybral ešte s dvoma druhmi na prieskum a našiel túto nádhernú dolinu s jazierkom. Toto miesto sa hodilo pre ich zámery. Zavolali aj ostatných a až teraz, po trojročnej usilovnej robote, mohli si tí stotoční ľudia dožiť prvý raz poriadny odpočinok.

– A boli ste už hore pri Tetonoch? – spýtal som sa.

– Môj syn Willy a Bili Meinert, to je ten mladý muž, ktorý vás pozná z Chicaga, sa pokúsili o výstup. Bolo to minulej jesene. No dostali sa iba k jazeru Johna Graya. Ďalej už bola neprístupná divočina so strmými svahmi.

– Sami sú na vine, že sa ta nedostali, – poznamenal som.

– Nie sú zálesákmi.

– Ale, pane, – protirečil mi Willy, – nazdám sa, že nikto by sa nedostal ďalej.

– Nemajte mi za zlé, ak sa i naďalej budem pridŕžať svojej mienky. Aj keď ste sa tri roky ruvali s divočinou, aby ste kus z nej premenili na úrodnú pôdu, ste iba settlerom, osadníkom, ale nie zálesákom. Chceli ste vystúpiť na Tetony stadiaľto priamou čiarou, a každý zálesák dobre vie, že také čosi je nemožné. To nebude možné ani za päťsto rokov, a tým menej by sa to mohlo podariť niekomu teraz, keď je tam dookola samá divočina. Ako chcete prejsť cez neprekonateľné pralesy, v ktorých je plno vlkov a medvedov, ako chcete prejsť cez priepasti a úžľabiny, kde sa na zráznych stenách noha nemá o čo oprieť, ako chcete preniknúť cez kaňony, v ktorých za každým bralom číhajú Indiáni? Mali ste sa pokúsiť najprv o výstup k Salt Riveru alebo k rieke Johna Graya. Obe tieto rieky sa vlievajú do Snake Riveru. Potom ste mali postupovať proti prúdu Snake Riveru. Tak by ste boli prešli po ľavej strane pohoria Snake River Mountains, potom vedľa Tetonského priesmyku, napokon cezeň a tu už by ste boli na úpätí celého Tetonského pásma dlhého vyše osemdesiat kilometrov. Ale dvaja ľudia nemôžu prekonať takú ťažkú a nebezpečnú výskumnú cestu. Našli ste nejaké vzácne kamene?

– Niekoľko achátov, nič viac.

– No, uvidíme. Winnetou pozná každý kút Skalistých hôr. Spýtam sa ho.

Keďže som vedel, že Winnetou o zlate a iných pokladoch západu hovorí len zriedkavo a veľmi nerád, spýtal som sa ho na vec apačským nárečím. No aj tak som bol presvedčený, že mi nedá potrebné správy.

– Chce môj brat Šarlí hľadať zlato a drahé kamene? – spýtal sa vážne.

Ozrejmil som mu, o čo ide. Dlho hľadel pred seba. Potom skúmavo pozrel na prítomných a spýtal sa:

– Splnia títo mužovia jednu prosbu náčelníkovi Apačov?

– Akú?

– Ak ešte raz zaspievajú, čo Winnetou počul vonku pred kotlinou, povie im, kde ležia drahé kamene.

Teda „Ave, Mária“ tak hlboko a mocne zapôsobila na tohto Indiána, že sa odhodlal prezradiť im za ňu tajomstvá hôr?

– Budú spievať, – riekol som.

– Nech hľadájú v horách Gros Ventre. Tam je mnoho zlatých zŕn. A v doline, ktorou preteká rieka Bobrej Hrádze, vlievajúca sa do južnej časti Yellowstonského jazera, leží veľa a veľa takých kameňov, aké títo mužovia hľadájú.

Kým som Hillmannovcom prekladal Winnetouovu správu a objasňoval som im polohu oboch spomínaných miest, dostavili sa prví susedia, a tak sme museli tento rozhovor prerušiť.

Miestnosť zrubu sa pomaly zaplňala. Prežil som taký slávnostný večer ako ešte nikdy na západe. Mužovia vedeli ešte všetky piesne, ktoré spievali vo vlasti a neskôr v Chicagu. Ako praví Nemci milovali spev a nacvičili si dosť dobré dvojité kvarteto. Sám starý Hillmann obstojne spieval bas, a tak prestávky v rozhovore sa vyplňovali peknými nemeckými ľudovými piesňami a kvartetami.

Apač mlčky počúval. Napokon sa ma spýtal:

– Kedy splnia títo ľudia, čo mi sľúbili?

Zaraz som Hillmannovi pripomenul sľub, ktorý som dal Winnetouovi. Nato začali spievať „Ave, Mária“. No Winnetou hneď po prvých slovách zdvihol ruku, aby spevákov prerušil.

– Nie! Tu v dome to neznie dobre! – riekol. – Winnetou to chce počuť z vršku.

– Má pravdu, – prikyvoval Bill Meinert. – Túto pieseň treba spievať vonku. Poďte!

Speváci vystúpili na vršok. My ostatní sme ostali v doline. Winnetou stál vedľa mňa, ale čoskoro mi zmizol. Vtom sa zhora zastriebrili do tmy krásne, čisté tóny piesne:

Hľa, svetlo dňa už dohasína

a nočná tma sa šíri v diaľ.
Prečo aj bolesť neusína,
so svetlom neodlieta žiaľ?

Načúvali sme mlčky, tíško, pobožne. Tma zahalovala spevákov i miesto, kde stáli. Zdalo sa, akoby sa pieseň liala priamo z nebies. Skladateľ nepoužíval modulácie, ktoré by silou-mocou mali dosiahnuť účinok, ani umelé opakovanie a obraty, nespracoval motív náročným spôsobom. Skladbu tvorili iba blízke, milé akordy a celá melódia bola jednoduchá. Ale práve táto jednoduchosť, táto prirodzená harmónia dodávali tónom čosi hlboko úchvatného, že naše srdcia tomu čaru a dojímavosti nemohli odolieť.

Hoci pieseň už doznela, ešte dlho sme mlčky stáli a až potom sme sa spamätali, že sa treba vrátiť do izby, keď prichádzali speváci z vŕšku. Winnetou však chýbal. Uplynula hodina i viac, a nebolo ho. Keďže zôkol-vôkol bola divočina a mohlo sa mu azda dačo prihodiť, prehodil som si pušku cez plece a vyšiel zo zrubu. Pri odchode som však požiadal ľudí, aby nešli za mnou, iba v tom prípade, keby počuli výstrel. Tušil som, prečo sa Apač utiahol do samoty.

Pobral som sa smerom, ktorým som ho videl zmiznúť, a tak som prišiel až k jazeru. Nad temnou vodou čnelo ploché skalisko a tu som uzrel akúsi postavu. Bol to on. Sedel na okraji skaliska nehybne ako socha. Tichými krokmi som sa priblížil k nemu a sadol som si vedľa neho. Mlčal som i ja.

Dlhá, dlhá chvíľa uplynula, vôbec sa nehýbal. Konečne však zdvihol ruku, ukázal na vodu a vyriekol myšlienku, ktorá teraz prenikala celú jeho bytosť:

– Ti pa-apu ši itchi. Toto jazero je ako moje srdce.

Neodpovedal som. Opäť sa zahĺbil do mlčania a ozval sa až po dlhej, dlhej chvíli.

– Ntch-nha Manitou nšo; ši aguan t' enese. Veľký Duch je dobrý; milujem ho.

Vedel som, že odpoveďou by som iba narušil tok jeho myšlienok a citov. Preto som mlčal i teraz.

– Môj brat Šarlí je veľký bojovník a múdry muž pri poradách, – pokračoval o chvíľu. – A moja duša si obľúbila jeho dušu. No žiaľ, až sa raz dostanem do večných lovíšť, neuvidím ho tam.

Táto myšlienka ho rozžialila. Bola mi novým dôkazom, ako veľmi ma Winnetou má rád.

– Môj brat Winnetou má celé moje srdce, – riekol som, keď som si odpoveď dobre rozvážil. – A každým svojím činom by som chcel dokázať lásku k nemu. No žiaľ, až sa raz dostanem do nebeskej blaženosti, neuvidím ho tam.

– Kde je nebo môjho brata? – spýtal sa.

– Kde sú lovištia môjho priateľa? – odvetil som.

– Manitouovi patrí celý svet i všetky hviezdy! – vysvetľoval.

– Prečo dáva Manitou svojim červeným synom takú malú čiastku sveta a svojim bielym deťom všetko? Čo sú lovištia Indiánov oproti nesmiernej nádhere a sláve, v ktorej budú žiť blažení belosi? Azda má Manitou červenokožcov menej rád? Ó nie! Moji červení bratia veria vo veľkú, strašnú lož. Viera bielych mužov hovorí: „Dobrý Manitou je otcom všetkým svojim deťom na nebi i na zemi.“ Ale viera červených mužov hovorí: „Manitou je iba pánom červenokožcov a káže usmrtiť všetkých bielych.“ Môj brat Winnetou je spravodlivý a múdry, nech teda uvažuje. Je Manitou červenokožcov aj Manitouom belochov? Prečo teda klame svojich červených synov? Prečo dovoľuje, aby postupne mizli z povrchu zeme a prečo pripúšťa, aby belochov boli milióny a milióny a ovládali svet? Je azda Manitou červených mužov iný než Manitou belochov? V tom prípade je Manitou belochov mocnejší a dobrotivejší než Manitou červenokožcov. Manitou bledých tvárí dáva svojim deťom celú zem s tisícimi radosťami a potechami a potom im dáva vládnuť v nebeskej blaženosti a to až na večné veky. Manitou červenokožcov však dáva svojim deťom iba divokú savanu a pusté hory, potravu si musia zháňať zabíjaním lesných zvierat, ba červenokožci sa zabíjajú a vraždia aj sami medzi

sebou. A po smrti im ich Manitou sľubuje akési temné lovištia, kde zabíjanie a vraždenie bude pokračovať. Červení bojovníci veria svojim čarodejníkom, ktorí vravia, že vo večných lovištiach Indiáni pozabíjajú všetky duše belochov. Keď môj brat niekedy stretne v týchto krvavých lovištiach svojho brata Šarlího, azda ho zabije?

– Uff! – prudko vykrikol Apač. – Winnetou by bránil svojho dobrého priateľa proti všetkým červeným mužom. Howgh!

– Nech teda môj brat posúdi, či čarodejníci nevravia lži!

Zamyslel sa a mlčal. A mlčal som i ja, lebo som nechcel ďalšími poznámkami oslabovať dojem svojich slov.

Poznali sme sa už roky. Spoločne sme prežívali bôle i radosti a v nebezpečenstvách sme si vždy obetavo pomáhali. Ale Winnetou si želal, aby sme nikdy nehovorili o viere. Nikdy som sa teda nepokúsil ani len slovíčkom narúšať jeho náboženské názory. Vedel som, že mi je za to veľmi vd'ačný, a preto dnešné moje vývody museli naňho dvojnásobne zapôsobiť.

Po chvíľke sa opýtal:

– Prečo nie sú všetci bieli muži ako môj brat Šarlí? Keby boli ako on, Winnetou by veril ich kňazom.

– Prečo nie sú všetci červení muži ako môj brat Winnetou? – odvetil som. – Dobrí a zlí ľudia sú práve tak medzi belochmi ako aj Indiánmi. Zem je viac než na tisíc dní cesty dlhá, a práve tak aj široká. Môj priateľ pozná z nej iba malú čiastočku. Všade vládnu belosi, ale práve tu v divokej savane, kde žije môj brat, skrývajú sa belosi-zločinci, ktorí museli ujsť pred zákonom dobrých belochov. Preto sa Winnetou domnieva, že je toľko zlých belochov. Môj brat sa osamelý potuluje horami, loví bizóny a zabíja svojich nepriateľov. Z čoho sa má radovať? Nestriehne azda naňho smrť za každým stromom a krom? Či by mohol niekedy venovať všetku svoju dôveru a lásku niektorému červenému bojovníkovi? Či nie je jeho život vyplnený iba samou prácou, starosťami, napätím, sklamaním? Či azda nachádza

pre svoju vyčerpanú dušu pokoj, útechu a občerstvenie pod ohavnými skalpami vlgvamu alebo na zradnom táborišti v divočine? Ale Spasiteľ bielych mužov hovorí: „Pod’te ku mne všetci, ktorí pracujete a ste obťažení, a ja vás občerstvím.“ Počúval som Spasiteľa a našiel som pokoj srdca. Prečo aj môj brat nejde k nemu?

– Winnetou nepozná tohto Spasiteľa.

– Mám svojmu priateľovi o ňom rozprávať?

Sklonil hlavu a až po dlhšej pomlčke riekol:

– Môj brat Šarlí hovoril pravdu. Winnetou nemiloval nijakého človeka iba svojho brata Old Shatterhanda. Winnetou nedôveroval nikomu inému iba svojmu priateľovi, ktorý je beloch a kresťan. Winnetou neverí nijakému človekovi iba svojmu bratovi Šarlímu. Môj brat pozná mnohé krajiny sveta a ich obyvateľov. Pozná všetky knihy belochov. Je udatný v boji, múdry pri poradnom ohni a milosrdný k nepriateľom. Má rád červených bojovníkov a zmýšľá s nimi dobre. Nikdy neoklamal svojho brata Winnetoua a i dnes mu povie pravdu. Slovo brata viacej zaváži než slovo čarodejníka a než slová všetkých bielych učiteľov. Červení mužovia revú a kričia; no bieli mužovia majú hudbu, ktorá nájde odozvu aj v Apačovom srdci. Nech mi môj brat preloží a objasní slová, ktoré dnes spievali mužovia tejto osady!

Začal som mu prekladať a vysvetľovať pieseň „Ave, Mária“. Rozprával som mu o viere belochov, snažil som sa ukázať mu ich správanie sa voči Indiánom aj v lepšom svetle. Nebola to prednáška o učených a ťažkých problémoch, ale hovoril som jednoduchými, nenafúknutými slovami, ktoré prenikajú rovno do srdca, zaujmú poslucháča, a pritom v ňom vzbudzujú domnienku, že sa im poddal z vlastnej vôle i rozhodnutia.

Winnetou bez slova počúval. Zdalo sa mi, akoby som hádzal na jeho dušu sieť lásky a dobrotivosti. Áno, jeho duša bola hodná, aby sa zachránila z pút temnoty. Keď som skončil, sedel tu ešte dlho v hlbokom mlčaní. Nechcel som

rušiť účinok svojich slov ani jedinou slabikou. Napokon vstal a podával mi ruku.

– Môj brat Šarlí mi hovoril slová, ktoré nemôžu zomrieť, – preriekol s hlbokým povzdychom. – Winnetou nezabudne na veľkého dobrého Manitoua belochov. Viera červených mužov učí nenávisti a vraždeniu; viera bielych mužov učí láske a životu. Winnetou si rozmyslí, čo si má vyvoliť, či život, alebo smrť. Howgh!

Vrátili sme sa do zrubu, kde sa o nás už strachovali. Rozprávali sa o railtroubleroch a Oglaloch. Upozornil som tých ľudí, že mali svoju osamelú osadu opevniť. Uznali to a rozhodli sa, že dohonia, čo zameškali. Bolo zrejmé, že ich osada unikla doteraz pátravým očiam divochov len vďaka tomuto neprístupnému, odlúčenému miestu. Keby sa čo len jediný Indián dostal do jej blízkosti, beda by bolo všetkým jej obyvateľom! Štrnásť mužov osady bolo síce dobre vyzbrojených a mali aj dosť nábojov, ba ani ženy a väčšie deti sa nebáli narábať puškou, ale čo to bolo proti horde divochov, ktorých sa sem mohlo prihrnúť na stá! Keby som bol býval na mieste týchto ľudí, rozhodne by som nebol postavil zruby tam, kde stoja teraz a kde sú vystavené prípadným útokom zo všetkých strán; bol by som ich postavil tesne na breh jazera a tu by nepriatelia boli mohli zaútočiť iba zo strany súše.

Smer, ktorým sa railtroubleri mali uberať, viedol síce v značnej vzdialenosti odtiaľto, no aj tak som napomínal osadníkov, aby boli ostražití, a najmä aby si zosilnili svoje nedostatočné ohrady.

Bolo už hodne neskoro, keď hostia odišli a my sme sa uložili na odpočinok. Veľmi pohodlne sme sa vyspali, lebo Hillmannovci nám ochotne prepustili svoje mäkké posteľe. Na druhý deň ráno sme sa týmto dobrosrdečným ľudom pri rozlúčke úprimne poďakovali. Na kus cesty nás odprevadili a museli sme im sľúbiť, že ich navštívime, ak nás cesta povedie týmto smerom.

Ešte pred rozlúčkou sa opäť zišli ôsmi speváci, aby zaspievali Apačovi „Ave, Mária“. Keď skončili, podal všetkým ruku a riekol:

– Winnetou nikdy nezabudne na pieseň svojich bielych priateľov. Prisahá, že odteraz už nikdy nevezme skalp belocho, lebo belosi sú synmi dobrého Manitoua, ktorý miluje aj červených mužov.

Toto rozhodnutie bolo prvým plodom nášho včerajšieho rozhovoru a teraz som bol už presvedčený, že moje slová budú mať i ďalšie účinky.

Naše kone sa po včerajšej namáhavej jazde už úplne zotavili. Uháňali tak ľahučko, že bolo naozaj radosť sedieť na nich. Obyvatelia osady Helldorf, ktorá sa tak volala podľa ich rodiska, častejšie už boli v Echo-Canyone a popísali nám najkratšiu cestu, a tak sme dúfali, že ta do večera dorazíme, veď naše kone leteli ako vietor.

Winnetou bol cestou ešte zamlklejší než zvyčajne a chvíľami, keď nás o kus predbehol a domnieval sa, že ho nepočujem, ticho si pospevoval melódiu „Ave, Mária“. To ma veľmi prekvapilo a keby pre iné nie, už i preto, že Indiáni takmer vôbec nemajú hudobný sluch.

Popoludní boli už vrchy okolo nás divokejšie,

mohutnejšie a strmejšie. Dostali sme sa do bludiska náramne úzkych a spleťtých úžľabín a napokon večer zo strmého vrchu sme pred sebou uzreli náš cieľ: Echo-Canyon s traťou i pokojným táborom robotníkov, ktorý sme chceli zachrániť pred záhubou.

Siedma kapitola

V JASKYNI VRCHU HANCOCK

Pod slovom „canyon“ Američania rozumejú hlbokú skalnú úžľabinu. Takúto úžľabinu sme teraz mali pred sebou. Trať už dávno viedla cez Echo-Canyon, ale bola iba dočasná. Pracovalo sa tu na stavbe trvalej trate, no bolo treba prekonať nesmierne terénne ťažkosti, a tak tu muselo byť veľké množstvo robotníkov.

Malou bočnou úžľabinkou sme zišli dolu a tam sme sa stretli už s prvými robotníkmi, ktorí sa práve chystali vyhodiť do povetria veľký balvan. Pozerali na nás udivene. Dvaja neznámi, až po zuby ozbrojení belosi s Indiánom na čele – to bol pohľad, ktorý oprávnené vzbudzoval obavy. Hneď odložili nástroje a chytali zbrane.

Pokývol som im rukou na znak, že sa nemajú čo báť, a cvalom som sa rozbehol k nim.

– Good day! – pozdravil som. – Odložte pušky! Sme priatelia!

– Kto ste? – spýtal sa ktorýsi z nich.

– Sme lovci a prichádzame sem s veľmi dôležitou správou. Kto je tu v Echo-Canyone veliteľom?

– Inžinier plukovník Rudge. Keďže však nie je tu, musíte sa obrátiť na pokladníka mastera Ohlersa.

– Kde je plukovník Rudge?

– Odtiahol proti bande railtroublersov, ktorí zničili vlak.

– Ach, teda predsa! Kde nájdeme mastera Ohlersa?

– Tam vpredú v tábore, v najväčšej chate.

Pustili sme sa naznačeným smerom. Robotníci zvedavo hľadeli za nami. Asi o päť minút sme došli do tábora. Skladal sa z mnohých chát a boli tu aj dva dlhé domy napochytré a núdzové vystavané z neokresaných kameňov. Okolo celého tábora sa ťahal múr, skladajúci sa iba z balvanov nakopených na seba. Pritom však bol pevný a dosahoval výšku asi pol druhu metra. Pevná brána, ktorá viedla do tábora, bola teraz otvorená.

Keďže som tu nablízku nevidel chatu, kde by som sa mohol spýtať na pokladníka, zamieril som k neďalekému robotníkovi, ktorý pracoval pri ochrannom múre. Na otázku, kde nájdem mastera Ohlersa, ukázal mi na jednu z kamenných budov. Dnu bola iba jediná miestnosť, a v nej stálo množstvo debien, sudov a plných vriec. To znamenalo, že to je iste zásobovacie skladisko. Na jednej z debien sedel malý, suchý chlapík a pri našom príchode hneď vstal.

– Čo chcete? – spýtal sa prenikavým, tenkým hlasom a uprene sa zahľadel na mňa. Vtom sa mu však zrak skĺzol na Winnetoua a hneď naľakane cúvol. – Indiáni! Ľudia, pomoc!

– Sir, nebojte sa! – riekol som. – Hľadáme pokladníka mastera Ohlersa.

To som ja, – odvetil a za sklami veľkých okuliarov s oceľovým rámom bolo mu v očiach vidieť strach.

– Chceli sme vlastne navštíviť plukovníka Rudgeho. Keďže však nie je prítomný a vy ho zastupujete, dovoľte, sir, aby sme vám oznámili svoju správu.

– Vravte! – povedal bojazlivo a uprel túžobný pohľad na dvere.

– Plukovník Rudge prenasleduje bandu railtroublersov, všakže?

– Áno.

– Koľko ľudí má so sebou?

– Musíte to vedieť?

– Nuž, nie je to také nutné. Koľko ľudí máte tu?

– Aj to musíte vedieť?

Pri tých slovách sa odťahoval vždy väčšmi nabok.

– Vlastne teraz ešte nemusíme, – odvetil som. – Kedy odišiel plukovník?

– Aj to musíte vedieť? – spýtal sa ešte bojazlivejšie.

– Vysvetlím vám teda, prečo...

Zasekol som sa, lebo som nemal komu vysvetľovať. Malý master Ohlers niekoľkými neopísateľne rýchlymi skokmi preletel povedľa nás a vyfrkol dvermi. V najbližšej chvíľočke ich pribuchol. Zaštrngotali dlhé železné tyče, zaškrípala kľúč v mohutnej visiacej zámke a – boli sme zajatcami!

Obrátil som sa a pozrel na svojich dvoch druhov. Vážny Winnetou sa usmial, až sa mu zabľýskali krásne biele zuby akoby zo slonoviny. Tučný Fred sa zakabonil, akoby bol preglgol ocot, a ja som sa zasmial veselo a z plného hrdla nad týmto milým prekvapením.

– Sme síce zatvorení, ale aspoň spoločne, nie v samoväzbe, – zvolal Walker. – Ten chlapík nás pokladá za lotrov.

Vonku zaznel prenikavý hvizd signálnej písťalky. Keď som pristúpil k oblôčiku, podobnému strielni, uzrel som, ako do tábora vbehli všetci robotníci, ktorí pred chvíľou pracovali na trati. Rýchlo za sebou zatvorili bránu. Pokladník, stojaci pri ohrade, zavolał niektorých k sebe;

narátal som pri ňom šesťnásť mužov. Zdalo sa, že im udeľuje rozkazy. Potom sa všetci rozbehli do jednotlivých chát, akiste po zbrane.

– Paráda sa čoskoro začne, – oznámil som priateľom. – čo budeme dovtedy robiť?

– Zafajčime si, – odvetil Fred.

Zobral si cigaru zo škatuľky, ktorá stála na jednej z debien, a zapálil si. Aj ja som tak urobil. Winnetou nie, nefajčil.

Onedlho sa dvere opatrne otvorili a tenký hlások pokladníkov vystríhal nás už zvonku:

– Nestrieľajte, lotri, lebo hneď vás všetkých postrieľame!

Vstúpil do miestnosti na čele svojich ľudí. Robotníci zastali s namierenými puškami pri dverách, kým pokladník sa učupil za ohromný sud a stadiaľto, akoby z opevneného zákopu, natrčil hrozivo proti nám dlhú, tenkú puštičku. Nebodaj mu slúžila na strieľanie vrabcov.

– Kto ste? – spýtal sa seabedome, lebo teraz sa cítil bezpečný. Chránia ho predsa jeho ľudia a okrem toho i sud.

– Ste hlúpy! – zasmial sa mu Walker. – Najprv ste nás nazvali lotrami a teraz sa spytujete, kto sme. Vylezte spoza toho suda a potom si s vami pohovoríme.

– Ani na um mi nepríde! Teda, hovorte, kto ste!?

– Prérioví lovci.

Podľa všetkého Walker si chcel trochu pohovoriť, nuž som mlčal.

Pokladník sa spytoval ďalej:

– Aké sú vaše mená?

– Na tom teraz nezáleží.

– Teda chcete vzdorovať? Ved' ja vám rozviažem jazyk, na to sa môžete spoľahnúť! Čo hľadáte tu v Echo-Canyone?

– Chceme vás vystríhať.

– Vystríhať? Ach! Pred kým?

– Pred Indiánmi a railtroublermi, ktorí vás chcú prepadnúť.

– Pshaw! Nedajte sa vysmiať! Veď vy ste railtroubleri a chcete nás preľstíť. Ale to ste natrafili na pravých!

Obrátil sa k svojim ľuďom a rozkázal:

– Chyťte ich a zviažte!

– Počkajte chvíľočku! – riekol Fred.

Siahol do vrecka. Vytušil som, že chce ukázať legitimáciu detektíva.

– Nemusíte sa unúvať, Fred! – povedal som mu. – Len si to nechajte vo vrecku! Uvidíme, či sa týchto sedemnást' odkundesov odváži zaútočiť na troch opravdivých zálesákov. Kto proti nám čo len prst zdvihne, hneď je mŕtvou!

Pritom som zmraštil tvár najhroznejšie, ako sa mi len dalo, prehodil som si pušku cez plece, do každej ruky vzal revolver a kráčal som k dverám. Winnetou a Walker šli za mnou. Sotvaže sme túto demonštráciu začali, udatný pokladník zrazu zmizol. Prikrčil sa za sudom, ako len mohol najviac, a iba hlaveň jeho pušky, trčiaca k povale, naznačovala miesto, kde by sa prípadné stránky mohli s masterom Ohlersom zhovárať.

Čo sa týka železničných robotníkov, hneď vedeli, čo sa patrí. Musia si predsa vážiť príklad svojho pána a veliteľa. Utvorili teda špalier a celkom nerušene nám dovolili vyjsť.

Teda títo ľudia mali brániť Echo-Canyon pred Oglalmi a railtroublermi! To boli veru zlé vyhliadky pre najbližšie dni.

Obrátil som sa k železničným robotníkom so slovami:

– Teraz by sme vás tu mohli zamknúť, meššurs, ale neurobíme to. Vyved'te chrabrého mastera Ohlersa, aby sme si s ním mohli rozumne pohovoriť. Je to nutné, ak len nechcete, aby vás Siouxsovia pobili.

Po veľkej námahe sa im podarilo vyvliecť malého chlapíka na denné svetlo. Teraz som im všetko porozprával, čo sa stalo. Keď som skončil, pokladník si sadol na balvan a od strachu bol biely ako krieda.

– Sir, teraz vám verím, – riekol trasľavým hlasom. – Už sme sa dozvedeli, že tam na mieste nešťastia vystúpili z vlaku dvaja mužovia, aby zastrelili škovránka. Teda tento

gentleman je master Winnetou? Klaniam sa vám, sir! – Pritom sa Apačovi hlboko uklonil. – A ten druhý gentleman je master Walker, ktorého nazývajú aj Tučný Walker? Klaniam sa aj vám, sir! A teraz by som rád vedel aj vaše meno!

Predstavil som sa mu, ale iba svojím občianskym menom, nie menom Old Shatterhand, pod ktorým ma poznali na prérii.

– Klaniam sa vám, sir, – riekol a aj mne sa prehlboko uklonil. Potom pokračoval:

– Teda vy ste presvedčený, že plukovník videl lístok a čo najskôr sa vráti?

– Domnievam sa.

– To by som sa tešil, veľmi tešil, môžete mi veriť!

Veril som mu aj bez uisťovania a prísah.

– Mám tu len štyridsať chlapov, – pokračoval. – Väčšina z nich je zamestnaná vonku na trati. Hádám by bolo najlepšie, keby sme celkom vyprázdnil Echo-Canyon a odtiahli do najbližšej stanice, všakže?

– Ako to rozmýšľate, sir? Vari ste zajac? Čo si o vás pomyslia vaši predstavení? Veď vás prepustia zo služby!

– Viete čo, sir? Život si viacej cením než službu. Rozumiete?

– Verím vám. Koľko mužov má plukovník so sebou?

– Práve sto, a to ešte tých najudatnejších!

– To som už spozoroval.

– A koľko je Indiánov?

– S railtroublermi je ich vyše dvesto.

– Ó beda! Vystrieľajú nás do posledného! Nevidím iné východisko len útek.

– Pshaw! Ktorá stanica tu neďaleko má najviac ľudí?

– Promontory. Myslím, že teraz je tam asi tristo robotníkov.

– Zatelegrafujte tam, nech vám hneď pošlú sto ozbrojených mužov.

Roztvoril ústa a prekvapene na mňa hľadel. Potom vyskočil, radostne zatlieskal rukami a zvolal:

– Ozaj, na to by som nebol prišiel!

– Áno, zdá sa, že ste ohromný strategický génius. Nech tí ľudia prinesú so sebou aj potraviny a strelivo, aby ste boli všetkým dobre zásobení. Ale nezabudnite na hlavnú vec: všetko sa musí diať čo najtajnejšie, lebo inak červení špehúni zbadajú, že viete o ich pláne. Aj toto zatelefonujte! Ako ďaleko je stadiaľto do Promontory?

– Sto štyridsaťšesť kilometrov.

– Majú tam rušeň s vozňami?

– Vždy.

– Dobre. Ak teraz zatelegrafujete, pomocné oddiely sem môžu doraziť zajtra ešte pred svitaním. Špehúni sem prídu akiste až zajtra pred večerom. Dovtedy máme dosť času tábor ešte lepšie opevniť. Rozkážte teraz svojim štyridsiatim chlapom, aby zvýšili ochranný múr o meter! Ľudia z Promontory im budú zajtra pomáhať. Múr musí byť taký vysoký, aby Indiáni nevideli do tábora a nemohli zistiť, koľko je tu mužov.

– Uvidia to z temena vrchu, sir.

– Neuvidia. Pôjdem špehúňom Oglalov oproti a len čo ich spozorujem, dám vám znamenie. Vaši ľudia sa potom skryjú do chát a Indiáni si budú myslieť, že je tu iba niekoľko mužov. Ešte dnes povbíjame pozdĺž vnútornej strany múru koly do zeme a na ne popritlkame dosky. Pri prepadnutí si naši ľudia na ne stanú, aby mohli strieľať ponad múr. Ak je moja domnienka správna, plukovník tu bude už zajtra na poludnie. Potom nás bude i s chlapcami z Promontory vyše dvestoštyridsať proti dvesto nepriateľom. Nás bude kryť múr, kým Indiáni nebudú mať nijakú ochranu a nebudú čakať odpor. Iste hneď pri prvých našich výstreloch otrčia nám päty a zabudnú sa vrátiť.

– A potom ich budeme prenasledovať! – rozohnil sa zrazu malý chlapík, lebo moje vývody mu dodali ohromnú odvalu.

– To sa ešte uvidí. Teraz sa však poponáhľajte! Máte sa postarať o tri veci: prichystať nám večeru a nocľah, telegrafovať do Promontory a poslať svojich ľudí k opevňovacím prácam.

– Všetko hneď zariadim, sir, raz-dva! Ani na um mi nepríde utekať pred Indiánmi. A čo sa vás týka, dostanete večeru, s ktorou rozhodne budete spokojní. Totiž ja sám som kedysi býval kuchárom. Rozumiete?

Len krátko spomeniem, že všetko sa stalo podľa mojich pokynov. Nielen my sme dostali výbornú večeru, ale dobre nakŕmili aj naše kone. Master Ohlers sa vedci lepšie zvráť s varechou než s puškou na vrabce. Ľudia pracovali na dostavbe múru usilovne ako mravce. Ani v noci si nedožičili odpočinok, a keď som sa na druhý deň ráno zobudil a pozrel na múr, žasol som, ako práca pokročila.

Nočným vlakom, ktorý tu zastal, poslal Ohlers do Promontory ďalšie ústne správy, ale to ani nebolo potrebné, lebo tam už všetko vykonali, ako to bol telegrafoval. Predpoludním – teda nie ešte pred úsvitom, ako som predpokladal – vlak priviezol požadovaných sto mužov a s nimi všetko potrebné: zbrane, strelivo i potraviny.

Chlapi z Promontory sa hneď vrhli do práce a na poludnie bol už múr hotový. Na môj návrh poznášali prázdne sudy, vyložili ich na dosky pri múre a naplnili vodou. Ľudia budú smädní a ktohovie možno bude treba vydržať menšie obliehanie a hádam bude treba hasiť aj oheň.

Susedné stanice dostali správy o všetkom, ale vlaky mali pripravovať ako predtým, aby nepriatelia dačo nezašípili.

Po obede sme my traja, Winnetou, Walker a ja, odišli z Echo-Canyon, aby sme sa poobzerali po špehúňoch. Podujali sme sa na túto úlohu, lebo sme sa najradšej spoľahli sami na seba; a z robotníkov sa ani nikto nehlásil na túto nebezpečnú cestu. Dohovorili sme sa, že ihneď, ako niekto z nás príde so správou, že videl špehúňov, vyhodia z Echo-Canyon do povetria nejakú skalú. Výbuch bude ostatným dvom znakom, aby sa vrátili.

Museli sme sa totiž rozdeliť. Indiáni iste prídu od severu a podľa pokladníckovej výpovede mohli by prísť tromi cestami. Ja som prevzal dozor nad západnou prériou, Winnetou nad prostrednou a Walker nad východnou, takže strážil vlastne cestu, ktorou sme boli prišli do Echo-Canyon.

Po strmých skalných svahoch som vyliezol na temeno vrchu a vnikol do pralesa. Uberal som sa pozdĺž úzkej úžľabiny stále na západ. Asi za tri štvrté hodiny som došiel na miesto, ktoré bolo akoby stvorené pre moje úmysly. Práve na najvyššom bode pralesa stál obrovský dub a vedľa neho štíhla jedľa. Vyliezol som po jedli a z nej som sa dostal na hrubý konár duba. Tu už som mohol liezť aj hore kmeňom duba. Vydriapal som sa najvyššie, ako sa len dalo.

Husté zelené lístie koruny ma skrylo tak dokonale, že ma zdola nik nemohol spozorovať. Ja som však mal celý kraj pred sebou akoby na dlani a zreteľne som videl každé jasné miestečko čistinky v mori stromových korún, a to do veľkej diaľky. Uvelebil som sa medzi konármi najlepšie, ako som mohol, a bedlivo som začal strážiť.

Sedel som tu celé hodiny a nezbadal som nič podozrivého. Ale zato som nesmel v ostražitosti poľaviť. Konečne som na severe zbadal krdeľ havranov, ako vyletovali z vrcholcov stromov. To mohla byť aj náhoda. Vtáci však nevzlietli naraz a nezaradili sa do krdľa, aby sa pustili jedným smerom, ale rozptýlili sa, niekoľko minút krúžili akoby bezradne nad stromami a potom si o kus ďalej opatrne znovu posadali na vetvy. Nieкто ich teda musel vyrušiť.

Onedlho sa tento výjav opakoval a potom i tretí a štvrtý raz. Bolo zrejmé: ktosi prichádza a havrany sa ho boja. Tá osoba alebo osoby idú od severu, a to smerom ku mne. Zliezol som, ako som len najrýchlejšie mohol, a opatrne som sa zakrádal oproti votrelcovi. Stopu za sebou som bedlivo zotieral.

Tak som sa dostal k húštine, ktorá sa na pohľad zdala nepreniknuteľná. Horko-ľažko sa mi podarilo do nej vliezť. Ľahol som si na zem a čakal. Po nejakom čase počul som ticho našľapovať akýchsi ľudí, celkom ticho, takmer nečujne, akoby to boli príznaky. Jeden, dvaja, traja, piati, šiesti Indiáni prešli pomimo môjho úkrytu jeden za druhým. Nestúpili ani len na najmenšiu odlomenú vetvičku na zemi, nepočul som ani najslabšie zapraskanie.

To boli špehúni. Mail bojové pomaľovanie.

Sotvaže prešli, vyliezol som z krovísk. Bolo zrejmé, že pôjdu miestami, kde je les najhustejší. Okrem toho museli prezerat' každú piad' zeme, kam stúpali. To ich zdržovalo, Ja som však molmi ísť priamym smerom, vyhľadávať priechody cez čistinky a nemusel som sa obávať, že ma niekto spozoruje. Teda ľahko mi bude špehúňov predbehnúť. Čo najrýchlejšie som sa vracal do tábora. O necelú štvrt'hodinku som už zliezal po strmej stene kařona a kráčal k táboru.

Bolo v ňom oveľa živšie než prv a hneď som zistil, prečo: prišli noví ľudia. Práve som prechádzal cez koľajnice, keď som na svoj veľký údiv zbadal Winnetoua schádzať dolu svahom na protíľahlej strane. Počkal som, a keď prišiel ku mne, riekol som:

– Môj červený brat sa vracia súčasne so mnou. Videl špehúňov?

– Winnetou prichádza, lebo nemusí ďalej strážiť, – odvetil. – Môj brat Šarlí už objavil špehúňov.

– Ach! Odkiaľ to Winnetou vie?

– Winnetou sedel na strome a vzal si do ruky ďalekohľad. Tu zbadal na západe vysoký strom vyčnievať nad okolité stromy. Tu bol kraj môjho brata a pretože je môj brat múdry, Winnetou vedel, že Šarlí vylezie na tento strom. Po dlhšom čase uvidel Winnetou na oblohe mnoho bodiek. Boli to vtáci, odlietajúci pred špehúňmi. Môj brat to musel zbadať a iste pozoroval špehúňov. Preto sa náčelník Apačov vrátil do tábora, veď špehúni sú tu.

Bol to opäť dôkaz o bystroume tohto Indiána.

Prv, než by sme boli vystúpili do tábora, prišiel nám v ústrety muž, ktorého som tu predtým nevidel.

– Ach, sir, vraciate sa z výzvednej cesty? – spýtal sa. – Moji ľudia vás videli zostupovať po stene kaňonu a hlásili mi to. Moje meno už viete. Som plukovník Rudge a chcem sa vám poďakovať.

– To má čas, pán plukovník, – odvetil som. – Teraz treba vyhodiť do povetria balvan, aby môj kamarát dostal výstrahu a vrátil sa. Zároveň nariadte, aby sa ľudia skryli, lebo o štvrt' hodiny budú už špehúni Oglalov z tamtoho vrchu pozorovať tábor.

O krátky čas zahučal výbuch. Bol taký silný, že ho Walker rozhodne musel počuť. Potom sa robotníci utiahli do chát a ostatných budov, takže bolo vidieť iba málo ľudí, zdanlivo zamestnaných bežnými prácami na trati.

Potom nás Rudge vyhládal v skladišti.

– Nože, sir, ponajprv by som rád vedieť, čo ste spozorovali, – riekol mi.

– Šiestich Oglalov, špehúňov.

– Well! Postarali sme sa už, aby odišli s mylnými správami! Počujte, sir, všetci sme veľmi zaviazaní vďakou vám i vašim druhom. Povedzte, akým spôsobom by sme sa vám mali odplatiť?

– Tým, že nebudete hovoriť o vďake a odplate. Našli ste môj lístok?

– Pravdaže.

– A poslúchli ste moju výstrahu?

– Hneď sme sa obrátili, inak by sme predsa nemohli byť už tu. Zdá sa však, že sme prišli práve včas. Čo myslíte, kedy nás navštívia Oglalovia a railtrouleri?

– Napadnú nás zajtra v noci.

Tak budeme mať zatiaľ dost' času, sir, aby sme sa lepšie spoznali, – zasmial sa. – Poďte ku mne i so svojim červeným priateľom! Budete mojimi vzácnymi hosťami.

Zaviedol nás oboch do druhej kamennej budovy, kde bolo viacej oddelení. Jedno z nich tvorilo jeho byt. Mali sme tam miesta hocikol'ko. Plukovník Rudge bol človek smelej povahy a veril som, že sa Indiánov nebojí. Čoskoro sme sa celkom spriatelili, ba aj Winnetouovi bol plukovník veľmi sympatický. Ostatne o Winnetouovi plukovník už dávno počul.

– A teraz, meššurs, poriadne stisneme fľašu dobrého vína okolo hrdla, keď to ešte nemôžeme urobiť červenokožcom, – povedal inžinier. – Urobte si pohodlie a myslite si, že bývate u svojho dlžníka. Až príde váš kamarát Tučný Walker, aj toho sem zavoláme.

Boli sme si istí, že špehúni sú už na temene vrchu a stadiaľ pozorujú tábor. Preto sme sa podľa toho správali a podľa možnosti sme nevychádzali z miestnosti. Onedlho sa vrátil aj Fred. Nevidel nič, ale výbuch počul zreteľne.

Kým bolo ešte denné svetlo, nemohli sme nič robiť, ale zato sme sa nenudili. Rudge všeličo zažil a vedel zaujímavo rozprávať. Keď nastal večer a Indiáni nemohli už nič pozorovať, robotníci dokončili opevňovacie práce. Veľmi ma tešilo, že plukovník schválil všetky moje opatrenia.

Uplynula noc, prešiel i nasledujúci deň a opäť nastal večer. Bol práve nov a tak celú kotlinu, v ktorej Echo-Canyon ležal, zastrel závoj čiernej tmy. Potom sa však na oblohe roztrblietali hviezdy a ich svit sa rozlial dookola, takže sme mohli ako-tak prezrieť dosť široký pás pôdy okolo opevňovacieho múru.

Každý chlap bol ozbrojený puškou a nožom. Mnohí mali aj revolvery a pištole. Keďže Indiáni podnikali útok obyčajne až v druhej polovičke noci, krátko pred úsvitom, rozostavili sme len niekoľko stráží na doskách pri múre. Ostatní si políhali dookola na trávu a ticho sa rozprávali. Ani len vánok nezašveľil. Ale bol to klamný pokoj. Keď prešla polnoc, odpočívajúci vstali, schytili pušky a každý zaujal na doske určené miesto. Ja som stál s Winnetouom pri bráne.

Henryovku som mal v ruke. Medveďobjiku som nechal v izbe, lebo tu sa mi opakovačka lepšie osvedčí.

Na všetkých štyroch stranách múru sa chlapi rovnomerne rozostavili. Bolo ich dvesto, lebo štyridsiatic plukovník odoslal do neďalekej skrýše v kaňone, kde mali dozerať na kone.

Čas sa vliekol ako slimák. Nejednen chlap si už iste myslel, že sme sa railtroublerov a Indiánov obávali zbytočne, keď sa zrazu ozval zvuk, akoby kamienok dopadol na koľajnicu. Hneď potom som začul takmer nečujný šuchot, ktorý by neskúsený človek iste pokladal za tichý, tichučký vánok. Prichádzajú!

– Pozor! – zašepkal som robotníkovi, ktorý stál najbližšie.

Ten to zašepkal susedovi a za minútu slovo obehlo dookola a všetci vedeli, že nepriateľ sa blíži. Nočnou tmou sa rýchlo mihali nezretelné postavy podobné mátoham; jedny sa náhlili napravo, iné naľavo, ale pritom nebolo počuť ani hláska. Naproti nám sa utvoril rad, ktorý sa čoraz väčšmi šíril a napokon celkom obkľúčil tábor. V najbližšej chvíli sa harmatanec začne.

Tône sa blížili. Boli od múru už len na pätnásť... dvanásť... desať... osem... šesť krokov. Tu zaznel nocou zvučný, prenikavý hlas:

– Selki Oglala! Ntsagé sisi Winnetou natan Apaches! Šne ko! Smrť Oglalom! Tu stojí Winnetou, náčelník Apačov! Páľte!

Zdvihol svoju striebornú pušku a sotvaže vypálil, zablyslí sa plamene výstrelov po celom našom tábore. V jedinej chvíľočke zarachotilo dvesto výstrelov. Ja jediný som nevypálil. Chcel som vyčkať, aký bude výsledok našej salvy, ktorá udrela na nepriateľa ako náhly súd z nebies a rozsievala medzi nimi smrť. Dlhú chvíľu vládlo najhlbšie ticho, ale potom naraz zahučal príšerný rev, ktorý nám prenikal do všetkých nervov a kostí.

Naša neočakávaná salva tak ohromila divochov, že zo začiatku nevládali vydať ani hláska, ale teraz sa ich rykom rozhučal celý kaňon, akoby tam vrieskali tisíce diablov.

– Ešte raz vypáliť! – zavelil plukovník mocným hlasom, takže prevýšil aj rev nepriateľov.

Zahrmela druhá salva a potom Rudge zvolal:

– Von a kolbami do nich!

Vo chvíľočke boli všetci naši mužovia vonku. Aj takí, čo sa azda predtým báli, teraz cítili v sebe leviu odvahu. Ani jeden Indián sa nepokúsil preliezť múr.

Ja som ostal na svojom mieste. Vonku sa rozpútal boj, ktorý však nemohol dlho trvať; rady protivníkov tak preriedli, že pre nich nebolo inej záchrany iba útek. Videl som, ako sa neďaleko mňa mihali tmavé postavy. Ach, toto je beloch. Zase jeden! Railtroubleri boli na protiľahlom nepriateľskom krídle a teraz utekali povedľa mňa.

Až teraz som namieril henryovku. Veľkou výhodou pre mňa bolo, že som mohol vystreliť bez nabíjania dvadsaťpäť ráz za sebou. Vypálil som osem ráz, ale potom som už nemal terč. Všetci nepriatelia, ktorí neboli ranení, už poutekali. Ostatní ležali na zemi alebo sa pokúšali odvliecť sa preč. Nepodarilo sa im to však, lebo robotníci ich obkľúčili a kto sa nevzdal, toho zabili.

Onedlho horeli vonku pred múrom početné ohne. Mohli sme vidieť hroznú žatvu, ktorú tu mala smrť za takú krátku chvíľku. Nemohol som na to pozerieť. Obrátil som sa a šiel som do plukovníkovho bytu. Sotvaže som si tam sadol, vstúpil aj Winnetou. Zadívene som naňho pozrel.

– Môj červený brat prichádza sem? – spýtal som sa. – Kde má skalpy svojich nepriateľov Siouxov-Oglalov?

– Winnetou už nebude brat skalpy, – odvetil. – Odvtedy, ako počul hudbu z vršku, nechá zabitému nepriateľovi vlasy na hlave. Howgh!

– Koľko Oglalov zabil náčelník Apačov?

– Winnetou už nebude nikdy rátať hlavy zabitých nepriateľov. Prečo by ich mal rátať, keď jeho biely brat nezabil z nich ani jedného?

– Odkiaľ to vieš?

– Prečo mlčala puška môjho priateľa Šarlího až dovtedy, kým nepoutekali pomimo neho bieli vrahovia? A prečo aj týchto strieľal iba do nôh? Winnetou nerátal zabitých Oglalov, iba bledé tváre, ktoré jeho brat Šarlí poranil. Je ich osem. Ležia vonku a sú našimi zajatcami, nemohli predsa ujsť.

Počet súhlasil. Teda dobre som triafal a dosiahol som, čo som chcel: zajali sme niekoľkých railtroublerov. Možno je medzi nimi aj Haller. O ostatných som sa nestaral, ba nemohol som sa na tú hrôzu ani dívať, veď som človek.

Nebol som dlho s Winnetouom, keď vošiel Walker.

– Charles, Winnetou, poďte rýchlo! – Máme ho! – volal.

– Koho? – opýtal som sa.

– Hallera.

– Ach! Kto ho zajal?

– Nikto. Bol ranený a nemohol ďalej. Je to čudné! Ôsmi railtroubleri sú ranení a všetci na tom istom mieste, totiž pod bedrom, takže hneď klesli a aj ostali na mieste ležať.

– Veru, Fred, to je naozaj čudné.

– Ani jediný z Oglalov sa nevzdal, ale belosi všetci prosili o milosť.

– Sú nebezpečne zranení?

– To nevieme. Ešte nebolo času na prehliadku. Prečo tu sedíte? Poďte von! Uteklo najviac ak osemdesiat nepriateľov!

Bolo to hrozné! Ale či si zaslúžili niečo lepšieho? Títo ľudia dostali príučku, o ktorej sa iste bude ešte dlho rozprávať pri táborových ohňoch. Odohrali sa tu výjavy, ktoré sa pero zdráha opísať. Keď som na druhý deň ráno uzrel nahromadené mŕtvoly, zimomriavky mi prebehli chrbtom a musel som sa odvrátiť. Mimovoľne mi prišli na

um slová novodobého vedca, ktorý sa vyjadril, že človek je najväčšia beštia.

Až popoludní prišiel vlakom lekár a ošetril ranených. Počul som, že Hallerovi už niet pomoci. Keď mu to prezradili, vraj to prijal pomerne ľahostajne. Bol pri tom aj Walker. A ten zrazu pribehol ku mne s vyľakanou tvárou.

– Charles, berte sa! Musíme preč!

– Kam?

– Do osady Helldorf. Tieto slová ma vyľakali.

– Prečo? – spýtal som sa.

– Pretože ju prepadnú Oglalovia.

– Bože môj! Je to možné? Odkiaľ to viete, Fred?

– Haller to vyzradil. Sedel som pri ňom a rozprával som sa s plukovníkom. Pritom som sa zmienil aj o krásnom večeri, ktorý sme v osade Helldorf zažili. Haller sa posmešne uškľabil a poznamenal, že taký večer tam už akiste nikdy nezažijú. A keď som sa spýtal, prečo, odvetil mi, že osadu prepadnú Oglalovia.

– Bože na nebi! Keby to aspoň nebola pravda! Fred, rýchlo choďte po Winnetoua a privedte i naše kone! Sám idem k Hallerovi.

Keď som vstúpil do chaty, kde ležali ranení zajatci, práve stál pri ňom plukovník. Halier ležal smrteľne bledý na krvavej prikrývke a hnevivo na mňa zagánil.

– Voláte sa Rollins alebo tiež Haller? – spýtal som sa.

– Čo vás do toho! – odsekol mi.

– Viacej, než si myslíte! – odvetil som.

Vedel som, že sa ho na vec nesmiem spýtať priamo, lebo by som sa nedočkal odpovede. Musel som naňho inak.

– Vôbec nič si nemyslím. Practe sa! – zvolal.

Nikto nemá také veľké právo prísť k vám na rozhovor ako ja, – povedal som. – Gulka, ktorá vám prenikla spod bedra do brucha, pochádza z mojej pušky.

Vyvalil oči. Krv mu udrela do tváre, takže mu až jazva napuchla, a zreval:

– Pes, hovoríš pravdu?

– Áno.

Nemôžem opakovať, čo mi teraz zareval. Ja som však zachoval chladnokrvnosť a riekol som:

– Chcel som vás iba zraniť. Keď som počul, že musíte umrieť, ľutoval som vás a robil som si výčitky. Teraz však, keď vidím, aký ste lotor, môžem byť spokojný. Preukázal som ľudstvu dobrú službu, keď som vás zranil. Aspoň už viac nikomu neublížite, ako ani vaši Oglalovia.

– Myslíš? – spýtal sa a vyceril na mňa dlhé zuby ako polapený dravec. – Len si choď obzrieť osadu Helldorf!

– Pshaw! Tá leží na bezpečnom mieste!

– Na bezpečnom mieste? Tam už nie je kameň na kameni. Ja sám som to bezpečné miesto vypátral. Dohodli sme sa s Oglalmi, že po Echo-Canyone príde na rad Helldorf. Tu sa nám to nepodarilo, tam sa nám to však podarí celkom iste. Tamojší osadníci odpykajú tisícokrakými mukami to, čo ste tu urobili nám a Oglalom.

– Dobre, to som chcel vedieť! Haller, ste tvrdošijný, ale pritom aj veľmi hlúpy hriešnik. Hneď teraz sa vyberieme do Helldorfu, aby sme zachránili, čo sa dá ešte zachrániť. To by sme však neboli mohli urobiť, keby ste boli mlčali.

– Čerta rohatého oslobodíte! Zajatcom nepomôžete ani najmenej! – reval zlostne.

Jeho kamarát, ktorý ležal pri ňom, zdvihol hlavu a riekol:

– Rollins, verím mu. Tento chlap ich oslobodí. Poznám ho. Je to Old Shatterhand!

– Old Shatterhand! – skríkol Rollins. – All devils, preto teda tých osem presných výstrelov! No nech ťa...

Rýchlo som sa obrátil a odišiel. Nemohol som počúvať kliatby tohto lotra. Plukovník šiel za mnou a začudovane mi povedal:

– Je to pravda, sir, že ste Old Shatterhand?

– Áno. Ten muž ma iste videl niekde na mojich potulkách. Ale počujte, pán plukovník, mali by ste mi dať ľudí. Musím ihneď vyraziť do Helldorfu.

– Hm, môj drahý sir, to nejde. Rád by som sa vybral s vami a vzal by som všetkých svojich ľudí. No som železničný úradník a mám svoje povinnosti.

– Ale, sir, majú títo úbohí osadníci zahynúť?

– Počúvajte ma, sir! Nesmiem odísť zo svojho miesta, iba v tom prípade, keby šlo o bezpečnosť tejto stanice. Ani nemôžem nariadiť svojim ľuďom, aby šli s vami. Ale jednu vec môžem urobiť a urobím to zo srdca rád: dovolím vám prehovoriť k mojim ľuďom. Kto z nich bude chcieť zanechať prácu a ísť s vami, toho nebudem zdržiavať. Dám vám i kone, zbrane, strelivo a dajaké potraviny pod podmienkou, že mi kone a zbrane polom vrátite.

– Dobre. Ďakujem vám, sir. Som presvedčený, že to je všetko, čo môžete pre mňa urobiť. Nezazlievajte mi, keď sa vám nebudem príliš poklonkovať. Ponáhľam sa. Ak sa vrátite, všetko vám to vynahradím.

O dve hodiny neskoršie už som cválal s Winnetouom a Walkerom na čele štyridsiatich dobre ozbrojených jazdcov. Uháňali sme tou istou cestou, ktorou sme sem nedávno prišli z Helldorfu.

Winnetou neprehovoril ani slovíčko, ale oheň sršiaci z jeho očí hovoril viacej než všetky reči. Ak túto nedávno založenú osadu naozaj prepadli, beda páchatelom!

Nezastali sme ani raz, aby sme si odpočinuli, dokonca ani v noci nie. Cestu sme dobre poznali. Nemyslím, že som po celú jazdu prehovoril sto slov.

Druhého dňa popoludní dorazili sme na pariacich sa koňoch ku kotline, v ktorej ležala osada Helldorf. Už pri prvom pohľade sme zistili, že Haller neluhal a že sme prišli neskoro. Zo zrubov a stavísk tu ostalo už len dymiace pohorenisko.

– Uff! – zhíkol Winnetou a ukázal na vršok, kde sa prv týčil kríž nad kaplnkou. – Syn dobrého Manitoua tam už nie je! Roztrhám týchto oglalských vlkov!

Ozaj, kaplnka bola zrúcaná a spálená a kríž hodili dolu pod svah. Pricválali sme k pohorenisku a zoskočili z koní.

Tu som robotníkov zadržal, aby nám nezničili stopy. No márne sme hľadali, nenašli sme ani jedinú. Zavolať som chlapov, aby mi pomohli prehrabávať trosky. Potešili sme sa, lebo sme mŕtvoly nenašli.

Winnetou, hneď ako zoskočil z koňa, vyliezol na stráň a o chvíľku sa vracal. V ruke niesol zvonec.

– Náčelník Apačov našiel hlas z vršku, – riekol. – Zakope ho tu, kým sa nevráti ako víťaz.

S Walkerom sme napochytré prezreli brehy jazera, aby sme zistili, či Oglalovia settlerov azda neutopili – ale nestalo sa to. Dôkladnejším pátraním sme prišli na to, že osadu prepadli v noci. Boj sa tu nerozpútal. Víťazi odtiahli s korisťou i so zajatcami smerom k hraniciam Idaha a Wyomingu.

– Počujte, chlapi, nesmieme stratiť ani minútku! – zvolal som. – Teraz nemôžeme odpočívať. Musíme sledovať stopu, kým je svetlo. Utáboríme sa až potom, keď sa zotmie. Napred!

S týmito slovami som sa vyšvihol na svojho vraníka. Ostatní nasledovali môj príklad. Apač jazdil popredku a neodvracal oči od stopy Oglalov. Nebol by sa dal od nej odtrhnúť, aj keby bol musel život položiť. Nesmierne sa rozhorčil a tak isto aj my ostatní. Bolo nás štyridsať proti osemdesiatim nepriateľom, ale keď je človek rozpálený spravodlivým hnevom, neráta nepriateľov.

Ešte tri hodiny sme mali denné svetlo. Za ten čas sme precválali veľký kus cesty a mohli sme byť s neobyčajnými výkonmi svojich koní naozaj spokojní. Až potom sme im konečne dopriali zaslúžený odpočinok.

Na druhý deň sme zistili, že Oglalovia sú pred nami asi na tri štvrté dňa. Neskôr sme spozorovali, že uháňali aj v noci. Príčinu toho sme ľahko uhádli. Winnetou totiž pri nočnom prepade Echo-Canyon zakričal do nočnej tmy svoje meno. Oglalovia vedeli, že ich budeme prenasledovať na čele s Winnetouom, a preto cválali ozlomkrky a bez prestávky.

Keďže naše kone podali takmer neuveriteľné výkony, nesmeli sme ich ďalej príliš namáhať. Išlo o to, aby sme ich udržali pri sile. Preto sme sa za prvé dva dni prenasledovaným nepriblížili.

– Čas sa míňa, – znepokojoval sa Walker. – Prídeme neskoro.

– Neprídeme. – riekol som. – Zajatcov určili na mučiarsky kôl a tento osud ich čaká až potom, keď sa dostanú do oglalských osád.

– Kdsú teraz ich osady?

– Osady Oglalov sú teraz pri Quackingasp-Ridge, – odpovedal Winnetou. – Ale my dosihneme tých zbojníkov oveľa skôr.

Na tretí deň nás čakala veľká nepríjemnosť: stopy sa rozdelili. Časť z nich viedla priamo na sever a časť odbočila na západ. Stopy smerujúce na západ boli početnejšie.

– Chcú nás zdržať, – poznamenal Fred.

– Nech sa bieli muži zastavia! – nariadil Winnetou. – Ani jedna noha sa nesmie dotknúť stôp.

Pritom mi rukou pokynul, a hneď som pochopil, čo mieni. Mal som sledovať stopu idúcu rovno na sever, kým on chcel ísť po stope odbočujúcej na západ. Pustili sme sa teda každý svojim smerom. Ostatní museli čakať.

Šiel som zaiste už dobrú štvrt'hodinu. Počet koní, ktoré tadiaľto precválali, holo ťažko určiť, pretože uháňali za sebou, a to po jednom. Ale podľa hĺbky a tvaru stopy, ktorú kopytá zanechávali, mohol som usudzovať, že koní nebolo viacej ako dvadsať. Pri pátraní zbadal som v piesku niekoľko tmavých okrúhlych škvrniak a vedľa nich po obidvoch stranách boli v suchom piesku kopčeky a jamky. Tesne pri tomto mieste bola aj väčšia priehlbeň, akoby tu boli sem a tam mykali v piesku veľkým predmetom. Cvalom som sa vrátil. Winnetou ma už očakával.

– Čo uvidel môj brat? – spýtal som sa ho.

– Iba stopu jazdcov.

– Napred!

A už som aj pohnal koňa po stope vedúcej na sever.

– Uff! – vyhrkol Apač.

Začudoval sa mojej istote a usúdil podľa nej, že zajatcov iste odviekli týmto smerom a že som našiel o tom neomylný dôkaz. Keď som dorazil na spomenuté miesto, zastavil som koňa a spýtal som sa tučného Freda:

– Master Walker, ste dobrým zálesákom. Nože si prezrite túto stopu a povedzte mi, čo si o nej myslíte.

– Stopu? – spýtal sa. – Kde je?

– No tu!

– Ach, to že je stopa? Ved' tu iba vietor navial trochu piesku!

– Ale, ale? Vietor tu len naveje piesok, ak bude fúkať. Stavím sa, o čo len chcete, že si Winnetou z tejto záhadnej stopy urobí taký istý úsudok ako ja. Nech ju môj červený brat preskúma!

Apač zoskočil z koňa, zohol sa a pátravo pozrel na označené miesto.

– Môj brat Šarlí zvolil správnu cestu, lebo tadiaľto šli zajatci, – riekol.

– Z čoho to vidíte? – spýtal sa Fred nedôverčivo i namrzene, že nebol taký bystroumný, aby to uhádol.

– Nech môj brat dobre pozrie sem! – povedal Winnetou.
– Tieto škrvny sú od krvi. Napravo a naľavo ležali ruky dieťaťa a tu vpredu jeho telo.

– Dieťa spadlo z koňa, – doplnil som Winnetou, – a krvácalo z nosa.

– Ach! – žasol tučný.

– Ó, to nie je tak ťažko uhádnuť! No staval by som sa, že natrafíme ešte na také miesta, kde budeme musieť viacej namáhať mozog. Dopredu!

Mal som pravdu. Pokračovali sme v ceste asi desať minút, keď sme došli ku skaliskám, kde sa stopy celkom stratili.

Ostatní museli zastat', aby nám neprekázali v pátraní. Netrvalo dlho a náčelník Apačov zrazu radostne vykrikol. Priniesol mi hrubú, žltu sfarbenú niť.

– Čo na to poviete, Fred? – spýtal som sa.

– Táto niť pochádza z pokrývky.

– Správne! Pozrite len na jej rovné konce akoby uťaté. Rozrezali prikryvky na kúsky, ktorými obalili kopytá koní, aby neostávali nijaké stopy. Musíme mať oči ako na stopkách!

Hľadali sme ďalej a naozaj! Asi po tridsiatich krokoch som objavil v tráve zle zotretú stopu indiánskeho mokašínu; pôda tu už totiž nebola skalnatá, ale opäť piesočnatá a trávnatá. Podľa postavenia nohy sme hneď videli, ktorým smerom sa Oglalovia uberali ďalej.

Pustili sme sa teda aj my tým smerom a našli sme aj ďalšie zle zakryté stopy, zistili sme podľa nich, že prenasledovaní postupovali dopredu len veľmi pomaly. Po dlhšom čase boli stopy opäť zreteľnejšie. Koňom sňali obaly z kopyt a napokon sme celkom jasne zo stôp videli, že Indiáni šli pešky vedľa koní.

Bolo to čudné a lámali sme si nad tým hlavu, keď tu zrazu Winnetou zastavil svojho koňa, pozrel do diaľky a udrél sa rukou slabo do čela, akoby si náhle bol na čosi spomenul.

– Uff! – zvolal. – Jaskyňa vrchu, ktorý belosi nazývajú Hancock!

– Čo je s ňou? – spýtal som sa.

– Winnetou teraz vie všetko! V tejto jaskyni Siouxovia obetávajú svojich zajatcov Manitouovi. Oglalovia sa rozdelili, všakže? Väčšia časť odbočila na západ, teda doľava, aby zvolala všetky rozptýlené oddiely svojho kmeňa, a menšia časť viedla zajatcov do jaskyne. Niekoľkých vysadili na kone a Oglalovia bežali vedľa pešky.

– Ako ďaleko odtiaľto je ten vrch?

– Moji bratia ta dorazia dnes večer.

– To je nemožné! Ved' vrch Hancock sa týči medzi Snake Riverom a horným tokom Yellowstone Riveru.

– Môj biely brat nevie, že sú dva vrchy toho istého mena.

– Pozná Winnetou vrch, ktorý teraz hľadáme?

– Áno.

– Aj jaskyňu?

– Áno. Winnetou tam uzavrel s Ko-itsovým otcom zväzok priateľstva, ale Oglala ho narušil. Moji bratia musia tieto stopy nechať a zveria sa náčelníkovi Apačov.

Popchol koňa a cvalom sa hnal preč. My za ním. Dlhší čas sme uháňali dolinami a úžľabinami, až sa zrazu hory okolo rozostúpili a pred nami sa prestierala šira, trávnatá rovina, obkolesená na ďalekom obzore pahorkami.

– To je I-akom akono, Krvavá préria, ako ju nazývajú Tehuovia, – vysvetľoval Winnetou za rýchlej jazdy.

Teda toto je tá hrozná Krvavá préria, o ktorej som už toľko počul! Zjednotené dakotské kmene doviedli sem svojich zajatcov, pustili ich a potom ich uštvávali na smrť. Tu zomreli tisíce nevinných obetí; umučili ich na mučiarskych koloch, alebo ich spálili, dosekali nožmi, či zakopali za živa. Sem sa neodvážil ani cudzí Indián, ani beloch, a my sme jazdili preriou tak bezstarostne, akoby sme boli v bezpečnom kraji, kde sa nám ani vlások nemôže skriviť na hlave. Naším vodcom tu mohol byť len Winnetou!

Na koňoch už bolo pomaly vidieť, že sú vyčerpané. Tu sme vpredu zbadali osamelý vrch. Keď sme prišli k nemu bližšie, vyzeral, akoby sa skladal z viacerých kopcov zrazených dohromady. Došli sme tesne k jeho úpätiu, porastenému lesom a kroviskami, a tu sme koňom dožičili konečne odpočinok.

– To je vrch Hancock! – oznámil Winnetou.

– A jaskyňa? – spýtal som sa.

– Tá je na druhej strane vrchu. O hodinu ju môj brat uvidí. Nech ide za mnou, ale pušku nech si neberie.

– Len ja sám mám ísť?

– Áno. Miesto, na ktorom sme, je zasvätené smrti. Tu obstojí len silný muž. Nech sa naši bratia skryjú pod stromy a čakajú.

Vrch, pri úpätí ktorého sme sa zastavili, bol sopečný útvar. Cesta okolo neho by trvala asi tri štvrté hodiny. Odložil som medveďobjíku i henryovku a šiel som za Winnetouom, ktorý začal vystupovať po západnom svahu vrchu. Bral sa kľukatou cestou k temenu. Bol to veľmi namáhavý výstup a Winnetou si počínal tak obozretne, akoby za každým kríkom očakával nepriateľa.

Nie div, že trvalo celú hodinu, kým sme sa dostali na temeno.

– Nech je môj brat čo najtichšie, ani len dychom sa nesmie prezradiť, – zašepkal. Ľahol si na brucho a pomaly sa začal plaziť medzi dva kríky.

Nasledoval som ho. Takmer som od prekvapenia cúvol; sotvaže som vystrčil hlavu spomedzi konárikov, uzrel som strmú, lievikovitú priepasť krátera, a to priam pred nosom, takže som rukou mohol ohmatať jej okraje. Na bokoch tejto priepasti rástli ojedinelé kríky. Bola hlboká prinajmenej päťdesiat metrov. Na jej dne bola rovinka široká asi pätnásť metrov a tu ležali – obyvatelia osady Helldorf, ktorých sme hľadali. Boli zviazaní na rukách i nohách. Ovládol som vzrušenie, ktoré sa ma zmocňovalo. Spočítal som zajatcov. Nechýbal ani jeden. Ale strážili ich viacerí Oglalovia.

Skúmal som každú piad' očadeného krátera, či by sa tu nedalo zostúpiť. Áno, azda to pôjde. Treba na to len odvahu, pevné lano a okrem toho treba nejakým spôsobom odstrániť stráž. Z bokov priepasti vyčnievalo niekoľko skalných výbežkov, na ktoré by si človek mohol stať a odpočínúť si.

Winnetou sa odtiahol od krátera a ja som urobil tak isto.

– To je tá jaskyňa? – spýtal som sa.

– Áno.

– Kde je vlastný vchod?

– Na východnom svahu. Ale niet človeka, ktorý by ho vedel vypátrať.

– Teda zostúpme tadiaľto! Máme lasá a naši priatelia robotníci majú dosť oprát na svojich koňoch.

Prikývol a dali sme sa na spiatočnú cestu dolu svahom. Vôbec som nemohol pochopiť, prečo Indiáni nestrážia západný svah vrchu. V tom prípade by sme sa k nim neboli mohli nepozorovane priblížiť.

Keď sme prišli dolu, slnko práve zapadalo za obzor. Začali sme s prípravami. Všetky lasá i opraty z koní sme zhromaždili na kopu a pozväzovali v jediné dlhé lano. Winnetou si vybral dvadsať najšikovnejších mužov. Ostatní mali dozeráť na kone. Dvaja z nich mali tri štvrté hodiny po našom odchode vysadnúť na kone a v poloblúku obísť vrch, a to smerom na východ. Tam mali v značnej diaľke od jaskyne zapáliť niekoľko ohňov, ale tak, aby sa préria nechytla. Potom sa mali vrátiť späť. Týmito ohňami sme chceli odvrátiť pozornosť indiánskej stráže od seba.

Slnko už zmizlo a obloha na západe sa zaskvela žiarivými farbami, ktoré sa však čoskoro zliali v jedínú: tmavopurpurovú. No pomaly sa aj tá strácala a napokon jej lesk vyhasol v sivavom súmraku. Winnetou sa od nás vzdialil. V posledných hodinách bol akýsi celkom iný než obyčajne. Jeho oči nepozerali pevne a isto ako prv, ale čudne, znepokojene hneď sem, hneď ta. Na jeho čele, ktoré bývalo vždy hladké, sa ukázali vrásky, čo sa doteraz ešte nestalo. To značilo, že Winnetou má nejaké neobyčajné starosti alebo sa zapodieva takými vážnymi myšlienkami, že ho pripravili o duševnú rovnováhu, ktorú som uňho často obdivoval. Niečo ho stiesňovalo. Domnieval som sa, že je mojou povinnosťou a právom spýtať sa ho, čo mu je. Preto som sa vybral za ním.

Stál na okraji lesa, opretý o strom, a uprene hľadel smerom na západ. Prevalovali sa tam mračná, ktorých okraje len nedávno boli lemované zlatom, ale teraz pomaly bledli. Hoci som kráčal veľmi ticho a hoci bol Winnetou pohrúžený v hlbokých dumách, predsa počul moje kroky a vytušil, kto sa k nemu blíži: Ani sa neobrátil, keď riekol:

– Môj brat Šarlí prichádza, lebo chce vidieť svojho priateľa. Dobre robí, lebo čoskoro ho už viac neuzrie.

Položil som mu ruku na plece a odvetil som:

– Tiene zaľahli na myseľ môjho brata Winnetoua? Nech ich zaženie.

Zdvihol ruku a ukázal smerom na západ.

– Tam sálal oheň a žiara života; teraz už je po všetkom a stmieva sa. Chod' ta! Či môžeš zahnať tiene, ktoré sa tam kladú?

– Nie. Ale zajtra časne zrána zase zažiarí svetlo a svitne nový deň.

– Na vrchu Hancock svitne zajtra nový deň, ale nie pre Winnetoua. Jeho slnko zhasne, ako zhaslo dnes slnko na západe, jeho slnko zhasne a nikdy viac už nevyjde. Najbližšie zore sa mu budú usmievat' až na druhom svete.

– Môj brat Winnetou sa nesmie oddávať takýmto predtuchám smrti! Áno, dnešný večer bude pre nás veľmi nebezpečný. Ale ako často sme hľadeli smrti do očí, a predsa, keď na nás siahla rukou, cúvla pred našimi jasným, pevným pohľadom. Zažeh chmúrne myšlienky, ktoré sa ťa zmocnili. To všetko je len následok telesných a duševných útrap a námah, ktoré sme podstúpili v posledných dňoch.

– Nie, Winnetou nepodlieha len tak ľahko útrapám a únava mu nemôže ulúpiť jeho veselú myseľ. Môj brat Old Shatterhand ma pozná a vie, že som smädil po vode poznania a vedy. Ty si mi ju podal a pil som ju plnými dúškami. Nikto z mojich bratov sa toľko nenaučil ako ja. No napriek tomu som ostal červenokožcom. Beloch je ako skrotené, učentlivé domáce zviera, ktorého pud sa zmenil. Indián však je ako zviera vo voľnej prírode, ktoré si zachovalo nielen bystré zmysly, ale okrem toho i dušou počuje a vetrí. Zver celkom dobre vie, keď sa blíži jej smrť. Nielenže ju vytuší, ale priam cíti jej príchod a zalieza do najhustejších krovísk lesa, aby tam v pokoji a osamote zahynula. Aj Winnetou v tejto chvíli má takýto neklamný pocit a tušenie.

Pritisol som si ho k hrudi a riekol som:

– A predsa ťa tento pocit klame! Mal si ho už niekedy?

– Nie.

– Teda dnes prvý raz?

– Áno.

– Ako to teda môžeš poznať? Ako môžeš vedieť, že je to predtucha smrti?

– Ved' je taký jasný, veľmi jasný. Vraví mi, že Winnetou zomrie s guľkou v hrudi. Áno, len guľka ma môže skosiť. Nôž alebo tomahavk by náčelník Apačov ľahko odrazil. Nech mi môj brat verí, že dnes odídem do večných lo...

Zarazil sa. Podľa indiánskej viery chcel povedať: „Do večných lovišť.“ Čo ho zdržalo, že nedokončil to slovo? Vedel som to. Stykom so mnou stal sa v duši kresťanom, hoci to nechcel dať najavo. Ovinul ruku okolo mojich pliec a pokračoval v rozhovore; vetu, ktorú pred chvíľkou nedokončil, teraz pozmenil:

– Dnes odídem tam, kam ma raz bude nasledovať aj môj brat Old Shatterhand. Tam sa znovu uvidíme. Tam nebude už rozdiel medzi bielymi a červenými. Tam bude vládnuť večný mier. Tam nebude nikto vraždiť a hrdúsiť ľudí, ktorí mali dobré srdce a prichádzali belochoom pokojne a dôverčivo v ústrety, a tí ich za to kántrili. Dobrý Manitou vezme raz do rúk váhy spravodlivosti aby odvážil skutky belochov aj Indiánov, ako i krv, ktorá bola nevinne vyliata. Winnetou bude stáť tam a bude prosiť o milosť a zľutovanie pre vrahov svojho národa, svojich bratov.

Pritisol ma k sebe a mlčal. Boj som hlboko dojatý, lebo akýsi vnútorný hlas mi šepkal: „Jeho tušenie ho nikdy neklamalo; možno, že i tentoraz hovorí pravdu.“ No napriek tomu som riekol:

– Môj brat Winnetou si myslí, že je mocnejší, než je v skutočnosti. Je najmocnejší vo svojom kmeni, ale predsa je len človekom. Ešte som ho nevidel unaveného, no dnes je unavený, lebo posledné dni a noci si vyžiadali od nás veľa námahy. Takáto vyčerpanosť stiesňuje dušu a oslabuje

sebadôveru, prichádzajú chmúrne myšlienky. Ale to všetko zmizne, keď sa pominie únava. Nech si môj brat odpočinie. Nech si ide ľahnúť ku chlapom, ktorí strážia kone.

Pomaly zakrútil hlavou a potom odvetil:

– Môj brat Šarlí to nemyslí vážne?

– Ba predsa! Videl som jaskyňu vo vrchu Hancock a premeral som ju očami. Postačí, ak povediem útok sám.

– Ja nemám byť pri tom? – spýtal sa a v očiach sa mu zablyso.

– Dost' si už urobil; musíš si odpočinúť.

– A ty si vari neurobil dost', ba omnoho viacej než ja a všetci ostatní? Nie, neostanem vzadu.

– Ani vtedy nie, ak ťa o to požiadam a ak to budem pokladať za obeť prinesenú nášmu priateľstvu?

– Ani vtedy! Chceš, aby sa rozprávalo, že Winnetou, náčelník Apačov, sa bál smrti?

– Ani jediný človek sa neodváži povedať to.

– A keby aj všetci mlčali a nepokladali to odo mňa za zbabelosť, predsa by sa našiel jeden človek, ktorého výčitky by mi vohnali do tváre červeň hanby.

– Kto by to bol?

– Ja, ja sám! Tomuto Winnetouovi, ktorý odpočíval, kým jeho brat Šarlí bojoval na život a na smrť, stále by som kričal do uší, že sa stal zbabelcom a že si nezaslúži, aby ho nazývali bojovníkom a dokonca náčelníkom udatného kmeňa. Nie, nie, nehovor o tom, aby som ostal vzadu! Ved' aj môj brat Shatterhand musel by ma, keď aj nie nahlas, tak aspoň v duchu pokladať za zbabelého kojota! Či má Winnetou pohrdat' už sám sebou? Radšej desaťkrát, stokrát, ba tisíckrát zomrieť!

Na tieto posledné dôvody som musel mlčať. Winnetou by si vyčítal, že bol zbabelcom, a tým by sa duševne i telesne ubíjal.

– Tak často sme hľadeli smrti do očí, – pokračoval Winnetou po krátkej prestávke. – Môj brat bol vždy na ňu pripravený a napísal pre mňa do svojho zápisníka, čo treba

urobiť, keby padol v boji. Podľa jeho želania mal by som po jeho smrti zápisník vziať, prečítať, čo v ňom stojí, a vykonať to. Bledé tváre to nazývajú testament. Aj Winnetou urobil testament, ale doteraz o ňom nič neprezradil. Dnes, keď cíti blízkosť smrti, musí o tom prehovoriť. Chceš vykonať moju poslednú vôľu?

– Áno. Želám si, aby sa tvoja predtucha nesplnila, ba som aj presvedčený, že sa nesplní a že budeš ešte po mnoho, mnoho slnk chodiť po zemi. Ale ak umrieš a budem poznať tvoju poslednú vôľu, budem si pokladať za najsvätejšiu povinnosť vykonať ju.

– Aj keby to bolo ťažké, veľmi ťažké a spojené s veľkým nebezpečenstvom?

– Načo sa Winnetou spytuje? Nech ma pošle v ústrety istej smrti a ja pôjdem!

– Viem to, Šarlí. Pre mňa by si skočil aj do ohňa. Urobíš, o čo ťa požiadam. Ty jediný to môžeš vykonať. Pamätáš sa, že raz, keď sme sa ešte nepoznali tak dobre, hovorili sme o bohatstve?

– Áno, veľmi dobre sa pamätám.

– Vtedy som si podľa zvuku tvojho hlasu domýšľal, že azda inakšie myslíš a inakšie rozprávaš. Zlato malo pre teba veľkú hodnotu. Bola moja domnienka správna?

– V určitom zmysle áno, – priznal som.

– A teraz? Povedz mi pravdu!

– Každý beloch pozná cenu zlata a peňazí, ale i napriek tomu ja som nikdy netúžil po mŕtvych pokladoch a svetských radoostiach. Právě šťastie spočíva iba v pokladoch, ktoré si človek nazhromaždí v srdci.

– Vedel som, že takto budeš hovoriť. Vieš, že poznám mnoho miest, kde možno nájsť zlato v celých žilách alebo ako nuggety a prach. Stačilo by, aby som ti menoval čo len jedno také miesto, a stal by si sa boháčom, veľkým boháčom, ale potom už by si nebol – šťastným človekom. Dobrý Manitou bielych ťa nestvoril, aby si žil v pohodlí a oplýval bohatstvom. Tvoje silné telo a voja duša sú stvorené

pre vyššie veci. Si muž a mužom musíš ostať. Preto som ti nikdy nechcel prezradiť nijaké nálezisko zlata. Hneváš sa za to na mňa?

– Nie, – odvetil som celkom úprimne. Stál som pred svojím najlepším priateľom. Hľadel smrti do očí a zveroval mi svoju poslednú vôľu. Ako by som bol mohol v takejto chvíli bažiť po zlato!

– A predsa uvidíš zlato, mnoho zlata, – pokračoval. – Ale nie je určené pre teba. Až umriem, vyhl'adaj hrob môjho otca! Vieš predsa, kde je. Kopaj pri jeho okraji, a to presne na západnej strane. Tam nájdeš Winnetouov závet. Ale to už nebudem na tomto svete. Zapísal som svoje želania a ty ich splníš.

– Moje slovo platí toľko čo prísaha, – uisťoval som ho so slzami v očiach. – Ani najväčšie nebezpečenstvo ma neodradí od vykonania toho, čo si zapísal.

– Ďakujem ti. Tým sme skončili. Už je čas, aby sme zaútočili. Neprežijem tento boj. Rozlúčme sa, milý, drahý Šarlí! Nech ti dobrý Manitou odplatí, že si mi bol takým verným, úprimným priateľom! Slovanami nemožno vyjadriť pocity, ktorými prekypuje moje srdce. Neplačme, veď sme mužovia! Pochovaj ma v horách Gros Ventre na brehu rieky Metsur, na mojom koni i so všetkými mojimi zbraňami, ba aj so striebornou puškou, ktorá sa nesmie dostať do iných rúk. A keď sa potom vrátiš k ľuďom, z ktorých ani jeden ťa nebude milovať tak ako ja, spomeň si občas na svojho priateľa a brata Winnetoua, ktorý ťa teraz žehná, lebo ty si bol jeho požehnaním.

Počul som tiché vzlyky, ktoré nevládal už stlmiť. Strhol som ho oboma rukami do svojho náručia a s plačom som vyrazil zo seba:

– Winnetou, môj drahý Winnetou, veď je to len predtucha, tieň, ktorý zmizne. Musíš ostať pri mne, nesmieš odísť!

– Odídem! – odvetil ticho, ale rozhodne. Potlačil v sebe všetky city, vytrhol sa mi z náručia a vykročil smerom k táboru.

Šiel som za ním a márne som rozmýšľal, akým spôsobom by som ho mohol donútiť, aby sa v dnešnom boji nezúčastnil. Nič, vôbec nič som nevedel vymyslieť. Čo by som bol dal za to a čo by som ešte dnes dal za to, keby som bol našiel nejaké východisko!

Bol som veľmi rozrušený. Aj on, hoci sa vedel vždy ovládať, teraz nemohol premôcť pohnutie. Počul som, ako sa mu hlas ešte chvel, keď vyzval chlapov:

– Teraz je už celkom tma, vyrazíme! Nech moji bratia idú za mnou s Old Shatterhandom!

Jeden za druhým sme vystupovali hore svahom tou istou cestou, ktorou sme predtým šli my dvaja s Winnetouom. Teraz však to šlo ťažšie, lebo bolo tma. Postupovali sme čo najtichšie. Vyše hodiny nám trvalo, kým sme dosiahli okraj kráteru. Dole v jaskyni blkotal veľký oheň a pri jeho mihotavom svetle sme uzreli zajatcov aj ich strážne ležať na zemi. Nebolo počuť jediné slovo, ha ani najmenší šuchot.

Najprv sme na jeden z balvanov priviazali povraz, ktorý bol dosť dlhý. Potom sme už len čakali, až vzbĺknu na prérii ohne, ktoré mali naši pomocníci zapáliť. Netrvalo dlho a v diaľke sa rozohorelo postupne päť ohňov podobných táborovým vatrám. Teraz sme napäto hľadeli dovnútra sopky. Lesť sa nám podarila, lebo zakrátko sa pri vchode do jaskyne ukázal Indián a povedal čosi tým, čo boli dnu. Tí hneď vstali a odišli ku vchodu pozorovať ohne.

Teraz hol pre nás vhodný čas. Chytil som koniec povrazu a chcel som sa spustiť prvý dolu, ale Winnetou mi ho vzal z ruky.

– Náčelník Apačov je vodca, – povedal. – Môj brat pôjde až po mne.

Dohovorili sme sa, že ostatní sa budú spúšťať vždy v prestávkach za nami, a to tak, aby na povraze boli vždy iba štyria. Winnetou šiel teda prvý. Počkal som, až sa dostal

k prvému skalnému výčnelku, a potom som sa spustil za nim. Po mne nasledoval Fred. Šlo nám to omnoho rýchlejšie, než sme čakali. Či sme chceli, či nie, museli sme sa totiž rýchlo šmýkať, lebo sme sa nemali na čom zachytiť. Na šťastie povraz, ktorý za nami pomaly spúšťali, držal veľmi dobre.

Pravdaže, pritom sme strhli do hlbiny množstvo skália; v tme sme tomu nemohli zabrániť. Jeden z kameňov akiste zasiahol diet'a, lebo sa rozplakalo. Hneď sa vo vchode, osvetlenom žiarou ohňa, ukázala hlava Indiána. Počul padať skálie a aj ho uzrel kotúľať sa po zemi. Podíval sa nahor a hneď vyrazil výstražný výkrik.

– Dopredu, Winnetou! – zvolal som. – Inak je všetko stratené!

Naši druhovia na temene vrchu spozorovali, čo sa v jaskyni deje, a spúšťali povraz najrýchlejšie, ako sa len dalo. O pol minúty sme už dosiahli dno, ale vtom už zarachotili od vchodu dva výstrely. Winnetou klesol.

Od ľaku som takmer zmeravel.

– Winnetou, priateľ môj, – zaúpel som, – trafili ťa?

– Winnetou zomrie, – vyšepol.

Tu sa ma zmocnila zúrivosť, ktorú som nijako nemohol ovládnuť. Práve skočil z povrazu ku mne Walker.

– Winnetou umiera, – riekol som mu. – Na nich!

Ani len toľko času som nechcel stratiť, čo by som si strhol pušku z pleca alebo vytrhol spoza opasku nôž či revolver. So zdvihnutými päťami som sa vrhol na piatich Indiánov, ktorí sem už pribehli od vchodu. Prvý z nich bol náčelník; hneď som ho spoznal.

– Ko-itse, beda ti! – zvolal som naňho.

Úder mojej päste ho zasiahol do slúch. Padol ako kus dreva. Indián, ktorý bol vedľa neho, už dvíhal na mňa tomahavk. Tu však svit plameňa padol mi práve na tvár a Indiánovi od strachu ruka s tomahavkom klesla.

– Ká-ut-skamasti! Drviaca Ruka! – zvraskol z celej sily.

– Áno, tu je Old Shatterhand! – zvolal som. – Tu máš!

Nepoznával som sa. Druhý raz sa mihla moja pravica a Indián odkväcol na zem.

– Ká-ut-skamasti! – volali ostatní Indiáni a cúvali.

– Old Shatterhand! – zvolal teraz aj Walker. – To ste vy, Charles? Ach, už chápem všetko. To znamená, že sme vyhrali! Na nich!

Ktorýsi z červených bojovníkov ma bodol nožom do pleca, ale takmer som to ani necítil. Fred dva razy vystrelil a padli dvaja Indiáni. Tretieho som zase zrazil päťou. Zatiaľ prichádzalo stále viac a viac našich. Mohol som im už Indiánov prenechať. Preto som podišiel k Winnetouovi a kľakol som si k nemu.

– Kde je môj brat ranený? – spýtal som sa.

– Ntságe tche. Tu v hrudi, – odvetil pošepky a priložil si na pravú stranu hrude ľavú ruku, ktorá sa mu hneď sfarbila krvou.

Vyľahol som nôž a jednoducho som mu odrezal kus loveckej kazajky, ktorá sa mu pri páde vyhrnula spoza opaska. Áno, guľka mu vnikla do pľúc. Tu sa ma zmocnil prudký ból, aký som ešte nikdy v živote nepocítil.

– Ešte je nádej, brat môj, – tešil som ho.

– Nech mi môj priateľ položí hlavu do svojho náručia, aby som mohol pozorovať boj, – poprosil ma.

Urobil som a teraz mohol vidieť, že všetci Indiáni, sotvaže sa ukázali pri vchode, už padali pod výstrelmi. Naši ľudia boli už takmer všetci dolu. Zajatci, ktorých oslobodili z pút, radostne pokrikovali a ďakovali. Ja som to všetko nevnímal. Videl som iba umierajúceho priateľa. Rana mu už prestala krváčať. Vedel som, že nastalo vnútorné krvácanie.

– Má môj brat ešte nejaké želanie? – spýtal som sa.

Zavrel oči a neodvetil. Ja som držal jeho hlavu v náručí a neodvážil som sa ani pohnúť.

Starý Hillmann a ostatní settleri, zbavení pút, pobrali zbrane, ležiace naokolo na zemi, a pribehli ku vchodu. Ani to som nevnímal, lebo som očami visel na bronzových črtách

a privretých viečkach Apačových. O chvíľu pristúpil ku mne Walker, ktorý taktiež krvácal, a oznamoval mi:

– Už sú všetci do jedného hore bradou!

– Čo z toho, keď Winnetou zomrie! – povzdychol som. – Tí všetci ani zďaleka nezavážia toľko čo on sám.

Apač ležal doteraz nehybne. Chrabří robotníci, ktorí sa tak dobre držali, a settleri so svojimi rodinami utvorili okolo nás kruh. Všetci boli hlboko dojatí. Tu konečne Winnetou otvoril oči.

– Má môj brat ešte nejaké želanie? – opakoval som.

Prikývol a zašepkal:

– Nech môj brat Šarlí zavedie settlerov do pohoria Gros Ventre. Pri rieke Metsur ležia kamienky, aké hľadajú. Zaslúžia si ich.

– Čo si ešte Winnetou želá?

– Nech môj brat nezabudne na náčelníka Apačov. Nech sa zaňho modlí k veľkému, dobrému Manitouovi! Zajatci majú od pút iste poranené nohy a ruky; vládali by i napriek tomu vystúpiť na nejakú skalnú vyvýšeninu?

– Áno, – odvetil som, hoci som videl, že settleri majú ruky a nohy zranené od pút až do krvi.

– Povedz im, že Winnetou ich prosí, aby mu zaspievali tú pieseň.

Počuli tie slová aj sami a nečakali, až ich poprosím.

Na Hillmamnov pokyn vystúpili na skalný výbežok, čnejúci nad Winnetouovou hlavou, aby mu vyplnili posledné želanie. Sledoval som ich očami a až potom, keď už stáli hore, privrel viečka. Chytil mi obe ruky a tak počúval pieseň „Ave, Mária“.

Hľa, svetlo dňa už dohasína

a nočná tma sa šíri v diaľ.

Prečo aj bolesť neusína,

so svetlom neodlieta žiaľ?

Pred boží trón zlož moju tieseň

sťa zora rosu do trávy
a dovoľ, nech ťa moja pieseň,
matička, vrúcne pozdraví:
Ave, ave, Mária!

Keď skončili druhú slohu, oči sa mu pomaly roztvorili a pohliadli dohora; zrkadlila sa v nich neha a túžba. Stisol mi ruky a zašepkal:

– Šarlí, teraz prídu slová o smrti, všakže?

Prikývol som a oči sa mi zaliali slzami. Speváci začali tretiu slohu:

Hľa, svetlo žitia dohasína
a smrti tma mi kalí zrak.
Na odlet duša krídla vzpína,
zastiera ma hrôzy mrak.

Jasavejšie sa zastrebrili nocou tóny štvrtej slohy:

Bolesť ma bodá ostrým hrotom,
poslednou túžbou pieseň znie:
vypros mi slastnú smrť a potom,
matička, slávne vzkriesenie.
Ave, ave, Mária!

Keď doznel posledný ton, Winnetou chcel prehovoriť – ale už to nešlo. Naklonil som ucho celkom nad jeho ústa a tu mi zašepkal s vypätím posledných síl:

– Šarlí, zbohom!

Jeho telo sa křčovite zachvelo. Z úst mu vystrekol prúd krvi. Náčelník Apačov mi ešte raz stisol ruky a naraz sa vystrel. Jeho bezvládne prsty pustili mi ruky – bol mŕtvy!

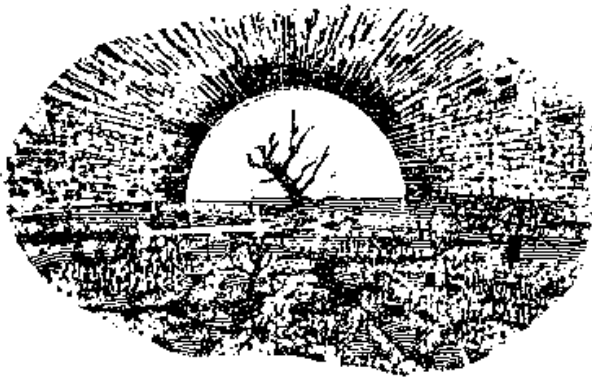
Čo mám rozprávať ďalej? Pravý smútok nemá rád slová. Ach, keby skôr prišiel čas, v ktorom by sa o takýchto krvavých bojoch vravelo len v starých bájkach!

Neraz sme s Winnetouom stáli zoči-voči smrti. Podľa nepísaných zákonov divokého západu každý musí byť vždy prichystaný na smrť. A predsa, keď môj najlepší a najvernejší priateľ, akého som kedy mal, ležal predo mnou mŕtvy, šlo sa mi srdce puknúť. Môj duševný stav bol hrozný, ani sa to nedá opísať. Aký šľachetný, vzácny človek to bol! A naraz je mŕtvy, mŕtvy! A práve tak ako zahynul on, zahynie aj celá jeho rasa, ktorej bol najvznešenejším synom!

Celú noc som prebdel, bez slova, mlčky. Oči ma pálili, nevládal som ani plakať. Ležal mi v náručí tak, ako zomrel. Čo som si myslel a čo som cítil? Kto by sa to mohol pýtať? Keby to bolo možné, ako rád by som si bol s ním rozdelil ďalšiu časť svojho života a žil len jej polovicu. Ako Winnetou zomrel v mojom náručí, tak kedysi skonala Klekípetra v jeho objatí a potom aj jeho sestra Nšo-či.

Teda Winnetoua nesklamala predtucha smrti. Už vopred si vo svojej prezieravosti určil miesto, kde chcel byť pochovaný. Keďže tam mali brusiči vzácnych kameňov nájsť vytúžené polodrahokamy, ponúkli sa, že tam pôjdu so mnou. Pravdaže, ani robotníci si nechceli dať ujsť takú príležitosť a vyhlásili, že idú s nami. Tým sa mi veľmi uľahčil prevoz milovaného zosnulého priateľa

Na druhý deň časně zrána sme odišli, lebo každú chvíľu sa tu mohli ukázať Indiáni. Apačovu mŕtvolu sme zahalili do

prikryvok a priviazali na koňa. K pohoriu Gros Ventre boli iba dva dni cesty. Pustili sme sa tým smerom a napredovali sme veľmi opatrne; boli sme si istí, že ani jeden Indián nenájde našu stopu.

Na druhý deň večer sme dorazili do údolia riečky Metsur. Tam sme Winnetoua pochovali s poctou, aká prislúcha takému veľkému náčelníkovi. Dali sme mu do hrobu všetky jeho zbrane, úplnú bojovú výbroj. Posadili sme ho na koňa, ktorého sme kvôli tomu zastrelili. Potom sme okolo nich navšili kopec hliny a kamenia. Na tomto kopci nepovievajú skalpy zabitých nepriateľov, ako to vidieť na hroboch ostatných náčelníkov.

V piesočnatom údolí sme našli nielen prisľúbené vzácne kamene, ale na jednom mieste aj množstvo zlatého prachu, ktorým sa robotníci odškodnili za výpomoc pri prenasledovaní. Niekoľkí z nich sa rozhodli, že tu založia so settlermi osadu, ktorá sa opäť bude volať Helldorf. Ostatní sa vrátili do Echo-Canyon. Tam sa dozvedeli, že Haller medzitým podľahol poraneniu. Jeho druhov, ktorí boli zajatí s ním, prísne potrestali.

Zvonec, ktorý bol Winnetou zakopal, preniesli do novej osady, kde si settleri vystavali druhú kaplnku. Keď sa ozve jeho jasný hlas a osadníci zaspievajú pieseň „Ave, Mária“, spomenú si vždy aj na náčelníka Apačov a tú presvedčení, že sa mu splnilo to, čo si pri umieraní žiadal.

Ôsma kapitola

ZÁVET NÁČELNÍKA APAČOV

Winnetou mŕtvy! Tieto dve slová dostatočne vyjadrujú temný bôľ, ktorý mi vtedy zahaľoval dušu. Nemohol som sa od jeho hrobu ani odlúčiť. Prvé dni som mlčky sedel pri hrobe a díval som sa na čulý ruch pri zakladaní novej osady. Vravím, že som sa díval, ale v skutočnosti som nevidel nič. Počúval som ich hlasy, a predsa som nepočul nič. Bol som akoby nepríčetný. Môj duševný stav sa podobal stavu človeka, napoly omráčeného prudkým úderom do hlavy, ktorý počuje všetko akoby z diaľky a vidí všetko akoby cez mliečne sklo. Mali sme šťastie, že Indiáni nenašli naše stopy a že nevypátrali miesto nášho terajšieho pobytu. Teraz som nebol schopný s nimi bojovať. Alebo azda by ma práve

takéto nebezpečenstvo bolo vytrhlo z duševnej otupelosti?
Aj to je možné!

Tí dobrí ľudia sa všemožne usilovali vzbudiť vo mne záujem o ich prácu, ale nešlo to tak ľahko. Uplynulo pol týždňa, kým som sa spamätal natoľko, že som im mohol pri robote pomáhať. Blahodarný účinok práce nedal na seba dlho čakať. Museli síce ťahať zo mňa každé slovo, ale stará činorodá vôľa opäť vo mne ožila a čoskoro som sa im stal radcom, podľa slov a názorov ktorého sa správali.

Tak prešli dva týždne a potom som si povedal, že tu už nemôžem dlhšie ostať. Priateľov závet ma ťahal stadiaľto k Nugget-tsilu, kde bol pochovaný Inču-čuna a jeho krásna dcéra, okrem toho bolo mojou povinnosťou zájsť k Rio Pecos a oznámiť Apačom smrť ich najslávnejšieho a najlepšieho náčelníka. Vedel som síce, ako rýchle letí taká zvesť preriou – možno, že sa ju Apači dozvedia ešte pred mojim príchodom – ale i tak som ta musel ísť, pretože som bol očitým svedkom tej smutnej udalosti a mohol by som im leda podať najlepšie správy. Osadníci ma nepotrebovali a okrem toho mali medzi sebou skúseného zálesáka Walkera, ktorý sa bol rozhodol, že na čas u nich ostane. Srdečne som sa so všetkými rozlúčil a vydal som sa na d'alekú cestu na svojom vraníkovi, ktorý si za celý ten čas dôkladne odpočinul.

Iný na mojom mieste by sa azda bol usiloval cestovať podľa možnosti cez osady a usadlosti, ale ja som robil práve naopak. Nechcel som nikoho vidieť a chcel som byť sám so svojím smútkom.

Vyhýbal som sa miestam, kde bývali ľudia, a tak som nevidel nikoho po celú cestu až k Beaver Creeku, prítoku severného Canadianu. Tu som natrafil na náčelníka Komančov To-kei-chuna, a veru bolo to stretnutie veľmi nebezpečné. To-kei-chunovi sme pred časom veľmi šťastne unikli. Bolo to tak: kým sme sa na severe ruvali so Siouxami, vykopali Komančovia na juhu vojnovú sekeru. To-kei-chun sa odobral so sedemdesiatimi bojovníkmi na

posvätný vrch Makik-natun, aby tam pri hroboch náčelníkov zatancoval vojnový tanec a spýtal sa, akú ochrannú „medicínu“ si má do boja vziať. Cestou k vrchu zajal niekoľkých belocho. Mali umrieť na mučiarskom kole. No podarilo sa mi oslobodiť ich. Toto dobrodružstvo však nebudem spomínať, pretože s Winnetouom nesúvisí, a porozprávam ho pri inej príležitosti. Odprevadil som belocho až na hranice Nového Mexika, kde už boli v bezpečí, a odtiaľ som už mohol priamo ísť k Rio Pecos. No Winnetouov závet bol pre mňa zo všetkého najdôležitejší a chcel som sa čím skôr dozvedieť, čo v ňom stojí. Preto som zamieril na juhovýchod k Nugget-tsilu.

Táto cesta bola nebezpečná, lebo ma viedla územím nepriateľských Komančov a Kiowov. Najmä Kiowom som sa nesmel ukázať na oči. Natrafil som na mnohé stopy a rozličné známky, nasvedčujúce, že v okolí sú ľudia, no počíňal som si veľmi opatrne, a tak sa mi podarilo nepozorovane prísť až do blízkosti rieky Gualpy. Tam som našiel odtlačky konských kopýt, ktoré viedli tým istým smerom, akým som sa uberal i ja. Nechcel som, aby ma Indiáni uzreli, a od belocho som taktiež chcel mať pokoj, nuž som rozmýšľal, že od stopy odbočím. Ale to by som bol musel urobiť okľuku a okrem toho bolo dôležité vedieť, či tadiaľto prešli Indiáni alebo belosi. Preto som i ďalej sledoval stopu, ktorá bola asi hodinu stará.

Onedlho som zistil, že to boli traja jazdci. Natrafil som i na miesto, kde boli zastali. Jeden z nich zostúpil z koňa; pravdepodobne chcel pritiahnúť uvoľnený remeň. Odtlačok jeho nohy prezrádzal, že mal čížmy a že to teda bol beloch. Keďže som nemal nijaký dôvod predpokladať, že beloch je v spoločnosti dvoch Indiánov, jednoduchý uzáver znel, že mám pred sebou tri bledé tváre.

Ani na um mi neprišlo, aby som kvôli nim zmenil smer. Šiel som teda po ich stope ďalej. Ak sa s nimi aj stretnem, nemusím sa predsa k nim pripojiť. Napredovali pomaly, a preto som ich už po dvojhodinovej jazde uzrel pred sebou.

Zároveň som uvidel aj dva vŕšky, medzi ktorými sa kľukatila rieka.

Schyl'ovalo sa už k večeru a zamýšľal som, že prenocujem pri rieke. Nebolo potrebné, aby som sa toho v/dul pre nejakých cudzincov. Bolo veľmi pravdepodobné, že majú podobný zámer. No nikto ma nemohol donútiť, aby som sa utáboril s nimi. Nedlho potom, ako zmizli za kroviskami na vŕšku, došiel som ta i ja. Keď som sa dostal k rieke, práve odsedľávali kone. Zdalo sa, že kone sú skvelé. Neznámi boli veľmi dobre ozbrojení a Ich zovňajšok veru nevzbudzoval veľkú dôveru.

Keď ma zrazu uvideli, zľakli sa. No hneď sa spamätali a odvetili mi na pozdrav. Keď som zastal v neveľkej vzdialenosti od nich, prišli ku mne.

– Človeče, ale ste nás naľakali! – povedal jeden z nich.

– Máte azda zlé svedomie, že vám pohľad na mňa naháňa strach? – spýtal som sa.

– Pshaw! Príslovie hovorí: „Kto s dobrým svedomím chodí, ani hrom mu neuškodí.“ Nuž my máme veľmi dobré svedomie, lebo sa nikoho a ničoho nebojíme. Západ je však nebezpečná krajina, a keď sa naraz vynorí voľakde cudzinec, človek by najradšej hneď siahol po noži. Smieme sa spýtať, odkiaľ idete?

– Od Beaver Creeku.

– A kam sa uberáte?

– K Rio Pecos.

– To máte teda dlhšiu cestu než my. Ideme totiž len k Mugworským vrchom.

To vzbudilo moju pozornosť, lebo Mugworské vrchy patrili ku skupine hôr, ktorú Winnetou a jeho otec volali Nugget-tsil. Čo tam chcú títo traja mužovia? Aj moja cesta viedla tým smerom. Mám sa k nim pripojiť? To by som sa však najprv musel dozvedieť, aké majú zámery. Preto som sa spýtal:

– Mugworské vrchy? Aký je to kraj?

– Nádherný. Rastie tam mnoho paliny; mugwort totiž znamená palina a podľa toho dostali vrchy aj pomenovanie. Ale je tam aj čosi iné, nielen palina.

– Čo?

– Hm! Keby ste vedeli! Ani za svet vám to nepoviem! Hneď by ste chceli ísť s nami.

– Ty tlčhuba! – zahriakol ho druhý. – Nerozprávaj predsa tak hlúpo!

– Pshaw! Čo na srdci, to na jazyku! Kto ste vlastne, sir?

Každý si môže domyslieť, že ma veľmi zarazilo, čo mi tento človek povedal. Naozaj hovoril o Nugget-tsile. Videl som tam množstvo paliny. Jeho slová zneli tajnostkársky. Rozhodol som sa teda, že ostanem s nimi, ale nemienil som prezradiť, kto som. Preto som povedal:

– Som traper, staviam pasce, ak nemáte nič proti tomu.

– Vôbec nič. A vaše meno? Alebo ho chcete azda zamlčať?

– Môžem vám ho celkom pokojne a otvorene povedať. Volám sa Jones.

– Zvláštne meno, neobyčajne zriedkavé! – zasmial sa. – Len či si ho zapamätáme? Kde máte pasce?

– Zobrali mi ich Komančovia i s celým dvojmesačným úlovkom.

– Také nešťastie!

– Áno, je to veľké nešťastie. No teším sa, že nezobrali s tým všetkým aj mňa.

– To vám verím. Tí oplani nešetria ani jedného belocha, najmä v terajších časoch nie.

– Ale aj Kiowovia sú rovnako zlí, či nie?

– Áno.

– A predsa sa odvažujete ísť na ich územie?

– To je niečo iného. Nám nehrozí od nich nebezpečenstvo. Máme dobré odporúčanie, veľmi dobré. Mr. Santer je priateľom ich náčelníka Tanguu.

Santer! Každý si môže domyslieť, že ma toto meno doslova zelektrizovalo. Musel som sa veľmi premáhať, aby

som svoje prekvapenie nedal najavo a tváril sa ľahostajne. Títo ľudia poznajú Santera. Teraz už bolo isté, že sa k nim pripojím. Iste ide o toho Santera, ktorý nám už niekoľko ráz unikol, lebo bol priateľom náčelníka Tanguu.

– Je ten Santer taký vplyvný muž? – spýtal som sa neznámych mužov.

– To si myslím! Aspoň u Kiowov! Ale povedzte, nezosadnete? Večer sa už blíži a zaiste chcete prenocovať pri rieke, kde nájde váš kôň vodu a pašu.

– Hm. Nepoznám vás a sám ste mi povedali, že tu na divokom západe človek musí byť opatrný.

– Vyzeráme azda ako zlí ľudia?

– To nie. Ale vypytovali ste sa ma moje meno, a vy ste mi nepovedali, kto ste.

– To sa môžete hneď dozvedieť. Sme zálesáci a robíme všetko možné, raz to, raz ono. Každý sa živí, ako môže. Ja sa volám Gates. Tu vedľa mňa stojí Mr. Clay a tento tretí je Mr. Summer. Ste už teraz spokojný?

– Yes.

– Tak zostúpte konečne alebo choďte ďalej, ako sa vám páči.

– Ak dovoľíte, ostanem pri vás. V tomto kraji je vždy lepšie, ak je pohromade viacej mužov.

– Well. Keď budete s nami, ste bezpečný. Meno Santer nás ochráni všetkých.

– Kto vlastne je ten gentleman Santer? – spytoval som sa, keď som zostupoval z koňa a zväzoval som mu lasom nohy.

– Je to naozaj gentleman v pravom zmysle slova. Budeme mu veľmi povďační, ak sa všetko stane tak, ako nám povedal a prisľúbil.

– Dlho sa s ním poznáte?

– Nie. Stretli sme sa s ním a zoznámili len pred nedávnom.

– Kde?

– Vo Fort Arkansase. Ale prečo sa naňho spytujete? Poznáte ho?

– Spytoval by som sa naňho, Mr. Gates, keby som ho poznal?

– Hm, máte pravdu.

– Vraveli ste, že jeho meno nás ochráni. Keďže som s vami, môžem povedať, že tá ochrana sa vzťahuje aj na mňa. Musím sa teda oň zaujímať. Nie?

– Yes. Prisadnite si teraz k nám a urobte si pohodlie. Máte čo jesť?

– Kúsok mäsa.

– My máme mäsa dost'. Dáme vám, ak máte málo.

Zo začiatku som týchto troch mužov pokladal za tulákov, no teraz, keď som ich mohol lepšie pozorovať, pomaly som nadobúdal presvedčenie, že sú to statoční ľudia, totiž statoční podľa pojmov divokého západu, kde je meradlo statočnosti trochu širšie než inde. Nabrali sme si z rieky vody, a to na mieste, kde bola najčistejšia, a potom sme sa pustili do jedla. Moji traja noví spoločníci ma premeriavali pohľadmi od hlavy až po päty. Potom Gates, ktorý podľa všetkého mal vždy hlavné slovo, začal sa vyzvedať:

– Teda prišli ste o svoje kožušiny a pasce? To vás naozaj ľutujem. Z čoho budete žiť?

– Predovšetkým z poľovačky.

– Máte dobré pušky? Ako vidím, máte až dve.

– Sú dost' dobré. Táto stará búchačka je guľovnica a táto menšia zase brokovnica.

Opakovačku som na šťastie mal zabalenú v plátennom obale, ktorý som si sám zošil. Keby som bol povedal, že mám medveďobjíku a henryovku, hneď by boli vedeli, kto som.

– To ste ale čudný poľovník! Vláčite so sebou dve pušky, jednu guľovnicu a jednu brokovnicu. Iní si berú iba jednu pušku, dvojku, s jednou hlavňou na broky a s druhou na guľky.

– To máte pravdu, ale ja som už na tieto staré pukačky zvyknutý.

– A čo chcete tam pri Rio Pecos robiť, Mr. Jones?

– Nič zvláštneho. Je tam vraj viacej zveri než tu.

– Ak sa domnievate, že vám tam Apači dovoľia poľovať, tak idete na zľú adresu. Máte zlé správy, neverte takým nezmyslom! Tu ste prišli len o pasce a kožušiny. Tam by ste prišli aj o vlastnú kožu. Musíte tam ísť za každú cenu?

– Nie, vôbec nie.

– Tak poďte s nami!

– S vami? – spýtal som sa s predstieraným údivom.

– Áno.

– K Mugworským vrchom?

– Áno.

– A čo by som tam robil?

– Hm! Nevieam, či vám to smiem povedať. Clay, Summer, čo myslíte?

Obaja spýtavo pozreli na seba a po chvíľke Clay riekol:

– To nie je také jednoduché. Mr. Santer nám zakázal o tom hovoriť, ale povedal, že by rád pribral niekoľkých súcich chlapov. Rob, ako chceš.

– Well, – prikývol Gates. – Ak Mr. Santer najme viacerých, my mu privedieme aspoň tohto jedného. Teda nie ste viazaný nijakými povinnosťami, Mr. Jones?

– Nie.

– A máte čas?

– Koľko len chcem.

– Pustili by ste sa do istého podujatia, ktoré vynesie mnoho, veľmi mnoho peňazí?

– Prečo nie? Každý si rád zarobí peniaze, a keď ich je mnoho, veľmi mnoho, neviem, prečo by som sa do takého podujatia nemal pustiť. Lenže musím najprv vedieť, o čo ide.

– To ju samozrejme. Je to vlastne tajomstvo, ale vy sa mi pozdávate. Máte takú statočnú, dôveryhodnú tvár a iste by ste nás neošudili, ani neoklamali.

– No hej, statočný človek som, to mi môžete veriť.

– Verím vám. Teda, chceme ísť k Mugworským vrchom hľadať nuggety.

– Nuggety? – zvolal som. – Sú tam nejaké?

- Nekričte tak! To vás zaujíma, všakže? Áno, sú tam.
- Kto vám to povedal?
- Práve Mr. Santer.
- Videl ich?
- Nie, veď to by nás nebol pribral za spoločníkov, ale bol by si hniezdočko vybral sám.
- Teda nevidel ich? On sa len domnieva, že sú tam nuggety?
- To nie je domnienka, ale istota, nuggety sú tam naozaj. Približne vie, kde nuggety ležia, hoci presné miesto nepozná.
- To je ale čudné!
- Áno, čudné, a predsa je to pravda! Vysvetlím vám to práve tak, ako to on vysvetlil nám. Počuli ste už niekedy o Winnetouovi?
- Náčelníkovi Apačov? Áno.
- A viete, kto je to Old Shatterhand?
- Aj o tom mi už rozprávali.
- Sú to nerozluční priatelia a raz boli na Mugwortských vrchoch. Bol tam vtedy aj Winnetouov otec a iní červenokožci a belosi. Mr. Santer ich vypočul a dozvedel sa, že Winnetou s otcom zamýšľajú ísť do vrchov po nuggety. Keď si niekto môže zaskočiť po nuggety, keď sa mu zachce, to znamená, že ich tam musia byť celé hromady. Pripúšťate to?
- Áno.
- Počúvajte teda ďalej! Mr. Santer potajomky sledoval oboch Apačov, aby sa dozvedel, kde je zlaté nálezisko. To mu človek nemôže zazlievať, ako iste sám uznáte. Veď čo si tí červenokoží oplani počnú so zlatom? Načo by im bolo? Nie je pre nich.
- Podarilo sa Mr. Santerovi zistiť, kde je zlaté nálezisko?
- Žiaľ, iba približne. Sledoval ich; bola s nimi aj Winnetouova sestra. Musel ísť len podľa ich stôp a nie div, že stratil veľa času. Keď prišiel do blízkosti toho miesta, boli už hotoví a vracali sa. Náramná smola.
- Prečo náramná smola?

– Ako sa môžete takto spytovať!

– Ved' ich mohol jednoducho nechať, aby prešli pomimo, a potom mal sledovať ich stopu k zlatému nálezisku.

– Tisíc hrmených! To je pravda! Ako vidím, ste celkom bystrý chlapík a môžete nám byť na ošoh. Žiaľ, Mr. Santer to urobil inakšie. Domnieval sa, a to celkom oprávnene, že nesú so sebou nuggety, a strieľal po nich, aby im ich vzal.

– Trafil? Zabil ich?

– Starého a dievča áno. Ich hroby sú tam neďaleko. Aj do Winnetoua by bol vpálil guľku, ale musel ujsť, lebo sa tam naraz ukázal Old Shatterhand. Prenasledoval Santera s belochmi a Indiánmi a zahnal ho až ku Kiowom. S náčelníkom Kiowov potom Santer uzavrel veľké priateľstvo. Neskôr sa vrátil do Mugwortských vrchov niekoľko ráz, ba mnoho ráz, ale mohol si oči vyočiť, nikdy nič nenašiel. Teraz konečne prišiel na dobrú myšlienku, že si nájde niekoľkých ľudí, ktorí mu pomôžu pátrať po nuggetoch. Viacej očí viacej vidí. Sme už traja, a ak chcete, môžete byť štvrtý.

– Máte nádej, že dačo nájdete?

– Veľkú. Indiáni sa vrátili pomerne rýchlo, a tak zlaté nálezisko nemôže byť ďaleko od miesta, kde sa s nimi Santer stretol. Teda stačí prehľadať iba malý okruh a musel by v tom čert byť, aby sme zlato nenašli. Ved' máme na to dost' času! Môžeme hľadať týždne a mesiace, nikto nás stadiaľ nebude vyháňať. Čo na to poviete?

– Hm! Aby som bol úprimný, nepáči sa mi to.

– Prečo?

– Na tom všetkom lipne krv.

– Nebuďte hlúpy! Preliali sme ju azda my alebo vy? Sme vinní my alebo vy? Ani zďaleka! A konečne, čo záleží na dvoch zastrelených červenokožcoch? Ved' aj tak všetkých vykántria a pozabíjajú! Čo sa stalo, do toho nás nič. My budeme hľadať zlato. Nájdeme ho, rozdelíme sa a budeme žiť ako Astor a iní milionári.

Teraz som už vedel, s akými ľuďmi mám do činenia. Nepatrili síce k vyvrheľom, akých som na západe už často stretol, ale život Indiána nemal u nich väčšej ceny než život divej zveri, ktorú môže každý zastreliť. Boli ešte pomerne mladí a ani sa nesprávali ako skúsení, opatrní muži, inak by mi neboli dôverovali iba pre moju statočnú tvár a neboli by mňa, celkom neznámeho človeka, zasvätili do svojho tajomstva. Ani by ma hneď neboli prijali za kamaráta.

Myslím, že sa nemusím rozpisovať, ako ma toto stretnutie prekvapilo a aké mi bolo vítané. Možnosť nájsť Santera! Tentoraz mi iste neujde! Nedal som však na seba nič znať, sklonil som hlavu, akoby ma znepokojovali pochybnosti, a potom som riekol:

– Nuggety by som síce chcel, ale myslím, že by sme ich vôbec nedostali, aj keby sme ich našli.

– Čo to ako rozmýšľate? Ak ich nájdeme, budeme ich mať.

– Ale ako dlho?

– Ako dlho budeme chcieť! Azda len nepríde niekomu z nás na um zahodiť ich?

– To nie, ale vezme nám ich.

– Kto?

– Santer.

– Ach! Vari sa vám rozum čistí?

– Poznáte ho dobre?

– Po tejto stránke áno.

– A predsa ste sa s ním zoznámili len nedávno.

– Je to statočný človek. Kto sa naňho poďíva, nemôže pochybovať o jeho dobrom charaktere. A okrem toho každý, koho len sme sa vo Forte spýtali, ho vychvaľoval.

– Kde je teraz?

– Včera sa s nami rozlúčil. Odobral sa k Salt Forku, prítoku Red Riveru, kde leží dedina Kiowov a kde býva aj ich náčelník Tangua. My sme zamierili rovno k Mugworským vrchom.

– Načo ide Santer k Tanguovi?

– Chce mu oznámiť dôležitú a veľmi vítanú správu, že zomrel Winnetou.

– Čo? Winnetou zomrel?

– Áno. Zastreli ho Siouxovia. Bol to úhlavný nepriateľ Tanguov a tak správa spôsobí náčelníkovi Kiowov nesmiernu radosť. Preto teda Mr. Santer odbočil, aby mu ju oznámil. V Mugwortských vrchoch sa s ním opäť zídeme. Je to naozaj statočný gentleman a chce z nás urobiť boháčov. Zapáči sa vám na prvý pohľad, uvidíte.

– Dúfajme, ale mali by sme byť opatrní.

– Pred ním?

– Áno.

– Hovorím vám, že nieto ani najmenšieho dôvodu, aby sme mu nedôverovali.

– A ja vám hovorím, že sa síce k vám pridám, ale budem mať oči otvorené. Kto zastrelí pre niekoľko nuggetov dvoch ľudí, ktorí mu neublížili, ten môže ľahko zavraždiť aj nás, aby získal všetko zlato, ktoré sme našli.

– Mr. Jones, čo... čo... si to vlastne myslíte...?! – vyjachtal a preľaknuto hľadel na mňa. Aj na Clayovej a Summerovej tvári sa zrkadlilo zdesenie.

– Áno, – pokračoval som, – nie je to iba možné, ale dokonca je to pravdepodobné, že vás najal s úmyslom, aby ste najprv hľadali, a potom, až zlato nájdete, jednoducho vás odprace.

– Zdá sa, že vám máta v hlave.

– Vôbec nie. Keď o všetkom začnete správne uvažovať, ale tak, aby ste nenadŕžali Santerovi, musíte sa prikloniť k môjmu názoru, musíte prísť na tú istú domnienku ako ja. Povedzte mi, ako je toto možné: Santer je priateľom Tanguu, ktorý je známy ako najväčší a najúhlavnejší nepriateľ bledých tvárí! Ako si mohol získať priateľstvo tohto Indiána?

– To neviem.

– Nemusíte to vedieť, to si môžete domyslieť. Je to veľmi ľahké.

– No povedzte to, Mr. Jones.

– Santer sa mohol len tak skamarátiť s nepriateľom všetkých belochov, keď mu dokázal, že mu je život belocha bezcenný, a práve preto musíme byť veľmi opatrní! Mám pravdu, či nie?

– Vyzerá to tak. Chcete ešte niečo povedať?

– Áno, to, čo som už raz spomenul.

– Že zastrelil dvoch Indiánov?

– Áno.

– Viete, to mu nezazlievam. V mojich očiach to nie je dôvod k nedôvere, a preto ho nepokladám za zlého človeka.

– Nebadáte, že si tým aj sám sebe dávate nedobré vysvedčenie?

– Nie. Indiáni sú všetci lotri a treba ich vykántriť!

– Aj oni sú ľudia a ich práva musíme rešpektovať.

– Hovoríte príliš humánne. Ale aj keby ste mali pravdu, nechápem, prečo by sme komusi nemohli odpustiť, že zabil dvoch červenokožcov.

– Nechápete to?

– Nie. Na všetko sa treba dívať z praktického stanoviska. Zaiste mi dáte za pravdu, keď poviem, že Indiáni sú odsúdení na zánik.

– Žiaľ, to nemôžem poprieť.

– Nože, keď musia všetci zmiznúť zo zemskeho povrchu a hrozí im neodvratný zánik, je ľahostajné, že dvaja z nich zahynú o niekoľko dní prv, než mali určené. To je moje praktické stanovisko. Preto ten, kto ich usmrtil, nie je vrahom, iba trochu urýchlil ich osud.

– Takáto praktická morálka je trochu čudná vec. Nemyslíte?

– Možno. Ale nezaškodilo by vám, keby ste si ju aj vy osvojili.

– Well, zaujmem teda vaše stanovisko. Nemyslíte, že Mr. Santera treba odsúdiť i z tohto stanoviska?

– Veru nie.

– Ba predsa! Povedzme teda, že mu nepočítame za hriech vraždu apačského ,náčelníka a jeho dcéry. Predpokladajme, že je to aj môj názor. Ale teraz príde nanajvyšš praktická otázka: Prečo ich zastrelil?

– Len preto, aby sa dozvedel miesto, kde je zlato.

– Nie, preto nie.

– Nie? A prečo teda?

– Mohol sa dozvedieť, kde to miesto je, a zato im nemusel brať život. Keby ich bol nechal pokojne odísť a po ich odchode by bol pátral, kde boli, rozhodne by bol to miesto našiel. Ved' vám povedal, že sa vrátili veľmi rýchlo. Keďže sa tak ponáhľali, iste nemali času zotrieť stopy tak, aby ich nikto nemohol nájsť. A hádam sa ani nesnažili stopy zotierať, lebo sa domnievali, že sú v Mugwortských vrchoch sami. Ich stopa by bola Santera rozhodne zaviedla na spomínané miesto. Už som vám to raz povedal.

– Ale tým sa na veci nič nemení. Nechápe, Mr. Jones, ako chcete týmto vyvrátiť môj náhľad.

– Mr. Gates, to sa hneď dozviete. Tých dvoch Santer nezastrelil preto, aby sa dozvedel, kde je zlato, ale aby sa zmocnil nuggetov, ktoré si odnášali.

– Povedzme. Ale aj tak sa na veci nič nemení.

– Áno, preňho a pre zavraždených je to jedno, ale nie pre nás.

– Prečo nie?

– Čo myslíte, koľko asi bolo toho zlata? Málo?

– Mnoho, iste veľmi mnoho! Nemôžem to síce dokázať, ale to si môžeme predsa ľahko domyslieť.

– A ja vám môžem dokázať, že ho bolo mnoho.

– Vy? – spýtal sa zadivene.

– Áno. Treba nad tým len trochu porozmýšľať. Aj ten, kto nepozná Mugwortské vrchy, môže vedieť, že tam niet prirodzených nálezísk zlata. To značí, že ta nuggety museli priniesť. A keď si Indiáni s toľkou námahou založia skladište zlata, iste to nerobia pre pár nuggetov.

– Nie, to máte pravdu.

– Teda tam musí byť mnoho, veľmi mnoho zlata. Winnetou a jeho otec si odnášali iba malú čiastku. No nie?

– Aj v tom máte pravdu.

– A pre takúto maličkosť zastrelil Mr. Santer dvoch ľudí!

– Hm, áno. Ale bolo to praktické. Chcel mať aj tú maličkosť.

– Ešte stále nebadáte, čo chcem povedať? Práve táto praktická morálka, ktorú tak ospravedlňujete, sa nám môže stať nebezpečnou.

– Nebezpečnou? Prečo?

– Predstavte si teda, že sme tam a že sme našli poklad. Čo potom?

– Hneď si ho rozdelíme, – rýchlo odvetil.

– Áno, rozdelíme. Čo myslíte, koľko sa každému ujde?

– Kto to môže povedať? To by sme museli vedieť, koľko zlata tam je.

– Ani tak by ste nemohli povedať, koľko každý dostane, lebo Mr. Santer bude požadovať leví podiel a nám dá len toľko, koľko uzná za dobré.

– Nie, tak to neurobí. To sa teda mýlite.

– Rozhodne sa nemýlim.

– Ba áno! Deľba bude spravodlivá, nikto nedostane viacej než ostatní.

– Ani Santer nie?

– Ani ten.

– Azda to povedal on sám?

– Áno. Nielenže nám to sľúbil, ale aj ruku dal na to.

– Teda bol veľkodušný?

– Pravdaže! Je to najslušnejší a najšľachetnejší človek, akého si len možno predstaviť.

– A vy ste tri najdetskejšie duše, s akými som sa kedy stretol.

– Prečo?

– Pretože tomu sľubu veríte!

– Prečo by sme neverili?

– Mám vám to naozaj vysvetliť?

– Áno.

– Nuž teda vedzte: človek, ktorý pre pár nuggetov zastrelí dvoch ľudí, iste veľmi baží po zlate a ani len na um mu nepríde, aby sa takým spôsobom s vami rozdelil.

– Ved' to boli len červenokožci!

– Ale predsa boli to ľudia, ktorí mu neublížili. A keby to boli bývali belosi, aj tých by bol tak isto odpratá.

– Hm! – zahundral nedôverčivo.

– Stojím si za tým, čo hovorím. Ba tvrdím ešte viac! Sľúbil vám, že dostanete toľko, čo on, a tu myslím...

– Aj ja niečo myslím, a to, že svoje slovo dodrží a dá nám náš podiel, – skočil mi do reči.

– Možno, že vám ho dá, lebo vie, že ho zase dostane nazad.

– Pretože nám ho vezme?

– Áno. Podiel, pripadajúci na každého z nás, iste bude stokrát alebo aj viackrát väčší než kôpka nuggetov, ktoré niesli Inču-čuna a Winnetou. Zastrelil ich len z chamtivosti po zlate. Mohol by som prisahať, že od chvíle, ako zlato dostaneme, nebudeme si životom istí.

– Treba vyčkať, Mr. Jones, a uvidíme, či ste mali pravdu.

– Ved' ja vyčkám.

– Je však veľký rozdiel strieľať na Indiánov a na belochov.

– Človek, ktorého sa zmocnila zlatá horúčka, nepozná takéto rozdiely. Verte mi!

– Hm... Aj keby ste vo všeobecnosti mali pravdu, v tomto prípade sa rozhodne mýlite. Mr. Santer je gentleman v pravom zmysle slova.

– Tešilo by ma, keby to naozaj bolo tak, ako vravíte.

– Mr. Jones, neviem, čo by som sa s vami stavil, že je to naozaj tak. Keď prvý raz pozriete na Mr. Santera, hneď vycítite, že je to človek, zasluhujúci si všetku dôveru.

– Well. Som zvedavý na chvíľu, keď ho uzriem.

– Vaša myseľ je plná pochybností a podozrení, ako močiar je plný žiab a žubrienok. Ak sa naozaj domnievate,

že vám hrozí nebezpečenstvo, môžete sa mu ešte veľmi ľahko vyhnúť.

– Tým, že nepôjdem s vami?

– Áno. To závisí len na vás, či sa k nám pripojíte, alebo nie. Ostatne, vôbec ešte neviem, či bude Mr. Santerovi vhod, ak vás privedieme. Myslel som si, že vám preukážem dobrú službu.

Toto už povedal takmer odmietavo. Zazlieval mi, že nedôverujem Santerovi.

– Viem, že to so mnou myslíte dobre, – povedal som, – a som vám za to zo srdca vďačný.

– Lenže svoju vďačnosť by ste mali prejavovať iným spôsobom, a nie tým, že podozrievate gentlemana, ktorého ste doteraz ani nevideli. Neškriepme sa už, veď uvidíme, ako sa veci vyvinú!

Tým sa rozhovor na túto tému skončil a obrátili sme reč iným smerom. Postupne sa mi podarilo potlačiť zlý dojem, ktorý som vyvolal svojou nedôverčivosťou.

Isteže by mi boli uverili, keby som im bol mohol povedať všetko! Ale to som sa nemohol odvážiť. Boli to neskúsení, dôverčiví ľudia, ktorým som nemohol všetko vyrozprávať, lebo by mi boli narobili viacej škody než úžitku.

Potom sme sa uložili na odpočinok. Miesto, na ktorom sme sa utáborili, som pokladal síce za bezpečné, no predsa len som veľmi starostlivo prezrel okolie. Keďže som nezistil nič podozrivého, ani som nenavrhol, aby sme sa striedavo strážili. Moji spoločníci boli však natoľko bezstarostní, že im podobná myšlienka ani len na um neprišla.

Na druhý deň ráno sme spoločne vyrazili k Mugwortským vrchom. Netušili, že ten kraj je aj mojím cieľom.

Po celý deň som bol veľmi nepokojný a ustarostený. Moji traja druhovia sa cítili celkom bezpeční. Nazdávali sa, že stačí Kiowom povedať meno Santer, a hneď ich budú pokladať za priateľov. Ja zase som bol presvedčený, že by ma Kiowovia hneď poznali. Preto nie div, že moji spoločníci

pokladali akékoľvek bezpečnostné opatrenie za zbytočné. Nemohol som im protirečiť, ak som nechcel vzbudiť ich nedôveru alebo aspoň nevôľu. Na šťastie po celý deň sme neuvideli ani živej duše.

Večer sme sa utáborili na otvorenej prérii. Moji druhovia chceli založiť oheň, ale nebolo tu ani kúska dreva, čomu som sa v duchu veľmi tešil. Ostatne bolo celkom zbytočné zakladať oheň, veď zima nebolo a piecť sme nemali čo. Ráno sme zjedli posledný kus sušeného mäsa a odteraz sme boli odkázaní len na to, čo si ulovíme. Tu Gates urobil poznámku, ktorej som sa v duchu musel zasmiať.

– Mr. Jones, vy síce viete loviť zver do pascí, ale to neznamená, že ste aj dobrým poľovníkom. Pravda, povedali ste, že viete strieľať, ale ja o tom pochybujem. Trafíte preriového zajaca, keď beží na sto krokov od vás?

– Na sto krokov? – odvetil som. – Hm, to je trochu ďaleko! Nie?

– To som si myslel! Netrafili by ste ho! Ostatne túto starú, ťažkú búchačku vláčite so sebou celkom zbytočne. Trafili by ste ňou kostolnú vežu, ale nie menšiu zver. Preto však nemusíte žiaľiť, my sa už o vás postaráme.

– Strieľate lepšie ako ja?

– To si môžete myslieť! Sme preriovní poľovníci, praví zálesáci, rozumiete?

– To nie je všetko, to ešte nestačí.

– Tak? A čo ešte chýba?

– Zverina. Môžete byť neviem akými dobrými strelcami, ak tu nebude zveriny, budeme musieť hladovať.

– Len si nerobte starosti! My už nejakú zver nájdeme.

– Tu v savane? Veď tu sú len antilopy, ktoré ujdú pred nami skôr, než by sme sa k nim dostali na dostrel.

– Ako múdro hovoríte! Náhodou máte tak trochu pravdu. Ale v Mugworských vrchoch sú lesy, a teda je tam i zverina. Povedal nám to Mr. Santer.

– Kedy ta dorazíme?

– Hádám okolo poludnia, ak len ideme správnym smerom, ako dúfam.

Nikto z nich nevedel lepšie než ja, že ideme správne a že k Nugget-tsilu sa dostaneme ešte predpoludním. Ja som bol vlastne vodcom, aj keď to nepozorovali. Ja som viedol ich, nie oni mňa.

Slnko ešte nedosiahlo najvyšší bod na oblohe, keď sme uzreli na juhu týčiť sa zalesnené vrchy, ktoré boli cieľom našej cesty.

– To sú Mugworské vrchy? – spýtal sa Clay.

– Áno, – odvetil Gates. – Mr. Santer nám predsa veľmi podrobne popísal, ako vyzerajú, keď sa k nim človek blíži zo severu. Ako vidíte, všetko tu s jeho popisom úplne súhlasí. O pol hodiny sme tam.

– Ešte nie, – protirečil Summer.

– Prečo nie?

– Zabudol si, že zo severu sa do Mugworských vrchov nedostane ani jeden jazdec. Kôň tadiaľ nemôže prejsť.

– To viem dobre. Chcel som povedať len toľko, že o pol hodiny budeme vo vrchoch. Musíme ich obísť a na južnej strane nájdeme údolie, ktoré k nim vedie.

Podľa toho, čo som teraz počul, oprávnene som usudzoval, že Santer im kraj veľmi dobre popísal. Aby som sa dozvedel aj ostatné podrobnosti, začal som sa vypytovať:

– V tomto údolí sa má Santer s vami stretnúť, všakže, Mr. Gates?

– Nie, až hore vo vrchoch.

– Pôjdeme s koňmi až ta?

– Áno.

– Vedie tam cesta?

– Cesta vlastne nie, ale riečište. Pravda, jazdiť sa tam nedá, kone musíme viesť za uzdu.

– A načo to všetko? Musíme sa driapať až nahor? Prečo neostaneme radšej dolu?

– Preto, lebo miesto, ktoré hľadáme, je tamhore.

– Teda aspoň kone by sme mali nechať dolu. To by bolo rozhodne lepšie.

– Nezmysel. Hneď vidieť, že viete iba stavať pasce a do ničoho iného sa nerozumiete. Azda prejdú týždne, kým hore niečo nájdeme. Môžu kone tak dlho ostať v údolí? To by stále musel byť voľakto pri nich na stráži. Hore však ich budeme mať ustavične pri sebe a nemusíme určiť zvláštneho strážcu. Či to nechápete?

– Teraz už áno. Kto nepozná okolie, tomu takéto myšlienky rozhodne prídu na um.

– Ostatne tamhore môžete vidieť zaujímavé veci. Ako som vám už bol spomenul, je tam hrob náčelníka Apačov a jeho dcéry.

– A pri tých hroboch budeme táboriť?

– Áno.

– Aj v noci?

Mal som dôležitú príčinu takto sa spytovať. Pri Inčunovom hrobe som totiž mal kopať v zemi, aby som stadiaľ vybral Winnetouov závet. Svedkov som pri tom veru nepotreboval. A teraz som počul, že sa tam máme utáboriť. To bolo nanajvýš nepríjemné. Ale možno strach, ktorý obyčajní ľudia cítia pred hrobmi, ich donúti, že aspoň v noci nebudú na tomto mieste. Ale aj keby spávali inde, veľa by mi to nepomohlo. V noci by som nevidel a ľahko by som mohol urobiť nejakú chybu. No aj keby sa mi nič zlého nepritrafilo, potme by som nemohol vykopanú jamu zahrabať tak, aby ráno po nej neostala ani najmenšia stopa.

– Aj v noci? – opakoval Gates moju otázku. – Prečo to chcete vedieť?

– Hm, spať v noci pri hroboch, to nie je pre každého...

– Ach, bojíte sa?

– To nie!

– Ba predsa! Clay, Summer, počujete? Mr. Jones sa bojí mŕtvych! Bojí sa dvoch indiánskych kostier! Myslí si, že vyjdú z hrobov a skočia mu na chrbát, hahahaha!

Smial sa z plných pľúc a ostatní sa k jeho smiechu pripojili. Ja som mlčal. Musel som ich utvrdiť v domnienke, že som bojazlivý, inak by si moje otázky boli vysvetľovali takým spôsobom, akým som nechcel.

– Sir, teda ste poverčivý? – pokračoval Gates posmešne.
– To je od vás veľká hlúposť. Mŕtvi sa už nevracajú, a najmä títo dvaja by si to dobre rozmysleli, keby mali opustiť večné lovištia, kde si žijú v radosť a spokojnosť pri jeleních a bizóních pečienkach. A keby sa vám predsa len zjavili, čo je, pravdaže, vylúčené, zavolajte nás na pomoc! My ich už zaženieme!

– Ja by som s nimi aj sám urobil poriadok, Mr. Gates. Nechcem hovoriť, že sa bojím, to nie, ale nepokladám za nutné, aby sme spali pri hrobách. Veď si môžeme práve tak dobre ľahnúť hocikde inde.

Zatiaľ sme sa priblížili k vrchom natoľko, že sme museli odbočiť na západ, aby sme ich obišli z tejto strany. Keď sme sa dostali na ich južnú stranu, zahli sme naľavo a tu sme vnikli do údolia, ktoré viedlo medzi vrchy. Pustili sme sa hore ním. Neskoršie sme odbočili do postrannej úľabiny. Dost' dlho sme ňou šli, až sme dorazili k miestu, kde sa rozdeľovala. Tu sme zoskočili z koní a viedli sme ich za uzdu, lebo svah tu bol skalnatý a strmý. Horko-t'ážko sme sa dostali až k ostrému hrebeňu, cez ktorý sme museli preliezť.

Ja som bol posledný – pravdaže, zaostával som náročky. Prvý bol Gates. Niekoľko ráz zastal, aby sa rozpomenul, ako mu Santer toto okolie popísal. Vždy sa potom pustil správnym smerom, mal dobrú pamäť. Zostupovali sme po druhej strane svahu nadol, a to stále cez les, až napokon stromy pred nami zredli. Tu Gates zastal a zvolal:

– Dobre sme šli, nezablúdili sme! Tam sú dva hroby! Vidíte ich? Sme na mieste. Teraz musíme počkať už len na Mr. Santera.

Áno, boli sme na mieste! Pred nami sa týčil náhrobok Inču-čunu, bývalého náčelníka Apačov. Bola to hromada zeme, obložená skalami, v ktorej mŕtvy náčelník sedel na svojom koni so svojou výzbrojou – okrem striebornej pušky – a medicínou. A vedľa bola pyramída z kamenia, z končiara ktorého vyčnieval vrcholec stromu. Pri kmeni tohto stromu sedela Nšo-či a odpočívala v poslednom spánku. Niekoľkokrát som tu už bol s Winnetouom, keď sme sem prišli uctiť pamiatku mŕtvych. Teraz som prichádzal sem iba sám, bez neho. A neraz, keď ešte žil a ja som bol ďaleko v cudzích krajinách, navštívil i bezo mňa toto miesto, také drahé jeho srdcu. Aké myšlienky vtedy asi vznikali v jeho duši, aké pocity sa zmocňovali jeho srdca? Santer a pomsta! Kedysi tento človek a túžba po pomste zaujímali celú Winnetouovu myseľ. Aj neskôr to tak bolo?

Nepodarilo sa mu dosiahnuť vinníka a potrestať ho. Teraz som tu stál ja a čakal na vraha. Či nie som oprávneným zástupcom svojho priateľa a či nemám miesto neho potrestať zločinca? Cítil som priam páľčivú túžbu po spravodlivej odplate. Či by som sa neprehrešil voči obom mŕtvym, keby som teraz Santera dostal do rúk a šetril ho? Ale tu som v duchu počul posledné Winnetouove slová. Žiaľ, práve v tej chvíli zaznel mi do uší aj iný hlas.

– Čo tu stojíte a vyvaľujete oči na tie dve hromady hlíny? – zvriskol na mňa Gates. – Azda už vidíte duchov, ktorých sa tak bojíte? Keď už za bieleho dňa vás máta, čo si počnete večer a v noci?

Neodvetil som mu. Zaviedol som svojho koňa na čistinku, sňal mu sedlo a postroj a potom som podľa svojho zvyku začal prezerat' okolie. Keď som sa vrátil, moji druhovia boli už utáborní. Sedeli pri náčelníkovom hrobe práve na mieste, kde som zamýšľal kopať.

– Kade ste brúsili? – spýtal sa Gates. – Nebodaj ste už hľadali nuggety? To len nechajte! Budeme hľadať spoločne, aby azda niekto nemohol pred inými zatajiť, keby to miesto našiel.

Tón jeho reči sa mi nepáčil. Nevedeli síce, kto som, ale nesmel som dovoliť, aby sa so mnou rozprávali takýmto spôsobom. Preto som mu odvetil ostro síce, ale pritom tak, aby som ho neurazil:

– Spytujete sa iba zo zvedavosti, sir, alebo azda v domnienke, že mi môžete rozkazovať? Či už je to tak alebo onak, dovoľujem si vás upozorniť, že dávno mám už za sebou roky, keď som sa dal poučat' ako školák.

– Ako školák? Čo tým chcete povedať, Mr. Jones?

– To, že sa pokladám za samostatného človeka.

– Práve že nie ste ním. Od tej chvíle, ako ste sa pripojili k nám, stali ste sa členom našej spoločnosti a ani jeden jej člen sa nesmie nazývať samostatným.

– Ale nemusí si za to dať rozkazovať.

– Ba áno. Nieкто tu predsa musí byť, podľa pokynov ktorého ostatní budú konať.

– A vy sa pokladáte za človeka, ktorý tieto pokyny bude dávať?

– Áno.

– Tak sa mýlite. Ak už musí medzi nami nieкто byť, koho musia ostatní poslúchať, tak to môže byť len Santer.

– Ten nie je tu. Ja ho zatiaľ zastupujem.

– Lenže na mňa sa vaša právomoc nevzťahuje. Nesmiete zabudnúť, že mňa Santer zatiaľ ešte nenajal. Teda ešte nie som členom spoločnosti.

– V tom prípade však nemáte čo snoriť po okolí. Nemáte na to právo, ak podľa svojho náhľadu ešte k nám nepatríte.

– O tom sa nebudeme škriepiť, sir. Môžem ísť, kam sa mi zachce. Vzďialil som sa od ostatných len preto, aby som sa presvedčil, či sme tu bezpeční. Ak ste naozaj pravými zálesákmi, ako tvrdíte, musíte vedieť, že až vtedy sa môžeme utáboriť v lese, keď si najprv zistíme, či sme tu sami, alebo nie. Neurobili ste to, nuž tak som to urobil ja a za to by som si vlastne zaslúžil od vás uznanie, a nie také príkre slová.

– Ach! Teda stopy ste hľadali?

– Áno.

- A vyznáte sa v tom?
- Tak trochu.
- Myslel som si, že hľadáte nuggety.
- Taký hlúpy nie som!
- Prečo by ste mali byť hlúpy?
- Azda viem, kde alebo ktorým smerom mám pátrať? To vie len Santer. Pravda, aj to iba v prípade, že zlato tu je, o čom však veľmi pochybujem.
- Áno, zdá sa, že vaša myseľ je plná podozrenia, nedôvery, pochybností a že pre iné myšlienky niet v nej ani miesta. Naozaj by bolo bývalo lepšie, keby sme vás boli nechali tam, kde sme sa s vami stretli.
- Myslíte? Možno, že ja jediný by som vedel tu nájsť zlato, keby tu nejaké vôbec bolo. No nie je tu, je preč.
- Preč? Kto vám to povedal?
- Nikto, prišiel som na to sám.
- A to už ako? Vy predsa nemôžete vedieť, že zlato tu nie je.
- Zdravý rozum mi hovorí, že zlato je preč. Čudujem sa, že vy, skúsení zálesáci, ste už dávno na to neprišli.
- Nerozprávajte v hádankách! Hovorte zreteľne! Zlato tu predsa bolo!
- To pripúšťam.
- Kto by ho bol stadiaľto vzal?
- Winnetou.
- Ach! Ako ste prišli na tú myšlienku?
- Skôr ja vás by som sa mal spýtať, ako je to možné, že ste na ňu neprišli vy! Podľa toho, čo som o Winnetouovi počul, je to nielen najsmelší Indián spomedzi všetkých ostatných, ale zároveň aj najmúdrejší a najprefikanejší.
- To vie predsa každý, nielen vy.
- Prosim vás, premýšľajte trochu! Winnetou šiel sem po zlato. Santer ho však prepadol. Winnetou ako múdry človek si hneď uvedomil, že jeho tajomstvo je vyzradené. Musel teda predpokladať, že Santer, ktorý mu vtedy ušiel, neskoršie

sa vráti a bude zlato hľadať. Čo by ste urobili vy, Mr. Gates, na Winnetouovom mieste? Nechali by ste azda zlato tam?

– Tisíc rohatých! – vyhrkol Gates.

– No, odpovedzte predsia!

– Možno máte trochu pravdy, ale pri tom všetkom je to iba domnienka, ktorá sa vyľahla z málokrvného mozgu!

– Ak si myslíte, že Winnetou bol hlupák, tak si tu len hľadajte nuggety! Ale nevyčítajte mne, že som ich hľadal za vašim chrptom! Nedovolím, aby ste o mne rozprávali, že som konal takú hlúposť.

– Teda podľa vás tu nič nenájdeme?

– O tom som presvedčený.

– Prečo ste však šli s nami?

Keďže som mu pravdu nemohol povedať, odvetil som:

– Pretože myšlienka, ktorú som vám práve povedal, mi len teraz prišla na um.

– Ach, teda ste boli doteraz taký hlúpy ako aj my! Priznávam, že vo vašom náhľade čosi je. No aj proti nemu sa dá veľa namietat' a myslím, že napokon by neobstál.

– Čo by ste mohli namietat'?

– Poviem vám iba jedno: čo keď bola skrýša taká dobrá, že sa Winnetou nemusel o ňu strachovať a mohol si byť istý, že ju nikto neobjaví? Azda to nie je možné?

– Je.

– Dobre. Mohol by som sa vytasiť ešte s inými námietskami, ale nechám to tak. Počkáme, až príde Mr. Santer. Som zvedavý, čo ten na to všetko povie.

– Kedy sem príde, čo myslíte?

– Dnes ešte nie, najskôr zajtra.

– Zajtra? To je nemožné. Náhodou poznám Salt Fork, kam išiel. Ak sa veľmi poponáhľa, bude tu najskôr pozajtra večer. Čo budeme dotedy robiť?

– Poľovať. Potrebujeme mäso.

– Hm! Myslíte, že mám ísť s vami na poľovačku?

Náročky som sa takto spýtoval, lebo som si želal, aby odišli a nechali ma tu samotného. Žiaľ, nedosiahol som, čo som chcel.

– Vy by ste nám len všetko pokazili, – odvetil mi. – Nepotrebuje vás. Pôjdem s Clayom. Dúfam, že niečo zastrelíme. Vy tu môžete ostať so Summerom.

Obaja si vzali pušky a odišli. Azda ma Gates nechcel nechať samotného bez dozoru? To by však znamenalo, že ma pokladá za prefíkaného chlapíka, a nie za ťulpasa, ako mi to pri každom slove dával pocítiť. Ak si naozaj myslel, že by som mu pokazil poľovačku, veľmi ma podceňoval a ani len na um mu neprišlo, že tým robí náramnú chybu. Pohrdavo o mne hovoril, že som iba stavač pascí, a nie poľovník. Bol teda veľmi neskúsený, keď nevedel, že stavač pascí by nič nedocielil, keby nebol zároveň dobrým strelcom a zálesákom.

Celé popoludnie behal s Clayom po lese a večer doniesli iba vychudnutého zajaca, ktorý mal nasýtiť štyroch chlapov. Nuž veru biedny úlovok! Na druhý deň zrána odišiel Gates so Summerom. Všetka ich poľovnícka korisť bolo niekoľko divých holubov, ktoré však boli také staré, že sme si na nich takmer zuby vylámali.

– Máme smolu, ohromnú smolu, – ospravedlňoval sa Gates. – Zver sme ani len nevideli.

– Keby sa tak všetka tá vaša smola mohla vypražiť a zjesť, to by som si veru pochvaloval, – odvetil som. – Tieto holuby zaiste žili už za Matuzalemových čias. Možno je to zvláštny druh, ktorý žije mnohé tisícročia. Aká škoda, že museli zahynúť také mladučky.

– Chcete sa mi azda posmievať, sir?

– Nie. Ako by som sa mohol z druhého smiať, keď mi v žalúdku škŕka od hladu?

– Chod'te teda na poľovačku vy, keď si myslíte, že by ste dokázali viacej.

– Well, pôjdem. Uvidíte, že bude pečenka!

– Nič nedonesiete!

– Vychudnutého zajaca alebo sto rokov starého holuba nájdem vždy.

Zobral som si obe pušky a odišiel som. Ešte som počul, ako sa mi za chrbtom rehuňal:

– Nech si len ide s tým svojím ťažkým kanónom, veď to ani nie je puška. Trafí niekoľko starých stromov, ale zver nie, ba ani vtáčika!

Viacej som nepočul. Keby som len bol postál a načúval! Bol by som sa dozvedel čosi, čo bolo pre mňa veľmi dôležité! Ako mi neskôr prezradili, naozaj boli presvedčení, že nič nezastreliť. Chceli ma zahanbiť. Rozhodli sa, že ešte raz skúsia šťastie, a ak nič neprinesiem, ukážu mi svoj úlovok a vysmejú sa mi. Preto všetci traja odišli. Neostal tu teda nikto a bol by som mohol kopať! Bol by som našiel Winnetouov závet, prečítal ho a schoval do vrecka. Potom by som ešte vždy bol mal dosť času zastreliť nejakú zver. Ale nemalo sa tak stať.

Včera i dnes šli na poľovačku dolu svahom po tej istej ceste, ktorou sme sem boli prišli. Teda tým smerom, na juh, by som asi nijakú zver nenašiel, lebo ju vyplašili. Preto som zamieril na sever. Prešiel som cez údolie, vedúce týmto smerom, a dostal som sa na lúčku, cez ktorú sme vtedy chceli Kiowov vlákať do pasce: do úzkej skalnej rozsadliny. Do tohto okolia hádam už celé roky ľudská noha nevkročila, takže som mohol oprávnene počítať s tým, že tu mi dačo príde pod pušku. No bolo práve poludnie, teda nie príliš vhodný čas na poľovačku, a tak som bol celkom spokojný, keď sa mi za dve hodiny podarilo zastreliť dve divé morky. S touto korisťou som sa vrátil do tábora.

Nenašiel som tu nikoho. Kdeže sú moji traja druhovia? Azda sa zo žartu skryli, aby potajomky pozorovali, čo prinesiem? Alebo sa ešte raz vybrali na poľovačku? Volal som, ale nedostal som odpoveď.

Ach. keby naozaj boli preč! No musel som byť opatrný a napochytro som prezrel celé okolie. Presvedčil som sa, že naozaj odišli. Teraz rýchlo do roboty!

Tesne pri západnom okraji náčelníkovho hrobu som nožom vyrezal kus trávnik. Neskoršie ho opäť vložím na to isté miesto, aby nebolo vidieť, že tu niekto kopal. Ale naokolo nesmie sa povalovať ani jediná hrudka hliny. Preto som na zem rozprestrel prikrývku a vyrezaný kus trávnik som položil na ňu. Keď ho opäť vložím na bývalé miesto, neostane tu ani najmenšia známka po kopaní.

Pracoval som s horúčkovitou rýchlosťou, lebo moji druhovia sa mohli každú chvíľu vrátiť. Občas som napínal sluch, či azda nezačujem ich kroky alebo hlasy. Bol som dosť rozčúlený, nevedel som sa dobre ovládnuť a tak ani môj sluch nebol azda natoľko vnímavý a bystrý ako zvyčajne, keď som bol duševne vyrovnaný.

Jama sa zväčšovala, mohla byť azda už pol metra hlboká. Tu môj nôž narazil na kameň. Vybral som ho a potom ešte jeden, ktorý ležal pod ním. A tu som uzrel malý, štvorhranný priestor, úplne suchý. Jeho steny boli z hladkých kameňov. A na dne ležala pevná, zložená koža – testament môjho priateľa a brata Winnetoua. V nasledujúcej chvíľke som ho už mal vo vrecku a rýchlo som zasypal jamu.

Šlo to oveľa rýchlejšie než kopanie. Hlinu z prikrývky som jednoducho vsypal do jamy, napevno som ju ubil pästou a konečne položil na ňu kus trávnik. Teraz už nikto nezbadá, že tu voľakto kopal.

Chvalabohu! Podarilo sa – aspoň som si tak myslel. Neozval sa ani najmenší zvuk. Teda môžem roztvoriť kožu. Bola zložená ako obálka. V nej ležala druhá koža, zošitá jeleními šľachami. Rozrezal som ich a tu som uzrel závet, skladajúci sa z niekoľkých listov papiera, husto popísaných.

Mám ich dobre uschovať, alebo ich azda môžem hneď prečítať? Tak som sa v duchu spytoval sám seba. Ale prečo vlastne by som mal papiere skrývať? Z akého dôvodu? Ak sa moji spoločníci vrátia avidia ma čítať, či môžu proti tomu dačo namietat? Veď nebudú vedieť, čo to vlastne mám. Mohol by to byť list alebo nejaké poznámky, ktoré už dlho nosím so sebou. Ostatne, vôbec nemajú právo spytovať sa

ma na to. A keby sa aj spýtali, mohol by som im odpovedať, čo mi práve príde na um. Priam som horel nedočkavosťou dozvedieť sa, čo pre mňa napísal Winnetou. Áno, napísal. Winnetou vedel písať. Klekí-petra ho naučil rozličným veciam a medziiným aj písať. Pravda, Apač nemal neviem akú príležitosť cvičiť sa v písaní. Zavše si robil poznámky do svojho zápisníka a dobre som vtedy poznal jeho písmo; nebolo pekné, úhladné, ale zato veľmi rázne. Podobalo sa písmu štrnásťročného školáka, ktorý sa snaží písať krasopisne.

Nemohol som už vydržať od zvedavosti, sadol som si a roztvoril listy. Áno, je to Winnetouvo písmo. Každá literka leží tým istým smerom a všetky sú rovnako vysoké, skôr sú maľované, než napísané. Ktovie kde to písal? Iste mu to trvalo dlho, veľmi dlho, kým bol s tým hotový. Oči sa mi naplnili slzami. Utriel som si ich a čítal som:

„Môj milý, drahý brat,

Ty žiješ a Winnetou, ktorý Ťa mal tak veľmi rád, je mŕtvy. Ale jeho duša je pri Tebe. Máš ju teraz vo svojich rukách, lebo je vpísaná do týchto listov papiera. Vďaka si ju priložíš na hrud', aby si odpočinula na Tvojom srdci?

Teraz sa dozvieš posledné želanie svojho červeného priateľa a prečítaš si od neho veľa, veľa slov, ktoré nikdy nezabudneš. Ponajprv Ti môj list povie to, čo je najdôležitejšie. Toto však nie je jediný Winnetouov závet, lebo jeden vložil aj do uší svojich červených bojovníkov! Ale tento je iba pre Teba.

Uvidíš veľmi mnoho zlata a urobíš s ním to, čo Ti teraz môj duch povie. Bolo ukryté v Nugget-tsile, no vrah Santer po ňom sliedil. Preto ho Winnetou dopravil na iné miesto, k Deklil-to. k Tmavej vode. Raz si tam bol so mnou. Opíšem ti presne miesto, kde zlato leží. Pôjdeš hore Indelče-čilom, Smrekovým lesom až k Tse-šošu, Medvedej skale, pri padajúcej vode. Tam zideš z koňa a vylezieš...“

Až potiaľto som dočítal, keď som zrazu počul za sebou tieto slová:

– Good day, Mr. Shatterhand! Tuším sa učíte slabikovať?

Obrátil som sa a tu som si uvedomil, že som pred chvíľou urobil najväčšiu hlúposť a že som bol neopatrný ako ešte nikdy v živote. Desať krokov za sebou som pohodil divé morky a vedľa nich som položil aj svoje pušky. Sedel som tak, čo som sa opieral pravým bokom o náhrobok. Mal som sa opierať oň chrbtom, aby som videl pred seba. Takto však som bol chrbtom obrátený práve k ceste, vedúcej úžľabinou. Bola to odo mňa neodpustiteľná chyba a dopustil som sa jej len preto, že som sa príliš nedočkavo chcel dozvedieť Winnetouovu poslednú vôľu. A tak som nemohol spozorovať, že muž, ktorý ma teraz oslovil, za chrbtom sa mi prikradol k puškám. Teraz som sa ich už nemohol zmocniť, lebo stál pri nich a hlaveň jeho pušky mierila rovno na mňa. Prudko som vyskočil, lebo tento muž bol – Santer!

V nasledujúcej chvíľočke som siahol rukami – kam? K opasku, aby som vytrhol revolvery! Áno, chcel som ich vytrhnúť, ale keď som začínal kopať jamu, opasok i s vecami, ktoré v ňom boli, mi prekážal pri kľáčaní, a tak som ho odopäl a odložil na zem. Ved' som sa domnieval, že mi nijaké nebezpečenstvo nehrozí. Teraz i s revolvermi ležal na zemi a vedľa neho i nôž. V tejto chvíli som bol teda bezbranný. Santer spozoroval, že som mimovoľne siahol rukami k opasku a že som sa zmiatol. Výsmešne sa mi zarehotal a potom hrozivo zasyčal:

– Ani na krok z miesta! Ak sa zohneš po zbraň, už aj strieľam! Myslím to smrteľne vážne!

V očiach mu zahorelo a vedel som, že by svoju hrozbu hneď splnil. Hoci ma jeho neočakávaný príchod zo začiatku prekvapil, teraz som sa už spamätal. Stál som tu nehybne a hľadel som mu chladnokrvne do tváre.

– Konečne som ťa dostal! – pokračoval. – Vidíš, mám prst na kohútiku! Stačí malé stisnutie a fúknem ti do mozgu guľku. Na to sa môžeš spoľahnúť. Ani sa teda nehni, lebo ťa pošlem na samé dno pekla. Na teba si človek musí dávať dobrý pozor! Zaiste si ma nečakal, he?

– Nie, – odvetil som pokojne.

– Áno, vyráтал si si, že prídem najskôr zajtra večer, ale preráтал si sa!

Aj to vedel! To značí, že sa rozprával s mojimi druhmi. Kde sú teraz? Keby tu boli, isteže by ma to len upevnilo v pokoji a chladnokrvnosti; nech už sú takí či onakí, ale vrahmi nie sú, a nemusel som sa báť, že by ma Santer v ich prítomnosti zastrelil, ak ho len nepodráždim. Stál som nehybne. Santerovi sa tvár zmrštila hroznou nenávisťou, keď pokračoval:

– Chcel som ísť k Salt Forku, aby som oznámil Tanguovi, že ten apačský pes konečne zdochol. Náhodou som sa však stretol s oddielom Kiowov; poslal som teda tú šťastnú správu po nich, a tak som prišiel sem skôr. Dolu som sa stretol s Mr. Gatesom a dozvedel som sa, že priviedol sem aj akéhosi Mr. Jonesa. Keď mi Gates povedal, že Mr. Jones má dve pušky, jednu veľkú a jednu menšiu, hneď mi to bolo podozrivé. Dal som si teda chlapíka podrobne popísať a zaraz som vedel na čom som. Vyzerá vraj hlúpo, veľmi hlúpo, ale dovtipil som sa, že je to len pretváarka a že to nemôže byť nikto iný ako Old Shatterhand. Vydriapal som sa sem hore, aby som sa tu skryl a lapil ľa, až sa vrátiš z poľovačky. Na moje prekvapenie už si tu bol a kutral si sa v zemi. Netušil si, že ja a moji spoločníci sa ti potajomky prizeráme. Aké papiere to máš v ruke?

– Účet od krajčírca.

– Pes, nemysli si, že si môžeš zo mňa robiť žarty! Čo je to?

– Účet od krajčírca. Podťte sem a podívajte sa.

– Ani za svet. Najprv ťa musím mať pevnejšie v hrsti! Čo tu hľadáš v Mugwortských vrchoch? Viem dobre, že Apač toto miesto nazýval Nugget-tsil!

– Čo tu hľadáš? Nuž zlato.

– Ach, to som si myslel.

– Žiaľ, našiel som iba účet od krajčírca.

– Ved' ja si ten účet dôkladne prezriem. Teba nosí čert všade tam, kde ťa netreba. Ale tentoraz to urobil veľmi dobre. Už ti odzvonili!

– Alebo vám! Jeden z nás musí zahynúť, to je vonkoncom isté.

– Bezočivý pes! Breše na človeka ešte i vtedy, keď už zdochýna. Ale zbytočne vyceruješ zuby, to ťa nezachráni. Opakujem: už ti odzvonili. Pes, zlaté kosti, ktoré si tu chcel vyhrabať, vezmeme si my.

– Len si ich vezmite a vylámete si na nich zuby!

– Neposmievaj sa! Povedal si síce, že tu už nič nie je, ale na papieroch, ktoré držiš v rukách, iste budú nejaké správy o zlate!

– Tak si ich poďte vziať!

– Neboj sa, dostanem ich! Hneď uvidíš! Dávaj pozor, čo ti poviem! Pri najmenšom nedovolenom pohybe a pri najmenšom odpore strelím! Keby šlo o iného, to by som sa iba vyhrážal, a neurobil by som to. Ty si však taký nebezpečný lotor, že to rozhodne urobím!

– Ved' viem, že ste toho schopný.

– Dobre, že to priznávaš! Hej, chlapi, poďte sem a zviažte ho!

Tieto slová platili trom jeho spoločníkom, ktorí stáli neďaleko za stromami. Teraz všetci traja, Gates, Clay i Summer, vyšli z úkrytu a pomaly kráčali ku mne. Gates vytiahol z vrecka remeň a pritom sa ospravedlňoval:

– Sir, na svoje najväčšie prekvapenie sme sa dozvedeli, že nie ste Jones, ale Old Shatterhand. Prečo ste nás oklamali? Ten podvod sa vám nevyplatil, teraz vás musíme zviazať. Nepokúšajte sa odporovať! Nepomohlo by vám to a Mr. Santer by hneď strelil, to vám nemusím opakovať.

– Nijaké zbytočné reči! – zvolal Santer. A mne potom rozkázal: – Pusti papier na zem a natrč obidve ruky!

Bol presvedčený, že už ma drží pevne v hrsti. Teraz som však už vedel, že ma nedostal, ba že dostanem ja jeho. Šlo len o to, aby som rýchlo a dobre využil terajšie polozenie.

– Nože, bude to? Rýchlo, lebo inak strelím! – rozkazoval Santer. – Pusti papiere!

Poslúchol som a papiere padli na zem.

– Sem s rukami! – ozval sa Gates.

Naoko poslušný natrčil som mu obe ruky, ale tak, že sa musel postaviť medzi mňa a Santera, keď ma chcel sputnať.

– Preč stadiaľ! – zvolal Santer na Gatesa. – Ved' mi stojíte pred puškou! Keby som chcel strieľať, nemô...

Nedopovedal, lebo som ho prerušil, a to nie príliš nežným spôsobom. Miesto toho, aby som si dal zviazať ruky, schytil som Gatesa okolo pása, zdvihol do výšky a hodil ho na Santera. Ten síce uskočil nabok, ale už neskoro. Letiaci Gates už naňho dopadol. Obaja sa zvalili a Santerovi vypadla pritom puška. V momente som bol pri ňom a kľakol naňho. Úder päšťou – a už aj bol v mrákotách. Nato som rýchlo vyskočil a zahrnel na troch jeho spoločníkov:

– Tu máte dôkaz, že som naozaj Old Shatterhand. Chceli ste ma zviazať. Ihneď odložte zbrane, lebo strieľam! Aj ja to myslím vážne!

Vytrhol som totiž Santerovi spoza opaska revolver a namieril ho na „pravých zálesákov“, ktorí ihneď poslúchli.

– Sadnite si tam k hrobu náčelníkovej dcéry! Ale rýchlo, rýchlo!

Pobehli k hrobu a posadali si. Preto som im určil práve toto miesto, aby som ich tak dostal čo najďalej od ich zbraní.

– A teraz ticho sed'te! Nič vám neurobím, lebo ste sa dali oklamať. No keby ste sa pokúsili o útek alebo obranu, na mieste vás postrieľam!

– To je hrozné, hrozné! – bedákal Gates a šúchal si údy. – Ved' som letel vzduchom ako lopta. Myslím, že som si aj daktoré kosti polámal.

– To je len vaša vina. Teraz sa starajte iba o to, aby ste nepochodili ešte horšie. Odkiaľ máte ten remeň?

– Od Mr. Santera.

– Máte ich aj viacej?

– Yes.

– Dajte ich sem!

Vytiahol ich z vreciek a dal mi ich. Zviazal som nimi Santerovi nohy a potom i ruky, a to za chrptom.

– Tak, teraz tu leží zviazaný ako balík, – zasmial som sa spokojne. – Mám azda aj vás spútať?

– Ďakujeme, sir, – odvetil Gates aj za ostatných. – Máme toho dosť, naozaj dosť. Budeme tu pokojne sedieť, dokiaľ sa vám len bude páčiť.

– Dobre urobíte, lebo, ako vidíte, nepoznám žarty!

– Ani nám sa veru nechce žartovať! A to sme vás pokladali za obyčajného trapera!

– To nebol taký veľký omyl, lebo dobrý traper potrebuje vedieť viac, než si myslíte. Ako sa vám vydarila poľovačka? Zastrelili ste niečo?

– Kdeže!

– Pozrite, ja som priniesol tieto dve divé morcky! Ak sa budete dobre správať, môžete ich upiecť a potom ich spoločne zjeme. Dúfam, čoskoro aj sami uznáte, že Santer je celkom iný človek, než za akého ste ho pokladali. Niet väčšieho lotra pod slnkom ako on! Hneď sa o tom presvedčíte, lebo, ako vidím, práve prichádza k sebe.

Ozaj, Santer sa pohol. Vedomie sa mu vrátilo. Otvoril oči. Videl ma, ako stojím pred ním a pripínam si opasok. Zbadal aj svojich troch druhov sedieť bez zbraní pri Indiánkinom hrobe a naľakane zvolal:

– Čo sa to deje?... Som... som... zviazaný!

– Áno, ste zviazaný, – prisvedčil som. – Veci sa totiž trošku obrátili. Dúfam, že nenamietate nič proti tomu.

– Pes! – precedil zúrivo pomedzi zuby.

– Pst! Tým si len zhoršíte svoj osud!

– Aby ťa čert vzal, ty lotor!

– Ešte raz vás vystríham! Pred chvíľou som vaše urážky pokojne znášal, lebo mi tak kázala múdrosť. Aj od vás by bolo múdrejšie, keby ste sa správali zdvorilo.

Pozrel skúmavo na svojich druhov a zvolal:

– Azda ste to už vybl'abotali?

– Nie, – odvetil Gates.
– To by som vám ani neradil!
– O čo ide? Čo nemali vybl'abotať?
– Nič.
– Oho! Von s tým, lebo vám otvorím ústa! No?
– Ide o zlato, – odvetil Santer. Zdalo sa, že to hovorí veľmi nerád.

– Podrobnejšie!
– Prezradil som im miesto, kde podľa môjho názoru zlato leží. Domnieval som sa, že to už vyrapotali.

– Je to pravda? – spýtal som sa Gatesa.
– Áno, – znela odpoveď.
– Naozaj nemyslel nič iného?
– Nie.
– Buďte úprimný! Upozorňujem vás, že nepravdou a ľst'ou uškodíte skôr sebe než mne.

Chvíľu váhal a potom ma úprimne uist'oval:
– Môžete tomu veriť, sir, neluhá. Naozaj myslel iba toto.
– Ale ja vám predsa neverím! Chcete sa tváriť úprimne, no je to faloš. A na Santerovej tvári vidím, že by ma chcel preľst'iť. Nepodarí sa vám to! Mr. Gates, ešte raz vás vyzývam, aby ste mi povedali pravdu. Keď sa Santer s vami stretol, hovoril vám o Kiowoch?

– Áno.
– Bol sám?
– Áno.
– Naozaj sa stretol s Indiánmi?
– Áno.
– A preto nešiel teda do Salt Forku?
– Preto; naozaj tam nebol.
– Koľko bolo Indiánov, s ktorými sa stretol? Veľa?
– Šesťdesiat bojovníkov.
– Kto ich viedol?
– Pida, syn náčelníka Tanguu.
– Kde sú teraz?
– Vrátili sa domov.

– Nie je to lož?

– Je to tak, ako vám hovorím, sir.

– Ako chcete, Mr. Gates. Vlastnou vôľou si človek pripravuje spásu, ale neraz i záhubu. Ak ste luhali, budete to neskôr trpkô ľutovať. Čo sa týka zlata, to vám hneď poviem, že ste sem šli márne. Nenájdete tu nič, lebo tu nič nie je.

Zdvihol som Winnetouov testament, ktorý ležal doteraz na zemi, vložil som ho do obidvoch obalov a vsunul do vrecka.

– Zdá sa však, – namietal Gates, – že to Mr. Santer predsa len vie lepšie než vy.

– Nevie nič, vôbec nič.

– A vari vy viete, kde je zlato?

– Možno viem.

– Tak nám to povedzte!

– Nesmiem to prezradiť.

– Tu to máme, sir! Nepomáhate nám, ba naopak, ste nám v ceste.

– Zlato vám predsa nepatrí.

– Ale nám bude patriť. Mr. Santer nám ho ukáže a rozdelí sa s nami.

– Ako? Ved' je mojím zajatcom!

– Čo mu môžete urobiť? Pustíte ho zase na slobodu.

– Sotva. Svoje zločiny musí odpykať smrťou!

Tu sa Santer výsmešne zarehotal. Obrátil som sa k nemu a povedal som:

– Ved' vám čoskoro nebude do smiechu! Čo myslíte, čo s vami urobím?

– Nič, – uškl'abil sa.

– Kto mi zabráni, aby som vám nevpálil guľku do hlavy?

– To neurobíte. Každý predsa vie, že Old Shatterhand sa bojí zabiť človeka.

– Nie som vrahom, v tom máte pravdu. No vy ste si zaslúžil smrť už mnoho ráz. Keby som vás bol stretol len pred niekoľkými týždňami, bol by som vás na mieste

zastreli. No Winnetou je mŕtvy. Nech je s ním pochovaná aj pomsta!

– Tie vaše krásne rečičky sú zbytočné. Jednoducho nemôžete nikoho zabiť, to je všetko.

Bola to bezočivosť najvyššieho stupňa. Vysvetľoval som si ju len tým, že Santer je nepolepšiteľný lotor. Žiaľ, nevedel som, čo vedel on.

– Dobre, urážajte ma, – povedal som čo najpokojnejšie. – Človek vášho druhu ma nemôže nahnevať. Povedal som síce, že pomsta by mala byť pochovaná s Winnetouom. Ale medzi pomstou a trestom je rozdiel. Nepoznám pomstu, no tým prísnejšie chcem potrestať zločin. Za každým zločinom musí nasledovať trest. Nepomstím sa vám, ale svojmu trestu za to neujdete!

– Pshaw! Nazývajte si to trestom, alebo pomstou, je to celkom to isté! Smiešne! Nechcete sa pomstiť, ale chcete ma potrestať, podľa všetkého zavraždiť. A vražda ostáva vraždou. Nechvastajte sa teda!

– Mýlite sa! Ani len na um mi nepríde siahnuť vám na váš život. Dopravím vás do najbližšej pevnosti a tam vás odovzdám do rúk sudcovi.

– Ach, to že by ste urobili? Naozaj?

– Áno.

– Ale ako ma tam chcete dopraviť, sir?

– To je už moja vec.

– Lenže aj moja. Aspoň si myslím, že musím byť pri tom aj ja. Možno, že to bude naopak, že dopravím ta ja vás, a nie vy mňa. A keďže nie som taký ako vy, ani len vo sne mi nepríde na um, aby som sa vzdal pomsty. Áno, moja pomsta sa už blíži, ba už je tu! Vidíte ju? Prichádza!

Tieto slová jasavo vykrikol a mal na to dôvod. Zo všetkých strán dookola sa ozval prenikavý rev. A súčasne sa sprava i zľava, spredu i zozadu vynorilo mnoho Indiánov, pomalovaných vojnovými farbami Kiowov. Ich rady sa vlnili ako telo obrovského hada. Zaraz ma obkľúčili.

Gates ma oklamal. Santer priviedol Kiowov na Nugget-sil. Keď im oznámil Winnetouovu smrť, hneď sa dohodli, že túto udalosť oslávia na mieste, kde je pochovaný otec a sestra mŕtveho. To bolo celkom podľa indiánskeho zmýšľania, ale bolo to i po vôli vrahovi, ktorý teraz mal ešte i to šťastie, že tu dostal do rúk mňa, Winnetouovho priateľa.

Hoci bolo toto prepadnutie také náhle, predsa ma nezbavilo rozvahy. V prvej chvíli som bol odhodlaný brániť sa a vytrhol som spoza opaska revolvery. No keď som videl, že ma obkolesilo šesťdesiat bojovníkov, zastrčil som zbrane na ich miesto. Ujsť sa nedalo a keby som odporoval, tým by som si svoje postavenie len zhoršil. Mohol som urobiť jedine to, že som prudko odsotil tých, čo boli najbližšie a naťahovali už po mne ruky. Potom som z plných pľúc zakričal:

– Old Shatterhand sa vzdáva bojovníkom Kiowov. Je tu ich mladý náčelník? Jemu, ale iba jemu sa dobrovoľne vzdám!

Červení bojovníci ma hneď nechali a obzerali sa po Pidovi. Ten sa nezúčastnil tohto útoku na mňa, ale stál pod neďalekým stromom a tam vyčkával, ako sa veci vyvinú.

– Dobrovoľne? – posmešne opakoval Santer. – Tento chlap, ktorý sa tak chvastavo nazýva Old Shatterhand, vôbec nemôže hovoriť, že sa vzdáva dobrovoľne. Musí sa vzdať, veď by ho inak bojovníci Kiowov rozmliaždili na kašu. Hurá, naňho sa!

Sám sa však na mňa neodvážil zaútočiť, hoci mohol, lebo mu medzitým niekoľkí Kiowovia prerezali putá. Tí, čo mi boli najbližšie, ho teraz poslúchli a opäť sa pustili do mňa. Nepoužili zbrane, iba holými rukami šli proti mne, lebo ma chceli zajať živého. Bránil som sa so všetkých síl. Niekoľkých som zrazil na zem, no nebol by som sa ubránil, keby Pida nebol rozkázal:

– Stojte, nechajte ho! Chce sa vzdať, zbytočný je teda akýkoľvek boj!

Ustúpili. Tu Santer hnevľivo vykrikol:

– Načo ho šetriť? Nech pocíti na sebe každú päť, koľko ich tu len je! Dajte mu, a poriadne! Ja to rozkazujem!

Tu pristúpil mladý náčelník k nemu, nie príliš úctivo natrčil proti nemu prst a spýtal sa:

– Ty chceš tu rozkazovať? Nevieš, kto je náčelníkom týchto bojovníkov?

– Ty.

– A kto vlastne si ty?

– Priateľ Kiowov a dúfam teda, že aj moja vôľa tu dačo platí.

– Priateľ Kiowov? A kto ti povedal, že ním si?

– Tvoj otec.

– To nie je pravda. Tangua, náčelník Kiowov, sa o tebe nikdy takto nevyjadril, nikdy nevyriekol slovo „priateľ“. Ty si obyčajná bledá tvár, ktorú medzi sebou len trpíme!

Rád by som bol využil túto krátku slovnú potýčku na to, aby som rýchlo prerazil kruh bojovníkov a ušiel. Možno by sa mi to aj bolo podarilo, lebo všetka ich pozornosť bola sústredená na Pidu a Santera. No bol by som tu musel zanechať svoje pušky, a to som nechcel.

Teraz sa Pida priblížil ku mne a riekol:

– Old Shatterhand chce byť mojím zajatcom. Vydá mi dobrovoľne všetko, čo má pri sebe?

– Áno, – odvetil som.

– A dá sa sputnať?

– Áno.

– Daj mi teda svoje zbrane!

V duchu som cítil zadosťučinenie, že sa takto spytoval, lebo to značilo, že sa ma bojí. Vydal som mu obidva revolvery a nôž. Santer si prisvojil moju henryovku a medveďobjíku. Pida to spozoroval a spýtal sa ho:

– Prečo si berieš tieto zbrane? Polož ich tam, kde boli!

– Ani na um mi nepríde. Sú moje!

– Patria mne!

– Vôbec nie, sú moje! – tvrdil ďalej Santer.

– Boli majetkom Old Shatterhanda, ktorý sa mi vzdal. Keďže ako zajatec prináleží mne, tak aj všetko, čo bolo jeho, je teraz mojím!

– A komu môžeš ďakovať za to, že si ho zajal? Iba mne! Bol už celkom v mojej moci. Patrí teda mne a s ním všetko, čo má. Nevzdám sa ani jeho, ani tejto slávnej henryovky.

Tu Pida hrozivo zdvihol ruku a rozkázal:

– Polož tie pušky, a to hneď!

– Nepoložím!

Na to sa mladý náčelník obrátil k svojim bojovníkom a rozkázal:

– Vezmite mu ich!

– Opozvážili by ste sa siahnuť na mňa? – spýtal sa Santer a hrozivo sa napriamril; predstieral, že sa chce brániť.

– Vezmite mu ich! – opakoval Pida.

Keď Santer videl, že sa proti nemu dvíha toľko rúk, odhodil obidve pušky a zvolal:

– Tu sú! Tu si ich máte! Ale nie navždy! Budem sa sťažovať u Tanguu!

– Môžeš! – odsekol mu Pida a v jeho hlase znelo pohrdanie.

Bojovníci podali obe pušky svojmu mladému náčelníkovi. Ja som musel nastaviť ruky, aby mi ich zviazali. Vtom sa priblížil ku mne Santer a povedal:

– Nech čert uchyťí obe pušky, nechajte si ich teda, ale moje bude všetko, čo má ten lotor vo vreckách. Najmä toto chcem!

A pri tých slovách už mi siahol do vrečka, v ktorom som mal Winnetouov závet.

– Preč s rukou! – skríkol som naňho.

Preľaknute ustúpil o krok, ale rýchlo sa spamätal a posmešne mi odvetil:

– Tisíc hrmených, ale je to bezočivý chlap! Je zajatý a ešte sa na mňa rozbrehá ako pes na reťazi. Lenže to ti nepomôže. Chcem vedieť, čo si to aké papiere vykopal a čo je na nich napísané.

– Pokús sa vziať mi ich!

– To aj urobím. Rád priznávam, že ti tým spôsobím nesmierny žal, keď sa zmocním správy o poklade, ale už sa s tým nejako budeš musieť vyrovať.

Opäť pristúpil ku mne a oboma rukami siahol mi do vrecka. Ešte som nemal zápästie spútané. Bojovníci mi omotali remeň iba okolo jedného zápästia a práve tak chceli urobiť aj okolo druhého. Rýchlym a prudkým trhnutím som si uvoľnil obe ruky, ľavou som schmatol Santera za prsia a pravou som ho ovalil po hlave, že sa zvalil ako kus dreva.

– Uff, uff, uff! – volali dookola stojaci červení bojovníci.

– Teraz ma opäť môžete zviazať, – povedal som a natrčil som im ruky.

– Old Shatterhand si naozaj zasluhuje svoje meno, – chválil ma mladý náčelník. – Čo mu to chcel Santer vziať?

– Popísaný papier, – odvetil som. Nemohol som mu predsa vyzradiť, o čo ide.

– Ved' hovoril čosi o poklade!

– Pshaw! Vôbec nevie, čo je na papieri napísané. Čí zajatec vlastne som, tvoj, či jeho?

– Môj!

– Prečo mu teda dovoľuješ, aby mi siahal do vreciek a okrádal ma?

– Červení bojovníci chceli iba tvoje zbrane. Ostatné, čo máš, nepotrebujú.

– A či to je dostatočný dôvod, aby si všetko ostatné, čo mám, vzal ten chlap? Vari je Old Shatterhand chlapčiskom, ktorému môže každý lotor vyprázdniť vrecká? Vzdal som sa ti a tým som ukázal, že si ťa ctím ako bojovníka a ako náčelníka. Chceš teraz zabudnúť, že aj ja som bojovník a že tento Santer nie je ani toľko hoden, aby som ho kopol?

Indián si váži odvahu a hrdosť aj u svojho najúhlavnejšieho nepriateľa. O mne nikto nemohol povedať, že som zbabelec, a okrem toho som zaobchádzal veľmi ohľaduplne s Pidom vtedy, keď som ho z jeho dediny uniesol, aby som ho vymenil za zajatého Sama. S týmto

všetkým som teraz počítal a hneď sa ukázalo, že som sa v Pidovi nesklamal, lebo pozrel na mňa takmer priateľským pohľadom a odvetil:

– Old Shatterhand je najudatnejší zo všetkých bielych lovcov. A ten, ktorého si zrazil päťou na zem, má dva jazyky, z ktorých každý vraví inakšie, a má aj dve tváre, ktoré často menia výzor. Preto druhýkrát nesmie siahnuť do tvojich vreciek!

– Ďakujem ti. Si naozaj hoden, aby si bol náčelníkom, a raz sa z teba stane jeden z najslávnejších bojovníkov Kiowov. Šľachetný bojovník nepriateľa zabije, ale neponíži ho.

Povšimol som si, že tieto slová ho naplnili hrdosťou. A v jeho hlase znela pritlmená ľútosť, keď mi hovoril:

– Áno, Pida zabije nepriateľa. Old Shatterhand bude musieť zomrieť! A keby len to! Predtým musí podstúpiť hrozné mučenie!

– Mučte si ma a zabite! Z mojich úst nepočujete bedákanie. Ale nedovoľte tomuto chlapovi, aby sa ku mne približoval!

Keď mi zviazali ruky, musel som si ľahnúť na zem; potom mi ovinuli remene aj okolo členkov. Medzitým sa Santer prebral z mrákot. Vstal, dotackal sa ku mne a kopol ma.

– Ty si sa opovážil udrieť ma, pes! – reval na mňa. – Za to budeš ešte pykať! Zadrhnem ťa!

Zohol sa a už ma chcel oboma rukami stisnúť pod hrdlom.

– Stoj, nedotýkaj sa ho! – zvolal Pida. – Zakazujem ti to!

– Nemáš mi čo zakazovať! Tento pes je mojím úhlavným nepriateľom. Opovážil sa udrieť ma. Za to sa teraz dozvie, ako...

Nedohovoril. Pritiahol som kolená k telu a nečakane som doňho tak prudko vrazil nohami, že odletel d'aleko odo mňa, urobil kotrmelec a rozťahal sa na zemi, aký len hol dlhý. Zaručal od jedu ako divá zver. Chcel rýchlo vyskočiť a

vrhnúť sa na mňa, ale nešlo mu to. Akiste ho celé telo bolelo, lebo sa len horko-ťažko terigal ku mne. Pomsty sa však nevzdal, lebo vytiahol revolver, namieril na mňa a skríkol:

– Posledná tvoja hodinka odbila, ty pes! Ber sa do jazerného pekla, kam už dávno patíš!

Ale práve vo chvíli, ako šiel vystreliť, najbližšie stojaci Indián ho prudko schmatol za ruku a guľka ma netrafil.

– Prečo ma nenecháš! – oboril sa Santer na červeného bojovníka. – Môžem predsa robiť, čo chcem, a tento pes, ktorý ma najprv udrel päťou a potom kopol, musí zgegnúť.

– Nie, nesmieš robiť, čo chceš, – vyhlásil Pida, ktorý k nemu pristúpil a pohrozil mu. – Old Shatterhand patí mne a nikto sa ho nesmie dotknúť. Nad jeho životom rozhodujem ja a nikto iný mu ho nesmie vziať!

– Ale u mňa má všeličo na rováši! Už dávno som sa mu chcel pomstiť!

– Do toho ma nič nie je! Preukázal si môjmu otcovi, náčelníkovi Kiowov, niekoľko služieb a za to ti dovoľujem byť medzi nami. To je však všetko! Nesmieš teda privysoko skákať! Len toľko ti poviem: ak sa ešte raz pokúsiš ublížiť Old Shatterhandovi alebo ak naňho čo len ruku položíš, ja sám ťa zabijem!

– A čo sa s ním teda stane? – spýtal sa zarazene.

– O tom sa ešte poradíme.

– Tu sa predsa netreba radiť! Predsa viete dobre, čo máte s ním urobiť!

– Čo?

– Zabiť ho!

– To sa aj stane.

– Ale kedy? Prišli ste sem, aby ste tu oslávili smrť Winnetoua, svojho najväčšieho nepriateľa. Práve teraz je najvhodnejšia príležitosť umučiť na tomto mieste aj Old Shatterhanda, ktorý bol jeho najlepším priateľom!

– Nesmieme ho umučiť!

– Prečo nie?

– Pretože ho musíme dopraviť do našej dediny.

– Ach! Do vašej dediny? A prečo?

– Aby sme ho odovzdali môjmu otcovi Tanguovi. Old Shatterhand mu kedysi prestrelil obidve kolená, a teda ako zajatec patrí teraz jemu. Tangua rozhodne, akým spôsobom má zomrieť.

– Nezmysel! Najprv ho dopravovať do vašej dediny! To je najväčšia hlúposť, aká len môže byť.

– Čuš! Pida, mladý náčelník Kiowov, nerobí nijaké hlúposti.

– A predsa je to hlúposť! Vieš prečo?

– Neviem.

– Ešte si nepočul, ako často bol už Old Shatterhand zajatý? A vždy sa mu nejakou ľst'ou podarilo ujsť. Ak ho hneď na mieste nezabijete, ale budete ho dlho vláčiť so sebou, čoskoro vám zdúchne.

– Neujde nám. Budeme s ním zaobchádzať tak, ako si to vyžaduje úcta k takému osvedčenému bojovníkovi, ale pritom ho budeme veľmi bedlivo strážiť, takže ujsť nám nijako nebude môcť.

– Tisíc rohatých! Ešte s ním zaobchádzať ako so slávnym mužom! Azda ho ovešiate vencami a hrud' mu vyzdobíte radmi?

– Pida nerozumie, čo máš na mysli. Nevie, čo sú to vence a rady. Vie však toľko, že s Old Shatterhandom treba zaobchádzať inak, než by sme boli zaobchádzali s tebou, keby si bol naším zajatcom.

– Dobre, dobre! Teraz viem, na čom som. Aj ja mám našho právo, a veľké právo! Kvôli vám som sa ho chcel vzdať, jeho život by bol patril vám. No teraz rozmýšľam inakšie. Zajatec mi patrí práve tak ako vám. Ak sa domnievate, že s ním musíte zaobchádzať ako so slávnym mužom, tým horlivejšie sa budem starať ja, aby sa nemal príliš dobre. Vás by mohol oklamať a ešte by vám ušiel. No ja sa už postarám, aby si vylízal všetko, čo si navaril u mňa a u mnohých iných. Ak ho chcete naozaj dopraviť do vašej dediny, idem s vami!

– To ti nemôžem zakázať, ale opakujem ti ešte raz: ak naňho čo len ruku položíš, ja sám ťa zabijem! A teraz sa poradíme, čo robiť ďalej.

– Nepotrebuje nijaké porady, ja vám môžem hneď povedať, čo treba robiť.

– Nestojíme o tvoje slová. Nepatríš k rade našich starých a múdrych mužov!

Obrátil sa a odišiel, aby zvolal svojich najstarších bojovníkov. Odviedol ich nabok, sadol si medzi nich a porada sa začala. Ostatní bojovníci si posadali okolo mňa a občas si čosi šepkali, ale tak ticho, že som ich nemohol rozumieť. Zaiste sa nesmierne tešili, že zajali Old Shatterhanda, a boli na to nemálo hrdí. Vedeli, že ma budú mučiť, až kým nevypustím dušu, a podľa ich ponímania práve toto znamenalo pre nich veľkú česť a slávu, ktorú im budú závidieť všetky ostatné kmene.

Predstieral som, že si ich ani nevšímam, no potajomky som skúmal výraz každej tváre. Ale ani v jednej sa nezračilo rozhorčenie, ani neúprosné a bezohľadné nepriateľstvo. Vtedy, keď som ešte nemal meno a keď som ich náčelníka tak ťažko poranil, keď som z neho urobil kaliku, ich zúrivosť bola takmer bezhraničná. Odvtedy však uplynuli roky a ich hnev sa utíšil. Získal som si meno a často som dokázal slovom i skutkom, že v mojich očiach má človek červenej pleti práve takú cenu ako i bielej. Pravda, náčelník Tangua ma rovnako nenávidel aj naďalej. Ved' bol presvedčený, že za svoje doživotné dokaličenie má len mne čo ďakovať. Prirodzene, nikdy si nepriznal, že si bol na vine sám.

Iste aj to mi teraz pripočítajú k dobru, že som s Pidom, keď bol mojím zajatcom, zaobchodil ohľaduplne, hoci mi bol nepriateľom. Kiowovia teraz budú vo mne vidieť skôr slávneho Old Shatterhanda a ani nie tak belocha, ktorého ich náčelník donútil, aby mu strelil do nôh. Toto všetko som vyčítal z pohľadov, ktoré sa na mňa upierali takmer s úctou. Ale to mi nijako nedávalo nádeje do budúcnosti. Nech si ma vážia, koľko chcú, milosť od nich očakávať nemôžem. Ba

dokonca iného by skôr pustili na slobodu než mňa, veď všetky ostatné indiánske kmene im budú závidieť, že ma zajali a usmrtili. V ich očiach som už bol synom smrti. Umriem na mučiarskom kole. Ako belosi chodievajú s radostným napätím do divadla, kde hrajú dielo veľkého dramatika alebo operu slávneho hudobného skladateľa, tak dychtivo teraz aj Kiowovia očakávali chvíľu, keď uvidia Old Shatterhanda pri mučení.

Hoci som si toto všetko uvedomoval, veď som musel na to myslieť, ani len trochu som sa nebál a nerobil som si príliš veľké starosti. Z koľkých nebezpečenstiev som sa šťastne dostal! Ani teraz som sa nevzdával nádeje. Človek musí predsa dúfať do posledného dychu! Pravdaže, pritom sa musí aj sám zo všetkých síl pričiniť, aby sa jeho nádej splnila. Kto tak neurobí, prirodzene, je stratený.

Santer si sadol k mojim trom bývalým spoločníkom a čosi im potichu a dôrazne hovoril. Tušil som, čo im asi rozpráva. Aj oni často už počuli o Old Shatterhandovi. Vedeli, že nie som nijaký zločinec, ani lotor, a preto nezapôsobil na nich dobrým dojomom, keď sa ku mne tak nepekne správal. Santer ďalej vedel, že všetci traja jeho druhovia si iste v duchu robia výčitky. Na jeho podnet ma oklamali a zamlčali mi, že prišli Indiáni. Teda mali vlastne hlavnú vinu na tom, že som sa dostal do zajatia, a iste ich to znepokojovalo, veď to neboli celkom zlí ľudia. Santer sa teraz iste namáhal predstaviť im všetko v inom svetle, aby mu nemohli robiť výčitky.

Porada Kiowov netrvala dlho. Starší bojovníci, ktorí sa jej zúčastnili, povstávali a Pida ostatným vyhlásil:

– Bojovníci Kiowov tu neostanú. Len čo sa najedia, vyrazia do svojej dediny. Nech sa teda všetci pripravia na skorý odchod.

Čakal som to, ale Santer nie, lebo nepoznal tak dobre ako ja zvyky a spôsoby Indiánov. Prekvapene vyskočil, priblížil sa k Pidovi a spýtal sa:

– Chcete odísť? Veď sme tu mali ostať niekoľko dní!

– Neraz sa stáva, že sa pôvodné rozhodnutie musí zmeniť, – odvetil náčelník.

– Chceli ste oslavovať Winnetouovu smrť.

– To aj urobíme, ale nie dnes.

– A kedy?

– To sa dozvieme od Tanguu.

– Ale prečo ste tak náhle zmenili pôvodný plán?

– Nemusíme ti skladať účty z toho, čo robíme. Ale poviem ti to, lebo to zároveň počuje aj Old Shatterhand.

Obrátil sa viac ku mne než k Santerovi a pokračoval:

– Keď sme prišli sem, aby sme sa radovali zo smrti náčelníka apačských psov Winnetoua, netušili sme, že zajmeme jeho priateľa a brata Old Shatterhanda. Táto dôležitá príhoda zdvojnásobila našu radosť. Winnetou bol našim nepriateľom, ale bol to predsa len Indián ako my. Aj Old Shatterhand je našim nepriateľom, lenže zároveň je to aj bledá tvár. Nad jeho smrťou budeme ešte väčšmi jasť než nad Winnetouovou. Synovia a dcéry Kiowov oslávia smrť obidvoch týchto veľkých nepriateľov súčasne. Tu je len nepatrná časť našich bojovníkov a okrem toho ja nie som dosť starý, aby som rozhodoval, akou smrťou má Old Shatterhand umrieť. Musí sa zísť celý kmeň a Tangua, najväčší a najstarší z náčelníkov, musí vyhlásiť a rozhodnúť, čo so zajatcom urobiť. Preto tu neostaneme, ale poponáhľame sa domov. Naši bratia a sestry sa musia čo najskôr dozvedieť, že sme zajali Old Shatterhanda.

– Ale veď nikde nie je vhodnejšie miesto ako práve toto, kde sme. Tu musíte umučiť Old Shatterhanda. Nech tento váš nepriateľ umrie práve pri hroboch tých, pre ktorých sa stal vašim nepriateľom!

– To viem aj ja. Ale kto povedal, že Old Shatterhand umrie inde? Vari sa nemôžeme sem vrátiť?

– Asi sa nevrátite, lebo Tangua nemôže jazdiť a ten predsa musí byť pri tom.

– Uložíme ho do nosidiel, ktoré pripevníme na dva kone. Nech už Tangua rozhodne tak či onak, Old Shatterhanda pochováme tu.

– Aj vtedy, keby musel umrieť pri Salt Forku?

– Aj vtedy.

– Dopravíte ho potom sem?

– Áno.

– Kto sa na to podujme?

– Ja.

– To nemôžem pochopiť! Rozumný červený bojovník sa nebude takto lopotiť so zdochlinou bieleho psa!

– Vysvetlím ti to, aby si lepšie poznal Pidu, mladého náčelníka Kiowov, a aby sa zároveň Old Shatterhand dozvedel, aký som mu vďačný za to, že ma vtedy nezabil, ale vymenil za bieleho zajatca.

Potom sa obrátil ku mne a pokračoval:

– Old Shatterhand je síce naším nepriateľom, ale šľachetným nepriateľom. Vtedy pri Rio Pecos mohol zastreliť Tanguu, ale neurobil to, iba ho ochromil. A takto konal vždy. Všetci červení muži to vedia, a musia ho preto ctiť. Musí umrieť, ale umrie ako veľký hrdina. Pripravíme mu muky, aké nevytrpel doteraz ešte ani jeden človek, a som presvedčený, že nevynútia z neho jediné zabadákanie. Keď umrie, jeho telo nezožerú ryby v rieke, ani ho neroztrhajú na prérii vlky a supy. Taký slávny náčelník, akým je, musí dostať aj primeraný náhrobok, ktorý bude zároveň slúžiť na česť nám, jeho premožiteľom. A kde by mal ten náhrobok stáť? Pida počul, že Nšo-či, krásna dcéra Apačov, mu kedysi darovala srdce. Preto bude jeho mŕtvolu odpočívať vedľa jej mŕtvoly, aby sa jeho duša vo večných lovištiach mohla pridružiť k jej duši. Tak sa Pida odmení mužovi, ktorý mu daroval život. Moji červení bratia počuli moje slová. Súhlasia so mnou?

Pýtavým pohľadom sa poobzeral po kruhu svojich bojovníkov.

– Howgh, howgh, howgh! – prisviedčali mu všetci.

Tento mladý Kiowa bol skutočne zvláštny a v indiánskom ponímaní šľachetný človek. To ma vôbec netrápilo, že tak určite hovorí o mojich mukách a smrti. Len preto mi sľuboval takú hroznú smrť, aby mi to slúžilo na slávu, a za to som mu musel byť vďačný. A keď ma chcel pochovať vedľa Inču-čunu a Nšo-či, tým prejavil jemnocit, aký len zriedkavo nájsť u Indiána. Len čo doznelo hlasité „howgh“ červených bojovníkov, Santer mi rozrehotal a zvolal na mňa:

– Chlape, musím ti blahoželať. Ved' kohože stretne také šťastie, aby sa mohol oženiť s krásnou Indiánkou vo večných lovištiach! Tešil by som sa, keby som tam mohol byť aspoň ako hosť, keď už nemôžem byť ženíchom. Nepozveš ma?

Nepokladal som ho za hodného odpovede, no predsa som mu odpovedal:

– Nepotrebuješ pozvanie, lebo tam budeš omnoho skôr než ja.

– Ach, naozaj? Teda pomýšľaš na útek? Dobre, že to tak otvorene hovoríš. Budem už dávať na teba pozor, na to sa môžeš spoľahnúť!

Indiáni sa dali na cestu. Zamierili do údolia, kde zanechali kone. Nohy mi rozviazali, ale miesto toho ma pripútali k dvom červeným bojovníkom, medzi ktorými som musel ísť. Pida si prevesil cez plece obidve moje pušky. Santer šiel s tromi belochmi, ktorí si držali za uzdu kone, lebo si ich priviedli – tak isto ako ja – až sem hore. Môjho koňa viedol za uzdu jeden z Kiowov.

Keď sme sa ocitli na dne údolia, opäť sme sa utáborili. Indiáni zapálili niekoľko ohňov a piekli si zverinu, ktorú si priniesli. V sedlových kapsách mali aj sušené mäso. Mne dali najlepší a najväčší kus a sotva by som ho bol zjedol, keby som nebol pokladal za nutné posilniť sa. Pravdaže, museli mi rozviazať ruky, inak by som nebol mohol jesť, ale za tú krátku chvíľu, čo som jedol, ma tak bedlivo strážili, že som ani len pomyslieť nemohol na útek. Keď sme sa všetci

najedli, pevne ma priviazali na môjho koňa a vydali sme sa na cestu do dediny Kiowov.

Vonku na rovine som sa obrátil v sedle, aby som sa posledným pohľadom rozlúčil s Nugget-tsilom. Uvidím ešte hrob Inču-čunu a jeho dcéry? Nestrácal som nádej. Pravda, ak ma sem prinesú len ako mŕtvolu, moja nádej by bola márna a Nugget-tsil by som už nevidel.

Cestu stadiaľto do Salt Forku som už opisoval v prvom diele Winnetoua, nemusím to robiť i teraz. A pri celej našej jazde sa ani nič takého neprihodilo, čo by stálo za zmienku. Indiáni ma veľmi ostro strážili, ale aj keby tak neboli robili, nebol by som mohol ujst'. Santer dodržal slovo a dával pozor, aby sa mi nenaskytla ani najmenšia príležitosť na útek. Všetmožne sa usiloval strpčiť mi cestu; robil mi všeličo na protiveň, len aby ma nahneval. Ale nepodarilo sa mu nazlostiť ma. Hoci ma priam zasypával posmeškami, nerozčúľil som sa. Zachoval som si neochvejnú ohladnokrvnosť a ani len raz som ho nepoctil odpoveďou. A keď ma chcel ďalej všelijako trápiť a znepokojovať, zakročil Pida, ktorý si neprial, aby som trpel viacej, než bolo nevyhnutne treba.

Gates, Clay a Summer sa museli pridržať Santera, lebo Indiáni si ich takmer nevšímali. Veľmi dobre som vybadal, že by sa boli radi so mnou porozprávali. Pida by im to hádam aj bol dovolil, ale Santer to vedel vždy prekaziť. Pravdaže, veľmi mu záležalo na tom, aby som nemal príležitosť všetko im vysvetliť. Veru nezaobchodil s nimi ako s dobrými kamarátmi. Mali mu pomáhať pri hľadaní zlata, no bol som presvedčený, že by sa ich bol rozhodne zbavil, keby boli dačo našli. Iste by sa nebol štítal ani trojnásobnej vraždy. Teraz sa však polozenie zmenilo. Zaiste mu už povedali, aký názor mám na vec: že Winnetou nuggety odniesol. Papiere, ktoré Santer uzrel v mojich rukách, iste boli preňho dôkazom, že som hovoril pravdu. Ak je teda zlato naozaj preč, škoda po ňom pátrať, a on už nepotrebuje ľudí. Preto mu teraz boli všetci traja, Gates, Clay

i Summer, bremenom, ktorého by sa bol rád zbavil. Ale ako? Mohol ich jednoducho poslať preč? Nie. Musel ich vziať so sebou, no iste si zaumienil, že sa ich nejako strasie pri najbližšej príležitosti.

Každý si vie ľahko predstaviť, ako túžil a dychtil po tom, aby sa zmocnil mojich papierov. Priam horel túžbou dosiahť ich čo najskôr do rúk. Otvorene mi ich nemohol vziať, pred Pidotom by sa to nebol odvážil. Mal dve možnosti: ukradnúť mi ich v noci, alebo vyčkať, až prídeme do dediny Kiowov, a potom by si ich vyžiadal od Tanguu. Ľahko mohol dosiahnuť svoj cieľ, či už tým alebo oným spôsobom. Papiere som mal stále v tom istom vrecku. Kam som ich mal schovať? Niekde do svojich šiat? Ale to by som bol musel urobiť potajomky, len osamote. A okrem toho nesmel by som byť spútaný. Santer preukázal náčelníkovi Kiowov určité služby, za ktoré oprávnené očakával vďačnosť. Ako ľahko môže teda pohnúť Tanguu k tomu, aby mi papiere vzal a dal ich jemu! Stálo som musel na to myslieť, až ma hlava rozbolela. O seba, o svoju osobu a život som sa tak nebál ako o pozostalosť svojho Winnetoua.

Stanová dedina Kiowov ležala ešte vždy na tom istom mieste, teda pri vtoku Salt Forku do Red Riveru. Na mieste, kde bol Red River najplytší, sme ho prebrodili. Keď sme mali pred sebou už len niekoľko hodín cesty, Pida vyslal popredku dvoch jazdcov, aby oznámili náš príchod. Aké vzrušenie, aký jasot vyvolá správa, že bojovníci Kiowov privádzajú zajatého Old Shatterhanda!

Ešte sme boli na otvorenej prérii a ešte sme nevideli les, týčiaci sa na brehoch obidvoch riek, keď tu nám už cválali v ústrety jazdci. Nepribližovali sa v usporiadaných šíkoch, ale po dvoch, po troch, podľa toho, ako rýchlo vládali bežať ich kone. Boli to Kiowovia; každý chcel čo najskôr uzrieť Old Shatterhanda.

Pozdravovali nás hlasnými výkrikmi a prenikavým vreskom. Vrhali na mňa krátke, skúmané pohľady a potom sa pripájali vzadu k ostatným. Neciveli na mňa s otvorenými

ústami, ako by to robili belosi v civilizovaných krajinách. Indiáni sú príliš hrdí na to, aby navonok ukazovali záujem alebo vzrušenie.

Náš oddiel sa jednoducho zväčšoval, no nikto ma neobťažoval. Keď sme konečne uvideli pred sebou les, ktorý tu pri Salt Forku tvoril iba úzky pruh, bolo okolo mňa už asi štyristo Indiánov, všetko samí urastení bojovníci. Dedina sa akiste zväčšila a počet jej obyvateľov vzrástol.

V stanoch, ktoré stáli pod stromami, zaiste teraz nebolo ani živej duše. Všetko, čo len nohy malo, vyšlo pozerat' na prichodiacich. Bolo tu množstvo žien, starých i mladých, množstvo chlapcov a dievčat i malých detí. Títo všetci nemuseli byť takí zdržanliví ako vážni, mlčanliví bojovníci a veru aj využívali toto svoje právo; iste by som si bol zapchával uši, keby som nebol mal zviazané ruky. Kričali, výskali, revali, piskotali, skrátka robili náramný hurhaj, ktorý mi dostatočne dokazoval, ako sa tešia môjmu príchodu.

Pida, ktorý šiel na čele nášho oddielu, zrazu zdvihol ruku, niekoľko ráz ňou vodorovne zakýval a hurhaj hneď zmĺkol. Na jeho ďalšie znamenie jazdci utvorili polkruh; v strede som bol ja, Pida a ešte dvaja červení bojovníci, moji strážcovia, ktorí sa odo mňa nesmeli ani pohnúť. Aj Santer sa k nám tlačil, ale mladý náčelník sa tváril, akoby ho ani nevidel.

Priblížili sme sa k veľkému stanu, ktorého vrchol bol ozdobený náčelníckymi perami. Pred vchodom napoly sedel, napoly ležal – Tangua! Veľmi ostarel a bol vychudnutý na kosť. Z jeho vpadnutých očí vyšľahol na mňa pohľad ostrý sťa dýka, bodajúci ako zálesácky nôž a blčiaci nesmiernou nenávisťou. Tak ma mohol nenávidieť naozaj len Tangua. Dlhé vlasy mal už biele ako sneh.

Pida zoskočil z koňa. Aj jeho bojovníci tak urobili a tesne nás obkľúčili. Každý chcel počuť, akými slovami ma Tangua privíta. Odviazali ma z koňa, ale potom mi už nohy nespútali, aby som mohol stáť. Aj ja sám som bol veľmi

zvedavý, akými slovami ma tento starec prijme, ale musel som na ne dosť dlho čakať.

Najprv si ma prezrel od hlavy až po päty a potom zase od piat až k hlave. To sa opakovalo ešte raz a ešte raz. Jeho ukrutný pohľad by veru bol každému nahnal strachu. Napokon privrel oči. Nikto ani nemukol, dookola vládlo najhlbšie ticho, ktoré prerušovali iba kone, občas hrabúce kopytami. Cítil som sa nanajvýš nepríjemne a už som chcel prerušiť mlčanie, keď tu starec pomaly a slávnostne riekol, hoci ešte stále neotvoril oči:

– Kvet dychtivo čaká rosu; ak neprichádza, ovisne mu korunka a vädne, hynie, ale tu zrazu rosa predsa spadne!

Opäť hodnú chvíľu mlčal. Potom pokračoval:

– Bizón hrabe v snehu, lež nenachádza ani stebielko trávy. Ručí od hladu a privoláva jar, ktorá však nechce prísť. Hladuje, chudne, hrbol' sa mu stráca. Sily ho opúšťajú, hynie; hynie... A vtom zovanie teplej vetriky a tesne pred smrťou uzrie ešte jar.

Opäť nastalo mlčanie.

Aký zvláštny a nepochopiteľný tvor je človek! Tento Indián mi ubližoval, urážal ma a vysmieval ma ako nikto predtým, nenávidel ma a prenasledoval, číhal mi na život a ako som sa mu za to pomstil? Tak, že som stále mal naňho ohľad. Miesto toho, aby som ho zastrelil, vpálil som mu guľku iba do kolien a aj to iba z prinútenia. A teraz, keď tu ležal predou mnou ako ruina bojovníka, ako hromádka hrkotajúcich kostí, obťahnutá ľudskou kožou, a keď som počul jeho dutý hlas, ktorý akoby prichádzal zo sna alebo z hrobu – cítil som k nemu sústrasť a ľutoval som, že som vtedy doňho strelil. Takýmito pocitmi a myšlienkami som sa zaoberal, hoci som vedel, že až prahne po pomste a že teraz má oči zatvorené len od nesmiernej radosti a šťastia nad tým, že konečne, konečne môže upokojiť smäd po mojej krvi. Áno, človek je neraz veľmi zvláštny tvor...

Starec opäť prehovoril, ale nepohol sa, iba bezkrvne pery sa mu hýbali:

– Tangua bol ako ten kvet a ako ten hladujúci bizón. Dychtil po pomste, ba až ručal od túžby po nej, ale nechcela prísť. Chradol a hynul, ako ubiehali mesiace, týždne a dni. A pomsta neprichádzala. Priblížila sa staroba a smrť a hľa, pomsta zrazu prichádza!

Naraz otvoril prudko oči, povstal, nakoľko mu to ochromené nohy dovoľovali, a vystrel chudé ruky s naširoko rozťahnutými prstami smerom ku mne. Hlas mu až preskakoval od vzrušenia, keď skríkol:

– Áno, prichádza, prichádza! Ba už prišla, už je tu! Vidím ju, vidím ju, tu pred sebou! Pes, počkaj, akou... akou smrťou umrieš!

Vyčerpaný klesol a znovu zatvoril oči. Nik sa neopovážil prerušiť ticho. Aj jeho syn Pida mlčal. Až po dlhej chvíli Tangua otvoril opäť oči a spýtal sa:

– Ako sa táto smradľavá ropucha dostala do vašich rúk? Chceme to vedieť!

Túto príležitosť využil Santer. Ani nečakal, čo odpovie Pida, ktorému otázka vlastne platila, ale rýchlo sa ozval:

– Ja to viem najlepšie! Mám to povedať?

– Hovor!

Santer rozprával a pritom nezabudol vyzdvihovať najmä seba a svoje zásluhy. Nik ho neprerušoval. Pida bol na to príliš hrdý a mne bolo ľahostajné, či sa ten oplan chvastá, alebo nie. Keď už všetko vyrozprával, ešte doložil:

– Ako vidíš, len mne máte ďakovať, že sa na ňom môžete pomstiť. Priznávaš to?

– Áno, – prisvedčil stavec.

– Urobíš mi za to malú láskavosť?

– Ak môžem, urobím.

– Môžeš.

– Povedz teda, čo si želaš.

– Old Shatterhand má vo vrecku hovoriaci papier, ktorý by som chcel mať.

– Azda ti ho ukradol?

– Nie.

– Komu teda patrí?

– Jemu nie. Našiel ho. Ale aj ja som sa vybral do Mugwortských vrchov, aby som ho hľadal. Žiaľ, on prišiel skôr.

– Nech je teda papier tvoj. Môžeš si ho vziať!

Santer sa potešil svojmu úspechu a priblížil sa ku mne. Nepovedal som nič, ani som sa nepohol, iba som mu hrozivo pozrel do tváre. Zľakol sa a zaváhal, nechcel mi siahnúť do vrecka.

– Sir, počuli ste, čo nariadil náčelník, – povedal mi.

Tentoraz hovoril so mnou úctivejšie, ba dokonca ma oslovil „sir“. Keďže sa nedočkal odo mňa odpovede, pokračoval:

– Mr. Shatterhand, najlepšie urobíte, keď nebudete odporovať. S tým sa už musíte zmieriť! Vezmem vám papier z vrecka!

Pristúpil ešte bližšie ku mne a už siahal prstami do môjho vrecka. Vtom som mu vrazil zviazanými rukami tak prudko pod bradu, že odkväcol na zem ako hníľá hruška.

– Uff! – pochvalne zvolali niektorí z Kiowov.

Ale Tangua bol iného náhľadu. Zlostne skríkol:

– Ten chlap ešte vzdoruje, hoci je spútaný! Zviažte ho tak, aby sa nemohol ani pohnúť, a zoberte mu hovoriaci papier!

Tu sa konečne Pida prvý raz ozval:

– Môj otec, veľký náčelník Kiowov, je múdry a spravodlivý, a preto vypočuje aj hlas svojho syna.

Až doteraz starec hovoril, akoby bol neprítomný duchom, akoby bol vo zvláštnej duševnej otupenosti. No teraz sa mu oči vyjasnili. Pozrel na Pidu, a keď prehovoril, hlas mu už neznel duto:

– Prečo hovorí môj syn tieto slová? Či azda bledá tvár Santer žiada niečo nespravodlivého?

– Áno.

– Prečo?

– Old Shatterhand nepremohol Santer, ale my. Pritom Old Shatterhand nikoho z nás neporanil, dobrovoľne sa vzdal, a to mne. Čí zajatec teda je?

– Tvoj.

– Komu teda patrí jeho kôň, jeho zbrane a všetko, čo mal pri sebe?

– Tebe.

– Áno, mne. Získal som veľkú, cennú korisť. Ako teda môže Santer žiadať hovoriaci papier pre seba?

– Možno je to jeho papier.

– Mohol by to dokázať?

– Áno. Šiel ho hľadať, ale Old Shatterhand ho predbehol.

– Ak ho šiel hľadať, musel teda vedieť, čo je v ňom napísané. Nech môj otec povie, či hovorím správne, alebo nie.

– Správne.

– Nech nám teda Santer povie, čo na papieri stojí.

– Áno, nech nám to povie. Ak to vie, môže si papier vziať, patrí jemu.

Santerovi, ktorý medzitým horko-ťažko vstal, spôsobilá táto výzva nemalé rozpaky. Pravdaže, mohol sa domýšľať, že obsah listu sa týka ukrytého zlata. Ale keby to tvrdil a potom by vysvitlo, že v papieri stojí dačo inšie, hneď by vedeli, že si ho chce privlastniť úskokom a lžou. Ostatne, keby hneď bola na papieri správa o zlato a keby to teraz povedal, bolo by to múdre? Ved' mu záležalo na tom, aby pokiaľ možno iba on sám vedel o tom tajomstve, nikto iný. Preto sa pokúsil vykrúcať:

– To, čo je na hovoriacom papieri, nemá pre nikoho význam, iba pre mňa. Papier patrí mne, to som dokázal tým, že som poň šiel až do Mugwortských vrchov. Bola to len náhoda, že ho Old Shatterhand našiel predo mnou.

– To bola múdra reč, – vyhlásil Tangua. – Santer dostane hovoriaci papier, je to jeho vlastníctvo.

Tu bolo na čase, aby som sa aj ja zamiešal do rozhovoru, lebo z Pidovej tváre som vyčítal, že sa chce podrobiť.

– Áno, – riekol som, – bola to múdra reč, ale nie pravdivá. Santer neprišiel do Mugwortských vrchov po tento papier.

Starec sa pri zvuku môjho hlasu až mykol ako človek, ktorý sa náhle zľakol nejakého nebezpečenstva. Zlostne na mňa zasyčal:

– Ten smradľavý pes sa odváži ešte brechať, ale to mu nepomôže!

– Pida, mladý udatný náčelník Kiowov pred chvíľou vyhlásil, že Tangua je múdry a spravodlivý, – pokračoval som. – Ak je to pravda, nebudeš jednej stránke nadržat'.

– To ani nerobím.

– Povedz teda, či si azda o mne myslíš, že som luhár.

– To nie. Old Shatterhand je najnebezpečnejšia bledá tvár a je mojím najúhlavnejším nepriateľom, ale nikdy nehovoril dvoma jazykmi.

– Tak ti poviem toľko: Okrem mňa nikto nemohol vedieť, kde papier leží, a čo je na ňom napísané. Santer nemá o tom ani potuchy. Nie ja som prišiel náhodou k papieru, ale on, lebo ma prekvapil práve vo chvíli, keď som ho našiel. Dúfam, že mi veríš.

– Tangua predpokladá, že Old Shatterhand neluhá. Ale aj Santer tvrdí, že vraví pravdu. Ako mám tu rozhodnúť, keď chcem byť spravodlivý?

– Dobre je, keď sa spravodlivosť spája s múdrosťou. Santer bol viac ráz v Mugwortských vrchoch. Hľadal tam zlato, no bezvýsledne. To vie Tangua veľmi dobre, lebo sám mu dovolil hľadať. Aj tentoraz prišiel tam po zlato.

– To je lož! – osopil sa na mňa Santer.

To je pravda! – nedal som sa. – Nech sa Tangua spýta ostatných troch bledých tvárí. Santer ich zavolať sem len preto, aby mu pomohli hľadať.

Starec sa ich na to spýtal a Gates, Clay a Summer museli priznať, že je tak, ako som vravel. Tu Santer urobil posledný zúfalý pokus.

– A predsa som prišiel kvôli tomu papieru, – zvolal rázne. – Pravda, chcel som pritom hľadať aj nuggety, a preto som sem zavolať týchto troch mužov. No o papieri som im nepovedal nič, lebo nesmeli o ňom nič vedieť.

To starého náčelníka opäť zmatlo. Namrzene zvolal:

– Obaja majú pravdu! Čo mám teda robiť?

– Musíš byť múdry, – odvetil som. – Nech nám Santer povie, či má papier preňho cenu, alebo nie.

– Pravdaže má, – odvetil. – Ba je pre mňa až veľmi dôležitý, inak by som sa nenamáhal dostať ho do rúk.

– Dobre. Je to jeden papier, či je ich viacej?

– Viacej, – odvetil. Asi to videl, keď som sedel pri hrobe a čítal.

– Koľko? Dva... tri... štyri... päť?

Mlčal. Keby teraz neuhádol správny počet, bola by to prehra.

– Vidíte ho? Čuší! – povedal som. – Nevie to.

– Zabudol som. Ako by som si mohol pamätať takú maličkosť?

– Ak sú preňho papiere také dôležité, musel by vedieť, koľko je listov. Ale pripustime, že prv vedel, koľko je papierov, a neskôr zabudol. Tak nám povie aspoň, či sú popísané atramentom, alebo ceruzkou. Myslím si však, že aj teraz bude mlčať.

Posledné slová som vyriekol veľmi posmešne. Chcel som ho tým donútiť k rýchlejšej odpovedi. Čakal som, že ani teraz neuhádne. Na západe totiž majú atrament väčšinou iba v pevnostiach a už skôr sa pritrafí, že má niekto pri sebe ceruzku. Vedel som, že Santer podľa toho bude usudzovať, lebo na moju výsmešnú poznámku odvetil napochytro a s prílišnou istotou:

– Je prirodzené, že to viem, veď na také čosi sa len tak ľahko nezabudne. Som presvedčený, že papiere sú popísané ceruzkou.

– Nie je to azda omyl? – spýtal som sa ešte raz, aby som ho tým lepšie mohol usvedčiť.

– Nemýlim sa. Papiere sú popísané ceruzkou, a nie atramentom.

– Dobre. Kto z prítomných bojovníkov videl papiere bledých tvárí a vie rozoznať atrament od ceruzky?

Niekoľkí si trúfali rozoznať to. Ostatne boli tu i Gates, Clay a Summer. Preto som vyzval Pidu:

– Nech mi mladý náčelník Kiowov vyťahne papiere z vrečka a nech ich dá preskúmať trom bledým tváram. Ale Santerovi nech ich neukazuje!

Urobil tak a podľa môjho pokynu ukázal papiere belochom z určitej vzdialenosti, aby síce písmo videli, ale nemohli ho prečítať. Všetci traja vyhlásili, že riadky sú napísané atramentom. Tangua a Pida sa dali presvedčiť, aj keď sa sami vo veci nevyznali.

– Vy trkvasi! – zahrnel Santer na svojich troch druhov. – Ľutujem, že som sa s vami spojil! Ved' ani nerozoznáte, čo je písané atramentom a čo ceruzkou.

– Do trkvasov nám nemusíte nadávať, takí hlúpi ešte nie sme, – odsekol Gates. – Je to atrament a atramentom to aj ostane.

– Áno, lenže z toho atramentu mohlo aj vám dačo kvapnúť, a teraz budete mať figu!

Pravdaže, neodvážil sa povedať im rovno, že mali luhat'. Pida vsunul papiere do kožených obalov a obrátil sa k otcovi so slovami:

– Old Shatterhand zvíťazil nad svojím protivníkom. Nech môj otec teraz rozhodne, či má Santer nárok na papiere.

– Nikdy neboli jeho, patrili Old Shatterhandovi, – odvetil starec.

– Teraz sú teda mojím majetkom, lebo Old Shatterhand je môj zajatec. Keď sa o ne škriepia dvaja mužovia, iste sú veľmi dôležité. Budem ich opatrovať pri svojej medicíne ako oko v hlave.

Vopchal ich do svojho medicínového vrecúška. Bolo mi to veľmi nepríjemné, ale zároveň som sa tomu aj potešil. Nepríjemné mi to bolo preto, lebo papiere by som bol mal

najradšej pri sebe, to bolo najistejšie. Ako sa ich opäť zmocním v prípade, že by sa mi podaril útek? Z druhej stránky zase som sa tomu potešil, lebo Santerovi som nedôveroval. Keby mi ich boli ponechali, azda by mi ich predsa len bol vzal, či už v spánku alebo násilím. Ved' som bol zviazaný a nemohol som sa dostatočne brániť. Z tohto hľadiska hádam predsa len bolo lepšie, že listy mal teraz mladý náčelník, ktorému ich Santer nemohol vziať.

– Len si ich nechaj! – povedal Santer Pidovi pohľadavo, akoby už o papiere nestál. – Aj tak ti nepomôžu, lebo ich nevieš čítať. Bol by som ich síce rád mal, lebo sú pre mňa naozaj dôležité, ale koniec koncov môžem sa bez nich zaobísť, ved' ich obsah dôkladne poznám. Pod'te, meššurs! Už tu nemáme čo hľadať. Poobzeráme sa, kde by sme sa mohli utáboriť.

Odišiel i s Gatesom, Clayom a Summerom a Kiowom ani na um neprišlo zdržovať ich. Spor o papiere bol už teda vyriešený a čakal som, že sa teraz budú zaoberať mojou osobou. Aj sa tak stalo, no predtým sa starý náčelník spýtal syna:

– Vari ste nevyprázdni Old Shatterhandovi vrecká, keď mal papiere ešte pri sebe?

– Nie, – odvetil Pida. – Je to veľký bojovník. Zabijeme ho síce, ale nepotupíme jeho meno a jeho udatnosť tým, že by sme mu prehľadávali vrecká. Máme jeho zbrane, to stačí. Až umrie, tak či tak dostanem všetky jeho veci.

Čakal som, že starý náčelník s tým nebude súhlasiť, ale zmýlil som sa. Hrdo a so záľubou pozrel láskavým pohľadom na svojho syna a riekol:

– Pida, mladý náčelník Kiowov, je šľachetný bojovník. Má ohľad dokonca i na najúhlavnejšieho nepriateľa. Zabíja síce, ale pritom nikoho nepotupuje a neponižuje. Jeho meno bude ešte väčšie a slávnejšie než meno toho apačského psa Winnetoua. Za to všetko ho odmením tým, že mu dovoľím vbodnúť nôž do srdca Old Shatterhanda, keď už bude umučený, takmer až na smrť. Pidu preslávi tento skutok,

lebo bude môcť o sebe povedať, že najväčšia, najnebezpečnejšia a najslávnejšia bledá tvár zomrela jeho rukou. Teraz prived'te starcov! Poradíme sa, akým spôsobom má tento besný pes zahynúť. Zatiaľ ho priviažte k stromu smrti!

Aký to bol strom, to som sa čoskoro dozvedel, lebo ma k nemu hneď priviedli. Bola to borovica, ktorej kmeň mohol byť dolu široký asi šesťdesiat, sedemdesiat centimetrov. Okolo nej boli do zeme povbíjané koly, vždy po štyri. Na čo slúžili, to som sa dozvedel až večer. Borovicu nazývali stromom smrti preto, lebo k nej priväzovali zajatcov, odsúdených na mučenícku smrť. Potrebné remene viseli na najspodnejšom konári. Priviazali ma ku kmeňu takým istým spôsobom ako kedysi Winnetoua a jeho otca, keď ich zajali. Dvoch ozbrojených bojovníkov posadili ku mne ako strážcov, jedného napravo a druhého naľavo. Najstarší bojovníci kmeňa utvorili pri náčelníkovom stane polkruh. Tangua sedel pred nimi. Išli rozhodnúť o mojom osude, alebo lepšie povedané o spôsobe mojej smrti, lebo môj osud bol vlastne už spečatený. Prv však, kým by sa porada bola začala, prišiel ku mne Pida a prezeral si remene. Boli náramne napäté. Trochu ich popustil a povedal strážcom:

– Musíte ho čo najprísnejšie strážiť, ale to neznačí, že ho máte trýzniť. Je to veľký náčelník bielych lovcov a červenému bojovníkovi nikdy nespôsobil zbytočné bolesti.

Potom Pida odišiel na poradu.

Bol som priviazaný chrbtom ku stromu vo vzpriamenej polohe. Videl som všetko to množstvo žien, dievčat a detí, ktoré prichádzali Obzerať si ma. Bojovníci sa držali obďaleč. Ba aj chlapi, okrem celkom malých fafrnkov, boli príliš hrdí na to, aby ma obťažovali zvedavosťou. Ani z jedinej tváre som nevyčítal nenávisť, ale iba zvedavosť a úctu. Chceli vidieť bieleho lovca, o ktorom toľko počuli a ktorého smrť bude pre nich vzrušujúcim výjavom, aký nikdy nevideli.

Povšimol som si medzi nimi najmä mladú Indiánku. Podľa všetkého ešte nebola squaw. Keď spozorovala, že sa na ňu dívam, odstúpila nabok. Tam stála osamele a len ukradomky pozerala na mňa, akoby sa hanbila, že pred chvíľkou stála v radoch zvedavcov. Nebola zvlášť pekná, ale ani nie škaredá. Mohol som povedať, že je celkom milá. Jemným črtám tváre akoby dodával ešte väčšiu príťažlivosť nežný, vážny a úprimný pohľad jej veľkých očí. Poslúchol som akýsi vnútorný popud a priateľsky som jej kývol hlavou. Očervenela až po koreničky vlasov, obrátila sa a odišla. No cestou sa ešte raz obzrela a potom vstúpila do jedného z väčších a lepších stanov.

– Kto bola tá mladá dcéra Kiowov, ktorá stála tam naboku a potom odišla? – spýtal som sa strážcov.

Nikto im nezakázal rozprávať sa so mnou, a preto mi jeden z nich odvetil:

– To bola Kakho-oto, Tmavý Vlas, dcéra Sushomašu, Jedného Pera, ktorý si už ako chlapec získal veľké vyznačenie: smel nosiť vo vlasoch jedno pero. Zapáčila sa ti?

– Áno, – odvetil som, hoci bolo čudné, že sa mlčanlivý Indián takto spytuje, a to dokonca zajatca.

– Squaw nášho mladého náčelníka je jej sestrou, – doložil ešte strážca.

– Pidova squaw je jej sestrou?

– Áno.

– Teda je Pidova príbuzná?

– Áno. Jej otca môžeš stadiaľto vidieť, sedí pri porade a vo vlasovom chochole má zastoknuté veľké pero.

Tým sa náš krátky rozhovor skončil. Netušil som, aké následky bude mať.

Porada trvala dlho, hodne vyše dvoch hodín. Potom ma odviazali a priviedli pred polkruh starcov, aby som vypočul, aký osud ma čaká. Najprv odzneli predlhé reči o zločinoch belochoch vo všeobecnosti a potom o mojich osobitne. Tangua obšírne porozprával o vtedajšom našom

nepriateľstve a o tom, ako som mu ochromil obe nohy. Spomenul i to, že som neskoršie zajal jeho syna Pidu a oslobodil zajatého Sama Hawkensa. Skrátka, musel som vypočúť celý zoznam svojich vín, pre ktoré nebolo milosti ani odpustenia. No ešte dlhší bol výpočet múk, ktoré ma čakali. Pochybujem, že by niekto z belocho, ktorých Indiáni kedy umučili, bol zomrel takou hroznou a pomalou smrťou, akú chystali teraz mne. Mohol som byť veľmi hrdý na rozsiahly výber múk, lebo bol spoľahlivým meradlom úcty, ktorú títo milí ľudia ku mne mali. Jediné, čomu som sa potešil, bol odklad mojej mučenickej smrti. Jeden oddiel Kiowov bol preč, a keby neprítomní bojovníci nevideli umierať Old Shatterhanda, prišli by o nesmierny pôžitok; preto ostatní museli čakať na ich návrat.

Pri vyhlásení rozsudku som sa správal ako muž, ktorý sa nebojí smrti. Povedal som im, čo som povedať chcel, a to najstručnejšie, ako sa len dalo. Pritom som si dával pozor, aby sa mi nevyklázla nejaká veta, ktorou by som svojich indiánskych sudcov mohol uraziť.

Indiáni pokladajú za známku smelosti, ak sa odsúdenec všetkými možnými spôsobmi snaží rozhnevať svojich katanov. Ja som si počínal celkom inak. Nechcel som sudcov urážať jednak pre Pidu, ktorý sa ku mne správal tak šľachetne, a jednak pre ostatných Kiowov, ktorí ma neobťažovali a netrápili, ako by sa to bolo dalo čakať. Ved' boli náklonní ku krutosti a okrem toho medzi nimi a mojimi priateľmi Apačmi vládlo nezmieriteľné nepriateľstvo. Keby sa iný bol správal pri počúvaní rozsudku tak pokojne ako ja a nebol by sudcov urážal, možno by sa boli domnievali, že tak robí zo zbabelosti. O mne však vedeli, že zbabelec nie som.

Keď ma viedli späť k stromu smrti, šli sme aj pomimo stanu, ktorý patril Jednému Peru. Jeho dcéra stála pri vchode. Mimovoľne som zastal a poznamenal som:

– Moja červená sestra sa veľmi teší, že zajali zlého Old Shatterhanda, všakže?

Zapýrila sa ako vtedy, keď som jej kývol hlavou, chvíľu váhala a potom odvetila:

– Old Shatterhand nie je zlý.

– Odkiaľ to vieš?

– Všetci to vedia.

– Prečo ma teda chcete zabiť?

– Po prvé preto, že si Tanguovi ochromil nohy, a po druhé preto, že nie si už bledá tvár, ale Apač.

– Som bledá tvár a ostanem ňou.

– Nie, lebo Inču-čuna ťa prijal medzi Apačov, ba urobil ťa ich náčelníkom. Či si nepil Winnetouovu krv a on tvoju?

– To je pravda, ale neporanil som ani jedného Kiowu, ak ma len sám k tomu nedonútil. To nech si Tmavý Vlas zapamätá.

– Akože? Old Shatterhand vie, ako sa volám?

– Spýtal som sa na tvoje meno, lebo som hneď videl, že si dcérou veľkého a vznešeného bojovníka. Želám ti, aby si sa dožila toľko krásnych slnečných jarí, koľko mi ešte ostáva hodín života.

Šiel som ďalej. Moji strážcovia nič nenamietali, že som sa s ňou rozprával. Inému zajatcovi by to sotva boli dovolili. Isteže to bol vplyv Pidovho charakteru a zmysľania, ale zároveň aj vplyv jeho otca, ktorý sa hodne zmenil. A túto zmenu u Tanguu spôsobil Pida, ani nie tak staroba, ktorá tiež zjemňuje povahu a mierni činnosť. Pida bol ako nový štep, ktorý starému kmeňu dodáva novú cenu a lepšiu miazgu.

Keď ma opäť priviazali k stromu, vzdialili sa odo mňa nielen bojovníci, ale aj ženy a deti. Akiste im to tak rozkázali a mne to bolo vítané. Nie je príjemné byť priviazaný na strome ako predmet obdivu a dať sa obkúkať zvedavcami, hoci by to boli len deti.

Neskoršie som uvidel Tmavý Vlas, ako vyšla zo stanu. Mala v ruke nízku hlinenú nádobu a blížila sa ku mne.

– Otec mi dovolil, aby som ti priniesla jesť. Budeš? – spýtala sa.

– Rád, – odvetil som. – Ale ako budem jesť, keď mám aj ruky priviazané?

– To nič nerobí, obslúžim ťa.

Priniesla mi pečené, na kúsky pokrájané bizónie mäso. Nožom, ktorý držala v druhej ruke, nabodávala jednotlivé kúsky a kládla mi ich do úst. Olda Shatterhanda kŕmi mladá Indiánka, akoby bol decko! Hoci som nebol v závideniahodnom postavení, bol by som sa takmer rozosmial. Hanbiť som sa za to nemusel, veď ma neobsluhovala nijaká biela lady alebo signorina, ktorá si potrpí na dobré spôsoby, ale Indiánka, čo bola na podobné veci zvyknutá.

Strážcovia sa prizerali vážne, ale zdalo sa mi, že len s námahou zdržiavajú smiech. Keď som prehltol posledný kúsok mäsa, jeden z nich chcel dievčaťu urobiť radosť za to, že mi preukázala túto službu, a prostoreko vybl'abotal:

– Old Shatterhand povedal, že sa mu Tmavý Vlas veľmi páči.

Skúmavo na mňa pozrela a zapýrila sa. No myslím, že ja som sa začervenal práve tak ako ona, ak nie ešte väčšmi. Potom sa obrátila a odchádzala. No po niekoľkých krokoch zastala, opäť sa obrátila ku mne a spýtala sa:

– Je to pravda, čo hovoril tento bojovník?

– Spýtal sa ma, či sa mi páčiš. Odvetil som mu, že áno, – priznal som podľa pravdy.

Odišla. Pozrel som vyčítavo na strážcu, ale zdalo sa, že si z toho nerobí veľa starostí.

Neskoro popoludní som uvidel Gatesa, ako sa prechádza medzi stanmi.

– Môžem sa rozprávať s tamtou bledou tvárou? – spýtal som sa svojich strážcov.

– Áno, – privolili. – Ale nesmiete sa rozprávať o úteku.

– V tomto ohľade nemusí si môj červený brat robiť nijaké starosti.

Zakričal som na Gatesa. Prichádzal pomaly a váhavo, ako človek, ktorý sa bojí, že koná čosi nedovoleného.

– Len poďte bližšie, – posmeľoval som ho. – Alebo vám azda niekto zakázal rozprávať sa so mnou?

– Mr. Santer si to neželá, – priznal sa mi.

– Povedal vám to?

– Áno.

– To chápem. Bojí sa, že vám všetko vysvetlím.

– Mr. Shatterhand, ešte vždy ste proti nemu predpojatý.

– Nie. Zato však vy o ňom zmýšľate nesprávne.

– Je to gentleman.

– To nemôžete dokázať. Pravý opak je pravdou. Na to mám priam rukolapné dôkazy.

– Nechcem ich počuť. Zmýšľate o ňom nepriateľsky.

– Pravdaže, som jeho nepriateľ, a to taký, že sa predomnou musí mať na pozore!

– Pred vami? Hm! Sir, nehnevajte sa, ale poviem vám úprimne, že vy už neublížite ani muche.

– Pretože mám tu zomrieť?

– Áno.

– Lenže ešte nie je isté, či tu zomriem; to je ešte vo hviezdach. Koľko ráz som už bol v podobnom položení, a predsa žijem! Naozaj veríte, že Old Shatterhand je taký zlý človek, ako to tvrdí Santer?

– Keď chcem, verím, keď nechcem, neverím. Ste nepriatelia. Či máte vy pravdu, alebo on, do toho ma nič nie je.

– Ale aspoň ste ma nemali tak zlomyseľne oklamať!

– Kedy som také dačo urobil?

– Vtedy, keď ste mi v Mugwortských vrchoch zamlčali, že sú tam Kiowovia. Keby ste mi boli povedali pravdu, nebol by som tu teraz priviazaný k stromu ako zajatec.

– Azda vy by ste boli bývali na mojom mieste úprimnejší?

– Už som vás azda voľakedy oklamal alebo podviedol?

– Áno.

– Kedy? Ako?

– Keď ste povedali, že sa voláte Jones.

– A tomu hovoríte podvod, Mr. Gates?

– Pravdaže.

– Podvod je skutok, ktorým si neoprávnene získame nejaké výhody a iného tým poškodíme. A také čosi som predsa neurobil. To, že som zamlčal svoje meno a povedal iné, nemôžete nazvať ani len ľst'ou, to bola iba nevyhnutnosť. Santer je mnohonásobný vrah, prefíkaný podvodník a veľmi nebezpečný človek. Číha mi na život. Vy ste boli jeho spoločníkmi. Mohol som vám azda povedať, kto som, a vyzradiť, že sa uberám do Mugwortských vrchov?

– Hm, – zafufnal.

– Hm? Nezazlievajte mi to, Mr. Gates, ale ak aj teraz ešte pochybujete, či mám pravdu, alebo nie, tak vás nechápem.

– Predsa len ste nám mali všetko povedať podľa pravdy. To bola vaša povinnosť.

– To vôbec nebola moja povinnosť, rozumiete? Ste neskúsení ľudia. Áno, neskúsení, keď vás človek porovnáva s takým zálesákom, ako som ja. Preto som musel byť zdržanlivý. A okrem toho dali ste sa najat' Santerovi a vychvaľovali ste ho až do neba. Musel som svoje meno zamlčať.

– Keby ste nám ho boli povedali, boli by sme vám uverili.

– Nie.

– Ba áno.

– Nie. To vám môžem dokázať.

– Ako?

– Teraz viete, že som Old Shatterhand. A veríte mi azda?

– Nie, ale tomu ste na vine sám, pretože ste nás oklamali.

– Výhovorka! Teraz viete, kto som, ako i to, prečo som musel svoje meno zamlčať. A čo viac, videli ste na vlastné oči, ako Santer so mnou zaobchádzal.

– Vôbec vám nechce ublížiť?

– Kto to povedal?

– On sám.

– Kedy?

- Častejšie to už opakoval, i pred chvíľou sa tak vyjadril.
- Chce vás len oklamať. Až horí túžbou zabiť ma.
- Nie, on nikdy neluhá.

- Vidíte, ešte i teraz mu nadŕžate, a mne nedôverujete! Bolo by teda bývalo zbytočné, keby som vám bol v Mugwortských vrchoch povedal všetko otvorene. Všetmožne som sa tam snažil dokázať vám, že zmýšľa nečestne. No vy mi neveríte ani teraz! A vlastne by malo byť vašou morálnou povinnosťou nadŕžať nie jemu, ale mne, biednemu zajatcovi, ktorého idú hrozným spôsobom zavraždiť.

- Pred chvíľou povedal, že vás zachráni.
- Lož, číra lož! Ako vidím, vás nemožno presvedčiť.

Omotal vás celou sieťou lží a poučíte sa až na vlastnej škode.

- O škode nemôže byť ani reči. K vám sa správal azda inakšie, pretože ho prenasledujete a rád by ste ho zabili. No s nami to myslí čestne.

- Teda ešte stále dúfate, že nájdete zlato?

- Áno.

- V Mugwortských vrchoch niet zlata.

- Tak bude niekde inde.

- Kde?

- To ešte nevieme, ale dozvieme sa.

- Od koho?

- Santer nájde zlato.

- Akým spôsobom? Povedal vám to?

- Nie.

- Vidíte, zase nie je k vám úprimný.

- Nemôže nám predsa povedať to, čo ešte sám nevie.

- Vie to. Celkom iste vie, akým spôsobom môže nájsť miesto, kde sú nuggety.

- Keď to tvrdíte, to znamená, že aj vy poznáte ten spôsob.

- Pravdaže.

- Tak mi ho povedzte!

- To nemôžem.

– Aha! Vidíte, že ani sám nie ste úprimný. A to máme držať s vami!

– Bol by som k vám úprimný, keby som vám mohol dôverovať. Nemôžete mi nič vyčítať, lebo sám ma nútíte k tomu, aby som určité veci zamlčal. Kde ste sa ubytovali?

– Bývame všetci v stane, ktorý pre nás vybral Santer.

– Aj on býva s vami?

– Áno.

– Kde je ten stan?

– Vedľa stanu Pidovho.

– To je zaujímavé! Santer si teda mohol vybrať stan?

– Áno. Tangua mu dovolil, aby si vybral, kde chce bývať.

– A to sa ubytoval práve vedľa Pidu, ktorý mu nie je taký naklonený ako starý náčelník? Hm! Dávajte si pozor! Ľahko sa môže stať, že Santer zrazu zmizne a vás nechá tu. Potom však môžete očakávať, že sa postoj Kiowov k vám trochu zmení.

– Ako to myslíte?

– Teraz vás tu trpia, no potom vás budú pokladať za nepriateľov. A pochybujem, že bude v mojej moci nejako vám pomôcť!

– Vy... vy... nám chcete... pomáhať? – jachtal zadivený.

– Mr. Shatterhand, rozprávate tak, akoby ste boli na slobode a priateľom Kiowov.

– Mám oprávnené dôvody takto rozprávať, lebo...

– Hrom a blesky! – prerušil ma. – Teraz vidí, že stojím pri vás!

Santer totiž práve vyšiel zo stanu, a keď nás zbadal, ponáhľal sa k nám.

– Zdá sa mi, že sa náramne bojíte toho chlapa, hoci mu tak veľmi dôverujete, – poznamenal som posmešne.

– Nebojím sa ho, ale neželá si, aby sme k vám chodili.

– Teda bežte k nemu, Mr. Gates, a poproste ho, aby vám milostivo a láskavo odpustil.

– Ký parom vás tam dovedol, Mr. Gates, – kričal Santer už z diaľky. – Kto vám dovolil rozprávať sa s týmto človekom?

– Náhodou som šiel povedľa a on ma oslovil, – odvetil Gates v rozpakoch.

– To nemohla byť náhoda! Už sa aj berte preč! Podťte so mnou!

– Ale, Mr. Santer, veď nie som decko a...

– Čušte a podťte! Dopredu!

Chytil ho za ruku a ťahal ho preč. Ktovie čo všetko naluhal týmto trom neskúseným mužom, keď tak na ňom lipli a dovolili, aby takto s nimi zaobchodil!

Prirodzene, mne prideliť strážcov, ktorí vedeli aspoň koľko-toľko anglicky. Teda vyrozumeli teraz, o čom bola reč. A tu sa mi dostalo ďalšieho dôkazu, že sa na mňa celkom inak dívajú než na Santera. Po jeho odchode jeden zo strážcov, ten čo mi vždy odpovedal na moje otázky, poznamenal:

– Sú to ovce, chodiace s vlkom. Len čo vyhladne, zožerie ich. Prečo neveria výstrahe Old Shatterhanda, ktorý to s nimi myslí dobre?

O chvíľu prišiel Pida, aby si prezrel moje putá, ale zároveň aj preto, aby sa presvedčil, či sa azda nebudem na niečo ponosovať. Ukázal na koly, ktoré som už spomínal, a ktoré boli vždy štyri a štyri vrazené do zeme, a riekol:

– Old Shatterhand je už asi unavený, keď bol tak dlho priviazaný v stojatej polohe. V noci bude ležať medzi týmito štyrmi kolmi. Chce si azda ľahnúť už teraz?

– Nie, – odvetil som. – Ešte to vydržím.

– Teda si ľahne až po večeri. Má biely lovec ešte nejakú žiadosť?

– Áno, prosbu.

– Povedz mi ju. Rád ti ju splním, ak to bude možné.

– Chcel by som ťa vystríhať pred Santerom.

– Pred ním? Veď ten je v porovnaní s Pidom, synom náčelníka Tanguu, len hmyz!

– Máš pravdu! Lenže aj na hmyz treba dávať pozor, ak sa chce niekde zahniezdiť. Počul som, že teraz býva vedľa teba.

– Áno. Ten stan bol prázdny.

– Dávaj si teda pozor, aby nevliezol do tvojho stanu! Zdá sa, že také čosi má za lubom.

– Vyhodím ho!

– To môžeš urobiť len vtedy, ak príde otvorene. Ale čo ak sa priplachtí tajne a nezbadáš ho?

– Zbadal by som ho.

– A keď nebudeš v stane?

– Bude tam moja squaw a vyženie ho.

– Chce sa zmocniť hovoriacich papierov, ktoré si si vzal.

– Nedostane ich.

– To viem, že mu ich nevydáš. Ale či môžeš zabrániť, aby ti ich neukradol?

– Aj keby sa mu podarilo tajne vniknúť do môjho stanu, hovoriace papiere nenájde, lebo som ich veľmi dobre skryl.

– Dúfajme teda, že ich nenájde. Dovolil by si mi, aby som si ich ešte raz mohol prečítať?

– Načo? Ved' si ich už videl a prečítal.

– Ale neprečítal som všetko.

– Môžeš si teda všetko prečítať, ale nie teraz, ved' už je tma. Zajtra ráno ti hovoriace papiere prinesiem.

– Ďakujem ti. A ešte niečo! Santer nedychtí len po hovoriacich papieroch, ale aj po mojich puškách. Sú to vzácne a preslávené zbrane a rád by ich mal. Kde sú teraz?

– Ja ich mám.

– Teda ich dobre uschovaj!

– Sú schované veľmi dobre. Aj keby sa mu podarilo vniknúť do môjho stanu za bieleho dňa, nezbadal by ich. Zavinul som ich do dvoch prikrývok a položil pod posteľ, aby nenavlhli. Teraz patria mne. Áno, zdedím po tebe vzácnu henryovku i slávu. Old Shatterhand mi iste splní, o čo ho teraz poprosím.

– Ak môžem, veľmi rád.

– Dobre som si prezrel obidve pušky. Z medveďobijky by som vedel strieľať, ale z henryovky nie. Ukázal by si mi pred svojou smrťou, ako sa henryovka nabíja a ako sa z nej strieľa?

– Áno.

– Ďakujem ti. Keby si nechcel, nemusel by si mi toto tajomstvo vyzradiť a v tom prípade by mi henryovka nijako neposlúžila. Keďže však mi to chceš urobiť, postarám sa, aby si dostal všetko, čo ti srdce zažiada až do chvíle, keď ťa začneme mučiť.

Odišiel a nemal ani poňatia, aké nádeje vo mne vzbudil.

Priznám sa úprimne: počítal som s tým, že mi Gates, Clay a Summer nejakú pomôžu. Aj keď neboli mojimi priateľmi, predsa len to boli belosi a ich povinnosťou bolo pomáhať mi, ako sa dá. Keby tak chceli urobiť, iste by mohli vystriehnuť vhodnú príležitosť a prerezať remene, ktoré ma pútali k stromu smrti. Keby som bol raz voľný, už by ma nikto nezadržal. Žiaľ, musel som sa tejto myšlienky vzdať. Podľa Gatesových rečí a správania som usúdil, že na jeho pomoc, ani na pomoc dvoch jeho druhov nemôžem čakať.

Bol som teda odkázaný iba sám na seba. Ale zato som neklesal na duchu. Musím, musím, rozhodne musím nájsť nejaký spôsob, ako uniknúť smrti pri mučiarskom kole. Keby som mal hoci len jednu ruku voľnú a v nej nôž! Ale veď – to nie je také nemožné, ba ani by nebolo ťažko to uskutočniť! Hlavou sa mi totiž mihla myšlienka na Tmavý Vlas. Dievča malo so mnou súcit a veľmi dobre som vedel, že mnohým belochom sa podarilo podobný súcit využiť a ujsť. Stoj čo stoj musím sa stadiaľto dostať. Preč, preč, za každú cenu, aj keby som azda v poslednú chvíľu, keď ma budú priväzovať k mučiarskemu kolu, musel urobiť nejaký zúfalý pokus!

Ako som sa len potešil, keď ma Pida požiadal, či by som ho nenaučil narábať s henryovkou! Už som si nemohol priat' nič lepšieho. Ak mu mám ukázať, ako sa puška nabíja a ako sa ňou narába, musia mi uvoľniť obe ruky. Spoza opasku mu

rýchlo vytrhnem nôž, jediným sekcom pretrnem si remene na nohách a som slobodný, ba dokonca mám v rukách pušku, z ktorej môžem dvadsaťpäť rás vystreliť. Pravda, bol by to odvážny kúsok. Ale čo by som riskoval? Nanajvýš život a ten by som stratil tak či onak.

Pravda, lepšie by bolo, keby sa mi podarilo pri nejakej príležitosti ujsť pomocou ľsti, aby som sa zbytočne nevydával za terč guľkám a tomahavkom Indiánov. Ale zatiaľ som nemal nijakú myšlienku, ako by sa to dalo vykonať. Možno, že neskoršie sa nejaké východisko nájde, veď času je ešte dost.

Teda na noc si mám ľahnúť. Okolo stromu bolo vbité do zeme šesťnásť kolov, na každej strane štyri. Stačili teda pre štyroch zajatcov. Podľa usporiadania kolov som zistil, ako k nim človeka pripútajú. Keď si zajatec medzi koly ľahne, každú nohu a ruku mu priviažu k jednému kolu. Leží teda s rozťahnutými rukami i nohami, čo bolo iste nepohodlné a zaháňalo spánok, ale Indiáni mali istotu, že zajatec sa nevyšľobodí, aj keby nebola pri ňom stráž.

Pri takýchto úvahách som ani nezbadal, ako prišiel večer. Pred stanmi zažiarili ohne, na ktorých squaw pripravovali večeru. Aj teraz mi Tmavý Vlas priniesla jedlo, ba dokonca i vodu. Zaiste nahovorila svojho otca, aby jej na to vyžiadal dovolenie od Tanguu. Tentoraz sme sa nerozprávali, iba keď odchádzala, som jej poďakoval. Oboch strážcov, ktorí ma až doteraz strážili, vystriedali iní dvaja, ale aj tí sa ku mne správali úctivo. Spýtal som sa ich, kedy si mám ľahnúť. Odvetili mi, že musím vyčkať, až príde Pida.

No prv, kým by som sa bol dočkal Pidu, prišiel vážnym, pomalým krokom ktosi iný – Jedno Pero, otec mojej dobroditeľky. Zastal predo mnou, mlčky na mňa hľadel celú minútu, a potom obom strážcom rozkázal:

– Nech moji bratia odídu. Neskoršie ich zavolám. Chcem sa s touto bledou tvárou porozprávať.

Ihneď poslúchli. Musel byť teda veľkou osobnosťou, aj keď nebol náčelníkom. Keď sa vzdialili, sadol si predom mnou a až po hodnej chvíli slávnostne začal:

– Bledé tváre bývali za veľkou vodou. Mali dosť pôdy. Predsa však prišli cez vodu sem, aby nám ulúpili naše vrchy, doliny a roviny.

Zmlkol. Podľa indiánskych zvykov za takýmto úvodom obyčajne nasledovalo dačo dôležitého. O čom len chce tento vážený Kiowa so mnou hovoriť? Vytušil som to. Teraz čakal, čo na jeho slová poviem, no ja som mlčal. Po dlhšej prestávke pokračoval:

– Červení muži ich prijali pohostinne, ale bledé tváre sa za toto pohostinstvo odplatili krádežou, lúpežou a vraždením.

Zase prestávka.

– Aj dnes sa usilujú o to, aby nás ošudili a zatlačili ešte ďalej. A keď sa im to nedarí ľst'ou, používajú násilie.

Znovu prestávka.

– Keď červený muž vidí belocha, môže si byť istý, že má pred sebou úhlavného nepriateľa. Či azda sú medzi bledými tvármi aj také, ktoré nie sú nám nepriateľmi?

Dobre som vedel, kam týmto úvodom mieri: totiž na moju osobu, na mňa samého. Keď som aj teraz otáľal s odpoveďou, spýtal sa priamo:

– Old Shatterhand mi nechce odpovedať? Azda belosi zaobchádzali takto s nami?

– Áno, – priznával som. – Jedno Pero má pravdu.

– Nie sú našimi nepriateľmi?

– Sú.

– A sú azda medzi nimi aj takí, čo neprechovávajú proti nám nepriateľské city?

– Nájdu sa aj takí.

– Nech mi Old Shatterhand pomenuje aspoň jedného.

– Mohol by som ti povedať niekoľko mien, ba dokonca mnoho mien, ale neurobím tak, bolo by to zbytočné. Ved'

stačí, aby si trochu lepšie otvoril oči a uvidel by si jedného z nich pred sebou.

– Vidím len Old Shatterhanda.

– Ved' som myslel na toho.

– Teda tvrdíš, že sa nesprávaš k nám tak nepriateľsky ako ostatní belosi?

– To netvrdím.

– Nie? – spýtal sa zadivene, lebo táto moja záporná odpoveď ho celkom zmiatla, takže nevedel pokračovať v rozhovore podľa plánu, ktorý si vopred premyslel.

– Môj červený brat sa nevyjadril správne.

– Ako to?

– Povedal, že sa nesprávam k Indiánom tak nepriateľsky ako ostatní belosi. Nuž ja sa k Indiánom vôbec nesprávam nepriateľsky.

– Azda si ani jedného nezabil alebo neporanil?

– Áno, ale iba vtedy, ak mi to nanútili. Nie som, ako si tvrdil, umiernenejším nepriateľom Indiánov, nie som vám zároveň nepriateľom i priateľom; som len priateľom, úprimným priateľom všetkých červených mužov. To som už často dokázal. Kde som len mohol, chránil som Indiánov pred belochmi a zastával som ich, keď ich bledé tváre chceli okrádať. Ak si spravodlivý, musíš to uznať.

– Som spravodlivý.

– Spomeň si na Winnetoua! Boli sme priatelia, ba viac, boli sme ako bratia. Či nebol aj Winnetou Indiánom?

– Bol, hoci bol naším nepriateľom.

– Nebol vašim nepriateľom, ale vy ste z neho nepriateľa urobili. Ako mal rád svojich Apačov, tak mal rád všetkých Indiánov. Chcel žiť so všetkými v mieri. Ale mnohé kmene radšej volili vzájomný boj a nesváry. To ho veľmi zarmucovalo a bolelo až do smrti. Ako zmýšľal a cítil on, tak som zmýšľal a cítil aj ja. Všetky naše skutky a činy vyplývajú z našej lásky a súcitu k červenému plemenu.

Hovoril som práve tak pomaly a slávnostne ako on. Keď som teraz zmĺkol, zvesil hlavu a sedel ticho niekoľko minút. Potom ju zdvihol a riekol:

– Old Shatterhand hovoril pravdu. Jedno Pero je spravodlivý a uznáva dobré stránky aj u svojich nepriateľov. Keby boli všetci červení mužovia takí, ako bol Winnetou, a keby všetky bledé tváre nasledovali príklad, ktorý im dáva Old Shatterhand, červené i biele národy by nažívali v bratstve, milovali by sa a pomáhali by si navzájom a zem by mala dosť miesta pre všetkých svojich synov a dcéry. Ale nebezpečné je dávať príklad, ktorý nemôže nikto nasledovať! Winnetou zahynul nepriateľskou guľkou a na Old Shatterhanda čaká mučenícka smrť.

Teraz sa Jedno Pero dostal v reči tam, kde chcel. Pokladal som za najmúdrejšie nenadväzovať na rozhovor, a preto som mlčal. No on pokračoval:

– Old Shatterhand je hrdina. Musí vytrpieť mnohé a strašné muky. Spôsobí svojim trýzniteľom radosť? Bude sa správať slabošsky?

– Nie. Ak budem musieť zomrieť, pozriem sa smrti smelo do očí ako muž, ktorý si zasluhuje čestný pomník!

– Ak budeš musieť zomrieť? Azda sa domnievaš, že tvoja smrť je ešte neistá?

– Áno.

– Si veľmi úprimný.

– Mám ťa klamať?

– Nie. Ale povedať takúto pravdu, to je od teba príliš odvážne.

– Old Shatterhand nebol nikdy zbabelý.

– Dúfaš, že sa ti naskytne možnosť ujst'?

– Áno.

Nad touto úprimnou odpoveďou žasol ešte väčšmi než nad predošlou.

– Uff, uff! – vyhrkol a zdvihol obe ruky. – Až doteraz sme s tebou zaobchádzali veľmi ohľaduplne. No musíme sprísniť dozor!

– Nebojím sa prísneho dozoru, nebojím sa ničoho. Ba som na to hrdý, že som ti povedal pravdu. To by sotva kto bol urobil na mojom mieste.

– Old Shatterhand hovorí pravdu. Len on sa môže tak smelo a čestne priznať, že zamýšľa ujsť. Ba to je viac než smelosť, to je až opovážlivosť.

– Nie. Opovážlivo koná človek vtedy, ak nedbá na obozretnosť, alebo ak už nemá čo stratiť. Ja som však hovoril úprimne preto, že mám na to dôvod a že tým sledujem určitý cieľ.

– Aký?

– Nemôžem ti ho povedať, to sa musíš dovtipiť sám.

Nemohol som mu povedať toto: „Iste si prišiel len preto, aby si mi ponúkol svoju dcéru za ženu a tak mi zároveň zachránil život.“ Keby som túto ponuku prijal, nezabili by ma, ale darovali by mi slobodu a k tomu i mladú ženu. No musel by som sa stať Kiowom. To som však nechcel, a tak som bol nútený odmietnuť návrh Jedného Pera, hoci som vedel, že ho tým veľmi urazím a že iste bude túžiť po pomste. Aby som tomu všetkému predišiel, povedal som mu otvorene, že nepovažujem svoju smrť za istú ako on. Chcel som mu tým povedať: „Neponúkaj mi svoju dcéru za ženu, lebo sa zachránim aj inak a nemusím sa oženiť s Indiánkou.“ Keby pochopil, čo mám na mysli, vyhol by sa sklamaniam a ja zase jeho nenávisť a pomste. Chvíľu naozaj rozmýšľal, ale žiaľ, neprišiel na to, čo som mu tými slovami chcel naznačiť. Vysvetľoval si ich podľa svojho spôsobu, celkom inakšie, a riekol:

– Old Shatterhand takto hovorí iba preto, aby nás znepokojil. Vie dobre, že nám nemôže ujsť. Myslí si, že by to bolo pod jeho dôstojnosť, keby priznal, že je s ním koniec. Vieš veľmi dobre, že si synom smrti.

– Viem veľmi dobre, že ujdem.

– Umučíme ťa.

– Ujdem.

– Útek je nemožný. Keby som ho pokladal za možný, sám by som si sadol k tebe a strážil by som t'a. Neujdeš nám. Ale je tu ešte jedna možnosť, ako by si sa mohol vyhnúť smrti.

– Aká? – spýtal som sa, lebo som videl, že sa od svojho zámeru nedá odvrátiť.

– Keby som ti ja pomohol!

– Nepotrebujem ničiu pomoc!

– Nemyslel som si, že si taký hrdý. Kto by odmietol pomoc, ktorá by mu mohla zachrániť život?

– Ten ju odmietne, kto ju nepotrebuje, kto sa môže zachrániť aj sám.

– Zotrvávaš pri svojej hrdosti a volíš radšej zahynúť, než by si mal byť niekomu zaviazaný vďačnosťou. Ale ja nežiadam od teba vďačnosť. Chcel by som t'a vidieť na slobode. Vieš, že dievča, ktoré ti prináša jesť, sa volá Tmavý Vlas?

– Áno.

– Je to moja dcéra a má s tebou veľký súcit.

– To teda znamená, že Old Shatterhand je poľutovaniahodný človek, ale nie udatný bojovník! Ved' súcit je urážkou!

Úmyselne som použil takýto tvrdý výraz, aby som ho donútil vzdať sa pôvodného zámeru. Ale nepodarilo sa mi to. Uisťoval ma mäkkým hlasom:

– Nechcel som t'a uraziť. Ešte skôr, než t'a uzrela, počula mnoho o tebe. Vie, že Old Shatterhand je najväčší spomedzi bielych bojovníkov, a rada by t'a zachránila.

– To nasvedčuje, že Tmavý Vlas má dobré srdce. Ale aby ma ona zachránila – to je predsa nemožné.

– To nie je nemožné, ba dokonca je to ľahké.

– Mýliš sa.

– Nie. Poznáš všetky obyčaje červených mužov, ale zdá sa, že túto nepoznáš. No iste sa podľa nej zariadiš, lebo si Tmavému Vlasu povedal, že sa ti páči.

– Zase omyl. Nič takého som jej nepovedal.

– Ale ved' ona sa mi s tým priznala. A moja dcéra ma ešte nikdy neoklamala.

– Ide tu o zámenu osôb. Jeden zo strážcov sa ma spýtal, či sa mi páči, a odvetil som mu, že áno. Keď mi priniesla jedlo, povedal jej to. A to je všetko.

– Ved' je to to isté. Moja dcéra sa ti páči. Vieš, že muž, ktorý si vezme za squaw dcéru niektorého kmeňa, stáva sa jeho členom a všetci ho považujú za svojho?

– Áno.

– A vieš, že to platí i vtedy, ak ten muž bol predtým ich nepriateľom alebo zajatcom?

– Viem.

– A že mu odpustia jeho viny a darujú mu život?

– Aj to viem.

– Uff! Zaiste mi teda rozumieš?

– Áno, rozumiem.

– Moja dcéra sa páči tebe a ty zase jej. Chceš si ju vziať za squaw?

– Nie.

Zavládlo dlhé, hlboké mlčanie. To nečakal. Bol som kandidátom smrti a ona bola jedným z popredných dievčat kmeňa, dcérou presláveného bojovníka, a predsa som ju odmietol! Je vôbec také čosi možné?

Napokon sa úsečne spýtal:

– Prečo nie?

Mohol som mu vyzradiť skutočný dôvod? Mohol som mu povedať, že vzdelaný Európan by si celú svoju existenciu zničil tým, keby sa oženil s Indiánkou? Pochopil by, že manželstvo s Indiánkou by Európanovi nemohlo poskytnúť to, čo taký zväzok poskytnúť má a musí? Mohol som mu vysvetľovať, že Old Shatterhand nepatrí k lotrom belochom, ktorí si berú červenú squaw, aby ju neskôr opustili, a ktorí takmer u každého kmeňa majú inú ženu? Mohol som mu rozprávať o týchto a ešte aj iných dôvodoch, ktoré presahovali jeho duševný obzor? Musel som mu uviesť iný dôvod, ktorý by pochopil, a preto som mu odvetil:

– Môj červený brat povedal, že pokladá Old Shatterhanda za veľkého bojovníka, ale zdá sa mi, že to nemyslel úprimne.

– Ba veru myslel.

– Vari môžem ako veľký bojovník prijať život z rúk ženy? Urobil by si to ty?

– Uff! – zvolal prekvapene.

Potom sa odmlčal. Tento dôvod sa mu videl pochopiteľný, aspoň čiastočne. Po chvíli sa ma spýtal:

– Čo si Old Shatterhand myslí o Jednom Pere?

– Je to veľký, chrabrý a skúsený bojovník, na ktorého sa kmeň môže spoľahnúť, už či v boji, alebo pri porade.

– Chcel by si byť mojím priateľom?

– Veľmi rád.

– A čo si myslíš o Tmavom Vlase, mojej najmladšej dcére?

– Je to najľúbeznejšia a najvzácnejšia kvetina medzi dcérami Kiowov.

– Zaslúži si, aby si ju niektorý muž vzal?

– Bojovník, ktorému dovoľíš vziať si ju za squaw, môže byť na to hrdý.

– Neodmietaš ju teda preto, že by si mnou alebo ňou pohŕdal?

– Kdeže, také dačo nech je ďaleko odo mňa! Old Shatterhand si vie život brániť, vie oň bojovať, ale prijať ho z rúk ženy – to nemôže!

– Uff, uff! – prikyvoval.

– Má Old Shatterhand urobiť dačo takého, nad čím by každý, kto by o tom pri táborovom ohni počul, ohŕňal nos?

– Nie.

– Má sa o Old Shatterhandovi rozprávať: vbehol do náručia peknej mladej squaw, len aby unikol smrti?

– Nie.

– Či nie je mojou povinnosťou chrániť si svoje meno a česť, aj keby som pritom azda prišiel o život?

– Áno.

– Tak teda pochopíš, že ti teraz musím povedať: nie. Ale ďakujem ti ako i Tmavému Vlasu, tvojej krásnej dcére. Želám si, aby som vám svoju vďačnosť mohol dokázať aj iným spôsobom, a nielen slovami.

– Uff, uff, uff! Old Shatterhand je celý muž! Ľutujem, že musí zomrieť. Môj návrh bol jediným prostriedkom na jeho záchranu. No uznávam, že chrabry bojovník to nemôže prijať. Oznámim to svojej dcére, iste to pochopí a nebude sa hnevať.

– Áno, povedz jej to! Veľmi by som ľutoval, keby sa domnievala, že som ju odmietol len pre ňu samu.

– Bude ťa ešte väčšmi ľúbiť a ctiť, a keď budeš stáť pri mučiarskom kole, okolo ktorého sa všetci zhromaždia, ona si sadne do najtmavšieho kúta v našom stane a zakryje si tvár. Howgh!

Ako dopovedal posledné slovo, vstal a odišiel. Už nespomenul, že sa postará o prísnejší dozor nado mnou. Po jeho odchode prišli opäť strážcovia a sadli si na svoje miesta.

Chvalabohu, už to mám šťastne za sebou! To bolo úskalie, na ktorom mohli stroskotáť všetky moje nádeje. Keby sa bol stal mojím nepriateľom, bol by sa snažil pomstiť sa mi. A bol by ma dal strážiť tak prísne, že by som na útek naozaj nemohol ani pomýšľať.

Čoskoro prišiel Pida a musel som si ísť ľahnúť. Priviazali ma medzi koly, pravda, ruky a nohy som mal pritom naširoko rozťahnuté. Pod hlavu mi dali skrútenú prikrývku ako podušku a druhou ma prikryli.

Len čo Pida odišiel, prišla iná návšteva a veľmi ma potešila. Bol to môj vraník. Nepridružil sa k ostatným koňom, pásol sa neďaleko mňa. Hneď ma priateľsky oňuchával a potom si ľahol ku mne. Strážcovia mu v tom nebránili. Ved' kôň ma nemohol rozviazať a uniesť.

Vernosť môjho vraníka mala teraz pre mňa veľkú cenu. O útek sa môžem pokúsiť len v noci. Ak môj kôň vždy večer príde ku mne, ako to urobil teraz, nemusím potom strácať

drahý čas nebezpečným hľadaním iného koňa a iste by som dostal do rúk len horšieho.

Bolo to tak, ako som predpokladal: nemohol som zaspať. Roztiahnuté nohy a ruky ma boleli a napokon mi zmeraveli. Ak som aj zdriemol, hneď som sa zase prebudil. Priam som si vydýchol úľavou, keď svitlo ráno, odviazali ma od kolov a zase ma pripútali k stromu.

Ak budem musieť toto znášať po viacej noci, iste aj pri dobrej strave zoslabnem. Ale nesmel som povedať nič, lebo by ma vysmiali, keby som sa ponosoval, že nemôžem spať.

Bol som zvedavý, kto mi prinesie raňajky. Tmavý Vlas? Asi nie, keď som odmietol jej otca. No prišla predsa. Nepovedala ani slovo, ale z jej očí som vyčítal, že sa na mňa vôbec nehnevá a že je nad mojím osudom veľmi rozžialená.

Keď prišiel Pida, dozvedel som sa, že odíde so skupinou svojich bojovníkov na lov a že sa vráti až popoludní. Onedlho som ich videl, ako uhánajú do prémie.

Uplynulo niekoľko hodín. Tu som uzrel medzi stromami blížiť sa Santera. Mieril rovno ku mne. Koňa si viedol za uzdu a pušku mal prevesenú cez plece. Tesne predou mnou zastal so slovami:

– Aj ja idem na lov. No pokladal som si za povinnosť, Mr. Shatterhand, aby som vám to najprv oznámil. Možno, že sa stretnem aj s Pidom, ktorý je vám taký naklonený a mňa nemôže ani vidieť.

Očakával odpoveď. No tváril som sa, akoby som ho nevidel, ani nepočul.

– Čo ste ohluchli, he?

Zase nijaká odpoveď.

– Naozaj vás ľutujem, že ste ohluchli, zo srdca ľutujem.

Pritom mi na posmech hladkal nežne ruku.

– Ber sa preč, ty lotor! – okríkol som ho.

– Ach, teda hovoriť môžete, len nepočujete! Škoda, veľká škoda! Chcel som sa vás na čosi spýtať.

Bezočivo mi pozrel do tváre. V jeho črtách sa odzrkadľoval zvláštny, ba takmer by som povedal, diabolský výraz víťazstva. Čosi predou mnou zatiaľ tajil, to bolo isté.

– Áno, chcel som sa vás na dačo spýtať, – pokračoval. – Bude vás to zaujímať, Mr. Shatterhand!

Hľadel na mňa a čakal, či niečo poviem. Keď som i naďalej mlčal, rozrehotal sa:

– Hahaha, to je obrázok! Slávny Old Shatterhand pri strome smrti a lotor Santer – na slobode! Ale príde ešte čosi lepšieho, sir, oveľa lepšieho! Poznáte istý les... no, hm... Smrekový les čiže Indelče-čil?

To slovo ma elektrizovalo. Ved' sa spomínalo vo Winnetouovom testamente! Pozrel som ostro na Santera, akoby som ho mal očami prebodnúť.

– Aha, teraz na mňa hľadá, akoby mal v hlave namiesto očí šable! – smial sa. – Áno, áno, dozvedel som sa, že istý les sa tak volá.

– Lotor, odkiaľ to vieš? – spýtal som sa.

– Odtiaľ, odkiaľ poznám i slovo Tse-šoš. Poznáš ho azda aj ty?

– Tisíc hromov! Ja ťa...

– Len počkaj, počkaj! – prerušil ma. – Nevedel by si mi povedať, čo značí Deklil-to? Aspoň myslím, že tak nejako sa to volá. Rád by som...

– Podliak! – zvolal som, ba skôr zreval naňho. – Ty máš papiere, ktoré som...

– Áno, mám ich, – skočil mi do reči a posmešne sa rozrehotal; na jeho tvári sa zračil výraz víťazstva.

– Ukradol si ich Pidovi!

– Ukradol? Nezmysel, hlúposť! Vzal som si len to, čo mi patrí. Tomu sa hovorí krádež? Mám papiere, pravdaže ich mám, aj s koženým obalom.

Pritom si klopil na náprsné vrecko.

– Zadržte ho! Chyťte ho! – kričal som na svojich strážcov ako rozumu zbavený.

– Mňa zadržať? – zasmial sa a rýchlo sa vyšvihol do sedla. – Len to skúste!

– Nepustite ho! – reval som. – Okradol Pidu! Nesmie ujsť, nes...

Ďalšie slová sa mi zasekli v hrdle od námahy, lebo zo všetkých síl som sa snažil odtrhnúť sa od stromu. Santer uháňal preč, uháňal cvalom. Strážcovia síce vyskočili zo zeme, ale neurobili nič, ibaže za ním nechápavo hľadeli. Winnetouov testament! Ukradli mi poslednú vôľu môjho brata Winnetoua! Tam po šírej rovine uháňa zlodej a nikto ani len nepomýšľa na to prenasledovať ho!

Bol som takmer bez seba. Z celej sily som mykal remeňmi, ktorými som mal priviazané ruky k stromu. Nemyslel som na to, že sú priam neroztrhnutelné a že by som nemohol ujsť, aj keby sa predsa len roztrhli, lebo som mal pripútané i nohy. Remene sa mi vrezávali do mäsa, ale necítil som bolesti. Ťahal som remene, ťahal, mykal a kričal, kričal – a tu naraz len som sa zvalil dopredu na zem. Remene sa – pretrhli!

– Uff, uff! – zhíkli strážcovia. – Odtrhol sa, odtrhol sa!

A už ma aj schytili, aby ma zadržali.

– Pustite ma, pustite ma! – kričal som. – Ved' nechcem ujsť, chcem len prenasledovať a chytiť Santera! Okradol Pidu, vášho náčelníka!

Pravdaže, môj krik vzbúril celú dedinu. Všetci bežali sem, aby ma zadržali. Bolo to ľahké, ved' som ešte mal k stromu priviazané nohy a vystieralo sa ku mne najmenej sto rúk. Pravda, pritom som mlátil päťami dookola zo všetkých síl. Lenže ani Kiovwovia mňa nešetrili, takže som bol čoskoro celý doškriabaný a plný hrči. Napokon mi ruky pevne priviazali ku stromu.

Červení bojovníci si šúchali miesta, kde som ich zasiahol. Nezdalo sa mi, že by sa za to na mňa hnevali. Všetci sa nesmierne divili, že som pretrhol remene.

– Uff, uff, uff... odtrhol sa... ved' by ich ani bizón nebol pretrhol... to by nikto ani neveril!

Takéto a podobné výkriky údivu zaznievali zo všetkých strán... Až teraz ma hrozne rozboleli zápästia; krvácali, lebo remene mi prerezali mäso až po kosť.

– Čo tu stojíte a vyvaľujete na mňa oči? – okríkol som ich. – Ešte stále nerozumiете, čo som vám povedal? Santer okradol Pidu! Prived'te ho nazad!

Ale nikto ma neposlúchol. Bol som ako nepríčetný a jednoducho som kričal, až napokon sa priblížil starý bojovník, azda najrozumnejší zo všetkých: Jedno Pero. Odstrčil ostatných, pristúpil ku mne a spýtal sa ma, čo sa stalo. Povedal som mu všetko.

– Teda hovoriace papiere patrili teraz Pidovi? – spýtal sa celkom zbytočne.

– Pravdaže, pravdaže! Ved' aj ty si tam vtedy sedel, keď ich dostal.

– A vieš celkom určite, že Santer s nimi ušiel a že sa nemieni vrátiť?

– Áno, áno!

– Musíme sa teda spýtať Tanguu, čo robit', lebo on je náčelník.

– Pre mňa za mňa spýtajte sa ho, spýtajte! Ale neotáľajte, konajte rýchlo, rýchlo, rýchlo!

On však stále ešte váhal. Zbadal na zemi remene, ktoré som pretrhol. Zohol sa, zdvihol ich a prezeral. Pokrútil hlavou a spýtal sa najbližšie stojaceho Indiána:

– Tieto remene roztrhol?

– Áno.

– Uff, uff! Áno, to je Old Shatterhand! A takýto muž musí zomrieť! Prečo je bledou tvárou, prečo nie je červeným bojovníkom, Kiowom!

Až teraz odchádzal. Vzal so sebou i remene. Ostatní – okrem mojich strážcov – šli za ním.

Netrzeplivosť ma priam zožierala; napäto som čakal, kedy sa pustia za zlodejom. Ale nič takého sa nedialo! Onedlho so pokojný život dediny vrátil do riadnych koľají. Takmer som šalel. Požiadal som svojich strážcov, aby sa

spýtali, čo bude s prenasledovaním. Keďže však sa odo mňa nemesli vzdialiť, zavolali jedného Kiowu. Od toho som sa dozvedel, že Tangua prenasledovanie zakázal. Hovoriace papiere vraj nie sú pre nich také dôležité, veď Pida ich aj tak nevie prečítať, a teda ich nepotrebuje.

Každý si ľahko predstaví, ako ma to rozčúlilo a rozhnevalo, ba ani nie rozhnevalo, ale rozzúrilo. Škrípал som zubami a strážcovia ustarostene hľadeli na mňa. Pomýšľal som na to, či nemám opäť pretrhnúť remene, hoci ma zápästia ukrutne boleli. Od zúrivosti som takmer stonal. Ale čo mi to mohlo pomôcť? Nič, vôbec nič. Musel som sa zmieriť s osudom. To som napokon uznal a donútil som sa, že som aspoň navonok zachoval pokoj, hoci v duši mi besnela búrka. Zaumienil som si, že pri prvej príležitosti sa pokúsim o útek, nech by boli prekážky akékoľvek veľké.

Uplynuli asi tri hodiny, a tu som začul prenikavý ženský výkrik. Pred chvíľou som spozoroval, že Tmavý Vlas vyšla zo svojho stanu, ale ďalej som si ju nevšímal. Teraz s hlasným krikom bežala nazad, zmizla vo svojom stane a vzápätí z neho vyšla i so svojím otcom. Aj ten prudko kričal a kamsi s ňou bežal. Všetci, čo boli nablízku, sa rozbehli za nimi. Muselo sa stať niečo dôležitého. Možno, že to malo súvis s krádežou Winnetouovho závetu.

Netrvalo dlho a videl som, že Jedno Pero beží rovno ku mne. Už z diaľky na mňa kričal:

– Old Shatterhand sa rozumie do všetkého. Vyzná sa aj v liečení?

– Áno, – odvetil som v nádeji, že ma zavedie k nemocnému, lebo v tom prípade by ma musel odviazať od stromu.

– Teda vieš liečiť nemocných?

– Áno.

– Ale mŕtvych nevieš zobudiť k životu?

– Azda niekto umrel? Kto?

– Moja dcéra.

– Tvoja dcéra? Tmavý Vlas? – spýtal som sa vyľakane.

– Nie, ona nie, ale jej sestra, squaw mladého náčelníka Pidu. Ležala zviazaná na zemi a nehýbala sa. Medicinman ju prezrel a povedal, že je mŕtva. Zabil ju Santer a potom ukradol hovoriace papiere. Chce ísť Old Shatterhand so mnou a zobudiť ju k životu?

– Zavedťte ma k nej!

Odviazali ma od stromu. Potom mi znovu zviazali ruky i nohy, ale tak, aby som mohol chodiť. Viedli ma dedinou k Pidovmu stanu. Veľmi som sa tešil, že teraz uvidím, na ktorom mieste a v akej polohe stojí stan, kde sú uložené moje pušky. Naokolo bolo plno červených bojovníkov, žien i detí a všetci mi úctivo urobili uličku, aby som mohol prejsť.

Vstúpil som s Jedným Perom do stanu. Vedľa mŕtvoly, akiste len domnelej, sedela tu Tmavý Vlas a akýsi ošklivý stavec. To bol medicinman. Keď ma uzreli, obaja vstali. Jediným pohľadom som prezrel celý vnútrajšok stanu. Aha, tam v kúte leží moje sedlo s prikrývkou, v ktorej sú iste zabalené obidve moje pušky. A tam vedľa na žrdi visia oba moje revolvery a nad nimi je zabodnutý zálesácky nôž. Sú tu teda všetky moje veci, veď po mojej smrti sa mali stať Pidovým majetkom. Každý si vie predstaviť, ako som sa potešil.

– Nech sa Old Shatterhand podíva na mŕtvu a povie, či ju možno zobudiť k životu, – prosil Jedno Pero.

Kľakol som si k ležiacej žene a spútanými rukami som ju chytil za zápästie. Až po hodnej chvíli sa mi podarilo zistiť slabý tep; teda srdce jej ešte bije. Jej otec i sestra napáto a úzkostne na mňa hľadeli.

– Je mŕtva a mŕtvu nemôže nikto prebudiť k životu, – vyhlásil medicinman.

– Old Shatterhand tak urobí, – tvrdil som.

– Ty ju môžeš prebudiť k životu? – spýtal sa Jedno Pero chytro a radostne.

– Prebud' ju, ach, prebud' ju! – prosila Tmavý Vlas a položila mi obe ruky na plece.

– Áno, môžem ju prebudit' a prebudím ju, – opakoval som. – No ak jej mám vrátiť život, nesmie tu byť nikto okrem mŕtvej.

– Teda máme vyjsť? – spýtal sa otec.

– Uff! Vieš, čo vlastne žiadaš?

– Čo? – spýtal som sa, hoci som to dobre vedel.

– Sú tu tvoje zbrane. Ak sa ich zmocníš, si slobodný. Sľúbiš mi, že sa ich nedotkneš?

Každý si domyslí, ako ťažko mi bolo odpovedať. Nožom som si mohol rozrezať putá. Keby som mal revolvery a pušky, rád by som videl odvážlivca, ktorý by sa proti mne postavil! Ale nie! Mohlo by prísť k boju, a tomu som sa chcel predsa vyhnúť. Okrem toho sa mi protivilo využiť mdlobu ženy na takýto účel. Tu som si povšimol kožušinu, z ktorej mladá Pidova squaw čosi zošívala, akiste loveckú kazajku. Kožušina bola napätá medzi kolmi a ležali na nej rozličné nástroje, ako ihly, šidlá a podobné a medzi nimi aj tri malé nožičky, ktoré Indiánky používajú na páranie pevných šľachových nití. Úzke, tenké čepele týchto nožíkov bývajú obyčajne veľmi ostré. Stačil by mi len jeden taký nožík, aby som si mohol prerezať putá. Preto som Jednému Peru pokojne odpovedal:

– Sľubujem ti, že sa zbraní nedotknem. Aby ste mali úplnú istotu, môžete ich vyniesť so sebou.

– Nie, to nie je potrebné. Old Shatterhand rozhodne dodrží všetko, čo sľúbi. Ale to ešte nestačí.

– A čo ešte?

– Keďže nie si priviazaný k stromu, mohol by si ujsť aj bez zbraní, pomohol by si si azda nejakým iným spôsobom. Sľubuješ mi, že nám teraz neujdeš?

– Áno.

– Sľubuješ, že sa vrátiš k stromu smrti a dáš sa k nemu priviazať?

– Dávam ti na to svoje slovo!

– Tak poďte von! Old Shatterhand nie je luhár ako Santer. Môžeme mu veriť.

Keď vyšli a ocitol som sa v stane sám, prvé bolo, že som si jeden z nožíkov vopchal do ľavého zapätého rukávu košele. Len potom som sa začal zaoberať ženou.

Jej muž bol na love. To využil Santer a vnikol do stanu. Odvtedy už uplynulo veľa hodín a žena tu ešte stále leží v bezvedomí. Keby bola omdlela od preľaknutia, už dávno by bola prišla k sebe; iste bude omráčená. Ohmatal som jej teda hlavu a zistil som, že na temene lebky, práve v prostriedku, má silne napuchnuté miesto. Keď som jej ho stisol, vydral sa jej z úst bolestný vzdych. Stisol som teda to miesto ešte raz a ešte raz, až zrazu otvorila oči a pozrela na mňa; najprv len vyjavene a bezmyšlienkovite. Potom však vyšepla:

– Old Shatterhand!

– Poznáš ma? – spýtal som sa.

– Áno.

– Ovládni sa! Nesmieš ešte raz omdlieť, to by bola tvoja smrť! Čo sa ti vlastne stalo?

Moja hrozba, že by mdloba znamenala pre ňu smrť, zaučinkovala. Napála všetky sily, aby sa udržala pri vedomí. S mojou pomocou si sadla, chytila si oboma rukami boľavú hlavu a riekla:

– Bola som sama. Zrazu vstúpil Santer a žiadal mužovu medicínu. Nedala som mu ju. Vtom ma udrel.

– Kde bola medicína? Je preč?

Pozrela na jednu zo žrdí a zvolala vyľakane, pravdaže slabým hlasom:

– Uff! Je preč! Santer ju vzal! Keď ma udrel, padla som a ďalej sa už na nič nepamätám.

Až teraz som si na čosi spomenul: Pida včera povedal, že si papiere dobre uschová k medicíne, teda do medicínového vrecúška. A Santer sa dnes pri odchode chvastal, že papiere má i s koženým obalom. Ukradol ich i s medicínovým vrecúškom a medicínou. Pre Pidu je to priam nenahraditeľná strata. Ak má medicínu opäť získať, musel by sa čo najskôr vydať za zlodejom.

– Si teraz už dost silná? Neomdlieš? – spýtal som sa ženy.

– Neomdliem, – sľubovala. – Vrátil si mi život. Ďakujem ti.

Tu som vstal a odhrnul záves pri vchode. Jej otec i sestra stáli tu nablízku a za nimi mnohí obyvatelia dediny.

– Pod'ťe dnu! – vyzval som Jedno Pero a Tmavý Vlas. – Mŕtvu som prebudil k životu!

Nedá sa opísať, akú radosť im spôsobili tieto slová. Obaja a s nimi aj ostatní Kiowovia boli presvedčení, že som urobil veľký div. Nemal som nijaký dôvod, aby som im to vysvetlil. Nariadil som iba obklady a ukázal som im, ako ich treba prikladať.

Veľká bola ich radosť, ale veľký bol i hnev, keď sa dozvedeli, že zmizla Pidova medicína. Oznámili to Tanguovi a ten hneď vyslal za zlodejom oddiel bojovníkov a za Pidom niekoľkých poslov. Jedno Pero ma zase zaviedol k stromu smrti, a pevne ma priviazal ku kmeňu. Vychvaľoval ma a prekypoval vďačnosťou, pravda, podľa indiánskeho spôsobu.

– Teraz ti pripravíme ešte väčšie muky pri kole, než sme pôvodne zamýšľali, – uisťoval ma. – Ešte si nikdy ani jeden človek nevytrpel toľko, čo si vytrpíš ty, aby si potom vo večných lovištiach bol najväčšou a najvyššou bledou tvárou spomedzi všetkých, ktoré tam smú vojsť.

„Ďakujem,“ pomyslel som si, ale nahlas som povedal:

– Keby ste boli Santera hneď prenasledovali, ako som o to žiadal, bol by teraz už vo vašich rukách. Takto však pravdepodobne ujde.

– Chytíme ho. Iste zostala za ním zreteľná stopa.

– Ach, keby som sa ja mohol pustiť za ním!

– Ved' môžeš!

– Ja? Ved' som zajatý a priviazaný ku stromu.

– Dovolíme ti odísť s Pidom, ak sľúbiš, že sa s ním vrátiš a dáš sa mučiť. Povedz, či to sľúbiš.

– Nie. Ak už mám zomrieť, nech sa tak stane čo najskôr. Nemôžem sa toho už dočkať.

– Áno, si hrdina. Viem a teraz som sa o tom zase presvedčil, lebo také slová môže vypovedať iba hrdina. Všetci ľutujeme, že nie si Kiowom.

Potom odišiel. Nebol som taký bezohľadný, aby som mu bol prezradil, že jeho žiaľ nenachádza v mojom „bezcitnom“ srdci nijakú ozvenu. Veď som zamýšľal nasledujúcej noci opustiť všetkých svojich obdivovateľov, a to bez rozlúčky!

Pidu rýchlo našli. Pricválal do dediny na spotenom koni. Prvá jeho cesta bola do stanu, potom k otcovi a hneď nato prišiel ku mne. Navonok vyzeral pokojne, ale bolo isté, že sa veľmi premáha, aby zakryl búrku hnevu, ktorá v ňom zúrila.

– Old Shatterhand priviedol k životu moju squaw, ktorú ľúbim, a zachránil ju tak pred istou smrťou, – povedal mi, keď predo mnou zastal. – Ďakujem mu za to. Vie o všetkom, čo sa prihodilo?

– Áno. Ako sa má tvoja squaw?

– Bolí ju hlava, ale obklady jej robia dobre. Čoskoro bude celkom zdravá. No teraz je chorá moja duša a neuzdraví sa prv, kým si opäť nezískam svoju vzácnu medicínu.

– Prečo ste nedbali na moje výstrahy?

– Old Shatterhand má vždy pravdu. Keby ho boli naši bojovníci dnes poslúchli a boli by zlodeja zaraz prenasledovali, už by sme ho mali tu.

– Pída ho bude prenasledovať?

– Áno. Musím sa poponáhľať. Prišiel som k tebe len nakrátko, aby som sa rozlúčil. Teraz zase musíme tvoju smrť odložiť, hoci by si bol rád, keby si umrel čo najskôr, ako mi povedal Jedno Pero. Musíš počkať, až sa vrátíme.

– Rád.

Myslel som to naozaj úprimne. On však tomu rozumel svojím spôsobom a utešoval ma:

– Nie je dobre, keď máme tak dlho smrť pred očami. No rozkázal som, aby ti čakanie pokiaľ možno obľahčili. Ešte lepšie by pre teba bolo, keby si pristúpil na môj návrh, ktorý som ti prišiel predostrieť.

- O čo ide?
- Chcel by si ísť so mnou?
- Áno.
- Uff! To je dobre, lebo v tom prípade zlodēja istotne chyťíme! Ihneď ťa odviažem a dám ti tvoje zbrane.
- Počkaj! Ešte nie! Mám podmienku.
- Povedz ju!
- Pôjdem s tebou, ale iba ako slobodný človek.
- Uff! To je nemožné!
- Tak ostanem tu.
- Veď budeš na slobode, kým pôjdeš s nami! Potom sa so mnou musíš vrátiť a staneš sa opäť naším zajatcom. Nežiadam od teba nič, len sľub, že nám cestou neutečieš.
- Chcete ma vziať so sebou len preto, že mi neujde ani najnepatrnejšia stopa? Ďakujem. Ostanem tu. Old Shatterhanda nebudete používať ako poľovníckeho psa.
- Nerozmyslíš si to?
- Nie.
- Pouvažuj ešte! Možno, že bez teba zlodēja medicíny nechyťíme.
- Ak ho budem chcieť dolapiť, mne neujde. Každý nech si sám získa to, čo mu ukradli.
- Neporozumel mi; sklamane pokrútil hlavou a uistoval ma:
 - Rád by som ťa vzal so sebou, aby som ti dokázal svoju vd'ačnosť za to, že si vrátil život mojej squaw. Nemôžem za to, že nechceš.
 - Ak mi naozaj chceš preukázať vd'ačnosť, môžeš mi splniť isté želanie.
 - Aké?
 - Mám starosti o tri bledé tváre, ktoré prišli so Santerom. Kde sú?
 - Teraz ešte vo svojom stane.
 - Voľní?
 - Nie. Sú spútaní. Veď sú to priatelia muža, ktorý mi ukradol medicínu.

– Ale sú nevinní!

– To hovoria aj oni. No Santer je teraz naším nepriateľom a priatelia môjho nepriateľa sú predsa mojimi nepriateľmi. Priviažeme ich k stromu smrti a zomrú s tebou.

– Opakujem ti, sú nevinní. O Santerovom čine nevedeli nič!

– Čo nás do toho? Mali ťa poslúchnuť! Viem, že si ich vystríhal.

– Pida, mladý, udatný a šľachetný náčelník Kiowov, počuj, čo ti poviem! Mám zomrieť mučeníckou smrťou, ale neprosil som za seba. Za týchto mužov však prosím!

– Uff! Čo vlastne chceš, aby sme s nimi urobili?

– Pustite ich na slobodu!

– Mám ich prepustiť aj s ich koňmi a zbraňami? Ako by som mohol také dačo urobiť!

– Prepust' ich pre tvoju squaw, ktorú, ako si povedal, veľmi ľúbiš!

Tu sa odo mňa odvrátil. V jeho duši zúril boj. Napokon sa znovu obrátil ku mne a riekol:

– Old Shatterhand je iný než ostatné bledé tváre a ostatní ľudia. Nemožno ho pochopiť. Keby bol prosil za seba, hádam by sme mu boli poskytli príležitosť uniknúť smrti. Bol by mohol zápasíť o svoj život s našimi najmocnejšími a najchrabrejšími bojovníkmi. Ale on nechce nijakú milosť od nás a prosí len za iných.

– Áno, robím tak, a opakujem svoju prosbu!

– Dobre teda. Prepustíme ich, ale mám podmienku.

– Akú?

– Na teba nebudeme brať nijaký, vôbec nijaký ohľad. Nesmieš za záchranu mojej squaw už nič požadovať. Sme vyrovnaní.

– Dobre. Úplne vyrovnaní!

– Prepustím ich teda. Ale trochu ich zahanbím. Neuverili ti, nuž nech teraz prídu sem a poďakujú sa ti. Howgh!

Nato odišiel a o chvíľu som ho videl vstupovať do stanu jeho otca. Musel mu predsa oznámiť, čo mi práve prisľúbil.

Onedlho opäť vyšiel a zmizol medzi stanmi. Keď sa vracal, šli za ním na koňoch traja belosi. Poslal ich ku mne, no sám už neprišiel.

Gates, Clay a Summer sa priblížili so skormútenými tvármi.

– Mr. Shatterhand, – ozval sa Gates, – dozvedeli sme sa, čo sa stalo. Je to niečo takého hrozného, keď sa stratí vrecúško s medicínou?

– Táto vaša otázka ma len utvrdzuje v mojom doterajšom presvedčení, že veľmi málo viete o divokom západe. Stratíť medicínu, to je pre indiánskeho bojovníka najhroznejšia vec, aká sa mu len môže prihodiť. To by ste mali vedieť!

– Well! Preto bol teda Pida taký nazlostný a dal nás spútať! Zle bude so Santerom, ak ho dochytia.

– Ved' si nič dobrého nezasluhuje. Uznávate teraz, že vás chcel iba oklamať?

– Nás? Čo nám záleží na medicíne, s ktorou utiekol?

– Malo by vám na nej záležať, a to veľa! Ved' v medicínovom vrecúšku sú uschované papiere, po ktorých Santer tak bažil.

– A čo my máme spoločného s tými papiermi?

– Je v nich podrobne opísané miesto, kde sú ukryté nuggety.

– Tisíc rohatých! Je to pravda?

– Áno.

– Nemýlite sa?

– Nie. Čítal som to.

– Teda aj vy viete, kde je to miesto?

– Áno.

– Povedzte nám to, Mr. Shatterhand, povedzte nám to! Pôjdeme za tým lotrom a uchyťme mu zlato pred nosom.

– Vy nie ste súci na dačo takého. A po druhé, doteraz ste mi neverili, nuž mi nemusíte ani teraz veriť. Santer vás najal len ako psov, ktorí mu pomôžu vyňuchať zlato. Keby ste boli dačo našli, iste by vás bol postrieľal. Teraz vás už nepotrebuje. Ba nemusí sa starať ani o to, ako vás umlčať,

lebo vie, že vás Indiáni budú pokladať za jeho spoločníkov a podľa toho s vami aj naložia.

– Hrom a blesky! Teda za svoj život môžeme ďakovať len vám? Aj Pida nám to tak povedal.

– Asi to tak bude. O vašom osude už bolo rozhodnuté: mali ste umrieť so mnou na mučiarskom kole.

– A vy ste nám vyprosili milosť? Pre seba nie? Povedzte, čo bude s vami?

– Umučia ma, nič viac.

– Umučia? Zabijú?

– Yes.

– To nás zarmucuje, sir, hlboko zarmucuje. Mohli by sme vám azda nejako pomôcť?

– Ďakujem, Mr. Gates. Každá pomoc by bola márna. Pokojne odíďte, a keď prídete medzi ľudí, môžete im rozprávať, že Old Shatterhand už nežije, že zomrel pri mučiarskom kole Kiowov.

– Do čerta, to bude smutná správa, veľmi smutná správa! Bol by som rád, keby som mohol o vás rozprávať niečo radostnejšieho.

– To ste teraz mohli, keby ste ma neboli oklamali vtedy v Mugworských vrchoch! Keby ste vtedy boli bývali úprimní, Kiowovia by ma rozhodne neboli zajali. Vy ste teda vinovatí, že teraz musím umrieť, a to ešte takou hroznou, ukrutnou smrťou! Vyčítam vám to a prajem vám, aby vás to i v noci znepokojovalo! A teraz už choďte!

V rozpakoch nevedel, čo odpovedať. Nevedeli to ani Clay a Summer, ktorí doteraz slovko neprehovorili, a preto všetci pokladali za najlepšie odísť. Vlastne sa mi nepodľakoval ani jeden z nich, ale nahradili to tým, že sa po kúsku cesty ešte raz na mňa obzreli so smutným výrazom na tvári.

Ešte nezmizli za obzorom, keď vyrazil aj Pida. Pravda, už sa na mňa ani neobzrel, a to oprávnene, veď sme už boli vyrovnaní. Bol presvedčený, že ma pri návrate nájde tu ešte v putách, no ja som bol presvedčený, že sa s ním stretnem,

ak sa bude pridržať Santerovej stopy, buď pri Rio Pecos alebo ďalej pri Sierra Rita.

Keď mi Tmavý Vlas napoludnie priniesla jedlo, spýtal som sa jej na sestriho zdravie. Povedala mi, že bolesti sa jej zmiernili, ba chvíľami ich už vôbec necíti. To dobré dievča mi prinieslo toľko mäsa, že som všetko ani nemohol zjesť. Keď sa chystala na odchod, súcitne na mňa pozrela. Vytušil som, že má čosi na srdci, ale že sa ostýcha povedať to. Preto som ju povzbudil:

– Moja mladá sestra mi chce dačo povedať? Rád by som to počul.

– Old Shatterhand nekonal správne, – vydralo sa jej napokon zdráhavo z hrdla.

– Prečo?

– Nešiel s Pidom.

– Nemal som prečo ísť s ním.

– Veľký biely lovec mal predsa len ísť. Je čestné umrieť bez jediného stonu pri mučiarskom kole, ale Tmavý Vlas si myslí, že čestne žiť je predsa len omnoho lepšie.

– Áno, ale keby som aj bol šiel s Pidom, bol by som sa musel vrátiť do zajatia a umrieť.

– Pida to predsa musel žiadať, ale hádam by sa bolo všetko zmenilo. Old Shatterhand by bol azda Pidovi dovolil, aby sa stal jeho priateľom a bratom a obaja by boli vyfajčili fajku mieru.

– Áno. A priateľa a brata, s ktorým sme vyfajčili fajku mieru, nenecháme zomrieť pri mučiarskom kole. To si mala na mysli?

– Áno.

– Máš pravdu, ale aj ja mám pravdu. Zaiste by si si želala, aby som ostal nažive?

– Áno, – priznala sa úprimne. – Ved' si vrátil život mojej sestre!

– Nemusíš si o mňa robiť prílišné starosti! Old Shatterhand vždy vie, čo robí.

Zamyslene pozrela pred seba, potom hodila kradmý pohľad na strážcov a bezradne mykla plecami. Pochopil som ju. Rada by bola prehovorila so mnou o úteku, ale nemohla. Keď opäť uprela na mňa oči, s úsmevom som jej prikývol a riekol:

– Oko mojej mladej sestry je priezračné a jasné. Old Shatterhand jej teda vidí až do srdca. A pozná aj skryté myšlienky.

– Naozaj?

– Áno. A splní sa, na čo myslíš.

– Kedy?

– Čoskoro.

– Ach, keby sa len stalo, ako hovoríš! Tmavý Vlas by sa náramne tešila.

Tento krátky rozhovor uľavil jej srdcu a posilnil jej odvalu. Pri večeri si dovolila ešte smelšie slová. Už horeli ohne ako i včera o tomto čase, ale pod stromami bolo i tak tma. Keď mi podávala do úst kúsky mäsa, musela si stať blízko ku mne. Zrazu mi významne stúpila na nohu, aby mi tým naznačila, že mám dávať dobrý pozor na to, čo teraz povie.

– Mám v miske už len niekoľko kúskov mäsa a Old Shatterhand je hádam ešte hladný. Mám mu ešte dačo priniesť?

Strážcovia nepokladali týmto slovám zvláštny význam, no ja som pochopil, čo tým mieni. Mal som jej odpovedať najprv niečo o jedle, a potom som mal spomenúť vec, ktorá by mi umožnila útek. Povedala preda, že by mi ju priniesla.

– Moja sestra je veľmi dobrá, – odvetil som, – ďakujem jej. Som sýty a mám dosť, nič viac nepotrebujem. Ako sa má squaw mladého náčelníka Kiowov?

– Bolesti poľavujú, ale ešte stále si prikladá studené obklady.

– To je dobre. Potrebuje opateru. Kto je pri nej?

– Ja.

– Aj dnes večer?

– Áno.

– Lenže aj v noci musí niekto byť pri nej.

– Ja som pri nej až do rána.

Hlas sa jej chvel. Pochopila ma.

– Až do rána? Potom sa teda opäť uvidíme.

– Áno, potom sa uvidíme.

Odišla. Strážcovia sa nedovtípili, že naše slová mali dvojaký význam.

Do Pidovho stanu musím ísť po svojej zbrane. Po terajšom rozhovore som bol presvedčený, že Tmavý Vlas ma tam bude očakávať. To ma tešilo, ale zároveň sa ma zmocňovali aj oprávnené obavy. Obe sestry budú v Pidovom stane. Ak si stadiaľ vezmem svoje zbrane a ostatné svoje veci, na druhý deň ráno všetci zasypú obe ženy trpkými výčitkami, že sa také dačo stalo v ich prítomnosti. Ak ma nechcú prezradiť, musia predsa mlčať, hoci povinnosť by im kázala, aby kričali o pomoc. Ako si tu poradiť? Je len jedno východisko: keby sa obe dali dobrovoľne spútať. Po mojom odchode by mohli kričať z plných pľúc a keby sa ich spytovali, ako sa to všetko prihodilo, mohli by povedať, že som náhle vbehol do stanu a omráčil ich päsťou. Kiowovia by to uverili, veď dobre poznali úder mojej päste. Nepochyboval som, že aj sestra Tmavého Vlasu bude s takýmto riešením súhlasiť, veď bola presvedčená, že som jej zachránil život.

Ešte jedna otázka mi prišla na um, ale tú som si nevedel tak rýchlo rozriešiť ako predchádzajúcu. Je moja opakovačka ešte v Pidovom stane? Prvá odpoveď: nie je, lebo Pida poznal jej cenu, a preto asi pušku vzal so sebou. Druhá odpoveď: opakovačka je v stane, lebo Pida nevedel z nej strieľať a pred odchodom by bol prišiel ku mne, aby som ho poučil. Ktorá z týchto dvoch odpovedí je správna? Musel som vyčkať. Ak vzal henryovku so sebou, je samozrejmé, že najprv si ju musím získať späť a len potom môžem prenasledovať Santera.

Práve bol čas na výmenu stráží. Jedno Pero priviedol nových strážcov. Bol vážny, ale správal sa ku mne veľmi milo. Sám ma odviazal, lebo sa bál, že strážcovia by azda nedávali pozor na moje poranené zápästia. Ľahol som si medzi štyri koly a pritom som pravou rukou nepozorovane vytiahol z ľavého rukávu nožík. Nato som natrčil ľavú ruku, aby mi ju ovinuli remeňom. Keď tak urobili a mali ju už priviazať ku kolu, naraz som sa mykol, akoby sa mi remeň votrel do rany na zápästí a spôsobil mi bolesť. Ako to človek v takých prípadoch robí, rýchlo som si ruku pritiahol k ústam. Pritom som pravou rukou vsunul ostrie nožíka pod remeň a takmer celkom som ho prerezal.

– Dávaj pozor! – osopil sa Jedno Pero na Indiána, ktorý ma priväzoval. – Remeň mu vnikol do rany! Old Shatterhanda budeme mučiť neskôr, teraz ešte nie!

Potom som nožík pustil nepozorovane na zem a zapamätal som si miesto, kde padol. Neskôršie ho ľavou rukou ľahko dosiahnem. Nato mi priviazali aj pravú ruku a napokon nohy. Zase mi dali dve prikrývky ako včera, jednu pod hlavu a druhou ma prikryli. Keď boli so všetkým hotoví, Jedno Pero urobil poznámku, ktorá mi bola veľmi vítaná:

– Veru dnes v noci Old Shatterhand rozhodne nemôže pomýšľať na útek. S takýmito ranami na zápästí remene nijako nepretrhne!

Po týchto slovách odišiel a strážcovia si sadli k mojim nohám.

Mnohí ľudia nevedia pred dôležitými udalosťami ovládnuť vzrušenie. No ja som bol úplne pokojný, ešte pokojnejší než inokedy. Prešla hodina a potom ešte jedna. Všetky ohne vyhasli okrem toho, ktorý horel pred náčelníkovým stanom. Schladilo sa a moji strážcovia si pritiahli kolená k telu. No v tejto nepríjemnej polohe dlho nevydržali. Ľahli si, a to hlavami ku mne. Prešla ďalšia hodina. Nastala rozhodná chvíľa. Pomalé, ale mocné sklbnutie – a remeň na ľavej ruke, takmer už rozrezaný, sa roztrhol. Teda ľavá ruka je voľná! Pritiahol som ju k telu a

potom som hľadal nožík. Našiel som ho. Teraz som obrátil hornú časť tela napravo, čo by sa mi pred chvíľkou nebolo dalo, natiahol som pod prikrývkou ľavú ruku až k pravej a prerezal remeň i na nej. Obidve ruky sú voľné! Teraz som sa cítil už akoby na slobode.

Ešte nohy! Ale ako? Ak chcem rukami dosiahnuť k nohám, musím si sadnúť a celkom sa nakloniť dopredu. Lenže to budem rezať remene celkom pri hlavách Indiánov! Sú hore? Niekoľko ráz som sa pohol. Ležali ticho. Azda spia?

Nech už je tak či onak! Rýchlo do toho, nesmiem otáľať! Odhrnul som prikrývku, sadol som si a naklonil sa dopredu. Naozaj, chlapi spali! Dva rýchle rezy a bol som voľný! Dva taktiež rýchle údery päst'ou do hláv oboch strážcov – a už aj boli v mrákotách. Zviazal som ich štyrmi rozrezanými remeňmi a potom som ešte odrezal dva zdrapy z prikrývky a vrazil im ich do úst, aby nemohli kričať, až prídu k sebe. Ešte chcem spomenúť, že môj kôň aj dnes večer prišiel ku mne a ležal obďaleč.

Vstal som a natiahol údy. Ach, ako dobre som sa pritom cítil! Keď sa mi krv v rukách i nohách opäť rozprúdila, ľahol som si na zem a plazil som sa od stromu k stromu, od stanu k stanu. V dedine sa nič nehýbalo a šťastne som sa dostal až k stanu mladého náčelníka. Už som chcel tíško odhrnúť záves pri vchode, keď tu som naľavo začul akýsi šuchot. Načúval som. Blížili sa tiché kroky. Kto to môže byť? Osoba zastala tri kroky predo mnou, ale nezbadala ma.

– Tmavý Vlas! – šepol som.

– Old Shatterhand! – riekla ticho.

Vstal som.

– Prečo nie si v stane? – spýtal som sa.

– Nikto tam nie je; nechceme, aby nám zajtra vyčítali, že sme nevolali o pomoc. Moja sestra je chorá; musím ju opatrovať, a preto som ju odviedla do stanu svojho otca.

Ó ženská lešť!

– Ale moje zbrane sú ešte tu? – spýtal som sa.

- Áno. Na tom istom mieste, ako si ich videl vo dne.
- Hej, videl som, ale iba nôž a revolvery. Pušky sú hádam zakrútené v prikrývke?
- Áno, ležia pod Pidovým lôžkom. Má Old Shatterhand svojho koňa nablízku?
- Čaká ma. Bola si ku mne taká dobrá! Som ti veľmi povďačný.
- Old Shatterhand je ku všetkým ľuďom dobrý. Vráti sa sem niekedy?
- Dúfam. Potom privediem so sebou aj Pidu, ktorý sa stane mojím priateľom a bratom.
- Pôjdeš za ním?
- Áno. Stretnem sa s ním.
- Ale nehovor mu nič o mne! Okrem mojej sestry nikto nesmie vedieť, čo som urobila.
- Bola by si urobila ešte viac. Viem to. Podaj mi ruku, aby som sa ti mohol poďakovať.
- Srdečne som jej stisol ruku.
- Keby sa ti len útek úplne podaril! Už musím ísť, sestra sa bude o mňa báť.
- Prv, než by som tomu mohol zabrániť, pritiahla si moju ruku k perám a bozkala ju. Potom zmizla v tme. Stál som tu a počúval jej vzdáľujúce sa kroky. Tá šľachetná kvetina prerie!
- Vstúpil som do stanu a najprv som sa došmátral k lôžku. Pod ním ležali v prikrývke zakrútené obe moje pušky. Vytiahol som ich a prevesil cez plecia. Našiel som i nôž a revolvery, potom aj sedlo a sedlové kapsy. Neuplynulo ani päť minút a už som vychádzal zo stanu.
- Vrátil som sa k stromu smrti, aby som si osedlal koňa. Keď som s tým bol hotový, sklonil som sa nad strážcov. Už boli pri vedomí.
- Bojovníci Kiowov nemajú šťastie s Old Shatterhandom, – povedal som im prtlmene. – Nikdy ho neuhrú pri mučiarskom kole. Idem za Pidom, aby som mu pomohol lapiť Santera. Budem zaobchodiť s Pidom ako

s priateľom a bratom a možno, že sa s ním vrátim k vám. Povedzte to náčelníkovi Tanguovi. Nemusí sa obávať o syna, budem ho chrániť. Synovia a dcéry Kiowov sa ku mne správali láskavo. Povedzte im, že som im za to vďačný a že im to nikdy nezabudnem. Howgh!

Chytil som vraníka za uzdu a viedol som ho z tábora. Cválať na ňom som ešte nechcel, aby som nikoho neprebudil. Až keď som už bol dost' ďaleko, vyšvihol som sa do sedla, v ktorom som podľa mienky Kiowov už nikdy nemal sedieť, a uháňal som do prémie smerom na juh.

Áno, moja cesta viedla na juh, hoci som v nočnej tme nemohol vidieť ani stopy Santerove, ani stopy Kiowov, ktorí ho prenasledovali. Ale nepotreboval som ich vidieť, ba ani som nemal v úmysle sledovať ich. Vedel som, že Santer mieri k Rio Pecos, a to mi stačilo.

Ale skadiaľ som vedel, že sa Santer vybral týmto smerom? Z Winnetouovho testamentu.

Pokiaľ som ho stihol prečítať, vyskytovali sa v ňom tri výrazy v apačskom nárečí. Jednému z nich Santer rozumel: Indelče-čil znamenalo Smrekový les. Ale ostatné dva, Tse-šoš a Deklil-to, mu boli neznáme. A keby hneď vedel, že Tse-šoš znamená Medvediu skalú a Deklil-to Tmavú vodu, bol by v rozpakoch, kde ich hľadať. Ležali ďaleko v Sierra Rite, kde som bol s Winnetouom iba raz. My sami sme tak pomenovali skalú i jazierko pri nej, a teda o týchto menách vedeli okrem mňa a Winnetoua len dvaja Apači, ktorí nás vtedy sprevádzali. No teraz už boli starí a takmer ani nevychádzali z puebla pri Rio Pecos. Santer teda musel k nim.

Ale kto mu povie, že musí ísť práve k nim? Každý Apač, ktorého sa spýta na Deklil-to a Tse-šoš. Celý kmeň poznal tieto názvy a všetci vedeli, čo sme tam s Winnetouom prežili. Boli tam vtedy s nami iba spomínaní dvaja Apači. Oprávnené som predpokladal, že sa Santer bude spytovať na tieto názvy, veď inakšie to miesto nemohol nájsť. A koho

iného by sa spytoval, ak nie Apačov? Nuž a každý z Apačov, keď počuje obidve pomenovania, pošle Santera do puebla.

Ale niektorí Apači ho poznajú a vedia, že bol Winnetouovým nepriateľom a že zavraždil Inču-čunu a Nšo-či! Či sa odváži do puebla?

Prečo nie? Taký človek ako on sa pre zlato odváži na všetko. V najhoršom prípade by sa nejako vyhovoril. Práve ukradnutý Winnetouov závet by ho mohol zachrániť v tiesni. Mohol by mu poslúžiť akoby za legitimáciu, lebo na koženom obale bol Winnetouov totem.

Mal som v úmysle doraziť do puebla skôr než Santer a upozorniť Apačov, aby ho chytili, len čo k nim príde. To bolo najlepšie, čo som mohol urobiť. Keďže môj kôň bol dobrý behúň, bol som presvedčený, že Santera ľahko predstihnem. Bol to dobrý plán, veď nebude treba, aby som si všimol stopy a strácal čas ich skúmaním.

Žiaľ, stihla ma nehoda. Môj kôň už na druhý deň začal krívať a nijako som nemohol vypátrať príčinu. Až na tretí deň som zbadal, že má na nohe zapáleninu, spôsobenú dlhým, ostrým tŕňom. Hneď som mu ho vytiahol, ale kôň i naďalej mohol napredovať len pomaly, lebo noha ho bolela. Vedel som už, že Santera nijako nepredbehnem a že do puebla dorazím oveľa neskoršie než on.

Blížil som sa k Rio Pecos. Uháňal som po savane porastenej iba riedkou trávou, keď tu som zbadal v diaľke dvoch jazdcov, klusajúcich smerom ku mne. Boli to Indiáni. Keďže som bol iba sám, bez otáľania pokračovali v ceste. Len čo sa priblížili, jeden z nich zamával puškou, zavolať na mňa po mene a už sa aj hnal cvalom ku mne. Bol to Yato-ka, apačský bojovník, ktorého som dobre poznal. Druhého som doteraz ešte nikdy nevidel. Keď sme sa pozdravili, riekol som:

– Ako vidím, moji bratia nie sú na bojovom ťažení, ani nejdú na lov. Kam sa teda uberajú?

– Na sever do vrchov Gros Ventre, aby sme uctili hrob nášho náčelníka Winnetoua, – odvetil Yato-ka.

- Teda už viete, že zomrel?
- Dozvedeli sme sa to pred niekoľkými dňami. Všetky naše hory a doliny sa ozývali žalostným nárekom.
- Vedia moji bratia, že som bol pri jeho smrti?
- Áno. Old Shatterhand nám to vyrozpráva a stane sa naším vodcom, keď pôjdeme pomstiť smrť najslávnejšieho náčelníka Apačov.
- O tom si pohovoríme neskoršie. Zaiste vy sami ste sa nevydali na takú ďalekú cestu na sever?
- Nie. Ideme ako vyzvedači napred, lebo komančskí psi vykopali vojnovú sekeru. Ostatní idú za nami vo väčšej vzdialenosti.
- Koľko bojovníkov?
- Päťkrát desať.
- Kto ich vedie?
- Til-lata, Krvavá Ruka, ktorého zvolili za náčelníka.
- Poznám ho. Zo všetkých ostatných je na túto hodnosť najšúcejší. Videli ste cudzích jazdcov?
- Jedného.
- Kedy?
- Včera. Bola to bledá tvár a pýtala sa na Tse-šoš. Poslali sme ju do puebla za starým Intom.
- Uff! Toho muža práve hľadám. Je to vrah Inču-čunu. Chcem ho zajať.
- Uff, uff! – zvolali obaja a od prekvapenia až stúpili. – Vrah! A my sme to nevedeli! Nezadržali sme ho!
- To nerobí nič. Stačí, že ste ho videli. Teraz však nebudete pokračovať v ceste, ale sa vrátite. Neskoršie vás zavediem do vrchov Gros Ventre. Poďte!
- Vyrazil som prvý.
- Áno, vrátime sa, – súhlasil Yato-ka. – Musíme vraha dolapiť.

Za niekoľko hodín sme dorazili k Rio Pecos; prebrodili sme ho a pokračovali sme v ceste na druhej strane. Pritom som obom Apačom rozprával, ako som sa stretol so

Santerom na Nugget-tsile, ako ma Kiowovia zajali a ako som z ich dediny ušiel.

– Teda mladý náčelník Pida šiel za utekajúcim vrahom? – spýtal sa Yato-ka.

– Áno.

– Sám?

– Uháňal za oddielom bojovníkov, ktorých predtým vyslal jeho otec, a iste ich už dohonil.

– Vieš, aký bol ten oddiel veľký?

– Videl som ich odchádzať a spočítal som ich. Bolo to desať mužov. S Pidom je ich teda jedenásť.

– Tak málo?

– Na jedného utečenca je jedenásť prenasledovateľov až mnoho, nie málo!

– Uff! Synovia Apačov zažijú veľkú radosť, lebo zajmeme Pidu a jeho bojovníkov a priviažeme ich k mučiarskym kolom.

– Nie, – riekol som úsečne.

– Nie? Myslíš, že nám ujdú? Vrah Santer šiel do nášho puebla a oni sa hnali za ním, aby ho chytili. Teda prídu k nášmu pueblu a vletia nám rovno do rúk.

– O tom som i ja presvedčený, ale neumrú pri mučiarskom kole.

– Nie? Ved' sú našimi nepriateľmi a chceli ťa umučiť.

– Dobre so mnou zaobchádzali a Pida je teraz mojím priateľom, aj keď mi chystal smrť.

– Uff! – zvolal zadivene. – Old Shatterhand je ešte stále taký neobyčajný bojovník ako predtým. Ochraňuje svojich nepriateľov. Lenže či s tým bude súhlasiť aj Til-lata?

– Určite.

– Nezabúdaj, že vždy bol udatným bojovníkom a že sa teraz stal náčelníkom! Táto hodnosť ho núti dokázať, že si ju zasluguje! Preto nesmie byť k nepriateľom zhovievavý.

– Či nie som i ja náčelníkom Apačov?

– Áno, aj Old Shatterhand je naším náčelníkom.

– A či som sa nestal náčelníkom oveľa skôr než Til-lata?

– Skôr, mnoho, mnoho slncí skôr.

– Teda ma Til-lata musí poslúchať. Ak dostane Kiowov do rúk, neublíži im, pretože si to ja tak želám!

Azda by bol ešte dačo namietal, ale vtom našu pozornosť zaujala stopa, ktorá sa tiahla cez plytčinu v rieke z ľavého brehu Rio Pecos a potom viedla po pravom v tom istom smere, ako sme sa uberali aj my. Zostúpili sme z koní, aby sme ju preskúmali. Jazdci, ktorí ju zanechali, išli za sebou husím pochodom, aby nikto nezistil, koľko ich bolo. To sa robieva vtedy, keď treba zvýšenej opatrnosti. Zrejme boli na nepriateľskom území, a preto som predpokladal, že je pred nami Pida so svojimi bojovníkmi, aj keď sme nemohli s istotou určiť, koľko bolo jazdcov.

Onedlho sme sa dostali na miesto, kde sa jazdci zastavili a zrazili do húfiku. Tu sa mi podarilo zistiť, že koni bolo práve jedenásť. Teda nemýlil som sa, boli to Kiowovia s náčelníkom Pidom.

– Vaši bojovníci idú hore proti prúdu rieky? – spýtal som sa Yato-ku.

– Áno, a teda sa musia stretnúť s Kiowami. Našich je päťkrát desať a nepriateľov iba jedenásť.

– Ako ďaleko sú odtiaľto vaši?

– Keď si sa s nami stretol, boli za nami na pol dňa jazdy.

– Kiowovia, ako vidieť zo stôp, sú pred nami len malú polhodinku. Musíme sa poponáhľať, aby sme ich dohonili skôr, než sa zrazia s Apačmi. Poďme rýchlejšie!

Popohнал som koňa do cvalu, lebo obidva oddiely nepriateľov, ktorých som chcel pomeriť, mohli sa zraziť v každú chvíľu. Pida si zasluhoval, aby som sa ho ujal.

Čoskoro sa rieka skrútila doľava a tiekla veľkým oblúkom. Kiowovia asi poznali tieto miesta, lebo nešli podľa jej toku, ale rovno, aby si skrátili cestu.

Pravdaže, aj my sme urobili tak isto a čoskoro sme Kiowov uzreli pred sebou na rovine, ako uháňali na juh, a teraz zase husím pochodom. Nezbadali nás, lebo sa z nich nikto neobzrel.

Zrazu prekvapene zastali a obrátili kone, aby čo najrýchlejšie uháňali nazad. Tu však spozorovali nás. Na chvíľočku sa zarazili a potom pokračovali v ceste nazad, ale trochu odbočili, neuháňali rovno k nám.

– Prečo sa vrátili? – spýtal sa Yato-ka.

– Spozorovali vašich bojovníkov a zistili, že ich je mnoho. My sme iba traja, a preto sa domnievajú, že sa nás nemusia báť.

– Áno, prichádzajú naši Apači! Vidíš ich tam v diaľke? Zbadali Kiowov, lebo sa ženú cvalom za nimi, prenasledujú ich.

– Chod'te im naproti a povedzte Krvavej Ruke, aby zastal a vyčkal, až prídem k nemu.

– Prečo nejdeš s nami?

– Musím prehovoriť s Pidom. Dopredu! Rýchlo!

Poslúchli moju výzvu a ja som sa hneď obrátil naľavo, rovno ku Kiowom, ktorí nás chceli obísť. Doteraz boli príliš ďaleko a nemohli ma poznať. Keď som sa k nim priblížil, videli, kto som. Pida od úžasu prenikavo vykrikol a popchol koňa do rýchlejšieho cvalu. No aj ja som popchol svojho, takže mi mladý náčelník Kiowov nemohol ujst'.

– Nech Pida zastane, – zvolal som naňho, – ochránim ho pred Apačmi.

Bolo na ňom vidieť, že sa ho zmocnila náramná hrôza, no dôvera ku mne zvíťazila. Hneď zastavil koňa a rozkázal aj svojim bojovníkom, aby zastali. Keďže bol hodný kus pred nimi, pricválali až k nemu a až potom zastali. Indiánsky bojovník sa vie ovládnuť v každom položení, no teraz, keď som sa k Pidovi blížil, videl som, ako veľmi sa namáha prekonať údiv. Priam ho ohromilo, keď som sa tu tak nečakane zjavil. Ani jeho bojovníci nevedeli lepšie zakryť úžas.

– Old... Shat... terhand! – zvolal. – Old Shat... ter... hand je na slobode! Kto ťa pustil?

– Nikto, – odvetil som. – Sám som sa oslobodil.

– Uff, uff, uff! Ved' to bolo nemožné.

– Pre mňa nie! Vedel som, že sa zachránim, preto som nešiel s tebou. Preto som nežiadal od teba nijakú výhodu a milosť a preto som ti povedal, aby si každý sám získal to, čo mu ukradli. Nemusíš sa ma báť. Som tvoj priateľ a postarám sa, aby ti Apači neublížili.

– Uff! Naozaj to urobíš?

– Áno. Dávam ti na to slovo.

– Old Shatterhandovi verím.

– To môžeš a nesklameš sa! Obzri sa dozadu! Vidíš, Apači zastali. Poslal som k nim svojich dvoch druhov. Zostúpili z koní, aby vyčkali, až k nim prídem. Videli ste Santerovu stopu?

– Áno, ale zatiaľ sme ho nemohli dohoniť.

– Mieri do puebla Apačov.

– Tušili sme to, lebo sme si dobre všímali smer jeho stopy, keď sme ju sledovali.

– Bola to od vás veľká opovážlivosť! Stretnúť sa s Apačmi, to pre vás predsa znamenalo záhubu.

– Vedeli sme to. Ale Pida musí aj život vystaviť nebezpečenstvu, aby si opäť získal svoju medicínu. Chceli sme slediť okolo puebla dovedy, kým by sa nám podarilo Santera chytiť.

– Teraz sa vám to skôr môže podariť, lebo odvrátim od vás nebezpečenstvo. Ale iba v tom prípade to budem môcť urobiť, ak sa staneš mojím bratom. Zostúp z koňa! Vyfajčíme spolu fajku mieru!

– Uff! Old Shatterhand, tento veľký bojovník, ktorému sa podarilo bez cudzej pomoci uniknúť z nášho zajatia, pokladá Pida za hodného, aby sa stal jeho priateľom a bratom?

– Áno. Poponáhľaj sa, lebo bojovníci Apačov sú už netrpezliví.

Zoskočili sme zo sediel a vyfajčili sme podľa predpísaného spôsobu fajku mieru. Potom som Pidovi riekol, aby ostal tu i so svojimi bojovníkmi a vyčkal moje ďalšie pokyny. Znovu som vysadol na koňa a šiel k Apačom, ktorým Yato-ka zatiaľ vyrozprával, ako sme sa stretli a aké

sú moje zámery. Každý držal svojho koňa za uzdu a takto stáli v polkruhu, uprostred ktorého bol Til-lata, Krvavá Ruka.

Tohto Apača som poznal veľmi dobre. Bol síce ukrutne ctíziadostivý, ale mne bol vždy priateľsky naklonený, takže som mohol rátať s tým, že nebude nič namietat' proti mojim zámerom, ktoré som mal s Pidom a jeho bojovníkmi. Podal som Til-latovi ruku, povedal som mu niekoľko prívetivých slov a doložil som:

– Old Shatterhand prichádza sám a bez Winnetoua, náčelníka Apačov. Moji červení bratia by sa iste radi dozvedeli dačo bližšieho o smrti tohto slávneho bojovníka a ja im všetko vyrozprávam. Najprv však prehovorím s vami o Kiowoch, od ktorých prichádzam.

– Viem, čo chce Old Shatterhand od nás žiadať, – riekol Krvavá Ruka. – Yato-ka mi to už oznámil.

– A čo povieš na to?

– Old Shatterhand je náčelníkom Apačov, ktorí si ctia jeho vôľu. Desiati bojovníci Kiowov sa hneď môžu vrátiť do svojej dediny; ak sa tu nebudú dlhšie zdržovať, neublížime im.

– A mladý náčelník Pida?

– Videl som, že s Old Shatterhandom fajčil fajku mieru. Nech ide s nami. Bude naším hosťom, dokiaľ si to ty budeš priať, ale potom sa opäť stane naším nepriateľom.

– Dobre, súhlasím. Bojovníci Apačov nech sa teraz vrátia so mnou, aby sme chytili vraha Inču-čunu a jeho dcéry. Keď sa nám to podarí, zavediem ich k hrobu mŕtveho náčelníka. Howgh!

– Howgh! – odpovedal Krvavá Ruka a podal mi pravú ruku na znak, že tým potvrdzuje tento dohovor.

Nato som kývnutím ruky zavolał Pidu. Prijal Til-latovu podmienku a poslal svojich bojovníkov domov. Potom sme pokračovali v ceste po brehu Rio Pecos, v smere prúdu, a keď prišiel večer, utáborili sme sa.

Boli sme na území Apačov, a teda sme si mohli zapáliť vatru. Posadali sme si okolo nej, a keď sme sa navečerali, obširne som im vyrozprával všetko o Winnetouovej smrti. Moja správa hlboko zapôsobila na poslucháčov. Sedeli pri táborovom ohni dlho bez slova, mlčky, a potom si začali rozprávať niektoré význačnejšie udalosti zo života svojho milovaného a obdivovaného náčelníka. Cítil som sa celkom tak, akoby som bol zase prežíval Winnetouovu smrť. Ostatní už zaspali, no ja som bol ešte dlho hore a spánok mi nechcel sadnúť na viečka. Myslel som na testament a na zlato, ktoré v ňom Winnetou spomínal. Potom sa mi o zlato aj snívalo. Bol to hrozný sen! Ligotavý kov sa týčil v ohromnom množstve na kraji bezodnej priepasti a Santer ho lopatou zhŕňal do hlbiny. Nemohol som sa už na to dívať, chcel som zlato zachrániť a pustil som sa za Santerom do boja. Ale nevládal som ho premôcť. Tu zrazu v zemi pod nami zadunelo. Odskočil som, no Santer sa zrútil do hlbokiznej priepasti. Keď som sa prebudil, bol som spotený ako myš. Keď sa spí, aj sa sní; no po celý deň som sa nemohol ubrániť dojmu, že toto nebol obyčajný sen. A predsa tak ľahko som si ho mohol vysvetliť!

Jazdili sme veľmi rýchlo a len na poludnie sme sa zastavili, aby sme si trochu oddýchli. Chceli sme sa dostať do puebla čo najskôr, lebo sme vedeli, že Santer sa tam dlho nezdrží.

Neskoro popoludní boli sme už blízko puebla. Napravo stál náhrobok, ktorý sme vystavali vtedy pre Klekípetru. Naľavo bol breh, z ktorého som musel vtedy skočiť do Rio Pecos, keď som mal plávať o život. Ako často som tu neskoršie stál s Winnetouom a rozprávali sme sa o týchto udalostiach, pre mňa takých nepríjemných.

Zahli sme do bočného údolia a uzreli sme pred sebou pueblo, kde som kedysi býval s Winnetouom a jeho drahými. Už sa zmrákal a dym, vystupujúci zo všetkých poschodí puebla, nasvedčoval, že obyvatelia si varia večeru. Videli

nás, keď sme sa priblížili, no Til-lata aj tak priložil dlane k ústam a zvolal nahor:

– Prichádza Old Shatterhand! Old Shatterhand!
Ponáhľajte sa, bojovníci, a poďte ho privítať!

Na každom poschodí nastal veľký hurhaj; prenikavé výkriky sa niesli povetrím. Hneď spustili rebríky. Keď sme zoskočili z koni a vystupovali po rebríkoch, stovky veľkých a malých rúk sa natáhovali ku mne, aby ma privítali... Žiaľ, bolo to smutné privítanie, lebo dnes prvý raz som prišiel bez Winnetoua, ktorému už nebolo súdené uvidieť ešte raz toto milované miesto.

Ako som už prv spomínal, v pueble bývala iba malá časť kmeňa. Boli to tí, čo boli srdcu Winnetouovmu najbližší, a preto ľahko si predstaviť, že ma hneď zasypali tisícmi otázkami. No neodvetil som ani na jednu, ale najprv som sa vypytoval:

– Je tu Inta? Musím s ním hovoriť.

– Je vo svojej komôrke, – odvetili mi. – Privedieme ho.

– Nie. Je starý a slabý. Pôjdem k nemu sám.

Zaviedli ma do malej miestnosti, vytesanej v skale. Sedel tu akýsi starec. Keď ma zočil, radostne sa prekvapil a začal dlhú reč.

– To mi povieš neskoršie, – prerušil som ho. – Bola tu cudzia bledá tvár?

– Áno, – odpovedal.

– Kedy?

– Včera.

– Povedal ten muž, ako sa volá?

– Nie. Vravel, že Winnetou mu to zakázal.

– Už odišiel?

– Áno.

– Ako dlho sa tu zdržal?

– Asi taký dlhý čas, ktorý bledé tváre nazývajú hodina.

– Hľadal teba?

– Áno. Dal sa ku mne zaviesť a ukázal mi kožu s Winnetouovým totemom. Winnetou mu vraj kázal splniť posledný jeho rozkaz.

– Čo chcel od teba?

– Požiadal ma, aby som mu popísal jazierko, ktoré ste vtedy nazvali Deklil-to.

– A či si mu ho popísal?

– Veď som musel. Tak to predsa nariadil Winnetou.

– Popísal si mu kraj podrobne?

– Áno; vysvetlil som mu, ako ta má prísť, a potom som mu popísal tamjšie okolie.

– Smrekový les, skalú, vodopád?

– Všetko.

– Aj cestu k pilierovému bralu?

– Aj tú. Moju dušu občerstvovalo, že som s ním mohol hovoriť o miestach, kde som vtedy bol s Old Shatterhandom a náčelníkom Apačov Winnetouom, ktorý nás opustil a odobral sa do večných lovíšť. Čoskoro sa tam s ním zídem.

Nemohol som starcovi robiť výčitky. Poslúchol Santera, keď videl totem svojho milovaného náčelníka.

– Bol kôň bledej tváre veľmi vyčerpaný? – spýtal som sa ešte starého Apača.

– Vôbec nie. Keď jazdec odchádzal, jeho kôň bol taký čerstvý, akoby bol dlhý čas odpočíval.

– Jedla tu bledá tvár?

– Áno, ale nie mnoho, lebo sa veľmi ponáhlal. Pýtal si aj vlákna na zhotovenie zápalnej šnúry.

– Och! A dali ste mu ich?

– Áno.

– Načo potreboval zápalnú šnúru?

– To nepovedal. Museli sme mu dať aj pušný prach, a to veľmi mnoho.

– Na strieľanie?

– Nie; chcel tým vyhodiť čosi do povetria.

– Videl si, kam si schoval totem?

– Do medicínového vrecúška. Čudoval som sa tomu, lebo viem, že bledé tváre nemávajú medicínu.

– Uff! – zvolal Pida, stojaci vedľa mňa. – Ešte ju má! To je moja medicína! Ukradol mi ju.

– Ukradol? – zadivene sa spýtal Inta. – Vari bol ten človek zlodejom?

– Ešte viac než iba zlodejom!

– Ale ved' mal Winnetouov totem!

– Aj ten ukradol! Bol to Santer, ktorý zavraždil Inču-čunu a Nšo-či.

Starec tu stál, akoby sa bol zrazu premenil na soľný stĺp. Nechali sme ho zmeraveného hrôzou a odišli sme.

Nepodarilo sa nám teda predbehnúť Santera. Ba ani sme sa mu nepriblížili. To bolo nepríjemné, a preto Krvavá Ruka navrhol:

– Neostaneme tu, ale hneď sa vydáme na cestu. Možno, že ho dostihneme skôr, než sa dostane k Tmavej vode.

– Myslíš, že ho môžeme prenasledovať, aj keď sme neodpočívali? Mesiac a hviezdy síce svietia a mohli by sme uháňať i v noci.

– Nepotrebujem odpočinok!

– A Pida?

– Nebudem prv odpočívať, kým si nezískam nazad svoju medicínu, – odvetil mladý náčelník Kiowov.

– Dobre, najeme sa teda a potom si vezmeme čerstvé, odpočínuté kone. Svojho vraníka nechám tu. Aj mňa to ťahá preč. Keďže si Santer vzal so sebou pušný prach a zápalnú šnúru, to znamená, že chce dačo vyhodiť do povetria. Tým by sa mi všetko mohlo pokaziť. Musíme sa poponáhľať.

Pravdaže, obyvatelia puebla nás naliehavo prosili, aby sme ostali. Chceli, aby som im rozprával o Winnetouovi, o našich posledných dobrodružstvách a o jeho smrti. Potešoval som ich, že sa čoskoro vrátim. Voľky-nevoľky sa museli uspokojiť. Ani dve hodiny sme sa nezdržali v pueble a už sme aj uháňali preč na čerstvých koňoch a zaopatrení hojnými zásobami. Bolo nás dvadsaťtri: ja, Til-lata, Pida a

dvadsať Apačov. Til-lata chcel, aby nás toľkí sprevádzali, hoci sme taký veľký ochranný oddiel nepotrebovali. Územie, ktorým sme sa mali uberať, patrilo totiž Mimbrenom, kmeňu spríbuznenému s Apačmi, a teda sme sa nemuseli obávať nepriateľských útokov.

Od puebla k jazierku Tmavá voda bolo prinajmenej sto kilometrov, a najmä posledný úsek bol veľmi ťažký, lebo kraj tu bol skalnatý. Ak som rátal, že prejdeme denne niečo vyše osem kilometrov – a to bolo veľa – vyšlo mi, že sa dostaneme k cieľu asi za dvanásť dní.

Ani na um nám neprišlo hľadať Santerovu stopu. Tým by sme zbytočne strácali čas. Jednoducho sme sa uberali cestou, ktorou ma bol vtedy viedol Winnetou. Predpokladali sme, že aj Santer ide touto cestou, lebo Inta mu inú predsa nemohol popísať. Ak od nej odbočil, to nám mohlo byť len vhod.

Doteraz sa cestou neprihodilo nič takého, čo by stálo za zmienku. Jedenásteho dňa sme sa však stretli s dvoma Indiánmi. Bol to otec so synom. Cválali práve oproti nám. Otca som poznal. Bol to Mimbreno, ktorý nás zaopatril mäsom, keď sme tu boli s Winnetouom. Aj on ma hneď poznal, zastavil koňa a radostne zvolal:

– Old Shatterhand! Čo to vidím? Ty žiješ? Nie si mŕtvy, neumrel si?

– Vari sa povráva, že som už mŕtvy?

– Áno, vraj ťa zastrelili Siouxovia.

Hneď som tušil, že sa stretol so Santerom.

– Kto to povedal? – spýtal som sa.

– Istá bledá tvár. Rozpovedala nám, ako Old Shatterhand a slávny Winnetou prišli o život. Musel som tomu veriť, lebo ten muž mal Winnetouov totem i jeho medicínu.

– A predsa to bola lož, lebo vidíš sám, že žijem!

– Hádám ani Winnetou nezomrel?

– Žiaľ, ten je mŕtvy. Kde si sa zišiel s tým belochom?

– V našom tábore. Chcel si vymeniť svojho vyčerpaného koňa a vyhľadať nejakého sprievodcu k Deklil-to. Iste to bolo nepravé meno a mal hádam na mysli vodu, ktorú my

voláme Šiš-tu, Čierne jazero. Ponúkol mi Winnetouovu medicínu a ja som pristal. Dal som mu sviežeho koňa a zaviedol som ho i so synom k Šiš-tu. Hneď videl, že je na správnom mieste, ktoré hľadal.

– Oklamal ťa. Máš tú medicínu?

– Áno, mám ju pri sebe.

– Ukáž nám ju!

Vytiahol ju zo sedlovej kapsy. Pida radostne vykrikoval a už aj po nej natáhoval ruky. Ale Mimbreňa mu ju nechcel dať. Rýchlo som vec objasnil, aby som zabránil ďalšiemu sporu:

– Táto medicína patrí mladému náčelníkovi Kiowov. Winnetou ju nikdy nemal v rukách.

– Iste sa mylíš, – zvolal Mimbreňa.

– Viem to určite.

– Veď len pre túto vzácnu medicínu som sa vybral s ním na takú ďalekú cestu a dal som mu skvelého koňa.

– Potreboval odpočínutého koňa, lebo vedel, že má za chrbtom prenasledovateľov. Povedal ti veľkú lož, aby ťa prinútil k výmene.

– Keby to nehovoril Old Shatterhand, ani by som neveril. Musím medicínu vydať?

– Áno.

– Dobre. Ale vrátim sa a toho luhára a podvodníka zabijem.

– Tak pod' s nami, lebo aj my chceme s ním zúčtovať.

Súhlasil a pripojil sa k nám. Keď sme mu stručne vysvetlili, kto je Santer a čo má na svedomí, oklamany Indián veľmi ľutoval, že vrahovi dal čerstvého koňa a že ho zaviedol až na určené miesto, lebo tým mu vlastne pomohol získať ešte väčší náskok, pred nami.

Pida bol nesmierne šťastný, že má zase svoju medicínu, a to úplne neporušenú. Dosiahol účel svojej cesty. Budem to môcť povedať i ja?

K jazero sme dorazili na druhý deň, ale až večer, keď sme už nič nemohli podniknúť. Potichu sme sa utáborili pod

stromami a oheň sme nezapálili, aby sme sa neprezradili Santerovi. Ten lotor nepovedal Mimbreňovi, načo sem prišiel, a hneď ho poslal nazad.

Cesta, ktorou sme sem prišli, viedla od Rio Pecos cez juhozápadný výbežok Nového Mexika. S oboma Mimbreňmi sme sa stretli v Arizone, kde sa územie Gileňov stretá s územím Mimbreňov. Aj Gileňovia patria k apačským kmeňom. Tie kraje sú väčšinou pusté a smutné. Skaliská a skaliská, nič iné, samý kameň. Pravda, kde je voda, vyvíja sa aj bohatá, bujná vegetácia, ktorá však nesiahá ďaleko od brehov potôčikov. Slnko spáli všetky rastliny, ktoré si nemôžu stratenú vlahu rýchlo nahradiť. Lesov je v týchto krajoch veľmi málo.

Tam však, kde sme boli teraz, príroda urobila výnimku.

Bola to kotlina, kde vyvieralo viacej prameňov. Voda z nich zaliala dno kotliny, takže sa tu vytvorilo jazierko. Výtok z neho bol na západnom brehu a my sme sa teraz ocitli na východnom. Stráne kotliny, porastené hustým lesom, stúpali strmo nahor a dodávali tejto hlbokkej vodnej nádrži tmavé sfarbenie, pre ktoré sme ju nazvali Tmavá voda. Ako sme sa dozvedeli včera, Mimbreňovia ju volali Čierne jazero. Severná stráň bola najvyššia. Z jej úpätia vystupovala holá skala a strmela nad jazernou hladinou ako nachýlený obrovský pilier. Za týmto skalným pilierom sa zhromažďovali vody tečúce z vysokého zalesneného končiara a vyhlodali si v tejto kamennej mase odtok, cez ktorý sa rútili do jazera z výšky tridsať metrov. Tu bola „padajúca voda“, ktorú Winnetou spomínal v testamente. Práve nad týmto vodopádom bola v brale jaskyňa, do ktorej sme sa vtedy nemohli dostať. Winnetou však iste k nej neskôr našiel prístup. Nad touto jaskyňou sa vypínala najvyššia časť pilierového brala akoby ochranná strecha; tu bolo totiž bralo rozšírené do obrovskej kamennej platne, ktorá akoby visela vo vzduchu. Nepochybne bola obrovskej váhy a človek sa musel čudovať, že sa ešte nezrútila do hĺbky.

Napravo od pilierovitého brala sa oň opierala druhá skala, na ktorej sme vtedy zabili grizlyho. Preto ju Winnetou pomenoval Tse-šoš, Medvedia skala. Tolko na vysvetlenie.

Blížila sa rozhodná chvíľa a preto som nemohol takmer ani spať. Sotvaže sa rozbrieždilo, začali sme hľadať stopy po Santerovi. Nenašli sme nič. Preto som sa rozhodol, že vyleziem hore na skaly, tam Santera určite nájdem.

Vzal som so sebou iba Til-latu a Pidu. Vystupovali sme hore Smrekovým lesom, ktorý Winnetou spomínal, až sme sa dostali k Medvedej skale. „Tam zideš z koňa a vylezieš...“ ďalej som sa pri čítaní závetu nedostal. Kam som to mal vyliezť? Zaiste na vrch. Musel som sa o to pokúsiť. Skalná stena tu bola veľmi strmá, ale predsa to šlo; postupovali sme vyššie a vyššie, až sme sa ocitli naboku pod jaskyňou. Ďalej sme nemohli. Ak tu nejaká cesta bola, iste sme ju minuli, lebo som nemal Winnetouov popis. Práve som sa chcel vrátiť, keď zahrmel výstrel a tesne vedľa mňa plesla do skaly guľka. A zhora zakričal akýsi hlas:

– Pes, ty si zase na slobode? Myslel som, že len Kiowovia idú za mnou. Ber sa do pekla k diablovi!

Zahrmel druhý výstrel, ale ani tentoraz ma guľka netrafila. Keď sme pozreli hore, uvideli sme Santera stáť vpredu na kraji jaskyne.

– Prišiel si si vziať Apačov testament a vyzdvihnúť poklad? – zarehotal sa. – Prichádzaš neskoro. Už som tu a aj šnúru som už zapálil. Nedostaneš nič, vôbec nič, všetko si vezmem ja, aj tie bláznivé základiny a dary pre chudobných!

Opäť sa zarehotal z plných pľúc a potom pokračoval:

– Ako vidím, nepoznáš cestu sem. Ani tú, ktorá na druhej strane vedie dolu? Tadiaľ si pekne znesiem všetko zlato a vy mi v tom nebudete môcť zabrániť. Nadarmo ste konali takú dlhú cestu. Tentoraz som ja víťazom, hahaha!

Čo robiť? Ten lotor je hore pri poklade a my sa ta nemôžeme dostať. Možno, že by sme cestu neskôr našli, ale kde ten zatiaľ bude! Ved' hovoril o akomsi zostupe na druhej strane. Tu nemôžem otáľať, musím ho zastreliť. Ale z tohto miesta bude ťažko strieľať do výšky; ani on ma netrafil. Preto som zostúpil trochu nižšie a sňal som z pleca medveďobjku.

– Och, ten pes chce strieľať! – zvolal. – To je tu ťažko. Postavím sa ti trochu vhodnejšie.

Zmizol, ale o chvíľu sme ho uzreli opäť, a to hore na skalnej platni. Stal si celkom na jej okraj; zmocňoval sa ma až závrat. Držal v ruke čosi biele.

– Pozrite sem! – kričal na nás. – Tu je testament. Poznám ho naspamäť a už ho nepotrebujem. Nech si ho má jazero pod nami, vy ho však nedostanete!

Roztrhal papiere a drobné útržky hádzal dolu. Vírili vo vzduchu, svietili belosťou a napokon klesali do vody jazera. Tam Winnetouov závet – taký drahocenný v mojich očiach! Nemôžem povedať, že som sa hneval, ani že som zúrili; to všetko sú prislabé výrazy. Vo mne to až vrelo.

– Lotor! – zareval som naňho. – Počúvaj ma chvíľku!

– Áno. Rád ťa počúvam! – zvolal posmešne z výšky.

– Inču-čuna ťa pozdravuje.

– Ďakujem.

– Aj Nšo-či.

– Ďakujem, ďakujem pekne!

– A v mene Winnetoua posielam ti túto guľku. Poďakovať sa už nemusíš.

A hneď som si aj priložil medveďobjku k plecu. Zásah je istý, musím trafiť. Nikdy nemusím dlho cieľiť, ani teraz to nebude treba... ale čo je to? Trasia sa mi ruka? Alebo Santer sa pohybuje? Či azda trasia sa skala?

Nemohol som mieriť a odložil som pušku, aby som sa pozorne díval.

Bože môj, skala sa kýve sem a tam! A zrazu sa ozvalo ťažké, tlmené dunenie. Z jaskyne vyšľahol dym. Časť

pilierového brala nahor od jaskyne začala sa nakláňať, akoby ju tisla neviditeľná obrovská päť, nakláňala sa čoraz hlbšie i so Santerom na kamennej platni. Ten podliak rozhadzoval rukami vo vzduchu a reval o pomoc. O chvíľu odlomená časť skaly celkom stratila ťažisko a s mohutným rachotom, praskotom a lomozom sa zrútila do hĺbky, do jazera. Stál som tu bez slova, zhrozený.

– Uff! – zvolal Pida a rozhodil rukami. – Veľký Duch ho potrestal a zvalil pod ním skalú.

Til-lata zbledol; bolo to zreteľne vidieť aj na jeho bronzovej pleti. Ukázal dolu na spenené vlny jazera, ktoré teraz vyzeralo ako voda vriaca v obrovskom kotle, a poznamenal:

– Zlý duch ho stiahol dolu do vriacej vody a vydá ho až v deň posledného zúčtovania. Je prekliaty.

Nechcel som nič povedať a vlastne ani som nemohol. Môj sen, môj sen! Zlato dolu v priepasti, na samom dne jazera! A biedna Santerova smrť! V poslednej sekunde ma osud ušetril a nemusel som toho podliaka zastreliť. Sám seba potrestal, alebo lepšie povedané vykonal nad sebou ortieľ vyššej moci, sám sebe bol katom, lebo sám zapálil šnúru.

Dolu na jazernom brehu stáli Apači a živo rozhadzovali rukami. Til-lata aj Pida zbehli k nim zo zvedavosti, či azda vidieť Santerovu mŕtvolu vo vlnách. Ale bola to márna námaha. Santer spadol do vody i so skaliskami, ktoré ho zakryli a pochovali na jazernom dne.

Hoci mám inak pevnú povahu a nedám sa len tak ľahko vyviesť z rovnováhy, teraz som cítil naraz takú slabosť, že som si musel sadnúť. Schytával ma závrat. Musel som zažmúriť oči, no i tak som stále videl pred sebou rútiacu sa skalú a počul Santera vrieskať o pomoc.

Ako sa to všetko vlastne stalo? Zaiste to bol výsledok Winnetouovej opatrnosti. Mne by sa to nebolo stalo. Winnetou hádam popísal úkryt a prípravu nálože so zápalnou šnúrou tak, aby som tomu mohol porozumieť iba ja a nikto iný. Každý nepovolaný musel zle pochopiť Winnetouove

slová a zapáliť nálož, aby zničil seba samého. Ale čo sa stalo s pokladom, so zlatom? Je ešte hore, alebo už leží pod kusmi rozlámaného skaliska na dne Čiernej vody, zakryté ľudským očiam navždy?

Keby hneď ležalo na dne jazera, to by ma nermútilo. Pre mňa bolo najväčšou stratou, že testament môjho mŕtveho červeného brata bol zničený, roztrhaný. Myšlienka na tie drahé riadky mi hneď vrátila stratenú silu. Vyskočil som a už som aj zliezal dolu skalnou stenou. Azda môžem z jazera vytiahnuť ešte niekoľko kúskov! Áno, tam uprostred hladiny sa čosi belie. Vyzliekol som sa, skočil do vody a plával tým smerom. Áno, bol to kúsok z Winnetouovho testamentu. Plával som sem a tam po jazere a našiel som ešte tri iné zvyšky. Položil som ich na slnko a vyčkal, až uschli. Potom som sa pokúsil preslabikovať jednotlivé slová, napoly zmyté a rozmazané vodou; pravda, nešli súvisle za sebou. Po dlhšej námahe sa mi podarilo prečítať: „...dostanú polovicu... lebo chudoba... roztrhnúť skalú... rozdeliť... bez pomsty...“

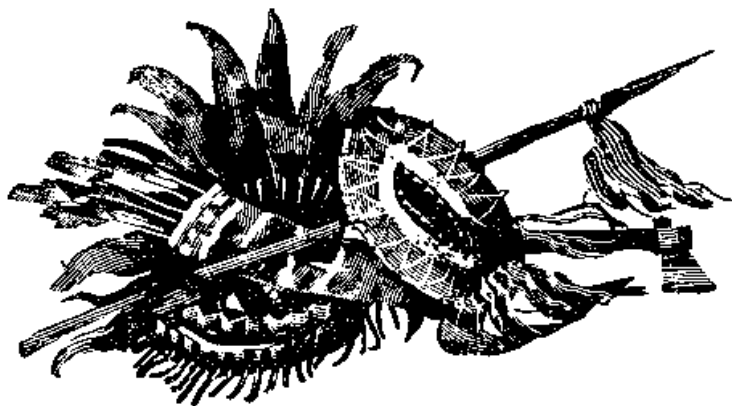
To bolo všetko, teda takmer nič, a predsa dost, aby som mohol vytušiť aspoň časť obsahu. Tieto malé kúsky papiera som si dobre uschoval a úctivo ich opatrujem.

Neskoršie, keď som sa ako-tak upokojil, začali sme pátrať. Vyslali sme okolo jazera oddiel Apačov, aby hľadali Santerovho koňa. Isteže dakde tu bude. Musíme ho nájsť, lebo by zahynul smädom, ak ho Santer uviazal. My ostatní sme vystúpili na skaly, aby sme hľadali priechod k jaskyni, ktorá, pravda, už nejestvovala. Niekoľko hodín sme sa lopotili márne a napokon som si v duchu ešte raz prebral slovo za slovom všetko, čo som čítal v testamente. Posledná veta, ktorú som ešte stihol prečítať, znela: „Tam zostúpiš z koňa a vylezieš...“ Tu som sa zarazil pri slove „vylezieš“. Možno síce vyliezť na strmý vrch, ale to slovo sa používa aj v inom význame. Čo, keď sa to vzťahuje azda na nejaký strom? Pátrali sme ďalej a tu sme našli dosť silný a vysoký smrek, stojaci blízko pri pilierovej skale a naklonený k nej, takže sa o ňu opieral korunou. Tu je to! Vyliezol som na

smrek. Uzrel som skalný výstupok, dost' široký, aby človek po ňom mohol ísť, hoci zdola ho takmer nebolo vidieť. Pustil som sa po ňom a prešiel som za roh. Naozaj! Dobre idem! Uzrel som pred sebou asi pol druhu metra širokú, ľahko schodnú cestičku, ktorá po zadnej časti braliska špirálovite, nie príliš strmo viedla nahor a končila sa tam, kde sa bralisko odlomilo a kde vznikla nová plošinka. Vystúpil som až sem a tu som sa ocitol medzi hrbami väčších i menších kameňov, ale zato som celkom zreteľne mohol rozoznať dno zničenej jaskyne. Ale zlato nebolo skryté pod jaskyňou, ale v jej stenách, prípadne ešte vyššie v pilierovom brale, tak teraz leží na dne jazera.

Zavolať som nahor Apačov, aby mi pomohli hľadať. Obrátili sme každú skalú, každý kamienok, ale nenašli sme nič, ani len najmenší znak po zlato. A všetci, ako sme tu boli, sme sa naučili a navykli si vyvodzovať správny výsledok aj podľa najmenšej stopy, podľa najnepatrnejšieho znamenia. Ale tu bola všetka námaha márna a všetok dôvtip nič nepomáhal. Keď sme večer opäť zostúpili k jazeru, aby sme tam prenocovali, práve sa vracali Apači, vyslaní hľadať Santerovho koňa. Našli ho. Prekutral som sedlové kapsy; nebolo v nich nič.

Celé štyri dni sme sa zdržali pri Tmavej vode a vynaložili sme na pátranie všetky sily. Som presvedčený, že by sme

zlato boli našli, keby bolo bývalo skryté tesne pod jaskyňou alebo nižšie v pilierovom brale. Teraz všetko leží na dne hlbokého jazera pri lotrovi, ktorý ho našiel iba preto, aby mu vystlalo hrob. Vrátili sme sa teda do puebla pri Rio Pecos bez pokladu, ale aspoň so správou, že vraha, ktorý zabil Inču-čunu a Nšo-či konečne, konečne stihol trest.

Zmizol závet Apačov, ako zmizol aj sám pisateľ a ako zmizne celé červené plemeno. Winnetou bol veľmi schopný a nadaný, a predsa nedosiahol svoj veľký cieľ, nemohol splniť svoju vznešenú životnú úlohu. Ako zdrapy testamentu, rozhodené do vzduchu, tak nepokojne bez oddychu blúdia a potulujú sa červení bojovníci po šírych rovinách, ktoré im kedysi patrili.

Ale keď niekto zastane pri Winnetouovom hrobe medzi vrchmi Gros Ventre a riekou Metsur, iste si povie: „Tu je pochovaný Winnetou, Indián, ale zato veľký človek!“ A keď medzi krovskami a vodou bude práchnivieť posledný člen červeného plemena, posledný zdrap papieru, vtedy pred savanami a vrchmi Západu zastane spravodlivo zmýšľajúca i cítiaca generácia a povie: „Tu odpočíva červené plemeno; nestalo sa veľkým, lebo sa takým stať nesmelo!“

DOSLOV

Doslov v knihe je často čosi podobného ako doložka v liste: Spisovateľ ešte hovorí čosi, čo však vôbec netreba povedať, pretože čitateľ to pokladá za samozrejmosť, alebo dodatočne ešte čosi pridáva, čo mal napísať v diele, ale zabudol. V oboch prípadoch je otázne, či si tým spisovateľ vystavuje dobré vysvedčenie.

Keď som sa i pri všetkom rozhodol napísať doslov, tak len preto, aby som v ňom vyjadril vďaku tým čitateľom a čitateľkám, ktorí ma poctili listami. Prišlo mi na stá a stá listov a vo všetkých som sa dočítal, akú obľubu si v každom srdci získal Winnetou, náčelník Apačov, a aké nadšenie vzbudil v dušiach.

Tým svojim čitateľom a čitateľkám, ktorí sa mi sťažovali, že viac o Winnetouovi už nič nepočujú, môžem povedať, že nie je tak. Tieto tri zväzky tvoria síce uzavreté dielo, ale sú len výberom z príhod a zážitkov mladého náčelníka Apačov. Napísal som toto dielo, aby som zachoval pamiatku na Winnetoua a aby som vzbudil súcit k vymierajúcemu indiánskemu plemenu, a budem ešte mnoho a mnoho rozprávať o Winnetouovi.

Oberlössnitz-Dresden

S p i s o v a t e ľ

HRDINA UMIERAJÚCEHO NÁRODA

Winnetou patrí medzi najznámejšie romány Karla Maya; nepochybne je i najslávnejší. Predovšetkým on založil spisovateľovu svetovú popularitu. Je to v nejednom ohľade autorovo kľúčové dielo, akýsi román románov, ktorý ako rámec objíma skoro všetko, čo May napísal, a spája to do kompaktného celku. Príbeh priateľstva Winnetoua a Olda Shatterhanda je chrbtová kosť, z ktorej vyrastajú ostatné knihy.

Bez Winnetoua by sme dosť ťažko pochopili celé Mayovo dielo. Stojí pri jeho začiatkoch; ako hovorí autor vo vlastnom životopise, myšlienka Winnetoua sa zrodila ešte za jeho prvého štvorročného pobytu vo väzení.^{*)} Samozrejme, nebol to ešte ten Winnetou, ako ho neskôr stvoril, len akási základná inšpirácia, no aj tak je priam symbolické, že Winnetou sa zrodil skôr, ako autor začal vôbec písať svoje početné dobrodružné príbehy. Zrodil sa ako sen o slobode uprostred väzenských múrov, sen o ušľachtilosti v spoločnosti zločincov a podvodníkov. Je to sen, ktorý Mayovi pomáhal preniesť sa ponad trpkosti a poníženia väzenského života – a iste tak trochu i svojrázne zašifrovaná sebakritika.

Preto znamená ušľachtilý náčelník Apačov viac, než napr. malý odvážny krasorečník Hadži Halef Omar, ktorému venoval May dva rozsiahle románové cykly z Orientu. Winnetou je totiž okrem iného aj s y m b o l a i d e á l. Ideál základných ľudských cností a symbol indiánskeho národa, hrdého a vymierajúceho. Stojí dokonca vyššie ako jeho partner Old Shatterhand; jeho osud predznamenáva nezadržateľná tragédia vlastného národa, ktorá vpisuje i jemu samému na čelo znamenie smrti. Keby bol May trochu disciplinovanejší, keby vládol väčším básnickým talentom a vedel spájať dobrodružné zápletky s psychologickým ponorom, mohol tu vzniknúť veľký tragický typ.

*) O Mayovom živote viac v doslove k Petrolejovému princovi (Mladé letá, Bratislava 1963)

Winnetouova osobnosť je vrcholom Mayovho diela i svetonázorom, autorovo vyznanie viery. Uberá mu to na životnosti? Áno – napríklad tam, kde sa o cnosti len hovorí veľkými slovami. No rozhodne nie tam, kde hrdina koná so samozrejmou ušľachtilosťou. Nezabúdajme, že Winnetou je tak trocha rozprávka, autorov sen o dokonalosti. Nechcem samozrejme zrovnávať literárne kvality – ale čo by zostalo zo všetkých tých ušľachtilých rytierov bez bázne a hany, ktorí vystupujú v artušovskom cykle, v ruských bylinách alebo v ľudových rozprávkach, keby sme ich nebrali takých, akí sú: ako zhmotnený výraz ľudských túžob. Na túto kvapku snenia má predsa literatúra plné právo – najmä ak stojí v službách dobrej veci.

V porovnaní napr. s takým Oldom Surehandom alebo trilógiou Satan a Judáš môžeme na románe o Winnetouovi veľmi ľahko zistiť všetky slabiny mladého začiatočníka, ktorý sa ešte len púšťa do rozsiahlej stavby svojho diela. Román nemá pevnú stavbu v klasickej románovej zmysle, sú to skôr uzavreté epizódy a príhody, pospájané putovaním hlavných postáv. May totiž mnohé zo svojich románov – a je to predovšetkým Winnetouov prípad – neplánoval pôvodne ako romány, ale písal ich ako poviedky pre rozličné časopisy a až po rokoch v knižnom vydaní z nich „montoval“ romány. Aj pri najlepšej snahe a úpravách klasický román z nich vzniknúť nemohol. Winnetou je preto typickým príkladom žánru, ktorý si May vytvoril pod názvom „cestopisný román“: nemá románovú gradáciu a zápletky a vlastne ani jednoliaty dej, jeho hrdinovia zostávajú rovnakí a ich príbehy v jednej rovine; je to akási kronika, ako sa dostávali hrdinovia z jedného dobrodružstva do druhého.

Na druhej strane má však toto Mayovo „začiatočníctvo“ aj isté čaro. Mladý autor píše jednotlivé kapitoly svojho románu sviežo a bez remeselnej rutiny, priam cítiť, s akou radosťou a elánom sa vrhá do snovania ďalších a ďalších dobrodružstiev. Niektoré epizódy a nápady neskôr zopakoval v iných románoch (to je pochopiteľné, ak uvažíme, že jeho posledné a dosiaľ najkompletnejšie Zbrané spisy obsiahli 70 zväzkov!), tu si však uvedomujeme, že ich objavuje priam pred našimi očami. Pri Winnetouovi (najmä v prvom zväzku) cítime aj napriek formálnym nedostatkom, že vznikol ako výsledok tvorivého procesu, nie ako mechanická zárobková činnosť podľa šablóny.

Proti bežným poverám a ohováračkám ukazuje May vo Winnetouovi polemicky Indiánov nie ako krvavé šelmy, ale naopak, ako obeť oveľa ukrutnejších a krvavejších belochov. Zostane nezmazateľnou historickou hanbou, že základy americkej civilizácie stoja na obrovskom hrobe surovo vyvraždenej indiánskej kmeňov. Ak sa odhaduje pôvodný počet Indiánov pred započatím kolonizácie územia terajších USA bielymi osadníkmi na dva milióny, okolo roku 1930 ich bolo už len tri štvrté milióna a roku 1950 dokonca 343 tisíc! Už v minulom storočí bol Indián „umierajúci muž“, ako o ňom hovorí May. Zdecimovali ho nielen lepšie zbrane a presila bielych, ale aj nákazlivé choroby, hlad a alkohol.

To všetko bola historická nevyhnutnosť – aj keď to vôbec o nič nezmenšuje a neospravedlňuje jej ukrutnosť. Teoreticky sa možno dalo riešiť všetko aj inak, miernejšie a spravodlivejšie. Lenže mladý americký kontinent bol netrepezlivý, búrlivo rástol, rozširoval sa – a nespočetnekrát za sebou vyhánal Indiánov z území, ktoré im zmluvy vo Washingtone opäť a opäť prideliť obovali „na večné časy“. Nešlo vždy o vierolomnosť, nejedna takáto zmluva vznikla z úprimného úsilia vyriešiť boľavú „indiánsku otázku“ – ale bezohľadný život mal príliš prudké tempo, než aby sa obzeral na kus papiera, hoci aj s prezidentovým podpisom. Pritom lovci, drevorubači a farmári neprenikali do indiánskeho vnútrozemia z túžby po dobrodružstve a väčšinou tiež nie zo ziskuchtivosti (prirodzene, pokiaľ sa na indiánskom území neobjavilo zlato) – ale proste preto, že lode chrlili na pobrežie nové a nové davy prisťahovalcov zo všetkých kútov sveta. Odrazu bolo málo miesta pre všetkých, takže voľky-nevoľky museli ďalej, masa ich vytlačala do divého vnútrozemia a oni potom ďalej vytlačali Indiánov. Mnohí iste neboli voči Indiánom nepriateľsky naladení; nemuseli ich ani vraždiť. Stačilo, že ich vytlačili z pôvodných lovišť, vydrancovali štedrú prírodu, zničili ich kukuričné polia, likvidovali fantastické stáda mohutných bizónov – hlavný zdroj potravy i ošatenia Indiánov – a vymierali celé kmene. (Nie je bez zaujímavosti, že podľa nových výskumov nevykynožili bizónov poľovníci, ako povestný Buffalo Bill, ani sviatoční strelci, odstrelujúci z vlakov celé stáda, ako sa to dodnes traduje v encyklopédiách, ale predovšetkým nákazlivé choroby, ktoré medzi bizónov zavliekli čriedy domáceho dobytká v novovznikajúcich dobytkárskych oblastiach.)

Ak sa teda Indiáni bránili, nebolo to z nejakého krvilačného nepriateľstva k belochom, ani zo zaľatej nedôvery k civilizácii – veď ich vyhánali aj z území, ktoré obrábali a spravovali podľa vzoru belochov. Už dávno nešlo o divochov; neraz bola jediným rozdielom medzi nimi a bielymi farmármi len farba pokožky. (Např. Čerokovia si od roku 1821 tlačili knihy vo vlastnom jazyku a od roku 1828 dokonca časopis Cherokee Phoenix!) Často teda nešlo ani o „šírenie civilizácie“, len o získavanie pozemkov pre bielych osadníkov. Indiáni bojovali o svoju existenciu, o holé životy. Preto sa tak zúfalo bránili, keď začala železnica sputnávať voľnú prériu; odrazu pre nich nebolo miesta v ich odvekej vlasti.

May, hoci v Amerike nebol, bystro vycítil tento tragický paradox. Chápe nevyhnutnosť belošskej rozpínavosti (bola jedným z príznakov formovania amerického národa), ale aj tragickú situáciu indiánskych kmeňov. Vidí beznádejné postavenie Indiánov, nenachádza riešenie – odtiaľ smútok, ktorý vložil do svojho Winnetoua. Ale aj hnev a rozhorčenie, s akým obžalúva ľudskú krutosť a bezcitnosť a bojuje proti nezmyselnému vraždeniu, rasizmu a ľudským vzťahom, v ktorých túžba po zlate nahrádza svedomie a neštíti sa ani najväčších podlostí.

Winnetou je symbolom zbratania ľudstva, romantickou zástavou statočnosti, priateľstva, prostého hrdinstva, charakteru.

Čo možno žiadať viac od dobrodružného románu? Najmä ah k tomu pridáme celú galériu originálnych typov z divokého západu a vzrušujúci dej, v ktorom sa dozvieme veľa zaujímavého aj o Amerike druhej polovice minulého storočia, o dejinných faktoch i živote drsných zálesákov. Nie náhodou vychádza Winnetou stále v nových a nových vydaniach, aby v ňom generácie mladých ľudí našli odpoveď na svoju túžbu po romantike a dobrodružstvách. Za všetkých to vyjadril jeden z čitateľov hamburského Spieglu, ktorý koncom roku 1962 reagoval na ironický článok o Karlovi Mayovi slovami: „V každom prípade prinieslo objavenie Winnetoua ľuďom, predovšetkým nám Nemcom, viac radosti ako objavenie strelného prachu.“

Kornel Földvári

VYSVETLIVKY

PRVÁ KAPITOLA / NA VEĽKEJ ZÁPADNEJ TRATI

- punk* – zápalné práchno, ktoré lovci na divokom západe používali i s kresadlom namiesto zápaliiek
- goosfoot* – (angl., vyslov gúsfút) mrlík, rastlina so srdcovitými lístkami a s tuhou vôňou
- gaučo* – juhoamerický pastier dobytky
- halloo* – (angl., vyslov helú) haló
- Thank you, master* – (angl., vyslov thánk jú, máster) Ďakujem vám, pane
- savana* – trávnatá step
- all devils* – (angl., vyslov ól devíz) do čerta
- sovereign* – (angl., vyslov soverin) anglická zlatá minca, rovnajúca sa hodnotou funtu šterlingov
- pshaw* – (angl., vyslov pšó) bah (citoslovo vyjadrujúce posmešné odmietnutie)
- well* – (angl., vyslov uel) dobre, no tak, teda
- bushheader* – (angl., vyslov bušhedr) zbojník v krovinatých a horských krajoch divokého západu
- wonderful* – (angl., vyslov uandrfl) báječné, obdivuhodné
- hang sorrow* – (angl., vyslov häng sorou) úslovie asi ako: nech parom uchyť všetok žiaľ
- Waikur* – indiánske pomenovanie Kalifornie
- otec bledých tváří* – prezident Spojených štátov
- kaliko* – bavlnená tkanina
- nugget* – hrudka zlata
- Aztlan* – názov Mexika v reči Siouxov
- Nemohla to byť hviezda, lebo bod sa nápadne zväčšoval a blížil.*
Prichádzal vlak – Americké rušne na rozdiel od európskych mali vtedy iba jediný reflektor
- sounds* – (angl., vyslov zaundz) doparoma
- ladies* – (angl., vyslov lejdyz) panie
- good evening* – (angl., vyslov gud ívnyng) dobrý večer
- my dear* – (angl., vyslov maj dýr) môj drahý
- stampedo* – splašený útek koni, spôsobený úmyselne

bless me – (angl., vyslov bles mi) prepánakráľa
intermezzo – (tal., vyslov intermedzo) medzihra
behold – (angl., vyslov bihould) ľaľa, pozri, pozrite
good morning – (angl., vyslov gud mórning) dobré ráno

DRUHA KAPITOLA / ZBOJNÍCI PÚŠTE

rastreador – stopár
No pre koly, ktoré v nej označujú cesty, je široko-d'aleko známa pod menom Llano Estacado – Llano estacado (špan., vyslov ľjano estakado) znamená v preklade: step, v ktorej sú pozatĺkané koly
apatia – necitlivosť voči okoliu a jeho vplyvom
Rosinanta – kobyľa Dona Quijota de la Mancha, hrdinu rovnomenného románu slávneho španielskeho spisovateľa Cervantesa
Yankee – (angl., vyslov jenkí) posmešný názov Američana
lack-a-day – (angl., vyslov ľakedej) beda, prebeda
good luck – (angl., vyslov gud lak) aké šťastie
heigh-ho – (angl., vyslov hejhoh) ach, prepánajána
Morning Herald – (angl., vyslov mórnyng hereld) – Ranný hlásateľ
well done – (angl., vyslov uel dan) výborne
carajo – (špan., karacho) doparoma
thunder-storm – (angl., vyslov thandr stórm) hrom a blesky
Track Smelter – (angl., vyslov trak smellôr) Vyňuchávatel' stôp
As-ko-lah – indiánske meno, znamená: Medvedie Srdce
starý coon – (angl., čítaj khún) skratka pre racoon (rekhún) mýval; zaužívaná žartovná prezývka medzi zálesákmi, starý medved'
all right – (angl., vyslov ól rajt) výborne, dobre
pemikan – Indiáni uchovávajú mäso tak, že ho sušia na vzduchu, potom drvia na prach a zmiešajú š borievkami. Zmes je veľmi výživná a volajú ju pemikan
boy – (angl., vyslov boj) chlapec; *boys* – chlapci

TRETIA KAPITOLA / MEDZI KOMANČMI

sombrero – ľahký klobúk so širokou strechou; nosí sa najmä v južných krajinách so španielskym obyvateľstvom
have care – (angl., vyslov häv khér) pozor
kalumet – fajka

sedmohlások – druh amerického vtáka, ktorý sa vyznačuje hlasom s mnohými tóninami
yes – (angl., vyslov jes) áno
serapa – súčiastka mexického obleku; je to akýsi šál alebo prikrývka s otvorom uprostred, cez ktorý sa prestrčí hlava, takže serapa potom kryje hrud' i chrbát
depozitné doklady – potvrdenky o uložených cenných veciach, ako napr. drahokamoch, vzácných pamiatkach a pod.
mýval – severoamerický dravec príbuzný medveďovi
hickorový strom – druh orecha, vyskytujúci sa v Severnej Amerike
To-kei-chun – Rohatý Býk
oposum – cicavec patriaci do skupiny vačnatcov. Žije v lesoch a hustých krovinách Ameriky. Cenná je jeho žltohnedá kožušina, ktorá je veľmi hustá a trvanlivá
legíny – indiánske gamaše alebo nohavice, ktoré chránili lýtko pred zimou, tŕňmi alebo hmyzom. Často bývali po stranách ozdobené prúžkami kože, sklenými perlami a okrasami zo štetín v podobe strapcov
Pimo – prezývka indiánskeho kmeňa Apačov

ŠTVRTÁ KAPITOLA / V KALIFORNII

smerom od poludnia na polnoc – smerom z juhu na sever
mormoni – členovia náboženskej sekty v Severnej Amerike, nazývaní tiež „svätí posledných dní“; sekta bola založená roku 1830
Veľké mesto pri Soľnom jazere – Salt Lake City
vaquero – pastier dobytky
haciendero – majiteľ haciendy, hospodárskej usadlosti
escudo – dukát seňora – pani seňorita – slečna
bazilišok – netvor z rozprávok, ktorého pohľad usmrcuje
adiós – (špan.) zbohom
anklong – hudobný nástroj skladajúci sa z 24 bambusových kúskov a ťažký prinajmenej 25 kg
kuli – východoázijský nosič bremien
farebné dámy – dámy inej pleti než bielej, napr.: Indiánky, mulatky, kvadrónky, černošky, Číňanky atď.
kvaker – člen protestantskej sekty, ktorá vznikla v 17. storočí v Anglicku a rozšírila sa i do Severnej Ameriky
metropola – mesto svetového významu, hlavné mesto
horse-keeper – (angl., vyslov hórskípôr) paholok pri koňoch
mademoiselle – (franc., vyslov madmoazel) slečna

madame – (franc, vyslov madam) pani

doña – (špan.) pani

homeopatické dávky – nesmierne zriedené dávky

tropeiro – poháňač mulíc; slovo odvodené od španielskeho tropa, stádo

placer – miesto, kde sa vyskytuje zlato v akejkol'vek podobe, či už vyplavené alebo surové; iné náleziská sú bonanza a findinghole. Bonanza je miesto, kde voda vyplavila zo skalísk veľké množstvo zlatých hrúd, poriadne ich vyprala a uložila na dne. Takých miest je veľmi málo, ale zato sa tam nájdu hrudy vážiace aj 30, ba aj 50 kg. Findinghole je najzaujímavejšie nálezisko. Ak voda vyplavila odniekiaľ zlato a prevalovala ho v riečišti až do údolia, niekedy sa toto zlato svojou ťarchou zarývalo do mäkkého dna a prepadlo sa v ňom. Ak bolo dno riečišťa deravé skalisko, zlato sa nahromadilo v dierach a voda ho nemohla už ďalej odplaviť. Taká diera sa časom celkom zaplnila a nazýva sa findinghole. Kým je v riečišti voda, možno takú „zlatú dieru“ objaviť iba čírou náhodou. No na Západe sa stáva, že rieky, najmä po rozmrznutí, náhle zmenia korytá.

batea – nádoba, podobná miske, v ktorej zlatokopi vymývajú zlatonosnú hlinu

uncia – americká váhová miera, používaná najmä pri vážení drahých kovov a v lekárnictve

mulero – vodca poháňačov mulíc, tropeirov

„*chrti*“ – takto nazývali vrahov a zlodejov, ktorí v San Franciscu vo vykričanej štvrti Sidney-Coves zriadili priam hrôzovládu, až napokon sa obyvatelia proti nim vzopreli spojenými silami a vyhnali ich

španielski grandí – španielski veľmoži

Store and Boarding-House of Yellow-Water-Ground – Obchod a reštaurácia v Yellow-Water-Grounde

bar-keeper – (angl., vyslov bárkíper) čašník

good day – (angl., vyslov gud dej) dobrý deň

diggeri – zlatokopi

Sacramento – (angl., vyslov sekrementou) meno rieky, ale zároveň i mesta v Kalifornii

brandy – (angl., vyslov brändy) pálenka z vína

PIATA KAPITOLA / RAILTROUBLERI – LUPIČI VLAKOV

kyklop – v starogréckom bájosloví obor s jedným okom na čele

titani – takto sa v gréckom bájosloví volali obrovskí synovia boha neba a bohyne zeme. Dali sa – podľa bájky – do úspešného boja proti

hlavnému bohovi Zeusovi, od ktorého si chceli vydobýť panstvo nad oblohou.

viadukt – mostná stavba cez údolie, cestu alebo železnicu, po ktorej vedie iná cesta; umelá cesta na stĺpoch alebo železničný most cez údolie

kentučka – druh pušky

Victory, come on – (angl., vyslov viktori kham on) Victory, pod'

ŠIESTA KAPITOLA / OSADA HELLDORF

Echo-Canyon – (angl, vyslov ekou khänyen) Kaňon ozveny

Indián hovorí viacej posunkami než slovami – Je známe, že Indiáni sprevádzajú svoju reč vždy významným výrazom tváre, posunkami a pohybmi, takže aj ten, kto ich jazyk neovláda, neraz môže ľahko uhádnuť obsah ich rozhovoru

kvarteto – hudobný alebo spevácky súbor skladajúci sa zo štyroch členov; dielo pre štyri hlasy alebo nástroje

good evening, grand-mother – (angl., vyslov gúd ívning, grand madr) dobrý večer, starenka

wellcome, sir – (angl., vyslov uelkem, sör) vitajte, pane

squatteri – (angl., vyslov skouteri) osadníci na pôde, ktorá predtým nebola obrábaná

SIEDMA KAPITOLA / V JASKYNI VRCHU HANCOCK

good day – (ang., vyslov gud dej) dobrý deň

settler – osadník

ÔSMA KAPITOLA / ZÁVET NÁČELNÍKA APAČOV

Makik-natun – Žltý vrch

Toto dobrodružstvo tu však nebudem spomínať, pretože s Winnetouom nesúvisí, a porozprávam ho pri inej príležitosti – May toto dobrodružstvo opísal v diele „V ríši Strieborného Leva“, v prvom zväzku

signorina – (tal., vyslov siňorína) slečna

totem – kmeňový odznak severoamerických Indiánov. Je to obyčajne obraz nejakého zvierat'a, kvetiny alebo prírodného javu. Náčelníci alebo význačnejší bojovníci kmeňa mávajú svoj zvláštny totem.

Indiáni si tento obraz vrývali zvyčajne do kože nejakého zvierat'a
Yato-ka – Rýchla Noha

VÝSLOVNOSTĚ CUDŽÍCH MIEN

Allan	älen
Beaver Creek	bív ^r krík
Buller	bul ^{ör}
Canadien	kenedjen
Clay	klej
Colorado	kolerádou
Echo-Canyon	ekou-k ^h änyen
Gates	gejts
Gray	grej
Gros Ventre	gro vántr
Halier	häl ^{ör}
Hancock	hänkok
Hawerfield	hórfíld
Hawkens	hókins
Head	hed
Holfey	holfi
Charles	čá ^r lz
Charley	Čá ^r li
Chicago	čik ^h ágou
Jim	džim
John	džon
Jones	džounz
Kentucky	kentaki
Louisville	lujsvil
Marshal	má ^r šl
Memphis	memfis
Mercroft	mörkroft
Old Firehand	ould faj ^r hend
Old Shatterhand	ould šät ^r hend
Patrick	p ^h ätrik
Peak	pík

Promontory	promentri
railtroubleri	rejltrableri
Rudge	radž
Sacramento	sekrementou
Sam	säm
Saskatchewan	säskäčiven
San Francisco	sen frensiskou
San José	san chosé
Shelley	šeli
Short-Rivulet	šó ^r t-rivjulist
Snake River	snejk riv ^r
stakeman	stejkmen
Summer	sam ^r
Valladolid	valjadolid
Victory	viktri
voyageur	voajažör
Walker	uók ^r
Williams	uiljemz
Yankee	jenkí
Yellow-Water-Ground	jelou-uó ^t -grund

OBSAH

Prvá kapitola
Na veľkej západnej trati

Druhá kapitola
Zbojníci púšte

Tretia kapitola
Medzi Komančmi

Štvrtá kapitola
V Kalifornii

Piata kapitola
Railtroublersi – lupiči vlakov

Šiesta kapitola
Osada Helldorf

Siedma kapitola
V jaskyni vrchu Hancock

Ôsma kapitola
Závet náčelníka Apačov

Doslov

Hrdina umierajúceho národa

Vysvetlivky

Výslovnosť cudzích mien

STOPY

KARL MAY

WINNETOU

TRETÍ DIEĽ

Z nemeckého originálu (Winnetou, der Rote Gentleman, 3. Band, Karl May's gesammelte Reiseerzählungen, Band IX. Friedrich Ernst Fehsenfeld, Freiburg i. Br.) preložil a vysvetlivky spracoval dr. Teofil Ušák. Ilustroval Teodor Schnitzer. Obálku navrhol Alojz Riškovič.

Vydali Mladé letá, slovenské vydavateľstvo kníh pre mládež, n. p., Bratislava, ako svoju 1930. publikáciu; v roku 1965. Prvé vydanie. Pre čitateľov od 11 rokov. Zodpovedná redaktorka G. Baricová. Výtvarný redaktor K. Pecho.

Vytlačili Polygrafické závody, n. p., závod 02, Bratislava. AH 30,23 (text 28,07, ilustrácie 2,16). VH 30,66.

K-04*51096

Náklad 60 000 výtlačkov. Číslo povolenia 1549/1.64.

66 – 095 – 65 14/6.4 63/VII-10 Cena viaz. Kčs 32, –